

הכשרה חברה לביטוח בע"מ

דוח תקופתי לשנת 2023

תיאור עסקי התאגיד	פרק 1
דוח הדירקטוריון	פרק 2
דוחות כספיים	פרק 3
פרטים נוספים על התאגיד	פרק 4
נספחים	פרק 5

פרק 1

תיאור עסקי התאגיד

תוכן העניינים

<u>עמוד</u>	<u>הנושא</u>
1	מבוא
2	הגדרות
3	.1 חלק א' - פעילות החברה ותיאור התפתחות עסקיה
3	1.1 פעילות החברה ותיאור התפתחות עסקיה
7	1.2 תחומי פעילות החברה
8	1.3 השקעות בהון החברה ועסקאות מהותיות במניותיה
9	1.4 חלוקת דיבידנדים
9	.2 חלק ב' - תיאור עסקי החברה לפי תחומי פעילות
9	2.1 תחום ביטוח כללי
9	2.1.1 ענף ביטוח רכב חובה
9	2.1.1.1 מוצרים ושירותים
13	2.1.1.2 תחרות
14	2.1.1.3 לקוחות
15	2.1.2 ענף ביטוח רכב רכוש
15	2.1.2.1 מוצרים ושירותים
16	2.1.2.2 תחרות
17	2.1.2.3 לקוחות
18	2.1.3 ענף ביטוח כללי אחר
18	2.1.3.1 מוצרים ושירותים
22	2.1.3.2 תחרות
23	2.1.3.3 לקוחות
25	2.2 תחום ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח
25	2.2.1 מוצרים ושירותים
38	2.2.2 תחרות
40	2.2.3 לקוחות
41	.3 חלק ג' - מיזע נוסף ברמת כלל החברה
41	3.1 מגבלות ופיקוח החלים על פעילות החברה
50	3.2 חסמי כניסה ויציאה עיקריים לפעילות החברה
52	3.3 גורמי הצלחה קריטיים
52	3.4 השקעות
54	3.5 ביטוח משנה
64	3.6 הון אנושי
66	3.7 שיווק והפצה
68	3.8 ספקים ונותני שירותים
69	3.9 רכוש קבוע
70	3.10 עונתיות
71	3.11 נכסים לא מוחשיים
71	3.12 גורמי סיכון
71	3.13 הסכמים מהותיים והסכמי שיתוף פעולה
72	3.14 תחזיות והערכות לגבי עסקי החברה
73	.4 חלק ד' - היבטי ממשל תאגידי
73	4.1 דירקטורים חיצוניים
73	4.2 מבקרת הפנים הראשית
74	4.3 רואה חשבון מבקר
75	4.4 אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי
75	4.5 יישום משטר כושר הפירעון לפי הדירקטיבה Solvency II

מבוא

פרק 1 זה לדוח התקופתי כולל את תיאור עסקי הכשרה חברה לביטוח בע"מ ("הכשרה" או "החברה") ואת התפתחות עסקיה במהלך שנת 2022 ("תקופת הדוח"). פרק זה מהווה חלק בלתי נפרד מהדוח התקופתי כולו ויש לקרוא אותו כמקשה אחת.

בהתאם לתקנה 8 לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התשכ"ט-1970 ("תקנות דוחות תקופתיים"), הוראות תקנה 8 לתקנות דוחות תקופתיים ביחס לדוח התקופתי אינן חלות על מבטח. תיאור עסקי התאגיד הכלול בפרק זה של הדוח התקופתי נערך, בין היתר, בהתאם לשער 5, חלק 4, פרק 1 (דין וחשבון לציבור) לקודקס שפרסמה רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון והנספחים המצורפים לו.

מהותיות המידע הכלול בדוח תקופתי זה, לרבות תיאור עסקאות מהותיות במהלך תקופת הדוח, נבחנים מנקודת ראותה של החברה, כאשר במקרים מסויימים הורחב התיאור על-מנת לתת תמונה מקיפה של הנושא המתואר.

עסקי החברה הינם בתחומים הדורשים ידע מקצועי רב, אשר במסגרתו מקובלים מונחים מקצועיים רבים החיוניים להבנת עסקי החברה. על מנת להביא את תיאור עסקי התאגיד באופן בהיר ככל שניתן, הובא תיאור עסקי החברה תוך שימוש הכרחי במונחים מקצועיים אלה, בצירוף הסבר ובאור בהירים, ככל שניתן.

למען הסר ספק מובהר, כי התיאור המובא בדוח לגבי מוצרי הביטוח והכיסויים הביטוחיים הינו תיאור תמציתי בלבד, הנעשה לצרכי דוח זה וכי התנאים המלאים והמחייבים הינם אלה המפורטים בפוליסות הביטוח הרלוונטיות. בהתאם לכך, התיאור המובא בדוח זה לא יהווה מקור להסתמכות כלשהי לגבי תנאי הביטוח, לא יהווה ייעוץ ולא ישמש לצרכי פרשנות של תכניות הביטוח של החברה.

"מידע צופה פני עתיד"

פרק זה בדוח התקופתי, העוסק בתיאור עסקי התאגיד, כולל גם "מידע צופה פני עתיד", כהגדרתו בחוק ניירות ערך, תשכ"ח-1968. מידע צופה פני עתיד כאמור הינו מידע בלתי ודאי לגבי העתיד, המבוסס על מידע שקיים בחברה במועד הדוח וכולל, בין היתר, תחזיות, מטרות, הערכות ואומדנים המתייחסים לאירועים או עניינים עתידיים, אשר התממשותם אינה ודאית ואינה בשליטת החברה. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות באופן מהותי מן התוצאות המוערכות או המשתמעות ממידע זה. במקרים מסויימים, ניתן לזהות קטעים המכילים מידע צופה פני עתיד על ידי הופעת מילים כגון: "החברה מעריכה", "החברה סבורה" וביטויים דומים, אך ייתכן כי מידע זה יופיע גם בניסוחים אחרים. מידע צופה פני עתיד אינו מהווה עובדה מוכחת והוא מבוסס רק על הערכתה הסובייקטיבית של הנהלת החברה, אשר הסתמכה בהנחותיה, בין השאר, על ניתוח מידע כללי שהיה בפניה במועד עריכת דוח זה, ובכללו פרסומים ציבוריים, מחקרים וסקרים, אשר לא ניתנה בהם התחייבות לנכונותו או לשלמותו של המידע הכלול בהם, ונכונותו לא נבחנה על-ידי הנהלת החברה באופן עצמאי. התממשותו ו/או אי התממשותו של המידע הצופה פני עתיד אינה ודאית והיא תושפע מגורמים אשר לא ניתן להעריךם מראש והם אינם מצויים בשליטת החברה, ובכללם, גורמי הסיכון המאפיינים את פעילות החברה כמפורט בדוח זה וכן מההתפתחויות בסביבה הכללית ובגורמים החיצוניים המשפיעים על פעילות החברה המתוארים בדוח זה. לפיכך, על אף שהנהלת החברה מאמינה שציפיותיה, כפי שמופיעות בדוח זה, הינן סבירות, הרי שקוראי דוח זה מוזהרים בזאת, כי התוצאות בפועל בעתיד עלולות להיות שונות מאלו שהוצגו במידע צופה פני עתיד המובא בדוח זה. מידע צופה פני עתיד המופיע בדוח זה, מתייחס אך ורק למועד בו הוא נכתב והחברה אינה מתחייבת לעדכן או לשנות מידע זה, ככל שמידע נוסף בקשר למידע כאמור יגיע לידיעתה.

הגדרות

לנוחות הקורא, בדוח זה למונחים הבאים תהיה המשמעות המופיעה לציידם, אלא אם נאמר אחרת:

מבטח או חברה מנהלת, כהגדרתם בחוק הפיקוח (כהגדרת מונח זה להלן).	-	"גוף מוסדי"
הסכום הכולל (פרמיה ודמים) שמשלם מבוטח למבטח על-פי חוזה ביטוח (פוליסה) שאינו חוזה השקעה.	-	"דמי ביטוח"
סכומים הכוללים בדמי הביטוח, המיועדים לכיסוי הוצאות המבטח, כגון: דמי רישום, דמי פוליסה, דמי היטל ודמי אשראי.	-	"דמים"
הכשרה חברה לביטוח בע"מ.	-	"החברה" או "הכשרה"
הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון.	-	"הממונה"
רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון.	-	"הרשות"
חוק חוזה הביטוח, התשמ"א-1981.	-	"חוק חוזה הביטוח"
חוק החברות, התשנ"ט-1999.	-	"חוק החברות"
חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981.	-	"חוק הפיקוח"
חוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, התשל"ה-1975.	-	"חוק הפלת"ד"
חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ייעוץ, שיווק, ומערכת סליקה פנסיוניים), התשס"ה-2005.	-	חוק הפיקוח ייעוץ פנסיוני
חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005.	-	"חוק קופות גמל"
תהליך אישור הצעת הביטוח וקביעת הפרמיה, בהתאם להנחות אקטואריות, לנתונים המפורטים בהצעת הביטוח ולמידע נוסף שברשות המבטח.	-	"חיתום"
כמשמעותו בחוק הפיקוח ייעוץ פנסיוני.	-	"מוצר פנסיוני"
פקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], תש"ל-1970.	-	"פקודת ביטוח רכב מנועי"
מבוטחים פרטיים יחידים או לקוחות עסקיים קטנים, עמם מתקשרת חברת הביטוח על בסיס פרטני.	-	"פרט"
קבוצת אנשים (הקשורים בדרך כלל במקום עבודה משותף או בהשתייכות לארגון כלשהו או ביחסי ספק-לקוח עם תאגיד או ארגון כלשהו), עמם מתקשרת חברת הביטוח בהסכם אחד, המבטח את כל המשתייכים לקבוצה (ולא בהתקשרויות פרטניות עם יחיד הקבוצה).	-	"קולקטיב"
קופת גמל, כמשמעותה בחוק קופות גמל, שאינה קרן פנסיה (כהגדרת מונח זה להלן) ומהווה מכשיר חיסכון "טהור", שבו הכספים הנחסכים והתשואה עליהם משולמים לחוסך בהגיעו לגיל הפרישה, למעט קופת גמל להשקעה.	-	"קופת גמל"
קופת גמל, כמשמעותה בחוק קופות גמל, המאפשרת לציבור החוסכים לחסוך כספים באפיק חיסכון הוני, ללא הטבות מס בהפקדה. הכספים בקופה כאמור, ניתנים למשיכה בכל עת על ידי העמית והוא יהיה זכאי לפטור ממס רווחי הון במידה הון ויחליט לקבל כספים אלה כקצבה.	-	"קופת גמל להשקעה"
קופת גמל לקצבה, כמשמעותה בחוק קופות גמל, אשר אינה פוליסת ביטוח, המהווה מכשיר חיסכון המיועד לשלם לחוסך בו, לאחר פרישתו, קצבה חודשית למשך כל חייו ובנוסף לבטחו מפני מוות (שאריום) ומפני אובדן כושר עבודה (נכות).	-	"קרן פנסיה"
הסיכון המוטל על המבטח לבדו, לאחר העברת חלק מהסיכון למבטח משנה.	-	"שייר"
סכומים שיש לשלמם בקרות מקרה ביטוח, על-פי תנאי הפוליסה.	-	"תגמולי ביטוח"
תקנות הביטוח הלאומי (היוון)(תיקון), התשע"ו-2016.	-	"תיקון לתקנות היוון"

1. חלק א' - פעילות החברה ותיאור התפתחות עסקיה**1.1 פעילות החברה ותיאור התפתחות עסקיה****1.1.1 פרטי החברה**

הכשרה חברה לביטוח בע"מ ("הכשרה" או "החברה") התאגדה בחודש דצמבר 1994 כחברה פרטית. החברה הינה מבטח כהגדרת מונח זה בחוק הפיקוח, העוסקת בתחום הביטוח הכללי ובתחום ביטוח החיים והבריאות, וכמו כן הינה חברת איגרות חוב ותאגיד מדווח, כהגדרת מונחים אלו בחוק החברות. נכון למועד הדוח, לחברה החזקות בחברות פעילות, כמפורט להלן: החברה מחזיקה במלוא הון המניות של פנינת אפרידר בע"מ ("פנינת אפרידר"), חברה פרטית שהתאגדה בישראל ביום 24 בפברואר 2009. לתקופת הדוח מחזיקה פנינת אפרידר בנכס מקרקעין באשקלון, ב-50% מנכס מקרקעין באשדוד וכן בכ-12.5% מחברת טרה אייץ אימפריום בע"מ, המחזיקה בנכס בחיפה; החברה מחזיקה במלוא הון המניות של הכשרה החזקות סוכנויות בע"מ, חברה פרטית שהתאגדה בישראל ביום 28 בפברואר 2022, ואשר מחזיקה במלוא הון המניות של בסט פיננסים סוכנות לביטוח (2022) בע"מ, חברה פרטית שהתאגדה בישראל ביום 4 באוגוסט 2022. לפרטים בדבר החזקות החברה בחברות בנות וכלולות - ראה תקנה 11 לפרק הרביעי לדוח התקופתי "פרטים נוספים על התאגיד".

נכון למועד הדוח, בעלי המניות בחברה הינם: אלעזרא החזקות ביטוח בע"מ (53.6%), אלעזרא החזקות בע"מ ("אלעזרא החזקות") (42.87%) והגב' איריס טרמצי (3.53%).

1.1.2 מבנה החזקות

להלן תרשים מבנה ההחזקות בחברה¹:

• במהלך תקופת הדוח חלו שינויים במבנה ההחזקות בחברה. לפרטים ראה האמור בה"ש מס' 1 לפרק זה להלן.

1.1.3 נתונים בדבר היקף פעילות החברה

בהתאם להודעת הפיקוח על עסקי ביטוח (ענפי ביטוח), התשמ"ה-1985, לחברה רישיונות לעסוק בענפי הביטוח הבאים: ביטוח חיים מקיף; ביטוח מפני תאונות אישיות; ביטוח מפני מחלות ואשפוז; ביטוח מפני חבות מעסיקים; ביטוח כלי רכב חובה; ביטוח רכב מנועי-רכוש (עצמי וצד שלישי); ביטוח כלי טייס, לרבות אחריות כלפי צד שלישי; ביטוח כלי שיט, לרבות אחריות כלפי צד שלישי; ביטוח מקיף לדירות ולבתי עסק; ביטוח מטענים בהובלה; ביטוח מפני אחריות כלפי צד שלישי; ביטוח מפני אובדן רכוש; ביטוח חקלאי; ביטוח הנדסי; מתן ערבויות; ביטוח מפני אחריות למוצרים פגומים; ביטוח מפני סיכונים אחרים; וביטוח השקעות של רוכשי דירות.

על-פי נתונים שפורסמו במסגרת הדוחות הכספיים של חברות הביטוח, נכון ליום 30 בספטמבר 2023, לחברה כ-4.6% מנתח שוק הביטוח הכללי וכ-1.4% מנתח שוק ביטוח החיים (לא כולל ביטוחי בריאות).

נכון ליום 31 בדצמבר 2023, הסתכמו סך הנכסים המנוהלים על-ידי החברה בכ-27.0 מיליארד ש"ח,

¹ ביום 16 במאי 2023 החברה דיווחה על שינוי מרשם בעלי המניות שלה, וזאת כחלק משינוי מבני בקבוצת אלעזרא, שבמסגרתו הועברו, בין היתר, 63,066,251.00 מניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.ג של החברה שהוחזקו על-ידי אפר'דר החברה לשכון ולפתוח ישראל בע"מ ("אפר'דר") וכן 3,408,925.00 מניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.ג של החברה שהוחזקו על-ידי מר אלי אלעזרא, בעל השליטה בחברה, לאלעזרא החזקות. לפרטים נוספים, ראה דיווחים מיידיים מימים 5 במרס 2023, ו-16 במאי 2023 (אסמכתאות מס' 2023-01-024021, 2023-01-052473, 2023-01-052482, 2023-01-054024 ו-2023-01-052476, בהתאמה).

כדלקמן: 21.0 מיליארד ש"ח במסגרת חוזי השקעה וביטוח תלויי תשואה (משתתף); כ-1.3 מיליארד ש"ח במסגרת חוזי השקעה שאינם תלויי תשואה (נוסטרו חיים); וכ-4.7 מיליארד ש"ח במסגרת נוסטרו אלמנטרי.

1.1.4 אירועים מהותיים במהלך תקופת הדוח

1.1.4.1 לפרטים אודות השלכות מלחמת "חרבות ברזל" על החברה – ראה סעיף 2.4 לפרק השני לדוח התקופתי "דוח הדירקטוריון".

1.1.4.2 דוח יחס כושר פירעון

ביום 31 במאי 2023 פורסם דוח יחס כושר הפירעון של החברה ליום 31 בדצמבר 2022. לפרטים נוספים, ראה דיווח מיידי שפרסמה החברה ביום 31 במאי 2023 (אסמכתא מספר: 2023-01-059079).

ביום 28 בדצמבר 2023 פורסם דוח יחס כושר הפירעון של החברה ליום 30 ביוני 2023. לפרטים נוספים, ראה דיווח מיידי מיום 28 בדצמבר 2023 (אסמכתא מספר: 2023-01-117304).

לפרטים נוספים בדבר עמידת החברה בדרישות רגולטוריות לעניין יחס כושר פירעון, ראה ביאור 14(ו) בדוחות הכספיים.

1.1.4.3 שינוי מרשם בעלי מניות

ביום 10 בדצמבר 2023 החברה דיווחה על העברת אגרות החוב של החברה (סדרות 3 ו-4), הרשומות על שם החברה לרישומים של בנק הפועלים בע"מ, למזרחי טפחות החברה לרישומים בע"מ. לפרטים נוספים, ראה דיווח מיידי של החברה מיום 10 בדצמבר 2023 (אסמכתא מספר: 2023-01-134268).

1.1.4.4 תשלומי ריבית לאג"ח ובכתבי התחייבויות נדחים

ביום 29 בנובמבר 2023 דיווחה החברה, כי בכוונתה לשלם את תשלומי הריבית הקבועים בשטרי הנאמנות של אגרות החוב (סדרות 3 ו-4) ("שטרי הנאמנות"), והתשלומים הקרובים הקבועים בכתבי התחייבות נדחים שניתנו לחברה מתאגידים בנקאיים ("כתבי ההתחייבות"), למרות התקיימות נסיבות משהות בקשר עם ביצוע תשלומי הריבית כאמור, בהתאם להוראות שטרי הנאמנות וכתבי ההתחייבויות. לפרטים נוספים, ראה דיווחים מיידיים של החברה מיום 29 בנובמבר 2023 (אסמכתא מספר: 2023-01-130320); מיום 30 באוגוסט 2023 (אסמכתא מספר: 2023-01-101082); ומיום 31 במאי 2023 (אסמכתא מספר: 2023-01-059439). לפרטים נוספים בדבר יציאת החברה מנסיבות משהות ראה ביאור 1(ה) בדוחות הכספיים.

1.1.4.5 דוח דירוג

ביום 16 בנובמבר 2023 פרסמה חברת הדירוג מדרוג בע"מ דוח דירוג לפיו הותירה על כנס את דירוג A3 לאיתנות הפיננסית של החברה ודירוג Baa2 לכתבי ההתחייבות הנדחים שהחברה הפיקה, ושינתה את אופן הדירוג לשלילי. לפרטים נוספים, ראה דיווח מיידי של החברה מיום 19 בנובמבר 2023 (אסמכתא מספר: 2023-01-125241). לפרטים נוספים בדבר יציאת החברה מנסיבות משהות ראה ביאור 1(ה) בדוחות הכספיים.

1.1.4.6 אסיפה שנתית של בעלי המניות של החברה

לפרטים אודות האסיפה השנתית של בעלי המניות של החברה שהתקיימה ביום 19 ביוני 2023 ראה תקנה 21 ותקנה 29(ג) לפרק הרביעי לדוח התקופתי "פרטים נוספים על התאגיד", וכן ראה דיווח מיידי שפרסמה החברה ביום 19 ביוני 2023 (אסמכתא מספר: 2023-01-067092).

אי פדיון מוקדם ותשלום תוספת ריבית	1.1.4.7
ביום 7 ביוני 2023 דיווחה חברה, כי בהתאם להוראות שטר הנאמנות בקשר עם אגרות החוב מיום 16 ביולי 2018 ("שטר הנאמנות"), נוכח מצב השווקים ופערי הריבית וכן משיקולים של טובת החברה וכדאיות כלכלית, הרי שאין בכוונתה לנצל את זכותה לפדות את אגרות חוב (סדרה 3) ("אגרות החוב") בפדיון מוקדם מלא במהלך התקופה שעד ליום 1 ביולי 2026. לפרטים נוספים, ראה דיווח מיידי של החברה מיום 7 ביוני 2023 (אסמכתא מספר: 2023-01-062739) וביאור 1(ה) בדוחות הכספיים. בהתאם להוראות שטר הנאמנות ביום 20 בספטמבר 2023 דיווחה החברה על תשלום תוספת ריבית למחזיקי אגרות החוב (סדרה 3) של החברה. לפרטים נוספים, ראה דיווח מיידי של החברה מיום 20 בספטמבר 2023 (אסמכתא מספר: 2023-01-108258). לפרטים נוספים בדבר פדיון מוקדם חלקי ראה סעיף 1.1.5.3 לחלק זה להלן.	
תוכנית לרכישה עצמית של אגרות חוב	1.1.4.8
ביום 7 ביוני 2023 דיווחה החברה, כי ביום 6 ביוני 2023 אישר דירקטוריון החברה תוכנית לרכישה עצמית של אגרות חוב לפרטים נוספים, ראה דיווח מיידי של החברה מיום 7 ביוני 2023 (אסמכתא מספר: 2023-01-062745).	
דוח נאמן לתעודות התחייבות	1.1.4.9
ביום 6 ביוני 2023 פורסם דוח שנתי של הנאמן למחזיקי אגרות החוב (סדרה 3) ולמחזיקי אגרות החוב (סדרה 4) שהונפקו על ידי החברה. לפרטים נוספים, ראה דיווח מיידי שפרסמה החברה ביום 6 ביוני 2023 (אסמכתא מספר: 20230-10-062088).	
קבלת היתר שליטה מעודכן בחברה	1.1.4.10
ביום 5 במרס 2023 החברה דיווחה כי ה"ה אלי ויפעת אלעזרא, בעלי השליטה הסופיים בחברה, קיבלו מהממונה היתר שליטה מעודכן בחברה בעקבות שינוי מבנה ההחזקות עתידי בחברה, כך שבסופו אלעזרא החזקות תחזיק במישרין ב-42.87% באמצעי השליטה בחברה ואלעזרא החזקות ביטוח בע"מ תחזיק במישרין ב-53.6% באמצעי השליטה בחברה. כניסתו לתוקף של שינוי מבנה ההחזקות כאמור, כפוף לקבלת אישור סופי מאת רשות המיסים שלא יותנה בתנאים מגבילים או מכבידים. לפרטים נוספים, ראה דיווח מיידי שפרסמה החברה ביום 5 במרס 2023 (אסמכתא מספר: 2023-01-024021).	
לפרטים בדבר שינויים בהרכב הדירקטוריון ובמצבת נושאי משרה בכירה של החברה, ראה סעיף 6.4 לפרק השני לדוח התקופתי "דוח הדירקטוריון".	1.1.4.11
לפרטים בדבר עדכון שיעור פרמיית אי נזילות – ראה ביאור 32(ד) לדוחות הכספיים.	1.1.4.12
לפרטים בדבר הליכים משפטיים – ראה ביאור 34 (תובענות ייצוגיות - בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות) לדוחות הכספיים.	1.1.4.13
לפרטים בדבר תוצאות אסיפה כללית מיוחדת – ראה סעיף 29(ג) לפרק הרביעי לדוח התקופתי "פרטים נוספים על התאגיד".	1.1.4.14
לפרטים בדבר עסקאות עם בעל שליטה – ראה תקנה 22 - עסקאות עם בעל השליטה לפרק הרביעי לדוח התקופתי "פרטים נוספים על התאגיד".	1.1.4.15
לפרטים בדבר גיוס הון בסך 65 מיליון ש"ח של כתבי התחייבות נדחים מתאגיד בנקאי, ראה ביאור 18(ו) לדוחות הכספיים.	1.1.4.16
אירועים מהותיים לאחר תקופת הדוח	1.1.5
לפרטים בדבר גיוס הון בסך 60 מיליון ש"ח של כתבי התחייבות נדחים מתאגיד בנקאי, ראה ביאור 35(ה) לדוחות הכספיים.	1.1.5.1

- 1.1.5.2 לפרטים אודות יציאת החברה מנסיבות משהות ראה ביאור 1(ה) לדוחות הכספיים.
- 1.1.5.3 פדיון מוקדם חלקי
- ביום 21 במרס 2024 דיווחה החברה על ביצוע פדיון מוקדם וחלקי ביוזמתה, בסך של 60,000,000 ש"ח ע.נ. אגרות החוב (סדרה 3) של החברה שבמחזור, אשר יבוצע ביום 1 באפריל 2024 וזאת בהתאם להוראות שטר הנאמנות מיום 16 ביולי 2018 בגין אגרות החוב. לפרטים נוספים ראה דיווחים מיידיים שפרסמה החברה ביום 14 במרס 2024 (אסמכתא מספר: 2024-01-026334) וביום 21 במרס 2024 (אסמכתאות מספר: 2024-01-029838 ו-2024-01-029940).
- 1.1.5.4 אישור תוכנית בניין עיר
- ביום 26 בפברואר 2024 דיווחה החברה, כי ביום 25 בפברואר 2024, החליטה הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הדרום (ועדת המשנה להתנגדויות), לאשר את תוכנית בניין עיר שמספרה 603-0590729 מתחם סוהו, רח' האורגים, אשדוד, בכפוף לתיקונים טכניים.
- לפרטים נוספים, ראה דיווח מיידי שפרסמה החברה ביום 26 בפברואר 2024 (אסמכתא מספר: 2024-01-019779).
- 1.1.5.5 לפרטים בדבר הליכים משפטיים – ראה ביאור 34 (תובענות ייצוגיות - בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות) לדוחות הכספיים.

1.2 תחומי פעילות החברה

נכון למועד הדוח, עיקר פעילותה של החברה הוא בשני תחומי פעילות, כדלקמן:

- 1.2.1 תחום ביטוח כללי
- תחום זה מורכב משלושה תתי-תחומי פעילות עיקריים (ענפים):
- 1.2.1.1 ענף ביטוח רכב חובה - פעילות החברה בענף זה כוללת מתן כיסוי ביטוחי מפני נזקי גוף בלבד, לפי דרישות פקודת ביטוח רכב מנועי, אשר קובעת כי חובה על כל אדם המשתמש ברכב מנועי (או המתיר לאחר להשתמש בו) להחזיק בפוליסה בת תוקף המכסה את בעל הרכב ואת הנוהג בו מפני כל חבות שהם עשויים לחוב לפי חוק הפלתי"ד ומפני חבות אחרת שהם עשויים לחוב בשל נזק גוף שנגרם בין היתר, על ידי השימוש ברכב מנועי.
- 1.2.1.2 ענף ביטוח רכב רכוש - פעילות החברה בענף זה כוללת מתן כיסוי ביטוחי מפני נזקי רכוש לרכב המבוטח, כתוצאה מתאונה ו/או גניבה; וכן כיסוי לנזקי רכוש שהרכב המבוטח עלול לגרום לצד שלישי בתאונה.
- ביטוח רכב רכוש (CASCO) ידוע גם בכינויים "ביטוח מקיף" או "ביטוח צד ג'", והינו בגדר ביטוח רשות (וולונטרי), היינו: השיקול האם לערוך ביטוח רכב רכוש נתון בידי בעל כלי הרכב והוא אינו מחויב לערכו על-פי הדין.
- ענף ביטוח כללי אחר - פעילות החברה בענף זה כוללת מגוון רחב של כיסויים ביטוחיים, הנחלקים לשלושה תתי-ענפים עיקריים:
- (א) ביטוח רכוש
- ביטוחי רכוש מעניקים למבוטח כיסוי בגין נזק פיזי לרכושו וכוללים ביטוחי דירות, ביטוח לבתי עסק, ביטוחים הנדסיים, הובלת מטענים וביטוח עבודות קבלניות.
- כמו כן, תחת קטגוריה זו נכללים כיסויים ביטוחיים שאינם באופיים ביטוחי רכוש או חבויות, כגון: ביטוח תאונות אישיות קבוצתי² וביטוח נסיעות לחו"ל. לפרטים נוספים - ראה סעיף 2.1.3.1 לפרק זה להלן.

² החל מחודש מאי 2021 הפסיקה החברה לשווק בתחום ביטוח כללי פוליסות ביטוח תאונות אישיות פרט.

(ב) ביטוח חבויות

ביטוחי חבויות מעניקים למבוטח כיסוי בגין חבותו כלפי צד שלישי וכוללים ביטוחי אחריות כלפי צד שלישי, אחריות מעסיקים, אחריות מקצועית ואחריות מוצר.

(ג) ביטוח ערבויות

ביטוח ערבויות כולל ביטוח השקעות של רוכשי דירות לפי חוק המכר (דירות) (הבטחת השקעות של רוכשי דירות), התשל"ה-1974 ("חוק המכר").

1.2.2 תחום ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח

תחום ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח בחברה כולל שתי תתי-פעילויות עיקריות: ביטוח סיכונים הקשורים לחייו של אדם ("ריסק") וניהול חיסכון ארוך טווח ("חיסכון").

פוליסת ביטוח חיים (ריסק או חיסכון) מבטיחה תשלום תגמולי ביטוח במקרה של מות המבוטח ו/או בעת הגיעו לגיל הקבוע בפוליסה ו/או במועד מוקדם יותר, לפי תנאי הפוליסה; וכן הרחבות נוספות לכיסוי סיכונים נוספים לבחירת המבוטח³ ("רייזרים"), כגון: אובדן כושר עבודה, מחלה או נכות.

חלק מפוליסות ביטוח חיים מוכרות כ"קופת ביטוח" ובשל כך המבוטחים זכאים להטבות מס הניתנות לקופות גמל. פוליסת ביטוח חיים הינה אחד המכשירים העיקריים בתחום חיסכון ארוך הטווח, וזאת בנוסף לקרנות פנסיה וקופות גמל. בהתאם לנתוני משרד האוצר, נכון ליום 30 בספטמבר 2023, שווי כלל נכסי החיסכון לטווח ארוך הינו כ-1,893 מיליארד ש"ח, כאשר מתוכם סך החיסכון המנוהל בפוליסות משתתפות ברווחים עומד על כ-449 מיליארד ש"ח.

בעקבות פרסום חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (תיקון מס' 3), התשס"ח-2008, החל מיום 1 בינואר 2008 לא ניתן לבחור בין סכום הוני לבין סכום קצבתי והחיסכון לגיל פרישה הינו חיסכון קצבתי בלבד.

פוליסות בעלות מרכיב החיסכון נחלקות למספר סוגים מרכזיים, הנבדלים באופן השקעת הכספים על-ידי חברות הביטוח, סוגי הכיסויים ודמי הניהול או ההוצאות שגובות חברות הביטוח. לפרטים אודות המוצרים השונים בחברה בתחום זה - ראה סעיף 2.2.1 לפרק זה להלן.

במהלך השנים האחרונות בוצעו רפורמות משמעותיות אשר השפיעו על התחרותיות, השקיפות והניידות בתחום החיסכון ארוך הטווח, וביניהן: מגבלת הפקדה לפוליסות ביטוח מנהלים, נידוד בין מוצרים פנסיונים שונים, הוצאות ישירות, מסלולי השקעה, ממשק מעסיקים 2025 ועוד.

ענף ביטוח הבריאות בחברה נכלל בתחום ביטוח החיים וחיסכון ארוך הטווח, למעט ביטוחי נסיעות לחו"ל וביטוחי קולקטיבים לתקופה קצרה (אשר נכללים בתחום הביטוח הכללי, תחת ענף כללי אחר, וזאת בשל אופיים של ביטוחים אלה הנעשים לזמן קצר של עד שנה).

1.3 השקעות בהון החברה ועסקאות מהותיות במניותיה

למיטב ידיעת החברה, בשנים 2022 - 2023 ועד למועד פרסום הדוח, לא בוצעו השקעות בהון המניות של החברה ו/או עסקאות מהותיות במניות החברה מחוץ לבורסה על-ידי בעלי עניין בה.

³ החל מחודש מאי 2021 הפסיקה החברה לשווק כיסוי נכות ו/או מוות מתאונה.

1.4 חלוקת דיבידנדים

1.4.1 במהלך השנים 2022 - 2023 ועד למועד פרסום הדוח החברה לא חילקה דיבידנד.

1.4.2 מדיניות חלוקת דיבידנד

1.4.2.1 ביום 28 בדצמבר 2022 עדכן דירקטוריון החברה את מדיניות חלוקת הדיבידנד, כך שנקבע כי החברה תוכל לחלק דיבידנד מיתרת רווחיה הראויים לחלוקה, כפי שעולה מדוחותיה הכספיים המאוחדים, הסקורים או המבוקרים, בשיעור אשר לגביו מתקיים הכלל הבא:

אם לאחר ביצוע החלוקה יש לחברה יחס כושר פירעון לפחות בשיעורים שנקבעו לפי תיקון החוזר המאוחד לעניין הוראות ליישום משטר כושר פירעון כלכלי של חברת ביטוח מבוסס Solvency II מיום 14 באוקטובר 2020 ("חוזר סולבנסי") או לפי ההנחיות ליישום הנדבך הראשון במשטר כושר פירעון חדש, לפי העניין, כשהוא מחושב ללא הוראות מעבר, כמפורט להלן:

החל מהדוחות הכספיים ליום 31.12.2024	עד וכולל הדוחות הכספיים ליום 31.12.2023
108%	107%

1.4.2.2 לחברה מדיניות ניהול הון וחלוקת דיבידנד, על פיה בעת קבלת החלטה בדבר חלוקת דיבידנד יתחשב דירקטוריון החברה בשיקולים עסקיים, לרבות תכנית ההשקעות של החברה; מצבה הפיננסי ותוצאות כספיות בפועל; שינויי שוק; תרחישים; עמידה בדרישות רגולטוריות ומגבלות המוטלות על החברה; תוכנית העבודה של החברה לעניין רווחיות צפויה; ועניינים נוספים. חלוקת דיבידנד כאמור כפופה להוראות כל דין ובכלל זה להוראות חוק החברות ולמבחני החלוקה הקבועים בו.

1.4.2.3 אין לראות במדיניות המפורטת לעיל התחייבות של החברה לבצע חלוקת דיבידנד כלשהי ודירקטוריון החברה רשאי להחליט גם כי לא יחולק דיבידנד כלל. כמו כן, דירקטוריון החברה רשאי לשנות מעת לעת, על פי שיקול דעתו הבלעדי, את מדיניות חלוקת הדיבידנד של החברה.

1.4.3 לפרטים אודות מגבלות והנחיות בנושא חלוקת דיבידנדים, ההון העצמי הנדרש וההון העצמי של החברה - ראה ביאור 14 (הון עצמי ודרישות הון) לדוחות הכספיים.

2. חלק ב' - תיאור עסקי החברה לפי תחומי פעילות**2.1 תחום ביטוח כללי**

תחום הביטוח הכללי בחברה נחלק לשלושה ענפים עיקריים: ענף רכב חובה; ענף רכב רכוש, הכולל ביטוח צד ג' או ביטוח מקיף (המכסה גם נזקים הנגרמים לרכב המבוטח); וענף כללי אחר, הכולל ביטוחי רכוש, ביטוחי חבויות וביטוחי ערבויות.

המאפיין את תחום הביטוח הכללי הוא שחוזי הביטוח ("הפוליסות") הינם קצרי מועד, היינו: לתקופות של עד שנה בדרך כלל; ועיקר הכיסוי הביטוחי על-פי הפוליסות הוא בהתאם לשיעור הנזק שיגרם למבוטחים ובכפוף לגבולות האחריות הנקובים בפוליסה.

2.1.1 ענף ביטוח רכב חובה

2.1.1.1 מוצרים ושירותים

כללי

ענף ביטוח רכב חובה כולל מוצר אחד בלבד, המעניק כיסוי ביטוחי מכוח פקודת ביטוח רכב מנועי, לבעל הרכב והנוהג בו מפני כל חבות שהם עשויים לחוב לפי חוק הפלתי"ד ומפני חבות אחרת שהם עשויים לחוב בשל נזקי גוף שיגרמו, בין היתר, על-ידי או עקב השימוש ברכב.

בהתאם להוראות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (תנאי חוזה לביטוח חובה של רכב מנועי), התש"ע-2010, מונהגת בענף ביטוח רכב חובה "פוליסה תקנית", אשר נוסחה הינו מחייב ועל מבטח מוטל איסור לשנותה. יחד עם זאת, מבטח רשאי להוסיף לפוליסה התקנית נספח הרחבות לגבי היקף הכיסוי הביטוחי.

הכיסוי הביטוחי בענף רכב חובה הינו בהתאם לחוק הפלת"ד, אשר קובע "אחריות מוחלטת" למבטח הרכב לפיצוי הנפגעים בתאונת דרכים, ללא צורך בהוכחת האשם בתאונה.

(א) הסדרים לחלוקת נטל הפיצויים בין המבטחים

הסדר "רכב קל" (רכב פרטי או מסחרי שמשקלו הכולל המותר אינו עולה על 4 טון, למעט אוטובוס) ו"רכב כבד" (רכב שמשקלו הכולל המותר הוא יותר מ-4 טון, למעט רכב מסחרי בעל היתר להסעת 7 נוסעים או יותר ולמעט אוטובוס) - בהתאם לצו פיצויים לנפגעי תאונות דרכים (הסדרים לחלוקת נטל הפיצויים בין המבטחים), התשס"א-2001, בתאונת דרכים שבה מעורבים רכב כבד אחד או יותר ורכב קל אחד או יותר, ישלמו המבטחים של הרכב הכבד למבטחים של הרכב הקל, 50% מהפיצויים ששולמו לנפגעי הרכב הקל בגין נזקי הגוף.

הסדר אופנוע - בהתאם לתיקון מס' 20 לחוק הפלת"ד, בתאונת דרכים שבה מעורבים אופנוע אחד או יותר ורכב אחד או יותר שאינו אופנוע, ישלמו המבטחים של הרכב האחר למבטחים של האופנוע 75% מהפיצויים בגין נזקי הגוף שהמבטחים של האופנוע חייבים בתשלום עקב התאונה לרוכבי האופנוע (לא כולל פיצויים לנפגעים מחוץ לרכב).

הסדר חלוקה כאשר נפגע אדם מחוץ לכלי הרכב - בהתאם לסעיף 3(ב) לחוק הפלת"ד, בתאונת דרכים בה היו מעורבים מספר כלי רכב ונפגע אדם מחוץ לכלי הרכב, יהיו המבטחים של הרכבים חייבים כלפי הנפגע - ביחד ולחוד (ובינם לבין עצמם) יישאו בנטל החיוב בחלקים שווים) - בגין נזקי הגוף של האדם הנפגע מחוץ לכלי הרכב. לעניין זה, כלי רכב ייחשב כמעורב בתאונת הדרכים אם בעת התאונה היה מגע בינו לבין כלי הרכב האחר או בינו לבין הנפגע.

(ב) תעריפים דיפרנציאליים (משתנים ומותאמי סיכון) ופיקוח על התעריפים

בענף ביטוח רכב חובה פועל גוף שהוקם לפי תקנות ביטוח רכב מנועי (הקמה וניהול של מאגר מידע), התשס"ד-2004, שהינו אחראי לניהול מאגר מידע ולהפקת דוחות אשר ישמשו, בין השאר, להערכת הסיכונים בענף ביטוח רכב חובה ולקביעת עלות הסיכון הטהור אשר על בסיסו נקבע תעריף הביטוח, המכונה "התעריף הבסיסי" אשר ממנו נגזרים תעריפי ביטוח החובה. המאגר, המרכז מידעים מכל חברות הביטוח, משמש לצורך זיהוי חשד למקרי הונאות ביטוח בתביעות רכב חובה וכן למניעת הונאות ביטוח בתהליך החיתום.

הפרמטרים לקביעת התעריפים כאמור מוסדרים, בין היתר, בהוראות שער 6 חלק 2 "הוראות לביטוח כללי" בקודקס, אשר קובעות גם את התעריפים המרביים שרשאי מבטח לגבות ואופן אישורם על ידי הממונה ("תעריף דיפרנציאלי"). הפרמטרים לקביעת התעריף הדיפרנציאלי כוללים, בין היתר: נפח מנוע; מין הנהג; גיל הנהג הצעיר ביותר; ותק רישיון נהיגה; מספר תביעות קודמות; מספר פסילות רישיון; והימצאותן של טכנולוגיות בטיחות.

תעריפי ביטוח רכב חובה בחברה תואמים את הוראות הקודקס ומשקפים פרופיל סיכון ההולם את ההוראות כאמור. יחד עם זאת, הרשות מתמידה בנקיטת מדיניות של קביעת תעריפי ביטוח החובה, תחת מסגרת המכונה על ידה "תעריף הולם", אשר נגזרת מהתעריף שנקבע לביטוח השיווי. באופן זה, מגבילה הרשות את החברה, בחלק מהמקרים, לשווק ביטוח חובה בתעריפים שהחברה מוצאת לנכון, ובכך מעלה את רמת הסיכון של החברה לקביעת פרמיות בחסר. בהתאמה, מסגרת זו של "תעריף הולם" מגבילה גם את תעריפי הפול, מה שמגדיל את ההפסד המועבר ממנו לחברות הביטוח המסחריות.

(ג) ביטוח שיווי ("הפול") - המאגר הישראלי לביטוח רכב

המאגר לביטוחי רכב חובה ("הפול") בע"מ ("הפול") הינו תאגיד הפועל כחברת ביטוח, המבטח, בין היתר, משתמשים ברכב מנועי שלא השיגו כיסוי ביטוחי באופן ישיר אצל חברות הביטוח המסחריות. מטרת הביטוח השיווי הינה לספק ביטוח חובה לבעלי רכב מנועי ברמת סיכון חריגה, שחברות הביטוח אינן מעוניינות לבטחם. תעריפי הפול מתעדכנים מעת לעת בהתאם

להחלטות הרשות, וזאת בהתאם למשתנים ומקדמים שונים. הפול למעשה מהווה חלופה למבוטח בנוסף לחברות הביטוח המסחריות לתחום פעילות זה.

ביום 10 במאי 2023 פורסם תיקון הוראות החוזר המאוחד בענף ביטוח רכב חובה - נספחים 6.2.2 ו-6.2.3 לשער 6 חלק 2 בחוזר המאוחד, תעריפי ביטוח שיורי. מטרת החוזר לעדכן את דמי הביטוח נטו בפול, וזאת על מנת להתאים את דמי הביטוח נטו בפול לסיכון המבוטח, בהתבסס על המלצות מפעיל מאגר המידע הסטטיסטי בענף ביטוח רכב חובה, שפורסמו במסגרת הדוח הסופי להערכת עלות הסיכון הטהור בענף ביטוח רכב חובה לשנת 2020. במסגרת החוזר, עודכנו דמי הביטוח נטו בפול לכלי רכב. השינויים בתעריפי ביטוח החובה בפול ייכנסו לתוקף ביום 1 ביולי 2023. חוזר זה חל על פוליסת ביטוח רכב חובה שמועד תחילתן חל ביום 1 ביולי 2023 ואילך.

כל חברות הביטוח הפועלות בתחום ביטוח רכב חובה שותפות ב"פול" ונושאות בהפסדיו באופן יחסי, על פי חלקן בשוק בשנה הקודמת.

חלקה של החברה בביטוח השיורי לשנת 2023 עמד על כ-4.79%, ובשנת 2022 על כ-4.53%.

(ד) קרנית

הקרן לפיצוי נפגעי תאונות דרכים ("קרנית") הינה תאגיד שהוקם על-פי חוק הפלת"ד ותפקידו לפצות נפגע הזכאי לפיצויים מכוח חוק זה, אך אין בידו לתבוע פיצויים מאת חברת ביטוח, בשל קרות אחד מהמקרים הבאים: הנהג האחראי לתאונה אינו ידוע; אין לנהג ביטוח רכב חובה או שהביטוח אינו מכסה את מלוא החבות; מבטח כלי הרכב נמצא בפירוק או שמונה לו מנהל מורשה.

בהתאם להוראות סעיף 2 לצו פיצויים לנפגעי תאונות דרכים (מימון הקרן), התשס"ג-2002, חברות הביטוח מעבירות לקרנית 1% מפרמיות הנטו בגין פוליסות רכב חובה. בנוסף, בהתאם להוראות צו פיצויים לנפגעי תאונות דרכים (מימון עלות אספקת שירותים), התשפ"א-2021, החל מיום 1 בינואר 2022 מעבירות חברות הביטוח לקופות החולים באמצעות קרנית אחוז השתתפות בסך של 12.66% מסך כל התשלומים הנגבים ממבוטח בענף רכב חובה, בגין העברת האחריות הביטוחית למתן שירותים רפואיים על ידי קופות החולים לנפגעי תאונות דרכים.

(ה) תביעות שיבוב של המוסד לביטוח לאומי

בהתאם לחוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), התשנ"ה-1995 ("חוק ביטוח לאומי"), במקרה בו שילם המוסד לביטוח לאומי ("המל"ל") לזכאי לגמלה, בעילה שניתן לחייב בה גם צד שלישי לשלם פיצויים לאותו זכאי לפי פקודת הנזיקין (נוסח חדש) או לפי חוק הפלת"ד, רשאי המל"ל לתבוע מאותו צד שלישי פיצוי על הגמלה ששילם או על הגמלה שהוא עתיד לשלם. בהתאם, הצד השלישי רשאי לנכות מהפיצוי לזכאי את הגמלאות המשולמות לו או שעתידות להיות משולמות לו מאת המל"ל.

בהתאם להוראות חוק ביטוח לאומי, על חברת ביטוח מוטלת חובה לדווח למל"ל על כל תביעה בה ניתנה או הייתה רשאית לנכות תגמולי מל"ל מכל סוג, בין לפי הסכם פשרה ובין לפי פסק דין, אשר המל"ל רשאי לתבוע ממנה, זאת בתוך שישים ימים מיום כריתת הסכם הפשרה או מיום פסק הדין או מיום ביצוע הניכוי - לפי המוקדם מבניהם. אי דיווח מצד חברת הביטוח יכול להביא להארכת תקופת ההתיישנות וזכות התביעה של המל"ל, כך שתקופת ההתיישנות תחל ביום קבלת הדיווח או ביום שבו נודע למל"ל על ההליכים בין הנפגע לחברה - לפי המוקדם, והיא עלולה להגיע עד חמש עשרה שנים מיום אירוע התאונה.

בחודש יולי 2021 התקשרו חברות הביטוח בהסכמים עם המל"ל, לפיהם ימשיכו להעביר ולהפעיל את מנגנון ההתדיינות וההתחשבות הקיים ביניהם, בין היתר, בכל הנוגע לתשלום פיצויים לפי חוק הפלת"ד, תוך צמצום ההתדיינות המשפטיות בין הצדדים, ביחס למקרים שאירעו ושיתרחשו בתקופה שמיום 1 בינואר 2014 עד יום 31 בדצמבר 2022; ואילו בשנת 2023 ואילך יקבע הסכום שעל כלל המבטחות להעביר למוסד לביטוח לאומי בגין תאונות דרכים, על האחוזים הבאים מדמי הביטוח שייגבו בכל שנה: עבור השנים 2023-2024 סך של 10% מפרמיות החובה; והחל משנת 2025 סך של 10.95% מפרמיות החובה, וזאת בהתאם לדרישת משרד האוצר. במסגרת ההסכם כאמור, שילמה החברה מקדמה על חשבון סכומי העבר.

ביום 8 בנובמבר 2022 פורסם תיקון הוראות החוזר המאוחד שער 6 חלק 2 - הוראות בענף ביטוח רכב חובה, שמטרתו לעדכן את שיעור הדמים בענף ביטוח רכב חובה, וזאת בעקבות הסדרת מנגנון ההתחשבות בשל תביעות תאונות דרכים בין המוסד לביטוח לאומי לבין חברות הביטוח במסגרת תיקון סעיף 328א לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], תשנ"ה-1995 (מ-16.25% ל-18%). התיקון חל על פוליסות ביטוח רכב חובה, שתקופת הביטוח בהן מתחילה ביום 1 בינואר 2023 ואילך.

להערכת החברה, ההסדר מול המל"ל ביחס לעבר לא צפוי להשפיע מהותית על התוצאות הכספיות של החברה. ואולם, החברה מעריכה כי הוא עשוי להוות גורם נוסף שישיע על קביעת דמי הביטוח שייגבו ממבוטחים

(ו) התיקון לתקנות ההיוון, ועדת קמיניץ ופסק הדין של בית המשפט העליון

ביום 1 באוקטובר 2017 נכנס לתוקף התיקון לתקנות ההיוון אשר הפחית את שיעור ריבית ההיוון הקבועה בתקנות ל-2% משיעור של 3% שהיה מקובל עד אז.

בשנת 2019 מונתה ועדת קמיניץ, לבחינת ריבית ההיוון של הפיצויים שבה משתמש המוסד לביטוח לאומי בחישוב סך כל קצבאות הנכות שהוא משלם לזכאים בשל נזקי גוף במקרה של תביעה, לצורך גבייתן בסכום אחד מאת חברות הביטוח או לצורך היוון לפי בקשת הנפגע.

ביום 8 באוגוסט 2019, בית המשפט העליון קבע בפסק דין כי שיעור ההיוון ימשיך לעמוד על 3% (כפי שנקבע בוועדת קמיניץ), שכן הוא מגלם תשואה שניתנת להשגה, בסבירות גבוהה, באמצעות השקעה בסיכון נמוך, לתקופה ממושכת ותוך שמירה על נזילות חלקית.

בפסיקה מאוחרת יותר, מיום 10 באוקטובר 2020, דחה בית המשפט העליון בקשה לדיון נוסף בנושא שיעור ריבית ההיוון לפיצויים בשל נזקי גוף בנזיקין שתחול על המל"ל בתביעות שיבוב, ובכך הותיר למעשה את שיעור ריבית ההיוון על כנה (3%). ראה לעניין זה גם ביאור 32(ד)(2ד)(4) לדוחות הכספיים.

(ז) עתודות

התביעות בענף ביטוח רכב חובה מאופיינות ב"זנב ארוך", היינו: לעיתים חולף זמן ממועד התרחשות התאונה ועד למועד תשלום התביעה. לאור כך, להכנסות ואו להפסדים מהשקעות השפעה משמעותית על הרווחיות הכוללת בתחום זה.

על-פי הוראות הדין, מבטח נדרש לשמור עתודות ביטוח, בהתאם לנוהג מיטבי לחישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי. הנוהג המיטבי כאמור מפרט, בין היתר, את מרווח הסיכון שיש להעמיס על העתודות Best Estimate; את אופן קיבוץ ענפי הביטוח; וכן קובע כי יש לקחת בחשבון את גובה העתודה בגין פוליסות שנמכרו בפרקי זמן הסמוכים ליום המאזן ובגין סיכונים לאחר יום המאזן.

שווקים עיקריים מגמות ושינויים בביקוש ובהיצע

ענף ביטוח רכב חובה מאופיין בתחרות חזקה, שכן מדובר במוצר אחיד (פוליסה תקנית); מרבית חברות הביטוח בישראל פועלות בענף זה; וכתוצאה מהאמור קיימת תחרות מחירים משמעותית, המאופיינת גם בשקיפות מחירים לצרכן באמצעות האפשרות לערוך השוואת תעריפים באתר האינטרנט של הרשות. התחרות בענף ביטוח רכב חובה מושפעת, בין היתר, גם מהגידול ההולך וגובר במספר כלי הרכב בישראל.

יצוין, כי מבטחי המשנה ספגו הפסדים כבדים בחוזה רכב חובה QS, ולאור כך חלק ניכר ממבטחי המשנה יצאו מענף זה, ומבטחי משנה אחרים החמירו את תנאיהם. פועל יוצא שקיימת הרעה בחוזה רכב חובה QS. בחוזה רכב חובה XOL קיים שיפור בתנאים בעקבות השינוי בתביעות הביטוח הלאומי לפיו החברות משלמות אחוז מוסכם מהפרמיה והביטוח הלאומי לא תובע החזרים מהתביעות.

בהתאם לנתוני משרד האוצר, חל בשוק ענף ביטוח רכב חובה גידול של כ-0.8% בהיקף דמי ביטוח ברוטו, בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2023 לעומת התקופה המקבילה אשתקד.

בהתאם לנתוני משרד האוצר, בענף רכב חובה, ישנו רווח כולל של כ-256 מיליון ש"ח בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2023, לעומת הפסד כולל של 679 מיליון ש"ח בתשעת החודשים

הראשונים של שנת 2022. בשנת 2022 היה הפסד כולל של 201 מיליון ש"ח, לעומת שנת 2021 בה הסתכם הרווח הכולל בענף בכ-161 מיליון ש"ח.

שינויים מהותיים הצפויים בחלקה של החברה בשווקים העיקריים

לא צפויים שינויים מהותיים בחלקה של החברה בשווקים העיקריים ביחס למוצרים ולשירותים בתחום פעילות זה.

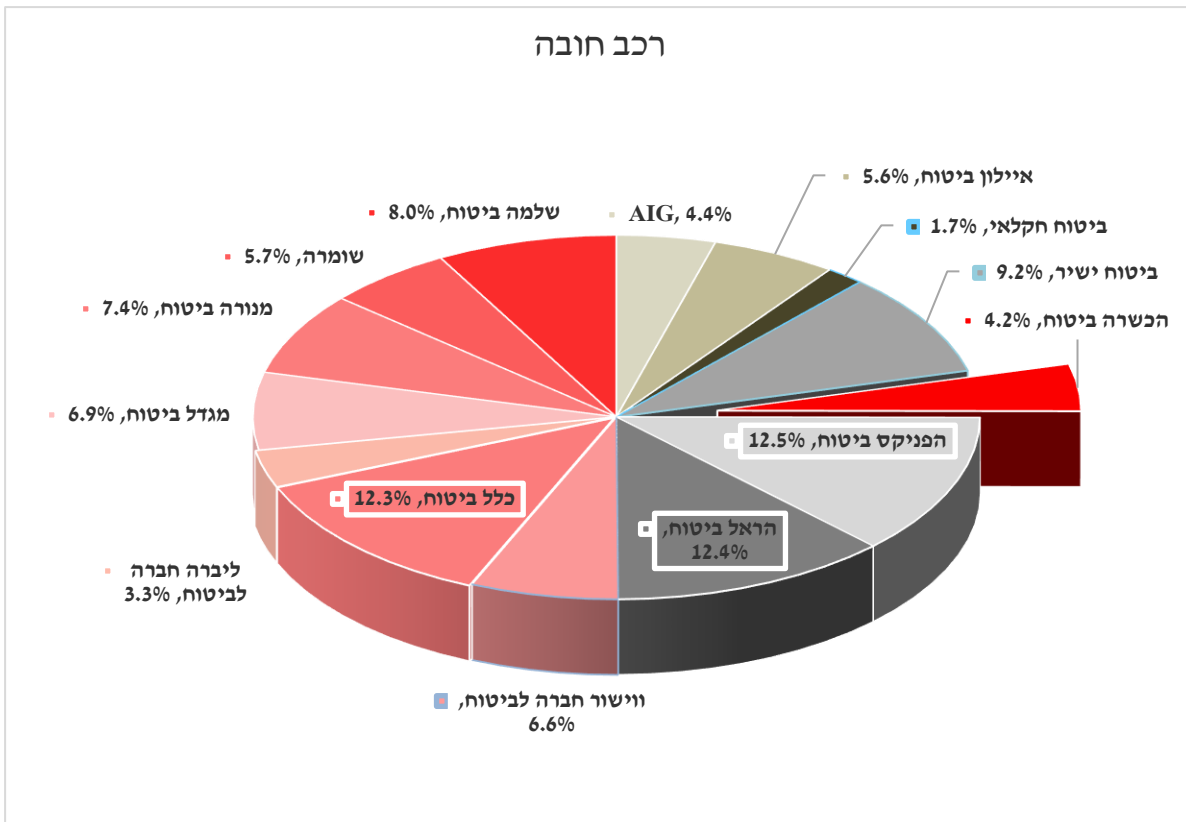
מוצרים חדשים

כאמור לעיל, תנאי הכיסוי הביטוחי בענף זה הינם בהתאם לפוליסה התקנית ועל כן בענף זה קיים מוצר אחד בלבד.

תחרות 2.1.1.2

פירוט תנאי התחרות ונתח שוק

מרבית חברות הביטוח בישראל פעילות בענף ביטוח רכב חובה, אשר מאופיין בתחרות עזה. חלקה של החברה בענף פעילות זה מגיע ל-4.2% (על פי נתונים כספיים שפורסמו על ידי חברות הביטוח לרבעון השלישי של שנת 2023), למול נתח שוק של 5% בתקופה המקבילה אשתקד. להלן תיאור חלוקת נתחי שוק ביטוח רכב חובה, בהתאם לדוחות הכספיים שפורסמו על ידי חברות הביטוח לרבעון השלישי לשנת 2023:

בענף ביטוח רכב חובה כמעט ואין משמעות לגודל החברה והתחרות על המחיר היא כמעט מוחלטת. מבוטח יכול לקבל מידע על גובה הפרמיה בביטוח חובה על-ידי כניסה לאתר האינטרנט של הממונה "מחשבון משרד האוצר" והקלדת נתוני הרכב והנהגים בו.

ענף רכב חובה מאופיין בנאמנות לקוחות נמוכה ורגישות גבוהה למחיר ומכאן שחלקה של החברה בשוק יכול להשתנות בהתאם לשינוי בתעריפי חברות הביטוח האחרות, אשר מביא לתנועה של לקוחות, לפי מחיר נוכחי. היות והכיסוי הביטוחי בענף ביטוח חובה הינו אחיד (פוליסה תקנית), אזי התחרות בין חברות הביטוח מתמקדת בעיקר בתעריף ובאיכות השירות.

בעבר, מבוטחים רכשו בדרך כלל ביטוח רכב מקיף וביטוח רכב חובה, באותה חברת ביטוח. כיום, עם התגברות התחרות בענף הרכב, קיימים מקרים בהם בוחרים המבוטחים לרכוש ביטוח רכב חובה בחברת ביטוח אחת וביטוח רכב רכוש בחברת ביטוח אחרת.

בנוסף, מפרסם הממונה, אחת לשנה, מדד שירות למוצרי הביטוח המרכזיים בישראל ("מדד השירות"), במסגרתו מוצגים המוצרים המרכזיים בפעילות חברות הביטוח על בסיס השוואה, בין היתר, של הנדבכים הבאים: (1) תשלום תביעות - אחוז התביעות שאושרו ושולמו ומהירות הטיפול בהן; (2) טיפול בפניות לקוחות - מידת שביעות הרצון של לקוחות מטיפול החברה בפניות שלהם אליה; (3) תלונות ציבור - שקלול התלונות שהוגשו ונבדקו ברשות; (4) זמן מענה טלפוני למוקד החברה - שיעור השיחות שנענו תוך 3 דקות; (5) כלים דיגטליים - שמעמידה חברת הביטוח לרשות המבוטחים. מטרת פרסום המדד הינה לאפשר למבוטחים להשוות בין רמת השירות של חברות הביטוח בנוגע למוצרי ביטוח שונים והוא משמש כלי להגברת השקיפות וקידום התחרות בשוק הביטוח.

להערכת החברה, פרסום מדד השירות בתדירות שנתית מגביר את התחרות בשוק הביטוח, ובכלל זה, בענף ביטוח רכב חובה, והחברה פועלת למצב את עצמה כאחת מחברות הביטוח המובילות בשוק במתן שירות ללקוחותיה לרבות בענף זה ומשקיעה משאבים רבים לשיפור תודעת השירות לטובת לקוחות החברה.

תיאור התמודדות החברה עם תחרות

שיטות ההתמודדות של החברה עם התחרות בתחום רכב חובה הינן:

- מעקב מתמיד אחר תעריפי חברות מתחרות;
- שיפור החיתום והחישובים האקטואריים (על-פי תוצאות, תוך בדיקה מתמדת של פרמטרים מוכרים: נפח מנוע; מין המבוטח; גיל נהג; ותק נהיגה; מערכות בטיחות הקיימות ברכב; היסטוריית תביעות של המבוטח; וכיוצא באלה);
- נקיטת פעולות שוטפות לשיפור מתן השירות שניתן למבוטחים;
- פיתוח אמצעים דיגטליים לרכישת פוליסות ביטוח וקבלת שירות במקרה של תאונה ו/או תקלה בקלות, בנגישות מירבית ובכל זמן נתון;
- פילוח נכון של לקוחות פוטנציאליים ושימוש בתעריף דיפרנציאלי, המסייע להתמקד בסוגי מבוטחים בעלי רמת סיכון נמוכה, לצורך הגדלת רווחיות הפעילות בענף.

לקוחות

2.1.1.3

במהלך תקופת הדוח תמהיל הלקוחות של החברה בענף רכב חובה מורכב ממבוטחים פרטיים ולקוחות עסקיים. שאר המבוטחים בענף זה הינם ציי משאיות, ציי אוטובוסים, מוניות ואחרים.

התפלגות פרמיות ברוטו מלקוחות*

2021	2022	2023	
22.8%	17.5%	15.9%	קולקטיבים ומפעלים גדולים**
77.2%	82.5%	84.1%	מבוטחים פרטיים ולקוחות עסקיים קטנים
100%	100%	100%	סה"כ

* הנתונים הנקובים מתבססים על מועדי תחילת הביטוח.
** מעל 40 כלי רכב בבעלות אחת או מעל 100 כלי רכב במסגרת ביטוח קבוצתי.

תלות בלקוחות

בתקופת הדיווח, אין לחברה לקוח אחד אשר היקף הפרמיות שהתקבל ממנו עלה על 10% מסך כל הכנסות החברה במאוחד.

ותק והתמדת לקוחות ושיעורי חידושים

בשנים 2021 ו-2022, שיעור החידושים בענף ביטוח רכב חובה עמד על כ- 55.2%, 62.5% ו-70.4% בהתאמה, במונחי פרמיות מהפוליסות שהיו בתוקף בשנה הקודמת.

להלן פרטים אודות ותק לקוחות בענף ביטוח רכב חובה במונחי מחזור הפרמיות לשנת 2023, באחוזים:

שנות ותק	פוליסות חדשות	שנה	שנתיים	שנה שלישית ומעלה	סה"כ
התפלגות ותק לקוחות	47.1%	18.7%	9.6%	24.6%	100%

להלן נתונים בדבר מחזור פרמיות בתקופת הדוח, לפי מספר שנות ותק:

שיעור מסך ההכנסות	פרמיות באלפי ש"ח	מספר שנות ותק
47.1%	110,951	שנת ביטוח ראשונה (ללא ותק)
18.7%	44,140	שנת ביטוח שניה (שנת ותק אחת)
9.6%	22,648	שנת ביטוח שלישית (שתי שנות ותק)
24.6%	57,796	שנת ביטוח רביעית ואילך (למעלה מ- 3 שנות ותק)
100%	235,541	סך הכל פרמיות בשנת 2023

שיעור הלקוחות המבוטחים גם בביטוח רכב חובה וגם בביטוח רכב רכוש⁴, מהווים במונחי פוליסות בשנים 2023, 2022 ו-2021 כ-92.3%, כ-89.4% וכ-84.4% מסך הפוליסות של ענף הפעילות בשנים הרלוונטיות.

2.1.2 ענף ביטוח רכב רכוש

2.1.2.1 מוצרים ושירותים

כללי

ענף ביטוח רכב רכוש מעניק כיסוי ביטוחי לנזקי רכוש שיגרום כלי הרכב המבוטח לצד שלישי או לנזקי רכוש לכלי הרכב המבוטח עצמו.

בדומה לענף רכב חובה, גם בענף ביטוח רכב רכוש מעוגנת "פוליסה תקנית" לרכב שמשקלו עד 3.5 טון (לרבות רכב מסחרי ולמעט אופנוע), אשר נוסחה הינו מחייב וניתן רק להיטיב את תנאיה ולהוסיף עליהם הרחבות. תנאי הפוליסה התקנית כוללים, בין היתר, כיסוי למקרה גניבה, אש, תאונה, מעשה זדון, נזקי טבע, נזקי רכוש שנגרמו לצד ג' ועוד.

בחברה ניתן לרכוש פוליסות ביטוח רכב רכוש הכוללות: כיסוי מקיף מלא (כיסוי לנזק עצמי ולנזקים שנגרמו לצד ג'); כיסוי מקיף ללא נזק עצמי (כיסוי לנזקי רכוש שנגרמו לצד ג' בלבד); וכיסוי מקיף ללא כיסוי לנזק עצמי במקרה תאונה וללא כיסוי למקרה גניבה. בנוסף, החברה מאפשרת את הרחבת הפוליסות ברכישת כיסויים נלווים, כגון: כיסוי לסיכוני רעידת אדמה, פרעות ומהומות. בנוסף, החברה משווקת במסגרת ביטוח זה גם הרחבות נוספות, כגון: שירותי דרך וגרירה; רכב חלופי למקרה תאונה או גניבה וכן רכב חלופי לבעלי מוגבלות; תיקון שבר שמשות; סאן רוף וגג פנורמי, הרחבה לשבר פנסים ומראות צד של הרכב והרחבות נוספות כדוגמת הרחבה לתיקון פגושי הרכב.

ביטוח רכב רכוש מתחלק לשני תתי-ענפים, לפי סוג הרכב: (1) פוליסות לביטוח רכב פרטי ומסחרי (שמשקלו עד 3.5 טון) - בהתאם לפוליסה התקנית שנקבעה בהוראות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח רכב פרטי), התשמ"ו - 1986. המבטח אינו רשאי לסטות מתנאי הפוליסה התקנית, אלא לטובת המבוטח או במקרה שמדובר בצי רכב; (2) פוליסות עבור כלי רכב אחרים (מעל 3.5 טון) - תנאי הכיסוי הביטוחי אינם כפופים לפוליסה התקנית והם נקבעים על-ידי חברת הביטוח (בכפוף לאישור הממונה).

תעריף אקטוארי דיפרנציאלי (משתנה ומותאם סיכון)

התעריף לביטוח רכב רכוש הינו תעריף אקטוארי דיפרנציאלי (משתנה ומותאם סיכון), הכפוף לאישור הממונה. תעריף כאמור נקבע על בסיס מספר פרמטרים הכוללים, בין היתר: דגם הרכב;

⁴ מבלי לקחת בחשבון רכבים הרשומים בבעלות תאגיד.

נפח מנוע; שנת ייצור; כמות נהגים ברכב; מין וגיל הנהגים; ניסיון תביעות וכיוצא"ב, וזאת מתוך הנחה כי פרמטרים אלה מהותיים בהערכת הסיכון ובהתאם לכך בקביעת הפרמיה. פילוח באמצעות פרמטרים אלה מסייע להתמקד בסוגי מבוטחים בעלי רמת סיכון נמוכה ולהגדיל את רווחיות הפעילות בענף.

בענף הרכב הכבד, שיטת קביעת התעריף הינה בקביעת מיון (אחוז) משווי הרכב.

שווקים עיקריים, מגמות ושינויים בביקוש בהיצע

מרבית חברות הביטוח בישראל פועלות בענף זה, המאופיין בתחרות חזקה, שכן מדובר במוצר אחיד (פוליסה תקנית). קיימת תחרות מחירים משמעותית ושקיפות מחירים לצרכן באמצעות האפשרות לערוך השוואת תעריפים באמצעות אתרי אינטרנט מסחריים שונים, המציעים שירות זה בחינם. התחרות בענף ביטוח רכב רכוש מושפעת, בין היתר, גם מהגידול ההולך וגובר במספר כלי הרכב בישראל.

בהתאם לנתוני משרד האוצר, חל בשוק ענף ביטוח רכב רכוש גידול של כ-24% בהיקף דמי ביטוח ברוטו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2023 לעומת התקופה המקבילה אשתקד. כמו כן, בהתאם לנתוני משרד האוצר, בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2023, הסתכם ההפסד הכולל בשוק ענף ביטוח רכב רכוש בכ-268 מיליוני ש"ח בהשוואה להפסד כולל של כ-1,215 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. בשנת 2022 הסתכם ההפסד הכולל בכ-1,550 מיליוני ש"ח, בהשוואה לשנת 2021 בה הסתכם הרווח הכולל בכ-29 מיליוני ש"ח.

שינויים מהותיים הצפויים בחלקה של החברה בשווקים העיקריים

לא צפויים שינויים מהותיים בחלקה של החברה בשווקים העיקריים ביחס למוצרים ולשירותים בתחום פעילות זה.

מוצרים חדשים

במהלך תקופת הדוח לא התווספו מוצרים חדשים, עם זאת שוקו הרחבות חדשות למוצרים קיימים כמפורט לעיל.

תחרות

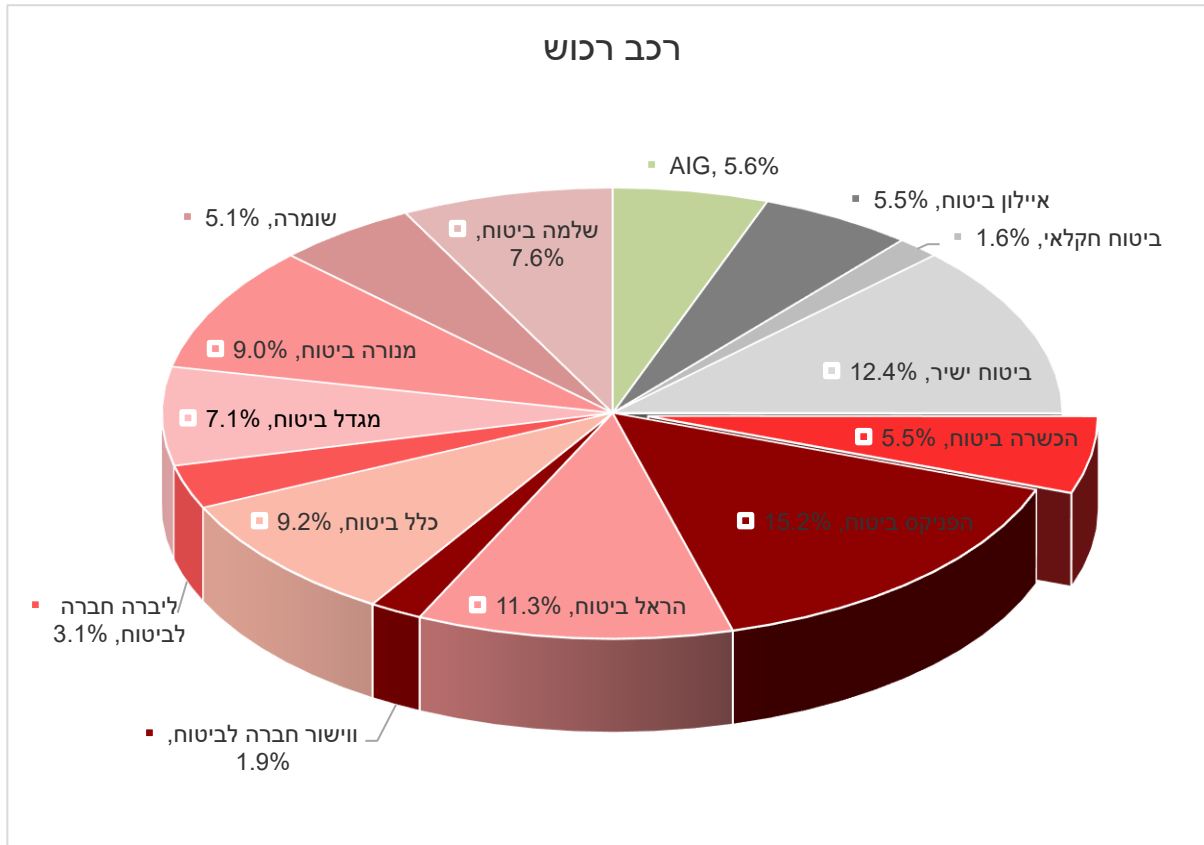
2.1.2.2

פירוט תנאי התחרות ונתח שוק

מרבית חברות הביטוח בישראל פועלות בענף ביטוח רכב רכוש, אשר מאופיין בתחרות עזה. הסיבות לתחרות החזקה בענף זה נעוצות, בין היתר, בהיעדר שוני בכיסוי הביטוחי בין החברות השונות בשל הפוליסה התקנית; בפעילותן של חברות ביטוח ישירות; בהוזלת תעריפים על-ידי החברות השונות; פריסה גיאוגרפית של סוכנים; פרסום ושיווק ובמתן הנחות מיוחדות.

חלקה של החברה בענף פעילות זה מגיע ל-5.5% (על-פי נתונים כספיים שפורסמו על ידי חברות הביטוח לרבעון השלישי של שנת 2023), למול נתח שוק של 5% בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן תיאור חלוקת נתחי שוק ביטוח רכב רכוש, בהתאם לדוחות הכספיים שפורסמו על ידי חברות הביטוח לרבעון השלישי לשנת 2023:

כאמור לעיל, החל משנת 2015 מפרסם הממונה מדד שירות המאפשר למבוטחים להשוות בין רמת השירות של חברות הביטוח בנוגע למוצרי ביטוח שונים, וביניהם ביטוח רכב רכוש. המדד מהווה כלי להגברת השקיפות וקידום התחרות בשוק הביטוח. להערכת החברה, המשך פרסום המדד בתדירות שנתית מגביר את התחרות בענף ביטוח רכב רכוש.

תיאור התמודדות החברה עם התחרות

להלן תפורטנה דרכי ההתמודדות של החברה עם התחרות בענף ביטוח רכב רכוש:

1. טיוב מתמיד של התיק, במטרה להביא לעלייה ברווחיות;
2. שמירה תמידית על תעריפי ביטוח תחרותיים;
3. שיפור טיב השירות המוענק למבוטח, בדגש על פיתוח כלים דיגטליים והנגשת המוצר והשירותים;
4. מבצעי גיוס, שיווק ומכירה בקרב סוכני הביטוח;
5. פילוח נכון של אוכלוסיית הנהגים ותמחור הפוליסות המוצעות להם, תוך התמקדות במבוטחים בעלי סיכון נמוך ומשיכתם באמצעות תעריפים אטרקטיביים;
6. שימור פוליסות קיימות (חידושים), מתוך הבנה שהיכרות החברה עם מבוטחים אלה משפרת את יכולת החיתום בגינם;
7. שיפור הממשקים מול סוכני החברה.

לקוחות 2.1.2.3

תמהיל לקוחות החברה בענף ביטוח רכב רכוש מורכב מלקוחות פרטיים, לקוחות עסקיים, קולקטיביים וציי רכב.

התפלגות פרמיות ברוטו מלקוחות*

2021	2022	2023	
17.1%	13.6%	11.9%	קולקטיבים ומפעלים גדולים**
82.9%	86.4%	88.1%	מבוטחים פרטיים ולקוחות עסקיים קטנים
100%	100%	100%	סה"כ

* הנתונים הנקובים מתבססים על מועדי תחילת הביטוח.
** מעל 40 כלי רכב בבעלות אחת או מעל 100 כלי רכב במסגרת ביטוח קבוצתי.

תלות בלקוחות

לחברה אין תלות בלקוח בודד בענף ביטוח רכב רכוש, שכן לא קיים לקוח שהכנסות החברה ממנו מהוות 10% או יותר מסך הכנסותיה.

ותק והתמדת לקוחות ושיעורי חידושים

בשנים 2023, 2022 ו-2021, שיעור החידושים בענף ביטוח רכב רכוש עמד על כ-59.8%, כ-64.5% וכ-72.2%, בהתאמה, במונחי פרמיות מהפוליסות שהיו בתוקף בשנה הקודמת.

להלן פרטים אודות ותק לקוחות בענף ביטוח רכב רכוש במונחי מחזור הפרמיות לשנת 2023, באחוזים:

שנות ותק	פוליסות חדשות	שנה	שנתיים	שנה שלישית ומעלה	סה"כ
שנות ותק לקוחות	54.3%	20.2%	8%	17.5%	100%

להלן נתונים בדבר מחזור פרמיות בתקופת הדוח, לפי מספר שנות ותק:

שיעור מסך ההכנסות	פרמיות באלפי ש"ח	מספר שנות ותק
54.3%	370,613	שנת ביטוח ראשונה (ללא ותק)
20.2%	137,930	שנת ביטוח שניה (שנת ותק אחת)
8%	54,534	שנת ביטוח שלישית (שתי שנות ותק)
17.5%	120,046	שנת ביטוח רביעית ואילך (למעלה מ-3 שנות ותק)
100%	683,124	סך הכל פרמיות בשנת 2022

שיעור הלקוחות המבוטחים גם בביטוח רכב רכוש וגם בביטוח רכב חובה⁵, מהווים במונחי פוליסות בשנים 2023, 2021 ו-2020, כ-77%, כ-82% וכ-84.5%, בהתאמה מסך הפוליסות של ענף הפעילות בשנים הרלוונטיות.

2.1.3 ענף ביטוח כללי אחר

2.1.3.1 מוצרים ושירותים

כללי

פעילות החברה בענף ביטוח כללי אחר נחלקת לשלושה תתי-ענפים עיקריים:

(א) **ביטוח רכוש** - ביטוחי רכוש כגון: ביטוח דירה; ביטוח בית משותף; ביטוח סייבר; ביטוח בתי עסק; ביטוחים הנדסיים; וביטוח עבודות קבלניות. סיכונים עיקריים המכוסים בפוליסות רכוש הינם סיכונים אש, התפוצצות, פריצה, רעידת אדמה ונזקי טבע. ביטוחי הרכוש כוללים כיסוי לנזקים ישירים (קרי, נזקים שנגרמו ישירות לרכוש) וכיסוי לנזקים עקיפים (קרי, נזקים תוצאתיים, כגון: אובדן רווחים, קלקול סחורות וכו'). על-פי רוב, תקופת הביטוח בתת ענף זה הינה לשנה. תביעות בגין פוליסות ביטוח רכוש מתבררות בסמוך לקרות מקרה הביטוח, לכן תת-ענף זה נחשב כבעל "זנב תביעות קצר".

⁵ מבלי לקחת בחשבון רכבים הרשומים בבעלות התאגיד.

בנוסף, תחת קטגוריה זו נכללים כיסויים ביטוחיים שאינם באופיים ביטוחי רכוש או חבויות, כגון: ביטוח תאונות אישיות קבוצתי⁶ וביטוח נסיעות לחו"ל. נכון למועד פרסום הדוח, החברה משווקת פוליסות תאונות אישיות קבוצתי בלבד, כמוצר משלים למערך ביטוחי העסקים.

(ב) **ביטוח חבויות** - ביטוחים כגון: ביטוח אחריות כלפי צד שלישי; ביטוח חבות מעבידים; ביטוח אחריות מקצועית; וביטוח אחריות המוצר. ביטוחי חבויות מיועדים לכיסוי חבותו של מבוטח על פי דין, בגין נזק לצד שלישי כלשהו. הפוליסות בביטוחי חבויות מונפקות בדרך כלל לפרק זמן של שנה (למעט פוליסות עבודות קבלניות, שתקופת הביטוח בהן היא כמשך תקופת הפרויקט). התביעות בתת-ענף ביטוח חבויות מאופיינות ב"זנב ארוך", היינו: קצב התנהלות התביעות ארוך יותר ועשוי להמשך מספר שנים, וזאת בשל מספר סיבות: הנזק המכוסה בפוליסה נגרם לצד שלישי שאינו המבוטח בפוליסה; פרק הזמן שבין מועד התגבשות החבות והנזק לבין מועד הגשת התביעה; מורכבות הבירור העובדתי והמשפטי, הן ביחס לחבות המבוטח והן ביחס להיקף הנזקים; ותקופת התיישנות (בגין עילת התביעה) ארוכה יותר מתקופת ההתיישנות המקובלת בענף ביטוח רכוש. על-פי הוראות הדין, מבטח נדרש לשמור עתודות ביטוח בהתאם לנוהג מיטבי לחישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי. הנוהג המיטבי כאמור מפרט, בין היתר, את מרווח הסיכון שיש להעמיס על העתודות (Best Estimate); את אופן קיבוץ ענפי הביטוח; וכן קובע כי יש לקחת בחשבון את גובה העתודה בגין פוליסות שנמכרו בפרקי זמן הסמוכים ליום המאזן ובגין סיכונים לאחר יום המאזן.

בחלק מביטוחי החבויות (בעיקר אחריות כלפי צד שלישי וחבות מעבידים), הכיסוי הביטוחי הינו על בסיס אירוע, דהיינו: הכיסוי ניתן לאירועים אשר קרו במהלך תקופת הביטוח והתביעה יכולה להיות מוגשת לאחר תום תקופת הביטוח ובכפוף לתקופת ההתיישנות הקבועה בחוק. בביטוחי חבויות אחרים (מסוג אחריות מקצועית ואחריות המוצר), הכיסוי הביטוחי הוא על בסיס המועד של הגשת התביעה, דהיינו: הכיסוי ניתן לתביעות אשר הוגשו במהלך תקופת הביטוח, גם אם העילה נוצרה קודם לתחילת תקופת הביטוח.

(ג) **ביטוחי ערביות** - ביטוח השקעות של רוכשי דירות, לפי חוק המכר. הפוליסה מכסה סיכונים ומבטיחה תשלום תגמולי ביטוח למוטב בעת קרות מקרה הביטוח.

בחברה נמכרים מרבית מוצרי הביטוח הכללי המוכרים בשוק הביטוח. להלן פירוט אודות המוצרים והשירותים העיקריים בענף זה:

ביטוחי רכוש

(א) ביטוח דירה

בענף הביטוח הכללי במגזר הפרטי, בולט מקומו של ביטוח הדירות, ובפרט פוליסות ביטוח הנרכשות בעת קבלת הלוואה לרכישת דירה מתאגיד בנקאי, מקום בו הנכס משועבד כנגד קבלת הלוואה (משכנתא). הכיסוי הבסיסי בענף ביטוחי הדירות כפוף לתנאי סף הקבועים במסגרת הפוליסה התקנית המוגדרת בתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח דירות ותכולתן), התשמ"ו-1986. כמו כן, תעריפי המוצר מפקחים ומאשרים על-ידי הממונה.

ביטוח דירה כולל ביטוח למבנה ו/או ביטוח לתכולת דירת המגורים ומבוסס על ביטוחי רכוש בתוספת ביטוחי חבויות, הקשורים לדירת המגורים נשוא הפוליסה (אחריות כלפי צד שלישי וחבות מעבידים לעובדי משק בית).

הכיסוי בפוליסות אלו כולל גם כיסוי לנזקי צנרת ומים, לנזקי רעידת אדמה וכן כיסוי לגניבה, פריצה ושוד, למעט אם המבוטח בחר שלא לרכוש כיסוי בגין נזקים אלה.

החברה מאפשרת למבוטח לרכוש הרחבות לפוליסות ביטוח דירה, בקשת רחבה של כיסויים: כגון הרחבה לנזקי צנרת, ביטוח דודי חשמל ושמש, תכשיטים ודברי ערך ורכוש נייד וכן ביטוח "כל הסיכונים" לתכולה ועוד.

⁶ החל מחודש מאי 2021 הפסיקה החברה לשווק בתחום ביטוח כללי פוליסות ביטוח תאונות אישיות פרט.

תעריפי ביטוח הדירות נגזרים מתמהיל התכולה, שטח המבנה, קומת המגורים, הרחבות בפוליסה, סכום הביטוח וכיוצ"ב. כחלק מהשירות המוענק על ידי החברה למבוטחיה, מאפשרת החברה ללקוחותיה להעריך את תכולת דירתם על-ידי מעריך מומחה (סוקר) ועל חשבונה, והערכה זו מהווה את הבסיס לקביעת סכומי הביטוח בפוליסה.

(ב) ביטוח בתי עסק

ביטוח בתי עסק הינו ביטוח רכוש, המעניק כיסוי למבנה ו/או תכולה, מפני סיכונים אש וסיכונים נלווים, כגון: פריצה, נזקי טבע, התפוצצות ורעידת אדמה. פוליסת ביטוח בתי עסק ניתנת להרחבה גם לכיסוי נזק תוצאתי, דהיינו: אובדן רווחים. החברה מציעה ביטוח זה, בדרך כלל, עם כיסויי חבויות בתוכניות משולבות שונות, קרי: תכניות המשלבות כיסויים ביטוחיים שונים ובמסלולים ייעודיים לפי עיסוקם של העסקים השונים.

(ג) ביטוח סייבר

הכיסוי משווק הן כפוליסה עצמאית ונפרדת והן כפרק נוסף במסגרת פוליסות לבתי עסק (לבחירת המבוטח, תמורת תשלום נוסף). המוצר לכיסוי אירועי סייבר הינו מודולרי וכולל רבדי כיסוי שונים, בגבולות אחריות ובתעריפים שונים, לבחירת המבוטח ובהתאם לצרכיו.

הפוליסה כוללת כיסויים שונים, כגון: כיסוי לנזק כספי ישיר שנגרם למבוטח עקב אירוע סייבר, שיפוי בגין אבדן הכנסה, שיפוי עקב סחיטה/כופר, נזק כספי ישיר שנגרם עקב אירוע סייבר כלפי צד שלישי, הגנה על מוניטין, הוצאות חקירות של רשויות רגולטוריות וכן כיסוי בגין הוצאות סבירות שהמבוטח הוציא כמפורט בפוליסה.

(ד) ביטוחים אחרים

בנוסף לביטוחי הרכוש והחבויות, משווקים על-ידי החברה גם ביטוחים אחרים, כגון: ביטוח עבודות קבלניות; ביטוח ציוד מכני הנדסי; ביטוח שבר מכני; ביטוח נזקי טרור; ביטוח מטענים בהעברה; ביטוח כספים; ביטוח נאמנות; ביטוח ציוד אלקטרוני; ביטוח נסיעות לחו"ל; וביטוח תאונות אישיות קבוצתי.

ביטוחי חבויות

(א) ביטוח חבות מעבידים

פוליסת חבות מעבידים מעניקה למעביד כיסוי מפני חבות שהוא עלול לחוב בגין נזק שנגרם ברשלנותו לעובד מעובדיו תוך כדי ועקב עבודתו (פוליסה על בסיס מועד האירוע). הכיסוי בפוליסה זו ניתן לגבי אחריות המעביד לנזקים שמעבר לסכומים בהם נושא ו/או אמור לשאת המוסד לביטוח לאומי המטפל בתאונות עבודה. גבול האחריות בפוליסות אלו קבוע מראש, אך המבוטח יכול גם לרכוש סכום ביטוח גבוה יותר, בהתאם להערכתו את החשיפה לנזקים אשר עלולים להיגרם לעובדיו. פוליסה זו כוללת גם כיסוי חבות בגין מחלות מקצוע. כיסוי חבות מעבידים נמכר הן במסגרת פוליסה עצמאית ובודדת (פוליסת ביטוח חבות מעבידים) והן כחלק מפוליסת משולבת (כגון: כיסוי הנרכש במסגרת פוליסה לביטוח עסק).

(ב) ביטוח אחריות כלפי צד שלישי

פוליסת ביטוח אחריות כלפי צד שלישי מעניקה למבוטח כיסוי מפני חבות שהוא עלול לחוב בגין נזק שנגרם ברשלנותו כלפי צד שלישי כלשהו, לרבות נזק תוצאתי הנובע מכך. פוליסה זו מכסה אירועים אשר התרחשו במהלך תקופת הביטוח (פוליסה על בסיס מועד האירוע). הכיסוי מותאם לפעילותו של המבוטח וגבול האחריות בפוליסה נקבע על-ידי המבוטח, לפי שיקול דעתו, בהתבסס על הערכתו את רמת הסיכון אליה הוא חשוף. מוצר זה נמכר הן במסגרת פוליסה עצמאית ובודדת (ביטוח לאחריות כלפי צד ג' בלבד), והן כפרק מפוליסת משולבת.

(ג) ביטוחי חבויות אחרים

במסגרת ביטוחי החבויות מוכרת החברה גם מוצרים אחרים, ובכלל זה: פוליסות לביטוח אחריות מוצר ופוליסות ביטוח אחריות מקצועית.

הכיסוי הביטוחי במוצרים אלה ניתן עבור תביעות שהוגשו (אך לאו דווקא אירעו) במהלך חיי הפוליסה. ואולם, בניגוד לביטוחי החבויות הקודמים שתוארו לעיל, בביטוחי חבויות אחרים בדרך כלל קיימת בפוליסה התייחסות למועד קרות האירוע, כלומר: "פוליסה על בסיס מועד הגשת תביעה" מציבה תנאי כפול לקבלת כיסוי ביטוחי, התנאי הראשון מחייב כי אירוע מקרה הביטוח, דהיינו, הנסיבות העובדתיות המקימות את חבות המבוטח כלפי צד שלישי, התרחשו בתקופת הביטוח, הכוללת בדרך כלל גם תקופה רטרואקטיבית מוסכמת; התנאי השני מחייב כי התביעה הנוגעת למקרה הביטוח הוגשה במהלך תקופת הביטוח עצמה (היינו: הוגשה תביעה שלא בתקופת הביטוח, אין המבוטח זכאי לכיסוי).

(ד) ביטוח ערבויות

במסגרת ליווי פרויקטים בתחום היזמות למגורים משווקת החברה פוליסת ביטוח השקעות של רוכשי דירות, לפי דרישות חוק המכר. בחוק המכר נקבעו מנגנונים שונים להבטחת כספי הרכישה של הקונה באמצעות מתן בטוחות בהתאם לחלופות שנקבעו בחוק, כאשר אחת מהן הינה פוליסת ביטוח. פוליסה לביטוח השקעות של רוכשי דירות לפי חוק המכר מכסה סיכונים ומבטיחה למוטב תשלום תגמולי ביטוח בקרות עילות החילוט. הפוליסה מעניקה מענה שלם ליזמי נדל"ן וקבלנים, לצורך רכישת כיסויים ביטוחיים שונים (כגון: העמדת בטוחות לרוכשי דירות); וכן סוגי ערבויות שהינן נלוות ללווי פיננסי, כגון: ערבויות לבעלי קרקע, ערבויות משכנתא, ערבויות שכ"ד וערבויות מסים (אגרות והיטלים).

שווקים עיקריים מגמות ושינויים בביקוש ובהיצע

על פי נתוני משרד האוצר בענף ביטוח כללי אחר חל גידול של כ-18.4% בדמי הביטוח ברוטו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2023, בהשוואה לתקופה המקבילה בשנת 2022. בענפי ביטוח הרכוש חל גידול של 13% ובענפי החבויות חל גידול של כ-25.9% בהשוואה לאשתקד.

בשנת 2022 חל גידול של כ-9.6% בדמי הביטוח ברוטו בענף ביטוח כללי אחר בהשוואה לשנת 2021, אשר נבע מגידול של כ-10.4% בענפי ביטוח הרכוש וגידול של כ-8.4% בענפי החבויות.

תוצאות ענף ביטוח כללי אחר מושפעות בעיקר מעוצמת התחרות בענף, קיבולת מבטחי המשנה ותנאי ההסכמים עמם, תנודות באירועים הביטוחיים שאירעו ותנודות בשוקי ההון. על פי נתוני משרד האוצר בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2023 עמד הרווח הכולל לפני מס בענף ביטוח כללי אחר בשוק הביטוח על כ-1,186 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח כולל של כ-693 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. בענפי חבויות נרשם רווח כולל שהסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2023 בכ-672 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח כולל של כ-242 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. בענפי ביטוח הרכוש נרשם גידול ברווח הכולל של כ-62 מיליון ש"ח והוא מסתכם לכ-451 מיליון ש"ח.

להערכת החברה, שיעור הפריצות, נזקים הנגרמים כתוצאה מאירועי טרור, שריפות ונזקי מים לדירות ובתי עסק וכן נזקים הנגרמים עקב פגעי טבע עשויים להשפיע על הביקוש בענפי ביטוח הרכוש.

כמו כן, תקופת מיתון עשויה לגרום לירידה במספר הפוליסות הנרכשות ולצמצום הכיסויים הביטוחיים הנרכשים על ידי מבוטחים.

שינויים מהותיים הצפויים בחלקה של החברה בשווקים העיקריים

החברה פועלת באופן עקבי במטרה להגדיל את נתח השוק בענף ביטוח כללי אחר והגדלת תמהיל הלקוחות בתחום, וזאת בין היתר, באמצעות המסלול הדיגיטלי go.

מוצרים חדשים

במהלך תקופת דוח לא התווספו מוצרים חדשים.

תחרות 2.1.3.2

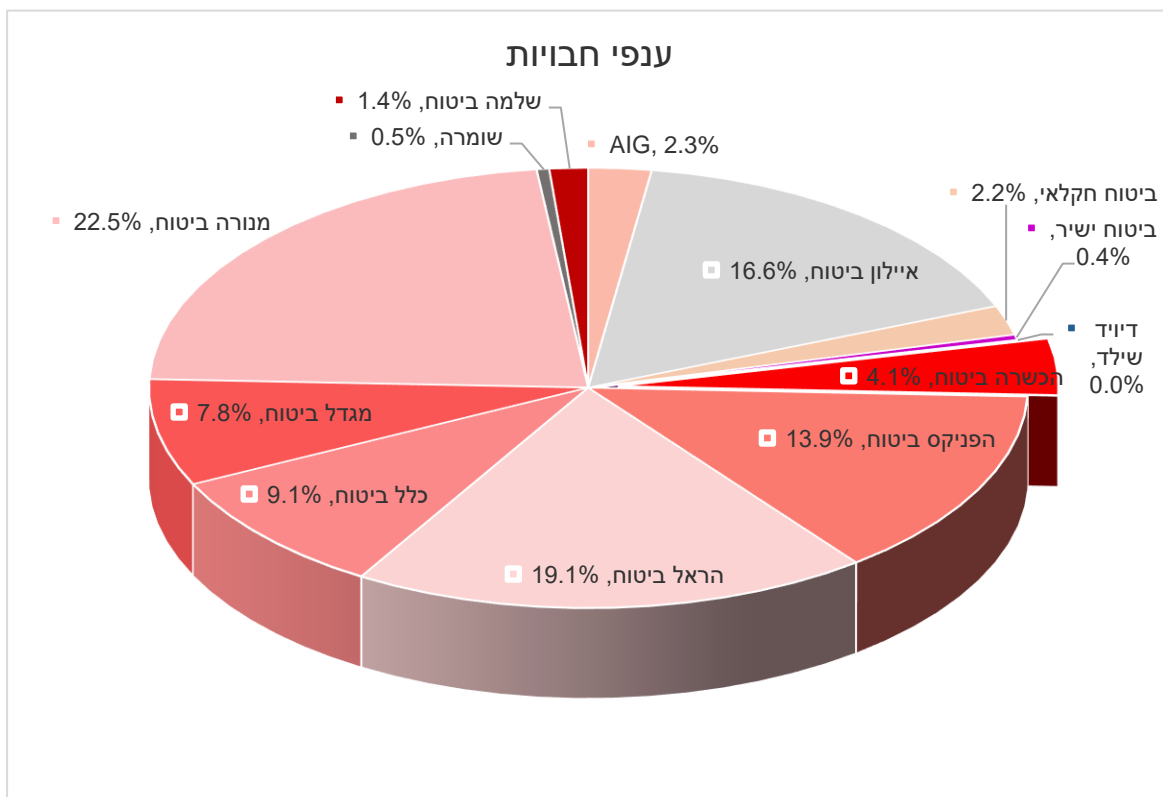
פירוט תנאי התחרות ונתח שוק

התחרות בתחום ביטוח כללי אחר מושפעת משני גורמים עיקריים: דרישות שוק המבוטחים (המסתייעים לעיתים ביועצי ביטוח); ותנאי הסכמי ביטוח המשנה של חברות הביטוח האחרות. התחרות בענף זה מאופיינת בעיקר בהשוואת מחירים המתבצעת על-ידי החברות.

כמו כן, מחשבון ביטוח דירה, המוצג באתר האינטרנט של הממונה, מאפשר לציבור הלקוחות להשוות בין מחירי פוליסות ביטוח הדירה של החברות השונות, דבר שעשוי להגביר את התחרותיות בענף ביטוח דירות ולהשפיע על גובה הפרמיה ועל הרווחיות בענף זה.

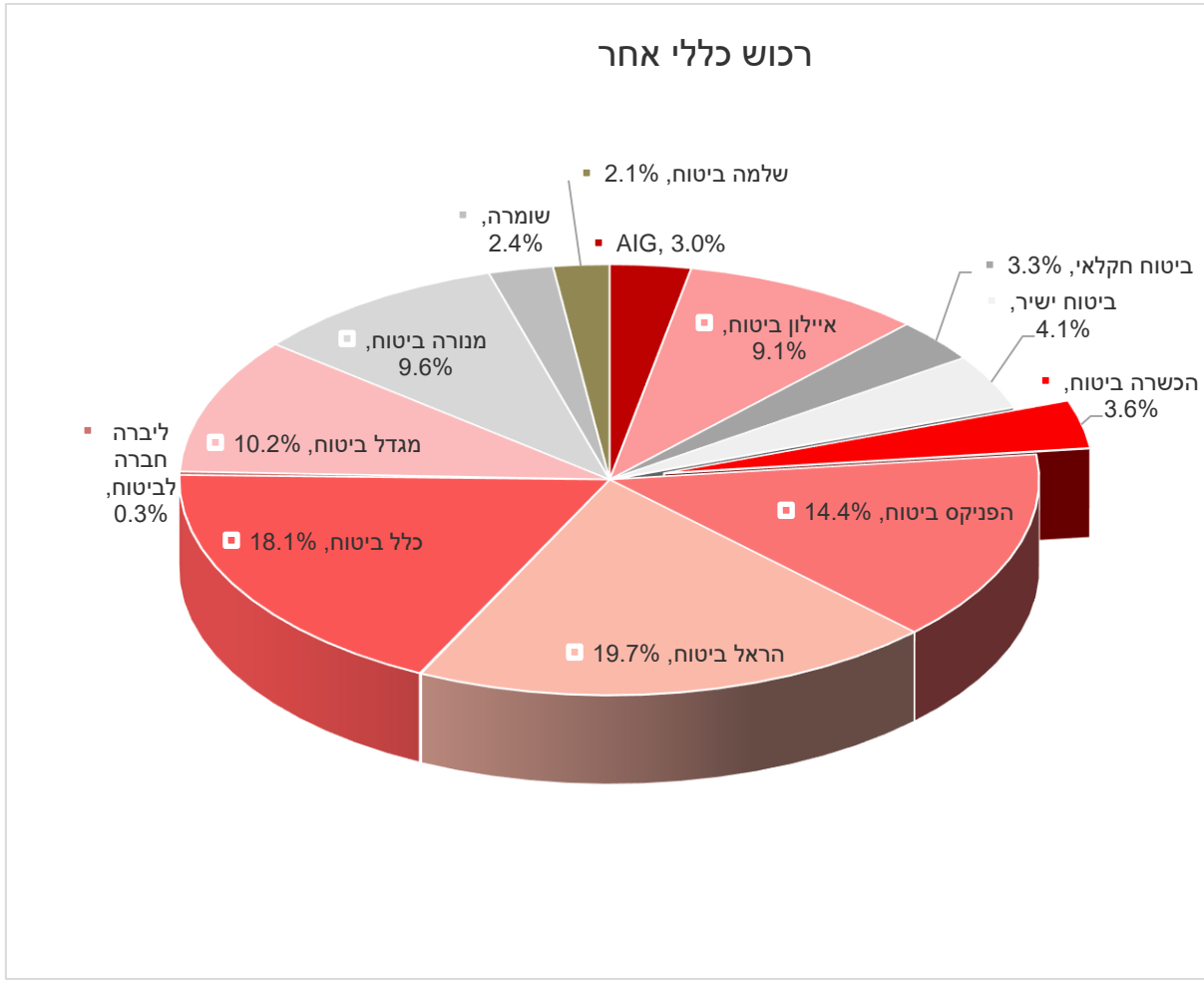
חלקה של החברה בתת-ענף ביטוח חבויות מגיע ל-4.1% (על פי נתונים כספיים שפורסמו על ידי חברות הביטוח לרבעון השלישי לשנת 2023), למול נתח שוק של 4.8% בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן תיאור חלוקת נתחי שוק ביטוח כללי חבויות, בהתאם לדוחות הכספיים שפורסמו על ידי חברות הביטוח לרבעון השלישי לשנת 2023:

חלקה של החברה בתת-ענף ביטוחי רכוש מגיע ל-3.6% (על פי נתונים כספיים שפורסמו על ידי חברות הביטוח לרבעון השלישי לשנת 2023), למול נתח שוק של 4% בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן תיאור חלוקת נתחי שוק ביטוח כללי בענפי רכוש אחרים, בהתאם לדוחות הכספיים שפורסמו על ידי חברות הביטוח לרבעון השלישי לשנת 2023:

תיאור התמודדות החברה עם תחרות

החברה מתמודדת עם התחרות באמצעות מיקוד בפלח עסקים בתחומים מסויימים, בהם היתרון היחסי של החברה נשמר גם ביחס למתחרותיה.

לקוחות 2.1.3.3

תמהיל תיק לקוחות החברה בביטוח כללי אחר גדל בשנים האחרונות מבחינת הרכבו, היקף הפרמיות וכמות המבוטחים. יחד עם זאת, מרבית המבוטחים בחברה נותרו לקוחות פרטיים ובעלי עסקים קטנים ובינוניים.

התפלגות פרמיות ברוטו מלקוחות*

2021	2022	2023	
0%	0%	0%	קולקטיבים ומפעלים גדולים**
100%	100%	100%	מבוטחים פרטיים ולקוחות עסקיים קטנים
100%	100%	100%	סה"כ

* הנתונים הנקובים מתבססים על מועדי תחילת הביטוח.
 ** החברה לא ביטחה בשלוש השנים האחרונות מפעלים גדולים ואו קולקטיבים גדולים (היינו: מבוטח המהווה לפחות 5% מהפרמיות בתחום זה).

תלות בלקוחות

בתקופת הדיווח, אין לחברה בתחום פעילות זה לקוח מהותי או לקוח אחד אשר היקף הפרמיות שהתקבל ממנו עלה על 10% מסך כל הכנסות החברה במאוחד.

ותק והתמדת לקוחות ושיעורי חידושים

שיעור החידושים בתחום ביטוח כללי אחר הינו גבוה יחסית, וזאת בשל התאמת הפוליסות לצרכי הלקוחות ונטיית הלקוחות להתמיד בהתקשרות עם אותה חברת ביטוח.

בתחום ביטוחי הדירות עמד שיעור החידושים בשנים 2023, 2022 ו-2021 על כ-79.1% כ-77.4% וכ-85.0%, בהתאמה (במונחי פוליסות בשנה השוטפת מהפוליסות שהיו בתוקף בשנה הקודמת).

להלן פרטים אודות ותק לקוחות בביטוחי דירות במונחי פוליסות לשנת 2023 באחוזים:

שנות ותק	פוליסות חדשות	שנה	שנתיים	שנה שלישית ומעלה	סה"כ
התפלגות ותק לקוחות	20.8%	12%	9.6%	57.6%	100%

להלן נתונים בדבר מחזור הפרמיות בתקופת הדוח בענף ביטוח כללי אחר⁷, לפי מספר שנות ותק:

מספר שנות ותק	פרמיות באלפי ש"ח	שיעור מסך ההכנסות
שנת ביטוח ראשונה (ללא ותק)	29,202	11.7%
שנת ביטוח שניה (שנת ותק אחת)	21,714	8.7%
שנת ביטוח שלישית (שתי שנות ותק)	30,949	12.4%
שנת ביטוח רביעית ואילך (למעלה מ- 3 שנות ותק)	167,722	69.2%
סך הכל פרמיות בשנת 2023	249,586	100%

⁷ חלק הרכוש – עסקים ודירות בלבד.

2.2 תחום ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח

2.2.1 מוצרים ושירותים

2.2.1.1 ענפי פעילות עיקריים

תחום ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח בחברה כולל בתוכו את ענף ביטוח חיים (ריסק ו/או חיסכון) וענף ביטוח חיים - סיכון בלבד (ריסק).

החל מחודש אוגוסט 2017 ועד לסוף שנת 2021, החברה לא שיווקה מוצרים פנסיוניים והתמקדה בתפעול התיק הקיים בלבד לרבות פעילות נלווית שאינה יזומה לתפעולו כגון הפקת פוליסה הפרשית כתוצאה מהגדלת הפרשות וכיוצ"ב. במהלך תקופת הדוח החברה צמצמה פעילותה בשיווק ביטוחי מנהלים ותגמולים לעצמאים.

פוליסות ביטוח חיים כוללות מגוון מוצרים, המאפשרים חיסכון לגיל פרישה (אותו יכול הלקוח לפדות בעת הפרישה או במועד אחר) בשילוב עם כיסוי ביטוחי, כגון: כיסוי מפני מוות מכל סיבה ומפני אבדן כושר עבודה.

פוליסות ביטוח חיים מיועדות לעובדים שכירים, לצורך ביצוע תשלומים פנסיוניים מהמעסיק; לעצמאים, לטובת קופות ביטוח על-פי תקנות קופות הגמל; וכן ללקוחות הרוכשים כיסויים ביטוחיים באופן פרטי (כגון: כיסוי ביטוחי למקרה מוות, ללא רכיב חיסכון).

בנוסף, בתחום פעילות זה קיימות פוליסות פרט למטרת חיסכון (פוליסות ביטוח לטובת "חיסכון טהור"), סיכוני מוות, נכות, אובדן כושר עבודה, גילוי מחלות קשות וכו'.

רווחיות הענף מושפעת משינויים רגולטוריים, מהתנהגות רבת שנים של היבט ההכנסות, האירועים הביטוחיים, תגמול הסוכן, הוצאות התפעול והשירות. הכנסות מפוליסה נרשמות לאורך כל חיי הפוליסה, כאשר מרבית הוצאות השיווק נרשמות ומשולמות בסמוך למועד מכירת הפוליסה וברמה החשבונאית נפרסות לאורך כל חיי הפוליסה או עד לתקופה של 15 שנה, לפי המוקדם ביניהם. שילוב אלמנטים זה, יוצר מערכת שבה רווחיות הענף תלויה באירועי מכירה בעבר ובהווה, בהמשכיות בעתיד של תשלומי הפוליסה ובהתפתחות אירועים ביטוחיים ושינויים רגולטוריים.

2.2.1.2 הסכם התקשרות עם ספק מיקור חוץ מהותי לקבלת שירותי תפעול ותוכנה

ביום 18 במאי 2020 דיווחה החברה על התקשרות בהסכם מחייב עם הראל חברה לביטוח בע"מ ("הסכם" ו-"הספקית", בהתאמה), על-פיו מעניקה הספקית לחברה שירותי תפעול לתיק הפנסיוני של החברה (תיק העבר)⁸; וכן שירותי בית תוכנה ושירותי לשכת שירות עבור תיק העבר ועבור התיק החדש⁹ ("השירותים"). לשם מתן השירותים האמורים, מעניקה הספקית לחברה רישיון שימוש במערכות המחשוב שלה כמפורט בהסכם, וזאת בנוסף לפיתוח ממשקי נתונים עבור החברה למערכותיה הקיימות של הספקית ("מערכות המחשוב של הספקית").

תפעול תיק העבר במערכות המחשוב של הספקית מבוצע עבור החברה על ידי הספקית, וזאת למעט תהליכים הדורשים החלטות עסקיות אשר קשורים לתיק העבר אשר ממשיכים להתבצע על ידי החברה, כגון: טיפול בסוכנים, טיפול במבוטחים, מתפעלים ומעסיקים, טיפול בתביעות מקרה ביטוח וביצוע תשלומי תביעות, טיפול בעיקולים, טיפול בפיגורי הלוואות, לרבות טיפול משפטי והסדרי חוב, אישור תשלומים במס"ב, מתן דיווחים רגולטוריים, טיפול בנושאי הנהלת חשבונות, טיפול בנושאי אקטואריה וניהול השקעות.

תפעול התיק החדש במערכות המחשוב של הספקית נעשה על ידי החברה, באופן מלא, בלעדי ועצמאי, על כל ההיבטים הנלווים והקשורים לכך, למעט תמיכה מיכונית ופיתוחים שמבוצעים על ידי הספקית, בהתאם להוראות ההסכם.

⁸ "תיק העבר" - התיק הפנסיוני של החברה ופוליסות פרט, הכולל את כל הפוליסות משולבות החיסכון ופוליסות מסוג אובדן כושר עבודה stand alone פנסיוניות, למעט פוליסת חסכון "בסט אינוסט" פרט, אשר מכרה החברה עד אמצע שנת 2017; וכן פוליסות מהסוגים האמורים שנמכרו נקודתית בהיקף זניח לאחר המועד כאמור ועד לחודש יוני 2021 וכן תוספות ושינויים בגין הפוליסות בתיק האמור. תיק העבר כולל גם פוליסות מסולקות ומבוטלות.

⁹ "התיק החדש" - תיק הביטוח של החברה בתחומי בריאות, סיעוד, ריסק, משכנתא, מחלות קשות, בסט אינוסט פרט כפי שהוא במועד חתימת ההסכם וכפי שיהיה במהלך תקופת ההסכם, פוליסות חדשות בתחום הפנסיוני (מחודש מאי 2022 ואילך) וכן מכירות חדשות בתחום אובדן כושר עבודה.

ניהול נתוני תיק העבר והתיק החדש של החברה במערכות המחשוב של הספקית, נעשה בסביבת הרשאות נפרדת מיתר פעולותיה של הספקית.

בהתאם להוראות ההסכם, תקופת ההתקשרות אינה מוגבלת בזמן. עם זאת, החל משנת 2029 הצדדים יוכלו להביא את ההתקשרות לסיומה ו/או להפסיק חלק מן השירותים במתן הודעה מראש ובכתב ובכפוף להוראות ההסכם. על אף האמור במקרה שבו הספקית תפסיק לנהל את תיק חיסכון ארוך הטווח של עצמה, היא תוכל להפסיק את מתן השירותים לחברה ביחס לתיק העבר ובכפוף לכך שהיא תעביר את התפעול למתפעל אחר.

ביום 16 בינואר 2023 נחתמה תוספת להסכם האמור עם הספקית, במסגרתה, בין היתר, עודכן סעיף התמורה בהסכם, וזאת בגין השירותים שתעניק הספקית לחברה במהלך שנת השירות השנייה והשלישית.

מוצרים ושירותים עיקריים

2.2.1.3

ביטוח מנהלים: מקורו בהפרשות המעסיק והעובד להבטחת הזכויות הסוציאליות של עובד שכיר לפיצויים, לתגמולים ולביטוח אובדן כושר עבודה. בגין ההפרשות הנ"ל ניתן לרכוש חיסכון לעת הפרישה: לתוכנית משלמת קצבה ולתכנית המשך (תכנית חיסכון להשקעה). הפוליסות יכולות לכלול גם כסויים ביטוחיים נוספים למקרה מוות מכל סיבה ולאובדן כושר עבודה. מרבית המבוטחים הינם עובדים אשר רכשו ביטוחי מנהלים לתגמולים ולפיצויים כחלק מהסכמי העבודה שלהם.

לאור הגבלת ההפקדות והניוד החברה צמצמה פעילותה בשיווק ביטוחי מנהלים. לפרטים נוספים ראה האמור בסעיף 3.1.24.1 לפרק זה להלן.

ביטוח תגמולים לעצמאים: מקורו בהפקדות המבוטח וייעודו הבטחת צבירה לגיל פרישה. פוליסות אלו מוכרות עפ"י תקנות קופות הגמל, במקרה שנרכשו בתוכנית לעצמאים.

ביטוחי פרט: ביטוח המבוסס על פוליסות אישיות שנרכשו על ידי המבוטח, על מנת לצבור חיסכון נזיל, לכל מטרה. הפרמיות בגין פוליסות אלו לא נהנות מהטבות מס, למעט זיכוי בשיעור מסוים מהפרמיה, המשולמת עבור כסוי למקרה מוות כאמור בסעיף 45 לפקודת מס הכנסה (נוסח חדש), התשכ"א - 1961.

פוליסת חיסכון (Best Invest) אישי: פוליסה למטרת חיסכון טהור. ייחודיות פוליסות מסוג "בסט אינווסטי" השונות, נובעת מכך שהפוליסה מאפשרת למבוטח לבחור מגוון מסלולי השקעות, בניהול מספר בתי השקעות, כך שבאפשרות המבוטח לבחור תמהיל מסלולים להשקעת הכספים. החברה רואה את מוצר בסט אינווסט אישי כמוצר ייחודי בענף, שמאפשר לה יתרון תחרותי, וזאת לאור הפעילות עם מגוון בתי השקעות השונים, ובפרט נוכח העובדה שהמעבר בין בתי השקעות כאמור ו/או בין מסלולים בפוליסה, נעשה ללא גביית עמלת קניה ו/או מכירה מהלקוח וללא אירועי מס.

פוליסות ביטוח חיים ריסק (סיכון): פוליסות המבטיחות תשלום חד פעמי או תשלום חודשי למוטבים במקרה של מות המבוטח.

פוליסות משכנתא ריסק ומבנה: ביטוח משכנתא המשמש בטוחה להלוואת המשכנתא במקרה פטירה חלילה של אחד הלווים. ביטוח מבנה - במקרה שנגרם נזק משמעותי לנכס שבגינו ניתנה המשכנתא (כגון: שריפה, רעידת אדמה, נזקי טבע וכו') ושמירת ערך הנכס על מנת להשיבו לקדמותו וערכו המקורי.

פוליסות ביטוח נכות כתוצאה מתאונה: פוליסות המבטיחות תשלום חד פעמי במקרה של נכות כתוצאה מתאונה.¹⁰

פוליסות ביטוח מוות כתוצאה מתאונה: פוליסות המבטיחות תשלום חד פעמי למוטבים במקרה של מות המבוטח כתוצאה מתאונה.¹¹

אובדן כושר עבודה: פוליסה המבטיחה תשלום פיצוי חודשי למבוטח, לאחר תקופת המתנה ממועד האירוע המזכה (מלא או חלקי), עד גיל פרישה ו/או עד למועד אחר הקבוע בפוליסה וכל עוד נמצא המבוטח באובדן כושר עבודה.

¹⁰ החל מחודש מאי 2021, הפסיקה החברה לשווק ביטוחי נכות כתוצאה מתאונה.

¹¹ החל מחודש מאי 2021, הפסיקה החברה לשווק ביטוחי מוות כתוצאה מתאונה.

פוליסות בריאות: הכיסוי הביטוחי הינו שיפוי או פיצוי למבוטח בגין הוצאות רפואיות במקרה של מחלה או תאונה, כגון: ניתוחים, השתלות, תרופות, בדיקות רפואיות, ייעוצים, טיפולים וכתבי שירות.

מחלות קשות: הכיסוי הביטוחי הינו פיצוי במקרים של גילוי מחלה קשה אצל המבוטח.

ביטוח סיעודי: ביטוח זה מבטיח בעיקרו תשלום פיצוי חודשי (לתקופה הקבועה בפוליסה), בהיות המבוטח במצב סיעודי, לאחר תקופת המתנה ובהתאם להגדרות הפוליסה.¹²

ביטוח תאונות אישיות: הכיסוי הביטוחי הינו פיצוי למבוטח בגין מקרה הביטוח כתוצאה מתאונה.¹³

שווקים עיקריים, מגמות ושינויים בביקוש ובהיצע

2.2.1.4

שווקים עיקריים

על-פי נתוני הדוחות הכספיים לתשעת החודשים הראשונים של 2023, סך הפרמיות שהורווחו ברוטו על-פי נתוני הדוחות הכספיים לתשעת החודשים הראשונים של 2023, סך הפרמיות שהורווחו ברוטו בענף ביטוח חיים הסתכמו לכ-22.4 מיליארד ש"ח לעומת כ-24.1 מיליארד ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווחיות בביטוח חיים מבוססת, בין היתר, על התוצאה המצרפית של המרכיבים הבאים לאורך חיי הפוליסה: המרווח הפיננסי בתיק ביטוח חיים מבטיח תשואה או דמי הניהול הנגבים מהצבירה בפוליסות משתתפות ברווחים, הפער בין הפרמיה הנגבית לכיסוי סיכונים והוצאות לבין עלותם בפועל, פדיונות, שיעור התביעות, אורך חיי הפוליסה, הפרשות אקטואריות וכן התשואות בשוק ההון.

על פי הדוחות הכספיים, הרווח הכולל מעסקי ביטוח חיים בשוק ביטוחי החיים בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2023, הסתכם בכ-669 מיליון ש"ח לעומת הפסד של כ-1,258 מיליון ש"ח אשתקד.

שינויים ומגמות כלליים

(א) הרחבת השקיפות לגבי מוצרים פנסיוניים ודמי ניהול

בהתאם להוראות הממונה שנועדו לעודד את השקיפות לגבי מוצרים פנסיוניים ולאפשר השוואה ביניהם על בסיס אחיד, נקבעו אסדרות המטילות חובות שונות על גופים מוסדיים, ובכלל זה, שליחת דוחות שנתיים ורבעוניים למבוטחים, פרסום תשואות תיק ההשקעות, הצגת דמי ניהול, מידע ספציפי שחובה על כל גוף מוסדי לכלול באתר האינטרנט, חובת שימוש במסלוקה הפנסיונית וכן באמצעות פרסום השוואתי של מוצרי החיסכון הפנסיוני באתר האוצר, בין היתר, באמצעות "הר הכסף" וכן באמצעות מערכות ה-"גמל נט", ה-"ביטוח נט" ומערכת ה-"פנסיה נט".

נכון למועד פרסום הדוח, דמי הניהול השנתיים המרביים הנגבים בביטוחי מנהלים ועצמאיים הינם עד 1.05% מהיתרה הצבורה בחשבוננו של כל עמית ועד 4% מההפקדות השוטפות.

בהתאם לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(דמי ניהול)(תיקון), התשפ"ב-2022, פוליסות שהופקו החל מחודש פברואר 2022, תקרת דמי הניהול שישלמו פנסיונרים מקבלי קצבת זקנה בפוליסות ביטוח מנהלים בקבלת קצבה, תרד ותעמוד על לא יותר מ-0.3%.

(ב) גידול במודעות הצרכנים והתגברות התחרות

עם הגברת השקיפות לציבור, שינוי מבנה הבעלויות בענפי הפנסיה וקופות הגמל, כניסתם של יועצים בלתי תלויים והשקת מנועי חיפוש ממשלתיים לאיתור חסכונות פנסיוניים (הר הכסף) ופוליסות ביטוח (הר הביטוח), גדלה בשנים האחרונות מודעות הצרכנים לאפיקים הפנסיוניים והתגברה התחרות בין הגופים הפועלים בתחום החיסכון ארוך הטווח. התגברות התחרות בין החברות המתחרות בשוק באה לידי ביטוי בשיווק אגרסיבי יותר, בניסיון לשפר את איכות השירות הניתן ללקוחות, בשיווקם של מוצרים חדשים ובניסיון לרכוש לקוחות חדשים ולשמר לקוחות קיימים על בסיס התשואות המושגות בתיק ההשקעות.

¹² בשנת 2019 הפסיקה החברה לשווק ביטוח סיעודי.

¹³ החל מחודש מאי 2021, הפסיקה החברה לשווק ביטוחי תאונות אישיות פרט.

(ג) עידוד החיסכון למטרות קצבה

מדיניות הרשות מתבטאת בעידוד מכשירי חיסכון פנסיוני באפיקים קצבתיים, בהם מקבל המבוטח/ העמית תשלום חודשי (קצבה), המהווה תחליף שכר לאחר פרישה. יחד עם זאת חשוב לציין, כי במסגרת תיקון 15 לחוק קופות גמל, הותר לציבור החוסכים לחסוך כספים באפיק חיסכון הוני באמצעות קופת גמל להשקעה. יודגש, כי החברה אינה משווקת קופות גמל להשקעה.

(ד) הסדר פנסיה חובה

צו הרחבה לביטוח פנסיוני מקיף במשק שפורסם מכח חוק הסכמים קיבוציים, התשי"ז-1957, מטיל על המעסיקים במשק חובת עריכת ביטוח פנסיוני מקיף לכלל השכירים במשק. החל מיום 1 בינואר 2017 ונכון למועד פרסום הדוח, שיעור ההפרשות המינימאלי של העובד והמעביד (יחד) משכר העובד עומד על 18.5%, כמפורט להלן: 6% לרכיב תגמולי העובד, 6.5% לרכיב תגמולי המעביד ו- 6% לרכיב הפיצויים.

(ה) ניווד החיסכון הפנסיוני

תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל/העברת כספים בין קופות גמל), התשס"ח-2008 ("תקנות הניוד הפנסיוני"), מסדירות את המעבר בין מוצרי החיסכון הפנסיוני השונים - קופות גמל, תכניות לביטוח חיים וקרנות פנסיה. התקנות כאמור, מאפשרות לצרכנים לעבור בין מוצרי החיסכון הפנסיוני או להחליף את הגוף המוסדי המנהל של החיסכון בגוף מוסדי אחר, בכל עת, ללא צורך בתשלום בעת העברת הכספים בין המוצרים ובהתאם להעדפתם, במטרה להגביר את התחרות ולשפר את השירות הניתן לצרכנים.

כחלק מפעילות הממונה להסדרת מערך הניוד ומתן אפשרות למעבר מהיר ויעיל בין החברות השונות, הוקמה מסלוקה פנסיונית מרכזית אשר מאפשרת הגברת שקיפות כלפי המבוטחים ומסדירה את העברת המידע בין השחקנים השונים בשוק (חברות הביטוח/ קופות הגמל/ קרנות פנסיה, המעסיקים והעובדים/עמיתים/מבוטחים).

ביום 12 ביולי 2023 פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (העברת כספים בין קופות גמל) (תיקון), התשפ"ג- במסגרתן הוגבלה העברת כספים לקופת ביטוח לחלק השכר שמעל פעמיים השכר הממוצע במשק, כך שהחלק שעד לפעמיים השכר הממוצע במשק יופקד לקופת גמל לקצבה שאינה קופת ביטוח. מגבלת הניוד הינה ביחס לתקופה המצטברת שממועד ההפקדה הראשונה לקופה. כלומר, חל איסור על ניוד שלא משאיר בקופה המעבירה יתרה המהווה מכפלה של תקרת ההפקדה החודשית כפול מספר החודשים שחלפו ממועד התשלום הראשון לקופה. מגבלת הניוד חלה רק לגבי פוליסות חדשות שהוצאו מיום התחולה, היינו מיום 1 בספטמבר 2023. לפרטים נוספים ראה סעיף 3.1.24.1 לפרק זה להלן.

(ו) מסלוקה לחיסכון ארוך טווח ומבנה אחיד להעברת מידע ונתונים

חוזר "מבנה אחיד להעברת מידע ונתונים בשוק החיסכון הפנסיוני - ממשק ניוד" קובע את מבנה הממשקים האחידים המשמשים את הגופים המוסדיים, בעלי הרישיון, המעסיקים, המתפעלים וצרכני מידע נוספים בתחום החיסכון הפנסיוני, במסגרת העברת מידע וביצוע פעולות עסקיות שונות המתבצעות ביניהם, לרבות באמצעות המסלוקה הפנסיונית. כמו כן, גוף מוסדי נדרש להעביר באמצעות המסלוקה הפנסיונית את המידע העדכני ביותר הנמצא ברשותו, כך שישקף באופן המהימן ביותר את מצבו של הלקוח במוצרים הפנסיוניים ובמוצרי הביטוח, וכן הוא נדרש להשיב לכל בקשה לביצוע פעולה שהועברה באמצעות מסלוקה פנסיונית בהתאם להוראות הדין.

בעלי רישיון מחוייבים לבצע מספר פעולות באמצעות מערכת סליקה פנסיונית מרכזית או באמצעות ממשק ממוכן (ממשק אירועים), וזאת על מנת לייעל את תהליכי העבודה, להוזיל עלויות, לייצר תשתית איכותית אחידה למתן ייעוץ פנסיוני ושיווק פנסיוני ולאפשר לחוסכים לקבל החלטה מושכלת ביחס לחיסכון הפנסיוני שלהם. חובת השימוש במסלוקה הפנסיונית חלה לגבי פעולות לגביהן פורסמו ממשקים בחוזר "מבנה אחיד להעברת מידע ונתונים בשוק החיסכון הפנסיוני".

לעניין דחיית מועד הכניסה לתוקף של השינויים בממשק מעסיקים - ראה סעיף 3.1.26.1 לפרק זה להלן. ראה גם האמור בסעיף 3.1.16.1 לפרק זה להלן.

(ז) הפקדת תשלומים לקופת גמל

הרשות הסדירה עניין זה באמצעות תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופת גמל) (תשלומים לקופת גמל), התשע"ד-2014 ("תקנות התשלומים"), הקובעות את אופן הפקדת תשלומים לקופת גמל, העברת דיווח על הפקדת תשלומים לקופת גמל ודיווח תקין על הפקדת תשלומים, אשר חיוני לרישום זכויות העובד כנדרש במערכות התפעול של החברה, וכן באמצעות חוזר הממונה בעניין תשלומים לקופת גמל המהווה נדבך משלים להוראות שנקבעו בתקנות התשלומים ומבקש להבטיח, בין היתר, קיומה של התאמה מלאה בין אופן ניכוי הכספים משכר העובד לבין אופן קליטת הכספים בקופת הגמל של העובד.

(ח) עדכון לוחות דמוגרפיים והסדרת מקדמי קצבה בביטוח חיים

פורסמה אסדרה בעניין מקדמי קצבה, שעיקרה הטלת איסור על מכירת תכניות ביטוח חיים חדשות הכוללות מקדמי קצבה מובטחים לאוכלוסיה מתחת לגיל 60.

(ט) מסלולי השקעה

לפני מספר שנים, הרשות הסדירה תחום זה באמצעות חוזרים שונים, אשר הקו המנחה בהם הוא ביצוע התאמה בין רמת הסיכון של מסלולי ההשקעה בהם מושקעים כספי החוסכים בפוליסות מסוג ביטוח מנהלים ותגמולים לעצמאיים, למאפיינים של כל חוסך וחוסך, לרבות גילו ("המודל הצ'יליאני").

במהלך שנת 2022, פרסמה הרשות מספר חוזרים בעניין ניהול מסלולי השקעה בקופת גמל, שמטרתם לעדכן ולהרחיב את מגוון מסלולי ההשקעות המתמחים שגוף מוסדי רשאי לנהל, וזאת על מנת להביא לחיזוק המנגנון התחרותי בענף החיסכון הפנסיוני ותוך הגברת כוח המיקוח של החוסכים כלפי הגוף המוסדי ("הרפורמה"). במסגרת רפורמה זו, נקבעה רשימת מסלולי השקעה אפשריים, תוך פירוט מדיניות ההשקעה התקנונית ושם המסלול, כך שגוף מוסדי יהיה רשאי לנהל מסלול השקעה רק ככל שהוא מופיע ברשימה זו. מסלולי ההשקעה המתמחים כאמור, יסווגו לחמישה אשכולות, בהתאם למאפייני ההשקעה שלהם, למנגנון דמי הניהול ולסוג ההוצאות הישירות בשל ביצוע השקעות שניתן לגבות בהם: אשכול 1 - מסלולי השקעה מתמחים בניהול אקטיבי; אשכול 2 - מסלולי השקעה מתמחים בניהול אקטיבי, בדמי ניהול משתנים וללא הוצאות ישירות; אשכול 3 - מסלולי השקעה המתמחים באפיקי השקעה סחירים; אשכול 4 - מסלולי השקעה עוקבי מדדים; אשכול 5 - מסלולי השקעה אמונה וקיימות. כמו כן, גוף מוסדי יקבע בתקנון מסלול השקעה ברירת מחדל.

תחילתן של הוראות הרפורמה ביום 1 ביולי 2024, למעט החובה המוטלת על גוף מוסדי, לנהל לכל הפחות את מסלולי ההשקעה המתמחים הבאים: מסלול השקעה משולב סחיר ומסלול השקעה עוקב מדדים גמיש אשר נכנסו לתוקף.

(י) עיסוק הפנסיוני

במסגרת חוק קופות גמל וחוק הפיקוח ייעוץ פנסיוני נקבעו הוראות המסדירות, בין היתר, את זכות הבחירה של העובד בנוגע לזהות הסוכן הפנסיוני; מגבלות על סוכנים פנסיוניים למתן שירותי תפעול למעביד שלגבי עובדיו הם מעניקים גם שירות של שיווק פנסיוני; אילוץ סוכנים פנסיוניים לבחור האם לקבל את התשלום מהלקוח או לקבל עמלה מהגוף המוסדי; איסור על גופים מוסדיים להעניק טובת הנאה לסוכנים עבור שיווק מוצרים, למעט עמלת הפצה; וכן איסור זיקה בין עמלת הפצה לדמי ניהול.

ביום 6 ביוני 2023 פורסם ברשומות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ייעוץ, שיווק ומערכת סליקה פנסיוניים) (תיקון מס' 11), תשס"ה-2005. במסגרת התיקון נקבע, בין היתר, כי גוף מוסדי לא יסרב סירוב בלתי סביר להתקשר עם יועץ פנסיוני בהסכם לביצוע עסקה בעבור לקוח, ולא יסיים התקשרות עם יועץ פנסיוני בהסכם כאמור בנסיבות מסוימות. לפרטים נוספים ראה גם סעיף 3.1.24.3 לפרק זה להלן.

(יא) ביטוח אבדן כושר עבודה

לפוליסת אבדן כושר עבודה קיים מבנה אחיד ומודולרי, באופן הכולל תכנית בסיסית לביטוח אבדן כושר עבודה ושחרור מפרמיה ("כיסוי הבסיס"), אשר בנוסף אליה ניתן לצרף נספחים המרחיבים את כיסוי הבסיס, לפי בחירת המבוטח.

בנוסף, הממונה קבע קווים מנחים לשיווק כיסוי לאובדן כושר עבודה, לשמירת העתודות ולחישוב הפרמיה.

(יב) אסדרת עמלות בגין ביטולי בפוליסת ריסקים

תכלית האסדרה הינה הוזלת ביטוח החיים ריסק, שינוי מודל העמלות לסוכנים. בהקשר זה ראה גם סעיף 3.1.27.1 לפרק זה להלן.

(יג) רפורמת "פנסיוני 2025"

בשנת 2021 פרסמה הרשות, בשיתוף עם רשות המסים, מסמך התייעצות בנוגע לפרויקט "פנסיוני 2025", שמטרתו, בין היתר, הקמת תשתית טכנולוגית מתקדמת להעברת מידע מבוססת API, אשר שמה את הלקוח במרכז ומבקשת להבטיח סינכרון באופן ממוכן בין השחקנים בשוק (חוסכים, מעסיקים, בעלי רישיון, משרדי ממשלה ועוד), וזאת על מנת לאפשר לציבור החוסכים למצות את זכויותיו תוך צמצום הבירוקרטיה. בהתאם למסמך, על הגופים המוסדיים להיות ערוכים לקליטת ממשקי API, בכל הממשקים הבאים: סטטוס מוצר פנסיוני, דמי ניהול, יתרות, תנועות בחשבון, אשראי, כיסויים ביטוחיים, מידע על כספי פיצויים ועוד. כמו כן, במסגרת הפרויקט מוצע לאפשר לחוסך למצות במישרין מול הגוף המוסדי זכויות והטבות מס, מבלי שיופנה לפקיד שומה.

(יד) הרפורמה בביטוחי הבריאות

הרשות פרסמה מספר הוראות דין, שתכליתן להקל על המבוטח לקבל החלטה מושכלת ביחס למוצר הביטוחי המתאים לו ולהשוות עלויות ואת היקף הכיסוי במוצרים השונים הקיימים בשוק ביטוחי הבריאות. במסגרת זו, בין היתר, הוגדרה פוליסת בריאות אחידה בסיסית, שרק לאחר רכישתה ניתן יהיה להמשיך ולרכוש מוצרי בריאות נוספים (הרחבות). בהתאם, ביטוחי הבריאות יכללו חמישה רבדים: רובד ראשון - פוליסת בריאות בסיסית הכוללת את התכניות הבאות: השתלות וטיפולים מיוחדים מחוץ לישראל, תרופות מחוץ לסל שירותי הבריאות, ניתוחים וטיפולים מחליפי ניתוח מחוץ לישראל; רובד שני - פוליסת ניתוחים וטיפולים מחליפי ניתוח בישראל, לפי אחד משלושת המסלולים הבאים: משלים שב"ן עם השתתפות עצמית של 5,000 ש"ח, משלים שב"ן ללא השתתפות עצמית וביטוח מהשקל הראשון ללא השתתפות עצמית; רובד שלישי - פוליסת הרחבה לכיסויים הכלולים באחד מהרבדים הבאים: הראשון, השני או החמישי; רובד רביעי - אחד או יותר מנספחי ביטוח אמבולטורי; רובד חמישי - פוליסת מחלות קשות.

בהתאם לרפורמה, בין היתר, המבוטח יוכל לרכוש הרחבות, בתנאי שהוא מחזיק בפוליסה בסיסית בחברה כלשהי. בנוסף, הרפורמה קובעת חובות גילוי של הגורם המשווק בהליך המכירה, איסור למכירת כפל ביטוח במוצרי בריאות פרט מסוג שיפוי ומתן הנחות בשיעור קבוע לתקופה של 10 שנים.

לפרטים נוספים אודות הרפורמה בביטוחי הבריאות - ראה סעיף 3.1.28 לפרק זה להלן.

החברה בוחנת את ההשפעה הכוללת של האסדרות המתוארות בסעיף 2.2.1.4 לעיל על הכנסות החברה ועל רווחיותה אשר בשלב זה אינן ניתנות להערכה, במיוחד לאור השפעתן המצטברת של רפורמות נוספות בתחום החיסכון הפנסיוני שנכנסו לתוקף בשנים האחרונות ו/או המצויות בהליכי חקיקה או אסדרה ואשר נועדו להגביר את התחרות, השקיפות והניידות בתחום החיסכון הפנסיוני.

2.2.1.5 שינויים מהותיים הצפויים בחלקה של החברה בשווקים העיקריים:

בתחום החיסכון ארוך הטווח, החברה רשמה בשנת 2023 קיטון בפרמיות של כ-4.9% בהשוואה לשנת 2022, כאשר סך הפרמיות הסתכמו בכ-427.0 מיליון ש"ח בשנת 2023, לעומת 448.9 מיליון

ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ברבעון האחרון לשנת 2023 נרשם קיטון של כ-12.6% בפרמיות אשר הסתכמו בכ-111.6 מיליון ש"ח, לעומת כ-127.7 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. בתחום הפיננסים והחיסכון הטהור, יתרת הצבירה ליום 31 בדצמבר 2023 עמדה על כ-16.0 מיליארד ש"ח, לעומת כ-15.7 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2022 (גידול של כ-2%). כמו כן, ליום 31 בדצמבר 2023 רשמה החברה תקבולים ממכירת פוליסות "בסט אינווסט" בסך של 2,352.1 מיליון ש"ח, לעומת 2,292.5 מיליון ש"ח אשתקד, גידול של כ-2.65% (התקבולים לא נרשמו לפרמיה, אלא כתקבול בגין חוזה השקעה).

סכום דמי הניהול הקבועים שהחברה גבתה בתקופת הדוח בגין פוליסות חיסכון טהור מסוג בסט ומסלולית עמד על כ-133.0 מיליון ש"ח לעומת 151.5 מיליון ש"ח אשתקד. בכוונת החברה לצמוח בתחום הפיננסים באמצעות המשך חיזוק הפעילות במוצר "בסט אינווסט", ובכלל זה יצירת מסלולי השקעה נוספים המעניקים ערך מוסף לחוסכים.

2.2.1.6 להלן יפורטו סוגי פוליסות ביטוחי החיים והבריאות העיקריים שהחברה משווקת או שווקו בעבר על-ידה:

סוג הפוליסה	תיאור המוצר	מרכיבי הפרמיה העיקריים	דמי ניהול
א. פוליסות הכוללות רכיב חיסכון (מוכרות כקופות גמל או לאו)			
(1) פוליסות מבטיחות תשואה אשר נמכרו עד דצמבר 1990¹⁴			
"עדיף" מבטיחת תשואה	מדובר בפוליסה המשלבת חיסכון עם רכיב סיכון. פוליסה מבטיחת תשואה, אשר שיעורה נקבע מראש. חלוקת רכיבי הפוליסה בין חיסכון לביטוח והוצאות, נקבע בהתאם לבחירת המבוטח. הפרמיה צמודה למדד או בשיעורים משכר העובד. סכום החיסכון משולם כתשלום הוני או כקצבה או כתשלום הוני משולב עם קצבה. פוליסות אלו שווקו הן כקופות גמל והן כפוליסות שאינן מוכרות כקופות גמל.	מרכיב חיסכון עיקרי, מרכיב כיסוי סיכון (ריסק למקרה מוות) וכן כיסויים ביטוחיים נלווים (ככל ונרכשו).	ללא דמי ניהול.
	מדובר בפוליסה המשלבת חיסכון עם רכיב סיכון. סכום הביטוח מוגדר מראש בפוליסה והוא צמוד למדד. הוא ישולם במקרה של מות המבוטח או בתום תקופת הביטוח, לפי המוקדם. סכום החיסכון משולם כתשלום הוני או כקצבה או כתשלום הוני משולב עם קצבה. פוליסות אלו שווקו הן כקופות גמל והן כפוליסות שאינן מוכרות כקופות גמל.		
(2) פוליסות משתתפות ברווחים אשר נמכרו בין השנים 1991-2003			
"עדיף" - משתתפת ברווחים	הפוליסה מגדירה את חלוקת הפרמיה, אשר מפוצלת בין מרכיב הריסק למרכיב החיסכון. הפרמיה צמודה למדד או בגובה הפרשה מהשכר המבוטח של העובד. סכום החיסכון משולם כתשלום הוני או כקצבה או כתשלום הוני משולב עם קצבה. פוליסות אלו שווקו הן כקופות גמל והן כפוליסות שאינן מוכרות כקופות גמל.	מרכיב חיסכון עיקרי, מרכיב כיסוי סיכון (ריסק למקרה מוות) וכן כיסויים ביטוחיים נלווים (ככל ונרכשו).	בהתאם להוראות תקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאים בחוזי ביטוח), התשמ"ב-1981 ¹⁵ .

¹⁴ התחייבות לתשואה מובטחת גובתה בחלקה, באגרות חוב מיועדות שהנפיקה מדינת ישראל לחברות הביטוח.

¹⁵ בהתאם להוראות גביית דמי ניהול שבהסדר התחיקתי, חברת הביטוח לא תגבה דמי ניהול משתנים בגין פוליסות תלויות תשואה שנמכרו בין השנים 1991-2003, וזאת עד להשגת רווחי השקעה בגין הנכסים העומדים כנגד התחייבויות תלויות תשואה, העולים על הפסדי השקעה הריאליים שנצברו.

סוג הפוליסה	תיאור המוצר	מרכיבי הפרמיה העיקריים	דמי ניהול
"מעורב" - משתתפת ברווחים	מדובר בפוליסה המשלבת חיסכון עם רכיב סיכון. סכום החיסכון העתידי נקבע עפ"י תוצאות פירות ההשקעה בפועל. במקרה של פטירת המבוטח קודם לתום תקופת הביטוח, משולם סכום ביטוח חד פעמי, בהתאם לקבוע בפוליסה. הפרמיה התקופתית קבועה בפוליסה וצמודה למדד. סכום החיסכון משולם כתשלום הוני או כקצבה או כתשלום הוני משולב עם קצבה. פוליסות אלו שוקו הן כקופות גמל והן כפוליסות שאינן מוכרות כקופות גמל.	מרכיב חיסכון עיקרי, מרכיב כיסוי סיכון (ריסק למקרה מוות) וכן כיסויים ביטוחיים נלווים (ככל ונרכשו).	בתוכניות ביטוח שאושרו לשיווק עד לשנת 2003, נגבים דמי ניהול קבועים ודמי ניהול משתנים מצבירת החיסכון, בהתאם לתשואות הריאליות שהושגו.
(3) פוליסות תלויות תשואה הנמכרות החל משנת 2004			
"מסלולית" - (כוללת מסלולי השקעה) שווקה החל מחודש ינואר 2004 ועד לחודש דצמבר 2007	הפוליסה מאופיינת בהפרדת הריסק והחיסכון. סכום החיסכון משולם כתשלום הוני או כקצבה או כתשלום הוני משולב עם קצבה. הפוליסה מאופיינת בסדרת מסלולי מקדמי גמלה, המגלמים בתוכם את תוחלת החיים. פוליסות אלו שוקו הן כקופות גמל והן כפוליסות שאינן מוכרות כקופות גמל.	מרכיב חיסכון עיקרי, מרכיב כיסוי סיכון (ריסק למקרה מוות) וכן כיסויים ביטוחיים נלווים (ככל ונרכשו). פוליסות המוכרות כקופות גמל ניתן לרכוש ביטוח ריסק או א.כ.ע. בשיעור של עד 35% מההפקדה לתגמולים, לאחר ניכוי דמי ניהול מפרמיה.	עד דצמבר 2012: דמי ניהול של עד 2% מהצבירה. דמי ניהול מהפקדות 0% - 13%. החל מינואר 2013: שיעור דמי הניהול מההפקדות ומהצבירה התקבע על אחוז מסוים, ללא שינוי לאורך חיי הפוליסה.
"שי" - שווקה החל מחודש אפריל 2007 ועד לחודש דצמבר 2012	הפוליסה מאופיינת בסדרת מסלולי מקדמי גמלה, המגלמים בתוכם את תוחלת החיים וכן תוכניות המשך לקצבה בפוליסות הוניות, כחלק מהערכות לביטול המסלולים ההוניים ¹⁶ . אפשרות למשיכת קצבה על-ידי המבוטח בתום תקופת הביטוח; אופציה להבטחת מקדמי הקצבה גם על החיסכון ההוני; הגדלת קשת אפשרויות ההשקעה, לרבות התאמת סיכוני ההשקעה לגיל המבוטח והתקופה עד גיל פרישה.		

¹⁶ בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (תיקון מס' 3), התשס"ח-2008, החל מיום 1 בינואר 2008 לא ניתן לבחור בין סכום הוני לבין סכום קצבתי, והחיסכון לגיל פרישה הינו חיסכון קצבתי בלבד, למעט חיסכון באמצעות קופת גמל להשקעה.

סוג הפוליסה	תיאור המוצר	מרכיבי הפרמיה העיקריים	דמי ניהול
"עתידי" - משווקת החל מחודש ינואר 2013	פוליסת "עתידי" משולבת בחיסכון לגיל פרישה עם מקדמים שאינם מגלמים הבטחת תוחלת חיים וכן כיסוי ביטוח חיים ו/או אובדן כושר עבודה, לפי בחירת המבוטח. פוליסות אלו שווקו לעובדים שכירים או לעצמאים.	מרכיב חיסכון עיקרי, מרכיב כיסוי סיכון (ריסק למקרה מוות) וכן כיסויים ביטוחיים נלווים (ככל ונרכשו).	החל משנת 2013: דמי ניהול מצבירה עד 1.1% ודמי ניהול מהפקדה עד 4%. החל משנת 2014: דמי ניהול מצבירה עד 1.05% ודמי ניהול מהפקדה עד 4%.
"עתידי 60 פלוס" - משווקת החל מחודש ינואר 2013	בפוליסת "עתידי 60 פלוס" ישנם מקדמי קצבה מובטחים אשר מגלמים בתוכם את תוחלת החיים. קבלת קצבה חודשית למשך כל חיי המבוטח החל ממועד הפרישה עפ"י דין והבטחת קצבה חודשית למוטביו כל תקופת זמן שיקבע בפוליסה. פוליסות אלו שווקו לעובדים שכירים או לעצמאים.	מרכיב חיסכון עיקרי, מרכיב כיסוי סיכון (ריסק למקרה מוות) וכן כיסויים ביטוחיים נלווים (ככל ונרכשו).	החל משנת 2013: דמי ניהול מצבירה עד 1.1% ודמי ניהול מהפקדה עד 4%. החל משנת 2014: דמי ניהול מצבירה עד 1.05% ודמי ניהול מהפקדה עד 4%.
"Best Invest" למנהלים ועובדים שכירים ולעצמאים שווק עד לחודש דצמבר 2012	תכניות ביטוח המאפשרות כקופות גמל, עם גילום הבטחת למקדם תוחלת חיים. הפוליסה מעניקה תשלומים קצבתיים בהגיע המבוטח לגיל פרישה או משיכה הוגנית.	חיסכון טהור להשקעה.	עד שנת 2013: דמי ניהול מצבירה עד 2% ומפרמיה 0%. החל משנת 2013 ועד שנת 2016: דמי ניהול מצבירה עד 1.1% ומפרמיה עד 4%. החל מחודש פברואר 2016 ואילך: דמי ניהול מצבירה עד 1.05% ומפרמיה עד 4%.
"Best Invest" 60 פלוס למנהלים ועובדים שכירים ולעצמאים	בפוליסת Best Invest 60 פלוס למנהלים ועובדים שכירים ולעצמאים, ישנם מקדמי קצבה מובטחים אשר מגלמים בתוכם את תוחלת החיים. יתר הפוליסות מסוג Best Invest, אשר שווקו החל משנת 2013, משולבות בחיסכון לגיל פרישה, עם מקדמים שאינם מגלמים הבטחת תוחלת חיים.	חיסכון טהור, כולל הבטחת תוחלת חיים.	דמי ניהול מהתשלום השוטף, לא יעלה על 4%. דמי ניהול מהחיסכון המצטבר לא יעלה על 1.05%.

סוג הפוליסה	תיאור המוצר	מרכיבי הפרמיה העיקריים	דמי ניהול
(4) פוליסות חיסכון טהור ("חוזי השקעה")			
"Best Invest" אישי (פרט) או מנהלים ועובדים שכירים או עצמאים	פוליסות לחיסכון טהור, ללא רכיב ביטוח חיים (ריסק), המשווקות על ידי החברה כתכניות ביטוח, במסגרת הרישיון שניתן לחברה כמבטח בענף ביטוח חיים. להלן סוגי הפוליסות המשווקות ו/או ששווקו בעבר ע"י החברה: 1. בסט אינווסט אישי - תכנית ביטוח שאינה מאושרת כקופת גמל, אשר מהווה תכנית לכספים נזילים הניתנים למשיכה בכל עת ¹⁷ . ייחודיות פוליסות מסוג "בסט אינווסט" השונות, נובעת מכך שהחברה פתחה מסלולי השקעות בניהול מספר בתי השקעות, ובאפשרות המבוטח לבחור תמהיל מסלולים להשקעת הכספים. מובהר כי מנהלי ההשקעות אינם מחזיקים בכספים עצמם אלא מקבלים הרשאה כמנהלי תיקים בחשבון לביצוע פעולות של רכישה ומכירה של ניירות ערך במסגרת מדיניות ההשקעות המוכתבת להם על ידי החברה. 2. בסט אינווסט למנהלים ועובדים שכירים ובסט אינווסט לעצמאים - תכניות ביטוח המאושרות כקופות גמל, ללא מקדמים מובטחים (דהיינו, תשלומים קצבתיים בהגיע לגיל פרישה או משיכה הונית). התכניות ניתנות למימוש בהגיע המבוטח לגיל פרישה או בסיום עבודה (כספי פיצויים) או לפי בקשה של המבוטח, ובכפוף להוראות מס הכנסה.	חיסכון טהור להשקעה.	עד דצמבר 2012 : דמי ניהול עד 2% מצבירה. החל משנת 2013 : דמי ניהול מצבירה עד 1.9% ודמי ניהול מהפקדה עד 4%. החל משנת 2014 : דמי ניהול מצבירה עד 1.5% וללא דמי ניהול מהפקדה.
ב. פוליסות ו/או כיסויים שאינם כוללים חיסכון			
ריסק טהור למקרה מוות - פרט: "מגן 1" ו"מגן 5"	פוליסות וכיסויים המשווקים ליחידים, המבטיחים פיצוי חד פעמי במקרה של מות המבוטח. יצוין, כי החל מיום 15 פברואר 2019 החברה הפסיקה לשווק פוליסות מסוג מגן 5.	סיכון בלבד, בגין כיסויים ביטוחיים הכלולים בפוליסה.	אין דמי ניהול.
"מגן לעתיד"	פוליסות וכיסויים המשווקים ליחידים, המבטיחים פיצוי המשולם בשיעורים.	סיכון בלבד, בגין כיסויים	אין דמי ניהול

¹⁷ על אף האמור, בהתאם לתנאי פוליסת בסט אינווסט אישי, רשאי המבוטח להורות כי ערך הפדיון ישולם לו באמצעות תשלום קצבה חודשית (ע"פ אחד או יותר ממסלולי הקצבה אותם מציעה החברה, בהם מקדמי ההמרה אינם מגלמים הבטחת תוחלת חיים) ו/או בהתאם לכל מסלול קצבה אחר שיאושר ע"י הממונה.

סוג הפוליסה	תיאור המוצר	מרכיבי הפרמיה העיקריים	דמי ניהול
		ביטוחיים הכלולים בפוליסה.	
"מגן למשכנתא" - פוליסה לביטוח חיים עם אפשרות לביטוח מבנה אגב משכנתא	פוליסה וכיסויים המשווקים ליחידים, המבטיחה פיצוי במקרה של מות המבוטח כנגד יתרת ההלוואה שחב המבוטח למלווה (בנק או גוף פיננסי), נכון למועד קרות מקרה הביטוח. ניתן לרכוש בנוסף כיסוי לביטוח דירה, כולל ביטוח למבנה וביטוח אחריות כלפי צד שלישי.	סיכון בלבד, בגין כיסויים ביטוחיים הכלולים בפוליסה.	אין דמי ניהול.
פוליסות לביטוח חיים אגב משכנתא לאדם עם מוגבלות מקצרת חיים	פוליסה לפי חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (תיקון מס' 18), התשע"ח-2018, הקובע כי גוף מוסדי שמוכר ביטוח חיים אגב משכנתא, לא יסרב למכור פוליסה כאמור לאדם עם מוגבלות מקצרת חיים, עקב מוגבלותו, אלא, בין היתר, אם החלטת המבטח בעניין זה התבססה על החלטת אקטואר ממונה.	סיכון בלבד, בגין כיסויים ביטוחיים הכלולים בפוליסה.	אין דמי ניהול.
אובדן כושר עבודה	פוליסה עצמאית או כיסוי נלווה ("ריידר") לפוליסה עיקרית של ביטוח חיים מסוג פנסיוני. הפוליסה/ הכיסוי מבטיחים תשלום חודשי במקרה של אובדן כושר עבודה מלא או חלקי של המבוטח, עקב תאונה או מחלה, עד גיל פרישה או לתקופה קצובה, בכפוף לתנאי הפוליסה ¹⁸ .	סיכון בלבד, בגין כיסויים ביטוחיים הכלולים בפוליסה.	אין דמי ניהול.
"משפחה בטוחה" שווק עד לחודש דצמבר 2014	פוליסה ששווקה ליחידים (פרט), המעניקה כיסוי ביטוחי בתחום תאונות אישיות, נכות מתאונה ואשפוז בשל תאונה וכן כיסוי למקרה מוות.	סיכון בלבד, בגין כיסויים ביטוחיים אותם רכש המבוטח.	אין דמי ניהול.
"משפחה בטוחה פלוס" שווקה החל מחודש פברואר 2015 ועד מאי 2021	פוליסה לביטוח תאונות אישיות בדמי ביטוח קבועים. הפוליסה כוללת שישה כיסויים: מוות, נכות, אשפוז, כוויות, סיעוד ושברים בשל תאונה, המאוגדים בתוך שלוש חבילות, כאשר ההבדל ביניהן הוא בסכומי הביטוח המוצעים בכיסויים בכל חבילה. "פיצוי יומי בשל אי כושר עבודה מתאונה" הינו נספח לפוליסת "משפחה בטוחה פלוס", הנותן פיצוי יומי בגין אי כושר זמני כתוצאה מתאונה, חלקי ומלא, לעסוק בעיסוק שבו עסק המבוטח. הנספח נמכר רק בפוליסות מסוג "משפחה בטוחה פלוס". החל מחודש מאי 2021 הפסיקה החברה לשווק פוליסות ביטוח תאונות אישיות פרט.	סיכון בלבד, בגין כיסויים ביטוחיים אותם רכש המבוטח, הכלולים בפוליסה.	אין דמי ניהול.

¹⁸ קיימים קריטריונים שונים בפוליסות מסוג זה להגדרת המונח "אי כושר עבודה", אשר יכול ויהיה לביצוע עיסוק ספציפי או כללי. בהתאם לחוזר הממונה בעניין קווים מנחים לתוכנית ביטוח מפני אובדן כושר עבודה לא ניתן לשווק פוליסות כאמור אשר כוללות הגדרת אי כושר עבודה מכל סיבה שהיא. החל מחודש ינואר 2005 ניתן לבצע ניכוי לצרכי מס של עלות ההוצאה לרכישת כיסוי ביטוחי זה, בכפוף לתנאי הפוליסה.

סוג הפוליסה	תיאור המוצר	מרכיבי הפרמיה העיקריים	דמי ניהול
"מחלות קשות"	פוליסה המשוקת ליחידים (פרט), אשר מבטיחה למבוטח תשלום פיצוי במקרה של גילוי מחלה קשה. בחודש ינואר 2022 החלה החברה לשווק פוליסה לביטוח מחלות קשות משופרת, המבוססת על הפוליסה הקודמת ומרחיבה את הכיסוי הביטוחי.	סיכון בלבד, בגין כיסויים ביטוחיים אותם רכש המבוטח, הכלולים בפוליסה.	אין דמי ניהול.
בריאות - ניתוחים, השתלות, תרופות, כתבי שירות ואמבולטורי¹⁹	פוליסות המשוקות ליחידים (פרט), אשר מבטיחות למבוטח תשלום שיפוי לכיסוי הוצאות רפואיות (ובמקרים מסויימים פיצוי), במקרה של צורך בביצוע בדיקות רפואיות, טיפולים, ניתוחים, השתלות ותרופות. בפוליסות אלו ניתן לרכוש בנוסף כתבי שירות והרחבות, כגון: אמבולטורי, אבחון מהיר, רופא מומחה דיגטלי, רפואה משלימה, ליווי רפואי אישי פרמיום ושירות לילד פרימיום. יצוין כי, החל מחודש אוקטובר 2023 החברה משוקת את מוצרי הבריאות בהתאם להוראות הרפורמה בבריאות. לפרטים נוספים ראה סעיף 3.1.28 לפרק זה להלן.	סיכון בלבד, בגין כיסויים ביטוחיים אותם רכש המבוטח, הכלולים בפוליסה.	אין דמי ניהול.
סיעוד - "מגן לסיעוד" "מגן לסיעוד פלוס", "מגן משלים לסיעוד" ו"מגן משלים לסיעוד פלוס" שווק עד לחודש דצמבר 2018	פוליסות ליחידים (פרט), אשר מבטיחות למבוטח תשלום פיצוי במקרה בו המבוטח במצב סיעודי. "מגן לסיעוד": פוליסה לביטוח סיעודי המקנה פיצוי חודשי קבוע (לאחר תקופת המתנה של 30 ימים) למבוטח לתקופות תשלום שונות: ל-5 שנים או 10 שנים או לכל החיים. לפוליסה פרמיה קבועה לכל אורך חייה. "מגן לסיעוד פלוס": פוליסות לביטוח סיעודי המקנות פיצוי חודשי קבוע (לאחר תקופת המתנה של 30 ימים) למבוטח לתקופות תשלום שונות: ל-5 שנים או 10 שנים או לכל החיים. בנוסף, מקנה פיצוי חודשי כפול במקרה של אשפוז במוסד סיעודי. לפוליסה פרמיה קבועה לכל אורך חייה. "מגן משלים לסיעוד" ו"מגן משלים לסיעוד פלוס": פוליסות לביטוח סיעודי המקנות פיצוי חודשי קבוע למבוטח לכל החיים לאחר תקופת המתנה של חמש שנים, כאשר בתכנית "מגן משלים לסיעוד פלוס" זכאי המבוטח לפיצוי כפול במקרה של אשפוז במוסד סיעודי. לפוליסה פרמיה קבועה לכל אורך חייה. יצוין, כי החל מחודש דצמבר 2018, החברה הפסיקה לשווק כיסויים לביטוח סיעודי.	סיכון בלבד, בגין כיסויים ביטוחיים אותם רכש המבוטח, הכלולים בפוליסה.	אין דמי ניהול.

¹⁹ בהתאם לאמור בסעיף 2.1.4(יד) לעיל, בשל הרפורמה בביטוחי הבריאות, החל מחודש מאי 2023 יופסק שיווקן של פוליסות מסוג זה ובמקומן יוצר מבנה שוק אחיד לכלל חברות הביטוח, אשר בבסיסו פוליסת בריאות אחידה בסיסית, שרק לאחר רכישה ניתן יהיה להמשיך ולרכוש מוצרי בריאות נוספים (הרחבות).

פוליסת מנהלים ותגמולים לעצמאיים: סוגי פוליסות אלו היוו כ-26% מהמכירות החדשות של ביטוח חיים בחברה בשנת 2023, אשתקד לא נמכר.

פוליסת ביטוח ריסק (סיכון): סוגי פוליסות אלו (כולל ביטוח ריסק להלוואת משכנתא), היוו כ-43.8% מהמכירות החדשות של פוליסות ביטוח חיים בחברה בשנת 2023, לעומת שיעור מכירות של כ-38% בשנת 2022 ושל כ-45.3% בשנת 2021.

פוליסת ביטוח ריסק למשכנתא: ביטוחים אלה היוו כ-28.5% מהמכירות החדשות של פוליסות ביטוח חיים בשנת 2023 לעומת שיעור מכירות של כ-26% בשנת 2022 ושל כ-11% בשנת 2021.

פוליסת ביטוח "מחלות קשות" ו"הוצאות רפואיות": ביטוחים אלה היוו כ-29.7% מהמכירות החדשות של פוליסות ביטוח חיים בשנת 2023 לעומת שיעור מכירות של כ-17% בשנת 2022 ושל כ-26.9% בשנת 2021.

מגן לסייעוד פלוס: מוצר זה לא נמכר יותר בחברה.

מוצרים חדשים 2.2.1.15

בחודש ינואר 2023 החברה הוסיפה בפוליסות מנהלים ותגמולים לעצמאיים מסלולי השקעה נוספים: עוקב מדדים ומשולב סחיר.

בחודש מרס 2023 השיקה החברה מסלול אג"ח במוצר בסט אינווסט אישי.

בחודש אוקטובר 2023 החברה השיקה פוליסות חדשות בתחום הבריאות (במקום הפוליסות המשוקקות על ידה כיום), כך שיווצר מבנה שוק אחיד לכלל חברות הביטוח, אשר בבסיסו פוליסת בריאות אחידה בסיסית, שרק לאחר רכישתה ניתן יהיה להמשיך ולרכוש מוצרי בריאות נוספים (הרחבות) - וזאת בהתאם לאסדרה חדשה בתחום ביטוחי הבריאות (לפרטים נוספים - ראה סעיף 2.2.1.4(יד) לפרק זה לעיל).

תחרות 2.2.2

תנאי התחרות ונתח שוק 2.2.2.1

מדיניות רבת השנים של הרשות להגברת התחרות בשוק החיסכון הפנסיוני צמצמה את ההבדלים בין מוצרי החיסכון הפנסיוני השונים והגבירה את השקיפות של הגופים המוסדיים כלפי החוסכים. הגברת השקיפות היוותה קו מנחה בפעולות האסדרה של הרשות בשנים האחרונות, לרבות הרפורמה בהוצאות ישירות ובמסלולי השקעה, ביחס לתשלום עמלות לסוכנים (לפרטים בדבר אסדרה בתחום עמלות הסוכנים ותיקון 20 לחוק קופות גמל הקובע כי עמלת ההפצה לא תחושב בזיקה לדמי הניהול הנגבים מהמבוטח - ראה סעיף 2.2.1.4(י) לפרק זה לעיל).

כאמור לעיל, באתר האינטרנט של הרשות מפורסמים מחשבון תעריפי ביטוח חיים ומחשבון להשוואת תעריפי ביטוחי בריאות. המחשבוני מאפשרים לציבור המבוטחים להשוות בין התעריפים של חברות הביטוח, כאשר במחשבון הבריאות ניתן גם להשוות בין הכיסויים הביטוחיים הכלולים בפוליסות הבריאות של חברות הביטוח השונות. להערכת החברה, השימוש במחשבוני כאמור, גורם להגברת התחרות בענפים אלה. בנוסף, מדד השירות המפורסם מידי שנה על ידי הרשות מאפשר למבוטחים להשוות בין רמת השירות של חברות הביטוח בנוגע למוצרי ביטוח שונים, ומהווה כלי נוסף להגברת התחרות בשוק הביטוח, ובכלל זה בתחום ביטוחי הריסק (אובדן כושר עבודה וחיים).

יחד עם זאת, האסדרה בענין הגבלת ההפקדות והנייד, גרמו לכך שהחברה כמעט ואינה מבצעת ניודים או מוכרת פוליסות ביטוח מנהלים חדשות. לפרטים נוספים ראה האמור בסעיף 2.2.1.4(ה) לפרק זה לעיל וסעיף 3.1.24.3 לפרק זה להלן.

בישראל ישנן כ-10 חברות ביטוח פעילות בתחום ביטוח החיים. על-פי הדוחות הכספיים לתשעת החודשים הראשונים של שנת 2023, החזיקו חמש החברות הגדולות בענף זה בנתח שוק משותף של כ-94.7% מהפרמיות בביטוח חיים.

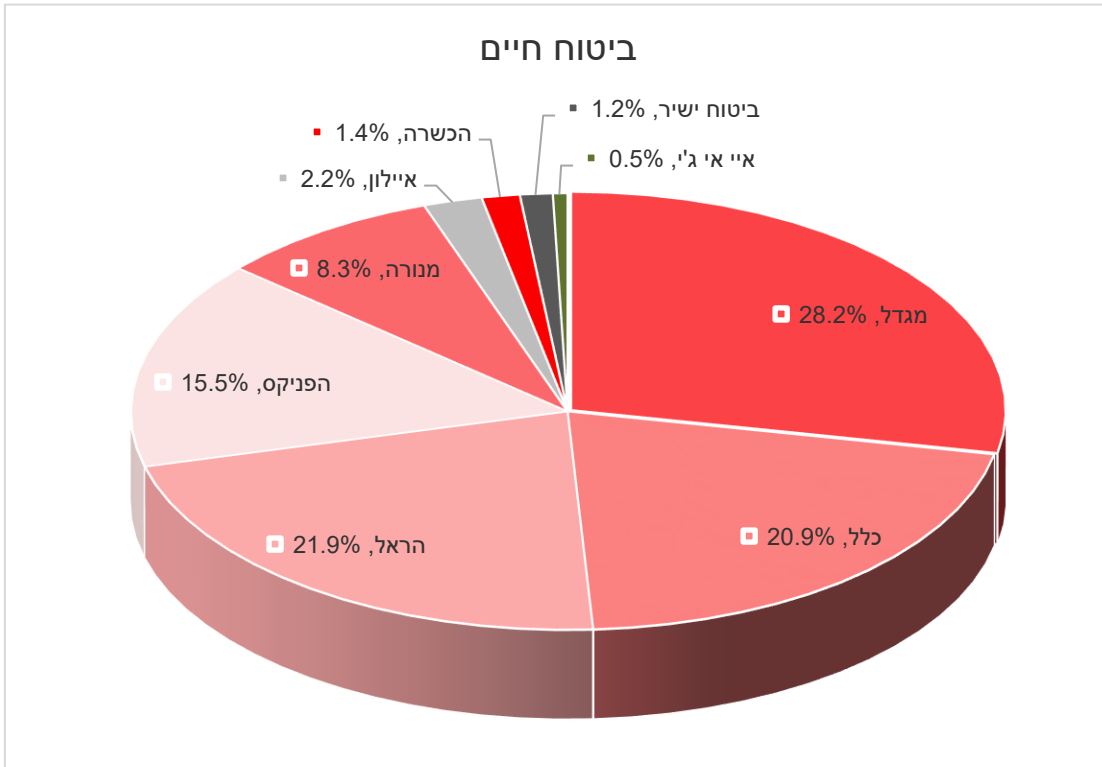
סך חלקה של החברה בפרמיות ביטוח חיים נכון ליום 30 בספטמבר 2023, הינו כ-1.4%, לעומת 1.34% בתקופה המקבילה אשתקד.

מתחרים משמעותיים

2.2.2.2

עיקר התחרות בתחום הינה מול חמשת החברות הגדולות. התחרות בענף אגרסיבית והיא באה לידי ביטוי, בין היתר, בגובה העמלות והמענקים לסוכנים. כמו כן, לחברה מוצרי חסכון טהור, אשר התחרות בגינם הינה הן מצד חברות ביטוח והן מצד בתי השקעות.

להלן תיאור חלוקת נתחי שוק ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך, בהתאם לדוחות הכספיים שפורסמו על ידי חברות הביטוח לרבעון השלישי לשנת 2023:

תיאור התמודדות החברה עם תחרות

2.2.2.3

החברה נערכת להתמודד עם התחרות הגוברת בענף באמצעים הבאים:

- (א) שיפור תשתיות מיכוניות באמצעות הספקית (לפרטים נוספים - ראה סעיף 2.2.1.2 לפרק זה לעיל).
- (ב) מתן מענה על הצרכים המשתנים בענף על ידי עידוד מוצרי הפוליסות ללא מרכיב חסכון, בדגש על פוליסות סיכון ובריאות.
- (ג) החברה פועלת למיצובה הראוי בתחום הדיגיטלי.
- (ד) שיפור השירות ללקוח הקצה.
- (ה) הצעת דמי ניהול אטרקטיביים.
- (ו) במוצרי Best Invest אישי - פתיחת מסלולי השקעות בניהול מספר בתי השקעות כאשר המעבר בין בתי ההשקעות השונים ו/או בין מסלולים נעשה על ידי החברה ללא גביית עמלת קניה ו/או מכירה מהלקוח וללא אירועי מס. בנוסף, מתן אפשרות למבוטח לבחור תמהיל מסלולים להשקעת הכספים.

2.2.3 לקוחות

2.2.3.1 כללי

לקוחות החברה כוללים לקוחות פרטיים וקולקטיבים.

התפלגות פרמיות ברוטו מלקוחות*

2021	2022	2023	
54.5%	55.7%	50.5%	עמיתים שכירים
45.5%	44.3%	49.5%	מבוטחים פרטיים
0%	0%	0%	קולקטיבים
100%	100%	100%	סה"כ

* הנתונים הנקובים מתבססים על מועדי תחילת הביטוח.

2.2.3.2 תלות בלקוחות

בתקופת הדיווח אין לחברה בתחום ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח לקוח מהותי או לקוח אחד אשר היקף הפרמיות שהתקבל ממנו עולה על 10% מסך כל הכנסות החברה במאוחד.

2.2.3.3 ותק והתמדת לקוחות ושיעורי פדיון וביטולים

קיימים בחברה 2 מסלולים עיקריים למוצרי חיסכון: מסלול שמצליב בין חיסכון לטווח ארוך ומרכיב סיכון בתוך פוליסה (סכום ביטוח למקרה מוות או פוליסה עם מקדם קצבה או ללא מקדם בתום תקופת הביטוח); ומסלול חיסכון טהור, ללא מרכיב ביטוחי (בסט אינווסט פרט), אשר המבוטח מפקיד בפוליסה סכומים (שוטפים או חד פעמיים) אותם הוא זכאי לפדות בכל עת.

להלן פירוט אודות שיעור הפדיונות מהעתודה הממוצעת בביטוח חיים:

2021	2022	2023
7.7%	8.4%	10.6%

שיעורי ביטול בביטוחי בריאות

בשנת 2023 שיעור הביטולים בביטוחי בריאות עמד על כ-11.0% ובביטוח סיעודי עמד על כ-2.3%.

3. חלק ג' - מידע נוסף ברמת כלל החברה**3.1 מגבלות ופיקוח החלים על פעילות החברה**

להלן תמצית הוראות הדין, מגבלות החקיקה, התקינה ואילוצים מיוחדים המשפיעים באופן מהותי על פעילות החברה:

- 3.1.1 חוק ניירות ערך, לרבות התקנות שהותקנו מכוחו - בהיותה של הכשרה תאגיד מדווח ולאור העובדה שאגרות החוב שלה מוחזקות בידי הציבור, כפופה החברה לדיני ניירות ערך, מפקחת בהקשר זה על-ידי רשות ניירות ערך וכפופה להנחיות הרשות לניירות ערך.
- 3.1.2 חוק החברות, לרבות התקנות שהותקנו מכוחו.
- 3.1.3 חוק הפיקוח, לרבות התקנות שהותקנו מכוחו, החוזרים והנחיות שמפרסמת הרשות - חוק הפיקוח מסדיר, בין היתר, את סמכויות הממונה על הביטוח, תפקידיו ואמצעי האכיפה העומדים לרשותו.
- 3.1.4 חוק חוזה הביטוח - מסדיר בעיקר את מערכת היחסים שבין המבטח והמבוטח, לרבות מעמדו של סוכן הביטוח.
- 3.1.5 חוק קופות גמל, לרבות התקנות שהותקנו מכוחו, החוזרים והנחיות שמפרסמת הרשות.
- 3.1.6 חוק הפיקוח ייעוץ פנסיוני. ראה סעיפים 3.1.17.1 ו-3.1.24.3 לפרק זה להלן.
- 3.1.7 חוק הפלת"ד, לרבות התקנות שהותקנו מכוחו.
- 3.1.8 הוראות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (תנאי חוזה לביטוח חובה של רכב מנועי), התשי"ע-2010 - ראה סעיף 1.2.1.1 לפרק זה לעיל.
- 3.1.9 פקודת ביטוח רכב מנועי - ראה סעיף 2.1.1.1 לפרק זה לעיל; ותקנות ביטוח רכב מנועי (הקמה וניהול של מאגר מידע), התשס"ד-2004 - ראה סעיף 2.1.1.1 (ב) לפרק זה לעיל.
- 3.1.10 הוראות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח רכב פרטי), התשמ"ו-1986 - ראה סעיף 2.1.2.1 לפרק זה לעיל.
- 3.1.11 תקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח דירות ותכולתן), התשמ"ו-1986 - ראה סעיף 2.1.3.1 (א) לפרק זה לעיל.
- 3.1.12 חוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006.
- 3.1.13 חוק החוזים האחידים, התשמ"ג-1982.
- 3.1.14 חוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981.
- 3.1.15 חוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000 ("החוק"), לרבות הצווים שהותקנו מכוחו; החוק לאכיפת מיסים בחשבונות של אזרחים/ תושבים אמריקאים ("FATCA"²⁰) והתקן לאיסוף מידע אודות חשבונות פיננסיים של תושבים זרים (של מדינות החתומות על האמנה) לצורך חילופי מידע למטרות אכיפת מס בין מדינות ("CRS"²¹). כחלק מהמאבק הבינלאומי בפשיעה החמורה ובהלבנת הון, חקקה מדינת ישראל את החוק. החקיקה בוצעה על רקע הדרישות הבינלאומיות שקבע ארגון ה-FATF (Financial Action Task Force) ולאור רצונה של מדינת ישראל לעמוד בדרישות אלו ולהצטרף למאמץ הבינלאומי במאבק בהלבנת הון. ביום 9 בנובמבר 2023 פורסם תיקון לחוק, שמטרתו לאפשר העברת מידע באופן ישיר מהרשות להלבנת הון ומימון טרור למטה הלאומי ללוחמה כלכלית בטרור (מט"ל), על מנת לייעל את שיתוף הפעולה בין שני הגופים הללו, לצורך סיכול מימון טרור וזיהוי והפלה של גורמים המעורבים בכך.
- בשנת 2001 ובעקבות פיגועי ה-11 בספטמבר 2001, הוחלט בארגון ה-FATF לשלב את המאבק במימון

Foreign Account Tax Compliance Act²⁰Common Reporting Standards²¹

הטרור עם המאבק בהלבנת הון זאת, לאור העובדה שארגוני הטרור, המהווים ארגוני פשיעה לכל דבר, משתמשים באותן טכניקות ונוקטים בדפוסי פעולה דומים שבהם משתמשים מלביני ההון לשם העברת כספים תוך הסתרת מקורם או ייעודם.

FATCA הינו חוק אמריקאי גלובאלי, אשר נכנס לתוקפו במהלך חודש מרס 2010 וחל על פעילות כל המוסדות הפיננסיים בעולם, ובכלל זה, גם על חברות ביטוח. תכליתו של החוק היא אכיפת דיני המס בארצות הברית ומניעה של התחמקות מתשלום מס של אזרחים אמריקאים, בעלי חשבונות פיננסיים מחוץ לארה"ב. בחודש יוני 2014 חתמה מדינת ישראל על הסכם עם ארה"ב, במסגרתו התחייבה ליישום החוק כאמור בגופים הפיננסיים הפועלים במדינת ישראל, באופן בו יחוייבו הגופים הפיננסיים למסור מידע ל- IRS²² (רשות המיסים של ארה"ב), אודות חשבונות פיננסיים המוחזקים על-ידי לקוחות שהינם אזרחים או תושבים אמריקאים במישרין או בעקיפין ("הסכם הפטקא"). דיווח על חשבונות בגין כל שנת מס ישלח לרשות המיסים עד לתאריך 20 בספטמבר בכל שנה העוקבת לשנת הדיווח. בחודש יולי 2016, התקבל בכנסת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 227), התשע"ו-2016 ובשנת 2016 פורסמו תקנות מס הכנסה (יישום הסכם פטקא), התשע"ו-2016, המסדירות את יישום הסכם הפטקא.

במסגרת המאבק הבינלאומי בעניין העלמות המס, פירסם ה-OECD בחודש יולי 2014 תקן אירופאי בינלאומי אחיד לחילופי מידע אוטומטיים בין מוסדות פיננסיים, לגבי חשבונות פיננסיים של לקוחות שהם תושבים זרים במדינת פעילותם.

בהתאם לתקנות מס הכנסה (יישום תקן אחיד לדיווח ולבדיקת נאותות של מידע על חשבונות פיננסיים), התשע"ט-2019, שמטרתן להסדיר את יישום האמנה לחילופי מידע אוטומטיים CRS על פיהן, גוף מוסדי מחויב לערוך זיהוי של בעלי חשבונות שבתחולת התקנות ולהעביר מידע על חשבונות ברי דיווח לרשות המיסים לצורך העברת המידע למדינה הרלוונטית.

החל משנת 2020, מוסד פיננסי אינו נדרש יותר להחיל סנקציות מיידיות (סגירת חשבון או השעייתו) על חשבון קיים חסר SSN/TIN. במידה ויוגש דיווח על חשבון ללא SSN/TIN תתקבל הודעת שגיאה. ככל ולא יתקבל תיקון, ממשלת ארה"ב תבצע הערכה לנתונים שהתקבלו (בהתאם לעובדות ולנסיבות) על מנת לקבוע אם מתקיים אי ציות משמעותי על סך הנתונים והנסיבות אשר הובילו לאי הימצאות המידע. ככל שיקבע על-ידי ממשלת ארה"ב כי המוסד הפיננסי נמצא בהפרה מהותית, תבוצע בחינה של העובדות והנסיבות על מנת לטפל באי הציות המהותי. לרשות המוסד הפיננסי יהיו לפחות 18 חודשים על מנת לתקן את הודעת השגיאה (בגין דיווח על חשבון ללא SSN/TIN) מרגע קבלת הודעה על אי ציות מהותי, לפני שה-IRS ינקוט בפעולות נוספות (כגון, הסרת מספר ה-GIIN של המוסד הפיננסי). מוסד פיננסי שמספר ה-GIIN שלו לא יופי באתר ה-IRS צפוי להיות כפוף לניכוי אוטומטי בגין תשלומים ממקורות אמריקאים.

ראה גם האמור בסעיף 3.1.20.1 לפרק זה להלן.

להלן תיאור קצר של הוראות דין החלות על החברה, לרבות חוקים, תקנות, חוזרים, הנחיות וטיטוטות, אשר להם השלכה מהותית על עסקי החברה ופורסמו במהלך תקופת הדוח ועד לסמוך למועד פרסום הדוח:

כללי

3.1.16 מלחמת חרבות ברזל

לאור מלחמת חרבות ברזל, במהלך תקופת הדוח פורסמו מספר הוראות דין, חוזרים והנחיות וכן טיטוטות, במסגרתם נקבעו, בין היתר, הנחיות והוראות שנועדו להתאים את עבודת הגופים המוסדיים מחד, ולהתחשב במצב המבוטחים מאידך, בתקופה זו.

3.1.16.1 ביום 23 באוקטובר 2023 פורסם מסמך הוראות הממונה לשעת חירום - אוקטובר 2023, במסגרתו נקבעו כהוראת שעה, שורה של הוראות שתחולנה כל עוד יימשך מצב החירום, שנועדו להתאים את עבודתם של הגופים המוסדיים, והוצע לתקן מספר חוזרים בהתאם לכך, ובכלל זה:

Internal Revenue Service. ²²

- תיקון חוזר חידוש ביטוח – שמטרתו לאפשר למבוטחים לבצע ניהול סיכונים מושכל ולהשביח כיסויים ביטוחיים וכן לאפשר לחברת הביטוח להאריך את תקופת החידוש מעבר לימים שצוינו בהודעה על תום תקופת הביטוח וזאת במצב בו לא הצליחה ליצור קשר עם המבוטח. בהתאם, יתאפשר לחברות הביטוח, המעוניינות בכך, לאשר בקשת מבוטחים להשביח פוליסות ביטוח באופן מלא או חלקי במטרה להקל על מבוטחים שסבורים כי אין להם צורך בכיסוי הביטוחי באמצע תקופת הביטוח ומעוניינים לחסוך בהוצאות הביטוח; חברות הביטוח תוכלנה לחדש כיסוי ביטוחי למבוטח בטרם קבלת הסכמתו, אף לתקופה העולה על 21 הימים המצויינים בחוזר ולפרק זמן ארוך מזה שהודיעה למבוטח בהודעה על תום תקופת הביטוח. אפשרות זו מייצרת למבוטח כיסוי ביטוחי ולמנוע מצב של חשיפה והיעדר כיסוי בשל חוסר במשאבים ליצירת קשר עם מבוטחים; כמו כן, חברת ביטוח תוכל לבצע השבתת פוליסה באופן מלא או חלקי גם בביטוח בתי עסק וביטוחי אחריות כלפי צד שלישי.

- תיקון חוזר שירות ללקוחות גופים מוסדיים – מטרתו לאפשר לגופים המוסדיים להחריג מהממוצע השנתי את נתוני המענה הטלפוני בתקופת המלחמה, מתוך הבנה שהגופים המוסדיים פועלים במתכונת חירום תוך ניצול מירב המשאבים לטיפול בלקוחותיהם. בהתאם, גוף מוסדי רשאי שלא לכלול בממוצע השנתי את נתוני זמן ההמתנה למענה טלפוני כל עוד נמשך המצב המיוחד בעורף.

- תיקון חוזר מבנה אחיד להעברת מידע ונתונים בשוק החיסכון הפנסיוני – עדכון – במסגרתו נדחו מועדי הכניסה לתוקף של חלק מהוראות החוזר.

- תיקון סעיף 5(ג) (השקעת גופים מוסדיים באיגרות חוב לא ממשלתיות) בשער 5, חלק 2 פרק 4 של החוזר המאוחד, שכותרתו "ניהול נכסי השקעה" – שמטרתו להתאים הוראות מסוימות למצב המשק ושוק ההון. התיקון מאפשר גמישות רבה יותר של הגופים בביצוע השקעות בשוק ההון, ובפרט להעניק לגופים המוסדיים גמישות ביחס להיקף האנליזה הנדרשת טרם רכישה בשוק המשני של אגרת חוב וכן מתן אורכה באשר למועדי תיקופן של אנליזות קיימות. בנוסף, התיקון מאפשר לגוף המוסדי לרכוש אגרות חוב קונצרניות תוך גמישות מסוימת ביחס להוראות שנקבעו בהתאם להמלצת ועדת חודק, על מנת לאפשר גמישות השקעתית וניצול הזדמנויות מיטבי בשוק המשני, והכל לתקופה קצובה של כשלושה חודשים.

3.1.16.2 ביום 17 באוקטובר 2023 פורסם מסמך הנחיות לגופים מוסדיים על רקע מלחמת חרבות ברזל – במסגרתו ניתנו דגשים והנחיות לאופן הפעולה של הגופים המוסדיים כל עוד מתקיים מצב מיוחד בעורף, ביחס לשירות הניתן למבוטחים ולחוסכים ולהיבטים התפעוליים של הגופים, בין היתר, בנושאים הבאים: מתן שירות ללקוחות; ממשל תאגידי וניהול סיכונים; דיווח מיוחד לממונה על סטטוס פעילות; דחיית יישום הוראות בעניין גופים מוסדיים כמקורות מידע פיננסי.

בהמשך, ביום 30 בנובמבר 2023 פורסם מסמך הנחיות נוספות לגופים על רקע מלחמת חרבות ברזל – במסגרתו ניתנו דגשים והנחיות נוספים לאופן הפעולה של הגופים המוסדיים כל עוד מתקיים מצב מיוחד בעורף, ביחס לשירות הניתן למבוטחים ולחוסכים, בין היתר, בנושאים הבאים: טיפול בפניות עמיתים ושאיירים לקרנות הפנסיה וקופות הביטוח; איתור עמיתים ומוטבים; שליחת מכתבים והודעות למבוטחים ועמיתים; החזר פרמיה ורצף ביטוחי לרכב מגויס; יישוב תביעה בביטוח דירה שאינה תפוסה; דיווחים – סטטוס פעילות בחירום.

3.1.16.3 ביום 18 באוקטובר 2023 פורסם חוק דחיית מועדים (הוראת שעה – חרבות ברזל) (חזוה, פסק דין או תשלום לרשות), התשפ"ד-2023. חוק זה קובע, בין היתר, רשימה של מי ש"זכאי לדחיית מועד" (חייל, שוטר, סוהר כבאי, נעדר, מאושפז, תושב 84 ישובים שהתפנו, חברה קטנה בשליטת זכאי) וקובע כי נדחה ב-30 ימים כל מועד שנקבע בחזוה (או בפסק דין) וחל בתקופה הקובעת (7.10.23-7.11.23), ובלבד שהזכאי או מי מטעמו הודיע על כך לנושא. במסגרת החוק מצורפת רשימת 84 ישובים שתושביהם שהתפנו זכאים לדחיית מועד.

בהמשך, ביום 26 באוקטובר 2023 פורסם צו הרחבה לחוק דחיית מועדים (הוראת שעה – חרבות ברזל), התשפ"ד-2023; וביום 7 בנובמבר 2023 פורסם צו הרחבה לחוק דחיית מועדים (הוראת שעה

– חרבות ברזל), התשפ"ד-2023.

בהתאם, ביום 31 בדצמבר 2023 פורסם חוק דחיית מועדים (הוראת שעה – חרבות ברזל) (חוזה, פסק דין או תשלום לרשות) (תיקון) (דחיית מועדים בתקופה הקובעת השנייה), התשפ"ד-2023. במסגרת החוק, שר הביטחון הרחיב במסגרת שני צווים האמורים את החוק כאמור בסעיף 3.1.16.1 לפרק זה לעיל בשלושה פרמטרים: 1. רשימת 84 היישובים שהתפנו הורחבה ל-99 יישובים (נתוספו ל-15 היישובים שבצפון מדינת ישראל); 2. הארכה התקופה הקובעת שמועד חיוב שחל במהלכה נדחה, עד ליום 7.12.2023; 3. הארכה תקופת הדחייה שאליה נדחה מועד חיוב שחל בתקופה הקובעת (7.10.23-7.12.23), ל-60 ימים או עד ליום 31.12.2023 – לפי המוקדם מבין השניים.

3.1.17 הוראות דין

3.1.17.1 ביום 6 ביוני 2023 פורסם ברשומות חוק התוכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2023 ו-2024), התשפ"ג-2023 ("חוק התוכנית הכלכלית") במסגרתו בוצעו שינויים, בין היתר, בתחומי הביטוח והבריאות, ובכלל זה: תיקון חוק הפיקוח ייעוץ פנסיוני, כך שגוף מוסדי לא יסרב סירוב בלתי סביר להתקשר בהסכם הפצה עם יועץ פנסיוני; גוף מוסדי לא יהיה רשאי להפלות בשירותים הניתנים על ידיו ותנאיהם, לרבות גישה למערכותיו, בין בעלי רישיון איתם התקשר; חובת מבטח לשלם לקופת חולים בעבור ניתוח שבוצע בתוכנית שב"ן; הפעלת ממשק מקוון, במסגרתו, בין היתר, מבטחים וקופ"ח יעבירו מידע בינהם; הוראות מעבר לעניין העברת מבוטח מפוליסת ביטוח ניתוחים "השקל הראשון" לפוליסת ביטוח ניתוחים "משלים שב"ן"; חברת ביטוח תקבע רשימה אחת של רופאים מנתחים שיש לה עימם הסדר ניתוח, שתחול לעניין כלל תוכניות הביטוח הכוללות ביטוח ניתוחים שהיא משווקת ("רשימת הרופאים"); חברת ביטוח תקבע את רשימת הרופאים כך שמחצית לפחות מכלל הרופאים שברשימה יהיו רופאים מנתחים הכלולים ברשימת הרופאים שלקופות החולים יש עימם הסדר ניתוח; חברת ביטוח לא תערוך שינוי בהסדר ניתוח עם רופא מנתח אם כתוצאה מהשינוי יפחת שיעור החפיפה, אלא אם כן הממונה אישר את השינוי; הממונה לא ייתן את אישורו לשינוי בהסדר ניתוח כאמור, אלא אם כן שוכנע כי השינוי מוצדק בנסיבות העניין. ראה גם האמור בסעיף 3.1.24.3 לפרק זה להלן.

3.1.18 חוזרים

3.1.18.1 ביום 28 בספטמבר 2023 פורסם תיקון להוראות חוזר מידע נדרש באתר אינטרנט של גוף מוסדי. על פי החוזר, יש לפרסם באתר של גופים מוסדיים המשווקים ביטוח מידע אודות ניתוחים שקל ראשון, וכן להוסיף מידע בעבור רופאים שהיו בהסדר בתקופה האחרונה.

3.1.18.2 ביום 28 באוגוסט 2023 פורסם עדכון לחוזר המאוחד פרק רואה חשבון מבקר. הפרק הנדון נועד לאגד את כל הוראות הממונה שקשורות למינוי, כהונתו וסיום כהונתו של רואה חשבון מבקר. עדכון פרק זה נדרש על מנת להטמיע במסגרתו הוראות שונות של הממונה, שהיו פזורות בחוזרים קודמים, וכן לעדכן הפניות לפרקים השונים של החוזר המאוחד בעקבות שינויים שחלו בהם. כמו-כן, נוספה הוראה מכוחה תידרשנה חברות ביטוח לבצע סקירה של רואה חשבון מבקר על דוח יחס כושר פירעון כלכלי רבעוני.

3.1.18.3 ביום 20 ביולי 2023 פורסם חוזר אופן הצגת העלות השנתית לעמית או מבוטח, אשר מטרתו לקבוע הוראות לעניין אופן הצגת העלות השנתית הצפויה. במסגרת החוזר נקבע, בין היתר, כדלקמן: בכל מקום בו נדרש גוף מוסדי להציג ללקוח את דמי הניהול, יוצג ללקוח קיים שיעור העלות השנתית הצפויה שבו יישא אותו אדם באותה שנה, ביחס לכל מסלול השקעה בו מושקעים כספים של העמית או המבוטח; בעת מתן הצעה ללקוח חדש המעוניין להצטרף למסלול השקעה יציג לו הגוף המוסדי את שיעור העלות השנתית הצפויה שבו היה צפוי לשאת אותו אדם באותה שנה ביחס לכל מסלול השקעה אליו הוא מבקש להצטרף, לפי התחשיב שבנספח לחוזר זה, ותחת ההנחה שהצטרף למסלול ההשקעה בתחילת שנת הכספים של מועד ההצעה.

3.1.18.4 ביום 1 ביוני 2023 פורסמה מפת דרכים לאימוץ תקן חשבונאות בינלאומי מספר 17 (IFRS) - חווי ביטוח - עדכון שלישי, במסגרתה עודכנו בין היתר: מועד היישום לראשונה של תקן דיווח כספי בינלאומי מספר 17 (IFRS), בדבר חווי ביטוח ושל תקן דיווח כספי בינלאומי מספר 9 (IFRS) בדבר מכשירים פיננסיים, ליום 1 בינואר 2025; עדכון דרישת הגילוי לציבור בדוח הכספי של שנת 2024 על הרווח הכולל לתקופה של חציון ראשון 2024, חלף כל שנת 2024; ביטול הדרישה לדיווח על כל סעיפי הדוח על המצב הכספי ליום 1 בינואר 2023 במסגרת QIS-1. חלף דרישה זו, הוספה דרישת דיווח למבדק כמותי על תיק ביטוח

רכב חובה, ברוטו ומשנה, ליום 1 בינואר 2023 במסגרת QIS-1; עדכון כי נדרש להעביר את מסמכי QIS-1 ללידעת רואי החשבון המבקרים של חברות הביטוח, ללא צורך בסקירה ואישור שלהם; עדכון מועד ההגשה של QIS-2 ליום 31 ביולי 2024. לפרטים נוספים, ראה ביאור 2 (כג) בדוחות הכספיים.

3.1.18.5 ביום 21 במרס 2023 פורסם תיקון להוראות החוזר המאוחד לעניין דיווחים לממונה (מהדורה 11), אשר מטרתו בין היתר, לעדכן את נספח ההנחיות ואת תבנית הדיווח בדבר דיווח הנכס הבודד.

3.1.19 טיוטות חוזרים

3.1.19.1 ביום 24 בינואר 2024 פורסמה טיוטת חוזר דוח האקטואר הראשי, שמטרתה להבהיר, בין היתר, אילו נושאים יסקרו בדוח האקטואר הראשי, על מנת לקדם את איכות הדיווח באשר ל"משטר כושר פירעון כלכלי". כמו כן במסגרת הטיוטה נקבע מבנה הדיווח הנדרש והיקפו, כמו גם תוכנה של הצהרת האקטואר הראשי והאקטוארים הממונים לצדו. דיווח זה הינו בעיקרו דיווח איכותי, המשלים את הדיווחים הכמותיים הקיימים כיום ומוגשים על-ידי חברות הביטוח בעניין "משטר כושר פירעון כלכלי". הלכה למעשה, הוראות הטיוטה מפרטות את מבנה הדוח האקטוארי ותוכנו בהתאם להנחיות EIOPA, עם התאמות למבנה הדיווח והשוק בישראל.

3.1.19.2 ביום 4 בדצמבר 2023 פורסם עדכון החוזר המאוחד לעניין דיווחים לממונה – טפסי דיווח המותאמים לתקן דיווח כספי בינלאומי – 17 (IFRS) (טיוטה שנייה), אשר תכליתה לעדכן את המידע הנדרש לדיווח בדיווחים הנלווים לדוחות כספיים של חברות ביטוח, כך שיתאימו להוראות תקן דיווח כספי בינלאומי מספר 17 (IFRS) בדבר חוזי ביטוח, לתקן דיווח כספי בינלאומי מספר 9 (IFRS) בדבר מכשירים פיננסיים ולתקן דיווח כספי בינלאומי מספר 7 (IFRS) בדבר מכשירים פיננסיים: גילויים.

3.1.20 הנחיות והבהרות

3.1.20.1 ביום 11 בספטמבר 2023 פורסמה עמדת ממונה בנושא דוחות מיוחדים הנדרשים מרואה חשבון מבקר, במסגרתה הובהר, בין היתר, כי לאור חשיפת גופים מוסדיים לסיכונים שונים, ביניהם סיכוני ציות ואיסור הלבנת הון ומימון טרור, הם נדרשים לקבל מידע לגבי הפעילות הפיננסית של לקוחות וספקים. במסגרת זו על כל גוף מוסדי לבחון את הצורך לקבל, בהתאם לנסיבות ולגישה מבוססת סיכון, אסמכתאות רלוונטיות לפעילות זו, דוגמת דוחות מיוחדים מרואי חשבון ועוד.

ביטוח כללי

3.1.21 חוזרים

3.1.21.1 ביום 10 במאי 2023 פורסם תיקון הוראות החוזר המאוחד בענף ביטוח רכב חובה - נספחים 6.2.2 ו-6.2.3 לשער 6 חלק 2 בחוזר המאוחד, תעריפי ביטוח שיורי. מטרת החוזר לעדכן את דמי הביטוח נטו בפול, וזאת על מנת להתאים את דמי הביטוח נטו בפול לסיכון המבוטח, בהתבסס על המלצות מפעיל מאגר המידע הסטטיסטי בענף ביטוח רכב חובה, שפורסמו במסגרת הדוח הסופי להערכת עלות הסיכון הטהור בענף ביטוח רכב חובה לשנת 2020. במסגרת החוזר, עודכנו דמי הביטוח נטו בפול לכלי רכב. השינויים בתעריפי ביטוח החובה בפול ייכנסו לתוקף ביום 1 ביולי 2023. חוזר זה חל על פוליסת ביטוח רכב חובה שמועד תחילתן ביום 1 ביולי 2023 ואילך. לפרטים נוספים ראה סעיף 2.1.1.1 (ג) לעיל.

3.1.21.2 ביום 9 בפברואר 2023 פורסם עדכון הוראות החוזר המאוחד - הקצאת נכסים שאינם בשווי הוגן בעת הערכת עתודות ביטוח בביטוח כללי. מטרת החוזר הינה להבהיר כיצד ניתן להתחשב באופן שיערוך הנכסים בעת הערכת עתודות הביטוח בביטוח כללי.

3.1.22 טיוטות חוזרים

3.1.22.1 ביום 12 בפברואר 2024 פורסמה טיוטת חוזר הגשת תכניות ביטוח בענף רכב רכוש, במסגרתה מוצע לקבוע הוראות לעניין העקרונות הנוגעים לתנאי הביטוח בענף רכב רכוש, בין היתר: במקרה של הקטנת נזק (כהגדרת מונח זה בטיוטה – הכוונה להפרש בין עלות החלפים לפי מחירון יבואן לבין המחיר אותו משלמת החברה) על חברת הביטוח לפעול בתום לב ובהוגנות כלפי המבוטח. לאור האמור, חברת ביטוח תעדכן את נוסח הגילוי למבוטח בתכנית הביטוח תוך התייחסות לתקרת הפחתה שלא תעלה על שיעור שיאוושר על ידי הרשות מסך עלות התיקון במקרה בו המבוטח תיקן את רכבו במוסך שאינו בהסדר; בתכנית ביטוח רכב רכוש ייקבע כי במקרים בהם מבוטח בחר לתקן את רכבו שלא במוסך הסדר ונקט בהתאם לאמצעים הסבירים שהורתה לו חברת הביטוח או במקרה של הקטנת נזק על ידי חברת הביטוח, תנכה החברה מתגמולי הביטוח השתתפות עצמית,

כאילו המבוטח תיקן את רכבו במוסך הסדר.

בנוסף, מוצע לקבוע הוראות לעניין תנאי הביטוח בענף רכב רכוש בנושא אבדן להלכה בשל ממצאים שעלו בביקורות שערכה הרשות, ביניהן: שחברת הביטוח לא תכלול במסגרת תכנית ביטוח רכב רכוש פיצוי בשל אבדן גמור להלכה כהגדרתו בסעיף 6(ב) לתוספת להוראות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח רכב פרטי), תשמ"ו-1986.

3.1.22.2 ביום 1 ביוני 2023 פורסמה טיוטת תיקון הוראות נספח 6.2.1 לשער 6 חלק 2 בחוזר המאוחד, משתנים וקטגוריות בענף רכב חובה, במסגרתה מפורטים המשתנים החדשים שבכוונת הרשות להוסיף לרשימת המשתנים בביטוח רכב חובה. בהתאם לטיוטה, הפרמטרים החדשים שיתווספו לביטוח החובה הינם: נסועה - מספר הקילומטרים אותם צפוי לנסוע או נוסע כלי הרכב בתקופת הביטוח; קורס נהיגה לאופנוענים - ביצוע קורס נהיגה לאופנוענים, אשר יעמוד בהוראות משרד התחבורה והבטיחות בדרכים והרשות הלאומית לבטיחות בדרכים ויוביל לשיפור מיומנות הנהיגה ולהפחתה בסיכון הביטוחי, בעיקר של נהגים בעלי סיכון גבוה; מערכת בלימה אוטונומית AEB (Autonomous Emergency Braking), מערכת המסייעת לנהג להגיב לסכנות באמצעות אופטימיזציה של בלימה; מערכת סיוע לשמירה בנתיב LDP (Lane Departure Prevention), מערכת שנעשה בה שימוש במצלמות כדי לנטר את מיקום הרכב ביחס לסימוני הנתיבים, כך שאם הרכב סוטה לעבר סמני הנתיב או חוצה אותם, המערכת עושה שימוש בהיגוי או בלימה סלקטיבית של גלגלי הרכב כדי להחזיר את הרכב לנתיב. בהתאם לטיוטה, הוראות החוזר יחולו על פוליסות שייכנסו לתוקף החל מיום 1 בינואר 2024 ואילך.

3.1.23 הנחיות והבהרות

3.1.23.1 ביום 18 בספטמבר 2023 פורסמה הכרעה בנושא תשלום תגמולי ביטוח מופחתים בביטוח רכב (רכוש) בגין הפרש במחירי חלפים, כאשר הרכב תוקן במוסך שאינו בהסדר. במסגרת ההכרעה נקבע כי חברת ביטוח אינה רשאית להפחית מתגמולי הביטוח או לבצע פעולה דומה למבוטח שהודיע לחברת הביטוח על מקרה הביטוח מיד לאחר שנודע לו על כך, שיתף פעולה עם החברה, פעל בתום לב לתיקון רכבו במוסך שאינו בהסדר ולא יודע מראש ובאופן ברור על-ידי חברת הביטוח בדבר זכויותיו, חובותיו והמשמעויות הנגזרות מהן. על חברת ביטוח שפועלת באופן האמור לתת למבוטח גילוי בולט לגבי אופן ההתנהלות המצופה ממנו עם קרות מקרה הביטוח. גילוי כאמור יינתן הן בשלב הצעת הביטוח והן במועד ההודעה על מקרה הביטוח מצד המבוטח. טרם ביצוע הפחתה כאמור, חברת הביטוח תבחן בהתאם לנסיבות המקרה, להעניק למבוטח אפשרות תשלום השתתפות עצמית נמוכה יותר בדומה להשתתפות העצמית אותה היה משלם לו היה מתקן את הרכב במוסך שבהסדר. נכון למועד פרסום הדוח, החברה אינה יכולה להעריך את ההשלכות של ההכרעה האמורה, ככל שקיימות, על ענף ביטוח רכב רכוש בחברה.

ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח

3.1.24 הוראות דין

3.1.24.1 ביום 12 ביולי 2023 פורסמו ברשומות תקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל (תיקון), התשפ"ג-2023. במסגרת התיקון נקבע, בין היתר, כי תוגבל ההפקדה לקופת ביטוח לחלק השכר שמעל פעמיים השכר הממוצע במשק (20.5%), כך שהחלק שעד לפעמיים השכר הממוצע במשק יופקד לקופת גמל לקצבה שאינה קופת ביטוח; הפקדות המעביד והעובד לקופת גמל לקצבה שהיא קופת ביטוח יהיו רק בשל חלק מן המשכורת העולה על התקרה החודשית של השכר המבוטח, ובלבד שהופקד בעבור העובד בקופת גמל לקצבה שאינה קופת ביטוח, בחודש שבו בוצעה הפקדה לקופת גמל לקצבה שהיא קופת ביטוח, סכום העומד על תקרת ההפקדה החודשית לפחות; חברת ביטוח תהיה רשאית לקבל הפקדות מעמית עצמאי בשנת מס מסוימת לקופת גמל לקצבה שהיא קופת ביטוח, רק אם העמית הפקיד באותה שנת מס לקופת גמל לקצבה שאינה קופת ביטוח, סכום העומד על מכפלת תקרת ההפקדה החודשית ב-12 לפחות.

3.1.24.2 במקביל, באותו מועד פורסמו ברשומות תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (העברת כספים בין קופות גמל) (תיקון), התשפ"ג-2023. במסגרת התיקון נקבע, בין היתר, כי תוגבל העברת

כספים לקופת ביטוח לחלק השכר שמעל פעמיים השכר הממוצע במשק. מגבלת הניוד הינה ביחס לתקופה המצטברת שממועד ההפקדה הראשונה לקופה. כלומר, ייאסר נידו שלא משאיר בקופה המעבירה יתרה המהווה מכפלה של תקרת ההפקדה החודשית כפול מספר החודשים שחלפו ממועד התשלום הראשון לקופה.

על פי התיקונים האמורים, עובד ומעביד יוכלו להפקיד מידי חודש לביטוח מנהלים רק את החלק העולה על "התקרה החודשית" של השכר המבוטח, כאשר ההפקדות עד התקרה חודשית יופקדו לקרן פנסיה או קופת גמל שאינן קופת ביטוח. תקרת ההפקדה החודשית המרבית לקופה שאינה קופת ביטוח נכון לשנת המס 2023, הינה 4,866 ש"ח. עובד עצמאי יוכל להפקיד לקופת ביטוח לעצמאיים רק לאחר שהפקיד במהלך שנת המס לקופת גמל לקצבה שאינה קופת ביטוח, סכום של מכפלת התקרה החודשית ב-12 לפחות. תקרת ההפקדה החודשית המרבית הינה 4,866 ש"ח והשנתית הינה 58,392 ש"ח. עצמאי שהינו גם שכיר יוכל להתחשב בסך ההפקדות במסגרת התקרה גם בהפקדותיו כשכיר. הגבלת ההפקדות והניוד כאמור לעיל, גרמו לכך שהחברה כמעט ואינה מבצעת ניודים או מוכרת פוליסות ביטוח מנהלים חדשות.

3.1.24.3 ביום 6 ביוני 2023 פורסם ברשומות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ייעוץ, שיווק ומערכת סליקה פנסיוניים) (תיקון מס' 11), תשס"ה-2005. במסגרת התיקון נקבע, בין היתר, כי גוף מוסדי לא יסרב סירוב בלתי סביר להתקשר עם יועץ פנסיוני בהסכם לביצוע עסקה בעבור לקוח, ולא יסיים התקשרות עם יועץ פנסיוני בהסכם כאמור בנסיבות מסוימות; גוף מוסדי לא יפלה, במתן שירותים, לרבות במתן גישה למערכות הגוף המוסדי, בין בעל רישיון מסוים שעומו התקשר בהסכם לביצוע עסקה, לבין בעל רישיון אחר שעומו התקשר בהסכם כאמור; לעניין זה, לא יראו תשלום עמלת הפצה לבעל רישיון מסוים בשיעור שונה משיעור עמלת ההפצה המשולמת לבעל רישיון אחר, כהפליה כאמור; היה לממונה יסוד סביר להניח כי גוף מוסדי סרב סירוב בלתי סביר כאמור או הפליה בין בעלי רישיון כאמור, רשאי הוא להטיל עליו עיצום כספי בסכום הבסיסי.

3.1.25 טיוטות הוראות דין

3.1.25.1 ביום 3 באפריל 2023 פורסמה טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (עמלת הפצה לסוכן ביטוח פנסיוני), התשפ"ג-2023, שמטרתה ייעול מודל העמלות וקביעת הנחות לכל החיים בפוליסות ביטוח חיים, וזאת בכדי להביא לצמצום ניגודי העניינים בתחום ביטוחי החיים, לשכלל את התחרות ולהגביר את השקיפות ללקוחות. טיוטת התקנות כוללת שני רכיבים מרכזיים: 1. הסדרת התנאים בהם ישולמו לסוכן הביטוח עמלות חד פעמיות, באופן שתואם את האינטרס של הלקוח. תנאים אלו נועדו להביא לצמצום משמעותי של תופעת השחלוף ("טוויסטינג") של מוצרים פיננסיים בתחום קופות הגמל וביטוחי החיים. בין היתר, נקבע, כי סוכן ביטוח שמכר ללקוח ביטוח חיים או פוליסת ביטוח מנהלים שאושרה כקופת גמל יחזיר חלק מעמלת המכירה שקיבל אם במהלך שש שנים מהמכירה המוצר בוטל או שכספי החיסכון בו נידו למוצר חיסכון אחר. הוראה זו צפויה להקטין תמריצים שליליים ולא מידתיים שעשויים להיות לסוכני ביטוח לנייד או להעביר את הפוליסה או הקופה מתוך שיקולים שאינם תואמים בהכרח את טובת הלקוח. התוצאה הצפויה של ההוראה היא הפחתה של ניגודי העניינים בתיווך בתחומי ביטוח החיים והחיסכון וכן הוזלה של פרמיות הביטוח ושל דמי הניהול לרווחת ציבור המבוטחים והחוסכים; 2. קביעת הנחות בפוליסות ביטוח חיים שיינתנו לכל תקופת הביטוח. בין היתר, נקבע, כי הנחות בביטוחי חיים תינתנה למשך כל תקופת הביטוח. ההנחות שתינתנה בביטוחי החיים לא תקטנה ממועד רכישת פוליסת הביטוח וכל עוד הפוליסה בתוקף. ההוראה צפויה למנוע מקרים שבהם מבוטחים רוכשים ביטוח חיים לתקופת זמן ארוכה בעוד שההנחה שניתנת להם מסתיימת לאחר שנים ספורות. הוראה זו צפויה לשפר את השקיפות לציבור המבוטחים באשר לעלויות המוצר לאורך זמן, להגביר את יכולת ההשוואה של מוצרי הביטוח ולאפשר מחירים תחרותיים לאורך כל תקופת ביטוח החיים. ראה גם האמור בסעיף 3.1.27.1 לחלק זה להלן.

3.1.26 חוזרים

3.1.26.1 ביום 5 בפברואר 2023 פורסם חוזר מבנה אחיד להעברת מידע ונתונים בשוק החיסכון הפנסיוני - עדכון, במסגרתו הוחלט לבצע דחייה של מועד כניסתן לתוקף של ההוראות אשר היו אמורות להיכנס לתוקף ביום 26 בנובמבר 2023 ליום 1 ביוני 2024. בנוסף, הוחלט לבטל את ההוראות התחילה

ההדרגתיות שנקבעו בעניין סעיף 5א לנספח ה' - ממשק מעסיקים, בכל הנוגע למעסיק המעסיק יותר מ-10 עובדים ולמעסיק המעסיק פחות מ-10 עובדים. בהתאם, נקבע שמועד התחילה של הוראות סעיף זה עבור כלל המעסיקים יהיה 1 בפברואר 2024. ראה גם האמור בסעיף 3.1.16.1 לחלק זה לעיל.

3.1.27 טיוטת חוזרים

3.1.27.1 ביום 3 באפריל 2023 פורסמה טיוטת חוזר הנחות וביטולים בביטוחי חיים, שמטרתה לקבוע הוראות לעניין מתן הנחות בביטוחי חיים, וכן לקבוע מנגנון להחזר העמלה החד-פעמית.

3.1.27.2 שיווק מוצר ביטוח חיים תוך הצעת הנחה לטווח זמן קצר עבור הלקוח, וכן תשלום עמלה חד-פעמית לבעל הרישיון בשל שיווק המוצר, מובילים למספר פגיעות לכלוליות עבור המבוטח. בין היתר, נקבע, כי סוכן ביטוח שמכר ללקוח ביטוח חיים או פוליסת ביטוח מנהלים שאושרה כקופת גמל יחזיר חלק מעמלת המכירה שקיבל אם במהלך שש שנים מהמכירה המוצר בוטל או שכספי החיסכון בו נודו למוצר חיסכון אחר; הנחות בביטוחי חיים תינתנה למשך כל תקופת הביטוח. ההנחות שתינתנה בביטוחי החיים לא תקטנה ממועד רכישת פוליסת הביטוח וכל עוד הפוליסה בתוקף. ראה גם האמור בסעיף 3.1.25.1 לפרק זה לעיל.

בריאות

3.1.28 הרפורמה בביטוחי הבריאות

שוק ביטוחי הבריאות בישראל מורכב ממספר רב של מוצרי בריאות, כאשר קיומו של הביטוח הפרטי במקביל לביטוח הציבורי יוצרים מורכבות במוצר ובהליך המכירה. על מנת להקל על המבוטח לקבל החלטה מושכלת ביחס למוצר הביטוחי המתאים לו ולהשוות בין עלויות המוצרים השונים הקיימים בשוק, הרפורמה מבקשת להגדיר פוליסת בריאות בסיסית שרק לאחר רכישתה ניתן יהיה להמשיך ולרכוש מוצרי בריאות נוספים. כמו כן, על מנת לפשט את הליך התאמת הצרכים שמבצע הגורם המשווק ובכדי להקל על המבוטח להבין את המוצרים השונים ולהשוות ביניהם נקבעו, בין היתר, ההוראות הבאות:

3.1.28.1 לעניין חוק התוכנית הכלכלית ראה סעיף 3.1.17.1 לחלק זה לעיל.

3.1.28.2 ביום 1 במרס 2023 פורסם תיקון לחוזר צירוף לביטוח, אשר קבע כי לאור ההצעה לדחות את מועד תחילת הרפורמה בבריאות, מוצע לדחות את מועד תחילת החוזר לעניין השימוש בנספח ו' בביטוחי בריאות.

3.1.28.3 ביום 1 במרס 2023 פורסם תיקון לחוזר ממשק אינטרנטי לאיתור מוצרי ביטוח, במסגרתו נקבע כי לאור דחיית כניסתה לתוקף של הרפורמה בענף הבריאות, הוחלט לדחות את ההוראות בחוזר הנוגעות לענף זה. בנוסף, לצורך השלמת הליכי פיתוח שונים וביצוע התאמות בדיווח בענף ביטוח רכב חובה הוחלט לדחות את מועד תחילת התיקונים הרלוונטיים בחוזר.

3.1.28.4 ביום 8 בפברואר 2023 פורסמו ברשומות הוראות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (תנאים בחוזה ביטוח לפוליסת בריאות בסיסית), התשפ"ג-2023, שמטרתן ליצור פוליסת בריאות בסיסית ואחידה, שתורכב מ-3 תוכניות: תכנית השתלות וטיפולים מיוחדים מחוץ לישראל - אשר תכלול את התנאים המפורטים בתוספת הראשונה; תכנית תרופות מחוץ לסל - אשר תכלול את התנאים המפורטים בתוספת השנייה; תכנית ניתוחים וטיפולים מחליפי ניתוח מחוץ לישראל - אשר תכלול את התנאים המפורטים בתוספת השלישית; צמצום החריג של מקרה ביטוח שאירע עקב פעולה מלחמתית רק למקרים שנגרמו עקב פעילות מלחמתית, איבה או פעילות בעלת אופי צבאי; תכנית תרופות מחוץ לסל תכלול חריג לקנבוס כהגדרתו בתוספת הראשונה לפקודת הסמים המסוכנים, [נוסח חדש], התשל"ג-1973; יובהר כי החריג לא יכלול תרופה הנכללת ברשימת התרופות המאושרות באחת מהמדינות המוכרות, אשר מכילה אחד או יותר מרכיבי הקנבוס או נגזרות קנבוס.

ביום 15 ביוני 2023 פורסמו ברשומות הוראות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (תנאים בחוזה ביטוח לפוליסת בריאות בסיסית) (תיקון מס' 2), התשפ"ג-2023, במסגרתן נדחה מועד התחולה של הוראות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (תנאים בחוזה ביטוח לפוליסת בריאות בסיסית),

- התשפ"ג-2022 (הקובעות הוראות אחידות המגדירות כיסוי אחיד ומקיף לפוליסת בריאות בסיסית), ליום 1 באוקטובר 2023.
- 3.1.28.5 ביום 8 בפברואר 2023 פורסמו ברשומות הוראות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (תנאים בחוזה ביטוח לניתוחים וטיפולים מחליפי ניתוח בישראל) (תיקון), התשפ"ג-2023, אשר קובעות את נוסח התנאים לפוליסת ניתוחים וטיפולים מחליפי ניתוח בישראל; תוקנו קבוצות הגיל, כך שמחד גיסא לא תהיה חפיפה בין קבוצות הגיל ומאידך גיסא תהיה המשכיות מלאה בין הקבוצות, וזאת במטרה להשאיר את קבוצות הגיל ללא שינוי טרם התיקון האחרון. יובהר, כי גיל המבוטח ייקבע בהתאם להוראות הפוליסה.
- ביום 15 ביוני 2023 פורסמו ברשומות הוראות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (תנאים בחוזה ביטוח לניתוחים וטיפולים מחליפי ניתוח בישראל) (תיקון מס' 3), התשפ"ג - 2023, במסגרתן נדחה מועד התחולה של הוראות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (תנאים) בחוזה ביטוח לניתוחים וטיפולים מחליפי ניתוח בישראל), התשע"ה-2015 (הקובעות הוראות בפוליסה התקנית לניתוחים בישראל), ליום 1 באוקטובר 2023.
- 3.1.28.6 ביום 7 בפברואר 2023 פורסם תיקון הוראות החוזר המאוחד – שער 6 חלק 3 פרקים 1, 2, 3, 4 ו-6 – עריכת תכנית לביטוח בריאות, במסגרתו נקבע, בין היתר, כי מבנה ביטוח הבריאות יכלול חמישה רבדים: רובד ראשון - פוליסת בריאות בסיסית, הכוללת את תכניות הביטוח המפורטות שם; רובד שני - אחת משלוש תכניות ניתוחים וטיפולים מחליפי ניתוח בישראל, המפורטות שם; רובד שלישי - פוליסת הרחבה לאחת או יותר מתכניות הביטוח ברובד הראשון, השני או החמישי; רובד רביעי - אחד או יותר מנספחי הביטוח האמבולטורי המפורטים שם; ורובד חמישי - פוליסת מחלות קשות. יובהר כי הליך הצירוף יכול להתבצע באמצעות אמצעי היועדות חזותי או אמצעי דיגיטלי אחר המאפשר הצגת הנתונים הרלוונטיים למבוטח, לרבות אזור ביטוחי הבריאות בהר הביטוח, בהתאמות הנדרשות. יובהר, כי לא יראו בשימוש באמצעים כאמור כהליך צירוף באמצעות שיחה טלפונית.
- על מנת לאפשר למבוטח לשפר את תנאי הביטוח של הפוליסה הקיימת ברשותו ("פוליסה מקורית") ולהשוואתם לפוליסה המשוקת החל מחודש אוקטובר 2023 ("פוליסה חדשה"), יוכל הגורם המשוק להציע למועמד לביטוח לרכוש תכנית הרחבה שתעניק לו השלמה של יתרת הכיסוי הביטוחי. תכנית כאמור תהיה מנוסחת כך שתכלול את יתרת הכיסויים בלבד או לחלופין, רכישת תכנית בנוסחה המלא בתמחור שייקבע בהתאם לתוספת הכיסוי שהיא מקנה למועמד לביטוח ויחולו התנאים המיטיבים עם המבוטח, קרי - הטוב מבין השניים.
- נקבע כי על חברת ביטוח לשלוח הודעה לציבור המבוטחים בפוליסת בריאות בסיסית אצלה החל מפברואר 2016, בדבר האפשרות לעבור לפוליסה החדשה.
- ביום 18 ביוני 2023 פורסם תיקון הוראות החוזר המאוחד - שער 6 חלק 3 פרקים 1, 2, 3, 4 ו-6 - עריכת תכנית לביטוח בריאות, הקובע הוראות שונות לעניין עריכת תכניות בריאות ואופן שיווקן.
- 3.1.28.7 ביום 7 בפברואר 2023 פורסם חוזר הנהגת כתבי שירות ואופן שיווקם - תיקון, במסגרתו נקבע כי לאור דחיית כניסתה לתוקף של הרפורמה בבריאות מוצע לדחות גם את כניסתו לתוקף של החוזר.
- ביום 18 ביוני 2023 פורסם תיקון חוזר הנהגת כתבי שירות ואופן שיווקם, במסגרתו נקבעו הוראות שתכליתן התאמת הוראות החוזר לפרקטיקות שהתפתחו בשוק ולרפורמה בענף הבריאות ועל מנת לאפשר כניסה של כתבי שירות משודרגים בתחומים שונים ולאפשר שיווק של כתבי שירות מסוימים לאחר אישור הממונה על-ידי ספק שירות אחד בלבד. תחילתן של הוראות הרפורמה נדחו מספר פעמים על ידי הרשות ונכון למועד הדוח, הרפורמה בביטוחי הבריאות החלה בחודש אוקטובר 2023.
- 3.1.29 חוזרים
- 3.1.29.1 ביום 11 במרס 2024 פורסם חוזר העברת מבוטחים לפוליסת ביטוח ניתוחים משלים שב"ן, במסגרתו נקבעו הוראות ביצוע לעניין העברת מבוטחים מהפוליסה המקורית, קרי, פוליסת ביטוח ניתוחים "השקל הראשון", שאינה חלק מפוליסה לביטוח בריאות קבוצתי, ושנכרתה לפני המועד הקובע (1 באוקטובר 2023) לפוליסת ביטוח ניתוחים "משלים שב"ן", וכן הוראות לעניין ביטול ההעברה כאמור.

3.1.29.2 ביום 11 במרס 2024 פורסם תיקון הוראות החוזר המאוחד - שער 6 חלק 3 פרק 2- חובת הצעת תכנית בעלת כיסוי ביטוחי משלים לשב"ן. בהתאם, פוליסת משלים שב"ן תציע את הכיסוי המפורט להלן בלבד: (1) חברת הביטוח תשפה מבוטח בשל ניתוח פרטי בישראל רק במקרים הבאים: (א) תוכנית השב"ן שהמבוטח עמית בה אינה כוללת כיסוי ביטוחי להוצאות הניתוח; (ב) הרופא המנתח אינו נמצא בהסדר ניתוח עם קופת החולים ונמצא בהסדר ניתוח עם חברת הביטוח; (2) חברת הביטוח תשפה מבוטח בשל ההשתתפות העצמית ששילם בעד ניתוח שמומן באמצעות תוכנית השב"ן, אף אם הרופא לא ברשימת ההסדר עם חברת הביטוח; (3) חברת הביטוח תשפה בגין רכישת אביזר במקרה בו קיים אביזר שלא נמצא בכיסוי השב"ן, אך נמצא בכיסוי פוליסת הביטוח בחברה.

3.1.29.3 ביום 28 בספטמבר 2023 פורסם חוזר ממשק מקוון לעניין ניתוחים בישראל. החוזר מפרט את אופן היישום של הממשק המקוון הנדרש מתוקף פרק ט"ז לחוק התכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2023 ו-2024), התשפ"ג-2023. בחוזר מוסבר כיצד על חברות הביטוח וקופות החולים לדווח את המידע הנדרש הן לצורך בחינת זכאות להעברת כספים בין חברות הביטוח לקופות החולים והן לצורך העברת מבוטחים מפוליסת ביטוח ניתוחים שקל ראשון לפוליסת ביטוח ניתוחים משלים שב"ן.

השקעות

3.1.30 חוזרים

3.1.30.1 ביום 21 במרס 2023 פורסם תיקון הוראות החוזר המאוחד - פרק 3 חלק 4 שער 5 שכותרתו "דיווח לממונה על שוק ההון" – אג"ח ח"ץ, במסגרתו נקבעו הנחיות לעניין האופן שבו תתבצע התאמת התחייבויות הביטוח, לצורך ביצוע ההקצאות של אגרות חוב ממשלתיות מיועדות מסוג ח"ץ, לאחר יישום תקן חשבונאות בינלאומי מספר 17 בנושא "חוזי ביטוח".

3.1.30.2 ביום 21 במרס 2023 פורסם תיקון הוראות החוזר המאוחד – פרק 4 לשער 5 "ניהול נכסי השקעה" (פרסום מגבלת עלות ניהול חיצוני במסגרת הצהרה מראש של משקיע מוסדי על מדיניות ההשקעה שלו, הקמת סל השקעה עוקב מדדים ודיווחים לוועדת השקעות אודות דמי ניהול משתנים שגבו). במסגרת החוזר האמור, תוקנו הוראות ההצהרה מראש של משקיע מוסדי על מדיניות ההשקעה הצפויה שלו. בנוסף, תוקנו ההוראות שחלות על מסירת דיווחים לוועדת השקעות בכל הנוגע לתשלום של הוצאות ישירות המהוות דמי ניהול משתנים (מרכיב עמלת הניהול החיצוני אשר נגזר מתשואת הנכסים שבעדם נגבית העמלה האמורה). כמו כן תוקנו ההוראות שחלות על השקעה באמצעות סלי השקעה, כך שיאפשרו לגוף מוסדי להקים סל השקעה ייעודי לטובת ניהול של נכסים עוקבי מדדים. ראה גם האמור בסעיף 3.1.16.1 לחלק זה לעיל.

3.1.31 טיוטת חוזרים

3.1.31.1 ביום 19 במרס 2024 פורסמה טיוטת חוזר רשימת מסלולי השקעה, במסגרתה מוצע לערוך מספר שינויים ברשימת מסלולי ההשקעה, ובכלל זה: הסרת המסלול "מתמחה גמיש" מרשימת מסלולי ההשקעה; עדכון נוסח מדיניות ההשקעה התקנונית של מסלול אשראי ואג"ח; הוספת מסלולים משולבי אג"ח ומניות – אג"ח עם מניות (עד 25% מניות); עדכון נוסח מדיניות ההשקעה התקנונית של מסלולים עוקבי מדדים.

3.1.31.2 ביום 10 בספטמבר 2023 פורסמה טיוטת תיקון לרשימת מסלולי השקעה. במסגרת הטיוטה האמורה, מוצע, בין היתר, לבטל מסלול מתמחה גמיש; להוסיף מסלול הלכה; להוסיף מסלול אשראי אג"ח עם מניות (עד שיעור של 20% מניות); ולעדכן את מסלול אשראי ואג"ח, כך ששיעור החשיפה לחוב לא יפחת משיעור של 75%.

3.2 חסמי כניסה ויציאה עיקריים לפעילות החברה

3.2.1 חסמי כניסה

חסמי הכניסה העיקריים של תחומי הפעילות השונים של החברה, קבועים בהוראות הדין, המחייבות קבלת רישיונות והיתרים מתאימים ועמידה בדרישות ההון העצמי המינימלי.

רישיונות והיתרים	3.2.1.1
<p>בהתאם לחוק הפיקוח, עיסוק בביטוח מחייב בהחזקת רישיון מבטח. החזקה של יותר מחמישה אחוזים מסוג מסוים של אמצעי שליטה במבטח מותנית בקבלת היתר להחזקת אמצעי שליטה מאת הממונה; ושליטה במבטח או בסוכן תאגיד מותנית אף היא בהיתר מאת הממונה. ניהול קופת גמל מחייב אף הוא קבלת רישיון.</p> <p>כמו כן, בהתאם לסעיף 32(ג) לחוק הפיקוח נקבע איסור על החזקה מהותית בתחום החיסכון לטווח ארוך, כאשר "החזקה מהותית" מוגדרת כהחזקת נתח שוק העולה על 15% מסך נכסי החיסכון לטווח הארוך.</p> <p>לעניין היתר לשליטה ולהחזקת אמצעי שליטה שניתן לה"ה אלי ויפעת אלעזרא בהכשרה ראה סעיף 3.2.1.5 לפרק זה להלן.</p>	
הון עצמי	3.2.1.2
<p>לשם עיסוק בפעילות ביטוחית נדרשת החברה לעמוד בדרישות הון מינימאלי. לפירוט בנושא דרישות ההון הרגולטוריות החלות על החברה ואופן עמידת החברה בהן - ראה ביאור 14 לדוחות הכספיים.</p>	
מומחיות ידע וניסיון	3.2.1.3
<p>הפעילות הביטוחית והפיננסית של עסקי החברה דורשת ידע מקצועי ממוקד, בעיקר בתחומי האקטואריה וניהול הסיכונים, כמו גם היכרות עם שווקי התחום, לרבות שוק ביטוח המשנה. כמו כן, לצורך קביעת תעריפים וחיתום של עסקים חדשים, יש משקל רב לצבירת ניסיון ואגירת מידע אקטוארי בעל בסיס נתונים רחב.</p>	
גודל מינימלי (מסה קריטית)	3.2.1.4
<p>פעילות המערכות הביטוחיות של החברה וההשקעות הרבות אותן מבצעת החברה, לרבות לצורך עמידה בדרישות הרגולטוריות המשתנות, כרוכה בעלויות תפעול קבועות גבוהות ולפיכך מחייבת היקף הכנסות מינימלי על מנת לכסות את ההוצאות.</p>	
היתר השליטה	3.2.1.5
<p>בהתאם להוראות הדין, החזקת אמצעי שליטה ושליטה, במבטח, כפופים לקבלת היתר מאת הממונה. הממונה העניק לה"ה אלי ויפעת אלעזרא, היתר לשליטה ולהחזקת אמצעי שליטה (כהגדרתם בסעיף 1 לחוק הפיקוח) בחברה ("היתר השליטה").</p> <p>בהתאם לתנאי היתר השליטה, כל שינוי בשרשרת השליטה בחברה, מצריך את אישורו המוקדם של הממונה, כך שלאורך השנים בוצעו תיקונים בהיתרי השליטה לאור שינויים במבנה ההחזקות. בהיתר השליטה נקבעו, בין היתר, התנאים העיקריים בדבר הוראות לשמירת שרשרת השליטה במבטח ואי מתן זכות לצד ג' בשרשרת השליטה בחברה.</p> <p>כמו כן, במסגרת היתר השליטה ולצורך קבלתו, התחייבו מר אלעזרא ואלעזרא החזקות להשלים בכל עת את ההון העצמי הנדרש של החברה עד לסכום הקבוע בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (הון עצמי מינימאלי הנדרש ממבטח), התשנ"ח-1998 או כל תקנה או דין אחרים שיבואו במקומם, אך ההתחייבות לא תעלה על הנמוך מבין 50% מההון הנדרש או 130 מיליון ש"ח (צמוד למדד אוקטובר 2005).</p>	
חסמי יציאה	3.2.2
פעילות הביטוח	3.2.2.1
<p>פירוק או חיסול של עסקי ביטוח של מבטח כפופים לפיקוחו של הממונה, אשר רשאי להורות למבטח לפעול בדרך מסוימת בחיסול העסקים או לפנות לבית המשפט, בבקשה למתן צו שהפירוק יהיה בידי בית המשפט או בפיקוחו.</p> <p>מיזוג, פיצול, הפסקת ניהול או פירוק מרצון מחייבים קבלת אישור מראש של הממונה. הליכי פירוק או חיסול של עסקי ביטוח של מבטח כפופים לפיקוחו של הממונה, אשר רשאי להורות למבטח על דרכי פעולה מסוימות לצורך יישום הפירוק או החיסול כאמור.</p>	

בעסקי ביטוח חיים וכן בעסקי ביטוח כללי בענפים המאופיינים כ"זנב ארוך", הפסקת הפעילות כרוכה בהסדר להמשך הטיפול במימוש כל זכויות המבוטחים או העמיתים (Run-Off).

3.3 גורמי הצלחה קריטיים

להערכת החברה, הגורמים הבאים יכולים להיחשב כגורמים בעלי השפעה קריטית על פעילות החברה:

- 3.3.1 **גורמי הצלחה כלליים**: שינויים במצב המשק, התעסוקה ושוק ההון; דרישות רגולטוריות, לרבות פיקוח על תעריפים; נאמנות לקוחות ושימור התיק, בדגש על לקוחות איכותיים; איכות ניהול ההשקעות, לרבות ניהול סיכונים פיננסיים; ערוצי הפצה, כולל יכולת להגביר ביקושים וליצירת שווקים חדשים והגדלת גיוס סוכנים חדשים; מגוון המוצרים והיכולת להתאים את המוצרים לתנאי השוק ולצרכי הלקוח, כולל מתן פתרונות משולבים; איכות השירות למבוטחים, עמיתים ולקוחות אחרים וכן לסוכנים; שימור וגיוס הון אנושי איכותי; רמת המחשוב והטכנולוגיה; יעילות התפעול ורמת הוצאות התפעול, השיווק והמכירות; הפעלת בקרה יעילה; וכניסה לעולם תוכן של מכירה ושירות דיגיטליים.
- 3.3.2 **גורמי הצלחה בביטוח כללי**: איכות החיתום, דהיינו לקוחות בעלי הסיכון הנמוך יותר; זיהוי נכון ורציף של עלויות הסיכון ותימחורן בפועל; טיפול נכון בצמצום עלויות האירועים הביטוחיים; איכות האקטואריה על פיה נקבעים התעריפים; איכות מבטחי המשנה וההסכמים עמם; איכות ניהול ההשקעות; איכות הגבייה; איכות ניהול התביעות; יעילות התפעול ורמת הוצאות התפעול והשיווק; יכולת החברה לשפר הסכמים עם הספקים בתחום (ספקי שירותי בריאות שונים, עורכי דין, חוקרים וכיוצ"ב).
- לפרטים נוספים אודות גורמי הצלחה בביטוח כללי, לפי הענפים השונים בתחום - ראה סעיפים 2.1.1.2, 2.1.2.2 ו-2.1.3.2 לפרק זה לעיל.
- 3.3.3 **גורמי הצלחה בביטוח חיים**: פיתוח מוצרים בעלי רווחיות גבוהה, המאפשרים חדירה לנישות חדשות; שימוש בתשתיות מיכוניות מתקדמות על מנת לאפשר שירות איכותי לסוכנים ולמבוטחים; גיוס סוכנים ומשווקים בעלי איכות שימור תיק גבוהה והתמקצעות בתחומים ספציפיים (כגון: פיננסיים); איכות האקטואריה, על פיה נקבעים התעריפים; איכות מבטחי המשנה וההסכמים עמם; איכות ניהול ההשקעות; איכות הגבייה; איכות ניהול התביעות; יעילות התפעול ורמת הוצאות התפעול והשיווק; פיזור גיאוגרפי של סוכנים ומשווקים; ניוודים; וגובה דמי הניהול.
- לפרטים נוספים אודות גורמי הצלחה בביטוח חיים - ראה סעיף 2.2.2.3 לפרק זה לעיל.

3.4 השקעות

3.4.1 מבנה ניהול השקעות ואשראי

3.4.1.1 כללי

דירקטוריון החברה קובע את מדיניות ההשקעה הכוללת של המבטח וביחס להתחייבויות שאינן התחייבויות תלויות תשואה - גם קביעת נהלים לניהול ההשקעות. בהתאם לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (דרכי השקעת ההון והקרנות של מבטח וניהול התחייבויות) התשס"א-2001 ("תקנות ההשקעה"), נקבע כי על חברת ביטוח למנות שתי ועדות השקעה - "ועדת השקעות משתתף" ו"ועדת השקעות נוסטרו". יצוין, כי ועדות ההשקעה משמשות בפועל גם כוועדות משנה לאשראי. בנוסף, קיימת בחברה ועדת אשראי פנימית אשר בסמכותה לאשר או להמליץ על מתן אשראי על פי מדרג אותו אישרו ועדות ההשקעה, תוך הבחנה אחת: בעוד ועדת אשראי פנימית יכולה להמליץ ולאשר עסקאות עבור ועדת הנוסטרו; עבור ועדת השקעות משתתפות, ועדת אשראי יכולה רק להמליץ.

ועדת השקעות משתתף עוסקת בהשקעות חברות הביטוח כנגד התחייבויות תלויות תשואה כלפי המבוטחים. ועדת השקעות משתתף מונה, נכון למועד דוח זה, שלושה חברים. רוב חברי ועדת משתתף הינם נציגים חיצוניים (כאלו שמתקיימים בהם כל תנאי הכשירות למינוי דירקטור חיצוני, הקבועים בסעיף 240 לחוק החברות), ובהם יו"ר הוועדה. ועדה זו מתכנסת לפחות אחת לשבועיים.

ועדת השקעות נוסטרו עוסקת בכספי חברות הביטוח המוחזקים כנגד ההון העצמי של החברה ולשם כיסוי התחייבויותיה הביטוחיות, שאינן התחייבויות תלויות תשואה. ועדת השקעות נוסטרו

מונה, נכון למועד דוח זה, שלושה חברים (מתוכם דירקטור אחד בלתי תלוי) ומתכנסת לפחות אחת לחודש.

3.4.1.2 ניהול אשראי

החברה פועלת על פי נהלים מוסדרים לניהול אשראי (שאושרו במוסדות החברה הרלוונטיים) ובהתאם להוראות הדין. כמו כן, דירקטוריון החברה אישר מסגרת כללית המסדירה את תהליך הזיהוי והטיפול בחובות בעייתיים והחברה מינתה מנהל אשראי לא סחיר וכן מרכז חובות בעייתיים, האחראי על ביצוע תהליך הערכת מצב נכסי החוב בהשקעות החברה. כמו כן, החברה מינתה ועדת אשראי פנימית, בה מכהנים 2 נציגים בעלי מומחיות וניסיון בהעמדת אשראי.

3.4.2 ניהול ההשקעות

3.4.2.1 התחייבויות שאינן תלויות תשואה

כספי ההתחייבויות הביטוחיות לסוגיהן מושקעים בנכסים שונים, וזאת בהתאם לאופי ההתחייבויות ובכפוף להוראות תקנות ההשקעה. ההשקעות בחברה מבוצעות במקביל להתחייבויות הביטוחיות, תוך שמירה על מדדי פיזור סיכון ומח"מ (משך חיים ממוצע) בהתאם לתקנות כאמור. רוב ההשקעות כנגד התחייבויות בענפים בעלי "זנב ארוך" (כגון: חיים, רכב חובה וחבויות) הינן לתקופות מח"מ של עד 5 שנים. נכון למועד הדוח, מדיניות החברה לשנת 2024 היא כי לפחות 10% מההשקעות בתיק הנוסטרו הכללי יהיו השקעות צמודות למדד.

ההשקעות מבוצעות במגוון מכשירי השקעה בארץ ובח"ל - הן בהשקעות מסורתיות כגון: מניות, אגרות חוב ממשלתיות, אגרות חוב קונצרניות סחירות ולא סחירות והן בהשקעות אלטרנטיביות, כגון: אשראי לא סחיר, נדל"ן, קרנות גידור וקרנות השקעה.

3.4.2.2 התחייבויות תלויות תשואה

התחייבויות אלו מושקעות במגוון מכשירי השקעה בארץ ובח"ל - הן בהשקעות מסורתיות כגון: מניות, אגרות חוב ממשלתיות, אגרות חוב קונצרניות והן בהשקעות אלטרנטיביות כגון: אשראי, נדל"ן, קרנות השקעה וקרנות גידור.

בתחילת שנת 2004 החלה החברה לשווק פוליסות בהן מרכיב החיסכון מופקד במסלולי השקעה שונים, לבחירת הלקוח בין מספר מסלולי השקעה: מסלול כללי - אשר מדיניות ההשקעה בו כפופה להחלטת ועדת ההשקעות; מסלול מתמחה במניות - אשר הרכיב המנייתי בו הינו 75% ומעלה; מסלול אג"ח ממשלת ישראל - אשר לפחות 75% מהנכסים בו מושקעים באג"ח ממשלתי בישראל; מסלול שקלי טווח קצר - מסלול בו המח"מ הממוצע לא עולה על שנה; ומסלול השקעה תלוי גיל - אשר בנוי מארבעה תתי-מסלולים, אשר מדיניות ההשקעה בהם מתאימה: (1) לחוסכים שגילם אינו עולה על 50 שנה; (2) לחוסכים שגילם לפחות 50 שנה ואינו עולה על 60 שנה; (3) לחוסכים שגילם לפחות 60 שנה. (4) מסלול מקבלי קצבה. נכסי המסלולים מושקעים באפיקים שונים, כגון: מניות, אג"ח ממשלתי וקונצרני, וכן, בהשקעות אלטרנטיביות, כגון: אשראי לא סחיר, נדל"ן, קרנות גידור וקרנות השקעה, כאשר החלוקה הפנימית והסיכון מותאמים לגיל החוסך ולתקופת החיסכון הצפויה באותו מסלול. במהלך שנת 2023 הוקמו בחברה שלושה מסלולי השקעה נוספים: מסלול אג"ח הכולל בתוכו רכיב של קרנות השקעה לא סחירות, מסלול עוקב מדדים גמיש ומסלול משולב סחיר.

מדיניות ההשקעה המוצהרת של ועדת ההשקעות אושרה על ידי ועדת השקעות תלויות תשואה ודירקטוריון החברה ומתפרסמת לפחות אחת לשנה.

במהלך שנת 2023, פרסמה הרשות מספר חוזרים בעניין ניהול מסלולי השקעה בקופת גמל, שמטרתם לעדכן ולהרחיב את מגוון מסלולי ההשקעות המתמחים שגוף מוסדי רשאי לנהל. במסגרת זו, נקבעה רשימת מסלולי השקעה אפשריים, כך שגוף מוסדי יהיה רשאי לנהל מסלול השקעה רק ככל שהוא מופיע ברשימה זו. נכון למועד הדוח, רוב ההוראות בקשר עם הרפורמה במסלולי ההשקעה צפויות להיכנס לתוקף ביום 1 ביולי 2024 (לפרטים נוספים אודות הרפורמה

במסלולי ההשקעה - ראה סעיפים 2.2.1.4 (ט) לפרק זה לעיל. כמו כן ראה האמור בסעיפים 3.1.16.1, 3.1.30.2 ו-3.1.31.1 לפרק זה לעיל).

3.4.3 מידע אודות התפלגות הנכסים המנוהלים - הרכב ההשקעות

3.4.3.1 כללי

על מנת להשיג פיזור בתיק ההשקעות, חלק מהתיק מושקע בניירות ערך, נדל"ן ותעודות סל בארץ ובחו"ל. תיק הנוסטרו כולל מרכיב נמוך משמעותית של מניות בהשוואה לתיק המשותף אך מחזיק ברכיב נדל"ן בצורה משמעותית ומהותית. בשנת 2023 מדיניות תיק הנוסטרו הכללי עבור מניות, אחזקות ריאליות וקרנות השקעה הייתה השקעה של 10%-30% מסך הנכסים בתיק. בתיקי המשתתפות קרן יי והמסלולים הכלליים, הרכב התיקים כולל מרכיב מניות גדול יותר, כאשר בשנת 2023 גבולות שיעור החשיפה למניות במסלול הכללי היו 38%-50%; גבולות שיעור החשיפה למניות בקרן יי היו 44%-32%; וגבולות שיעור החשיפה לאג"ח קונצרני במסלול הכללי היו 17%-5% ובקרן יי היו 18%-6%.

3.4.3.2 התחייבויות שאינן תלויות תשואה

מדיניות תיק הנוסטרו לשנת 2023 כללה השקעה במניות, אחזקות ריאליות וקרנות השקעה עד למקסימום של 10%-30% מסך הנכסים בתיק. נכון לסוף חודש דצמבר 2023, רכיב המניות הסחירות והלא סחירות בארץ ובחו"ל יחד היה כ-3.2%, כ-13.4% אג"ח ממשלתי, כ-12.6% אג"ח קונצרני (סחיר ולא סחיר, בארץ ובחו"ל יחד), כ-54.5% נדל"ן וכ-6.7% בנכסים אחרים הכוללים קרנות השקעה וגידור. כמו כן, לפי מדיניות ההשקעה של שנת 2023, מעל 10% מהתיק לפחות מוחזק בנכסים צמודי מדד.

3.4.3.3 התחייבויות תלויות תשואה

התשואות בשוק ההון משפיעות ישירות על החוסכים, באמצעות פוליסות הביטוח המשתתפות ברווחים. בניגוד לתיק הנוסטרו (שמגבה בין היתר, את עתודות הביטוח הכללי), תיק המשתתפות ברווחים הינו לרוב בעל מח"מ דינמי הנקבע, בין היתר, ע"י וועדת ההשקעות. לתנודתיות בשיעורי הריבית השפעה על שווי התיק, כפי שבאה לידי ביטוי במחירי האג"ח הממשלתי. כמו כן תיק זה בעל מרכיב גבוה יותר של מניות. נכון לחודש דצמבר 2023 מרכיב ההשקעה במניות - הן מניות בארץ והן מניות בחו"ל - היווה כ-438% מכלל הנכסים בקרן יי וכ-42.8% בתיק הכללי. מרכיב האג"ח הקונצרני (הסחיר והלא סחיר) היווה כ-13.6% בקרן יי וכ-15.15% במסלול הכללי.

3.4.3.4 התפלגות הנכסים המנוהלים של החברה ליום 31 בדצמבר 2023

נוסטרו (במילארדי ש"ח)	כספים תלויי תשואה (במילארדי ש"ח)	נכון לתאריך 31.12.2023
6.2	21.0	החברה
6.2	21.0	סה"כ

3.4.4 השקעה בחברות מוחזקות

לחברה אין פעילות השקעה מהותית בחברות מוחזקות שאינן חברות בנות.

3.4.5 מדיניות ניהול השקעות פומבית

מדיניות ניהול ההשקעות של החברה מוצגת באתר האינטרנט של החברה בכתובת:

https://www.hcsra.co.il/aboutUs/financialData/Pages/2010_policy.aspx

3.5 ביטוח משנה

3.5.1 כללי

להלן יפורטו סוגי הסדרי ביטוח המשנה הנפוצים בחברה:

3.5.1.1 ביטוחי משנה יחסיים

כוללים ביטוחי "מכסה" ("Quota Share") וביטוחי מותר ("Surplus").

ביטוחי המכסה "Quota Share" הם ביטוחים שבהם הסיכון מתחלק באופן יחסי ומוגדר מראש בין השייר (סיכון שהחברה נושאת בו לבדה) לבין מבטחי המשנה השונים, וזאת לגבי כל אותן הפוליסות שבענף מסוים. לפי יחס זה מחולקת החשיפה, הפרמיה והתביעות.

ביטוחי המותר "Surplus" של החברה באים כרובד נוסף המצוי מעל לביטוחי המכסה שחברת הביטוח הגדירה לעצמה (בדרך כלל על-פי רמת הסיכון המרבית שהחברה מוכנה ליטול על עצמה בשייר). בביטוחי ה"מותר" מבטחי המשנה ישאו במלוא הנזק שמעל חוזה המכסה - כאשר חלקו היחסי בסיכון של כל מבטח משנה יהא זהה לחלקו בביטוח המכסה (Quota Share). המפתח לחלוקת האחראיות בין מבטחי המשנה תלוי בסכום הביטוח של כל סיכון וסיכון מבוטח וכן יצוין כי חלקו היחסי של כל מבטח משנה עשוי להשתנות לגבי כל פוליסה ופוליסה.

ביטוחי משנה לא יחסיים 3.5.1.2

ביטוחי משנה לא יחסיים הינם ביטוחי הפסד יתר ("Excess of Loss" או "XOL") וקטסטרופה ("Catastrophe"), שמטרתם הינה הגנה על שייר החברה. ביטוח הפסד יתר הוא ביטוח המכסה תביעות או אירועים מעל לסכום מסוים שנקבע מראש (כשייר החברה). דהיינו, הביטוח מכסה תביעה בודדת גבוהה או אירוע אחד בו מעורבים מספר סיכונים. כל סכום תביעה הנמוך מהסכום שהוגדר מראש (כשייר) יכוסה על-ידי חברת הביטוח.

בחלק מהענפים שייר החברה מכוסה בביטוח Excess of Loss או Catastrophe כנגד נזקים משמעותיים/קטסטרופה, דוגמת: אירועי טבע, רעידת אדמה ו/או הצטברות מקרי מוות הקשורים לסיכונים מלחמה וכיוצא באלה.

במקרה של פשיטת רגל של מבטח משנה ואי יכולת לגבות ממנו תשלום, החבות כולה תחול על חברת הביטוח. למיטב ידיעת החברה, לתאריך הדוח, אין אף מבטח משנה עמו קשורה החברה אשר הינו בקשיים כלכליים.

ביטוחי משנה פקולטיביים 3.5.1.3

ביטוחי משנה הנערכים לכיסוי סיכונים מיוחדים הגלומים בפוליסות ספציפיות, לדוגמא: ביטוח עסקים. ביטוח מסוג זה מתבצע כאשר סכום הביטוח בפוליסה עולה בהיקפו על קיבולת ביטוחי המשנה שבהסכם או כאשר הסיכון מוחרג מההסכם עם מבטח המשנה או בשל שיקול חיתומי אחר.

מדיניות החשיפה למבטחי משנה 3.5.2

ביטוחי המשנה של החברה נערכים על בסיס שנתי או רב שנתי, בהתאם לתחום הפעילות.

ביטוח כללי: מדיניות החברה היא ליצור פיזור רחב ומשמעותי, וזאת באמצעות פאנל רחב של מבטחי משנה, תוך בדיקה שוטפת של הדירוג וחוסנו של כל מבטח משנה בצורה פרטנית ותוך הקפדה על החלק המוקצה לכל אחד ממבטחי המשנה.

יצוין, כי הן בביטוחים לטווח הקצר (כגון: רכוש, אש, דירות, הנדסי) והן בביטוחים לטווח הארוך (כגון ביטוחי חבויות), הנחת העבודה של החברה היא כי יש להתקשר רק עם מבטחי משנה שדירוגם הינו A- ומעלה, תוך בדיקת חוסנם.

ביטוח חיים: ביטוחי חיים ובריאות הינם באופיים ביטוחים לטווח ארוך. לפיכך, מבטחי המשנה נבחרים בקפידה על-פי התמחותם המקצועית בסוגי הביטוחים המשוקים על-ידי החברה, תוך התייחסות ליכולתם לעמוד בהתחייבויות לטווח ארוך.

בביטוחי המשנה בתחום ביטוח חיים החברה אינה מתקשרת עם מבטחי משנה המדורגים ברמה נמוכה מדרוג של (A-).

פרטי ההתקשרות מול מבטחי המשנה (סוג חוזה, שייר, חלוקה בין מבטחי משנה) מועברים בכל שנה לממונה.

להרחבה בנושא מדיניות החשיפה של החברה למבטחי המשנה בתחום ביטוח החיים - ראה סעיף 3.5.8 לפרק זה להלן.

3.5.2.3 החברה רוכשת ביטוחי משנה במרבית תחומי הפעילות, הן בביטוח חיים והן בביטוח כללי. בכל אחד מהענפים מותאם כיסוי ביטוח המשנה לאופי הסיכון ורמתו. ענפי הביטוח בחברה מבוטחים הן בביטוח יחסי והן בביטוח לא יחסי. כאמור לעיל, הביטוח היחסי מחלק את הסיכון בין חברת הביטוח למבטחי המשנה, ואילו הביטוח הלא יחסי, מגן על החברה מפני אירועים יוצאים מן הכלל ומעל השייר שהיא נוטלת על עצמה (קטסטרופות).

3.5.2.4 התפתחות בהתקשרויות עם מבטחי המשנה - מבטחי המשנה החלו להקשיח את תנאי ההתקשרות עם מול חברות הביטוח הן בתחום ביטוח כללי והן בתחום ביטוח חיים, ובכלל זה מבטחי המשנה הפסיקו ו/או צמצמו את פעילותם בישראל, וממעטים ליתן התחייבויות לטווח ארוך.

3.5.2.5 **סיכון קטסטרופה** - משמעו חשיפה משמעותית לסיכון בו אירוע בודד יהיה בעל השפעה כלכלית גדולה (קטסטרופה), כגון: אסון טבע, נזקי טבע או רעידת אדמה, אשר יביא להצטברות של הרבה נזקים בהיקף גבוה שיחולו על שייר החברה וייצרו נזק כלכלי משמעותי לחברה ולחוסנה.

אירוע הקטסטרופה המהותי אליו חשופה החברה - כמו גם כל חברות הביטוח האחרות בארץ - הינו אירוע של רעידת אדמה. לצורך כימות וחישוב רמת ההגנה, החברה נעזרת במספר מודלים המנתחים את הסיכון ומכוונים את החברה על אחוז ההגנה אותו היא נדרשת לרכוש.

בשנת 2023 גודל ההפסד המרבי הצפוי בעסקי ביטוח כללי, כתוצאה מהחשיפה לנזק בודד גדול או הצטברות נזקים בשייר בגין אירוע גדול במיוחד כגון רעידת אדמה משמעותית בהסתברות נזק מרבי (MPL), של כ-2.2% הינו כ-655 מיליון ש"ח ברוטו, מהם כ-15 מיליון ש"ח יהיו בשייר עצמי לנזק הכולל רעידת אדמה ו-4 מיליון ש"ח לנזק למעט רעידת אדמה.

בשנת 2024 גודל ההפסד המרבי הצפוי בעסקי ביטוח כללי, כתוצאה מהחשיפה לנזק בודד גדול או הצטברות נזקים בשייר בגין אירוע גדול במיוחד (כדוגמת רעידת אדמה), בהסתברות של נזק מרבי (MPL) של כ-2.2% הינו כ-535 מיליון ש"ח, מהם כ-15,000,000 ש"ח שייר עצמי לנזק הכולל רעידת אדמה ולנזק גדול שאינו כולל רעידת אדמה 4 מיליון ש"ח.

3.5.3 ביטוח משנה - ענף רכב חובה

3.5.3.1 הסדרי ביטוח משנה עיקריים

החל משנת 2015, רכשה החברה ביטוח משנה מסוג Quota Share בענף ביטוח החובה, כאשר לשנת 2024 רכשה החברה ביטוח משנה בשיעור של 28%. במהלך תקופת הדוח שיעור ביטוח המשנה מסוג Quota Share עמד על 45% ו-55% שייר. בנוסף, כדי להגן על השייר (55% לשנת 2023 ו-72% לשנת 2024 כאמור), החברה רוכשת הגנה על השייר מסוג Excess of Loss ומטרתו להגן על החברה, עד לגבול של 400 מיליון ש"ח (לשנת 2024 20% מהכיסוי הינו עד לגובה של 200 מיליון ש"ח ו-80% עד לגובה של 400 מיליון ש"ח) לתביעה, בכל תביעה העולה על 3 מיליון ש"ח (הכיסוי בפועל נבנה ברמה של שני רבדים). מחיר הביטוח/ההגנה נקבע כמחיר של כל רכב, כפול מספר כלי הרכב המבוטחים ובכפוף לניסיון תביעות עבר. ביטוחי ההגנה על השייר (הפסד יתר) נרכשים ללא קשר לפרמיה הנגבית מהמבוטחים, אלא על-פי מספר כלי הרכב המבוטחים כפול הסכום פר כל רכב, וזאת כפי שסוכם בין מבטחי המשנה לחברה.

בהתאם למדיניות ניהול הסיכונים של החברה לשנת 2024, החברה ממשיכה לרכוש הגנות לביטוח החובה במבנה של "Excess of Loss" בגובה של 397 מיליון ש"ח, מעל שייר של 3 מיליון ש"ח. באופן אינהרנטי, למחיר ההגנה שנרכש יש השפעה גדולה על מחיר הפוליסה פר כל רכב, על-פי תמונת המצב של תיק ביטוח החובה של החברה. רכישת ההגנות כאמור גם מאפשרת לחברה להכיל ולהתנהל על-פי המלצות ועדת קמיניץ ופסק הדין של בית המשפט העליון (לפרטים ראה סעיף 2.1.1.1(ו) לפרק זה לעיל). במקביל לרכישת ההגנות כאמור לעיל, במהלך תקופת הדוח, החברה פעלה לשמירה על מגמת פיזור וצמצום הסיכון מול מבטחי המשנה עמם יש לה הסכמים, כמפורט להלן:

החברה חתמה ברבעון השני של שנת 2016 וברבעון השלישי של שנת 2017 על עסקאות LPT, במסגרתן העבירה חלק מהסיכון של התביעות התלויות לשנות החיתום 2010-2015 למספר מבטחי משנה - לפרטים נוספים ראה ביאור 20(ב)(1) לדוחות הכספיים.

3.5.3.2 מבנה העמלות

בחוזים יחסיים החברה מקבלת עמלות קבועות או עמלות לפי שיטת Sliding Scale. בחוזים שאינם יחסיים ונקנים לצורך הגנה על השייר אין עמלה ממבטחי משנה.

מבטחי משנה שחלקם בפרמיה מהווה 10% או יותר מסך הפרמיה בשנת הדוח 3.5.3.3

לחברה מבטחי משנה, שחלקם בפרמיות ביטוח משנה בחוזה הגנה בענף ביטוח רכב חובה (MBI XOL) בשנת הדוח מהווה 10% מהפרמיה או יותר כדלקמן:

פרמיית ביטוח משנה באלפי ש"ח	שיעור הפרמיה מסך הפרמיות המועברות ברכב חובה (באחוזים)	דירוג לפי S&P	שם מבטח המשנה
1,510	10	AA-	Swiss Re
1,057	10	A	Korean Re
1,125	10	A-	CCR Re
1,812	12	A+	Mapfre Re
1,646	10	AA-	XL RE Europe
1,389	10	A	Odyssey Re

שינויים מהותיים בהסדרי ביטוח משנה 3.5.3.4

במהלך תקופת הדוח לא חלו שינויים מהותיים בהסדרים עם מבטחי משנה בענף רכב חובה בהשוואה לשנים קודמות.

מגבלות ותקרות כסוי 3.5.3.5

בחוזים מסוג עודף הפסדים, החברה לא הגיעה לתקרות שנקבעו בתקופה המדווחת ואין לה תביעות תלויות בהיקף המתקרב למגבלות שנקבעו.

שינויים מהותיים בהסדרי ביטוח משנה לאחר מועד הדוח 3.5.3.6

בתקופה לאחר מועד הדוח, שייר החברה ביחס לביטוח חובה Quota Share עלה מ- 55% ל-72%; וביחס לביטוח MBI XOL נותר 3 מיליון ש"ח.

ביטוח משנה - ענף רכב רכוש 3.5.4

הסדרי ביטוח משנה עיקריים 3.5.4.1

ענף רכב רכוש מאופיין הן בפיזור גיאוגרפי גדול והן בסטיית תקן קטנה יחסית בתביעות. בנסיבות אלו, בחרה החברה להשאיר חלק הגדול מהחשיפה בגין תביעות פוטנציאליות על שייר החברה, כאשר שייר החברה 75% והתמיכה של מבטחי המשנה מסתכמת ב 25%.

יחד עם זאת, החברה נוהגת להגן על שייר החברה מפני קטסטרופות כגון נזקי טבע, רעידות אדמה וכו' (שיכולות לגרום לנזקים בסכומים משמעותיים), באמצעות רכישת ביטוח משנה מסוג Excess of Loss בגובה של 1,700,000 דולר, מעל השתתפות עצמית בגובה 300,000 דולר. לשנת 2023 עלות רכישת הגנה זו מחושבת על-פי מכפלת הפרמיה הנגבית על-ידי החברה ממבוטחיה באחוז מסוים שנקבע עם מבטחי המשנה.

לחברה קיימת התקשרות עם סוכנות ביטוח בעסקת פרונוטינג אשר לגביה קיים ביטוח משנה. 3.5.4.2

מבנה העמלות 3.5.4.3

בחוזים יחסיים החברה מקבלת עמלות קבועות או עמלות לפי שיטת Sliding Scale. בחוזים שאינם יחסיים ונקנים לצורך הגנה על השייר אין עמלה ממבטחי משנה.

מבטחי משנה שחלקם בפרמיה מהווה 10% או יותר מסך הפרמיה בשנת הדוח 3.5.4.4

לחברה מבטחי משנה, שחלקם בפרמיות ביטוח משנה בחוזה הגנה בענף ביטוח רכב רכוש (MOTOR CASCO CAT) בשנת הדוח מהווה 10% מהפרמיה או יותר כדלקמן:

שם מבטח המשנה	דירוג לפי S&P	שיעור הפרמיה מסך הפרמיות המועברות ברכב רכוש (באחוזים)	פרמיית ביטוח משנה באלפי דולר ארה"ב
Hannover Re	AA-	20	83
R + V	A+	25	110
Odyssey Re	A-	20	53
Mapfre Re	A+	30	98

שינויים מהותיים בהסדרי ביטוח שינויים מהותיים בהסדרי ביטוח משנה בתקופת הדוח לא חלו שינויים מהותיים עם מבטחי משנה בענף רכב רכוש בהשוואה לשנים קודמות. 3.5.4.1

מגבלות ותקרות כסוי 3.5.4.2

לחברה הסכם הגנה על השייר ברכב רכוש, בגובה של עד 2,000,000 דולר, כאשר מתוכם נשארים 300,000 דולר על השייר. בחוזים מסוג עודף הפסדים, החברה לא הגיעה לתקרות שנקבעו בתקופה המדווחת ואין לה תביעות תלויות בהיקף המתקרב למגבלות שנקבעו.

שינויים מהותיים בהסדרי ביטוח משנה לאחר מועד הדוח 3.5.4.3

בתקופה שמעבר לתאריך הדוח, החברה לא חידשה את חוזה MOTOR CASCO CAT עם מבטחי משנה.

ביטוח משנה - ביטוח כללי אחר 3.5.5

הסדרי ביטוח משנה עיקריים 3.5.5.1

להלן פרטים בדבר ביטוחי המשנה אשר נרכשו על-ידי החברה בענף ביטוח כללי אחר:

(א) רכוש - ביטוח אש וסיכונים נלווים

לחברה התקשרויות בביטוחי משנה המספקים מענה לכל הפעילויות הקשורות לביטוח רכוש/אש, ובו כלולים מגוון ענפי הכיסויים המשתייכים לענף האש, כמפורט: פעילות עסקית/מסחרית/תעשייתית, ביטוחי דירות, ביטוח משכנתאות (ביטוח המבנה), כספים/רכוש במעבר/וביטוח נאמנות עובדים (לגבי אותו מבוטח ברכוש).

בשנת 2023 לחברה היה חוזה שאפשר לה קיבולת של עד 160,000,000 ש"ח, ביחס לכל פוליסה בהתאם לצרכי החברה. בענפי אש רכוש, לחברה חוזה ביטוח משנה המאגד בתוכו שלושה סקטורים: אש מסחרי עסקי; דירות; משכנתאות.

נכון לשנת 2024 החברה חידשה את החוזה המאפשר לה קיבולת של עד 160,000,000 ש"ח מקסימום למקום/לאתר אחד ביחס לכל פוליסה בהתאם לצרכי החברה אך עם Shortfall בשיעור של 7% לו רכשה החברה פתרון נפרד.

(ב) ביטוח אש עסקי/מסחרי - sector 1

הביטוח בנוי כחוזה ביטוח משנה מסוג QS ו-Surplus, כאשר גובה ה-CAPACITY (ברוטו) של החוזה בתקופת הדוח הינו 160,000,000 ש"ח, השייר המרבי של החברה הנו 2,000,000 ש"ח ומעבר לכך חלקם של מבטחי המשנה. חוזה זה אפשר בתקופת הדוח קבלת עסקים לביטוח עד סכום ביטוח מקסימלי למקום/לאתר אחד של 160 מיליון ש"ח פר עסק (לעסקים בהם סכום הביטוח עולה על סכום זה, יש פתרון פרטני משולב חוזי ופקולטיבי). נכון לשנת 2023 וגם לשנת 2024 לחברה חוזה המאפשר לה קיבולת של עד 160,000,000 ש"ח מקסימום למקום/לאתר אחד.

(ג) ביטוח דירות - sector 3 ומבנה משכנתאות - sector 4

לחברה חוזה ביטוח משנה מסוג Quota Share לביטוח אש דירות ומשכנתאות (מבנה) בגובה של עד מיליון דולר, היינו: 4,000,000 ש"ח. חוזה זה מאפשר קבלה לביטוח של דירות ומשכנתאות בהן סכום הביטוח אינו עולה על מיליון דולר (לדירות בהן סכום הביטוח גבוה ממיליון דולר, היינו: 4,000,000 ש"ח קיים פתרון במסגרת חוזה האש). שייר החברה הינו 37.75% וחלקם של מבטחי המשנה הינו 62.25%.

(ד) ביטוח נאמנות - כספים - רכוש במעבר - חוזה שונות Miscellaneous

חוזה ביטוח משנה מסוג זה נועד ליתן פתרונות נדרשים לצרכי המבטוחים בענפי העסקים/תעשייה/שירות. ביטוח זה נשען על חוזה ביטוח משנה יחסי מסוג Quota Share, כאשר ה-Capacity הוא 4,000,000 ש"ח, מתוכו שייר החברה 20% והשאר מבטחי משנה.

(ה) ביטוח הנדסי: חוזה יחסי לרכוש וחוזה XOL לביטוח צד ג' הנדסי

לחברה חוזה ביטוח משנה מסוג יחסי לכיסוי נזקי הרכוש, בגובה של 120,000,000 ש"ח, כשמתוכו שייר החברה המרבי באופן יחסי לא יעלה על 2,000,000 ש"ח והשאר חלקם של מבטחי המשנה. חוזה זה מאפשר ביטוח רכוש (שבר מכני/ קבלנים/ אלקטרוני/ ציוד כבד וכו') עד גובה של 120,000,000 ש"ח, פר כל עסק (לעסקים בתחום ההנדסי בהם סכום הביטוח עולה על סכום זה, ניתן פתרון במסגרת פרטנית).

(ו) בנוסף לחברה חוזה ביטוח XOL - הגנה על השייר מפני נזקים אשר ייגרמו לצד ג' ביחס לכל הנוגע לפעילות הנדסית. השייר של החברה הינו עד 750,000 ש"ח, בשיעור של 72.5% ו-27.5% עד לגובה המקסימלי של החוזה 20 מיליון ש"ח וכל השאר בתמיכה וכיסוי של מבטחי המשנה.

(ז) חוזה הגנה על שייר החברה - רכוש בפני רעידת אדמה/ נזקי טבע - שנת 2023

חשיפה לאסונות/ קטסטרופות (כגון: רעידת אדמה) הינה קריטית לגבי כל מבטח. כדי להגן על עצמה, רכשה החברה חוזה הגנה על שייר, שמטרתו הגנה על פעילות החברה בענפי הרכוש וההנדסה. חוזה זה, שאמור להגן עליה בפני קטסטרופות, נשען על מספר מודלים אשר נבחנו ובחנו את הצרכים כפוף למבנה התיק כולו. בשקלול הפרמטרים, הסבירות לנזק המרבי אחת לכ-300-350 שנים, עשוי להיות בגבולות של כ-2.2% מכלל החשיפה בשייר החברה, דהיינו 655 מיליון ש"ח מתוכם 4 מיליון ש"ח השתתפות עצמית ביחס לנזקים למעט רעידת אדמה, ו-15 מיליון ש"ח ביחס לנזקים כולל רעידת אדמה. לחברה קיימות אפשרות להגדלת הסכום שבחשיפת מבטחי המשנה בשיעור נוסף של 10%.

להלן פירוט מבטחי המשנה אשר החשיפה שלהם לסיכון רעידת אדמה עולה על 10% מסך החשיפה לרעידת אדמה לשנת 2023:

S&P דירוג	שיעור באחוזים (%) כיסוי cat כולל ר.א.	שיעור באחוזים (%) כיסוי cat ללא ר.א.	שם מבטח משנה
AA-	40	-	Swiss Re
A+	-	17.5	Blenheim
A+	12.5	-	Everest Re
BBB		15	^[1] GIC
AA-	13	-	Hannover Re
AA-	15	-	SCOR
A+		20	QBE
AA-	-	12.5	Santam Re - New Re
AA-	15	-	SCOR

[1] החברה דיווחה לרשות ולדירקטוריון אודות ירידת הדירוג של מבטח משנה זה מעבר לקבוע במדיניותה.

(ח) חבויות משנה

ענף החבויות כולל כיסויים ביטוחיים לנזקים שיגרמו לצד שלישי, חבות מעבידים, חבות מוצר וחבות מקצועית. לחברה חוזה ביטוח משנה מסוג Excess Of Loss שמשמעותו היא, כי שייר החברה יהיה בגובה של 4,000,000 ש"ח והשאר הגנה של מבטחי משנה עד לגובה של 36,000,000 ש"ח. סך הכל גבולות האחריות לחוזה בגובה 40,000,000 מיליון ש"ח.

(ט) החל משנת 2022 בחברה קיים חוזה חבויות QS, כאשר בשנת 2023 סך כל התמיכה של מבטחי המשנה מסתכמת בשיעור של 37%.

(י) נסיעות לחו"ל משנה

החל מחודש דצמבר 2022 בחברה קיים חוזה נסיעות לחו"ל QS, כאשר סך כל התמיכה של מבטחי המשנה מסתכמת בשיעור של 80%.

3.5.5.2 מבנה העמלות

חוזי החברה מחולקים לחוזים יחסיים וחוזים שאינם יחסיים. מבטחי המשנה משלמים עמלה בגין החוזים היחסיים בגובה ממוצע כמפורט להלן: ביטוחי אש (עסקי/מסחרי) - כ-21%, ביטוחי אש (דירות ומשכנתאות) - כ-22%, שונות - כ-28%, ביטוח הנדסי - כ-27%, חבויות - כ-2% ונסיעות לחו"ל - 20%. בחוזים שאינם יחסיים ונקנים לצורך הגנה על השייר אין עמלה ממבטחי משנה.

3.5.5.3 מבטחי משנה שחלקם בפרמיה מהווה 10% או יותר מסך הפרמיה בשנת הדוח

לחברה מבטחי משנה שחלקם בפרמיות ביטוח משנה בענף ביטוח כללי אחר בשנת הדוח מהווה 10% או יותר כדלקמן:

שם מבטח המשנה	דירוג לפי S&P	שיעור הפרמיה מסך הפרמיות המועברות בביטוח כללי אחר (באחוזים)	פרמיית ביטוח משנה באלפי ש"ח
SCOR	A+	10.5%	17,327

3.5.5.4 שינויים מהותיים בהסדרי ביטוח משנה

בתקופה שמעבר לתאריך הדוח, החברה לא ביצעה שינויים מהותיים בהסדרים עם מבטחי משנה.

3.5.5.5 מגבלות ותקרות כיסוי

ראה פירוט בסעיף 3.5.5.1 לפרק זה לעיל.

3.5.5.6 שינויים מהותיים בהסדרי ביטוח משנה לאחר מועד הדוח

בתקופת הדוח, לא בוצעו שינויים מהותיים בהסדרים עם מבטחי משנה בתחום ביטוח כללי אחר.

3.5.6 חשיפת מבטחי משנה לרעידת אדמה

להלן תיאור חשיפת מבטחי המשנה לרעידת אדמה:

חוזים יחסיים

בביטוחים של סיכוני (רכוש) אש וביטוח הנדסי (בעיקר קבלנים וצמ"ח), שהינם על בסיס של חוזים פרופורציונאליים, הסכומים המצרפיים של סכומי הביטוח מגיעים לסכום גבוה מאד. ביום 31 בדצמבר 2023, הסכום המצרפי בחוזים יחסיים אלו הגיע לסך של כ-121.5 מיליארד ש"ח, מתוכם סכום של כ-98 מיליארד ש"ח היה חלקם של מבטחי המשנה ובשייר כ-23.5 מיליארד ש"ח.

היות ומבטחי המשנה "מוגבלים" ביכולת הקצאת ההון (למול הסיכון הנלקח על ידם והכדאיות הכלכלית שלהם), הם תוחמים את גבול אחריותם (EVENT LIMIT) לרמה של 3.3% ממצרף חלקם בסיכון בחוזים היחסיים. מאידך, באותם עסקים בעיקר כאלה בהם סכומי הביטוח מאד גבוהים או שיש בהם סיכונים שאותם החברה אינה מעוניינת לכלול תחת החוזה היחסי, נבנה כיסוי פרטני (FACULTATIVE). בכיסוי שכזה מגבלת ה-EVENT LIMIT אינה קיימת ומבטח המשנה נושא באחריות של 100%.

חוזה לא יחסי

חוזה הגנה על שייר, שמטרתו הגנה על פעילות החברה בענפי הרכוש וההנדסה. החברה רוכשת הגנה בשיעור MPL 2.2% משייר החברה בחוזי רכוש והנדסה.

3.5.7 ריכוז תוצאות ביטוח משנה בביטוח כללי

להלן ריכוז תוצאות ביטוח המשנה בביטוח כללי לפי תחומי הפעילות וענפים (באלפי ש"ח):

סך הכל			ענפי חבויות אחרים			ענפי רכוש אחרים			רכב רכוש			רכב חובה			
2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023	
394,845	528,973	568,735	23,771	70,508	74,599	155,946	157,985	164,466	12,185	141,070	229,665	202,943	159,410	100,005	פרמיות ביטוח משנה ¹
(106,270)	(270,623)	8,983	(42,939)	(63,364)	(19,310)	23,647	(41,389)	44,226	(7,231)	(5,103)	(21,739)	(79,747)	(160,766)	5,806	רווח (הפסד) ביטוח משנה ²

(1) הגדול בפרמיות משנה רכב רכוש QS נובע מעסקת פרוטנינג. לעניין עסקאות ביטוח משנה ראה ביאור 20(ב)1 לדוחות הכספיים.

(2) הקיטון בהפסד ומעבר מהפסד לרווח נובע מהתפתחות חיובית של התביעות.

בביטוח רכוש כללי התפלגות הפרמיות כדלקמן:

רכוש כללי אחר			
2021	2022	2023	
77,646	79,162	81,197	פרמיות ביטוח משנה יחסי
6,525	8,034	11,265	פרמיות ביטוח משנה לא יחסי
70,200	70,477	72,005	פרמיה בגין רעידת אדמה
155,946	157,985	164,466	סה"כ פרמיות ביטוח משנה

3.5.8 ביטוח משנה - ענף ביטוח חיים

3.5.8.1 הסדרי ביטוח משנה עיקריים

החברה רוכשת ביטוחי משנה בגין מרכיב הסיכון בפוליסות ביטוח חיים (סיכוני מוות, נכות, אובדן כושר עבודה, מחלות קשות וביטוח סיעודי ובריאות). היקף פרמיות ביטוח משנה בביטוח חיים של החברה הוא כ-7.1% מהפרמיה השוטפת. ביטוח משנה לכיסוי סיכוני מוות, נכות ואובדן כושר עבודה נערך בהסכם ביטוח משנה מסוג Surplus.

ביטוח משנה לכיסוי מחלות קשות, בריאות וביטוח סיעודי נערך בהסכם ביטוח משנה מסוג Quota Share.

כמו כן, קיימים גם ביטוחי משנה פקולטיביים, הנערכים לכיסוי סיכונים הגלומים בפוליסות ספציפיות.

3.5.8.2 מבנה העמלות

מבטחי המשנה משלמים 2 סוגי עמלות: עמלה תלוית מכירות או היקף תיק (עמלה שוטפת) ועמלה תלוית רווח (השתתפות ברווחים).

בשנת הדוח, עמד סך עמלת ביטוח משנה על כ-18% מסך הפרמיה למבטח משנה.

3.5.8.3 מבטחי משנה שחלקם בפרמיה מהווה 10% או יותר מסך הפרמיה בשנת הדוח

לחברה מבטחי משנה, שחלקם בפרמיות ביטוח משנה בביטוח חיים בשנת הדוח מהווה 10% או יותר כדלקמן:

פרמיית ביטוח משנה באלפי ש"ח	דירוג לפי S&P	שם מבטח המשנה
13,108	-AA	Munich-Re
7,154	A+	Scor
6,701	A-	SWISS

3.5.8.4 שינויים מהותיים בהסדרי ביטוח משנה

במהלך תקופת הדוח לא חלו שינויים מהותיים בהסדרי ביטוח המשנה בתחום ביטוח חיים, למעט יציאתה של SWISS מתחום ביטוחי הבריאות וזאת החל מה-1 לינואר 2023.

3.5.8.5 מגבלות ותקרות כיסוי

בתחום ביטוח חיים (לרבות אובדן כושר עבודה) וכן בתחום הבריאות, סיעוד ותאונות אישיות, משתפת החברה את מבטחי המשנה בחלק יחסי מסיכון הביטוח אותו היא נוטלת, וזאת מכל סכום חבות שהוא באופן יחסי (Quota Share או Surplus) מעבר לשייר. בחוזה לביטוח מקרה מוות, התקרה הינה כ-8 מיליון ש"ח ברמת המבוטח; בחוזה לביטוח אי כושר עבודה, תקרת הכיסוי הינה כ-72,000 ש"ח, ברמת המבוטח; בחוזה לביטוח מחלות קשות, תקרת הכיסוי הינה כ-700,000 ש"ח למבוטח.

3.5.8.6 שינויים מהותיים בהסדרי ביטוח משנה לאחר מועד הדוח

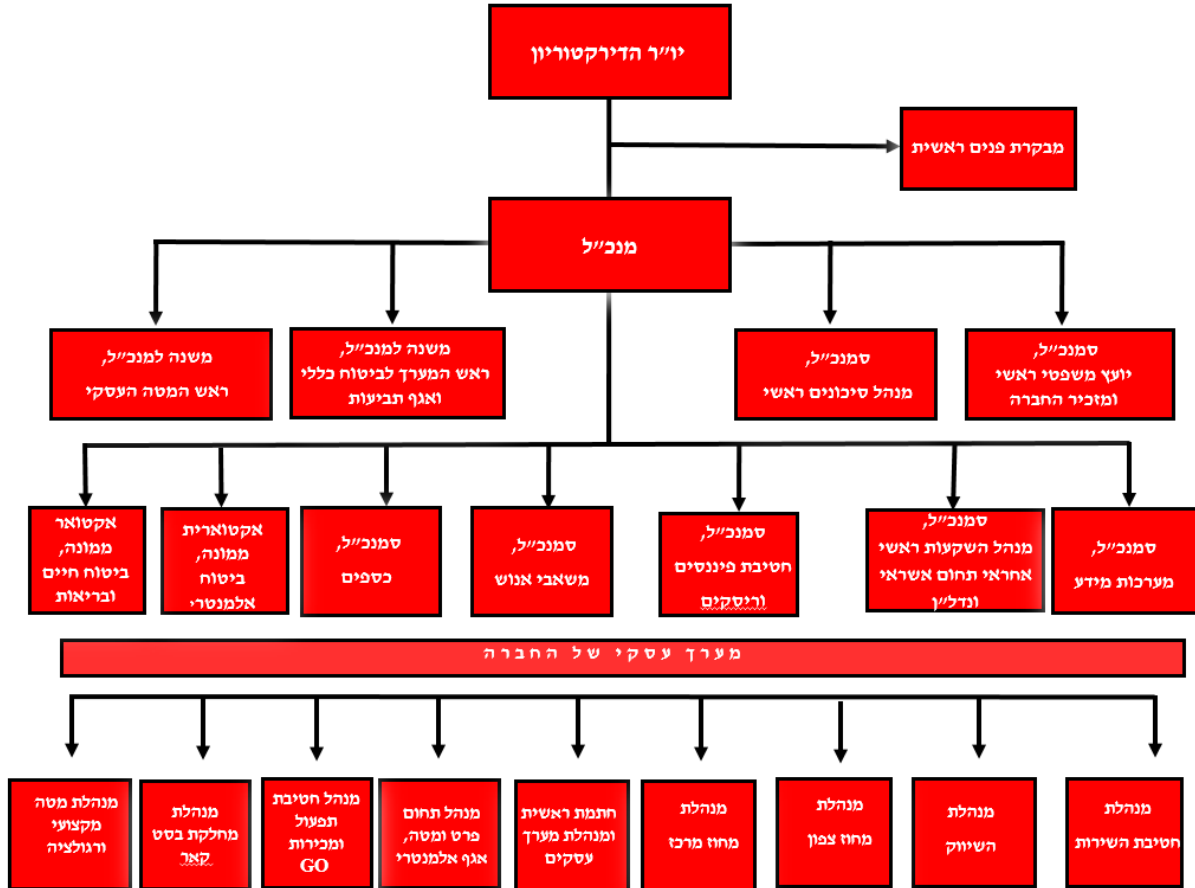
לא צפויים שינויים מהותיים בהסדרי ביטוח המשנה בתקופה שלאחר מועד הדוח בתחום ביטוח חיים.

3.5.9 להרחבה בנושא ביטוח המשנה - ראה ביאורים 20(ב) ו-32(ה) (6) לדוחות הכספיים.

3.6 הון אנושי

מבנה ארגוני 3.6.1

להלן תרשים המבנה הארגוני של החברה, נכון ליום 31 בדצמבר 2023:

3.6.2

מצבת עובדי החברה

בחברה יו"ר דירקטוריון פעיל ומנכ"ל, וכן עובדים שונים המשרתים את ענייני החברה בכל תחומי הפעילות (כגון: עובדי אלמנטרי, ביטוח חיים) או בעניינים אחרים שאינם קשורים לתחומי הפעילות דווקא (כגון: עובדי מערכות מידע, כספים וכיוצ"ב). להלן מצבת עובדי החברה נכון ליום 31 בדצמבר, בשנים 2022-2023:

מספר עובדים ליום 31.12.2023	מספר עובדים ליום 31.12.2022	אגף/ מחלקה
4	4	הנהלה
4	4	ניהול סיכונים
4	4	ביקורת פנים
9	9	משפטית
3	3	מטה עסקי וכלכלית
3	2	שיווק
35	35	אגף כספים
209	199	החטיבה לביטוח אלמנטרי ותביעות
70	71	אגף ביטוח חיים ופיננסיים
11	12	מכירות ביטוח חיים ופיננסיים
18	18	מערך השקעות, אשראי ונדל"ן
9	9	משאבי אנוש
7	8	לוגיסטיקה
38	29	שירות
42	41	אגף מערכות מידע
466	448	סה"כ

בשנת 2023 גדלה מצבת העובדים בכ-18 תקנים והיא עומדת על 466 עובדים לעומת מצבת עובדים של 448 עובדים בשנת 2022. הגידול העיקרי במצבת העובדים חל באגף ביטוח אלמנטרי ותביעות ובחטיבת השירות ונובע מהצורך להרחיב ולהשביח את הפעילות העסקית של החברה.

לפירוט אודות נושאי המשרה בחברה - ראה תקנה 26 ו-26א לפרק הרביעי לדוח התקופתי "פרטים נוספים על התאגיד".

3.6.3

הטבות וטיבם של הסכמי העסקה

כל העובדים בחברה, לרבות נושאי המשרה הבכירה, מועסקים על-פי הסכמי עבודה אישיים, בהם נקבעים תנאי העסקה והתנאים הנלווים. מערכת השכר והתגמול לעובדי החברה מבוססת בעיקרה על התאמה בין רמת התגמול לתפקודו של העובד, לניסיונו ולתרומתו למערכת. בחברה ישנם עובדים הזכאים לקבל בונוסים ועמלות, מעבר לשכרם, לרבות בין נושאי המשרה הבכירה. בחברה מתבצע תהליך הערכת עובדים אחת לשנה. התחייבויות החברה בגין סיום יחסי עובד-מעביד מכוסות במלואן, בפוליסות ביטוח של החברה ו/או פוליסות בחברות אחרות ו/או מופרשות בספרי החברה.

3.6.4

הכשרה והדרכות

החברה נוהגת לערוך השתלמויות מקצועיות לעובדיה ולסוכנייה מעת לעת, בהתאם להתפתחויות החלות בתחומי הביטוח השונים. כמו כן, החברה מפעילה תכנית הדרכה שנתית המתקיימת לאורך השנה כולה, במסגרתה עוברים העובדים הכשרות וקורסי רענון מקצועיים.

3.6.5

תגמולים לנושאי משרה

לעניין מדיניות תגמול לנושאי משרה, החברה מפרסמת באתר האינטרנט שלה מידע בנושא בכתובת הבאה:

<https://www.hcsra.co.il/AboutUs/FinancialData/Pages/policyReward.aspx>

לפרטים נוספים אודות תנאי העסקתם של נושאי המשרה הבכירה בחברה - ראה תקנה 21(1) לפרק הרביעי לדוח התקופתי "פרטים נוספים על התאגיד".

למידע אודות תנאי כהונה והעסקה של בעל השליטה בחברה - ראה תקנה 21(2.1) לפרק הרביעי לדוח התקופתי "פרטים נוספים על התאגיד".

למידע אודות שיפוי, פטור וביטוח - ראה תקנה 21(2.4) ו-21(2.5) לפרק הרביעי לדוח התקופתי "פרטים נוספים על התאגיד".

3.7 שיווק והפצה

3.7.1 כללי

פעילות השיווק וההפצה נוגעת לכל תחומי הפעילות של החברה. השיווק וההפצה בחברה מתבצע באמצעות סוכני ביטוח וכן באמצעות ערוצים נוספים, כגון: מכירה באופן ישיר ושיתופי פעולה מסחריים.

מוצרי הביטוח נחלקים לקטגוריות של מוצרים, למשל: מוצרים הנרכשים מתוך צורך בסיסי או רגולטורי ומודע של הלקוח הפוטנציאלי, כגון: פוליסות לרכב חובה, רכב רכוש, דירה, פוליסות בריאות ופוליסות לביטוח מקרה מוות. קטגוריה נוספת, כוללת מוצרים שלרוב מוצעים ללקוח פוטנציאלי ומבוססים על מסגרת המקטינה סיכון ללקוח, כגון: ביטוח עסקי, נסיעות לחו"ל, תאונות אישיות וסייבר.

להערכת החברה, מעורבות סוכני הביטוח בהפצה ובשיווק מוצרי החברה היא זו שמניעה כיום את ענף הביטוח ומעמיקה את מודעות הצרכנים לצרכיהם הביטוחיים ולאפשרויות גידור הסיכונים האישיים שלהם, הן ברמת הרכוש האישי והעסקי והן ברמת הביטחון הכלכלי בעת מצוקה בריאותית או מוות.

החברה מבססת את עיקר פעילותה על ערוץ ההפצה של הסוכנים, כאשר היא פועלת כיום מול מאות סוכני ביטוח. פעילותם של מרבית הסוכנים כאמור, אינה מושתתת על עבודה עם חברת ביטוח אחת, אלא מבוססת על היצע של מוצרים ממספר חברות. היצע זה מאפשר לסוכן לתת פתרון ביטוחי מלא ללקוחותיו וכן לעמוד ברמת תחרות מחירים. בנוסף, החברה משווקת ומעלה למודעות הציבור את מוניטין החברה ומוצריה בביטוח הדיגיטלי באמצעות קמפיינים המשודרים לכל אורך השנה באמצעות המדיה הרב ערוצית כגון: טלוויזיה, רדיו וכן בערוצים דיגיטליים ברשתות חברתיות שונות, לכל אורך השנה.

הוצאות השיווק וההפצה באמצעות הסוכנים מתורגמות לתשלומי עמלות בגין מכירת מוצרי החברה. סוכני הביטוח מתוגמלים על פי רוב על מכירות המבוצעות בפועל ובכך מתאפשר לחברה לתמחר את מוצריה ועלויות השיווק שלהם בהתבסס על מכירה בפועל. בנוסף, החברה עורכת לסוכניה כנסים מקצועיים ומעודדת אותם למכירות בהתאם להוראות הדין.

במהלך תקופת הדוח התמקדה החברה בחיזוק תדמיתה באמצעות פרסום ארצי לקהל הרחב, בין היתר, בטלוויזיה, ברשתות החברתיות ובתקשורת הדיגיטלית, תוך שהיא מבססת אותה על מוצר הביטוח הדיגיטלי "go"; ובמותג "בסט אינווסט". בנוסף, בדומה לשנים קודמות, גם במהלך תקופת הדוח הקפידה החברה לשמר את מעמדה אל מול המתחרות, בין היתר, בעיתונות של ענף הביטוח, באמצעות פרסום ייעודי לסוכנים אודות אירועים ומבצעים המתרחשים בחברה.

3.7.2 שיווק והפצה - ענף ביטוח רכב חובה

3.7.2.1 דרכי שיווק והפצה ומבנה עמלות

שיווק ומכירת פוליסות ביטוח רכב חובה נעשה בעיקר באמצעות סוכנים. עבור שירותי הסוכנים משולמות לסוכנים עמלות בשיעורים משתנים. שיעור העמלה נקבע בחלקו על-פי המוצר.

יחסי העמלות מפרמיות ברוטו בענף רכב חובה הוא כדלקמן :

2021	2022	2023	
4.7%	4.7%	4.6%	יחסי עמלות ברוטו

תלות בערוצי הפצה וערוצי הפצה מהותיים 3.7.2.2

לחברה אין תלות בסוכן מסוים אחד שלה, ואין לחברה סוכנים שההכנסות המתקבלות באמצעותם עולות על 10%.

שיווק והפצה - ענף ביטוח רכב רכוש 3.7.3

דרכי שיווק והפצה ומבנה עמלות 3.7.3.1

שיווק ומכירת פוליסות ביטוח רכב רכוש נעשה באותם ערוצים בהם נעשה שיווק ומכירת פוליסות ביטוח רכב חובה ומוצרי ביטוח אחרים.

שיעור עמלות ממוצע מפרמיות ברוטו בענף הפעילות ביטוח רכב רכוש :

2021	2022	2023	
14.8%	14.6%	14.0%	יחסי עמלות ברוטו

תלות בערוצי הפצה וערוצי הפצה מהותיים 3.7.3.2

לחברה יש תלות בסוכן מסוים אחד שלה שההכנסות המתקבלות באמצעותו עולה על 10%.

שיווק והפצה - ענף ביטוח כללי אחר 3.7.4

דרכי שיווק והפצה ומבנה עמלות 3.7.4.1

שיווק ומכירת פוליסות ביטוח כללי אחר נעשה באותם ערוצים בהם נעשים שיווק ומכירת ביטוח רכב חובה ורכב רכוש, כלומר, בעיקר באמצעות סוכני ביטוח כמתואר לעיל.

להלן שיעור העמלות מפרמיות בתחום הפעילות ביטוח כללי אחר :

2021	2022	2023	
18.4%	16.8%	15.4%	יחסי עמלות מפרמיות ענפי רכוש
18.2%	17.5%	17.4%	יחסי עמלות מפרמיות ענפי חבויות

תלות בערוצי הפצה וערוצי הפצה מהותיים 3.7.4.2

לחברה אין תלות בסוכן מסוים אחד שלה, ואין לחברה סוכנים שההכנסות המתקבלות באמצעותם עולות על 10%.

שיווק והפצה - ענף ביטוח חיים 3.7.5

דרכי שיווק והפצה ומבנה עמלות 3.7.5.1

שיווק ומכירת פוליסות ביטוח חיים נעשה כמעט אך ורק באמצעות סוכנים, כאשר ישנם סוכנים המשווקים ומוכרים גם פוליסות ביטוח כללי וגם פוליסות ביטוח חיים. הסוכנים המוכרים פוליסות ביטוח כללי של החברה בהיקפים גדולים אינם בהכרח אותם הסוכנים המוכרים פוליסות ביטוח חיים בהיקפים גדולים, ולהיפך.

עבור שירותי התווך של הסוכנים בתחום ביטוח חיים, משלמת החברה עמלות בשיעורים משתנים. שיעור העמלה נקבע, בין היתר, על-פי סוג המוצר, היקף התפוקה של הסוכן ורווחיות תיק הביטוח של הסוכן. בביטוח חיים, עובדים סוכני החברה ברובם, מול המפקחים, המועסקים על ידה ומשמשים כמנחים בנושאי המכירות ובפתרון בעיות שוטפות.

העמלה המשולמת הינה כשיעור מסוים שנקבע מול הסוכן, בהתאם להיקף הפעילות שלו בכל מוצר. שיעור העמלות המשולמות לסוכנים ביחס לכל סוגי ביטוח החיים והחיסכון לזמן ארוך הנוכריים לעיל משתנה, והן משולמות באופן חודשי. חלקן משולם כמקדמות בשנה הראשונה לחיי הפוליסה. שיעור העמלה הממוצע מהפרמיה המשוננת החדשה (ללא בסט אינווסט), בשנה הראשונה עומד על 42.3% בשנת 2022, ובשנים 2021 ו-2020 על 51.3% ו-52.9%, בהתאמה.

להלן יחסי עמלות מפרמיות בתחום ביטוח חיים:

2021	2022	2023	
13.3%	11.7%	9.3%	יחסי עמלות ברוטו

3.7.5.2 תלות בערוצי הפצה וערוצי הפצה מהותיים

לחברה אין תלות בסוכן מסוים אחד שלה, ואין לחברה סוכנים שההכנסות המתקבלות באמצעותם עולות על 10%.

3.7.5.3 שינויים מהותיים בדינים המתייחסים לערוצי הפצה שפורסמו במהלך תקופת הדוח ועד סמוך למועד פרסום דוח זה:

- לעניין תיקונים בחוזר הנהגת כתבי שירות ואופן שיווקם - ראה סעיף 3.1.28.7 לפרק זה לעיל.
- לעניין תיקון חוזר שירות ללקוחות סוכנים ויועצים - ראה סעיף 3.1.16.1 לפרק זה לעיל.
- לעניין תיקון חוזר צירוף לביטוח - ראה סעיף 3.1.28.2 לפרק זה לעיל.
- לעניין הוראות הדין בקשר עם הרפורמה בביטוחי הבריאות - ראה סעיף 3.1.28 לפרק זה לעיל.

3.8 ספקים ונותני שירותים

3.8.1 כללי

החברה קשורה עם ספקים שונים בתחומי עיסוקיה, כגון: ספקי שירותי בריאות, עורכי דין, חוקרים, מומחים רפואיים, שמאים, חברות גרירה, ספקי חלפים וספקי חומרה ותוכנה.

בנוסף, החברה מתקשרת עם ספקים שונים לשם מתן שירותי פיתוח, תחזוקה ושירותים נוספים, הן לטווח ארוך והן לטווח קצר. אופן ההתקשרות עם הספקים כולל התקשרות במחיר קבוע לפרויקט ו/או התקשרות לפי שעות ו/או התקשרות במחיר רישיון שימוש בתוכנה. החברה קשורה עם ספקים שונים אשר מבצעים עבודה שירות הכולל, בין השאר, פיתוח ותחזוקה של מערכות מידע או תשתיות בפעילות מזדמנת ו/או שוטפת במשרדי החברה או במשרדי הספק.

3.8.2 ספקים ונותני שירותים - ענף רכב חובה

החברה נושאת, ככל מבטח, בהוצאות הכרוכות במקרה הביטוח המבוטח בפוליסה. לצורך זה, החברה קשורה בהסכמים עם ספקים שונים הקשורים בענף ביטוח רכב חובה, כגון: ספקי שירותים נלווים לסילוק תביעות ביטוח בתחומים שונים, בהם נכללים: עורכי דין, חוקרים ומומחים רפואיים. לחברה אין תלות בספק כלשהו בענף זה.

3.8.3 ספקים ונותני שירותים - ענף רכב רכוש

החברה התקשרה עם ספקי שירות שונים למתן שירות ללקוחותיה, כגון: שירותי גרירה ושירותי דרך, מתן רכב חליפי למקרה תאונה או גניבה, תיקון שבר שמשות הרכב וכדומה. בכל ההסכמים נקבעו תעריפים, על בסיס שנתי או תקופתי, אותם משלמת החברה לנותן השירותים. אין בהסכמים אלה כמויות מינימליות או סכומי מינימום. לחברה אין תלות בספק כלשהו בענף זה.

3.8.4 ספקים ונותני שירותים - ענף ביטוח כללי אחר

החברה קשורה בהסכמים עם מספר ספקים בתחום ביטוח כללי אחר, כגון: שמאים, חברות לביצוע

תיקונים, שרברים וכיוצא באלה. לחברה אין תלות בספק כלשהו בענף זה.

- 3.8.5 ספקים ונותני שירותים - תחום ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח
 החברה קשורה עם ספקים שונים בתחום ביטוח חיים, כגון: רופאים, מכונים רפואיים, מכוני אבחון, ייעוץ לעניין גביה וממשקים וכיוצא באלה.
 לפרטים בדבר התקשרות עם ספק מיקור חוץ מהותי בקשר עם שירותי תפעול לתיק הפנסיוני של החברה (תיק העבר); וכן שירותי בית תוכנה ושירותי לשכת שירות עבור תיק העבר ועבור התיק החדש - ראה סעיף 2.2.1.2 לפרק זה לעיל).

3.9 רכוש קבוע

- 3.9.1 רכוש קבוע מהותי
 הרכוש הקבוע של החברה, שאינו רכוש המיועד להשכרה, הינו כדלקמן:
 זכויות חכירה למשרדים בשטח של כ-668 מ"ר ב"מרכז שקמונה" בחיפה, אשר שווין ליום 31.12.2023 הסתכמה ב-6,610 אלפי ש"ח.
 חמש קומות עליונות, קומה שנייה וחלק מקומת המסחר בבניין ברחוב המלאכה 6 בעיר חולון, אשר משמשות את החברה לפעילותה, אשר שווין ליום 31.12.2023 הינו 123,437 אלפי ש"ח.
 לפרטים נוספים ראה ביאור 6 לדוחות הכספיים.
 שיפור במושכר, כלי רכב, ריהוט משרדי וציוד מחשב שיתרת עלותם המופחתת ליום 31.12.2023 הסתכמה ב-11,907 אלפי ש"ח.
- 3.9.2 השקעות במערכות מחשב
 לחברה מערכות מידע הכוללות חומרה, תוכנות שעלותן המופחתת ליום 31.12.2023 היא כ-202,251 אלפי ש"ח. החברה השקיעה בתוכנה ובמחשבים בשנת 2023 כ-55,245 אלפי ש"ח. סך ההוצאות השוטפות של החברה בגין מערכות מידע עמדו על כ-61,819 אלפי ש"ח. אגף מערכות מידע של החברה מספק את כלל שירותי מערכות המידע לארגון באמצעות עובדי חברה ועל-פי הצורך גם באמצעות קבלני משנה וספקי תוכנה שונים. מרכז המחשבים של החברה נבנה בתקנים גבוהים ופועל בבניין החברה בחולון. החברה מפעילה אתר גיבוי לשעת חירום בפתח תקווה והוא כולל שרתי אחסון, שרתים וציוד מחשב, המאפשר המשכיות עסקית במקרה שהאתר הראשי של החברה יוצא מכלל פעולה.
 המערכות המרכזיות של החברה הן:
- 3.9.2.1 נכון למועד הדוח, מערכת הליבה בביטוח כללי הינה מערכת המופעלת על בסיס מערכת קומטק.
- 3.9.2.2 נכון למועד הדוח, מערכת הליבה בביטוח חיים הינה מערכת המופעלת על בסיס שירותי מיכון של הספקית.
 לפרטים נוספים אודות התקשרות החברה בהסכם תפעול מול ספק מיקור חוץ מהותי - ראה סעיף 2.2.1.2 לעיל.
- 3.9.2.3 מערכות הליבה הביטוחיות של החברה נתמכות על-ידי מערכות שונות לניהול מסמכים ותהליכי עבודה, מערכות לניהול סיכונים ואקטואריה, BI, מערכות פיננסיות ומוצרי תוכנה מוכרים ומוכחים בשוק המיושמים בחברה (כגון: Microsoft).
- 3.9.2.4 החברה מחזיקה אתר ואפליקציה למבוטחי החברה, המאפשרים לצפות במידע האישי. כמו כן, לחברה ישנו פורטל לסוכני החברה, אשר מאפשר מידע זמין ונוח וכן שולחן עבודה מתקדם לסוכן.
- 3.9.3 להרחבה בנושא רכוש קבוע - ראה ביאור 6 לדוחות הכספיים.

3.10 עונתיות

ככלל, ההכנסות בחברות הביטוח השונות, בענף ביטוח כללי, ברבעון הראשון גדולות מההכנסות ביתר הרבעונים, וזאת כתוצאה מחידוש הביטוח בעסקים רבים בתחילת השנה. כמו כן, בחודשי החורף שיעור התביעות גבוה יותר.

בענף ביטוח כללי ישנה עליה בהיקף התביעות בחורף, בשל ריבוי תאונות הדרכים ובשל נזקי מזג האוויר.

כמו כן, בחודשי הקיץ והחגים קיימת עליה במכירת פוליסות נסיעה לחו"ל.

לעניין מנגנון עתודה לסיכונים שטרם חלפו, המווסת את ההשפעה של עונתיות המחזור על הרווח - ראה סעיפים 2.1.1.1 (ז) ו-2.1.3.1 (ב) לפרק זה לעיל.

בענף ביטוח חיים, בשל סיום שנת המס, חודש דצמבר מתאפיין בדרך כלל בהפקדת סכומי כסף גבוהים, על-ידי שכירים ועצמאיים, המפקידים פרמיות במסגרת שכרם בכדי למצות את הטבת המס בגין ההפקדה. בנוסף, מעסיקים משלימים חובות בגין שנת המס או מפקידים הפקדות חד פעמיות המשויכות רובן ככולן לחוב ותק פיצויים.

להלן התפלגות הפרמיות (כולל דמים) לפי רבעונים לשנים 2021, 2022 ו-2023 (באלפי ש"ח ובאחוזים) בביטוח כללי (רכב חובה, רכב רכוש וכללי אחר):

2021		2022		2023		
סה"כ פרמיות ברוטו		סה"כ פרמיות ברוטו		סה"כ פרמיות ברוטו		
באלפי ש"ח	%	באלפי ש"ח	%	באלפי ש"ח	%	
413,010	35%	390,961	31%	417,761	30%	רבעון ראשון
277,653	24%	280,253	23%	334,383	24%	רבעון שני
261,412	22%	312,671	25%	351,929	25%	רבעון שלישי
224,676	19%	256,013	21%	288,298	21%	רבעון רביעי
1,176,751	100%	1,239,698	100%	1,392,371	100%	סה"כ

להלן התפלגות הפרמיות לפי רבעונים לשנים 2021, 2022 ו-2023 (באלפי ש"ח ובאחוזים) בביטוח חיים:

2021		2022		2023		
סה"כ פרמיות ברוטו		סה"כ פרמיות ברוטו		סה"כ פרמיות ברוטו		
באלפי ש"ח	%	באלפי ש"ח	%	באלפי ש"ח	%	
107,747	25.9%	112,322	25%	104,673	25%	רבעון ראשון
106,792	25.6%	102,773	23%	105,710	25%	רבעון שני
104,673	25.2%	106,121	23%	104,986	24%	רבעון שלישי
97,488	23.3%	127,702	29%	111,604	26%	רבעון רביעי
416,700	100%	448,918	100%	426,973	100%	סה"כ

3.11 נכסים לא מוחשיים**3.11.1 קניין רוחני**

לחברה מספר סימני מסחר רשומים על שם החברה ומוצריה.

החברה משתמשת לצורך פעילותה בתוכנות בבעלותה ו/או תוכנות שנרכשו רישיונות לשימוש בהן. החברה מפתחת באמצעות עובדיה ובאמצעות ספקיה תוכנות לשימוש עצמי, שיש לה בהן זכויות יוצרים.

3.11.2 מאגרי מידע

החברה מנהלת מאגרי מידע החיוניים לניהול עסקי החברה על פי חוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981.

להרחבה בנושא נכסים לא מוחשיים - ראה ביאור 4 לדוחות הכספיים.

3.12 גורמי סיכון

להלן טבלת גורמי הסיכון של החברה ומידת השפעתם על עסקי החברה:

דירוג הסיכון - השפעת גורמי הסיכון על החברה			גורמי סיכון	סיווג הסיכון
נמוכה	בינונית	גבוהה		
	X		האטה כלכלית בישראל	סיכונים מקרו
		X	סיכונים שוק ואשראי	
		X	אירועים גיאופוליטיים	
	X		פנדמיה	סיכונים ענפיים
		X	מבטחי משנה	
	X		סיכונים ביטוחיים	
		X	סיכונים קטסטרופה	
	X		תחרות בשוק	
	X		רגולציה	סיכונים מיוחדים לחברה
	X		סיכונים נזילות	
	X		סיכון נדל"ן	
	X		תלות בענף הרכב בביטוח כללי	
		X	הלימות הון	
	X		סיכונים משפטיים	
	X		סיכונים תפעוליים	
	X		תלות במערכות מידע	
X			פגיעה במוניטין	
		X	סייבר ואבטחת מידע	

מידת השפעתם של גורמי סיכון המפורטים בטבלה על עסקי החברה, מבוססים על סמך הערכת הנהלת החברה, בהתחשב במאפייני פעילותה, נכון למועד פרסום דוח זה.

לפרטים נוספים בדבר ניהול סיכונים - ראה ביאור 32 לדוחות הכספיים.

3.13 הסכמים מהותיים והסכמי שיתוף פעולה**3.13.1 הסכמים מהותיים**

- לפרטים אודות עסקאות מהותיות עם מבטחי משנה - ראה סעיף 3.5 לפרק זה לעיל וביאור 20 לדוחות הכספיים.

- לפרטים אודות הסכם התקשרות עם ספק מיקור חוץ מהותי לקבלת שירותי תפעול ותוכנה בתחום ביטוח חיים (מיקור חוץ מהותי) - ראה סעיף 2.2.1.2 לפרק זה לעיל.
- לפרטים אודות הסכם התקשרות עם Microsoft לקבלת שירותי תוכנה - ראה סעיף 3.9.2.3 לפרק זה לעיל.

3.13.2 הסכמי שיתוף פעולה אסטרטגיים

נכון למועד הדוח, לחברה אין הסכמי שיתוף פעולה אסטרטגיים מהותיים בתחום הביטוח הכללי ובתחום ביטוח החיים.

3.14 תחזיות והערכות לגבי עסקי החברה

לפרטים אודות האסטרטגיה העסקית של החברה - ראה סעיף 5 לפרק השני לדוח התקופתי "דוח הדירקטוריון".

4. חלק ד' - היבטי ממשל תאגידי**4.1 דירקטורים חיצוניים**

- 4.1.1 נכון למועד פרסום הדוח, דירקטוריון החברה מונה 7 דירקטורים, מתוכם 4 דירקטורים מכהנים כדירקטורים חיצוניים וכדירקטורים בלתי תלויים.
- 4.1.2 ביום 19 ביוני 2023 אישרה האסיפה הכללית של בעלי מניות החברה את מינויים מחדש של הדירקטורים המכהנים בחברה (שאינם דח"צים): ה"ה אלי אלעזרא, דניאל חזוט ופרופ' זיו רייך, לכהן כדירקטורים בדירקטוריון החברה.
- 4.1.3 ביום 13 בפברואר 2023 אישרה האסיפה הכללית של בעלי מניות החברה את אישור מינויו של מר שמעון כהן כדירקטור חיצוני וכדירקטור בלתי תלוי בחברה.
- 4.1.4 הדירקטורים המכהנים כדירקטורים בלתי תלויים וכדירקטורים חיצוניים בחברה, נכון למועד פרסום הדוח הינם: מר יצחק עמר, מר שמעון כהן, הגב' אליס עדן ומר יעקב דיין.
- 4.1.5 לפרטים נוספים אודות הדירקטורים החיצוניים של החברה - ראה תקנה 26 לפרק הרביעי לדוח התקופתי "פרטים נוספים על התאגיד".

4.2 מבקרת הפנים הראשית

- 4.2.1 פרטי מבקרת הפנים הראשית ותחילת כהונתה
- ביום 3 באוקטובר 2011 מונתה הגב' רחל זוזוט-וקנין, עו"ד לכהן כמבקרת הפנים הראשית של החברה. משנת 2008 ועד שנת 2011, הגב' רחל זוזוט-וקנין עסקה בהקמת מערך ביקורת הפנים בחברה, לרבות בביצוע ביקורת פנים.
- הגב' זוזוט-וקנין הינה בעלת שני תארי M.A, תואר במדעי המדינה במגמה לממשל ומדיניות ציבורית בתוכנית לימודי ביקורת פנימית וציבורית ותואר נוסף במנהל ותכנון החינוך. בעלת תואר LLB במשפטים ובעלת תואר BA במדעי החברה והרוח. הגב' זוזוט-וקנין הוסמכה כעורכת דין בשנת 2006 והינה חברה בלשכת עורכי הדין בישראל.
- הגב' זוזוט-וקנין חברה באיגוד הדירקטורים. כמו כן, הייתה הגב' זוזוט-וקנין חברה בלשכת המבקרים הפנימיים בישראל, כאשר בחודש אוקטובר 2015 מונתה לסגנית נשיא לשכת המבקרים בישראל וכיהנה בתפקיד עד לשנת 2017. לגב' זוזוט-וקנין ותק של כ-17 שנים כעורכת דין מוסמכת וותק של כ-15 שנים בעבודת הביקורת הפנימית.
- 4.2.2 החזקות בניירות ערך
- למיטב ידיעת החברה, מבקרת הפנים הראשית אינה מחזיקה בניירות ערך של החברה או של גוף הקשור לחברה.
- 4.2.3 ניגודי עניינים
- למיטב ידיעת החברה, למבקרת הפנים הראשית אין קשרים עסקיים מהותיים או קשרים מהותיים אחרים עם החברה או עם גוף קשור אליה.
- 4.2.4 יחסי עבודה ותפקידים נוספים
- מבקרת הפנים הראשית הינה עובדת החברה ואינה משמשת בתפקיד נוסף על הביקורת הפנימית, זולת הממונה על מניעת מעילות והונאות.
- 4.2.5 הממונה על מבקרת הפנים הראשית
- הממונה הארגוני על מבקרת הפנים הראשית בחברה הינו מר אלי אלעזרא, יו"ר הדירקטוריון.
- 4.2.6 היקף העסקה
- מבקרת הפנים הראשית מועסקת במשרה מלאה לצורך מילוי תפקידה. מערך ביקורת הפנים כולל 3 עובדי חברה בנוסף למבקרת הפנים הראשית וכן מתקבל סיוע בעבודת הביקורת מגורמי מיקור חוץ.

היקף שעות ביקורת הפנים נקבע בכל שנה על ידי ועדת הביקורת והדירקטוריון, במסגרת אישור תכנית הביקורת, בהתחשב בהנחיות חוזרי הממונה. בשנת 2023 בוצעו 7,420 שעות ביקורת. כל שעות הביקורת הושקעו ביחס לחברה בלבד.

שנה	מספר שעות*
2023	7,420
2022	**10,735
2021	7,420

* היקף השעות המוקצות לדוחות ביקורת בלבד. מעבר לכך, מערך ביקורת הפנים מבצע שעות עבודה נוספות בגין משימות אחרות, כגון: משימות אדמינסטרטיביות, השתתפות בשיבות, וועדות וכיוצ"ב.

** במהלך שנת 2022 בוצע על ידי הביקורת הפנימית, מעבר לתכנית העבודה השנתית, גם סקר סיכונים כללי תפעולי בחברה. בנוסף, התווספו לתכנית העבודה 2 מטלות עקב דרישות רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון בנושא תקנה 45 ובנושא דיווח להר הביטוח.

יצוין, כי מערך ביקורת הפנים בחברה נעזר בשני משרדי רואי חשבון חיצוניים כמיקור חוץ:

(א) משרד אודיט בקרה וביקורת בע"מ.

(ב) משרד רו"ח יריב אלעד.

כמו כן, במידת הצורך, מערך ביקורת הפנים נעזר במשרדים ויועצים נוספים לעניינים ספציפיים שדורשים התמחות.

4.2.7 תגמול

תגמול מבקרת הפנים הראשית, שהינה עובדת החברה - החל ממועד מינויה בשנת 2011 - הינו על בסיס חודשי ובהתאם לתנאים המקובלים בחברה לעובדים במעמדה.

להערכת הדירקטוריון, אין בתנאי התגמול של מבקרת הפנים הראשית כדי ליצור חשש להשפעה על שיקול דעתה המקצועי של המבקרת.

בשנת 2023 העלות בגין מערך ביקורת הפנים בחברה שבוצעה באמצעות המבקרת הפנימית הראשית של החברה וצוותה, הסתכמה לסך של כ-1,595 אלפי ש"ח (לא כולל מס שכר).

4.3 רואה חשבון מבקר

4.3.1 שם המשרד ותחילת כהונה

רואי החשבון המבקרים של החברה הינם משרד קוסט, פורר, גבאי את קסירר רואי חשבון, אשר מכהנים בתפקיד החל מיום ייסודה של החברה.

השותף המטפל בחברה (מיום 01.04.2021) הינו רו"ח אסי קורן.

4.3.2 שכר

להלן יפורט שכר רואי החשבון (לא כולל מע"מ) עבור שירותים שניתנו על ידם בשנים 2022-2023 ומספר שעות הביקורת שהושקעו:

2022			2023		
שכר (אלפי ש"ח) לא כולל מע"מ			שכר (אלפי ש"ח) לא כולל מע"מ		
סה"כ	אחרים	שירותי ביקורת*	סה"כ	אחרים	שירותי ביקורת*
1,789	379	1,410	3,091	**1,388	1,703

* כולל שירותים הקשורים לביקורת, לרבות שירותי מס הקשורים לביקורת וכן ביקורת יחס כושר פירעון (סולבנסטי).

** כולל שכ"ט בגין ביקורת IFRS 17.

4.4 אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי

4.4.1 בקרות ונהלים לגבי הגילוי:

לאור פרסום חוזרי הממונה, בהתאם להוראות סעיף 302 ו-404 של ה-SOX Act, החברה פועלת ליישום שוטף של ההוראות ובכללן, בחינה של תהליכי עבודה והבקרות הפנימיות המבוצעות. החברה אימצה את מודל הבקרה הפנימי (COSO) ופועלת במסגרתו.

הנהלת החברה, בשיתוף מנכ"ל וסמנכ"ל הכספים של החברה, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה, את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של החברה. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל החברה וסמנכ"ל הכספים הסיקו כי לתום תקופה זו, הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של החברה הינן אפקטיביות על מנת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח את המידע שהחברה נדרשת לגלות בדוח השנתי, בהתאם להוראות הדין והוראות הדיווח שקבע הממונה ובמועד שקבע בהוראות אלו.

4.4.2 בקרה פנימית על דיווח כספי:

במהלך התקופה המכוסה המסתיימת ביום 31 בדצמבר 2023, לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה על דיווח כספי.

4.5 יישום משטר כושר הפירעון לפי הדירקטיבה Solvency II

להלן פרטים בדבר פעילות החברה ליישום הוראות ה-Solvency II ("הדירקטיבה"):

4.5.1 כללי

הדירקטיבה כוללת בחינה מקיפה של הסיכונים להם חשופות חברות הביטוח וסטנדרטים לניהולם ומדידתם. הדירקטיבה מבוססת על 3 נדבכים:

- נדבך ראשון - כמותי, שעניינו יחס כושר פירעון מבוסס סיכון.
- נדבך שני - איכותי, נוגע לתהליכי בקרה פנימיים לניהול סיכונים, ממשל תאגידי ותהליך הערכה עצמי של סיכונים וכושר פירעון.
- נדבך שלישי - קידום משמעת שוק, גילוי ודיווח.

בהתאם לדירקטיבה קיימות שתי רמות של דרישות הון:

1. ההון הנדרש לשמירה על כושר הפירעון של חברת ביטוח ("SCR"). ה-SCR רגיש לסיכונים ומבוסס על חישוב צופה פני עתיד, על בסיס ההנחיות ליישום משטר כושר הפירעון החדש. דרישה זו נועדה להבטיח התערבות מדויקת ועתית של רשויות הפיקוח.

2. רמה מינימלית של הון ("MCR" או "סף הון").

4.5.2 פעילות החברה בתקופת הדוח

היבט ארגוני - החברה הקימה ועדת היגוי האחראית ליישום הוראות הדירקטיבה, דיון על סוגיות שונות ועמידה בלוחות זמנים. הוועדה בראשותו של מנהל הסיכונים מורכבת מאנשי כספים, אקטואריה, ניהול סיכונים ויועצים חיצוניים ככל שנדרש.

פיקוח הדירקטוריון - הדירקטוריון מינה ועדת ניהול סיכונים וסולבנסי, אשר מתכנסת ארבע פעמים בשנה. תפקיד הוועדה לעניין סולבנסי הינו לדון בתוצאות חישובי יחס כושר הפירעון, לקבל ולדון בדיווחים השוטפים ממנהל הסיכונים אודות יישום הדירקטיבה ותחזיות לעניין יחס כושר פירעון.

הערכה עצמית של הסיכונים וכושר הפירעון של חברת ביטוח (ORSA) - ביום 23 באוקטובר 2023 פורסם מסמך הוראות הממונה על שוק ההון ביטוח וחיסכון לשעת חירום - אוקטובר 2023, אשר במסגרתו תוקן, בין יתר, המועד להגשת הדוח השנתי בנושא הערכה העצמית של הסיכונים וכושר הפירעון (ORSA), כך שניתנה ארכה של 60 ימים עד ליום 31 במרץ 2024. בנוסף, נדחה מועד הדיווח לראשונה על הערכה צופה פני עתיד ועל תרחישים וניתוחי רגישות, הנדרש במסגרת הדיווח על הערכה עצמית, כך שמועד הדיווח לראשונה על הנושאים הללו, ידחה ממועד הדיווח הקרוב למועד הדיווח הבא אחריו, שיחול בינואר 2025.

בהתאם להוראות חוזר בנושא "תיקון החוזר המאוחד לעניין הוראות ליישום משטר כושר פירעון כלכלי של חברת ביטוח מבוסס Solvency II", למועד חישוב יחס כושר הפירעון ליום 31 לדצמבר 2022 וכן ליום 30 יוני 2023, נדרשה חברת ביטוח לעמוד ב-90% מההון הנדרש. ההון הנדרש לכושר פירעון של חברת ביטוח בתקופה שתחילתה ביום 30 ביוני 2017 וסיומה ביום 31 בדצמבר 2024 יעלה בכל שנה ב-5% עד למלוא ההון הנדרש (SCR), בהתאם לכך ליום 31 לדצמבר 2023 החברה נדרשת לעמוד ב-95% מההון הנדרש.

לפרטים נוספים בדבר משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II - ראה סעיף 3.1.3 לפרק השני לדוח התקופתי "דוח הדירקטוריון" וביאור 14 לדוחות הכספיים.

שמעון מירון,
מנכ"ל

אלי אלעזרא,
יו"ר הדירקטוריון

הכשרה חברה לביטוח בע"מ

31 במרס, 2024.

פרק 2

דוח הדירקטוריון

תוכן עניינים

עמוד	הנושא
1	1. תיאור החברה
1	2. התפתחויות ושינויים מהותיים בסביבה המאקרו כלכלית בשנת הדוח
4	3. הסברי הדירקטוריון למצב עסקי התאגיד
4	3.1 מצב כספי
11	3.2 תזרימי מזומנים ונזילות
11	3.3 מקורות מימון
12	4. חשיפה לסיכוני שוק ודרכי ניהולם
12	5. יעדים ואסטרטגיה עסקית
13	6. היבטי ממשל תאגידי
13	6.1 דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית
13	6.2 מדיניות התאגיד בנושא מתן תרומות
13	6.3 עסקאות זניחות
13	6.4 שינויים בהרכב הדירקטוריון ובמצבת נושאי משרה בכירה בתקופת הדוח ועד לתאריך פרסום הדוח
13	7. גילוי בקשר עם הדיווח הפיננסי של התאגיד
14	8. גילוי ייעודי למחזיקי אגרות החוב
15	9. פרטים נוספים
15	10. פרטים אודות תעודות התחייבות שנפרעו במלואן או בחלקן לאחר תאריך המאזן

פרק זה בדוח התקופתי, העוסק בדין וחשבון הדירקטוריון כולל מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968 ("חוק ניירות ערך"). מידע צופה פני עתיד הינו מידע בלתי וודאי לגבי העתיד המבוסס על אינפורמציה הקיימת בחברה במועד הדוח וכולל הערכות של החברה או כוונות שלה נכון למועד הדוח. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות באופן מהותי מן התוצאות המוערכות או המשתמעות ממידע זה. במקרים מסוימים, ניתן לזהות קטעים המכילים מידע צופה פני עתיד על ידי הופעת מילים כגון: "החברה מעריכה" "החברה סבורה" וכדומה, אך ייתכן כי מידע זה יופיע גם בניסוחים אחרים.

יש לקרוא את הדוח התקופתי, על כל חלקיו, כמקשה אחת.

הכשרה חברה לביטוח בע"מ דוח הדירקטוריון ליום 31 בדצמבר 2023

דוח הדירקטוריון ליום 31 בדצמבר 2023, סוקר את השינויים העיקריים במצב ענייני הכשרה חברה לביטוח בע"מ ("החברה") בשנת 2023 ("תקופת הדוח"). דוח זה הינו חלק בלתי נפרד מהדוח התקופתי, על כל חלקיו, ויש לקרואו כמקשה אחת.

1. תיאור החברה

לפרטים אודות "תחומי הפעילות של החברה", ראה סעיף 1.2 לפרק הראשון לדוח התקופתי ("תיאור עסקי התאגיד").

לפרטים אודות "אירועים מהותיים" שאירעו במהלך תקופת הדוח ושינויים שאירעו לאחר תקופת הדוח, ראה סעיף 1.1.4 וסעיף 1.1.5 לפרק תיאור עסקי התאגיד.

2. התפתחויות ושינויים מהותיים בסביבה המאקרו כלכלית בשנת הדוח

להלן תיאור תמציתי של מגמות, אירועים והתפתחויות בסביבה המאקרו כלכלית של החברה, שיש להם או צפויה להיות להם השפעה על החברה.

2.1 סביבה כללית

מצבו הכלכלי, הפוליטי והביטחוני של המשק הישראלי ותשואות שוק ההון בארץ ובעולם משליכים על עסקי החברה ותוצאות פעילותה בתחומים שונים. ההשלכות יכולות לבוא לידי ביטוי, בין היתר, בהיקף תביעות הביטוח המוגשות לחברה, בתשואות תיק הנוסטרו של החברה ובתשואות תיקי העמיתים.

בנוסף, לרמת התעסוקה והשכר במשק קיימת השפעה על היקף הפעילות בעסקי ביטוח החיים והחיסכון לטווח ארוך. על-פי פרסומי הלמ"ס¹, התוצר המקומי הגולמי, במחירים קבועים, עלה בשנת 2023 בשיעור של 2%, וזאת בהמשך לעלייה בשיעור של 6.5% בשנת 2022. בתוצר המקומי הגולמי לנפש ירד בשיעור של 0.1%, זאת לאחר עלייה בשיעור של 4.4% בשנת 2022. על-פי תחזית שגיבשה חטיבת המחקר של בנק ישראל, בשנים 2024-2025 הצמיחה צפויה להסתכם בשיעור של 2% ו-5%, בהתאמה. בשנים 2025-2024, שיעור האינפלציה צפוי לעמוד על שיעור של 2.4% ו-2%, בהתאמה. ברבעון הרביעי לשנת 2024 הריבית צפויה לעמוד על שיעור של בין 3.75%-4.4%².

תעסוקה: על-פי סקר כוח אדם שמבצעת הלמ"ס, בשנת 2023 שוק התעסוקה המשיך להיות הדוק, כאשר שיעור הבלתי מועסקים המצומצם מכוח העבודה לשנת 2023 הסתכם בכ-3.1%, זאת לעומת שיעור של 4.3% בשנת 2022.³

מלבד הסיכון הביטחוני, החברה חשופה גם לסיכונים שוק (MARKET RISK), הנובעים משינויים במדדי שוק או במחירי שוק. החשיפה לסיכון זה נובעת ממספר רכיבים כגון: שיעור הריבית, שער חליפין ושינוי בשיעור האינפלציה. לפרטים אודות סיכונים שוק, ראה באור 32(ב) לדוחות הכספיים.

2.2 מגמות בשער חליפין, אינפלציה וריבית בשנת 2023

שער חליפין: במונחי שער החליפין הנומינלי האפקטיבי לשנת 2023, נרשם פיחות של השקל אל מול סל המטבעות בשיעור של כ-1.7%; ביחס לדולר חל פיחות של השקל בשיעור של כ-3.05% וביחס לאירו חל פיחות של השקל בשיעור של כ-6.85%.

האינפלציה: שיעור האינפלציה בשנת 2023 הסתכם בעלייה של 3%, הטווח העליון של היעד האינפלציוני של בנק ישראל, שנע בין 1%-3%. על-פי תחזיות מחקר בנק ישראל, בארבעת הרבעונים הקרובים, אשר יסתיימו ברבעון הרביעי לשנת 2024, שיעור האינפלציה יעמוד על כ-2.4% ובשנת 2025 צפוי שיעור האינפלציה לעמוד על כ-2%, כאשר ההתמתנות בקצב האינפלציה עשויה להיות מושפעת מהתמתנות הביקושים נוכח השפעת המדיניות המוניטרית המרסנת בישראל ובעולם, וכן בשל פרוץ מלחמת "חרבות ברזל".

¹ החשבונות הלאומיים לשנת 2023, פרסם ביום 19.2.2024.

² תחזית המקרו כלכלית של חטיבת בנק ישראל ינואר 2024, פרסם ביום 1.1.2024.

³ הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, נתונים מסקר כוח האדם לחודש דצמבר 2023, פרסם בימים 15.1.2024-16.1.2024.

ריבית: במהלך שנת 2023, בנק ישראל העלה את שיעור הריבית מרמה של 3.25% לרמה בשיעור של 4.75%. להערכת חטיבת המחקר של בנק ישראל, ברבעון הרביעי לשנת 2024 ריבית בנק ישראל צפויה לעמוד על שיעור של כ-3.75%-4%, כשעל-פי ההערכות רמת ריבית זאת תסייע להתכנסות האינפלציה אל מרכז היעד האינפלציוני.⁴

שווקים פיננסיים: נכון ליום 31 בדצמבר 2023, מרבית מנכסי הסיכון בעולם עלו בחדות. בהתאם לכך, מדד ת"א 125 עלה בשיעור של כ-4.8%, מדד ה-S&P500 עלה בשיעור של כ-24.7%, מדד הנאסד"ק 100 עלה בשיעור של כ-54.9%, מדד ה-DAX הגרמני עלה בשיעור של כ-19.1% ומדד הניקיי 225 היפני עלה בשיעור של כ-30.01%.

לפרטים נוספים אודות מגמות כלכליות שחלו במהלך תקופת הדיווח, ראה באור 1(ד) לדוחות הכספיים.

2.3 התפתחויות בסביבה הכלכלית לאחר תאריך המאזן

סביבה כלכלית: מתחילת שנת 2024 שוק המניות המקומי המשיך להציג תשואת חסר אל מול מדדי המניות המובילים בעולם. בהתאם לכך, מדד ת"א 125 עלה מתחילת השנה ועד סוף פברואר בשיעור של כ-2.8%, מדד ה-S&P500 עלה בשיעור של כ-5.98%, מדד הנאסד"ק 100 עלה בשיעור של כ-9.06%, מדד ה-DAX הגרמני עלה בשיעור של כ-5.41% ומדד הניקיי 225 היפני עלה בשיעור של כ-17.65%.

אבטלה: על-פי נתוני הלמ"ס, שיעור הבלתי מועסקים המצומצם מכוח העבודה, בניכוי עונתיות, הסתכם בכ-3.2%. **האינפלציה ותחזיות האינפלציה:** נכון לחודש ינואר 2024, שיעור האינפלציה השנתי ירד מתחת לגבול הטווח האינפלציוני העליון שקבע בנק ישראל, קרי שיעור של 3% ונמצא בקצב שנתי של 2.6%.

ריבית: ביום 1 בינואר 2024 בנק ישראל הוריד את שיעור הריבית ב-0.25%, והציב את שיעור ריבית בנק ישראל בשיעור של 4.5%.

2.4 מלחמת חרבות ברזל

כללי

ביום 7 באוקטובר 2023 פתח ארגון הטרור "חמאס" במתקפת טרור רצחנית נגד תושבי יישובי עוטף עזה והדרום, בשילוב ירי טילים מאסיבי על כל אזורי הארץ. בגין אירועים אלה, ממשלת ישראל הכריזה על מלחמת "חרבות ברזל" ("המלחמה"). המלחמה הסבה נזקים רבים, הן בגוף והן ברכוש ובעסקים. לאור המצב הביטחוני, רבים מאזרחי ישראל גויסו לשירות מילואים, רוב מסגרות החינוך בוטלו וכן בוצע פינוי של תושבי עוטף עזה וכן של תושבי ישובים הסמוכים לגבול הצפון. ניהול המלחמה הוביל ליצירת מגמות שליליות במשק הישראלי ולפגיעה כלכלית נרחבת בשווקים הפיננסיים. ביום 9 בפברואר 2024 הודיעה מוד"ס, חברת דירוג האשראי, על הורדת דירוג האשראי של ממשלת ישראל ל-A- וכן על הצמדת תחזית שלילית לדירוג החדש. נכון למועד פרסום הדוח, המלחמה נמשכת, תוך קיום משא ומתן להשבת חטופים נוספים.

המשכיות עסקית

הנהלת החברה נערכה באופן מהיר והחליטה לפעול במספר מישורים על-מנת להתמודד עם השלכות פוטנציאליות הנובעות מהמלחמה, בין היתר, התקיימו ישיבות חירום של הנהלת החברה בתדירות יומית, תורגלה עבודה מהבית, נערכו תרגילים לשם בדיקת אתר החירום של החברה ובוצעה היערכות מוגברת לניסיונות למתקפות סייבר על מערכות החברה ומחשביה. בנוסף, החברה ביצעה פעולות בתחום אחריות חברתית ותמיכה בקהילה באמצעות משלוח מוצרי מזון וביגוד לחיילים, עריכת ארוחות מסובסדות באזורי כינוס, סיוע לחקלאים וכיו"ב.

במהלך המלחמה ובהתאם לתכנית המשכיות העסקית של החברה, ננקטו על-ידי החברה צעדים רבים על-מנת להתמודד עם המלחמה כגון, ביצוע הערכות מצב שוטפות בפורום החירום של החברה, קיום דיונים בדבר השלכות המלחמה בישיבות דירקטוריון וועדות ההשקעה, וכן מעבר לעבודה מרוחק בהיקף מלא, תוך המשך הפעלת כלל התהליכים החיוניים הנדרשים בחברה בכדי ליתן שירות מלא ללקוחותיה בכל מגזרי פעילותה.

למועד הדוח, עובדי החברה חזרו לשגרת עבודה מלאה במשרדי החברה.

היבטים עסקיים תחום ביטוח כללי

נזקי רכוש הנובעים מאירוע מלחמה אינם מכוסים במסגרת הפוליסות של החברה בתחום זה, אלא על-ידי המדינה (מס רכוש). לפיכך, היקף החשיפה כתוצאה מהמלחמה אינו צפוי להיות מהותי.

⁴ ראה הי"ש 2 לעיל.

⁵ הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, נתונים מסקר כוח האדם לחודש ינואר 2024, פרסום מיום 26.02.2024.

עם פרוץ המלחמה, חלה ירידה בשיעור החידושים בביטוח הכללי וחלה עלייה בבקשה לפריסת תשלומים. יצוין, כי בתחום העסקי קיימת האטה בחידושים עקב אי פעילות עסקים או פעילות מצומצמת. כמו-כן, ישנן פניות בנושא ביטולי פוליסות עבור מבוטחים הנמצאים בקו העימות ובקשות להקטנת גבולות האחריות, לאור כך שפעילות חלק מהמבוטחים הצטמצמה. יצוין, כי קיים חשש לעלייה בתביעות הביטוח הכללי, וזאת עקב סיכון מוגבר בכל האזורים המפונים.

החברה פועלת באופן שוטף מול הסוכנים תוך מתן הקלות למבוטחים, לרבות האפשרות לבצע השבתה של הפוליסה או הקפאתה, וזאת ככל והמבוטח מעוניין בכך. בהתאם, לא קיים שינוי תפעולי בהתנהלות החברה או סוכניה ורצף העבודה התקין נמשך גם במהלך המלחמה.

היבטים עסקיים בתחום ביטוח חיים ובריאות

בתחום חיסכון ארוך טווח ובריאות, לרבות סיעוד, החברה לא צופה חשיפות ביטוחיות מהותיות להשלכות המלחמה, לרבות בקשר עם שיעורי התחלואה והתביעות. יחד עם זאת, כתוצאה מהמלחמה עלול להיווצר גידול בתביעות בביטוחי אובדן כושר עבודה, נכויות וריסק. לחברה חוזה ביטוח משנה המגן מפני אירוע קטסטרופה, המקטין את החשיפה מסיכון זה, ולפיכך, להערכת החברה, היקף החשיפה שלה אינו צפוי להיות מהותי.

הערכות החברה בקשר עם שיעורי התחלואה והתמותה והיקף החשיפה שלה מבוססות על נתח השוק של החברה בתחום זה, אומדנים ראשוניים והמידע הקיים בידי החברה, נכון למועד פרסום הדוח. הערכות החברה הינן בגדר "מידע צופה פני עתיד", כהגדרתו בחוק ניירות ערך, ועלולות שלא להתממש או להתממש באופן חלקי או שונה מהותית מהערכות החברה.

באשר לחוזה ההשקעה המנוהלים על ידי החברה, חלה ירידה בהיקף המשיכות והפדיונות במהלך חודש אוקטובר בלבד, כאשר במהלך החודשים נובמבר-דצמבר ההיקף שב לסדרי הגודל שאפיינו אותו טרום המלחמה. עם זאת, המלחמה והתמשכותה עלולים לשנות מגמה זו. באשר לביטוחי מנהלים, המלחמה לא נשאה השפעה מהותית ביחס להיקפי הפעילות של מוצר זה.

היבטים הנוגעים להשקעות החברה

נוסטרן

נכון לחודש דצמבר 2023, תיק השקעות הנוסטרן הכללי סיים את הרבעון הרביעי לשנת 2023 עם הערכת תשואה חיובית בשיעור של כ-2.65%, כ-52.22 מיליון ש"ח (לרבות שערורי נדל"ן ונכסים לא סחירים), ואת כל 2023 עם הערכת תשואה חיובית בשיעור של כ-10.9%, כ-197.23 מיליון ש"ח (לרבות שערורי נדל"ן ונכסים לא סחירים).

תיק ההשקעות של החברה כולל רכיב נכסי נדל"ן ומקרקעין משמעותי, בין היתר בערים אשקלון ואשדוד, אשר נפגעו משמעותית במהלך המלחמה. בשל האמור, החברה מעריכה כי עלולה להיווצר פגיעה בגביית דמי השכירות בחלק מהנכסים המניבים בערים אלו, אולם החברה סבורה כי תשלומים אלו ישולמו במועדים אחרים, בהתאם להחלטת הממשלה בדבר תמיכה בעסקים בקווי העימות. להערכת החברה, לא צפויה פגיעה בשוויים של נכסים אלו.

השינויים בעקום הריבית ובפרמיית אי הנזילות מתחילת המלחמה לא השפיעו מהותית על החברה. יצוין כי השינויים בעקום הריבית ובפרמיית אי הנזילות אינם נובעים בהכרח מפרוץ המלחמה, אלא גם מגורמים אקסוגניים נוספים.

דמי ניהול

לפרטים בדבר דמי הניהול הנגבים בגין תיק המשתתף של החברה, ראה סעיף 3.1.6 להלן ובאור 24 לדוחות הכספיים.

היבטים הנוגעים למתן אשראי

במהלך החודשים אוקטובר-נובמבר 2023 בוצעו מספר פעולות אל מול מספר חברות לוות של החברה, וזאת נוכח מצב המשק הנובע מהמלחמה וכן בוצעה בחינה לשינוי ההלוואות והשעבודים שניתנו על-ידי החברה. בתקופה זו מעקב החברה והבקרה שלה אחר העסקאות הקיימות הדוק יותר מאשר בשגרה.

היבטים הנוגעים לביטוח משנה

ביטוח משנה בתחום ביטוח הכללי

מבטחי משנה בחנו את חוזה ביטוח המשנה, ובכלל זה בחינה של המשמעויות המשפטיות של חריגי מלחמה וטרור בחוזים השונים, ולבסוף לא בוצע שינוי מהותי בחריגים הנ"ל בשל המצב. כמו-כן, חוזה טרור חודש על בסיס לא פרופורציונאלי.

ביטוח משנה בתחום ביטוח החיים והבריאות

נכון למועד פרסום הדוח, לא חל שינוי בחוזה ביטוח המשנה מסוג Quota Share ו-Excess of Loss, עקב פרוץ המלחמה.

היבטים הנוגעים לסיכוני סייבר

החברה נערכה להתגברות הניסיונות לביצוע תקיפות סייבר המכוונות כלפיה וכלפי ערוצי ההפצה ותגברה את סריקת הרשתות, הן פנימית והן חיצונית, לצורך אבחון פרצות. כחלק מהיערכותה, החברה הגבירה את המוכנות הארגונית שלה לצורך התמודדות עם אירועים כאמור. בנוסף, החברה נערכה לניטור מוגבר של הונאות עובדים ולקוחות, בין היתר באמצעות שמירה על מנגנוני בקרה ופיקוח, קידום מודעות וכן ניטור שוטף של פעולות חריגות ואנומליות.

החברה ביצעה בדיקה מקיפה של כלל המערכות באתר ה-DR (Disaster Recovery) וכן בוצע תרגיל התאוששות עסקית, אשר כלל עבודה מלאה מאתר זה בלבד. בנוסף, החברה חידדה את נהלי המודעות לאבטחת המידע בקרב כלל עובדיה.

הערכת ניהול סיכונים

מחלקת ניהול הסיכונים של החברה מבצעת מעקב רציף אחר התפתחות הסיכונים. במסגרת הפעילות השוטפת של החברה, כל אירוע משמעותי נבחן בהיבט של השפעה על הון החברה, לרבות יחס כושר הפירעון שלה. השפעות המלחמה הנוכחיות והעתידיות וכן תרחישים נוספים, נדונים מעת לעת בהנהלה ובועדות ההשקעה של החברה, תוך בחינת היבטי סיכוני השוק והאשראי ובחינת ניהול נכסים מול התחייבויות.

יחס כושר פירעון

נכון למועד פרסום הדוח, החברה לא צופה השפעה מהותית על יחס כושר הפירעון שלה כתוצאה מהמלחמה. יצוין כי ההערכה זו מיוחסת למועד זה ולא לתרחיש השפעה עתידי, ככל והמלחמה תחריף או תתפתח לגזרות נוספות.

ההערכות בדבר השפעת המלחמה על תוצאות החברה הינן בגדר מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך. המידע כאמור מבוסס, בין היתר, על הערכות ואומדנים ראשוניים של החברה נכון למועד פרסום הדוח, בהסתמך על הפרסומים בארץ לגבי המלחמה, אשר התממשותם אינה וודאית ואינה בשליטת החברה, וכן על הנחיות הגורמים המוסמכים במדינת ישראל, אשר עשויות להשתנות מעת לעת. הערכות החברה עלולות שלא להתממש או להתממש באופן חלקי או שונה מהותית מכפי שצפתה החברה, בין היתר, ככל שיחולו שינויים בהנחיות הגורמים המוסמכים בארץ בעקבות חידוש המלחמה או הפסקתה.

לפרטים נוספים בדבר תובענה ייצוגית שהוגשה בקשר עם המלחמה, ראה באור 34 לדוחות הכספיים.

3. הסברי הדירקטוריון למצב עסקי התאגיד**3.1 מצב כספי**

3.1.1 להלן נתונים עיקריים מהדוחות על המצב הכספי (במיליוני ש"ח):

31.12.2022	31.12.2023	
261.6	296.7	סה"כ הון עצמי
4,562.6	4,737.4	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
20,739.5	20,883.7	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
1,382.6	1,312.9	התחייבויות אחרות
26,684.7	26,934.0	סה"כ התחייבויות
19,041.1	18,826.0	השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
1,895.1	2,066.0	השקעות פיננסיות אחרות
6,010.1	6,338.7	נכסים אחרים
26,946.3	27,230.7	סה"כ מאזן

3.1.2 הון

ההון של החברה הסתכם לתאריך הדוח לסך של כ-296.7 מיליון ש"ח, לעומת סך של כ-261.6 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2022. הגידול בהון בתקופת הדוח נובע מרווח כולל בתקופת הדוח בסך של כ-35.1 מיליון ש"ח.

3.1.3 משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II

דרישות ההון לפי משטר הסולבנסי:

להלן נתונים אודות יחס כושר פירעון וסף הון (MCR) ליום 30 ביוני 2023, על פי חישוב כפי שהוגש לממונה ופורסם לציבור ביום 27 בדצמבר 2023 ותיקון לדוח מיום 28 בדצמבר 2023:

(1) יחס כושר פירעון כלכלי

ליום 31 בדצמבר 2022	ליום 30 ביוני 2023
מבוקר**	בלתי מבוקר*
אלפי ש"ח	
806,716	862,117
813,473	867,035
(6,757)	(4,918)
99.2%	99.4%
65,000	-
(44,484)	-
827,232	862,117
13,759	(4,918)
101.7%	99.4%

הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון
הון נדרש לכושר פירעון
גירעון
יחס כושר פירעון כלכלי (באחוזים)

השפעת פעולות הונית מהותיות שהתרחשו בתקופה שבין תאריך החישוב לתאריך פרסום דוח יחס כושר פירעון: גיוס מכשירי הון

חריגה ממגבלות כמותיות
הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון
גירעון
יחס כושר פירעון כלכלי (באחוזים)

לפרטים בדבר יחס כושר הפירעון ללא יישום הוראות מעבר לתקופת הפריסה, וללא התאמת תרחיש מניות ובדבר יעד יחס כושר הפירעון ומגבלות החלות על החברה לעניין חלוקת דיבידנד, ראה סעיף 3 להלן.

(2) סף הון (MCR)

ליום 31 בדצמבר 2022	ליום 30 ביוני 2023
מבוקר**	בלתי מבוקר*
אלפי ש"ח	
366,063	390,166
493,708	506,633

סף ההון (MCR)
הון עצמי לעניין סף ההון

בכוונת החברה לבצע פעולות העשויות להביא לשיפור ביחס כושר הפירעון שלה. נכון למועד פרסום הדוח, לחברה אין יכולת להעריך באופן מהימן את השפעת הצעדים על כושר פירעונה, וגם לא את עיתוי מימושם.

לדוח יחס כושר פירעון כלכלי המפורסם באתר האינטרנט של החברה:

<https://www.hcsra.co.il/AboutUs/FinancialData/Documents/%d7%93%d7%95%d7%97%20%d7%99%d7%97%d7%a1%20%d7%9b%d7%95%d7%a9%d7%a8%20%d7%a4%d7%99%d7%a8%d7%a2%d7%95%d7%9f%20%d7%99%d7%95%d7%a0%d7%99%202023.pdf>

(3) להלן נתונים אודות יחס כושר הפירעון הכלכלי של החברה, כשהוא מחושב ללא הוראות המעבר ובכפוף ליעד יחס כושר פירעון שקבע דירקטוריון החברה.

ליום 31 בדצמבר 2022	ליום 30 ביוני 2023
מבוקר**	בלתי מבוקר*
אלפי ש"ח	
784,878	818,133
910,958	973,833
(126,080)	(155,700)
86.2%	84.0%
65,000	-
784,878	818,133
(126,080)	(155,700)
86.2%	84.0%
107%	107%
(189,847)	(223,868)

ללא יישום הוראות המעבר לתקופת הפריסה וללא התאמת תרחיש מניות:

הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון (SCR)
הון נדרש לכושר פירעון (SCR)
גירעון ליום הדוח
יחס כושר פירעון כלכלי (באחוזים)

השפעת פעולות הונית מהותיות שהתרחשו בתקופה שבין תאריך החישוב לתאריך פרסום דוח יחס כושר פירעון: גיוס מכשירי הון

הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון
גירעון
יחס כושר פירעון כלכלי (באחוזים)

עודף ההון לאחר פעולות הונית שהתרחשו בתקופה שבין תאריך החישוב לתאריך פרסום דוח יחס כושר פירעון, ביחס ליעד הדירקטוריון:

יעד יחס כושר הפירעון הכלכלי של הדירקטוריון (באחוזים)
גרעון הון ביחס ליעד

* כל מקום בטבלאות לעיל בו מופיע "בלתי מבוקר", המונח מתייחס לסקירה שנערכה בהתאם לעקרונות תקן הבטחת מהימנות בינלאומי ISAE3000 - התקשרויות מסוג Assurance שאינן ביקורת או סקירה של מידע כספי היסטורי.
** המונח "מבוקר" מתייחס לביקורת שנערכה בהתאם לתקן הבטחת מהימנות בינלאומי ISAE3400 - בדיקה של מידע כספי עתידי.

ביום 5 בינואר 2022 פרסם הממונה תיקון הוראות החוזר המאוחד - פרק 3 חלק 4 שער 5 "דיווח לממונה על שוק ההון" - הערכה עצמית של הסיכונים וכושר הפירעון של חברת ביטוח (ORSA), אשר משמעותו המרכזית הינה קביעת עקרונות ליצירת קשר בין אסטרטגיה עסקית, סיכונים וניהול ההון בהתאם לנדבך השני בדירקטיבה. לפרטים נוספים, ראה סעיף 4.5.2 לדוח תיאור עסקי התאגיד.

על פי הוראות אלה, חברות הביטוח נדרשות ליצור הבנה והבהרה של יכולותיהן לשאת לאורך זמן את הסיכונים להם הן נחשפות כתוצאה ממימוש האסטרטגיה העסקית שלהן.

בהתאם להוראות חוזר בנושא "תיקון החוזר המאוחד לעניין הוראות ליישום משטר כושר פירעון כלכלי של חברת ביטוח מבוסס Solvency II", למועד חישוב יחס כושר הפירעון ליום 31 לדצמבר 2022, נדרשה חברת ביטוח לעמוד ב-90% מההון הנדרש. ההון הנדרש לכושר פירעון של חברת ביטוח בתקופה שתחילתה ביום 30 ביוני 2017 וסיומה ביום 31 בדצמבר 2024 יעלה בכל שנה בשיעור של 5% עד למלוא ההון הנדרש (SCR), בהתאם לכך ליום 31 לדצמבר 2023 החברה נדרשת לעמוד ב-95% מההון הנדרש.

לפרטים נוספים אודות דרישות ההון ומשטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II, ראה סעיף 4.5 לפרק תיאור עסקי התאגיד, וכן באור 14 בדוחות הכספיים.

ביום 23 באוגוסט 2023, קיבלה החברה פנייה מהרשות לעניין יחס כושר הפירעון של החברה. במסגרת המכתב נדרשה החברה להעביר לרשות תוכנית פעולה לשיפור יחס כושר הפירעון לרבות תחזיות מפורטות לסוף שנת 2023 ולשנת 2024, וכן תוכנית פעולה לשיפור יכולתה של החברה להעריך את השפעת הפעילות על יחס כושר הפירעון. לפרטים נוספים, ראה באור 14(ו)(2) לדוחות הכספיים של החברה.

דיבידנד 3.1.4

לפרטים נוספים בדבר מדיניות חלוקת הדיבידנד של החברה, ראה סעיף 1.4 לפרק תיאור עסקי התאגיד ובאור 14(ו)(3) לדוחות הכספיים.

שיערוך נכסי נדל"ן 3.1.5

לפרטים בדבר שערוכי נדל"ן של החברה בתקופת הדוח, ראה באור 8 לדוחות הכספיים.

רווח והפסד - נתונים עיקריים דוחות כספיים מאוחדים (במיליוני ש"ח): 3.1.6

לרבעון שהסתיים ביום 31 בדצמבר			לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר				
השינוי באחוזים 2022/2023	2022	2023	השינוי באחוזים 2022/2023	2021	2022	2023	
							ביטוח כללי
13.2	305.1	345.5	12.2	1,175.2	1,178.7	1,322.1	פרמיות שהורוחו ברוטו
24.6	163.5	203.8	4.9	777.2	720.2	755.5	פרמיות שהורוחו בשייר***
16.8	37.6	43.9	*	25.9	(112.1)	72.6	רווח (הפסד) כולל לפני מס ממגזר ביטוח כללי
							ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך
(12.6)	127.7	111.6	(4.9)	416.7	448.9	427.0	פרמיות שהורוחו ברוטו
(10.9)	118.5	105.6	(5.5)	389.2	419.8	396.8	פרמיות שהורוחו בשייר
(5.4)	42.5	40.2	(10.1)	209.9	180.4	162.1	הכנסות מדמי ניהול בביטוח חיים
*	(8.3)	4.8	84.6	22.8	(83.9)	(12.9)	רווח (הפסד) כולל לפני מס ממגזר ביטוח חיים
*	29.3	48.7	*	48.7	(196.0)	59.7	סה"כ רווח (הפסד) ממגזרי פעילות
							פריטים שלא יוחסו למגזרי הפעילות
(60.8)	12	4.7	31.8	54.2	32.1	42.3	רווחים מהשקעות נטו, הכנסות מימון והכנסות אחרות
(100.0)	(0.4)	(0.8)	57.1	(6.2)	(5.6)	(8.8)	הוצאות הנהלה וכלליות
(22.0)	(5)	(3.9)	32.5	(16.1)	(19.4)	(25.7)	הוצאות מימון
**	6.6	(0.1)	9.9	31.9	7.1	7.8	סה"כ רווח כולל לפני מס מסעפים שלא יוחסו
35.7	35.9	48.7	*	80.6	(188.9)	67.5	רווח (הפסד) כולל לפני מס
11.0	20.1	22.3	*	67.1	(108.9)	35.1	סה"כ רווח (הפסד) כולל נטו ממס

* מעבר מהפסד לרווח.
** מעבר מרווח להפסד.
*** להרחבה בנושא עסקאות ביטוח משנה, ראה באור 20(ב) בדוחות הכספיים.

תוצאות התפתחות הרווח הכולל:

התוצאות לשנת 2023 ממגזרי הפעילות בהם עוסקת החברה (ביטוח כללי וביטוח חיים), הסתכמו ברווח כולל לפני מס בסך של כ-59.7 מיליון ש"ח, בהשוואה להפסד כולל לפני מס בסך של כ-196.0 מיליון ש"ח בשנת 2022 ובהשוואה לרווח כולל לפני מס בסך של כ-48.7 מיליון ש"ח בשנת 2021. ברבעון הרביעי לשנת 2023 הסתכמו התוצאות ממגזרי הפעילות ברווח כולל לפני מס בסך של כ-48.7 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח כולל לפני מס בסך של כ-29.3 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

המעבר מהפסד לרווח בתקופת הדוח והגידול ברווח ברבעון הנוכחי אל מול התקופות המקבילות אשתקד, נובע בעיקרו משיפור חיתומי במגזר ביטוח כללי בענפי רכוש, רכב רכוש, חובה וחבויות, וכן ממגזר ביטוח חיים, בעקבות פרסום חוזר לוחות תמותה ועדכון הפרשה לתביעה ייצוגית "גורם פוליסה" בתקופה המקבילה אשתקד. לפרטים נוספים אודות פרסום חוזר לוחות תמותה, ראה באור פוליסה 34(ד)(1) לדוחות הכספיים. לפרטים נוספים אודות התביעה הייצוגית האמורה, ראה באור 34א(1) לדוחות הכספיים.

הרווח הכולל לפני מס מסעיפים שלא יוחסו למגזרי פעילות הסתכם בתקופת הדוח לסך של כ-7.8 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח בסך של כ-7.1 מיליון ש"ח בשנת 2022 ורווח בסך של כ-31.9 מיליון ש"ח בשנת 2021. ההפסד הכולל לפני מס מסעיפים שלא יוחסו למגזרי פעילות הסתכם ברבעון הרביעי לשנת 2023 לסך של כ-0.1 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח כולל בסך של כ-6.6 מיליון ש"ח אשתקד. הגידול ברווח בתקופת הדוח אל מול התקופה המקבילה אשתקד נובע בעיקר מגידול בהכנסות מהשקעות.

בתקופת הדוח הסתכם הרווח הכולל לפני מס לסך של כ-67.5 מיליון ש"ח, לעומת הפסד כולל בסך של כ-188.9 מיליון ש"ח בשנת 2022 ורווח בסך של כ-80.6 מיליון ש"ח בשנת 2021. ברבעון הרביעי לשנת 2023 הסתכם הרווח הכולל לפני מס לסך של כ-48.7 מיליון ש"ח, לעומת רווח כולל לפני מס בסך של כ-35.9 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

3.1.6.1 ניתוח מגזר פעילות ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך:

שינוי באחוזים	מיליוני ש"ח	ביטוח חיים
		פרמיות שהורווחו ברוטו
		2023
(4.9)	427.0	2022
7.7	448.9	2021
(11.7)	416.7	10-12/2023
(12.6)	111.6	10-12/2022
31.0	127.7	
		רווח כולל לפני מס
*	(12.9)	2023
**	(83.9)	2022
	22.8	2021
*	4.8	10-12/2023
	(8.3)	10-12/2022

*מעבר מהפסד לרווח.
**מעבר מרווח להפסד.

תנוגים עיקריים מהדוחות הכספיים בדבר רווחי השקעות ותשואות למבטוחים

להלן פרטים בדבר אומדן סכום רווחי ההשקעות נטו, שנזקפו למבטוחים בפוליסות תלויות תשואה ודמי הניהול המחושבים בהתאם להנחיות הממונה על שוק ההון, על בסיס התשואה והיתרות של עתודות הביטוח:

10-12/2022	10-12/2023	1-12/2021	1-12/2022	1-12/2023	
מיליוני ש"ח					
139.21	624.31	2,174.7	(2,384.24)	1,863.44	רווחי השקעות שנזקפו למבטוחים לאחר דמי ניהול
42.5	40.2	209.8	180.4	162.1	דמי ניהול

התשואות הנומינליות בפוליסות המשתתפות ברווחים בשל פוליסות שהוצאו משנת 1992 ואילך (קרן יי), היו כדלקמן:

10-12/2022	10-12/2023	1-12/2021	1-12/2022	1-12/2023	
באחוזים					
(0.54)	1.34	14.64	(5.52)	7.42	תשואה ברוטו
0.15	0.15	0.60	0.6	0.6	דמי ניהול קבועים
-	-	1.69	-	-	דמי ניהול משתנים
(0.69)	1.19	12.35	(6.12)	6.82	תשואה נטו למבוטח

התשואות הנומינליות בפוליסות שהוצאו משנת 2004 ואילך (במסלול ההשקעה "מסלולית כללית"), היו כדלקמן:

10-12/2022	10-12/2023	1-12/2021	1-12/2022	1-12/2023	
באחוזים					
0.45	2.59	11.94	(7.3)	8.83	תשואה ברוטו
0.2	0.2	0.8	0.8	0.8	דמי ניהול קבועים
0.25	2.39	11.14	(8.1)	8.03	תשואה נטו למבוטח

ניתוח מגזר פעילות ביטוח חיים וחיסכון לטווח ארוך

הפרמיות שהורווחו ברוטו בענף ביטוח חיים בשנת 2023 הסתכמו לסך של כ-427.0 מיליון ש"ח, בהשוואה לסך של כ-448.9 מיליון ש"ח בשנת 2022 וסך של כ-416.7 מיליון ש"ח בשנת 2021, קיטון בשיעור של כ-4.9% וגידול בשיעור של 7.7%, בהתאמה. ברבעון הרביעי לשנת 2023 הסתכמו הפרמיות שהורווחו בענף ביטוח חיים בסך של כ-111.6 מיליון ש"ח, בהשוואה לסך של כ-127.7 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, קיטון של כ-12.6%.

בשנת 2023 הסתכמו תוצאות הפעילות בענף ביטוח חיים בהפסד כולל לפני מס בסך של כ-12.9 מיליון ש"ח, בהשוואה להפסד כולל לפני מס בסך של כ-83.9 מיליון ש"ח בשנת 2022 ורווח כולל לפני מס בסך של כ-22.8 מיליון ש"ח בשנת 2021. ברבעון הרביעי לשנת 2023 הסתכמו תוצאות הפעילות בענף ביטוח חיים ברווח כולל לפני מס בסך של כ-4.8 מיליון ש"ח, בהשוואה להפסד כולל לפני מס בסך של כ-8.3 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

הקיטון בהפסד בתקופת הדוח והמעבר מהפסד לרווח ברבעון הנוכחי לעומת התקופות המקבילות אשתקד נובע, בין היתר, מפרסום חוזר לוחות תמותה אשתקד, אשר כתוצאה מיישומו ההפרשה לעתודות ביטוח בתקופה המקבילה אשתקד גדלה בסכום של כ-23.7 מיליון ש"ח. בנוסף, בתקופה המקבילה אשתקד גדלה ההפרשה בגין תובענה ייצוגית "גורם פוליסה". לפרטים נוספים, ראה באור 34א(1) לדוחות הכספיים. כמו-כן, נציין כי בתקופת הדוח החברה לא גבתה דמי ניהול משתנים, וזאת בשל התשואה השלילית שהחלה בשנת 2022 בפוליסות המשתתפות ברווחים, וכל עוד לא תושג בעתיד תשואה ריאלית חיובית בגין פוליסות אלו לא תוכל החברה לגבות דמי ניהול משתנים ("בור בדמי הניהול"). ליום 31 בדצמבר 2023, הבור בדמי הניהול עמד על סך של כ-19 מיליון ש"ח.

שיעור הפדיונות ביחס לממוצע עתודות ביטוח חיים ברוטו ליום 31 בדצמבר 2023, ליום 31 בדצמבר 2022 וליום 31 בדצמבר 2021, הינו כ-8.4%, כ-7.8% וכ-7.0%, בהתאמה.

חלוקת הרווח מעסקי ביטוח חיים

לפרטים נוספים בדבר חלוקת הרווח מפעילות החברה בענף ביטוח חיים, ראה באור 17 לדוחות הכספיים של החברה.

להלן מספר הסברים עיקריים:

באור 17 כולל ניתוח של עסקי החברה בביטוח חיים בחתך של מוצרים בעלי מרכיב חיסכון לפי שנות חיתום שונות ומוצרים שאינם כוללים מרכיב חיסכון, תוך הפרדה בין פוליסות פרט לפוליסות קבוצתיות. כמו-כן, באור 17 מציג את המרווח הפיננסי הכולל דמי ניהול לשנים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2023, 2022 ו-2021, בסך של כ-157.9 מיליון ש"ח, כ-180.4 מיליון ש"ח וכ-210.8 מיליון ש"ח, בהתאמה.

ההפסד הכולל מפוליסות שהופקו עד שנת 1990 (בעיקרן מבטיחות תשואה ומגובות באג"ח ח"ץ), הסתכם לסך של כ-1.7 מיליון ש"ח, לעומת הפסד כולל בסך של כ-8.3 מיליון ש"ח אשתקד והפסד כולל בסך של כ-3.5 מיליון ש"ח בשנת 2021. הקיטון בהפסד בתקופת הדוח נובע בעיקר מפרסום חוזר לוחות תמותה אשתקד.

ההפסד הכולל מפוליסות שהופקו עד שנת 2003 (משתתפות ברווחים) הסתכם בתקופת הדוח בסך של כ-1.2 מיליון ש"ח, לעומת הפסד כולל בסך של כ-40.6 מיליון ש"ח אשתקד ורווח כולל בסך של כ-17.5 מיליון ש"ח בשנת 2021. הקיטון בהפסד בתקופת הדוח נובע בעיקרו מפרסום חוזר לוחות תמורת אשתקד ומעדכון הפרשה אקטוארית בגין בקשות לאישור תובענות כייצוגיות אשתקד.

ההפסד הכולל מפוליסות מסוג משתתף ברווחים משנת 2004 ואילך, הסתכם בסך של כ-8.4 מיליון ש"ח לעומת הפסד כולל בסך של כ-31.1 מיליון ש"ח אשתקד והפסד כולל בסך של כ-11.0 מיליון ש"ח בשנת 2021. הקיטון בהפסד בתקופת הדוח נובע מפרסום חוזר לוחות תמורת אשתקד. כמו-כן, חלה ירידה בביטולים בתיק חוזי השקעה שמנעה מחיקת הוצאות רכישה נדחות מול אשתקד.

ההפסד הכולל מעסקי הפוליסות הנמכרות ללא מרכיב היסכון הסתכם לסך של כ-1.6 מיליון ש"ח, לעומת הפסד כולל של כ-3.8 מיליון ש"ח אשתקד ורווח כולל בסך של כ-19.8 מיליון ש"ח בשנת 2021. הקיטון בהפסד בתקופת הדוח נובע בעיקרו מקיטון בביטולים.

לפרטים אודות עתודות הביטוח בשני פילוחים: פילוח לפי חשיפה ביטוחית, המפרט את התחייבויות החברה בחלוקה של ערכי פדיון קצבתי או הוני ובחלוקה למרכיבי סיכון אחרים; ופילוח לפי חשיפה פיננסית, מבטיח תשואה או משתתף ברווחי השקעה, ראה באור 17 לדוחות הכספיים.

3.1.6.2 ניתוח תחום ביטוח כללי לפי ענפים (רכב חובה, רכב רכוש וביטוח כללי אחר):

% מסה"כ		% שינוי		לשנה שנסתיימה ב-31 בדצמבר			על בסיס שנתי במיליוני ש"ח
2022	2023	2021/2022	2022/2023	2021	2022	2023	
רכב חובה							
22.0	16.9	(4.8)	(13.7)	286.9	273.0	235.5	פרמיות ברוטו
16.0	16.5	35.2	19.3	84	113.6	135.5	פרמיות שייר**
36.2	40.4	*	**	1.5	(40.6)	29.3	רווח (הפסד) כולל לפני מס
רכב רכוש							
40.0	49.1	17.5	37.6	422.5	496.3	683.1	פרמיות ברוטו
50.0	55.1	(13.4)	27.6	410.3	355.3	453.5	פרמיות שייר
91.4	4.4	(274.72)	**	(3.6)	(102.5)	3.2	רווח (הפסד) כולל לפני מס
				92.2	110.7	88.5	ברוטו Loss ratio באחוזים ¹
				90.6	114.0	84.9	שייר Loss ratio באחוזים ²
				117.0	135.8	110.4	ברוטו Combined ratio באחוזים ³
				115.8	141.8	110.3	שייר Combined ratio באחוזים ⁴
ביטוח כללי אחר:							
ענפי חבויות							
17.9	16.1	8.1	0.8	205.8	222.4	224.1	פרמיות ברוטו
21.4	18.2	(16.6)	(1.5)	182.1	151.8	149.5	פרמיות שייר
(7.0)	(8.8)	34.5	**	5.8	7.8	(6.4)	רווח (הפסד) כולל לפני מס
רכוש אחר							
20.0	17.9	(5.2)	0.7	261.5	248.0	249.7	פרמיות ברוטו
12.7	10.3	(14.7)	(5.4)	105.5	90.0	85.1	פרמיות שייר
(20.7)	64.0	4.5	100.4	22.2	23.2	46.5	רווח כולל לפני מס
				61.5	87.6	43.8	ברוטו Loss ratio באחוזים ¹
				61.5	59.0	31.0	בשייר Loss ratio באחוזים ²
				88.8	113.9	68.9	ברוטו Combined ratio באחוזים ³
				93.4	92.5	60.0	בשייר Combined ratio באחוזים ⁴
סה"כ							
100	100	5.4	12.3	1176.7	1239.7	1,392.4	פרמיות ברוטו
100	100	(9.1)	15.9	781.9	710.7	823.6	פרמיות שייר
100	100	*	**	25.9	(112.1)	72.6	רווח (הפסד) כולל לפני מס

* מעבר מרווח להפסד.

** מעבר מהפסד לרווח.

*** עסקאות ביטוח משנה, ראה באור 20(ב) לדוחות הכספיים.

- (1) תשלומים ושינוי בתלויות ברוטו
פרמיה מורוחת ברוטו
- (2) תשלומים ושינוי בתלויות שייר
פרמיה מורוחת שייר
- (3) תשלומים ושינוי בתלויות ברוטו + הוצאות ועמלות
פרמיה מורוחת ברוטו
- (4) תשלומים ושינוי בתלויות שייר + הוצאות ועמלות
פרמיה מורוחת שייר

% מסה"כ		% שינוי בין הרבעונים	לרבעון שהסתיים ב-31 בדצמבר		על בסיס רבעוני במיליוני ש"ח
2022	2023	2022/2023	2022	2023	
רכב חובה					
16.8	15.2	2.1	42.9	43.8	פרמיות ברוטו
12.6	13.7	31.5	18.1	23.8	פרמיות שייר
19.9	30.1	76.0	7.5	13.2	רווח כולל לפני מס
רכב רכוש					
44.3	54.5	38.6	113.3	157.0	פרמיות ברוטו
54.4	62.3	38.7	78.3	108.6	פרמיות שייר
23.1	56.5	185.1	8.7	24.8	רווח (הפסד) כולל לפני מס
			97.8	70.2	ברוטו Loss ratio באחוזים
			97.0	65.3	שייר Loss ratio באחוזים
			121.7	91.9	ברוטו Combined ratio באחוזים
			128.5	90.3	שייר Combined ratio באחוזים
ביטוח כללי אחר:					
ענפי חבויות					
18.3	13.4	(17.6)	46.7	38.5	פרמיות ברוטו
21.7	14.1	(21.4)	31.3	24.6	פרמיות שייר
35.4	(5.7)	*	13.3	(2.5)	רווח (הפסד) כולל לפני מס
ענפי רכוש אחרים					
20.7	17.0	(7.4)	52.9	49.0	פרמיות ברוטו
11.3	9.9	5.5	16.3	17.2	פרמיות שייר
21.5	19.1	3.7	8.1	8.4	רווח כולל לפני מס
			89.5	45.2	ברוטו Loss ratio באחוזים ¹
			79.6	36.5	בשייר Loss ratio באחוזים ²
			114.1	74.5	ברוטו Combined ratio באחוזים ³
			110.8	80.1	בשייר Combined ratio באחוזים ⁴
סה"כ					
100	100.0	12.7	255.8	288.3	פרמיות ברוטו
100	100.0	21.0	144.0	174.2	פרמיות שייר
100	100.0	16.8	37.6	43.9	רווח (הפסד) כולל לפני מס

- (1) תשלומים ושינוי בתלויות ברוטו פרמיה מורוחת ברוטו
- (2) תשלומים ושינוי בתלויות שייר פרמיה מורוחת שייר
- (3) תשלומים ושינוי בתלויות ברוטו + הוצאות ועמלות פרמיה מורוחת ברוטו
- (4) תשלומים ושינוי בתלויות שייר + הוצאות ועמלות פרמיה מורוחת שייר

ניתוח ענפי פעילות ביטוח כללי (רכב חובה, רכב רכוש וביטוח כללי אחר)

ההכנסות מפרמיות ברוטו בשנת 2023 בענף ביטוח כללי הסתכמו לסך של כ-1,392.4 מיליון ש"ח, בהשוואה לכ-1,239.7 מיליון ש"ח בשנת 2022 וסך של כ-1,176.7 מיליון ש"ח בשנת 2021, גידול של כ-12.3% וכ-5.4% בהתאמה. ההכנסות מפרמיות ברוטו ברבעון הרביעי לשנת 2023 הסתכמו לסך של כ-288.3 מיליון ש"ח, בהשוואה לסך של כ-255.8 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ-12.7%. הגידול בהכנסות מפרמיות בתקופת הדוח וכן ברבעון הרביעי לשנת 2023, לעומת התקופות המקבילות אשתקד, נובע בעיקר מענף רכב רכוש.

התוצאות מענפי פעילות ביטוח כללי בשנת 2023 הסתכמו ברווח כולל לפני מס בסך של כ-72.6 מיליון ש"ח, בהשוואה להפסד כולל לפני מס בסך של כ-112.1 מיליון ש"ח בשנת 2022 ורווח כולל לפני מס בסך של כ-25.9 מיליון ש"ח בשנת 2021. ברבעון הרביעי לשנת 2023 הסתכמו תוצאות ביטוח כללי ברווח כולל לפני מס בסך של כ-43.9 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח כולל לפני מס בסך של כ-37.6 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. המעבר מהפסד לרווח בתקופת הדוח והגידול ברווח ברבעון הנוכחי, לעומת התקופות המקבילות אשתקד, נובע משיפור חיתומי בענפי רכוש, רכב רכוש וחובה, שיפור זה מותן עם קיטון מהכנסות מהשקעות.

ענף פעילות רכב חובה

בתקופת הדוח, הפרמיה ברוטו בענף פעילות רכב חובה הסתכמה לסך של כ-235.5 מיליון ש"ח, לעומת סך של כ-273 מיליון ש"ח בשנת 2022 וסך של כ-286.9 מיליון ש"ח בשנת 2021, קיטון בשיעור של כ-13.7% ושל כ-4.8% בהתאמה. ברבעון הנוכחי הסתכמו ההכנסות מפרמיות בכ-43.8 מיליון ש"ח, לעומת 42.9 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ-2.1%.

תוצאות הפעילות בענף רכב חובה הסתכמו בשנת 2023 ברווח כולל לפני מס בסך של כ-29.3 מיליון ש"ח, לעומת הפסד כולל לפני מס של כ-40.6 מיליון ש"ח בשנת 2022 ורווח כולל לפני מס בסך של כ-1.5 מיליון ש"ח בשנת 2021. ברבעון הרביעי לשנת 2023 תוצאות הפעילות בענף רכב חובה הסתכמו ברווח כולל לפני מס בסך של כ-13.2 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח כולל לפני מס בסך של כ-7.5 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. המעבר מהפסד לרווח בתקופת הדוח והגידול ברווח ברבעון הנוכחי מול התקופות המקבילות אשתקד נובע בעיקר מהתפתחות שלילית בתוצאות החיתומיות אשתקד, וזאת בגין שנות חיתום קודמות.

ענף פעילות רכב רכוש

בתקופת הדוח, הסתכמה הפרמיה ברוטו בענף פעילות רכב רכוש בסך של כ-683.1 מיליון ש"ח, לעומת סך של כ-496.3 מיליון ש"ח בשנת 2022 וסך של כ-422.5 מיליון ש"ח בשנת 2021, גידול של כ-37.6% ושל כ-17.5%, בהתאמה. ברבעון הנוכחי הסתכמו ההכנסות מפרמיות ברוטו בכ-157.0 מיליון ש"ח, לעומת סך של כ-113.3 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ-38.6%. עיקר הגידול נובע משינוי עיתויי חידושים, הגדלת התיק הביטוחי והתאמת פרמיית הסיכון בהתאם להחמרה בתוצאות החיתומיות.

תוצאות ענף פעילות רכב רכוש הסתכמו בשנת 2023 ברווח כולל לפני מס של כ-3.2 מיליון ש"ח, לעומת הפסד לפני מס בסך של כ-102.5 מיליון ש"ח בשנת 2022 והפסד לפני מס בסך של כ-3.6 מיליון ש"ח בשנת 2021. גורם מרכזי למעבר מהפסד לרווח הינו השיפור החיתומי, וזאת כתוצאה מעליית תעריפים וטיוב התיק הביטוחי, בניכוי השפעה מקזזת של עלייה בשכירות הגניבות.

השיפור החיתומי האמור קיבל ביטוי גם בתוצאות מגזר הפעילות ברבעון הרביעי לשנת 2023, אשר הסתכמו ברווח כולל לפני מס בסך של כ-24.8 מיליון ש"ח, לעומת רווח כולל לפני מס בסך של כ-8.7 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

ביטוח חבויות

בתקופת הדוח הסתכמה הפרמיה ברוטו בענפי החבויות בסך של כ-224.1 מיליון ש"ח, לעומת סך של כ-222.4 מיליון ש"ח בשנת 2022 וסך של כ-205.8 מיליון ש"ח בשנת 2021, גידול של כ-0.8% ושל כ-8.1%, בהתאמה. ברבעון הנוכחי הסתכמו ההכנסות מפרמיות בכ-38.5 מיליון ש"ח, לעומת סך של כ-46.7 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, קיטון של כ-17.6%.

ההפסד הכולל לפני מס בענפי החבויות בתקופת הדוח הסתכם לסך של כ-6.4 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח כולל לפני מס בסך של כ-7.8 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ההפסד הכולל לפני מס ברבעון הנוכחי הסתכם לסך של כ-2.5 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח כולל לפני מס בסך של כ-13.3 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. המעבר מרווח להפסד בתקופת הדוח וברבעון הנוכחי מול התקופות המקבילות אשתקד נובע מקיטון בהכנסות מהשקעות שיוחסו לתחום זה. על אף האמור, ישנו שיפור חיתומי הנובע מהתפתחות שלילית בתוצאות החיתומיות אשתקד, וזאת בגין שנות חיתום קודמות.

ביטוחי הרכוש (ללא רכב)

ההכנסות מפרמיות ברוטו במגזר פעילות ביטוחי הרכוש (ללא רכב) הסתכמו בתקופת הדוח לסך של כ-249.7 מיליון ש"ח, לעומת סך של כ-248.0 מיליון ש"ח בשנת 2022 וסך של כ-261.5 מיליון ש"ח בשנת 2021, גידול של כ-0.7% וקיטון של כ-5.2%, בהתאמה. ברבעון הרביעי לשנת 2023 הסתכמו ההכנסות מפרמיות בסך של כ-49.0 מיליון ש"ח, לעומת סך של כ-52.9 מיליון ש"ח אשתקד, קיטון של כ-7.4%.

הרווח הכולל לפני מס בביטוחי הרכוש (ללא רכב) בתקופת הדוח הסתכם לסך של כ-46.5 מיליון ש"ח לעומת רווח כולל לפני מס בסך של כ-23.2 מיליון ש"ח בשנת 2022 ורווח כולל לפני מס בסך של כ-22.2 מיליון ש"ח בשנת 2021. הרווח הכולל לפני מס בביטוחי הרכוש (ללא רכב) ברבעון הרביעי לשנת 2023 הסתכם לסך של כ-8.4 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח בסך של כ-8.1 מיליון ש"ח אשתקד. הגידול ברווח בתקופת הדוח וברבעון הנוכחי אל מול התקופות המקבילות אשתקד נובע בעיקר משיפור חיתומי בענף דירות, ענפי עסקים והנדסי.

3.2 תזרימי מזומנים ונזילות

בשנת 2023 חלה עלייה בסכום המזומנים ושווי המזומנים בסך של כ-133 מיליון ש"ח. תזרימי המזומנים שנבעו מפעילות שוטפת הסתכמו בכ-127 מיליון ש"ח. תזרימי המזומנים ששימשו לפעילות השקעה הסתכמו בכ-55.5 מיליון ש"ח, שעיקרם שימש לרכישת נכסים לא מוחשיים (תוכנה). תזרימי המזומנים שנבעו מפעילות מימון הסתכמו בכ-61.5 מיליון ש"ח, אשר התקבלו בגין כתבי התחייבויות נדחים שנטלה החברה.

3.3 מקורות מימון

3.3.1 החברה מממנת את פעילותה, הן מהון עצמי והן מכתבי התחייבות נדחים מתאגידים בנקאיים ומהציבור (אג"ח סחירות). החברה נוהגת לגייס כתבי התחייבות נדחים מעת לעת בהתאם לצרכי ההון שלה. לפרטים נוספים, ראה באור 18 לדוחות הכספיים.

3.3.2 באשר לאג"ח הסחירות שלה, החברה הנפיקה שתי סדרות של כתבי התחייבות נדחים, אגרות חוב (סדרה 3) ואגרות חוב (סדרה 4), אשר הוכרו בידי הממונה כהון משני מורכב. נכון למועד תקופת הדוח, קיימים במחזור 102,920,000 ש"ח ע.נ. אגרות חוב (סדרה 3) ו-169,607,000 ש"ח ע.נ. אגרות חוב (סדרה 4). לפרטים נוספים, ראה סעיף 8 להלן.

3.3.3 ליום 31 בדצמבר 2023, לחברה יתרת התחייבויות בגין כתבי התחייבות נדחים לבנקים בסך של כ-195 מיליון ש"ח.

3.3.4 לפרטים נוספים אודות כתבי התחייבויות שנטלה החברה, ראה באור 18 לדוחות הכספיים.

4. תשיפה לסיכוני שוק ודרכי ניהולם

למידע בדבר סיכוני אשראי וריבית במאוחד ליום 31 בדצמבר 2023, ראה באור 332 לדוחות הכספיים.

4.1 האחראי על ניהול סיכוני שוק בחברה

האחראי על ניהול סיכוני השוק בחברה הינו מנהל הסיכונים הראשי של החברה, מר דרור קלודה. לפרטים נוספים, ראה תקנה 26א בפרק הרביעי לדוח התקופתי (פרטים נוספים על החברה).

4.2 תיאור סיכוני שוק

סיכוני שוק הינם סיכונים להכנסות החברה ולהונה העצמי, הנובעים מתנודתיות בשוויים ההוגן של מכשירים פיננסיים. ככלל, החברה חשופה לסיכוני שוק כגון: שינויים בשיעורי ריביות, במדד המחירים לצרכן, בשערי מט"ח, במרווחי אשראי, במחירי המניות בארץ ובחול"ל ובמחירי הנדל"ן, וזאת לאור אחזקותיה בנכסים פיננסיים שונים.

4.3 מדיניות החברה בניהול סיכוני שוק

עיקרי מדיניות ניהול סיכוני השוק ומדיניות ההשקעות של החברה נקבעים על-ידי האורגנים המתאימים בחברה ומאושרים על-ידי דירקטוריון החברה. הדירקטוריון ועדות ההשקעה של החברה מקבלים דיווחים תקופתיים על חשיפת תיקי ההשקעות השונים של החברה לשינויים בשוק ההון, שיעורי הריבית, שערי חליפין ואינפלציה וכדומה, לרבות תרחישי קיצון, השפעה על יחס כושר פירעון (בהשקעות נוסטרו) ומדדי סיכון אחרים, ובהתייחס לכך דנים ברמות החשיפה של אפיקי ההשקעה השונים. כמו-כן, מעת לעת במהלך השנה מקיימות ועדות ההשקעה וכן הדירקטוריון דיונים בהתייחס לחשיפות שנקבעו.

4.4 הפיקוח על מדיניות ניהול סיכוני שוק ואופן מימושה

הפיקוח על ניהול סיכוני שוק של החברה מתבצע באמצעות ועדות ההשקעה והדירקטוריון. ועדת השקעות תיק משתתף מתכנסת לפחות פעמיים בחודש וועדת השקעות נוסטרו מתכנסת לפחות אחת לחודש. הוועדות מדווחות על רמות החשיפה של תיקי ההשקעות, הן באמצעות מדידת ערך הסיכון (VaR), המודד את ההפסד המירבי הפוטנציאלי בהסתברות נתונה, והן על-ידי בחינת ההפסד הצפוי לחברה בתרחישי קיצון שונים. דירקטוריון החברה מקבל, לכל הפחות, דיווח שנתי מפורט ממנהל הסיכונים אודות הסיכונים הפיננסיים. כמו-כן, קיימת ועדה ייעודית לתחום ניהול הסיכונים המורכבת מחברי דירקטוריון, שתפקידה לפקח על המדיניות וניהול הסיכונים בחברה. ועדת ניהול הסיכונים מקבלת ממנהל הסיכונים דיווח אודות סיכונים פיננסיים מהותיים מעת לעת. לפרטים אודות בסיסי הצמדה, ראה באור 332(5) לדוחות הכספיים.

4.5 נתוני נגזרים ליום 31 בדצמבר 2023

במהלך תקופת הדוח החברה לא החזיקה בנגזרים בסכומים משמעותיים.

4.6 מבחני רגישות ליום 31 בדצמבר 2023

לפרטים אודות מבחני רגישות, ראה באור 332(3) לדוחות הכספיים.

4.7 הליכים משפטיים מהותיים

לפרטים אודות בקשות לאישור ותובענות ייצוגיות שהוגשו נגד החברה, ראה באור 34 לדוחות הכספיים.

5. יעדים ואסטרטגיה עסקית

יובהר כי המידע הנכלל בסעיף זה כולל מידע צופה פני עתיד, אשר הינו מידע בלתי וודאי לגבי העתיד, המבוסס על אינפורמציה הקיימת בחברה נכון למועד כתיבת הדוח וכולל הערכות של החברה או כוונותיה. אין לחברה כל ודאות כי הערכותיה יתממשו, ותוצאות הפעילות בפועל עלולות להיות שונות מן המוערך.

האסטרטגיה העסקית של החברה ויעדיה העיקריים:

5.1 יעדים ואסטרטגיה עסקית של החברה, תנאי שוק מאתגרים הכוללים סביבה תחרותית מורכבת ומשתנה, התפתחות והתווספות מתחרים וערוצי הפצה חדשים, שינויים רגולטוריים תכופים, סביבת ריבית נמוכה לאורך שנים עם השלכות משמעותיות על החברה ודרישות הון גדולות, מחייבים את החברות לבחון מעת לעת את אופן התמודדותן והיערכותן לגבי היעדים והאסטרטגיה העסקית שלהן.

5.2 החל מהרבעון השני לשנת 2023, החברה החלה בהליך לגיבוש ובניית תכנית אסטרטגית ולצורך כך התקשרה עם חברת ייעוץ מובילה. בחודש ינואר 2024 אושרו עקרונות המתווה של התכנית האסטרטגית על-ידי דירקטוריון החברה.

5.3 לאסטרטגיה של החברה ארבעה נדבכים מרכזיים:

א. צמיחה ממוקדת תשואה - מיקוד בקווי עסקים בעלי רווחיות גבוהה ובעלי תשואה להון גבוהה להגדלת רווחיות בראיית יעילות הונית.

ב. בניית ערוצי הפצה כ"נכס" - בניית ערוצי הפצה אפקטיביים ואיכותיים לטווח הארוך.

ג. ייעול תהליכים ומיקוד בראיית לקוח והיעילות - בניית תהליכים יעילים וממוקדי לקוח, תוך תעדוף וריכוז משאבי החברה נושאים שבמיקוד.

ד. עקרונות ארגוניים ליישום האסטרטגיה - ארגון ממוקד ביישום המיקודים האסטרטגיים ומדידה.

5.4 החברה צופה כי יישום התכנית האסטרטגית יביא לשיפור פרמנטי ברווח, אשר ישתקף באופן מדורג על פני מספר שנים.

6. היבטי ממשל תאגידי**6.1 דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית**

על פי סעיף 92(א)(12) לחוק החברות, התשנ"ט-1999 וסעיף 7 לחוזר דירקטוריון גוף מוסדי, החליט דירקטוריון החברה כי בהתחשב בסוג החברה, בגודלה, מורכבות פעילותה והיקפה, דירקטוריון החברה ימנה בין 7 (כולל) עד 15 חברים, כאשר מחציתם יהיו בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית. לפרטים בדבר הדירקטורים המכהנים בחברה שהינם בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית, ראה תקנה 26 לפרק הרביעי (פרטים נוספים על התאגיד) בדוח התקופתי.

6.2 מדיניות התאגיד בנושא מתן תרומות

בישיבת דירקטוריון החברה שהתקיימה ביום 29 בדצמבר 2022 אושר תקציב התרומות של החברה לשנת 2023 שעמד על סך של כ-1.2 מיליון ש"ח, מתוכם 925 אלפי ש"ח הוקצו לטובת קרן התרומות של החברה וכ-275 אלפי ש"ח הוקצו לטובת קרן אלעזרא. נכון ליום 31 בדצמבר 2023, תקציב התרומות לשנת 2023 נוצל במלואו. ביום 31 בינואר 2024 אושר תקציב התרומות של החברה לשנת 2024 כך שיעמוד על סך של כ-1.2 מיליון ש"ח, מתוכם כ-925 אלפי ש"ח יוקצו לטובת קרן התרומות של החברה ו-275 אלפי ש"ח יוקצו לטובת קרן אלעזרא.

6.3 עסקאות זניחות

לעניין קביעת קריטריונים לסיווג עסקאות זניחות בהתאם לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים), התש"ל-1970, ראה סעיף 7.6 לדוח הדירקטוריון שבדוח התקופתי לשנת 2016 (שפרסמה החברה ביום 30 במרס 2017).

6.4 שינויים בהרכב הדירקטוריון ובמצבת נושאי משרה בכירה בתקופת הדוח ועד לתאריך פרסום הדוח

6.4.1 בתחילת שנת 2024 הגב' חני סלע מונתה למנכ"לית בסט פיננסים סוכנות לביטוח (2022) בע"מ חלף תפקידה כסמנכ"לית וראש אגף ביטוח חיים. במקביל, מר איל אליה, ראש חטיבת הפיננסים, מונה לסמנכ"ל פיננסים וסיכונים.

6.4.2 ביום 30 באוגוסט 2023 דירקטוריון החברה אישר למנות את מר בארי כספי כסמנכ"ל הכספים של החברה, בכפוף לאי התנגדות הממונה.

6.4.3 ביום 30 באוגוסט 2023 דירקטוריון החברה אישר למנות את מר זיו שיפמן כמנהל חטיבת תפעול ומכירות מערך go בחברה.

6.4.4 ביום 31 באוגוסט 2023 מר דוד סלמה סיים את כהונתו כסמנכ"ל הכספים בחברה.

6.4.5 ביום 10 במאי 2023 גב' מיכל דוידוב החלה לכהן כמנהלת חטיבת השירות בחברה.

6.4.6 ביום 28 בפברואר 2023 מר זיו ורטהיימר, סמנכ"ל הפיננסים בחברה, סיים את העסקתו בחברה ובמקומו מונה מר איל אליה, אשר כהונתו אושרה על-ידי דירקטוריון החברה ביום 27 בפברואר 2023.

6.4.7 ביום 13 בפברואר 2023 אישרה האסיפה הכללית של החברה את חידוש מינויו של מר שמעון כהן כדירקטור חיצוני וכדירקטור בלתי תלוי בחברה.

6.4.8 לעניין שינויים שחלו בכהונת הדירקטורים החיצוניים של החברה, ראה סעיף 4.1 בפרק תיאור עסקי התאגיד.

7. גילוי בקשר עם הדיווח הפיננסי של התאגיד**אומדנים חשבונאיים קריטיים**

החברה רושמת את ההתחייבויות הביטוחיות בהתאם לכללי החשבונאות החלים על מבטח, בין היתר, על-פי חישובים ואומדנים אקטואריים. לפרטים נוספים, ראה באור 2 לדוחות הכספיים.

8. גילוי ייעודי למחזיקי אגרות החוב*

סדרה	מועד הנפקה	שווי נקוב			שכום הריבית המאזן	השווי ההוגן כפי שנכלל בדוחות הכספיים האחרונים (31.12.2023)	שווי בורסאי ליום 31.3.2024	שיעור הריבית	מועדי תשלום		הצמדה בסיס קרן וריבית	האם אגרות החוב ניתנות להמרה לנייר ערך אחר?	זכות החברה לבצע פדיון מוקדם או המרה כפויה לני"ע אחרים, והתנאים	ערבות לתשלום התחייבות החברה	דירוג
		במועד ההנפקה	במועד הדוח	כשהוא מוערך מחדש לפי תנאי הצמדה ליום המאזן					קרן	ריבית					
3*	יולי 2018	102,920,000	102,920,000	103,473,000	-	101,788,000	6.29%	1	1	שקלי	לא	2	-	Baa2 ³	
4*	דצמבר 2018	130,000,000	130,000,000	129,090,000	-	125,676,000	5.45%	5	5	שקלי	לא	6	-	Baa2 ⁷	
4*	ינואר 2019	39,176,000	39,607,000	39,330,000	-	38,289,000	5.45%				לא				

להלן פרטים בדבר תעודות התחייבות של החברה שבמחזור, סמוך למועד פרסום הדוח:

- * אגרות חוב (סדרה 3) ו-(סדרה 4) אינן מהותיות לחברה, היות והתחייבויות החברה על פיהן לתום שנת הדיווח, אינן מהוות 5% או יותר מסך התחייבויות החברה.
- הקרן תשולם בתשלום אחד ביום 1 ביולי בשנת 2026. יובהר, כי אגרות החוב (סדרה 3) הוכרו על ידי הממונה כהון רובד 2 של החברה ובהתאם, תשלום הקרן ו/או הריבית בגין אגרות החוב (סדרה 3) עשויים להידחות בשל התקיימות של נסיבות משהות להון רובד 2. הריבית משולמת ארבע פעמים בשנה ביום 1 בינואר, 1 באפריל, 1 ביולי ו-1 באוקטובר של כל אחת מהשנים 2019-2025 (כולל); ו-1 בינואר, 1 באפריל ו-1 ביולי של שנת 2026 ("מועדי תשלום הריבית"), וזאת בעד התקופה המתחילה במועד תשלום הריבית הקודם ומסתיימת ביום האחרון שלפני מועד תשלום הריבית הנוכחי. התשלום הראשון של ריבית אגרות החוב שולם ביום 1 באוקטובר 2018 עבור התקופה המתחילה ביום המסחר הראשון, קרי יום 18 ביולי 2018. התשלום האחרון של הריבית ישולם ביום 1 ביולי 2026. לפרטים נוספים, ראה דוח הצעת מדף מיום 16 ביולי 2018 (אסמכתא מספר: 2018-01-064602).
  - החברה תהיה רשאית לפדות בפדיון מוקדם מלא או חלקי, את אגרות החוב (סדרה 3), כאשר המועד הראשון בו החברה הייתה רשאית לבצע פדיון כאמור הינו 1 ביולי 2023 ("מועד הפדיון המוקדם של אגרות החוב (סדרה 3)"). לאחר מועד הפדיון המוקדם של אגרות החוב (סדרה 3), תהיה החברה רשאית לפדות בפדיון מוקדם את אגרות החוב (סדרה 3) בכל אחד ממועדי תשלום הריבית כאמור בסעיף 1 לעיל. לפרטים בדבר תשלום תוספת ריבית בשל אי ביצוע פדיון מוקדם, ראה דיווח מידי מיום 20 בספטמבר 2023 (אסמכתא מס': 2023-01-108258). לפרטים בדבר ביצוע פדיון מוקדם חלקי, ראה סעיף 1.1.5.3 בפרק תיאור עסקי התאגיד.
  - בחודש יולי 2018 אגרות החוב (סדרה 3) דורגו לראשונה על ידי מידרוג Baa2 באופק דירוג יציב, לפרטים נוספים, ראה דוח מידי מיום 16 ביולי 2018 (אסמכתא מספר: 2018-01-064599). ביום 17 בנובמבר 2019 החברה דיווחה כי מדרוג הותירה על כנו את דירוג אגרות החוב (סדרה 3) בדירוג Baa2, כאשר אופק הדירוג שונה מיידי מיום 16 ביולי 2018 (אסמכתא מספר: 2019-01-007275). ביום 4 בנובמבר 2021 החברה דיווחה כי מדרוג הותירה על כנו את דירוג אגרות החוב (סדרה 3) בדירוג Baa2, ללא שינוי אופק הדירוג. ביום 6 בנובמבר 2022 החברה דיווחה כי מדרוג הותירה על כנו את דירוג אגרות החוב (סדרה 3) בדירוג Baa2, כאשר אופק הדירוג שונה מיידי מיום 19 בנובמבר 2023 (אסמכתא מס': 2023-01-125241).
  - ביום 21 בינואר 2019 השלימה החברה גיוס של 39,176,000 ע.נ. אגרות חוב (סדרה 4), בדרך של הרחבת סדרה, שתמורתן הוכרה על ידי הממונה על הביטוח כהון רובד 2, זאת על פי דוח הצעת מדף מיום 17 בינואר 2019. התמורה הכוללת (ברוטו) שקיבלה החברה בגין ההנפקה האמורה הינה 39,607 אלפי ש"ח. לפרטים נוספים, ראה באור 18(ב) (1) לדוחות הכספיים.
  - הקרן תשולם בתשלום אחד ביום 1 בינואר 2028. יובהר, כי אגרות החוב (סדרה 4) הוכרו על ידי הממונה על הביטוח כהון רובד 2 של החברה ובהתאם, תשלום הקרן ו/או תשלומי הריבית בגין אגרות החוב (סדרה 4) עשויים להידחות בשל התקיימות של נסיבות משהות להון רובד 2. הריבית משולמת פעמיים בשנה ביום 1 בינואר ו-1 ביולי של כל אחת מהשנים 2020 - 2027 (כולל); ו-1 בינואר של שנת 2028 (כולל) ("מועדי תשלום הריבית"), וזאת בעד התקופה המתחילה במועד תשלום הריבית הקודם ומסתיימת ביום האחרון שלפני מועד תשלום הריבית הנוכחי. תשלום הריבית הראשון שולם ביום 1 ביולי 2019 בגין התקופה המתחילה ביום המסחר הראשון שלאחר יום המכרז, קרי 16 בדצמבר 2018. לפרטים נוספים, ראה דוח הצעת מדף מיום 12 בדצמבר 2018 (אסמכתא מספר: 2018-01-121443) וכן דוח הצעת מדף מיום 17 בינואר 2019 (אסמכתא מספר: 2019-01-007275).
  - החברה רשאית לפדות בפדיון מוקדם מלא או חלקי, את אגרות החוב (סדרה 4), כאשר המועד הראשון בו החברה תהיה רשאית לבצע פדיון כאמור הינו 1 בינואר 2025 ("מועד הפדיון המוקדם של אגרות החוב (סדרה 4)"). לאחר מועד הפדיון המוקדם של אגרות החוב (סדרה 4), תהיה החברה רשאית לפדות בפדיון מוקדם את אגרות החוב (סדרה 4) בכל אחד ממועדי תשלום הריבית, כאמור בסעיף 5 לעיל.
  - בחודש נובמבר 2018 אגרות החוב (סדרה 4) דורגו לראשונה על ידי מידרוג Baa2 באופק דירוג יציב (לפרטים נוספים, ראה דוח מידי מיום 13 בנובמבר 2018 (אסמכתא מספר: 2018-01-107868). ביום 14 בינואר 2019 החברה דיווחה כי מדרוג הותירה על כנו את דירוג אגרות החוב (סדרה 4) בדירוג Baa2, כאשר אופק הדירוג שונה מיידי מיום 19 בנובמבר 2023 (אסמכתא מספר: 2023-01-125241). בדרך של הרחבת סדרת אגרות החוב. ביום 17 בנובמבר 2019 החברה דיווחה כי מדרוג הותירה על כנו את דירוג אגרות החוב (סדרה 4) בדירוג Baa2, כאשר אופק הדירוג שונה מיידי מיום 16 בנובמבר 2020 החברה דיווחה כי מדרוג הותירה על כנו את דירוג אגרות החוב (סדרה 4) בדירוג Baa2, כאשר אופק הדירוג שונה מיידי מיום 16 בנובמבר 2020 החברה דיווחה כי מדרוג הותירה על כנו את דירוג אגרות החוב (סדרה 4) בדירוג Baa2, ללא שינוי אופק הדירוג. ביום 6 בנובמבר 2022 החברה דיווחה כי מדרוג הותירה על כנו את דירוג אגרות החוב (סדרה 4) בדירוג Baa2, ללא שינוי אופק הדירוג. ביום 19 בנובמבר 2023 החברה דיווחה כי מדרוג הותירה על כנו את דירוג אגרות החוב (סדרה 4) בדירוג Baa2, כאשר אופק הדירוג שונה מיידי מיום 18(ב) (1) לדוחות הכספיים.

9. פרטים נוספים

(א) הנאמן לאגרות החוב של החברה (סדרה 3) ו-(סדרה 4): רוניק פז נבו ר.פ.ן נאמנויות (2007) בע"מ. שם האחראי על סדרות אגרות החוב: מיכל אבטליון ראשוני.

פרטי ההתקשרות: טלפון: 03-6389200; פקס: 03-6389222. כתובת למשלוח הודעות: רח' יד החרוצים 14, תל אביב.

(ב) למועד הדוח החברה עומדת בכל התנאים וההתחייבויות מכוח שטר הנאמנות ולא התקיימו תנאים המקיימים עילה להעמדת אגרות החוב לפירעון מיידי.

10. פרטים אודות תעודות התחייבות שנפרעו במלואן או בחלקן לאחר תאריך המאזן

במהלך חודש מרס 2024, הודיעה החברה כי בכוונתה לבצע פדיון מוקדם חלקי לאגרות החוב (סדרה 3) ביום 1 באפריל 2024. לפרטים נוספים, ראה באור 18(ב)1 לדוחות הכספיים. לפרטים אודות כתב התחייבות נדחה שהנפיקה החברה מתאגיד בנקאי לאחר תאריך המאזן, ראה באור 35 לדוחות הכספיים של החברה.

דירקטוריון החברה מודה להנהלה, לעובדיה ולסוכניה על תרומתם להישגי החברה.

שמעון מירון,

מנכ"ל

אלי אלעזרא,

יו"ר הדירקטוריון

הכשרה חברה לביטוח בע"מ

31 במרס 2024.

הכשרה חברה לביטוח בע"מ

הצהרה (certification)

אני, שמעון מירון, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של הכשרה חברה לביטוח בע"מ (להלן: "חברת הביטוח") לשנת 2023 (להלן: "הדוח").
  2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
  3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של חברת הביטוח למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
  4. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית על דיווח כספי¹ של חברת הביטוח; וכן-
    - א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברת הביטוח, לרבות חברות מאוחדות שלה, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברת הביטוח ובאותן חברות, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
    - ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקני דיווח בינלאומיים (IFRS) ולהוראות הממונה על שוק ההון;
    - ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של חברת הביטוח והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-
    - ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי;
5. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדה לבחינת הדוחות הכספיים (ועדת המאזן) של חברת הביטוח, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
    - א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של חברת הביטוח לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן-
    - ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

שמעון מירון, מנהל כללי

תאריך: 31.3.2024

¹ בהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לעניין בקרה פנימית על דיווח כספי - הצהרות, דוחות וגילויים.

הכשרה חברה לביטוח בע"מ

הצהרה (certification)

אני, בארי כספי, מצהיר כי :

1. סקרתי את הדוח השנתי של הכשרה חברה לביטוח בע"מ (להלן: "חברת הביטוח") לשנת 2023 (להלן: "הדוח").

2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.

3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של חברת הביטוח למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.

4. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית על דיווח כספי של חברת הביטוח; וכך-

א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברת הביטוח, לרבות חברות מאוחדות שלה, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברת הביטוח ובאותן חברות, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;

ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקני דיווח בינלאומיים (IFRS) ולהוראות הממונה על שוק ההון;

ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של חברת הביטוח והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכך-

ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי;

5. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדה לבחינת הדוחות הכספיים (ועדת המאזן) של חברת הביטוח, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:

א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של חברת הביטוח לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכך-

ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

בארי כספי, סמנכ"ל כספים

תאריך: 31.3.2024

הכשרה חברה לביטוח בע"מ

דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר הבקרה הפנימית על דיווח כספי

ההנהלה, בפיקוח הדירקטוריון, של הכשרה חברה לביטוח בע"מ ("חברת הביטוח") אחראית לקביעתה וקיומה של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי. מערכת הבקרה הפנימית של חברת הביטוח תוכננה כדי לספק מידה סבירה של ביטחון לדירקטוריון ולהנהלה של חברת הביטוח לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) והוראות המפקח על הביטוח. ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות הן יכולות לספק מידה סבירה של בטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.

ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקרות מקיפה המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להרשאות ההנהלה, הנכסים מוגנים, והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.

הנהלת חברת הביטוח, בפיקוח הדירקטוריון, העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2023, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של ה-COSO Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission. בהתבסס על הערכה זו, ההנהלה מאמינה (believes) כי ליום 31 בדצמבר 2023 הבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי הינה אפקטיבית.

יו"ר הדירקטוריון	אלי אלעזרא	_____ (חתימה)
מנכ"ל	שמעון מירון	_____ (חתימה)
סמנכ"ל הכספים	בארי כספי	_____ (חתימה)

תאריך אישור הדוח : 31.3.2024

פרק 3

דוחות כספיים

הכשרה חברה לביטוח בע"מ

דוחות כספיים מאוחדים

ליום 31 בדצמבר, 2023

תוכן עניינים

עמוד

2	דוח רואה החשבון המבקר בדבר בקרה פנימית על הדיווח הכספי
3	דוח רואה החשבון המבקר
7	דוחות מאוחדים על המצב הכספי
9	דוחות מאוחדים על רווח או הפסד ורווח כולל אחר
10	דוחות מאוחדים על השינויים בהון
11	דוחות מאוחדים על תזרימי המזומנים
14	באורים לדוחות הכספיים המאוחדים
185	נספח לדוחות הכספיים המאוחדים

דוח רואה החשבון המבקר לבעלי המניות של הכשרה חברה לביטוח בע"מ

בהתאם להוראות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון

בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הכשרה חברה לביטוח בע"מ (להלן - החברה) ליום 31 בדצמבר, 2023, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (להלן - COSO). הדירקטוריון והנהלה של החברה אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון והנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על הבקרה פנימית על דיווח כספי של החברה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה-PCAOB Public Company Accounting Oversight Board (בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון אם קוימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים שחשבנו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של חברה הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של בטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם להוראות שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון ובהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981. בקרה פנימית על דיווח כספי של חברה כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקאות וההעברות של נכסי החברה (לרבות הוצאתם מרשותה) (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקאות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם להוראות שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון ובהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981, ושקבלת כספים והוצאת כספים של החברה נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון והנהלה של החברה; ו- (3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי החברה, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שביקורת תהפוכנה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, החברה קיימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר, 2023 בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO.

ביקרנו גם בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, את הדוחות הכספיים המאוחדים של החברה לימים 31 בדצמבר, 2023 ו-2022 ולכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2023 והדוח שלנו מיום 31 במרס, 2024, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים וכן הפנית תשומת לב לאמור [בבאור 34](#) לדוחות הכספיים המאוחדים בדבר חשיפה להתחייבויות תלויות.

דוח רואה החשבון המבקר

לבעלי המניות של הכשרה חברה לביטוח בע"מ

ביקרנו את הדוחות המאוחדים על המצב הכספי המצורפים של הכשרה חברה לביטוח בע"מ (להלן - החברה) לימים 31 בדצמבר, 2023 ו-2022 ואת הדוחות המאוחדים על רווח או הפסד ורווח כולל אחר, השינויים בהון ותזרימי המזומנים לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2023. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון והנהלה של החברה. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

לא ביקרנו את הדוחות הכספיים של חברה המוצגת על בסיס השווי המאזני, אשר ההשקעה בה הסתכמה לסך של 15,149 אלפי ש"ח ו-14,278 לימים 31 בדצמבר 2023 ו-2022, בהתאמה, ואשר חלקה של החברה ברווחי החברה הסתכם לסך של 136 אלפי ש"ח, 1,819 אלפי ש"ח ו-4,158 אלפי ש"ח לשנים שהסתיימו בימים 31 בדצמבר 2023, 2022 ו-2021, בהתאמה. הדוחות הכספיים של אותה חברה בוקרו על ידי רואי חשבון אחרים שדוחותיהם הומצאו לנו וחוות דעתנו, ככל שהיא מתייחסת לסכומים שנכללו בגין אותן חברות, מבוססת על דוחות רואי החשבון האחרים.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג-1973. על פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון והנהלה של החברה וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, בהתבסס על ביקורתנו ועל הדוחות של רואי חשבון האחרים, הדוחות הכספיים המאוחדים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי של החברה והחברה המאוחדת שלה לימים 31 בדצמבר, 2023 ו-2022 ואת תוצאות פעולותיהן, השינויים בהון ותזרימי המזומנים שלהן לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2023 בהתאם לדרישות שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) התשמ"א-1981.

מבלי לסייג את חוות דעתנו הנ"ל אנו מפנים את תשומת הלב לאמור [בבאור 34](#) לדוחות הכספיים המאוחדים בדבר חשיפה להתחייבויות תלויות.

ענייני מפתח בביקורת

ענייני מפתח בביקורת המפורטים להלן הם העניינים אשר תוקשרו, או שנדרש היה לתקשרם, לדירקטוריון החברה ואשר, לפי שיקול דעתנו המקצועי, היו משמעותיים ביותר בביקורת הדוחות הכספיים המאוחדים לתקופה השוטפת. עניינים אלה כוללים, בין היתר, כל עניין אשר: (1) מתייחס, או עשוי להתייחס, לסעיפים או לגילויים מהותיים בדוחות הכספיים וכן (2) שיקול דעתנו לגבי היה מאתגר, סובייקטיבי או מורכב במיוחד. לעניינים אלה ניתן מענה במסגרת ביקורתנו וגיבוש חוות דעתנו על הדוחות הכספיים המאוחדים בכללותם. התקשור של עניינים אלה להלן אינו משנה את חוות דעתנו על הדוחות הכספיים המאוחדים בכללותם ואין אנו נותנים באמצעותו חוות דעת נפרדת על עניינים אלה או על הסעיפים או הגילויים שאליהם הם מתייחסים.

(1) מדידה של התחייבויות בגין חוזי ביטוח בביטוח כללי:

הדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2023 כוללים התחייבויות מהותיות בגין חוזי ביטוח כללי בסך 3,499 מיליוני ש"ח, כמתואר [בבאור 16](#) לדוחות הכספיים המאוחדים.

כמתואר בבאורים [3](#) ו-[132ד\(2\)](#) לדוחות הכספיים, התחייבויות אלה נמדדות בהתאם לעלות המשוערת ליישוב תביעות הביטוח וכוללות את העלות הצפויה של התביעות שאירעו ודווחו, תביעות שאירעו אך טרם דווחו או דווחו בחסר (IBNR ו-IBNER), הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה, הפרשה לפרמיה בחסר והוצאות ישירות ועקיפות ליישוב תביעות.

מדידת ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי מבוססת בעיקרה על אומדנים אקטואריים. ההערכה האקטוארית מבוססת על אומדנים סטטיסטיים הכוללים מרכיב של אי וודאות. האומדנים הסטטיסטיים מבוססים על הנחות שונות, אשר לא בהכרח תתממשנה. הנחות שנעשה בהן שימוש בתחזית האקטוארית משפיעות על מדידת הפרשה. עלות התביעות בפועל עשויה להיות גבוהה או נמוכה יותר מהאומדנים הסטטיסטיים.

בחלק מענפי הביטוח אי הוודאות המובנית גבוהה יותר, במיוחד בתביעות רכב חובה וחבויות המתאפיינות ב"זנב ארוך", בהן לעיתים, חולף זמן רב ממועד קרות האירוע ועד מועד הסילוק הסופי של התביעה. [בבאור 16](#) לדוחות הכספיים מוצגת התפתחות הערכת ההתחייבויות בענפי רכב חובה וחבויות.

בשל אי הוודאות המובנית באומדנים המשמשים לצורך מדידת התחייבויות בגין חוזה ביטוח כללי, קבענו כי המדידה של התחייבויות בגין חוזה ביטוח כללי הינה עניין מפתח בביקורת.

כיצד ניתן מענה לנושא בביקורתנו:

נהלי הביקורת שבוצעו במענה לעניין המפתח בביקורת

נהלי הביקורת שביצענו לגבי בחינת המדידה של התחייבויות בגין חוזה ביטוח כללי כללו את הנהלים הבאים:

- בחנו את התכנון והיישום של בקורות פנימיות הקשורות לתהליך המדידה של התחייבויות בגין חוזה ביטוח כללי ובצענו נהלים לבדיקת האפקטיביות של אותן בקורות פנימיות לרבות, הבקורות בסביבת מערכות המידע המשמשות לעיבוד הנתונים ואת זרימת המידע לצרכי דיווח כספי.
- בחנו כי מתודולוגיית מדידת התחייבויות בגין חוזה ביטוח כללי מיושמת בהתאם לדרישות של IFRS 4 בדבר "חוזה ביטוח" ובהתאם לדרישות שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון.
- בחנו, תוך הסתייעות במומחי אקטואריה מטעמנו, על בסיס מדגמי ובהתבסס על הערכת הסיכונים שלנו, את סבירות ההנחות והנתונים העיקריים ששימשו בסיס במודלים שיושמו לצורך מדידת התחייבויות בגין חוזה ביטוח כללי.
- יישמנו נהלים אנליטיים במטרה לזהות ולנתח שינויים מהותיים חריגים.
- בנוסף, הערכנו את נאותות הגילויים העיקריים בדוחות הכספיים המאוחדים אודות התחייבויות בגין חוזה ביטוח כללי.

מדידה של התחייבויות בגין חוזה ביטוח חיים ובריאות: (2)

הדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2023 כוללים התחייבויות מהותיות בגין חוזה ביטוח חיים ובריאות שאינן תלויי תשואה בסך 1,239 מיליוני ש"ח, והתחייבויות מהותיות בגין חוזה ביטוח חיים ובריאות תלויי תשואה בסך 4,882 מיליוני ש"ח, כמתואר [בבאור 15](#) לדוחות הכספיים המאוחדים.

כמתואר [בבאורים 3\(ב\) ו-32\(ד\)](#) לדוחות הכספיים המאוחדים, ההתחייבויות בגין חוזה ביטוח חיים ובריאות תלויי תשואה ושאין תלויי תשואה נמדדות בהתאם להוראות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון (תקנות וחוזרים), תקני דיווח כספי בינלאומיים ושיטות אקטואריות מקובלות. ההתחייבויות בגין חוזה ביטוח חיים נמדדות, בין היתר, על בסיס הערכה אקטוארית, המבוצעת על-ידי האקטואר הממונה בחברה בהתאם לנתוני הכיסויים הרלוונטיים, כגון: גיל ומין המבוטח, ותק הכיסויים, סוג הביטוח, סכום הביטוח וכו'.

חלק משמעותי מהעתודות בגין חוזה ביטוח חיים ובריאות מבוסס על אומדנים אקטואריים ועל הנחות שונות, ולפיכך מדידת העתודות כרוכה באי וודאות מובנית. עתודות אלה כוללות בעיקרן:

- עתודה משלימה לגמלאות.
- עתודת LAT (בדיקת נאותות ההתחייבויות – Liability Adequacy Test).
- עתודה בגין גמלה בתשלום ותביעות מתמשכות בתשלום בביטוח סיעודי ואובדן כושר עבודה.

ההנחות העיקריות המשמשות בתהליך המדידה של ההתחייבויות לעיל כוללות הנחות בקשר לביטולים, הוצאות תפעול, תשואה, שיעורי ריבית, פרמיות אי נזילות, תמותה, נכות, שיעורי מימוש גמלה ותחלואה. ההנחות נבחנות על ידי האקטואר הממונה בחברה מדי שנה על פי בדיקות, ניסיון העבר ומחקרים רלוונטיים אחרים.

בשל אי הוודאות המובנית באומדנים המשמשים לצורך מדידת התחייבויות בגין חוזה ביטוח חיים ובריאות, קבענו כי המדידה של התחייבויות בגין חוזה ביטוח חיים ובריאות הינה עניין מפתח בביקורת.

כיצד ניתן מענה לנושא בביקורתנו:

נהלי הביקורת שביצענו לגבי בחינת המדידה של התחייבויות בגין חוזה ביטוח חיים ובריאות כללו את הנהלים הבאים:

- בחנו את התכנון והיישום של בקורות פנימיות הקשורות לתהליך המדידה של התחייבויות בגין חוזה ביטוח חיים ובריאות ובצענו נהלים לבדיקת האפקטיביות של אותן בקורות פנימיות לרבות, הבקורות העיקריות בסביבת מערכות המידע המשמשות לעיבוד הנתונים ואת זרימת המידע לצורכי דיווח כספי.
- בחנו כי מתודולוגיית מדידת התחייבויות בגין חוזה ביטוח חיים ובריאות מיושמת בהתאם לדרישות של IFRS 4 בדבר "חוזה ביטוח" ובהתאם לדרישות שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון.
- בחנו, תוך הסתייעות במומחי אקטואריה מטעמנו, על בסיס מדגמי ובהתבסס על הערכת הסיכונים שלנו, את סבירות ההנחות והנתונים העיקריים ששימשו בסיס במודלים שיושמו לצורך מדידת התחייבויות בגין חוזה ביטוח חיים ובריאות.
- יישמנו נהלים אנליטיים במטרה לזהות ולנתח שינויים מהותיים חריגים.
- בחנו, תוך הסתייעות במומחי אקטואריה מטעמנו, על בסיס מדגמי ובהתבסס על הערכת הסיכונים שלנו, מחקרים מהותיים שבוצעו על-ידי החברה במהלך תקופת הדיווח ואת יישומם בחישוב העתודות.
- בנוסף, הערכנו את נאותות הגילויים העיקריים אודות התחייבויות בגין חוזה ביטוח חיים ובריאות בדוחות הכספיים המאוחדים.

כמתואר בבאורים 8, 11, ו-12 לדוחות הכספיים המאוחדים, יתרת ההשקעות שאינן סחירות ויתרת הנדל"ן להשקעה ליום 31 בדצמבר 2023, מסתכמות ל- 4,026 מיליוני ש"ח, ו- 1,449 מיליוני ש"ח, בהתאמה.

השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים הנמדדים בשווי הוגן וכן של נכסי חוב שאינם סחירים, אשר מידע לגבי השווי ההוגן ניתן לצרכי גילוי בלבד, נקבעים באמצעות היוון אומדן תזרימי המזומנים הצפויים בגינם. שיעורי הריבית ששימשו להיוון נקבעים על ידי חברת מרווח הוגן בע"מ.

השווי ההוגן של השקעות במניות שאינן סחירות מבוסס בעיקרו על הערכות שווי חיצוניות, ובקרנות השקעה וגידור מבוסס בעיקרו על השווי ההוגן של נכסי הבסיס או הערכות שווי ונקבע בהתאם לדיווחים של כל מנהל קרן. טכניקות הערכות שווי הינן סובייקטיביות באופיין ומשלבות הנחות שונות ושימוש באומדנים המשפיעים באופן משמעותי על השווי ההוגן.

השווי ההוגן של נדל"ן להשקעה מבוסס על הערכות שווי שבוצעו על ידי מערכי שווי חיצוניים, וכוללות אומדנים והנחות כגון מחירי שכירות משוערים ושיעורי היוון.

לגבי חלק מההשקעות הלא סחירות, בפרט אלו המסווגות לרמה 3 במדרג השווי ההוגן בהתאם ל- IFRS 13, כגון מניות שאינן סחירות, קרנות השקעה ונדל"ן להשקעה, אי הוודאות המובנית במדידת השווי ההוגן גבוהה, מאחר ומדידה זו מתבססת נתונים אשר אינם מבוססים על נתוני שוק נצפים.

לשינויים באומדנים, בהנחות או בהערכות בהם נעשה שימוש במסגרת הערכות השווי עשויה להיות השפעה משמעותית על קביעת השווי ההוגן של הנכסים הלא סחירים.

בשל אי הוודאות המובנית ביחס לאומדנים, ההנחות וההערכות כאמור לעיל, קבענו כי מדידת השווי ההוגן של ההשקעות הלא סחירות הינה עניין מפתח בביקורת.

כיצד ניתן מענה לנושא בביקורתנו:

- נהלי הביקורת שביצענו לגבי בחינת מדידת השווי ההוגן של השקעות לא סחירות כללו את הנהלים הבאים:
- בחנו את התכנון והיישום של בקורות פנימיות הקשורות לתהליך קביעת השווי ההוגן של השקעות לא סחירות ובצענו נהלים לבדיקת האפקטיביות של אותן בקורות פנימיות לרבות, בקורות לגבי נאותות הנתונים וההנחות ששימשו בהערכות השווי וסבירות הערכות השווי.
  - בחנו את המתודולוגיה למדידת השווי הוגן של השקעות לא סחירות המיושמת על ידי החברה.
  - ערכנו בירורים מול אנשי הכספים וגורמים באגף ההשקעות בחברה לצורך השגת הבנה ביחס לעסקאות, התפתחויות, ושערוכים מהותיים לתקופה וכן לגבי שינויים מהותיים, ככל שחלו, בנתונים, בהנחות ובמודלים בהשוואה לאלו ששימשו בשנה הקודמת.
  - עבור הערכות שווי מסוימות, בחנו תוך הסתייעות במומחים מטעמנו את סבירות האומדנים וההנחות העיקריות בבסיס הערכות השווי.
  - ביצענו בחינה מדגמית של השווי ההוגן של ההשקעות שאינן סחירות בדוחות הכספיים אל מול הערכות השווי שקיבלה החברה ממומחים חיצוניים, אל מול ציטוטי חברת מרווח הוגן בע"מ ואל מול הדוחות הכספיים ודיווחי מנהלי קרנות ההשקעה לפי העניין.
  - ביצענו בחינה מדגמית של מסד הנתונים ששימש לצורך קבלת ציטוט מחברת מרווח הוגן בע"מ אל מול הסכמי הלוואות.

4) נכס מס נדחה בגין הפסדים מועברים

כמתואר בבאור 30 לדוחות הכספיים המאוחדים, ליום 31 בדצמבר 2023, קיימים לחברה הפסדים מועברים לצרכי מס בסך של כ- 685 מיליוני ש"ח בגינם החברה הכירה נכס מס נדחה בסך של כ- 157.6 מיליוני ש"ח. כמו כן, יתרת נכס המס הנדחה, נטו כפי שמוצגת בדוח על המצב הכספי ליום 31 בדצמבר 2023, הינה 61.3 מיליוני ש"ח.

נכסי מסים נדחים מוכרים בגין הפסדים מועברים לצורכי מס והפרשים זמניים אחרים, שטרם נוצלו, במידה שצפוי שתהיה הכנסה חייבת עתידית שכנגדה ניתן יהיה לנצלם. כמו כן, לצורך אמידת ההכנסה החייבת העתידית שכנגדה ניתן יהיה לנצל את יתרת הפסדים המועברים נדרש אומדן של ההנהלה באשר לתחזית עיתוי וסכום ההכנסה החייבת במס הצפויה ולאסטרטגיית תכנון המס הצפויה של החברה. סכום נכס המס הנדחה שהכירה החברה נקבע בהתבסס על הנחות אלו, לשינויים בהנחות אלו עשויה להיות השפעה משמעותית על יתרת נכס המס הנדחה שהחברה הכירה.

בשל אי הוודאות המובנית ביחס לאומדנים, ההנחות וההערכות כאמור לעיל, קבענו כי ההכרה והמדידה של נכס המס הנדחה בגין הפסדים מועברים הינו עניין מפתח בביקורת.

כיצד ניתן מענה לנושא בביקורתנו:

נהלי הביקורת שביצענו לגבי נכס המס הנדחה בגין הפסדים מועברים כללו את הנהלים הבאים:

- בחנו את נאותות ההכרה בנכס מס נדחה על בסיס קיומם של הפרשים זמניים חייבים במס המתייחסים לאותה רשות מס ולאותה ישות חייבת במס;
- בחנו את סבירות ההנחות שבהן השתמשה ההנהלה כדי לקבוע את תחזית ההכנסה החייבת העתידית שכנגדה החברה תנצל את יתרת הפסדים המועברים;
- בדקנו כי לצורך ההכרה בנכס המס הנדחה החברה התאימה את תחזית ההכנסה החייבת העתידית כך שלא תכלול היפוך של הפרשים זמניים ניתנים לניכוי וכן לא תכלול היפוך של הפרשים זמניים חייבים במס ככל והם כבר שימשו בתמיכה של ההכרה בנכס מס נדחה;
- בדקנו כי נכס המס הנדחה נמדד על בסיס שיעור המס המתאים בהתאם לחוקי המס שחקיקתם הושלמה עד לסוף תקופת הדיווח; וכן,
- בחנו את נאותות הגילויים הנכללים בדוחות הכספיים המאוחדים בקשר עם הכרה ומדידה של נכס המס הנדחה.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ה- PCAOB בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של החברה ליום 31 בדצמבר, 2023 בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO והדוח שלנו מיום 31 במרס, 2024 כלל חוות דעת בלתי מסוייגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי של החברה.

ליום 31 בדצמבר		באור	
2022	2023		
אלפי ש"ח			נכסים
195,934	202,251	4	נכסים בלתי מוחשיים
449,046	442,194	5	הוצאות רכישה נדחות
139,392	141,954	6	רכוש קבוע
277,720	357,160	8	נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה
957,606	1,091,981	8	נדל"ן להשקעה - אחר
1,647,390	1,687,705	15,16,20	נכסי ביטוח משנה
77,460	71,619		נכסי מסים שוטפים
68,330	61,314	30	נכסי מסים נדחים
283,179	264,933	9	חייבים ויתרות חובה
196,846	166,463	10	פרמיה לגביה
14,278	15,149		השקעה בחברה כלולה
19,041,077	18,825,992	11	השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
		12	השקעות פיננסיות אחרות:
460,451	511,070		נכסי חוב סחירים
1,121,665	1,267,918		נכסי חוב שאינם סחירים
108,346	116,290		מניות
204,619	170,705		אחרות
1,895,081	2,065,983		סך הכל השקעות פיננסיות אחרות
1,477,678	1,721,203	13	מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
225,248	114,794	13	מזומנים ושווי מזומנים אחרים
26,946,265	27,230,695		סך הכל הנכסים
20,882,205	20,994,875	11	סך הכל נכסים עבור חוזים תלויי תשואה

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

ליום 31 בדצמבר		באור	
2022	2023		
אלפי ש"ח			
		14	<u>הון והתחייבויות</u>
			<u>הון</u>
200,201	200,201		הון מניות
47,885	47,885		פרמיה על מניות
29,694	39,899		קרנות הון
(16,173)	8,682		יתרת עודפים
261,607	296,667		סך כל ההון המיוחס לבעלי המניות של החברה
			<u>התחייבויות</u>
4,562,594	4,737,364	15 א'	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
20,739,041	20,883,685	15 ב'	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
33,825	57,146	30	התחייבויות בגין מסים נדחים
27,169	24,655	19	התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו
597,303	492,998	18	התחייבויות פיננסיות
514,263	561,160	20	חברות ביטוח
210,463	177,020	21	זכאים ויתרות זכות
26,684,658	26,934,028		סך הכל ההתחייבויות
26,946,265	27,230,695		סך הכל ההון וההתחייבויות

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

31 במרס, 2024

בארי כספי
סמנכ"ל כספים

שמעון מירון
מנכ"ל

אלי אלעזרא
י"ר הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים

לשנה שהסתיימה ביום			באור	
31 בדצמבר				
2021	2022	2023		
אלפי ש"ח (למעט נתוני רווח למניה)				
1,591,914	1,627,611	1,749,039	22	פרמיות שהורווחו ברוטו
425,509	487,613	596,751	22	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה (*)
1,166,405	1,139,998	1,152,288	22	פרמיות שהורווחו בשייר
2,757,452	(1,974,604)	2,194,601	23	רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
209,855	180,447	162,067	24	הכנסות מדמי ניהול
65,677	62,702	82,758	25	הכנסות מעמלות
4,199,389	(591,457)	3,591,714		סך הכל הכנסות
4,052,356	(279,999)	3,478,813		תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
473,169	705,638	520,306		חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח (*)
3,579,187	(985,637)	2,958,507	26	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
420,566	436,833	430,141	27	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
104,554	104,945	119,776	28	הוצאות הנהלה וכלליות
21,915	25,729	32,011	29	הוצאות מימון
4,126,222	(418,130)	3,540,435		סך הכל הוצאות
4,158	1,819	136		חלק החברה ברווחי חברה המטופלת לפי שיטת השווי המאזני
77,325	(171,508)	51,415		רווח (הפסד) לפני מסים על הכנסה
(13,697)	72,528	(27,166)	30	הטבת מס (מסים על ההכנסה)
63,628	(98,980)	24,249		רווח נקי (הפסד) לתקופה
				רווח (הפסד) כולל אחר:
				<u>סכומים שיסווגו או המסווגים מחדש לרווח או הפסד בהתקיים תנאים ספציפיים</u>
26,455	(56,962)	38,624		שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שנזקפו לקרנות הון
(21,220)	15,361	(10,195)		רווחים, נטו ממימוש נכסים פיננסיים זמינים למכירה
(9,763)	8,891	(13,196)		הפסד מירידת ערך של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שהועבר לדוח רווח או הפסד
1,548	11,183	(5,208)	30	השפעת מס
(2,980)	(21,527)	10,025		סה"כ רכיבים שיסווגו או המסווגים מחדש לרווח או הפסד
11,144	12,985	734		<u>סכומים שלא יסווגו מחדש לאחר מכן לרווח או הפסד:</u>
(3,384)	2,305	45		הערכה מחדש בגין שיערוך רכוש קבוע
(1,274)	(3,635)	7	30	הפסד אקטוארי בגין תוכניות להטבה מוגדרת
6,486	11,655	786		השפעת מס
3,506	(9,872)	10,811		סה"כ רכיבים שלא יסווגו מחדש לרווח או הפסד
67,134	(108,852)	35,060		רווח (הפסד) כולל אחר, נטו
				סה"כ (הפסד) רווח כולל
				<u>רווח (הפסד) נקי למניה המיוחס לבעלי המניות של החברה(בש"ח):</u>
0.35	(0.55)	0.13	31	רווח (הפסד) בסיסי ומדולל למניה (בש"ח)

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.
 (*) [ראה באור 20 להלן.](#)

סך הכל הון	יתרת עודפים (גרעון)	קרן הון בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה	קרן הערכה מחדש	פרמיה על מניות	הון מניות	
מבוקר						
אלפי ש"ח						
261,607	(16,173)	(15,533)	45,227	47,885	200,201	<u>יתרה ליום 1 בינואר, 2023</u>
24,249	24,249	-	-	-	-	רווח לתקופה
10,811	30	10,025	756	-	-	רווח כולל אחר, נטו ממס
35,060	24,279	10,025	756	-	-	סה"כ רווח כולל
-	576	-	(576)	-	-	העברה מקרן הערכה מחדש בגין שיערוך רכוש קבוע בגובה פחת, נטו ממס
<u>296,667</u>	<u>8,682</u>	<u>(5,508)</u>	<u>45,407</u>	<u>47,885</u>	<u>200,201</u>	<u>יתרה ליום 31 בדצמבר, 2023</u>
מבוקר						
אלפי ש"ח						
370,459	80,695	5,994	35,684	47,885	200,201	<u>יתרה ליום 1 בינואר, 2022</u>
(98,980)	(98,980)	-	-	-	-	הפסד לתקופה
(9,872)	1,517	(21,527)	10,138	-	-	רווח (הפסד) כולל אחר, נטו ממס
(108,852)	(97,463)	(21,527)	10,138	-	-	סה"כ רווח (הפסד) כולל
-	595	-	(595)	-	-	העברה מקרן הערכה מחדש בגין שיערוך רכוש קבוע בגובה פחת, נטו ממס
<u>261,607</u>	<u>(16,173)</u>	<u>(15,533)</u>	<u>45,227</u>	<u>47,885</u>	<u>200,201</u>	<u>יתרה ליום 31 בדצמבר, 2022</u>
מבוקר						
אלפי ש"ח						
303,325	18,932	8,974	27,333	47,885	200,201	<u>יתרה ליום 1 בינואר, 2021</u>
63,628	63,628	-	-	-	-	רווח נקי
3,506	(2,227)	(2,980)	8,713	-	-	סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר
67,134	61,401	(2,980)	8,713	-	-	סה"כ רווח (הפסד) כולל
-	362	-	(362)	-	-	העברה מקרן הערכה מחדש בגין שיערוך רכוש קבוע בגובה פחת, נטו ממס
<u>370,459</u>	<u>80,695</u>	<u>5,994</u>	<u>35,684</u>	<u>47,885</u>	<u>200,201</u>	<u>יתרה ליום 31 בדצמבר, 2021</u>

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

לשנה שהסתיימה ביום			נספח	
31 בדצמבר				
2021	2022	2023		
אלפי ש"ח				
938,433	(1,172,770)	127,156	א'	<u>תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת</u>
				<u>תזרימי מזומנים מפעילות השקעה</u>
				רכישת רכוש קבוע
(702)	(783)	(341)		השקעה בנכסים בלתי מוחשיים
(60,329)	(59,650)	(55,245)		מזומנים נטו ששימשו לפעילות השקעה
(61,031)	(60,433)	(55,586)		<u>תזרימי מזומנים מפעילות מימון</u>
				תמורה מהנפקת כתבי התחייבות נדחים
120,000	-	65,000		פרעון התחייבויות פיננסיות מבנקים ואחרים
(3,284)	(3,081)	(3,499)		מזומנים נטו שנבעו (שימשו) לפעילות מימון
116,716	(3,081)	61,501		<u>עלייה (ירידה) במזומנים ושווי מזומנים</u>
994,118	(1,236,284)	133,071		<u>יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת השנה</u>
1,945,092	2,939,210	1,702,926	ב'	<u>יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף השנה</u>
2,939,210	1,702,926	1,835,997	ג'	

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

לשנה שהסתיימה ביום			
31 בדצמבר			
2021	2022	2023	
אלפי ש"ח			
63,628	(98,980)	24,249	נספח א' - תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת
			רווח (הפסד) לתקופה
			התאמות הדרושות להצגת תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת:
			התאמות לסעיפי רווח והפסד:
(4,158)	(1,819)	(871)	חלק החברה ברווחי חברה המטופלת לפי שיטת השווי המאזני
(2,390,470)	2,381,573	(1,913,443)	הפסדים (רווחים) נטו מהשקעות פיננסיות עבור חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
			הפסדים (רווחים) נטו מהשקעות פיננסיות אחרות:
(21,749)	(25,275)	(14,200)	נכסי חוב סחירים
(36,633)	(96,479)	(137,026)	נכסי חוב שאינם סחירים ופקדונות
(7,531)	21,291	(3,201)	מניות
(28,535)	4,489	(17,845)	השקעות אחרות
16,112	19,419	25,731	הוצאות מימון בגין התחייבויות פיננסיות ואחרות
(28)	-	-	רווח ממימוש נדל"ן להשקעה עבור חוזי ביטוח תלויי תשואה
(28)	-	-	רווח ממימוש נדל"ן להשקעה
830	107,400	-	תמורה ממימוש נדל"ן להשקעה
830	-	-	תמורה ממימוש נדל"ן להשקעה עבור חוזי ביטוח תלויי תשואה
(20,919)	(109,363)	(78,793)	שינוי בשווי הוגן של נדל"ן להשקעה עבור חוזי ביטוח תלויי תשואה
(178,746)	(256,603)	(131,919)	שינוי בשווי ההוגן של נדל"ן להשקעה אחר
			פחת והפחתות:
5,995	5,850	6,278	רכוש קבוע
41,927	46,703	48,928	נכסים בלתי מוחשיים
280,341	592,323	174,755	שינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
5,614,946	(3,921,539)	144,644	שינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
(27,650)	(261,412)	(40,299)	שינוי בנכסי ביטוח משנה
(29,456)	(2,399)	6,852	שינוי בהוצאות רכישה נדחית
13,697	(72,528)	27,166	מסים על הכנסה
			שינויים בסעיפים מאזניים אחרים :
			השקעות פיננסיות ונדל"ן להשקעה עבור חוזי ביטוח
			וחוזי השקעה תלויי תשואה:
(2,471,035)	175,885	1,587,291	רכישות, נטו של השקעות פיננסיות
(414)	(314)	(647)	רכישות נדל"ן להשקעה
			השקעות פיננסיות ונדל"ן להשקעה אחר:
(7,579)	(3,346)	(2,456)	רכישות נדל"ן להשקעה
(12,526)	(110,775)	(72,416)	רכישות, נטו של השקעות פיננסיות
(3,712)	(10,119)	30,383	פרמיות לגבייה
(159,922)	5,149	18,230	חייבים ויתרות חובה
(171,722)	(59,000)	13,610	זכאים ויתרות זכות
(868)	(1,247)	(2,484)	התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו
400,997	(1,572,136)	(331,732)	סך ההתאמות הדרושות להצגת תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת
			מזומנים ששולמו והתקבלו במהלך השנה עבור:
(15,149)	(18,721)	(24,285)	ריבית ששולמה
249,428	225,560	238,056	ריבית שהתקבלה
(18,526)	(21,682)	7,821	מסים שהתקבלו (שולמו), נטו
258,055	313,189	213,047	דיבידנד שהתקבל
473,808	498,346	434,639	
938,433	(1,172,770)	127,156	סך הכל תזרימי מזומנים שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) שוטפת

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

לשנה שהסתיימה ביום		
31 בדצמבר		
2021	2022	2023
אלפי ש"ח		
1,680,177	2,706,311	1,477,678
264,915	232,899	225,248
<u>1,945,092</u>	<u>2,939,210</u>	<u>1,702,926</u>
2,706,311	1,477,678	1,721,203
232,899	225,248	114,794
<u>2,939,210</u>	<u>1,702,926</u>	<u>1,835,997</u>

נספח ב' - מזומנים ושווי מזומנים לתחילת השנה
 מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
 מזומנים ושווי מזומנים אחרים
 יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת השנה

נספח ג' - מזומנים ושווי מזומנים לסוף השנה
 מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
 מזומנים ושווי מזומנים אחרים
 יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף השנה

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

באור 1: - כללי

א. השליטה בחברה

1. הכשרה חברה לביטוח בע"מ (להלן - החברה) הינה תאגיד שהתאגד בהתאם לדין הישראלי וכתובתה הרשמית היא רחוב המלאכה 6, חולון. הדוחות הכספיים המאוחדים של החברה כוללים את אלה של החברה ושל חברת בת שלה המתוארת בסעיף ב' להלן (להלן - הקבוצה), וכן את זכויות החברה בחברה כלולה.
2. החברה הינה חברה בת בשליטה ובבעלות מר אלי אלעזרא, בעל השליטה בחברה בעקיפין, באמצעות החזקותיו באלעזרא החזקות בע"מ (להלן - אלעזרא החזקות), חברה פרטית בבעלות מר אלי אלעזרא ורעייתו, המחזיקה בשיעור של כ-42.87% ממניות החברה; וכן באמצעות אלעזרא החזקות ביטוח בע"מ (להלן - אלעזרא החזקות ביטוח), חברה פרטית בבעלותה המלאה של אלעזרא החזקות, המחזיקה בשיעור של כ-53.6% ממניות החברה.
3. החברה הינה תאגיד מדווח בהתאם לחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, וזאת לאור הנפקת אגרות חוב אשר רשומות למסחר בבורסה לניירות ערך בתל-אביב בע"מ.

ב. נכון למועד הדוח, החברה המאוחדת היחידה הפעילה של החברה הינה איגוד מקרקעין בשם פנינת אפרידר בע"מ (להלן - פנינת אפרידר) המוחזקת בבעלות מלאה על ידי החברה. לדוחות כספיים אלו לא צורף מידע כספי נפרד לפי תקנה 38' לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), תש"ל-1970 לאור ההשפעה הזניחה שיש לדוחות הכספיים של פנינת אפרידר על הדוחות הכספיים המאוחדים ובפרט העובדה שהוספת המידע האמור אינה תשפיע על יכולת קוראי הדוחות של החברה לקבל החלטות עסקיות. פרט לאמור לעיל, הפרמטרים הכמותיים ששימשו את החברה בכדי לגבש את ההחלטה הנ"ל הינם שיעור נכסי פנינת אפרידר מסך נכסי החברה, שיעור התחייבויות פנינת אפרידר מסך התחייבויות החברה, שיעור הכנסות פנינת אפרידר מסך הכנסות החברה, וחלקה של פנינת אפרידר בסך התזרים המזומנים מפעילות שוטפת מסך התזרים המזומנים המאוחד של החברה מפעילות שוטפת.

ג. השלכות מלחמת "חרבות ברזל"

ביום 7 באוקטובר, 2023, פתח ארגון הטרור "חמאס" במתקפת טרור רצחנית נגד תושבי יישובי עוטף עזה והדרום, בשילוב ירי טילים מאסיבי על כל אזורי הארץ. בעקבות המתקפות על ישראל והמצב הביטחוני, הכריזה ממשלת ישראל על מלחמת "חרבות ברזל" (להלן - המלחמה). למלחמה ולפעולות שנקטה ממשלת ישראל השפעות ישירות ועקיפות על ישויות רבות, שעשויות להיות משמעותיות. השפעת המלחמה הובילה לצמצום הפעילות במשק ישראלי ולירידה בפעילות הכלכלית.

החברה נערכה למצב החירום והמשיכה לספק לכלל לקוחותיה ומבוטחיה, את מלוא שירותיה בכל מגזרי הפעילות. הנהלת החברה החליטה לפעול במספר מישורים על-מנת להתמודד עם השלכות פוטנציאליות המלחמה, בין היתר נערכו ישיבות חירום של הנהלת החברה בתדירות כמעט יומית בתחילת המלחמה; תרגול עבודה מהבית; ביצוע תרגילים לשם בדיקת אתר החירום של החברה ולשם בדיקת עמידות מחשבי החברה במתקפת סייבר וכן התנדבות בקהילה ותמיכה בחיילים באמצעות משלוח מוצרי מזון, ביגוד וכיו"ב.

במהלך המלחמה ובהתאם לתכנית ההמשכיות העסקית של החברה, ננקטו על-ידי החברה צעדים רבים על-מנת להתמודד עם המלחמה, לרבות ביצוע הערכות מצב שוטפות בפורום החירום של החברה, וקיום הערכות מצב וישיבות של דירקטוריון החברה וועדות ההשקעה, שימוש בתשתיות ועבודה מרחוק, תוך המשך הפעלת כלל התהליכים החיוניים הנדרשים בחברה בכדי ליתן שירות מלא ללקוחותיה.

ליום 31 בדצמבר 2023 ולמועד אישור הדוח, עובדי החברה חזרו לשגרת עבודה מלאה במשרדי החברה. בשלב נוכחי, בשל מגבלות הנובעות מהמצב הביטחוני ולאור חוסר הוודאות לגבי המשך הלחימה והשפעתה על הכלכלה בכלל, אין באפשרות החברה להעריך באופן ודאי את ההשפעה הכספית, למעט סעיפים ספציפיים שניתן בהם גילוי.

באור 1: - כללי (המשך)

ג. (המשך)

למלחמה, ובפרט ככל שתמשך ו/או תתרחב לחזיתות נוספות, פוטנציאל להשפעה שלילית על המשק הישראלי, לקוחות החברה והחברה עצמה.

בין הסיכונים האפשריים ניתן למנות ירידה אפשרית בצריכה הפרטית, ירידה בתוצר, גרעון תקציבי משמעותי, הורדות דירוג האשראי של המדינה על-ידי חברות נוספות, עליית פרמיית הסיכון של המדינה, ירידה בפדיון בחלק מענפי המשק, פגיעה בענפי התיירות והבנייה, ירידת מחירי נדל"ן, עלייה באבטלה, פגיעה בעסקים, גידול בהפרשות להפסדי אשראי כתוצאה מגורמים אלו, זעזועים בשווקים ובכללם פיחות, ירידות בשוק ההון, שינויים בעקומי התשואה ובריבית הבנק המרכזי שישיעו על הרווחיות ועוד.

הממשלה גיבשה תכניות סיוע למגזר העסקים, למשקי הבית באזורי העימות ולחיילי המילואים אך אלו אינן מכסות את כל הנפגעים מחד ומביאות להגדלת הגרעון מאידך הכלכלה הישראלית צברה איתנות פיננסית לאורך השנים שהתבטאה בשורה של פרמטרים כמו חוב ציבורי נמוך, עודפים בחשבון השוטף של מאזן התשלומים ויתרות מטבע-חוץ גבוהות, אשר תומכים כעת בכלכלת המדינה. הבנק נכנס למלחמה ברמת רווחיות וביחסי הון, נזילות ומינוף איתנים המאפשרים לו עמידה בזעזועים וממשיך לשמור יחסים אלו ברמות ראויות לאור המצב. אין ביכולת החברה להעריך בשלב זה כיצד תתפתח המלחמה, ולא כל שכן את ההשפעות הכלכליות והפיננסיות שלה על מצבה הכספי, כאשר גם לתמיכה הממשלתית אשר משכה והיקפה העתידי לא ידועים, השפעות כלכליות אפשריות.

ביטוח כללי

נזקי רכוש הנובעים מאירוע מלחמה אינם מכוסים במסגרת הפוליסות של החברה בתחום זה, אלא על-ידי המדינה (מס רכוש). לפיכך, היקף החשיפה לאמור כתוצאה מהמלחמה אינו מהותי ליום המאזן, ואינו צפוי להיות מהותי.

עם פרוץ המלחמה, חלה ירידה בשיעור החידושים בביטוח הכללי וחלה עלייה בבקשה לפריסת תשלומים. יצוין, כי בתחום העסקי קיימת האטה בחידושים עקב אי פעילות עסקים או פעילות מצומצמת. כמו-כן, קיימות פניות בנושא ביטולי פוליסות עבור מבוטחים הנמצאים בקו העימות ובקשות להקטנת גבולות האחריות, לאור כך שפעילות חלק מהמבוטחים הצטמצמה. החברה פועלת באופן שוטף מול הסוכנים תוך מתן הקלות למבוטחים, לרבות האפשרות לבצע השבתה של הפוליסה או הקפאתה, וזאת ככל והמבוטח מעוניין בכך. בהתאם, לא קיים שינוי תפעולי בהתנהלות החברה או סוכניה ורצף העבודה התקין נמשך גם במהלך המלחמה.

ביטוח חיים ובריאות

בתחום חיסכון ארוך טווח ובריאות, לרבות סיעוד, החברה לא צופה חשיפות ביטוחיות מהותיות להשלכות המלחמה, לרבות בקשר עם שיעורי התחלואה והתביעות. יחד עם זאת, כתוצאה מהמלחמה עלול להיווצר גידול בתביעות בביטוחי אובדן כושר עבודה, נכויות וריסק. לחברה חוזה ביטוח משנה המגן מפני אירוע קטסטרופה, המקטין את החשיפה מסיכון זה. ליום המאזן, לא הייתה השפעה מהותית בגין המלחמה. בנוסף, להערכת החברה, היקף החשיפה שלה אינו צפוי להיות מהותי.

הערכות החברה בקשר עם שיעורי התחלואה והתמותה והיקף החשיפה שלה מבוססות על נתח השוק של החברה בתחום זה, אומדנים ראשוניים והמידע הקיים בידי החברה, נכון למועד פרסום הדוח. באשר לחוזי ההשקעה המנוהלים על ידי החברה, חלה ירידה בהיקף המשיכות והפדיונות במהלך חודש אוקטובר בלבד, כאשר במהלך החודשים נובמבר-דצמבר ההיקף שב לסדרי הגודל שאפיינו אותו טרום המלחמה. באשר לביטוחי מנהלים, המלחמה לא נשאה השפעה מהותית ביחס להיקפי הפעילות של מוצר זה.

נוסטרו

נכון לחודש דצמבר 2023, תיק השקעות הנוסטרו הכללי סיים את הרבעון הרביעי לשנת 2023 עם הערכת תשואה חיובית בשיעור של כ-2.65%, כ-52.22 מיליון ש"ח (לרבות שיעורי נדל"ן ונכסים לא סחירים), ואת כל 2023 עם הערכת תשואה חיובית בשיעור של כ-10.9%, כ-197.23 מיליון ש"ח (לרבות שיעורי נדל"ן ונכסים לא סחירים).

תיק ההשקעות של החברה כולל רכיב נכסי נדל"ן ומקרקעין משמעותי, בין היתר בערים אשקלון ואשדוד, אשר נפגעו משמעותית במהלך המלחמה. בשל האמור, החברה מעריכה כי עלולה להיווצר פגיעה שאינה מהותית בעיתוי גביית דמי השכירות בחלק מהנכסים המניבים בערים אלו, שכן,

באור 1: - כללי (המשך)

ג. (המשך)

החברה סבורה כי תשלומים אלו ישולמו במועדים אחרים, בהתאם להחלטת הממשלה בדבר תמיכה בעסקים בקווי העימות. להערכת החברה, לא צפויה פגיעה בשווים של נכסים אלו. השינויים בעקום הריבית ובפרמיית אי הנזילות מתחילת המלחמה לא השפיעו מהותית על החברה. יצוין כי השינויים בעקום הריבית ובפרמיית אי הנזילות אינם נובעים בהכרח מפרוץ המלחמה, אלא גם מגורמים אקסוגניים נוספים.

לפרטים אודות הודעה בדבר ירידת דירוג האשראי של מדינת ישראל לאחר תאריך הדיווח, [ראה ביאור 35\(א\)](#).

ד. השפעות אינפלציה ועליית שיעור הריבית

בארה"ב במהלך תקופת הדיווח הועלתה הריבית במספר פעימות לשיעור של 5.5%. במהלך השנייה של שנת הדיווח, סביבת האינפלציה בעולם הוסיפה להיות גבוהה אך במגמת התמתנות כאשר העלאות הריבית בעולם המשיכו אך קצב עלייתן התמתן. במקביל, חלו עליות שיעורים במדדי המניות בעולם. בשוק ההון המקומי נרשמו בתקופה המדווחת עליות שיעורים מתונות לעומת עליות ניכרות במדדים עולמיים. החל מהמחצית השנה חלה האטה בקצב האינפלציה בישראל, אשר נמצאת סמוך ליעד שהציב בנק ישראל. לפרטים בדבר השפעת השינוי בריבית ובאינפלציה בתקופות הדוח על התוצאות הכספיות של החברה, [ראה באור 32 \(ב\)3 להלן](#).

ה. תשלום ריבית בגין כתבי התחייבויות ושטרי נאמנות ויציאה מ'נסיבות משהות'

בהתאם להוראות שטרי הנאמנות וכתבי התחייבות, בין היתר, במקרה בו יתרת הרווחים הראויים לחלוקה, כמשמעותם בחוק החברות, הינה שלילית, חלים על תשלומי הריבית נסיבות משהות. ליום 31 לדצמבר 2022, ובמהלך שנת הדיווח הייתה לחברה יתרת רווחים ראויים לחלוקה שלילית. במהלך חודש מאי 2023, החברה פנתה בבקשה יזומה לרשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון (להלן - הרשות) בבקשה שלא תתנגד לכך שהחברה תשלם את תשלומי הריבית הקרובים בגין כתבי התחייבויות הנדחים שלה. ביום 30 במאי 2023, הרשות הודיעה לחברה על אי התנגדותה לתשלום תשלומי הריבית כאמור.

במהלך חודש נובמבר 2023, החברה פנתה באופן יזום לרשות בבקשה שהרשות לא תתנגד שהחברה תמשיך לשלם ריבית למחזיקי האג"ח עד לסוף חיי האג"ח. הרשות הודיעה לחברה כי אין לרשות התנגדות שהחברה תמשיך לשלם ריבית למחזיקי האג"ח גם עד לסוף חיי האג"ח, זאת למרות שלמועד הנידון, כאמור לעיל, לחברה הייתה יתרה שלילית של רווחים ראויים לחלוקה, ובכפוף לכך, שלא מתקיימות נסיבות משהות נוספות.

ביום 29 בנובמבר 2023, אישר דירקטוריון החברה לשלם למחזיקי אגרות החוב והתאגידים הבנקאיים את תשלומי הריבית הקרובים. לתשלומי הריבית האמורים לא הייתה השפעה על יחס כושר הפירעון הכלכלי של החברה והונה העצמי ו/או על יכולתה לעמוד בהתחייבויותיה. ביום 31 במרס 2024, דן דירקטוריון החברה בשאלת התקיימותן של הנסיבות המשהות. מכיוון שנכון ליום 31 לדצמבר 2023 לחברה יתרת עודפים חיובית, אזי, שבהתאם להוראות שטרי הנאמנות וכתבי התחייבות, לא חלים על תשלומי הריבית שלה נסיבות משהות.

לפרטים אודות כתבי התחייבויות שנטלה החברה במהלך תקופת הדיווח, ראה ביאורים 18 ו 35ה'. תאריך הדיווח, לחברה קיימים כתבי התחייבויות נדחים מתאגידים בנקאיים (להלן - כתבי התחייבות), ושטרי נאמנות של אגרות חוב (סדרות 3 ו-4) (להלן - שטרי הנאמנות) שיתרת הקרן בגינם למועד אישור הדוח עומדת על כ-467 מיליוני ש"ח.

ביום 20 בספטמבר 2023 פרסמה החברה דיווח מיידי דיווחה כי לאור אי ביצוע פדיון מוקדם של אגרות החוב (סדרה 3) של החברה, החל ממועד תשלום הריבית מיום 1 באוקטובר 2023 ועד למועד הפירעון בפועל של אגרות החוב (בין אם בפדיון מוקדם ובין אם במועד הפירעון הסופי של אגרות החוב), תשלום למחזיקי האג"ח כאמור תוספת ריבית בשיעור של 1.54335%, כך שהריבית השנתית תעמוד על שיעור 6.29%. כתוצאה מכך, בתקופת הדוח חברה רשמה הוצאות מימון תוספתיות בגין העלייה בשיעור הריבית כאמור בסך של כ-1.7 מיליוני ש"ח.

לפרטים בדבר יחס כושר הפירעון של החברה ליום 31 בדצמבר 2023, ראה סעיף 3.1.3 לדוח דירקטוריון. לפרטים בדבר אירועים בתקופת הדיווח המשפיעים על יחס כושר הפירעון של החברה, ראו ביאור 14.

באור 1: - כללי (המשך)

1. הגדרות

בדוחות כספיים אלה:

- החברה - הכשרה חברה לביטוח בע"מ.
- החברה האם - אלעזרא החזקות ביטוח בע"מ.
- הקבוצה - החברה וחברה מאוחדת המצוינת [בביאור 1 \(ב\) לעיל](#).
- חברות מוחזקות - חברות מאוחדות, וחברות או שותפויות שהשקעות החברה בהן כלולה בדוחות הכספיים על בסיס השווי המאזני.
- בעלי עניין ובעל שליטה - כהגדרתם בתקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים), התש"ע-2010.
- צדדים קשורים - כהגדרתם ב-IAS 24.
- המפקח או הממונה - הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון.
- חוק הפיקוח - חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981.
- חוזר הסולבנסי - הוראות ליישום משטר כושר פירעון כלכלי של חברות ביטוח מבוסס Solvency II.
- כללי השקעה - תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים), התשע"ב-2012 וחוזר "כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים" שפורסם ע"י הממונה.
- חוזי ביטוח - חוזים לפיהם צד אחד (המבטח) לוקח סיכון ביטוחי משמעותי מצד אחר (בעל הפוליסה), על ידי הסכמה לפצות את בעל הפוליסה אם אירוע עתידי לא ודאי מוגדר (מקרה הביטוח) ישפיע באופן שלילי על בעל הפוליסה.
- חוזי השקעה - פוליסות שאינן מהוות חוזי ביטוח.
- חוזים תלויי תשואה - חוזי ביטוח וחוזי השקעה במגזר ביטוח חיים בהם ההתחייבויות צמודות לתשואת תיק ההשקעות (פוליסות משתתפות ברווחי השקעה), או נובעות מחוזים אלה.
- נכסים עבור חוזים תלויי תשואה - סך כל הנכסים העומדים כנגד התחייבויות הנובעות מביטוח משתתף ברווחים.
- התחייבויות בגין חוזי ביטוח - עתודות ביטוח ותביעות תלויות במגזרי הפעילות ביטוח חיים וביטוח כללי.
- נכסי ביטוח משנה פרמיות - חלקם של מבטחי המשנה בעתודות הביטוח ובתביעות התלויות.
- פרמיות פרמיות שהורווחו - פרמיות לרבות דמים.
- פרמיות המתייחסות לתקופת הדוח - פרמיות המתייחסות לתקופת הדוח.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית

א. בסיס הצגת הדוחות הכספיים

1. בסיס המדידה

הדוחות הכספיים של החברה ערוכים על בסיס העלות, למעט הסעיפים המאזניים הבאים: נדל"ן להשקעה, בנייני משרד המסווגים כרכוש קבוע, סעיפי הטבות לעובדים (נכסים והתחייבויות), נכסים פיננסיים זמינים למכירה, נכסים פיננסיים (לרבות מכשירים נגזרים) הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד, הפרשות, השקעות בחברות כלולות, התחייבויות ביטוחיות, נכסי ביטוח משנה והתחייבויות למיסים נדחים. מידע נוסף בדבר אופן המדידה של נכסים והתחייבויות אלו מפורט [בביאור 2](#), בדבר עיקרי המדיניות החשבונאית.

2. מטבע פעילות ומטבע הצגה

הדוחות הכספיים המאוחדים מוצגים בש"ח, שהינו המטבע הפעילות של החברה, ומעוגלים לאלף הקרוב, למעט אם צוין אחרת. השקל הינו המטבע שמייצג את הסביבה הכלכלית העיקרית בה פועלת החברה.

3. מתכונת העריכה של הדוחות הכספיים

עד ליום 31 בדצמבר 2022, היו הדוחות הכספיים המאוחדים של החברה ערוכים בהתאם לתקני ה-IFRS.

החל מיום 1 בינואר 2023, הדוחות הכספיים המאוחדים של החברה ערוכים בהתאם לדרישות שנקבעו על ידי הממונה בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981.

בהתאם לדרישות שנקבעו על ידי הממונה נדחה מועד היישום לראשונה של תקן דיווח כספי בינלאומי מספר 17 בדבר חוזי ביטוח (IFRS 17) ושל תקן דיווח כספי בינלאומי מספר 9 בדבר מכשירים פיננסיים (IFRS 9) ליום 1 בינואר 2025 (וזאת במקום מועד היישום לראשונה שנקבע בתקן עצמו - 1 בינואר 2023). לאור זאת, בתקופות שעד מועד היישום לראשונה בישראל החברה ממשיכה ליישם את תקן דיווח כספי בינלאומי מספר 4 בדבר חוזי ביטוח (IFRS 4) ואת תקן חשבונאות בינלאומי מספר 39 בדבר מכשירים פיננסיים (IAS 39 משנת 2017). ביתר הנושאים, הדוחות הכספיים המאוחדים ערוכים בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (להלן - IFRS).

4. תקופת המחזור התפעולי

פעילות החברה מאופיינת במחזור תפעולי אשר בעיקרו עולה על שנה, במיוחד בהתייחס לעסקי ביטוח חיים וחיסכון לטווח ארוך, ועסקי ביטוח כללי, לגביהם תקופת הדיווח נמשכת זמן רב לאחר תקופת הכיסוי הביטוחי.

5. מבנה הדיווח הנוכחי

הדוחות המאוחדים על המצב הכספי, הוצגו לפי סדר נזילות ללא הבחנה בין שוטף ללא שוטף. הצגה זו, מספקת מידע מהימן ורלוונטי יותר, כפי שנדרש ב- IAS 1, והינה בהתאם להנחיות הממונה.

6. מדיניות חשבונאית עקבית

המדיניות החשבונאית שיושמה בדוחות הכספיים יושמה באופן עקבי בכל התקופות המוצגות למעט אם נאמר אחרת.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ב. עיקרי השיקולים, האומדנים וההנחות בעריכת הדוחות הכספיים השיקולים

בתהליך יישום עיקרי המדיניות החשבונאית של החברה שקלה ההנהלה את הנושאים הבאים, שלהם ההשפעה המהותית ביותר על הסכומים שהוכרו בדוחות הכספיים:

1. סיווג חוזי ביטוח וחוזי השקעה

חוזי ביטוח הינם חוזים בהם המבטח לוקח סיכון ביטוחי משמעותי מצד אחר. ההנהלה שוקלת לגבי כל חוזה וחוזה, או לגבי קבוצה של חוזים דומים, האם הם כרוכים בלקיחת סיכון ביטוחי משמעותי ועל כן יש לסווגם כחוזי ביטוח או שהם חוזי השקעה.

2. סיווג ויעוד ההשקעות הפיננסיות

הנהלת החברה הפעילה שיקול דעת בבואה לסווג ולייעד את ההשקעות הפיננסיות לקבוצות הבאות:

- נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד.
- השקעות המוחזקות לפדיון.
- הלוואות וחייבים.
- נכסים פיננסיים זמינים למכירה.

ראה באורים 11 ו-12 להלן.

אומדנים והנחות

בעת הכנת הדוחות הכספיים, בהתאם לכללי ה-IFRS ובהתאם לחוק הפיקוח ולתקנות שהותקנו על פיו, נדרשת ההנהלה להסתייע באומדנים, הערכות והנחות המשפיעים על יישום המדיניות החשבונאית ועל הסכומים המדווחים של נכסים, התחייבויות, הכנסות והוצאות. האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. השינויים באומדנים החשבונאיים נזקפים בתקופה בה נעשה השינוי באומדן.

בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים ואקטואריים, המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים של החברה, נדרשת הנהלת החברה להניח הנחות באשר לנסיבות ואירועים הכרוכים באי וודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת החברה על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות לרבות ציפיות לעתיד, ככל שניתנות להערכה, בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן. יובהר שהתוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה, בין היתר, עקב שינויים רגולטוריים שפורסמו או צפויים להתפרסם בתחום הביטוח ואשר קיימת אי וודאות באשר לאופן התממשותם והשלכותיהם.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ב. עיקרי השיקולים, האומדנים וההנחות בעריכת הדוחות הכספיים (המשך)

אומדנים והנחות (המשך)

להלן מידע בדבר האומדנים הקריטיים וההנחות העיקריות שנעשו בדוחות הכספיים, ואשר קיים סיכון משמעותי ששינוי מהותי בהם, עשוי לשנות באופן מהותי את ערכם של נכסים והתחייבויות בדוחות הכספיים במהלך השנה הכספית הבאה:

1. התחייבויות בגין חוזי ביטוח

ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח מבוססות על שיטות הערכה אקטואריות ועל הנחות המפורטות בבאור 32(ד1) לגבי ביטוח חיים ובבאור 32(ד2) א לגבי ביטוח כללי.

ההערכות האקטואריות וההנחות השונות נגזרות בעיקר מניסיון העבר ומבוססות על כך שדפוס ההתנהגות והתביעות בעבר מייצג את מה שיקרה בעתיד. השתנות בגורמי הסיכון, בשכיחות האירועים או בחומרתם, וכן שינוי המצב המשפטי עשויים להשפיע באופן מהותי על גובה ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח. לגבי שינויים בהנחות עיקריות ששימשו בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות בביטוח חיים, ראה באור 32(ד1). לגבי ניתוחי רגישות של הסיכון הביטוחי בביטוח חיים ראה באור 32(ד1)(5) ובבאור 32(ד2) לגבי ביטוח כללי.

2. תביעות משפטיות

כנגד החברה תלויות ועומדות תביעות משפטיות ותובענות שאושרו כייצוגיות וכן בקשות לאישור תובענות כייצוגיות. בהערכות סיכויי התביעות המשפטיות שהוגשו נגד החברה, הסתמכה החברה על חוות דעת יועציה המשפטיים. הערכות אלה של היועצים המשפטיים מתבססות על מיטב שיפוטם המקצועי, בהתחשב בשלב בו מצויים ההליכים, וכן על הניסיון המשפטי שנצבר בנושאים השונים. מאחר שתוצאות התביעות תקבענה בבתי המשפט, עלולות תוצאות אלה להיות שונות מהערכות אלה. ראה מידע נוסף בבאור 34.

בנוסף לתביעות האמורות, החברה חשופה לטענות/תביעות משפטיות שטרם נטענו/הוגשו, וזאת, בין היתר, בהתקיים ספק בפרשנות הסכם ו/או הוראת דין ו/או אופן יישומם. חשיפה זו מובאת לידיעת החברה במספר דרכים, ובין היתר: באמצעות פניות לקוחות לגורמים בחברה ובמיוחד לממונה על פניות הציבור בחברה, באמצעות תלונות לקוחות ליחידה לפניות הציבור במשרד הממונה, ובאמצעות תביעות (שאינן ייצוגיות) המוגשות לבית המשפט. נושאים אלו מובאים לידיעת הנהלת החברה אם וככל שהגורמים המטפלים מזהים כי הטענות עשויות להיות בעלות השלכות רחבות. בהערכת הסיכון הנובע מטענות/תביעות שטרם הוגשו מסתמכת החברה על הערכות פנימיות של הגורמים המטפלים וההנהלה, המשקללות את הערכת הסיכוי להגשת תביעה ואת הסיכוי להצלחת התביעה, אם וככל שתוגש. ההערכה מבוססת על הניסיון שנצבר ביחס להגשת תביעות ועל ניתוח הטענות לגופן. מטבע הדברים, לאור השלב הראשוני בו מצוי ברור הטענה המשפטית, עשויה התוצאה בפועל להיות שונה מההערכה שנעשתה בשלב שטרם הוגשה התביעה. ההשלכות האפשריות הן שינוי בגובה ההפרשה לתביעה או אי יצירת ההפרשה לתביעה.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ב. עיקרי השיקולים, האומדנים וההנחות בעריכת הדוחות הכספיים (המשך)

אומדנים והנחות (המשך)

3. קביעת שווי הוגן של מכשירים פיננסיים לא סחירים

השווי ההוגן של אגרות חוב בלתי סחירות, הלוואות ופיקדונות, מחושב לפי מודל המבוסס על היוון תזרימי המזומנים כאשר שיעורי הריבית להיוון נקבעים על ידי חברה המספקת ציטוטי מחירים ושיעורי ריבית לגופים מוסדיים. השווי ההוגן של קרנות השקעה נקבע על-פי ערך נכסי נקי (N.A.V.) בהתבסס על הדוחות הכספיים של הקרנות ומדיווחים המתקבלים מהקרנות. השווי ההוגן של מניות לא סחירות נקבע על פי הערכת שווי של מומחה.

ראה מידע נוסף בסעיף יא' להלן.

4. ירידת ערך של השקעות פיננסיות

כאשר קיימת ראיה אובייקטיבית שקיים הפסד מירידת ערך בגין הלוואות וחייבים המוצגים בעלותם המופחתת, או שערכם של נכסים פיננסיים זמינים למכירה נפגם וקיימת ירידת ערך לגביהם, סכום ההפסד נזקף לדוח רווח או הפסד, ראה מידע נוסף בסעיף י' ובבאור 12 להלן.

בכל תאריך מאזן בוחנת החברה האם קיימת ראיה אובייקטיבית כאמור.

5. שווי הוגן של נדל"ן להשקעה

נדל"ן להשקעה מוצג לפי שווי הוגן לתאריך הדיווח כאשר שינויים בשווי ההוגן נזקפים לרווח או הפסד בתקופה שבה הם נוצרו. השווי ההוגן נקבע על ידי מערכי שווי חיצוניים בלתי תלויים, בהתאם להערכות שווי כלכליות הכוללות שימוש בטכניקות הערכה והנחות לגבי אומדנים של תזרימי מזומנים עתידיים הצפויים מהנכס ואומדן שיעור היוון מתאים לתזרימי מזומנים אלה. אם ניתן, השווי ההוגן נקבע בהתייחס לעסקאות שנעשו לאחרונה בנדל"ן בעל אופי ומיקום דומים לזה המוערך.

במדידת השווי ההוגן של נדל"ן להשקעה נדרשים מערכי שווי והנהלת החברה להשתמש בהנחות מסוימות לגבי שיעורי התשואה הנדרשים לגבי נכסי החברה, מחירי ההשכרה העתידיים, שיעורי התפיסה, שיעורי חוזים, הסתברות להשכרת שטחים פנויים, הוצאות תפעול הנכסים, איתנותם הפיננסית של השוכרים והשלכות הנובעות מהשקעות שיידרשו לפיתוח עתידי, על מנת להעריך את תזרימי המזומנים העתידיים מהנכסים, בהתאם המידע שמשותף שוק יביא בחשבון למועד הדיווח. שינוי בהנחות המשמשות במדידת הנדל"ן להשקעה עשוי לגרום לשינוי בשווי ההוגן. ראה מידע נוסף בסעיף ח' ובבאור 8 להלן.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ב. עיקרי השיקולים, האומדנים וההנחות בעריכת הדוחות הכספיים (המשך)

אומדנים והנחות (המשך)

6. מדידה מהימנה של נדל"ן להשקעה בהקמה

לצורך הבחינה האם השווי ההוגן של נדל"ן להשקעה בהקמה ניתן למדידה מהימנה, מביאה החברה בחשבון, בין היתר, את הקריטריונים הרלוונטיים הבאים:

1. מיקום הנדל"ן בהקמה באזור שבו השוק מפותח ונזיל.
2. ציטוט מחיר מעסקאות אחרונות או הערכות קודמות של רכישה או מכירה של נכסים במצב ומיקום דומים.
3. השגת היתרי בניה והתנגדויות שהובעו להיתרים בהליך.
4. אחוז מהשטחים המיועדים להשכרה אשר הושכר מראש לשוכרים.
5. אומדן מהימן של שווי הנכס המוגמר.

כאשר בחינת הגורמים לעיל מעלה כי שווי ההוגן של הנדל"ן להשקעה בהקמה ניתן למדידה מהימנה, הנדל"ן נמדד לפי שווי ההוגן, וזאת בהתאם למדיניות החברה לגבי נדל"ן להשקעה. כאשר מדידה מהימנה אינה אפשרית, נדל"ן להשקעה בהקמה נמדד לפי עלות בניכוי הפסד מירידת ערך, ככל שקיים.

7. קביעת ברות ההשבה של הוצאות רכישה נדחות

ברות ההשבה של הוצאות הרכישה הנדחות נבדקת אחת לשנה תוך שימוש בהנחות לגבי שיעורי ביטולים, תמותה ותחלואה ומשתנים נוספים כאמור בבאור 32ד(1). בהתאם, החברה בוחנת ירידת ערך בגין נכסי הוצאות הרכישה הנדחות ושינוי קצב ההפחתה.

8. הטבות בגין פנסייה לעובדים והטבות אחרות לאחר סיום העסקה

התחייבות בגין תוכניות להטבה מוגדרת לאחר סיום העסקה נקבעת תוך שימוש בטכניקות הערכה אקטואריות. חישוב ההתחייבות כרוכה בקביעת הנחות בין השאר לגבי שיעורי היוון, שיעורי תשואה צפויים על נכסים, שיעור עליית השכר ושיעורי תחלופת עובדים. יתרת ההתחייבויות עשויה להיות מושפעת בצורה משמעותית בגין שינויים באומדנים אלו. ראה מידע נוסף בסעיף יג' ובבאור 19 להלן.

9. נכסי מסים נדחים

נכסי מסים נדחים מוכרים בגין הפסדים מועברים לצורכי מס והפרשים זמניים, שטרם נוצלו, במידה שצפוי שתהיה הכנסה חייבת עתידית שכנגדה ניתן יהיה לנצלם. נדרש אומדן של ההנהלה על מנת לקבוע את סכום נכס המסים הנדחים שניתן להכיר בו בהתבסס על העיתוי וסכום ההכנסה החייבת במס הצפויה ואסטרטגיית תכנון המס. בהתאם לשינויים בהנחות אלו, החברה תיצור או תבטל הכרה בנכס מס נדחה. ראה מידע נוסף בסעיף יח' להלן.

10. קביעת שווי הוגן של נדל"ן לשימוש עצמי

נדל"ן לשימוש עצמי מוצג לפי השווי ההוגן לתאריך הדוח כאשר שינויים בשווי ההוגן מעבר לעלות בניכוי פחת נזקפים לקרן הערכה מחדש. השווי ההוגן נקבע על ידי מעריך שווי בלתי תלוי בהתאם להערכות שווי כלכליות שמבוצעות באופן סדיר על מנת לוודא שהיתרה בדוחות הכספיים אינה שונה באופן מהותי מהערך שהיה נקבע לפי השווי ההוגן בתאריך הדוח. הערכות השווי כוללות הנחות בדבר אומדנים של תזרימי מזומנים עתידיים הצפויים מנכסים דומים ואומדן שיעור היוון מתאים. ראה מידע נוסף בסעיף ז' ובאור 6.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ג. מטבע הפעילות ומטבע חוץ

1. מטבע הפעילות ומטבע ההצגה

מטבע הפעילות של החברה הינו ש"ח ומייצג את המטבע של הסביבה הכלכלית העיקרית שבה פועלת החברה. מטבע ההצגה של הדוחות הכספיים הינו ש"ח.

2. עסקאות, נכסים והתחייבויות במטבע חוץ

עסקאות הנקובות במטבע חוץ (מטבע השונה ממטבע הפעילות) נרשמות עם ההכרה הראשונית בהן לפי שער החליפין במועד העסקה. לאחר ההכרה הראשונית, נכסים והתחייבויות כספיים הנקובים במטבע חוץ מתורגמים בכל תאריך דיווח למטבע הפעילות לפי שער החליפין במועד זה. הפרשי שער נזקפים לדוח רווח או הפסד. למעט הפרשי שער בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה, שאינם מכשירי חוב, הנזקפים לקרן הון עד למועד המימוש.

3. פריטים כספיים צמודי מדד

נכסים והתחייבויות כספיים הצמודים על פי תנאיהם לשינויים במדד מותאמים לפי המדד הרלוונטי, בכל תאריך דיווח בהתאם לתנאי ההסכם.

ד. דוחות כספיים מאוחדים

הדוחות הכספיים המאוחדים כוללים את הדוחות הכספיים של חברה אשר לחברה קיימת שליטה בה (חברה בת).

הדוחות הכספיים של החברה וחברת הבת ערוכים לתאריכים ולתקופות זהים. המדיניות החשבונאית בדוחות הכספיים של החברה הבת יושמה באופן אחיד ועקבי עם זו שיושמה בדוחות הכספיים של החברה.

יתרות ועסקאות הדדיות מהותיות ורווחים והפסדים הנובעים מעסקאות בין החברה וחברת הבת בוטלו במלואם בדוחות הכספיים המאוחדים.

ה. חוזי ביטוח וחוזים לניהול נכסים

IFRS 4 הדן בחוזי ביטוח מאפשר למבטח להמשיך במדיניות החשבונאית בה נקט לפני מועד המעבר לתקינה הבינלאומית לגבי חוזי ביטוח שהוא מנפיק (לרבות עלויות רכישה קשורות ונכסים בלתי מוחשיים קשורים) וכן חוזי ביטוח משנה שהוא רוכש. להלן תמצית המדיניות החשבונאית בקשר לחוזי ביטוח:

1. ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך

(א) הכרה בהכנסות - ראה סעיף ט"ז להלן.

(ב) התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים

התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים מחושבות בהתאם להוראות הממונה (תקנות וחוזרים), כללים חשבונאיים ושיטות אקטואריות מקובלות. ההתחייבויות מחושבות בהתאם לנתוני הכיסויים הרלוונטיים, כגון: גיל המבוטח, ותק הכיסויים, סוג הביטוח, סכום הביטוח וכו'.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ה. חוזי ביטוח וחוזים לניהול נכסים (המשך)

1. ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך (המשך)

התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים נקבעות על בסיס הערכה אקטוארית, המבוצעת על-ידי האקטואר הממונה בחברה, מר שלמה בן עמרם, שהינו עובד החברה. חלקם של מבטחי המשנה בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים נקבע על פי התנאים של החוזים הרלוונטיים.

ג) התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים הצמודות למדד וההשקעות צמודות למדד המשמשות כיסוי להתחייבויות אלה, נכללו בדוחות הכספיים לפי המדד שפורסם לאחרונה לפני תאריך המאזן לרבות התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים בקשר לפוליסות שלפי תנאיהן ההצמדה הינה חצי שנתית.

ד) הנחיות הממונה בדבר התחייבויות לתשלום קצבה

בחוזרים שפרסם הממונה בדבר חישוב התחייבויות לתשלום קצבה בפוליסות ביטוח חיים נקבעו הוראות עדכניות לחישוב ההפרשות וזאת עקב קצב השיפור בתוחלת החיים המצריך מעקב אחר הלימות ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים המאפשרות קבלת קצבה והשלמתן באופן ראוי. ראה גם באור 32ד(1).

ה) הוצאות רכישה נדחות

1) בגין חוזי ביטוח: הוצאות הרכישה הנדחות בגין פוליסות ביטוח חיים (להלן - DAC) כוללות עמלות לסוכנים ומפקחי רכישה, המיוחסות במישרין לרכישת פוליסות, והוצאות הנהלה וכלליות הקשורות לרכישת פוליסות חדשות. ה-DAC מופחת בשיעורים שנתיים שווים על פני תקופת הפוליסה, קרי התקופה המשוערת לקבלת הכנסות מדמי הניהול, לרבות התחשבות בביטולים, אך לא יותר מ-15 שנה. יתרת DAC- אשר מיוחסת לפוליסות שבוטלו או סולקו נמחקת במועד הביטול או הסילוק.

בגין חוזי השקעה: הוצאות רכישה נדחות בגין חוזי השקעה כוללות הוצאות תוספתיות, עמלות ששולמו לסוכנים ולמפקחי רכישה בקשר עם יצירת זכויות חוזיות חדשות, וזאת על פי תקן דיווח כספי בינלאומי 15 הודן בהכרה בהכנסה. ה-DAC בגין חוזי השקעה כאמור מופחת באופן זהה לפוליסות ביטוח חיים, ויתרת DAC- אשר מיוחסת לפוליסות שבוטלו או סולקו, באופן זהה גם כן לפוליסות ביטוח חיים, נמחקת במועד הביטול או הסילוק.

2) אקטואר החברה בודק מידי שנה את ברות השבת ה-DAC בגין חוזי ביטוח חיים. הבדיקה נערכת על מנת לוודא שההתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בניכוי ה-DAC מספיקה, ושהפוליסות צפויות ליצור הכנסות עתידיות שתכסנה את הפחתת ה-DAC ואת ההתחייבויות הביטוחיות, הוצאות התפעול והעמלות בגין אותן פוליסות. הבדיקה מבוצעת במקובץ לכל המוצרים ולכל שנות החיתום. ההנחות המשמשות לבדיקה זו, כוללות הנחות בגין ביטולים, הוצאות תפעול, תשואה מנכסים, תמותה ותחלואה, הנקבעות על-ידי אקטואר החברה מדי שנה על-פי בדיקות ניסיון העבר ומחקרים רלוונטיים עדכניים. כמו כן, מתקף אקטואר החברה מדי שנה את התקופה המשוערת לקבלת הכנסות מדמי ניהול בגין חוזי השקעה לשם קביעת תקופת הפחתת ה-DAC שנוצר בגינם. הבדיקה מבוצעת במקובץ לכל חוזי ההשקעה ולכל שנות החיתום.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ה. חוזי ביטוח וחוזים לניהול נכסים (המשך)

1. ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך (המשך)

(1) בדיקת נאותות ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים (Liability Adequacy)

החברה עורכת באופן שוטף בדיקה לגבי הלימות של ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים וביטוח סיעוד. במידה והבדיקה מעלה כי הפרמיות המתקבלות אינן מספיקות לכיסוי התביעות הצפויות בניכוי העתודות הביטוחיות למועד החישוב, נרשמת הפרשה מיוחדת בגין החוסר. הבדיקה נעשית בנפרד עבור קבוצות פוליסות, כפי שהוגדרו בחוזר ביטוח 2020-1-5 שעניינו תיקון הוראות החוזר המאוחד לעניין התחייבות- בדיקת נאותות העתודה (LAT) מיום 29 במרס 2020: ע"י המפקח ובהתאם להוראות בקודקס הרגולציה. בהתאם להוראות הדין: א. תיק ביטוח בריאות; ב. תיק ביטוח כללי; ג. תיק ביטוח חיים למעט סיעוד; ד. תיק סיעוד.

ההנחות המשמשות לבדיקות הנ"ל כוללות הנחות בגין ביטולים, הוצאות תפעול, תשואה מנכסים, שיעורי ריבית, פרמיות אי נזילות, תמותה, שיעורי מימוש גמלה ותחלואה, ובהתחשב בעודף השווי ההוגן של הנכסים מעל ערכם בספרים. ההנחות נקבעות על ידי האקטואר מדי שנה על פי בדיקות, ניסיון העבר ומחקרים רלוונטיים אחרים.

עדכון פרמית אי נזילות:

ביום 7 ביוני 2020 פורסם חוזר בדבר "תיקון הוראות לעניין מדידת התחייבות - פרמיית אי נזילות" אשר קובע כי ניתן להוסיף לריבית חסרת סיכון המשמשת בחישוב בדיקת נאותות העתודות עבור פוליסות ביטוח סיעודי פרט, ביטוח רכב חובה וביטוח חבויות. על פי החוזר ניתן להוסיף לריבית חסרת סיכון, פרמיית אי נזילות בשיעור 80% והן להנחת תשואה והן להנחת היוון, עבור פוליסות ביטוח סיעודי פרט, ביטוח רכב חובה וביטוח חבויות.

ביום 17 בפברואר 2022, פורסם חוזר "תיקון הוראות לעניין מדידת התחייבות- פרמיית אי נזילות", אשר עדכן את נוסחת חישוב פרמיית אי הנזילות. בהתאם לחוזר, בחישוב פרמיית אי הנזילות יש להשתמש במתודולוגיית החישוב של רכיב ה- Valuation Adjustment הנהוגה כיום במסגרת משטר פירעון כלכלי (סולבנסי 2).

ההנחות המשמשות לבדיקות הנ"ל כוללות הנחות בגין ביטולים, הוצאות תפעול, תשואה מנכסים, שיעורי ריבית, פרמיות אי נזילות, תמותה, שיעורי מימוש גמלה ותחלואה, ובהתחשב בעודף השווי ההוגן של הנכסים מעל ערכם בספרים. ההנחות נקבעות על ידי האקטואר מדי שנה על פי בדיקות, ניסיון העבר ומחקרים רלוונטיים אחרים.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ה. חוזי ביטוח וחוזים לניהול נכסים (המשך)

1. ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך (המשך)

(ז) תביעות תלויות

תביעות תלויות מחושבות באופן פרטני, בהתאם להערכת מומחי החברה על בסיס ההודעות בגין אירועי הביטוח וסכומי הביטוח.

הפרשות לתשלומי גמלאות, ההפרשות לתביעות מתמשכות בתשלום בביטוח אי כושר עבודה, ההוצאות ישירות והעקיפות הנובעות מהן, וכן הפרשות לתביעות שאירעו אך לא דווחו (IBNR), נכללו במסגרת התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה.

(ח) חוזי השקעה

תקבולים בגין חוזי השקעה לא נכללים בסעיף פרמיות שהורווחו אלא נזקפים ישירות להתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה. פדיונות ותום תקופה בגין חוזים אלה לא נזקפים לדוח רווח או הפסד אלא נגרעים ישירות מהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה.

בדוח רווח או הפסד נזקפים בשל חוזים אלה ההכנסות מהשקעות, שינוי בהתחייבויות ותשלומים בגין חוזי ביטוח בשל חלקם של המבוטחים בהכנסות מהשקעות, דמי ניהול, עמלות לסוכנים והוצאות הנהלה וכלליות.

(ט) הפרשה בגין השתתפות ברווחים של המבוטחים בביטוח קבוצתי

ההפרשה נכללה בסעיף "זכאים ויתרות זכות". כמו כן, השינוי בהפרשה קוזז מסעיף "הכנסות מפרמיה".

2. ביטוח כללי

(א) הכרה בהכנסה, ראה סעיף ט"ז להלן.

(ב) סעיף תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו ושייר כולל, בין היתר, סילוק ועלויות טיפול ישירות בגין תביעות ששולמו, הוצאות עקיפות ליישוב תביעות, תלויות שאירעו בשנת הדוח וכן עדכון ההפרשה לתביעות התלויות (הכוללת הפרשה לעלויות ישירות ועקיפות בטיפול בתביעות) שנרשמה בשנים קודמות.

(ג) התחייבויות בגין חוזי ביטוח והוצאות רכישה נדחות

עתודות הביטוח והתביעות התלויות הכלולות בסעיף התחייבויות בגין חוזי ביטוח, וחלקם של מבטחי משנה בעתודה ובתביעות התלויות, הכלול בסעיף נכסי ביטוח משנה, חושבו בהתאם לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (חישוב עתודות בביטוח כללי), התשע"ג-2013, (להלן - "תקנות חישוב עתודות"), הנחיות המפקח ושיטות אקטואריות מקובלות לחישוב תביעות תלויות, המיושמות בהתאם לשיקול דעתה של האקטוארית הממונה.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ה. חוזי ביטוח וחוזים לניהול נכסים (המשך)

2. ביטוח כללי (המשך)

- (ד) סעיף התחייבויות בגין חוזי ביטוח, מורכב מעתודות ביטוח ותביעות תלויות, כלהלן:
- (1) הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה (Unearned Premium Reserve), משקפת את דמי הביטוח המתייחסים לתקופת ביטוח שלאחר תאריך הדיווח.
  - (2) הפרשה לפרמיה בחסר (Premium Deficiency). הפרשה זו נרשמת במידה והפרמיה שטרם הורווחה (בניכוי הוצאות הרכישה הנדחות) אינה מכסה את העלות הצפויה בגין חוזי הביטוח. בענפי רכב חובה, רכב רכוש ומקיף דירות ההפרשה מבוססת בין היתר על מודל, שנקבע בתקנות חישוב עתודות.
  - (3) תביעות תלויות המחושבות לפי השיטות כמפורט להלן:
    - 3.1 תביעות תלויות וחלקם של מבטחי המשנה בהן נכללו לפי הערכה אקטוארית, למעט לגבי הענפים המפורטים בסעיף 3.2 להלן. הוצאות עקיפות ליישום תביעות נכללות לפי הערכה אקטוארית. התחשיב האקטוארי בוצע על-ידי האקטוארית הממונה, גברת אלינור מועלם, שהינה עובדת החברה.
    - 3.2 בענפי חבות המוצר ואחריות מקצועית, וכן בענפי הרכוש (לא כולל מקיף דירות ורכב רכוש), קבעה האקטוארית כי לא ניתן ליישם מודל אקטוארי עקב העדר מובהקות סטטיסטית לכל ענף בנפרד, ולפיכך הוערכו במקובץ.
    - 3.3 שיבובים ושרידים מובאים בחשבון בבסיס הנתונים לפיו מחושבות ההערכות האקטואריות של התביעות התלויות.
    - 3.4 להערכת החברה התביעות התלויות הינן נאותות, וזאת בהתחשב בכך שהתביעות התלויות מחושבות בעיקרן על בסיס אקטוארי ויתרתן כוללת הפרשות מתאימות ככל שנדרש ל-IBNR.
- (ה) בדיקת נאותות ההתחייבות בביטוח כללי:
- החברה בוחנת את נאותות ההתחייבויות בביטוח כללי על פי עקרונות הנוהג המיטבי כמפורט **בבאור 32ד(2ד)(3ב)**.
- (ו) הוצאות רכישה נדחות בביטוח כללי כוללות עמלות לסוכנים והוצאות הנהלה וכלליות בקשר עם רכישת פוליסות, המתייחסות לפרמיות שטרם הורווחו. הוצאות הרכישה מחושבות לפי שיעורי ההוצאות בפועל או לפי שיעורים תקינים, שנקבעו בתקנות הפיקוח, כאחוז מהפרמיה שטרם הורווחה, לכל ענף בנפרד, לפי הנמוך שבהם.
  - (ז) עסקים המתקבלים מהתאגיד המנהל של המאגר לביטוח רכב חובה ("הפול") בע"מ (להלן - הפול), נכללים לפי דיווחים המתקבלים עד לתאריך המאזן בתוספת הפרשות לפי העניין, והכול בהתאם לשיעור השתתפות החברה בהם.
3. ביטוח בריאות (נכלל בביטוח חיים)
- (א) הכרה בהכנסה, ראה סעיף ט"ז להלן.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ה. חוזי ביטוח וחוזים לניהול נכסים (המשך)

3. ביטוח בריאות (נכלל בביטוח חיים) (המשך)

(ב) התחייבויות בגין חוזי ביטוח בריאות, שנכללו כחלק מעסקי ביטוח חיים

ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח בריאות מחושבות בהתאם להוראות הממונה (תקנות וחוזרים), כללים חשבונאיים ושיטות אקטואריות מקובלות. ההתחייבויות מחושבות בהתאם לנתוני הכיסויים הרלוונטיים, כגון: גיל המבוטח, ותק הכיסויים, סוג הביטוח, סכום הביטוח וכו'.

ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח בריאות וחלקם של מבטחי המשנה בהן נקבעות על בסיס הערכה אקטוארית, המבוצעת על-ידי האקטואר הממונה בחברה, שלמה בן עמרם, שהינו עובד החברה.

(ג) הפרשה בגין השתתפות ברווחים של מבוטחים בביטוח קבוצתי

ההפרשה נכללה בסעיף "זכאים ויתרות זכות".

(ד) תביעות תלויות

ההפרשות לתביעות מתמשכות בתשלום בביטוח סיעודי, ההוצאות הישירות והעקיפות הנובעות מהן, וכן הפרשות לתביעות שאירעו אך לא דווחו (IBNR), נכללו במסגרת ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח.

(ה) הוצאות רכישה נדחות

הוצאות הרכישה הנדחות כוללות עמלות לסוכנים ומפקחי רכישה והוצאות הנהלה וכלליות הקשורות לרכישת פוליסות חדשות בענף מחלות ואשפוז מופחתות בשיעורים שווים על פני תקופת הפוליסה, אך לא יותר משש שנים ובביטוחי בריאות ארוכי טווח (כגון סיעוד ומחלות קשות) לא יותר מ-15 שנים. הוצאות הרכישה הנדחות המתייחסות לפוליסות שבוטלו נמחקות במועד הביטול.

מידי שנה בודק אקטואר החברה את ברות ההשבה של ה-DAC. הבדיקה נערכת על מנת לוודא שההתחייבויות בגין חוזי ביטוח בניכוי ה-DAC בגין הפוליסות שנמכרו מספיקות ושהפוליסות צפויות ליצור הכנסות עתידיות שתכסנה את הפחתת ה-DAC ואת ההתחייבויות הביטוחיות, הוצאות התפעול והעמלות בגין אותן פוליסות.

ההנחות המשמשות לבדיקה זו כוללות הנחות בגין ביטולים, הוצאות תפעול, תשואה מנכסים, תמותה ותחלואה, הנקבעות על ידי אקטואר החברה מדי שנה על פי בדיקות ניסיון העבר ומחקרים רלוונטיים עדכניים.

1. מכשירים פיננסיים

המדיניות החשבונאית המיושמת על ידי החברה בגין מכשירים פיננסיים, הינה בהתאם ל-IAS39. ראה סעיף כ"ב (1) להלן, בדבר דחיית אימוץ IFRS9.

1. מכשירים פיננסיים שאינם נגזרים

מכשירים פיננסיים שאינם נגזרים כוללים הן נכסים פיננסיים והן התחייבויות פיננסיות. באשר לנכסים פיננסיים, אלו כוללים השקעות פיננסיות (נכסי חוב סחירים, נכסי חוב בלתי סחירים, מניות ואחרות) וכן נכסים פיננסיים אחרים כגון: פרמיות לגביה, חייבים אחרים, מזומנים ושווי מזומנים. באשר להתחייבויות פיננסיות, אלו כוללות בעיקרן הלוואות ואשראי שנתקבלו, אשראי ספקים וזכאים אחרים.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ו. מכשירים פיננסיים (המשך)

1. מכשירים פיננסיים שאינם נגזרים (המשך)

ההכרה לראשונה במכשירים פיננסיים שאינם נגזרים הינה לפי שווי הוגן, ולגבי מכשירים שאינם נמדדים בשווי ההוגן דרך רווח או הפסד, בתוספת כל עלויות העסקה הניתנות לייחוס במישרין. לאחר ההכרה לראשונה, מכשירים פיננסיים שאינם נגזרים נמדדים כמפורט בהמשך.

מכשיר פיננסי מוכר כנכס או כהתחייבות במועד קבלת התנאים החוזיים על ידי החברה (מועד העסקה).

מזומנים ושווי מזומנים

מזומנים כוללים יתרות מזומנים לשימוש מידי ופיקדונות לפי דרישה. שווי מזומנים כוללים השקעות לזמן קצר ברמת נזילות גבוהה אשר ניתנות להמרה בנקל לסכומים ידועים של מזומנים ואשר חשופות לסיכון בלתי משמעותי של שינויים בשווי ואשר אינם מוגבלים בשעבוד.

השקעות המוחזקות לפדיון

כאשר לחברה יש כוונה מפורשת ויכולת להחזיק מכשירי חוב עד למועד פדיונם, מכשירי החוב מסווגים כמוחזקים לפדיון. השקעות המוחזקות לפדיון נמדדות לפי עלות מופחתת בשיטת הריבית האפקטיבית המביאה בחשבון גם את עלויות העסקה בניכוי הפסדים מירידת ערך.

נכסים פיננסיים זמינים למכירה

נכסים פיננסיים זמינים למכירה הינם נכסים פיננסיים שאינם נגזרים שיועדו כזמינים למכירה או שאינם מסווגים לאחת הקבוצות הבאות: נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד, השקעות המוחזקות לפדיון או הלוואות וחייבים. לאחר ההכרה הראשונית, נכסים פיננסיים זמינים למכירה נמדדים לפי השווי ההוגן. רווחים או הפסדים כתוצאה מהתאמות שווי הוגן, למעט בגין ריבית, הפרשי שער המתייחסים למכשירי חוב ודיבידנד ממכשיר הונן, מוכרים ברווח כולל אחר. במועד גריעת ההשקעה או במקרה של ירידת ערך, הרווח (הפסד) כולל אחר מועבר לדוח רווח או הפסד.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

1. מכשירים פיננסיים (המשך)

1. מכשירים פיננסיים שאינם נגזרים (המשך)

נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד

מכשיר פיננסי מסווג כנמדד לפי שווי הוגן דרך רווח או הפסד, אם הוא מוחזק למסחר או אם יועד ככזה בעת ההכרה הראשונית בו.

הלוואות וחייבים

הלוואות וחייבים הינן השקעות המוחזרות בתשלומים קבועים או הניתנים לקביעה שאינן נסחרות בשוק פעיל. לאחר ההכרה הראשונית, הלוואות מוצגות על פי תנאיהן לפי העלות בתוספת עלויות עסקה ישירות תוך שימוש בשיטת הריבית האפקטיבית ובניכוי הפרשה לירידת ערך. חייבים לזמן קצר מוצגים לפי תנאיהם, בדרך כלל בערכם הנומינלי.

2. מכשירים פיננסיים נגזרים

נגזרים פיננסיים מוכרים לראשונה לפי שווי הוגן; עלויות עסקה הניתנות לייחוס נזקפות לרווח או הפסד עם התהוותן. לאחר ההכרה הראשונית, נמדדים הנגזרים לפי שווי הוגן, כשהשינויים בשווי הוגן נזקפים לדוח רווח או הפסד.

3. נכסים והתחייבויות צמודי מדד שאינם נמדדים לפי שווי הוגן

ערכם של נכסים והתחייבויות פיננסיות צמודי מדד, שאינם נמדדים לפי שווי הוגן, משוערכים בכל תקופה בהתאם לשיעור עליית המדד בפועל.

4. החברה קיבלה החלטות ליעוד הנכסים כדלקמן:

נכסים פיננסיים הכלולים בתיקי השקעה של פוליסות משתתפות ברווחים

מרבית נכסים אליוועדו לקבוצת שווי הוגן דרך רווח או הפסד, וזאת מאחר ומדידתם לפי שווי הוגן מקטינה באופן משמעותי עיוות חשבונאי שהיה עלול לחול באם היו נמדדים לפי בסיס מדידה שונה מזה של התחייבויות פיננסיות (mismatch). כמו כן הניהול מתבצע לפי שווי הוגן וביצועי התיק נמדדים לפי שווי הוגן בהתאם לאסטרטגיית ניהול סיכונים מתועדת, והמידע לגבי המכשירים הפיננסיים מדווח להנהלה (וועדת ההשקעות הרלוונטית) באופן פנימי על בסיס שווי הוגן.

מכשירים פיננסיים הכוללים נגזרים משובצים שנדרש להפרידם

נכסים אלו יועדו לקבוצת שווי הוגן דרך דוח רווח או הפסד.

נכסים סחירים שאינם נכללים בתיקי השקעות כנגד פוליסות משתתפות ברווחים (נוסטרו) שאינם כוללים נגזרים משובצים או שאינם מהווים נגזרים

נכסים אלו סווגו כנכסים פיננסיים זמינים למכירה.

נכסים שאינם סחירים שאינם נכללים בתיקי השקעות כנגד פוליסות משתתפות ברווחים (נוסטרו)

נכסים העונים לקריטריונים של קבוצת הלוואות וחייבים, לרבות אג"ח ח"צ, סווגו לקבוצה זו ונמדדו על פי עלות מופחתת, תוך שימוש בשיטת הריבית האפקטיבית. מניות שאינן סחירות סווגו כנכסים פיננסיים זמינים למכירה.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

1. מכשירים פיננסיים (המשך)

5. קיזוז מכשירים פיננסיים

נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות מקוזזים והסכום נטו מוצג בדוח על המצב הכספי אם קיימת זכות שניתנת לאכיפה משפטית לקזז את הסכומים שהוכרו, וכן קיימת כוונה לסלק את הנכס ואת ההתחייבות על בסיס נטו או לממש את הנכס ולסלק את ההתחייבות במקביל.

הזכות לקזז חייבת להיות ניתנת לאכיפה משפטית לא רק במהלך העסקים הרגיל של הצדדים לחוזה אלא גם במקרה של פשיטת רגל או חדלות פירעון של אחד הצדדים. על מנת שהזכות לקזז תהיה קיימת באופן מיידי, אסור שהיא תהיה תלויה באירוע עתידי או שיהיו פרקי זמן שבהם היא לא תחול, או שיהיו אירועים שיגרמו לפקיעתה.

6. התחייבויות פיננסיות

ההתחייבויות מוכרות לראשונה בשווי הוגן, הלוואות והתחייבויות אחרות הנמדדות בעלות מופחתת מוצגות בניכוי עלויות עסקה ישירות. לאחר ההכרה הראשונית, החברה מודדת התחייבויות פיננסיות בעלות מופחתת.

התחייבויות פיננסיות בעלות מופחתת

לאחר ההכרה הראשונית, הלוואות והתחייבויות אחרות, מוצגות על פי תנאיהן לפי העלות בניכוי עלויות עסקה ישירות תוך שימוש בשיטת הריבית האפקטיבית.

7. גריעת מכשירים פיננסיים

א. נכסים פיננסיים

נכס פיננסי נגרע כאשר פקעו הזכויות החוזיות לקבלת תזרימי המזומנים מהנכס הפיננסי, או החברה העבירה את הזכויות החוזיות לקבלת תזרימי המזומנים מהנכס הפיננסי או נטלה על עצמה מחויבות לשלם את תזרימי המזומנים שהתקבלו במלואם לצד השלישי, ללא עיכוב משמעותי. בנוסף, העבירה באופן ממשי את כל הסיכונים וההטבות הקשורים בנכס, או לא העבירה ואף לא הותירה באופן ממשי את כל הסיכונים וההטבות הקשורים בנכס אך העבירה את השליטה בנכס.

כאשר החברה העבירה את זכויותיה לקבל תזרימי מזומנים מהנכס ולא העבירה ולא הותירה באופן ממשי את הסיכונים וההטבות הקשורים בנכס ואף לא העבירה את השליטה על הנכס, מוכר נכס חדש בהתאם למידת המעורבות הנמשכת של החברה בנכס. מעורבות נמשכת בדרך של ערבות לנכס המועבר נמדדת לפי הנמוך מבין היתרה המקורית של הנכס בדוחות הכספיים והסכום המירבי של התמורה שהחברה עשויה להידרש לשלם בחזרה.

ב. התחייבויות פיננסיות

התחייבות פיננסית נגרעת כאשר היא מסולקת, דהיינו ההתחייבות נפרעה, בוטלה או פקעה. התחייבות פיננסית מסולקת כאשר החייב פורע את ההתחייבות על ידי תשלום במזומן, בנכסים פיננסיים אחרים, בסחורות או שירותים, או משוחרר משפטית מההתחייבות.

כאשר התחייבות פיננסית קיימת מוחלפת בהתחייבות אחרת כלפי אותו מלווה בתנאים שונים מהותית, או כאשר נעשה שינוי מהותי בתנאי התחייבות קיימת, ההחלפה או השינוי מטופלים כגריעה של ההתחייבות המקורית וכהכרה של התחייבות חדשה. ההפרש בין היתרה של שתי ההתחייבויות הנ"ל בדוחות הכספיים נזקף לדוח רווח או הפסד. במידה שההחלפה או השינוי אינם מהותיים, הם מטופלים כשינוי תנאי ההתחייבות המקורית ולא מוכר רווח או הפסד מההחלפה. בעת הבחינה האם מדובר בשינוי מהותי בתנאי התחייבות קיימת, מביאה החברה בחשבון שיקולים איכותיים וכמותיים.

8. לגבי ירידת ערך נכסים פיננסיים, ראה סעיף יא' להלן.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ז. השקעות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני

השקעות החברה בחברות כלולות מטופלות לפי שיטת השווי המאזני. לפי שיטת השווי המאזני, ההשקעה בחברה הכלולה מוצגת לפי עלות בתוספת שינויים שלאחר הרכישה בחלק החברה בנכסים נטו, לרבות רווח כולל אחר של החברה הכלולה. עלות ההשקעה כוללת בתוכה עלויות עסקה. הדוחות הכספיים של החברה והחברה הכלולה ערוכים לתאריכים ולתקופות זהים. המדיניות החשבונאית בדוחות הכספיים של החברה הכלולה יושמה באופן אחיד ועקבי עם זו שיושמה בדוחות הכספיים של החברה.

ח. רכוש קבוע

פריטי הרכוש הקבוע (למעט בנייני המשרד) מוצגים לפי העלות בתוספת עלויות רכישה ישירות, בניכוי פחת שנצבר ובניכוי הפסדים מירידת ערך שנצברו ואינם כוללים הוצאות תחזוקה שוטפת. רכיבי פריט רכוש קבוע בעלי עלות משמעותית ביחס לסך העלות של הפריט, מופחתים בנפרד, לפי שיטת הרכיבים.

נכס מופחת החל מהמועד בו הוא זמין לשימוש כלומר, כאשר הוא הגיע למיקום ולמצב הדרושים על מנת שיוכל לפעול באופן שאליו התכוונה ההנהלה.

הפחת מחושב בשיעורים שנתיים שווים על בסיס שיטת הקו הישר לאורך תקופת החיים השימושיים בנכס כדלקמן:

%	
2-4	בניינים (למעט קרקע)
6-15	ריהוט וציוד משרדי
15	כלי רכב
10-33	מחשבים וציוד היקפי
10	שיפורים במושכר

שיפורים במושכר מופחתים לפי שיטת הקו הישר על פני תקופת השכירות (לרבות תקופת האופציה להארכה שבידי החברה שבכוונתה לממשה) או בהתאם לתקופת החיים השימושיים של השיפור, לפי הקצר שבהם.

אורך החיים השימושיים, שיטת הפחת, וערך השייר נבחנים לפחות בכל סוף שנה והשינויים מטופלים כשינוי אומדן חשבונאי באופן של מכאן ולהבא. הפחתת נכסים מופסקת כמוקדם מבין המועד בו הנכס מסווג כמוחזק למכירה לבין המועד שבו הנכס נגרע.

החברה מודדת את הקרקעות והמבנים שברשותה שמשמשים אותה לשימוש עצמי על בסיס הערכה מחדש. שערון הרכוש הקבוע כאמור, מקורו בשני בניינים בשימוש החברה: חלק מהבניין בחולון ובניין בחיפה (ראה באור 6), למעט החלקים אשר משמשים למטרות שכירות ומכאן אינם מסווגים כרכוש קבוע, נזקף לקרן הערכה מחדש המוצגת בהון, בניכוי השפעת המס. קרן הערכה מחדש מועברת ישירות לעודפים כאשר הנכס נגרע, או במהלך השימוש בנכס בהתאם לקצב הפחתתו בהתאם למדיניות החשבונאית שנבחרה.

שווים של הקרקעות והמבנים שבבעלות החברה מבוסס על הערכת שווי שמבוצעת על ידי מעריך שווי חיצוני מומחה בלתי תלוי, בעל הידע והניסיון הדרושים. הערכות מחדש מבוצעות באופן סדיר על מנת לוודא שהיתרה בדוחות הכספיים אינה שונה באופן מהותי מהערך שהיה נקבע לפי השווי ההוגן בתאריך הדיווח.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ח. רכוש קבוע (המשך)

ירידת ערך של נכס שהוערך מחדש נזקפת ישירות לרווח כולל אחר, עד לסכום שבו קיימת יתרת זכות בקרן ההערכה מחדש בגין אותו נכס. ירידת ערך נוספת, אם קיימת, נזקפת לרווח או הפסד. עלייה בערכו של נכס כתוצאה מהערכה מחדש, מוכרת ברווח או הפסד עד לסכום שבו היא מבטלת ירידה, שהוכרה קודם לכן ברווח או הפסד. כל עלייה נוספת לאחר מכן נזקפת לקרן הערכה מחדש.

ט. נדל"ן להשקעה

נדל"ן להשקעה הינו נדל"ן (קרקע או מבנה, או שניהם) המוחזק על ידי הבעלים (מחכיר בחכירה תפעולית) או חוכר לצורך הפקת דמי שכירות או לשם עליית ערך, או שתיהן, ושלא לצורך שימוש בייצור או הספקת סחורות או שירותים או למטרות מנהלתיות, או מכירה במהלך העסקים הרגיל. נדל"ן להשקעה נגרע כאשר הוא ממומש או כאשר נפסק השימוש בו ולא צפויות הטבות כלכליות עתידיות ממימוש. ההפרש בין התמורה נטו ממימוש הנכס לבין היתרה בדוחות הכספיים מוכר ברווח או הפסד בתקופה שבה נגרע הנכס.

נדל"ן להשקעה נמדד לראשונה לפי העלות כולל עלויות רכישה ישירות. לאחר ההכרה הראשונית, נדל"ן להשקעה נמדד בשווי ההוגן, אשר משקף את תנאי השוק במועד הדיווח. רווחים או הפסדים הנובעים משינויים בשווי ההוגן של הנדל"ן להשקעה נזקפים לרווח או הפסד במועד התהוותם. נדל"ן להשקעה אינו מופחת באופן שיטתי.

נדל"ן להשקעה בפיתוח המיועד לשימוש עתידי כנדל"ן להשקעה נמדד אף הוא בשווי הוגן כאמור לעיל וזאת כאשר השווי ההוגן ניתן למדידה מהימנה. כשהשווי ההוגן אינו ניתן למדידה מהימנה, בשל אופי והיקף סיכוני הפרויקט, אזי הוא נמדד על פי עלותו, בניכוי הפסדים מירידת ערך במידה שקיימים, עד למועד שבו השווי ההוגן ניתן למדידה מהימנה או השלמת הבנייה, כמוקדם מביניהם. בסיס העלות של נדל"ן להשקעה בפיתוח כולל את עלות המקרקעין בתוספת עלויות אשראי המשמשות למימון ההקמה, עלויות תכנון ופיתוח ישירות תוספתיות ודמי תיווך בשל התקשרויות בהסכמים להשכרתו. לעניין הנחות בדבר שווי הוגן של נדל"ן להשקעה (לרבות בהקמה), ראה ביאור 8.

י. נכסים בלתי מוחשיים

נכסים בלתי מוחשיים הנרכשים בנפרד נמדדים עם ההכרה הראשונית לפי העלות בתוספת עלויות רכישה ישירות. נכסים בלתי מוחשיים הנרכשים בצירופי עסקים נמדדים לפי השווי ההוגן במועד הרכישה. עלויות בגין נכסים בלתי מוחשיים אשר פותחו באופן פנימי, למעט עלויות פיתוח מהוונות, נזקפות לרווח או הפסד בעת התהוותן.

נכסים בלתי מוחשיים בעלי אורך חיים שימושיים מוגדר מופחתים על פני אורך החיים השימושיים שלהם ונבחנת לגביהם ירידת ערך כאשר קיימים סימנים המצביעים על ירידת ערך. תקופת ההפחתה ושיטת ההפחתה של נכס בלתי מוחשי בעל אורך חיים שימושיים מוגדר נבחנות לפחות בכל סוף שנה.

1. עלויות פיתוח תוכנה

הוצאות פיתוח תוכנה מהוונות אך ורק אם ניתן למדוד באופן מהימן את עלויות הפיתוח; התוכנה ישימה מבחינה טכנית ומסחרית; צפויה הטבה כלכלית עתידית מהפיתוח, ולחברה כוונה ומקורות מספיקים להשלים את הפיתוח ולהשתמש בתוכנה. הוצאה שהוונה כוללת את עלות החומרים, שכר עבודה ישיר והוצאות תקורה שניתן לייחסן ישירות להכנת הנכס לשימוש המיועד. הוצאות פיתוח אחרות נזקפות לרווח או הפסד עם התהוותן. הוצאות פיתוח שהווננו נמדדות לפי עלות בניכוי הפחתות והפסדים מירידת ערך שנצברו. הפחתת הנכס מתחילה כאשר הפיתוח הושלם והנכס זמין לשימוש. הנכס מופחת על פני אורך החיים השימושיים בנכס. בחינת ירידת ערך מתבצעת אחת לשנה לאורך תקופת הפיתוח. כאשר לא ניתן להכיר בנכס בלתי מוחשי שנוצר באופן פנימי, עלויות פיתוח נזקפות לרווח או הפסד במועד התהוותן. עלויות פיתוח שהוכרו בעבר כהוצאה אינן מוכרות כנכס בתקופה מאוחרת יותר.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

י. נכסים בלתי מוחשיים (המשך)

2. תוכנות

נכסי החברה כוללים מערכות מחשב המורכבות מחומרה ותוכנות. תוכנות המהוות חלק אינטגרלי מחומרה, אשר אינה יכולה לפעול ללא התוכנות המותקנות עליה, מסווגות כרכוש קבוע. לעומת זאת, רישיונות לתוכנות העומדות בפני עצמן ומוסיפות פונקציונליות נוספת לחומרה, מסווגים כנכסים בלתי מוחשיים.

3. עלויות עוקבות

עלויות עוקבות מוכרות כנכס בלתי מוחשי אך ורק כאשר הן מגדילות את ההטבה הכלכלית העתידית הגלומה בנכס בגינו הן הוצאו. הפחתה נזקפת לדוח רווח או הפסד על פני אומדן אורך החיים השימושי של הנכסים הבלתי מוחשיים, מהמועד שבו הנכסים זמינים לשימוש.

4. הפחתה

אומדן אורך החיים השימושי לתקופה הנוכחית ולתקופות השוואתיות הינו כדלקמן:

תוכנות - מופחתות בקו ישר על פני 10-3 שנים.

האומדנים בדבר שיטת הפחת ואורך החיים השימושי נבחנים מחדש בכל סוף שנת דיווח.

יא. ירידת ערך

החברה בוחנת בכל תאריך דיווח האם קיימת ראייה אובייקטיבית לירידת ערך בגין הנכסים הבאים:

1. נכסים פיננסיים

א. נכסים פיננסיים הנמדדים בעלות מופחתת

ראייה אובייקטיבית לירידת ערך קיימת כאשר אירוע אחד או יותר השפיעו באופן שלילי על אומדן תזרימי המזומנים העתידיים מהנכס לאחר מועד ההכרה. סכום ההפסד הנזקף לדוח רווח או הפסד נמדד כהפרש בין יתרת הנכס בדוחות הכספיים לבין הערך הנוכחי של אומדן תזרימי המזומנים העתידיים (שאינם כוללים הפסדי אשראי עתידיים שטרם התהוו), המהוונים בהתאם לשיעור הריבית האפקטיבית המקורית של הנכס הפיננסי. אם הנכס הפיננסי נושא ריבית משתנה, ההיוון נעשה בהתאם לשיעור הריבית האפקטיבית הנוכחית. בתקופות עוקבות הפסד מירידת ערך מבוטל כאשר ניתן לייחס באופן אובייקטיבי את השבת ערכו של הנכס לאירוע שהתרחש לאחר ההכרה בהפסד. ביטול כאמור נזקף לרווח או הפסד עד לגובה ההפסד שהוכר.

החברה בוחנת ראיות לירידת ערך לגבי נכסי חוב המסווגים להלוואות וחייבים הן ברמת הנכס הבודד והן ברמה של קבוצת נכסים בעלי מאפייני סיכון אשראי דומים (בחינה קולקטיבית). ההלוואות והחייבים שהינם משמעותיים באופן פרטני נבחנים ספציפית לירידת ערך. ההלוואות והחייבים אשר בגינם לא זוהתה ירידת ערך ספציפית מקובצים יחדיו ולגביהם נבחנת קיומה של ירידת ערך קולקטיבית במטרה לאתר ירידת ערך שהתרחשה וטרם זוהתה.

בבחינה קולקטיבית של ירידת ערך, החברה עושה שימוש במגמות היסטוריות של ההסתברות להפרה, עיתוי קבלת החזר וסך ההפסד בפועל, בהתאם לשיקול דעת ההנהלה בדבר השאלה האם ההפסדים בפועל צפויים להיות גדולים או קטנים יותר בהשוואה להפסדים העולים מהמגמות ההיסטוריות לאור המצב הכלכלי ותנאי האשראי הקיימים.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יא. ירידת ערך (המשך)

1. נכסים פיננסיים (המשך)

ב. נכסים פיננסיים זמינים למכירה

הראיה לירידת ערך לגבי נכסים פיננסיים זמינים למכירה שהם מכשירים הוניים, כוללת ירידה משמעותית או מתמשכת בשווי ההוגן של הנכס מתחת לעלותו וכן בחינת שינויים בסביבה הטכנולוגית, הכלכלית או המשפטית או בסביבת השוק בה פועלת החברה שהנפיקה את המכשיר. הבחינה של ירידה משמעותית או מתמשכת, תלויה בנסיבות בכל תאריך דיווח, כאשר, במסגרת הבחינה, מובאות בחשבון התנודתיות ההיסטורית בשווי ההוגן וכן קיומה של מגמה מתמשכת של ירידה בשווי ההוגן בשיעור כולל של 20% ויותר או משך זמן של ירידה בשווי הוגן של 6 חודשים ויותר.

כאשר קיימת ראייה לירידת ערך, ההפסד המצטבר שנזקף לרווח כולל אחר, מסווג מחדש לרווח או הפסד. בתקופות עוקבות, ביטול הפסד מירידת ערך אינו נזקף לרווח או הפסד, אלא נזקף לרווח כולל אחר. ראיות לירידת ערך לגבי נכסים פיננסיים זמינים למכירה שהם מכשירי חוב, כוללות אירוע אחד או יותר שהשפיעו באופן שלילי על אומדן תזרימי המזומנים העתידיים מהנכס לאחר מועד ההשקעה. כאשר קיימת ראייה לירידת ערך, ההפסד המצטבר שנזקף לרווח כולל אחר, מוכר כהפסד מירידת ערך ברווח או הפסד. בתקופות עוקבות הפסד מירידת ערך מבוטל כאשר ניתן לייחס באופן אובייקטיבי את העלייה בשווי ההוגן לאירוע שהתרחש לאחר ההכרה בהפסד מירידת הערך. ביטול כאמור נזקף לרווח או הפסד עד לגובה ההפסד שהוכר.

2. ביטוח משנה

(א) ההתחייבויות של מבטחי המשנה כלפי החברה אינן משחררות אותה מהתחייבויותיה כלפי המבוטחים על פי פוליסות הביטוח. מבטח משנה, אשר לא יעמוד בהתחייבויותיו על פי חוזה ביטוח המשנה, עלול לגרום לחברה הפסדים.

(ב) החברה מבצעת הפרשה לחובות מסופקים בגין חובות מבטחי משנה שגבייתם מוטלת בספק על בסיס הערכות סיכון פרטניות ועל בסיס עומק החוב.

בנוסף, בקביעת חלקם של מבטחי המשנה בהתחייבויות הביטוחיות מתחשבת החברה, בין היתר, בהערכת אפשרות הגביה ממבטחי המשנה. כאשר חלקם של מבטחי המשנה כאמור מחושב על בסיס אקטוארי, חלקם של אותם מבטחי משנה שבקשיים מחושב בהתאם להמלצת האקטואר, המביאה בחשבון את כלל גורמי הסיכון. כמו כן, מתחשבת החברה בעת עריכת ההפרשות, בין היתר, בנכונות הצדדים להגיע להסכמי CUT OFF (ניתוק התקשרויות בדרך של פירעון סופי של החובות) במטרה לצמצם את החשיפה.

3. פרמיה לגביה

הפרשה לחובות מסופקים בגין פרמיות לגביה בעסקי ביטוח כללי ובעסקי ביטוח חיים ובריאות מחושבות לפי אומדנים המבוססים, בין היתר, על עומק חובות בפיגור ועל הבטחונות הקיימים.

4. נכסים שאינם פיננסיים

החברה בוחנת את הצורך בירידת ערך נכסים לא פיננסיים, שאינם הוצאות רכישה נדחות, נדל"ן להשקעה, נכסים הנובעים מהטבות לעובדים ונכסי מס נדחים כאשר ישנם סימנים כתוצאה מאירועים או שינויים בנסיבות המצביעים על כך שהיתרה בדוחות הכספיים אינה ברת-השבה. במקרים בהם היתרה בדוחות הכספיים של הנכסים הלא פיננסיים עולה על הסכום בר-ההשבה שלהם, מופחתים הנכסים לסכום בר-ההשבה שלהם. שווי בר-ההשבה הינו הגבוה מבין שווי הוגן בניכוי עלויות מכירה ושווי שימוש.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יב. מדידת שווי הוגן

שווי הוגן הוא המחיר שהיה מתקבל במכירת נכס או המחיר שהיה משולם להעברת התחייבות בעסקה רגילה בין משתתפים בשוק במועד המדידה. מדידת שווי הוגן מבוססת על ההנחה כי העסקה מתרחשת בשוק העיקרי של הנכס או ההתחייבות, או בהיעדר שוק עיקרי, בשוק הכדאי (advantageous) ביותר. השווי ההוגן של נכס או התחייבות נמדד תוך שימוש בהנחות שמשתתפים בשוק ישתמשו בעת תמחור הנכס או ההתחייבות, בהנחה שמשתתפים בשוק פועלים לטובת האינטרסים הכלכליים שלהם. מדידת שווי הוגן לנכס לא פיננסי מביאה בחשבון את היכולת של משתתף בשוק להפיק הטבות כלכליות באמצעות הנכס בשימוש המיטבי שלו או על ידי מכירתו למשתתף אחר בשוק שישתמש בנכס בשימוש המיטבי שלו. החברה משתמשת בטכניקות הערכה שהן מתאימות לנסיבות ושקיימים עבורן מספיק נתונים שניתנים להשגה כדי למדוד שווי הוגן, תוך מקסום השימוש בנתונים רלוונטיים שניתנים לצפייה ומזעור השימוש בנתונים שאינם ניתנים לצפייה. השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים הנסחרים בשוק פעיל נקבע על ידי מחירי השוק בתאריך הדיווח. בגין מכשירים פיננסיים שלהם אין שוק פעיל, השווי ההוגן נקבע באמצעות שימוש בשיטות הערכה. שיטות אלו כוללות התבססות על עסקאות שבוצעו לאחרונה בתנאי שוק, התייחסות לשווי השוק הנוכחי של מכשיר אחר דומה במהותו, היוון תזרימי מזומנים או שיטות הערכה אחרות. השווי של אגרות חוב בלתי סחירות, הלוואות ופיקדונות, מחושב לפי מודל המבוסס על היוון תזרימי המזומנים ראו באור 12 ו'.

כל הנכסים וההתחייבויות הנמדדים בשווי הוגן או שניתן גילוי לשווי הוגן שלהם מחולקים לקטגוריות בתוך מידרג השווי ההוגן, בהתבסס על רמת הנתונים הנמוכה ביותר, המשמעותית למדידת השווי ההוגן בכללותה:

- רמה 1: מחירים מצוטטים (ללא התאמות) בשוק פעיל של נכסים והתחייבויות זהים.
- רמה 2: נתונים שאינם מחירים מצוטטים שנכללו ברמה 1 אשר ניתנים לצפייה במישרין או בעקיפין.
- רמה 3: נתונים שאינם מבוססים על מידע שוק ניתן לצפייה (טכניקות הערכה ללא שימוש בנתוני שוק ניתנים לצפייה).

יג. הון מניות

עלויות המתייחסות ישירות להנפקת מניות מוצגות כהפחתה מההון.

יד. הטבות לעובדים

בחברה קיימים מספר סוגי הטבות לעובדים:

1. הטבות עובד לזמן קצר

הטבות לעובדים לזמן קצר הינן הטבות אשר חזויות להיות מסולקות במלואן לפני 12 חודש לאחר תום תקופת הדיווח השנתית שבה העובדים מספקים את השירותים המתייחסים. הטבות אלו כוללות משכורות, ימי חופשה, מחלה, הבראה והפקדות מעסיק לביטוח לאומי ומוכרות כהוצאה עם מתן השירותים. התחייבות בגין בונוס במזומן או תוכנית להשתתפות ברווחים, מוכרת כאשר לחברה קיימת מחוייבות משפטית או משתמעת לשלם את הסכום האמור בגין שירות שניתן על ידי העובד וניתן לאמוד באופן מהימן את הסכום. ההתחייבות להטבות לעובד לזמן קצר המוצגת בדוח על המצב הכספי מייצגת את הערך הלא מהוון של ההתחייבות.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

י.ד. הטבות לעובדים (המשך)

2. הטבות לאחר סיום העסקה

(א) תכנית להפקדה מוגדרת

לחברה תוכניות להפקדה מוגדרת, בהתאם לסעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין שלפיהן החברה משלמת באופן קבוע תשלומים מבלי שתהיה לה מחויבות משפטית או משתמעת לשלם תשלומים נוספים גם אם בקרן לא הצטברו סכומים מספיקים כדי לשלם את כל ההטבות לעובד המתייחסות לשירות העובד בתקופה השוטפת ובתקופות קודמות.

הפקדות לתוכנית להפקדה מוגדרת בגין פיצויים או בגין תגמולים, מוכרות כהוצאה במקביל לקבלת שירותי העבודה מהעובד.

(ב) תוכנית להטבה מוגדרת

בנוסף לחברה תוכנית להטבה מוגדרת בגין תשלום פיצויים בהתאם לחוק פיצויי פיטורין. לפי החוק, זכאים עובדים לקבל פיצויים עם פיטוריהם או עם פרישתם. ההתחייבות בשל סיום העסקה נמדדת לפי שיטת שווי אקטוארי של יחידת הזכאות החזויה. החישוב האקטוארי מביא בחשבון עליות שכר עתידיות ושיעור עזיבת עובדים, וזאת על בסיס הערכה של עיתוי התשלום. הסכומים מוצגים על בסיס היוון תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, לפי שיעורי הריבית בהתאם לתשואה במועד הדיווח של אגרות חוב קונצרניות צמודות מדד באיכות גבוהה, אשר מועד פרעונן דומה לתקופת ההתחייבות המתייחסת לפיצויי הפרישה.

החברה מפקידה כספים בגין התחייבויותיה לתשלום פיצויים לחלק מעובדיה באופן שוטף בקרנות פנסיה וחברות ביטוח (להלן - נכסי התוכנית). נכסי התוכנית הם נכסים המוחזקים על ידי קרן הטבות עובד לזמן ארוך או בפוליסות ביטוח כשירות. נכסי התוכנית אינם זמינים לשימוש נושי החברה, ולא ניתן לשלמם ישירות לחברה. מרכיב הפיצויים, בפוליסות שהופקו על ידי החברה, אינו מהווה נכסי תוכנית ומקוזה מההתחייבויות בגין חוזי ביטוח.

ההתחייבות בשל הטבות לעובדים המוצגת בדוח על המצב הכספי מייצגת את הערך הנוכחי של התחייבות הטבות המוגדרת בניכוי השווי ההוגן של נכסי התוכנית.

מדידות מחדש של ההתחייבות נטו נזקפות לרווח כולל אחר.

3. הטבות עובד אחרות לטווח ארוך

עובדי החברה זכאים להטבות בגין חופשה. הטבות אלו מטופלות כהטבות אחרות לטווח ארוך מאחר שהחברה צופה כי הטבות אלו ינוצלו, ומחויבות החברה בגינן תסולק, במהלך תקופת העסקה ולאחר שנה מתום תקופת הדיווח השנתית בה העובדים סיפקו את השירות המתייחס.

ההתחייבות נטו של החברה בגין הטבות עובד אחרות לטווח ארוך המחושבת על בסיס הערכה אקטוארית, הינה בגין סכום ההטבה העתידית המגיעה לעובדים בגין שירותים שהוענקו בתקופה השוטפת ובתקופות קודמות, תוך התחשבות בשיעור עליית שכר צפויה. סכום הטבות אלו מהווה לערכו הנוכחי. בניכוי שווים ההוגן של הנכסים המתייחסים למחויבויות אלה. שיעור ההיוון נקבע בהתאם לתשואה במועד הדיווח על אגרות חוב קונצרניות צמודות מדד באיכות גבוהה אשר מועד הפירעון שלהן דומה לתקופת המחויבות של החברה.

מדידות מחדש של ההתחייבות נטו נזקפות לרווח או הפסד בתקופה בה הן התהוו.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

י.ד. הטבות לעובדים (המשך)

4. הטבות בגין פיטורין

פיצויי פיטורין לעובדים נזקפים כהוצאה כאשר החברה התחייבה לפיטורי עובדים לפני הגיעם לגיל הפרישה המקובל והיא אינה יכולה לבטל את ההצעה או כאשר החברה מכירה בעלויות בגין שינוי מבני אשר כולל תשלום של הטבות בגין פיטורין, כמוקדם מבניהם.

טו. הפרשות

הפרשה בהתאם ל-37 IAS מוכרת כאשר לחברה קיימת מחויבות בהווה (משפטית או משתמעת) כתוצאה מאירוע שהתרחש בעבר, צפוי שיידרש שימוש במשאבים כלכליים על מנת לסלק את המחויבות וניתן לאמוד אותה באופן מהימן. כאשר החברה צופה שחלק או כל ההוצאה תוחזר לחברה, כגון בחוזה ביטוח, ההחזר יוכר ככנס נפרד, רק במועד בו קיימת וודאות למעשה לקבלת הכנס. ההוצאה תוכר בדוח רווח או הפסד בניכוי החזר ההוצאה.

להלן סוגי הפרשות שנכללו בדוחות הכספיים:

תביעות משפטיות

הפרשה בגין תביעות מוכרת כאשר לחברה קיימת מחויבות משפטית בהווה או מחויבות משתמעת כתוצאה מאירוע שהתרחש בעבר, כאשר יותר סביר מאשר לא (more likely than not) כי החברה תידרש למשאביה הכלכליים לסילוק המחויבות וניתן לאמוד אותה באופן מהימן. כאשר השפעת ערך הזמן מהותית, נמדדת הפרשה בהתאם לערכה הנוכחי.

חוזים מכבידים

הפרשה לחוזים מכבידים מוכרת כאשר ההטבות הצפויות להתקבל מהחוזים על ידי החברה נמוכות ביחס לעלויות הבלתי נמנעות כתוצאה מעמידה במחויבויות החוזיות. הפרשה נמדדת על פי הנמוך מבין הערך הנוכחי של העלות החזויה לביטול החוזה והערך הנוכחי של העלות החזויה נטו להמשך קיום החוזה.

טז. הכרה בהכנסה

1. פרמיות

(א) פרמיות במגזר ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך, לרבות פרמיות חסכון ולמעט תקבולים בגין חוזי השקעה נרשמות כהכנסות בהגיע מועד גבייתן.

ביטולים נרשמים במועד קבלת ההודעה מבעל הפוליסה, או באופן יזום על ידי החברה עקב פיגורים בתשלום, בכפוף להוראות כל דין. השתתפות המבוטחים ברווחים מנוכה מהפרמיות.

(ב) פרמיות בביטוח כללי נרשמות כהכנסות על בסיס דוחות תפוקה חודשיים. הפרמיות מתייחסות בעיקרן לתקופת ביטוח של שנה. ההכנסות מפרמיה ברוטו ושינויים בפרמיה שטרם הורווחה בגינה, נרשמים בסעיף פרמיות שהורווחו, ברוטו.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

טז. הכרה בהכנסה (המשך)

1. פרמיות (המשך)

פרמיות בענף רכב חובה נרשמות בעת פירעון הפרמיה הואיל והכיסוי הביטוחי מותנה בתשלום הפרמיה.

פרמיות מפוליסות שתחילת הביטוח שלהן לאחר תאריך המאזן נרשמות כהכנסות מראש.

ההכנסות שנכללו בדוחות הכספיים הינן לאחר ביטולים שנתקבלו מבעלי פוליסות, ובניכוי ביטולים והפרשות עקב אי פירעון דמי הביטוח, בכפוף להוראות כל דין ובניכוי השתתפות המבוטחים ברווחים, על בסיס ההסכמים שבתוקף.

2. דמי ניהול

דמי ניהול בגין חוזי ביטוח תלויי תשואה

דמי הניהול מחושבים בהתאם להנחיות המפקח על בסיס התשואה וצבירת החיסכון של המבוטחים בתיק המשתתף ברווחים.

דמי הניהול כוללים את המרכיבים כדלקמן:

פוליסות שנמכרות החל מ-1 בינואר, 2004 - דמי ניהול קבועים בלבד.

בגין פוליסות שנמכרו עד ליום 31 בדצמבר, 2003 - דמי ניהול קבועים ומשתנים.

דמי הניהול הקבועים מחושבים בשיעורים קבועים מצבירת החיסכון ונרשמים על בסיס צבירה.

דמי הניהול המשתנים מחושבים כשיעור מהרווח הריאלי השנתי (מה-1 בינואר ועד ה-31 בדצמבר) שנזקף לפוליסה בניכוי דמי הניהול הקבועים שנגבו מאותה הפוליסה. ניתן לגבות דמי ניהול משתנים חיוביים רק לאחר בניכוי סכומים שליליים שנצברו בשנים הקודמות.

במהלך השנה נרשמים דמי הניהול המשתנים על בסיס צבירה בהתאם לתשואה החודשית הריאלית, ככל שהיא חיובית. בחודשים בהם התשואה הריאלית שלילית מוקטנים דמי הניהול המשתנים עד לגובה סך דמי הניהול המשתנים שנגבו במצטבר מתחילת השנה. תשואה שלילית שלא בוצעה בגינה הקטנה של דמי הניהול במהלך שנה שוטפת, תנוכה, לצורך חישוב דמי הניהול בגין חודשים עוקבים שבהם התשואה חיובית.

3. עמלות

הכנסות מעמלות ממבטחי משנה בביטוח כללי, חיים ובריאות נזקפות לרווה"פ בעת התהוותן. הכנסות מעמלות ביטוח חיים נזקפות על בסיס מועדי הזכאות לתשלום העמלות על פי ההסכמים, בניכוי הפרשות להחזרי עמלות עקב ביטולים צפויים של פוליסות ביטוח.

4. הכנסות מדמי שכירות

הכנסות מדמי שכירות מוכרות לפי שיטת הקו הישר על פני תקופת השכירות. עלייה קבועה בדמי השכירות לאורך תקופת החוזה, מוכרת כהכנסה בהתאם לשיטת הקו הישר על פני תקופת השכירות.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יז. רווחים (הפסדים) מהשקעות נטו, הכנסות מימון והוצאות מימון

רווחים (הפסדים) מהשקעות נטו, והכנסות מימון כוללים הכנסות ריבית והפרשי הצמדה בגין נכסי חוב, הכנסות מדיבידנדים, רווחים (הפסדים) נטו ממכירת נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה, שינויים בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המוצגים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד, רווחים (הפסדים) ממטבע חוץ בגין נכסי חוב, שינויים בשווי ההוגן של נדל"ן להשקעה והכנסות מדמי שכירות של נדל"ן להשקעה.

רווחים (הפסדים) ממימוש השקעות מחושבים כהפרש בין תמורת המימוש, נטו לבין העלות בספרים, ומוכרים בעת קרות אירוע המכירה. הכנסות ריבית מוכרות עם צבירתן, באמצעות שיטת הריבית האפקטיבית. הכנסות מדיבידנדים מוכרות במועד בו מוקנית לחברה הזכות לקבלת תשלום. באם מתקבל הדיבידנד בגין מניות סחירות, מכירה החברה בהכנסות מדיבידנד ביום האקס.

רווחים והפסדים מהפרשי שער ושינויים בשווי ההוגן של השקעות מדווחים בנטו.

הוצאות מימון כוללות הוצאות ריבית, הפרשי הצמדה והפרשי שער על התחייבויות פיננסיות, ריבית והפרשי שער על פיקדונות ועל יתרות מבטחי משנה. בדוחות על תזרימי מזומנים, ריבית שהתקבלה ושולמה ודיבידנדים שהתקבלו מוצגים במסגרת תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת. דיבידנדים ששולמו מוצגים במסגרת תזרימי מזומנים מפעילות מימון.

יח. הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות הנהלה וכלליות מסווגות להוצאות עקיפות ליישוב תביעות (הנכללות בסעיף תשלומים ושינוי בהתחייבות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה), להוצאות הקשורות ברכישה (הנכללות בסעיף עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות) וליתרת הוצאות הנהלה וכלליות אחרות הנכללות בסעיף זה. הסיווג נערך בהתאם למודלים פנימיים של החברה המבוססים על הוצאות ישירות שנקפו והוצאות עקיפות שהועמסו.

יט. מסים על הכנסה

הוצאות מסים על הכנסה כוללות מסים שוטפים ונדחים. מסים שוטפים ונדחים נזקפים לרווח או הפסד, או לרווח כולל אחר או ישירות בהון במידה והמס נובע מפריטים אשר מוכרים ברווח כולל אחר או ישירות בהון, אלא אם המס נובע מצירוף עסקים.

1. מסים שוטפים

חבות בגין מסים שוטפים נקבעת תוך שימוש בשיעורי המס וחוקי המס שחוקקו או אשר חקיקתם הושלמה למעשה, עד לתאריך הדיווח, וכן התאמות נדרשות בקשר לחבות המס לתשלום בגין שנים קודמות.

2. מסים נדחים

מסים נדחים מחושבים בגין הפרשים זמניים בין הסכומים הנכללים בדוחות הכספיים לבין הסכומים המובאים בחשבון לצורכי מס.

יתרות המסים הנדחים מחושבות לפי שיעור המס הצפוי לחול כאשר הנכס ימומש או ההתחייבות תסולק, בהתבסס על חוקי המס שחוקקו או אשר חקיקתם הושלמה למעשה עד לתאריך הדיווח.

בכל תאריך דיווח נכסי מסים נדחים נבחנים ובמידה שלא צפוי ניצולם הם מופחתים. הפסדים מועברים והפרשים זמניים ניתנים לזיכוי, בגינם לא הוכרו נכסי מסים נדחים, נבחנים בכל תאריך דיווח ובמידה שניצולם צפוי מוכר נכס מס נדחה מתאים.

המסים הנדחים בגין נדל"ן להשקעה המוחזק במטרה להשיב את מרבית (substantially all) ההטבות הכלכליות הגלומות בו בדרך של מימוש ולא בדרך של שימוש, נמדדים לפי אופן היישוב הצפוי של נכס הבסיס, על בסיס מימוש ולא שימוש.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יט. מסים על הכנסה (המשך)

2. מסים נדחים (המשך)

בחישוב המסים הנדחים לא מובאים בחשבון המסים שהיו חלים במקרה של מימוש ההשקעה בחברה מוחזקת, כל עוד מכירת ההשקעה בחברה מוחזקת אינה צפויה בעתיד הנראה לעין. כמו כן, לא הובאו בחשבון מסים נדחים בגין חלוקת רווחים על ידי חברה מוחזקת כדיבידנדים, מאחר שחלוקת הדיבידנד אינה כרוכה בחבות מס נוספת, או בשל מדיניות החברה שלא ליזום חלוקת דיבידנד על ידי חברה מאוחדת הגוררת חבות מס נוספת. לעניין זה ראה גם באור 30 ה'.

מסים נדחים מקוזזים אם קיימת זכות חוקית לקיזוז נכס מס שוטף כנגד התחייבות מס שוטפת והמסים הנדחים מתייחסים לאותה ישות החייבת במס ולאותה רשות מס.

כ. רווח למניה

רווח למניה מחושב על ידי חלוקה של הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות החברה במספר המניות הרגילות המשוקלל הקיים בפועל במהלך התקופה.

כא. חכירות

החברה מטפלת בחוזה חכירה כאשר בהתאם לתנאי החוזה מועברת זכות לשלוט בנכס מזוהה לתקופת זמן בתמורה לתשלום.

החברה כחוכר

עבור העסקאות בהן החברה מהווה חוכר היא מכירה במועד התחילה בחכירה בנכס זכות שימוש כנגד התחייבות בגין חכירה וזאת למעט עסקאות חכירה בהן נכס הבסיס בעל ערך נמוך, בהן בחרה החברה להכיר בתשלומי החכירה כהוצאה ברווח או הפסד בקו ישר על פני תקופת החכירה. במסגרת מדידת ההתחייבות בגין חכירה בחרה החברה ליישם את ההקלה הניתנת ב- IFRS 16 ולא ביצעה הפרדה בין רכיבי חכירה לרכיבים שאינם חכירה כגון: שירותי ניהול, שירותי אחזקה ועוד, הכלולים באותה עסקה.

בעסקאות בהן זכאי העובד לרכב מהחברה כחלק מתנאי העסקתו, מטפלת החברה בעסקאות אלה כהטבות עובד בהתאם להוראות IAS 19 ולא כעסקת חכירת משנה. נכס זכות השימוש במועד התחילה מוכר בגובה ההתחייבות בגין חכירה בתוספת תשלומי חכירה ששולמו במועד התחילה או לפניו ובתוספת של עלויות עסקה שהתהוו. נכס זכות השימוש נמדד במודל העלות ומופחת לאורך החיים השימושיים שלו, או תקופת החכירה לפי הקצר שבהם. תקופת החכירה שאינה ניתנת לביטול כוללת גם תקופות המכוסות על ידי אופציה להאריך את החכירה כאשר ודאי באופן סביר שהאופציה להארכה תמומש וגם תקופות המכוסות על ידי אופציה לבטל את החכירה כאשר ודאי באופן סביר שהאופציה לביטול לא תמומש.

עסקאות חכירה בהן החברה הינה חוכר הינן בעיקרן בגין כלי רכב, כאשר נכסי זכות השימוש בגין עסקאות כאמור מופחתים על פני שלוש שנים.

כאשר מתקיימים סימנים לירידת ערך, בוחנת החברה ירידת ערך לנכס זכות השימוש בהתאם להוראות IAS 36.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

כא. חכירות (המשך)

תשלומי חכירה הצמודים למדד

במועד התחילה משתמשת החברה בשיעור המדד הקיים במועד התחילה לצורך חישוב תשלומי החכירה העתידיים.

בעסקאות בהן החברה מהווה חוכר, שינויים בגובה תשלומי החכירה העתידיים כתוצאה משינוי במדד מהווים (ללא שינוי בשיעור ההיוון החל על ההתחייבות בגין חכירה) ליתרת נכס זכות שימוש ונזקפים כהתאמה ליתרת ההתחייבות בגין חכירה, רק כאשר חל שינוי בתזרימי המזומנים הנובע משינוי במדד (כלומר, במועד שבו התיאום לתשלומי החכירה נכנס לתוקף).

כב. יישום לראשונה של תקני דיווח כספי חדשים ותיקונים לתקני חשבונאות קיימים

1. תיקון ל- IAS 8, מדיניות חשבונאית, שינויים באומדנים חשבונאיים וטעויות

בחודש פברואר 2021, פרסם ה- IASB תיקון לתקן חשבונאות בינלאומי 8: מדיניות חשבונאית, שינויים באומדנים חשבונאיים וטעויות (להלן - התיקון). מטרת התיקון הינה להציג הגדרה חדשה של המונח "אומדנים חשבונאיים".

אומדנים חשבונאיים מוגדרים כ"סכומים כספיים בדוחות הכספיים הכפופים לאי ודאות במדידה". התיקון מבהיר מהם שינויים באומדנים חשבונאיים וכיצד הם נבדלים משינויים במדיניות החשבונאית ומתיקוני טעויות.

התיקון יושם באופן פרוספקטיבי לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2023 והוא חל על שינויים במדיניות חשבונאית ובאומדנים חשבונאיים המתרחשים בתחילת אותה תקופה או אחריה. לתיקון לעיל לא הייתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים המאוחדים של החברה.

2. תיקון ל- IAS 12, מסים על הכנסה

במאי 2021 פרסם ה- IASB תיקון לתקן חשבונאות בינלאומי 12, מסים על הכנסה (להלן: "IAS 12" או "התקן") אשר מצמצם את תחולת 'חריג ההכרה לראשונה' (להלן: "החריג") במסים נדחים המובא בסעיפים 15 ו-24 ל IAS 12 (להלן: "התיקון").

במסגרת הנחיות ההכרה בנכסי והתחייבויות מסים נדחים, מחריג IAS 12 הכרה בנכסי והתחייבויות מסים נדחים בגין הפרשים זמניים מסוימים הנובעים מההכרה לראשונה בנכסים והתחייבויות בעסקאות מסוימות. התיקון מצמצם את תחולת החריג ומבהיר כי הוא אינו חל על הכרה בנכסי והתחייבויות מסים נדחים הנובעים מעסקה אשר אינה צירוף עסקים ואשר בגינה נוצרים הפרשים זמניים שווים בחובה ובזכות גם אם הם עומדים ביתר תנאי החריג.

התיקון יושם לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2023. בנוגע לעסקאות חכירה והכרה בהתחייבות בגין פירוק ושיקום - התיקון יושם החל מתחילת תקופת הדיווח המוקדמת ביותר המוצגת בדוחות הכספיים במועד היישום לראשונה, תוך זקיפת השפעה המצטברת של היישום לראשונה ליתרת הפתיחה של העודפים (או רכיב אחר בהון, ככל שרלוונטי) למועד זה. לתיקון לעיל לא הייתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים המאוחדים של החברה.

3. תיקון ל- IAS 1, גילוי למדיניות החשבונאית

בחודש פברואר 2021, פרסם ה- IASB תיקון לתקן חשבונאות בינלאומי 1: הצגת דוחות כספיים (להלן - התיקון). בהתאם לתיקון, חברות נדרשות לספק גילוי למדיניות החשבונאית המהותית שלהן חלף הדרישה כיום לגילוי למדיניות החשבונאית המשמעותית שלהן. התיקון יושם לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2023. לתיקון לעיל הייתה השפעה על גילוי המדיניות החשבונאית של החברה. אך לא הייתה השפעה על המדידה, ההכרה או ההצגה של פריטים כלשהם בדוחות הכספיים המאוחדים של החברה.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

כג. גילוי לתקני IFRS חדשים בתקופה לפני יישוםם

1. תקן דיווח כספי בינלאומי 17, חוזי ביטוח ותקן דיווח כספי בינלאומי 9, מכשירים פיננסיים

בחודש מאי 2017 פרסמה הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים (IASB) את תקן דיווח כספי בינלאומי מספר 17 בדבר חוזי ביטוח (להלן - התקן החדש). בחודש יוני 2020 פורסם תיקון לתקן החדש.

התקן החדש קובע כללים להכרה, מדידה, הצגה וגילוי בקשר לחוזי ביטוח ומחליף את ההוראות הקיימות בנושא. התקן החדש צפוי לגרום לשינויים משמעותיים בדיווח הכספי של חברות ביטוח.

בהתאם לתקן החדש יש למדוד את ההתחייבות הביטוחית כערך הנוכחי של תזרימי המזומנים הצפויים מחוזי הביטוח תוך התחשבות באי הוודאות הגלומה בתחזיות אלו (מרווח הסיכון). כמו כן, הרווח הגלום הצפוי בחוזי הביטוח הנגזר מהחישובים כאמור יוכר על פני תקופת הכיסוי, וההשפעה של שינויים בהנחות (למעט ריבית) תיפרס גם היא על פני תקופת הכיסוי. הפסד יוכר באופן מיידי אם קבוצת חוזי ביטוח אינה צפויה להיות רווחית, או הופכת למפסידה.

לגבי חוזי ביטוח מסוימים (בדרך כלל חוזי ביטוח אלמנטרי עם כיסוי ביטוחי של עד שנה) ניתן ליישם מודל מדידה פשוט יותר שאינו שונה בהרבה מהמדידה המקובלת כיום.

התקן החדש ייושם למפרע. אם יישום למפרע אינו מעשי ניתן לבחור באחת משתי הגישות הבאות:

1. גישת יישום למפרע חלקי.
2. גישת השווי ההוגן.

ביום 1 ביוני 2023 רשות שוק ההון ביטוח וחיסכון פרסמה עדכון שלישי ל-"מפת דרכים לאימוץ תקן חשבונאות בינלאומי מספר 17 (IFRS) - חוזי ביטוח" (להלן - עדכון שלישי) הכוללת מספר עדכונים ביחס ל-"מפת דרכים- עדכון שני", שפורסמה ביום 14 בדצמבר 2022. במסגרת העדכון השלישי נדחה מועד היישום לראשונה של IFRS 17 ושל IFRS 9 בישראל לתקופות הרבעוניות והשנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2025 (בהתאם, מועד המעבר יחול ביום 1 בינואר 2024).

בהתאם לעדכון השלישי, בשנת 2024, במסגרת הדוחות הכספיים לרבעון השלישי, תידרשנה החברות לדווח, במסגרת באור ייעודי לדוחות הכספיים, דוח פרו-פורמה על המצב הכספי בלבד ליום 1 בינואר 2024 (נתוני יתרות פתיחה למועד המעבר, ללא מספרי השוואה), שיהיו ערוכים בהתאם להוראות IFRS 9 ו-IFRS 17. בדוח השנתי לשנת 2024, תידרשנה החברות לדווח, דוחות עיקריים פרו-פורמה (לכל הפחות - דוח על המצב הכספי ליום 1 בינואר 2024 וסעיפים נבחרים מהדוח על הרווח הכולל לשנת 2024, ללא מספרי השוואה), שיהיו ערוכים בהתאם להוראות IFRS 9 ו-IFRS 17 וכל זאת בהתאם למתכונת גילוי המצורפת בנספח לעדכון השלישי. בנוסף, במסגרת העדכון השלישי עודכנו אבני הדרך ליישום התקנים בשנים 2023 ו-2024, בהתאמה לדחיית מועד היישום לראשונה של IFRS 17 ו-IFRS 9 ובמטרה להבטיח את היערכותן של חברות הביטוח בישראל ליישום איכותי של התקנים באופן נאות ומהימן. עקרי העדכונים הינם ביחס לדרישות הדיווח לרשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון לפני מועד היישום לראשונה, ללוח הזמנים להתאמת מערכות המידע, להשלמת גיבוש המדיניות החשבונאית, להיערכות לחישוב תיאום הסיכון עבור סיכון לא פיננסי (RA), למעורבות רואי החשבון המבקרים ולגילוי מידע איכותי משלים לביאור הייעודי החל מהדוחות הכספיים לרבעון הראשון של שנת 2024.

החברה ממשיכה לבחון את ההשלכות של אימוץ התקנים האמורים על דוחותיה הכספיים ונערכת ליישומם בלוח הזמנים האמור.

כחלק מתהליך אימוץ התקן, החברה מצויה בתהליך יישום והטמעה של מערכות מידע ממוחשבות אשר הכרחיות ליישום הוראות התקן. כמו כן, החברה בוחנת וממפה את הבקורות הנדרשות ואת אופן זרימת המידע אל הדוחות הכספיים.

בנוסף, בהתאם לעדכון השלישי ביום 31 באוגוסט 2023, החברה דיווחה לרשות את התוצאות של סקר ההשפעה הכמותית (studies Impact Quantitative, להלן - "QIS") הראשון לבחינת השפעת היישום לראשונה של IFRS 17. במסגרת ה-QIS הראשון, החברה ביצעה מבדקים כמותיים לצורך בחינת המתודולוגיה של חישוב יתרות הפתיחה על בסיס היתרות ליום 1 בינואר 2023 של חוזי ביטוח מסוימים שנקבעו במסגרת העדכון השלישי.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

כג. גילוי לתקני IFRS חדשים בתקופה לפני יישומם (המשך)
2. תיקון לתקן IFRS 16, חכירות

בספטמבר 2022 פרסם ה-IASB תיקון לתקן חשבונאות בינלאומי 16, חכירות (להלן: "התיקון") שמטרתו לספק טיפול חשבונאי בדוחות הכספיים של המוכר-חוכר בעסקאות מכירה וחכירה בחזרה כאשר תשלומי החכירה הינם תשלומי חכירה משתנים שאינם תלויים במדד או בשער. במסגרת התיקון המוכר-חוכר נדרש לאמץ אחת משתי גישות למדידת התחייבות בגין החכירה במועד ההכרה לראשונה בעסקאות כאמור. הגישה שנבחרה מהווה מדיניות חשבונאית אשר יש ליישמה באופן עקבי.

התיקון ייושם לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2024 או לאחוריו, יישום מוקדם יותר אפשרי. התיקון ייושם בדרך של יישום למפרע. להערכת החברה, לתיקון לעיל לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של החברה.

3. תיקונים לתקן חשבונאות בינלאומי 7, דוח על תזרימי מזומנים, ולתקן דיווח כספי בינלאומי 7, מכשירים פיננסיים: גילויים

בחודש מאי 2023 פרסם ה-IASB תיקונים לתקן חשבונאות בינלאומי 7, דוח על תזרימי מזומנים, ולתקן דיווח כספי בינלאומי 7, מכשירים פיננסיים: גילויים (להלן: "התיקונים"), בכדי להבהיר את המאפיינים של הסדרי מימון ספקים ולדרוש גילוי נוסף להסדרים אלו.

דרישות הגילוי בתיקונים נועדו לסייע ולאפשר למשתמשים בדוחות הכספיים להעריך את ההשפעות של הסדרי מימון ספקים על התחייבויותיה של הישות וכן על תזרימי המזומנים והחשיפה של הישות לסיכון נזילות. התיקונים ייושמו לתקופות דיווח שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2024 או לאחר מכן. אימוץ מוקדם אפשרי בכפוף למתן גילוי. להערכת החברה, לתיקונים לעיל לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים המאוחדים של החברה.

כד. להלן שיעורי השינוי של מדד המחירים לצרכן ושער החליפין של הדולר של ארה"ב

שער חליפין יציג של דולר ארה"ב	מדד המחירים לצרכן		
	מדד ידוע	מדד בגין	
%	%	%	
3.1	3.3	3.0	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2023
13.2	5.3	5.3	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2022
(3.3)	2.4	2.8	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2021

באור 3: - מגזרי פעילות

א. כללי

מגזרי הפעילות נקבעו בהתבסס על המידע הנבחן על ידי מקבל ההחלטות התפעוליות הראשי (CODM) לצורכי קבלת החלטות לגבי הקצאת משאבים והערכת ביצועים. בהתאם לזאת, למטרות ניהול, החברה פועלת במגזרי הפעילות הבאים:

1. מגזר ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך

מגזר ביטוח החיים והחיסכון לטווח ארוך כולל את ענפי ביטוח חיים והוא מתמקד בעיקר בחסכון לטווח ארוך (במסגרת פוליסות ביטוח לסוגיהן לרבות חוזי השקעה) וכן בכיסויים ביטוחיים של סיכונים שונים כגון: מוות, נכות, אובדן כושר עבודה ועוד.

2. מגזר ביטוח כללי

מגזר הביטוח הכללי כולל את ענפי החבויות והרכוש. בהתאם להוראות הממונה מפורט מגזר הביטוח הכללי לפי ענפי רכב חובה, רכב רכוש, ענפי רכוש אחרים וענפי חבויות אחרים.

• ענף רכב חובה

ענף רכב חובה מתמקד בכיסוי אשר רכישתו על ידי בעל הרכב או הנוהג בו היא חובה על פי דין ואשר מעניק כיסוי לנזק גוף (לנהג הרכב, לנוסעים ברכב או להולכי רגל) כתוצאה משימוש ברכב מנועי.

• ענף רכב רכוש

ענף רכב רכוש מתמקד בכיסוי נזקי רכוש לרכב המבוטח ונזקי רכוש שהרכב המבוטח יגרום לצד שלישי.

• ענפי חבויות אחרים

ענפי החבויות מיועדים לכיסוי של חבויות המבוטח בגין נזק שהוא יגרום לצד שלישי. ענפים אלו כוללים: אחריות כלפי צד ג', אחריות מעבידים, אחריות מקצועית ואחריות המוצר.

• ענפי רכוש ואחרים

יתר ענפי הרכוש שאינם רכב וחבויות וכן ענפי ביטוח אחרים.

3. פעילות שאינה מיוחסת למגזרי פעילות

פעילות זו כוללת חלק ממטה החברה שאינו מיוחס למגזרי הפעילות והחזקת נכסים והתחייבויות כנגד הון החברה.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. דיווח על מגזרי פעילות (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2023

סה"כ	לא מיוחס למגזרי פעילות		ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח	
	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
1,749,039	-	1,322,066	426,973	פרמיות שהורווחו ברוטו
596,751	-	566,552	30,199	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
1,152,288	-	755,514	396,774	פרמיות שהורווחו בשייר
2,194,601	41,355	178,173	1,975,073	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
162,067	-	-	162,067	הכנסות מדמי ניהול
82,758	-	77,380	5,378	הכנסות מעמלות
3,591,714	41,355	1,011,067	2,539,292	סך הכל הכנסות
3,478,813	-	1,141,247	2,337,566	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
520,306	-	484,308	35,998	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
2,958,507	-	656,939	2,301,568	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
430,141	-	268,321	161,820	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
119,776	8,802	24,301	86,673	הוצאות הנהלה וכלליות
32,011	25,731	4,147	2,133	הוצאות מימון
3,540,435	34,533	953,708	2,552,194	סך הכל הוצאות
136	136	-	-	חלק החברה ברווחי חברה המטופלת לפי שיטת השווי המאזני
51,415	6,958	57,359	(12,902)	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
16,012	780	15,194	38	רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
67,427	7,738	72,553	(12,864)	סה"כ רווח (הפסד) כולל לפני מסים על ההכנסה

באור 3 - מגזרי פעילות (המשך)

ב. דיווח על מגזרי פעילות (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2022

סה"כ	לא מיוחס למגזרי פעילות		ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח	
	ביטוח כללי	אלפי ש"ח		
1,627,611	-	1,178,693	448,918	פרמיות שהורווחו ברוטו
487,613	-	458,450	29,163	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
1,139,998	-	720,243	419,755	פרמיות שהורווחו בשייר
(1,974,604)	17,315	288,878	(2,280,797)	רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
180,447	-	-	180,447	הכנסות מדמי ניהול
62,702	-	56,024	6,678	הכנסות מעמלות
(591,457)	17,315	1,065,145	(1,673,917)	סך הכל הכנסות
(279,999)	-	1,541,756	(1,821,755)	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
705,638	-	677,044	28,594	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
(985,637)	-	864,712	(1,850,349)	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
436,833	-	259,143	177,690	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
104,945	5,605	21,866	77,474	הוצאות הנהלה וכלליות
25,729	19,419	3,992	2,318	הוצאות מימון
(418,130)	25,024	1,149,713	(1,592,867)	סך הכל הוצאות
1,819	1,819	-	-	חלק החברה ברווחי חברה המטופלת לפי שיטת השווי המאזני
(171,508)	(5,890)	(84,568)	(81,050)	הפסד לפני מסים על ההכנסה
(17,420)	12,986	(27,578)	(2,828)	רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
(188,928)	7,096	(112,146)	(83,878)	סה"כ רווח (הפסד) כולל לפני מסים על ההכנסה

באור 3 - מגזרי פעילות (המשך)

ב. דיווח על מגזרי פעילות (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2021

סה"כ	לא מיוחס למגזרי פעילות	ביטוח כללי	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח	
אלפי ש"ח				
1,591,914	-	1,175,214	416,700	פרמיות שהורווחו ברוטו
425,509	-	398,006	27,503	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
1,166,405	-	777,208	389,197	פרמיות שהורווחו בשייר
2,757,452	39,163	268,305	2,449,984	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
209,855	-	-	209,855	הכנסות מדמי ניהול
65,677	-	60,052	5,625	הכנסות מעמלות
4,199,389	39,163	1,105,565	3,054,661	סך הכל הכנסות
4,052,356	-	1,241,863	2,810,493	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
473,169	-	448,018	25,151	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
3,579,187	-	793,845	2,785,342	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
420,566	-	259,207	161,359	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
104,554	6,236	16,180	82,138	הוצאות הנהלה וכלליות
21,915	16,112	3,802	2,001	הוצאות מימון
4,126,222	22,348	1,073,034	3,030,840	סך הכל הוצאות
4,158	4,158	-	-	חלק החברה ברווחי חברה המטופלת לפי שיטת השווי המאזני
77,325	20,973	32,531	23,821	רווח לפני מסים על ההכנסה
3,232	10,932	(6,674)	(1,026)	רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
80,557	31,905	25,857	22,795	סה"כ רווח כולל לפני מסים על ההכנסה

ב. דיווח על מגזרי פעילות (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2023

סה"כ	לא מיוחס למגזרי פעילות		ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח	נכסים
	ביטוח כללי	אלפי ש"ח		
202,251	44,905	76,220	81,126	נכסים בלתי מוחשיים
442,194	-	123,996	318,198	הוצאות רכישה נדחות
357,160	-	-	357,160	נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה
1,091,981	108,725	970,756	12,500	נדל"ן להשקעה אחר
15,149	-	15,149	-	השקעה בחברה כלולה
18,825,992	-	-	18,825,992	השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
				השקעות פיננסיות אחרות
511,070	14,520	427,750	68,800	נכסי חוב סחירים
1,267,918	-	282,932	984,986	נכסי חוב שאינם סחירים
116,290	-	70,824	45,466	מניות
170,705	-	170,705	-	אחרות
2,065,983	14,520	952,211	1,099,252	סך הכל השקעות פיננסיות אחרות
1,721,203	-	-	1,721,203	מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
114,794	6,580	98,887	9,327	מזומנים ושווי מזומנים אחרים
1,687,705	-	1,653,348	34,357	נכסי ביטוח משנה
166,463	-	142,616	23,847	פרמיות לגבייה
539,820	203,268	275,310	61,242	נכסים אחרים
27,230,695	377,998	4,308,493	22,544,204	סך כל הנכסים
20,994,876	-	-	20,994,876	סך כל הנכסים עבור חוזים תלויי תשואה
				התחייבויות:
4,737,364	-	3,498,682	1,238,682	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
20,883,685	-	-	20,883,685	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
492,998	474,228	397	18,373	התחייבויות פיננסיות
819,981	82,648	664,998	72,335	התחייבויות אחרות
26,934,028	556,876	4,164,077	22,213,075	סך כל ההתחייבויות

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. דיווח על מגזרי פעילות (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2022

סה"כ	לא מיוחס למגזרי פעילות		ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח	
	ביטוח כללי	אלפי ש"ח		
195,934	41,577	71,103	83,254	נכסים בלתי מוחשיים
449,046	-	108,761	340,285	הוצאות רכישה נדחות
277,720	-	-	277,720	נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה
957,606	169,115	788,491	-	נדל"ן להשקעה אחר
14,278	-	14,278	-	השקעה בחברה כלולה
19,041,077	-	-	19,041,077	השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
460,451	-	421,529	38,922	השקעות פיננסיות אחרות
1,121,665	-	176,708	944,957	נכסי חוב סחירים
108,346	-	108,346	-	נכסי חוב שאינם סחירים
204,619	-	204,619	-	מניות
1,895,081	-	911,202	983,879	אחרות
1,477,678	-	-	1,477,678	סך הכל השקעות פיננסיות אחרות
225,248	6,520	141,246	77,482	מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
1,647,390	-	1,615,448	31,942	מזומנים ושווי מזומנים אחרים
196,846	-	172,080	24,766	נכסי ביטוח משנה
568,361	207,722	301,077	59,562	פרמיות לגבייה
26,946,265	424,934	4,123,686	22,397,645	נכסים אחרים
20,882,205	-	-	20,882,205	סך כל הנכסים
4,562,594	-	3,335,128	1,227,466	סך כל הנכסים עבור חוזים תלויי תשואה התחייבויות:
20,739,041	-	-	20,739,041	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
597,303	403,390	7,531	186,382	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
785,720	62,004	659,537	64,179	התחייבויות פיננסיות
26,684,658	465,394	4,002,196	22,217,068	התחייבויות אחרות
				סך כל ההתחייבויות

ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2023

סה"כ	ענפי רכוש (אחרים *)	ענפי חבויות (אחרים **) אלפי ש"ח	רכב רכוש	רכב חובה	
1,392,371	249,586	224,120	683,124	235,541	פרמיות ברוטו
568,735	164,466	74,599	229,665	100,005	פרמיות ביטוח משנה
823,636	85,120	149,521	453,459	135,536	פרמיות בשייר
68,122	(2,266)	(6,303)	61,782	14,909	שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
755,514	87,386	155,824	391,677	120,627	פרמיות שהורווחו בשייר
178,173	11,125	70,532	40,363	56,153	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
77,380	38,226	3,679	31,850	3,625	הכנסות מעמלות
1,011,067	136,737	230,035	463,890	180,405	סך כל ההכנסות
1,141,247	110,827	275,224	527,922	227,274	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו
484,308	83,744	90,636	195,222	114,706	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
656,939	27,083	184,588	332,700	112,568	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה בשייר
268,321	59,117	55,190	122,866	31,148	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
24,301	4,462	2,648	8,230	8,961	הוצאות הנהלה וכלליות
4,147	522	66	313	3,246	הוצאות מימון
953,708	91,184	242,492	464,109	155,923	סך כל ההוצאות
57,359	45,553	(12,457)	(219)	24,482	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
15,194	899	6,063	3,438	4,794	רווח כולל אחר לפני מיסים על הכנסה
72,553	46,452	(6,394)	3,219	29,276	סה"כ הרווח (ההפסד) הכולל לפני מיסים על הכנסה
3,498,682	293,950	1,080,778	621,577	1,502,377	התחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו ליום 31 בדצמבר, 2023
1,845,334	86,552	793,081	427,569	538,132	התחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר ליום 31 בדצמבר, 2023

(*) ענפי רכוש אחרים כוללים בעיקר נתונים של ענף ביטוח מקיף דירות אובדן רכוש אשר הפעילות בגינם מהווה 54.4% מסך הפרמיות בענפים אלו.

(**) ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר נתונים של ענף ביטוח צד ג' אשר הפעילות בגיננו מהווה 50.5% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 3 - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2022

סה"כ	ענפי רכוש (אחרים *)	ענפי חבויות (אחרים **) אלפי ש"ח	רכב רכוש	רכב חובה	
1,239,698	247,999	222,364	496,314	273,021	פרמיות ברוטו
528,973	157,985	70,508	141,070	159,410	פרמיות ביטוח משנה
710,725	90,014	151,856	355,244	113,611	פרמיות בשייר
(9,518)	(4,600)	(8,051)	(11,889)	15,022	שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
720,243	94,614	159,907	367,133	98,589	פרמיות שהורווחו בשייר
288,878	18,717	123,970	56,400	89,791	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
56,024	34,846	3,522	9,151	8,505	הכנסות מעמלות
1,065,145	148,177	287,399	432,684	196,885	סך כל ההכנסות
1,541,756	221,757	324,896	490,566	504,537	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו
677,044	165,913	111,691	71,826	327,614	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
864,712	55,844	213,205	418,740	176,923	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
259,143	64,049	52,220	105,998	36,876	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
21,866	2,527	2,283	5,048	12,008	הוצאות הנהלה וכלליות
3,992	922	-	-	3,070	הוצאות מימון
1,149,713	123,342	267,708	529,786	228,877	סך כל ההוצאות
(84,568)	24,835	19,691	(97,102)	(31,992)	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
(27,578)	(1,706)	(11,885)	(5,388)	(8,599)	הפסד כולל אחר לפני מיסים על הכנסה
(112,146)	23,129	7,806	(102,490)	(40,591)	סה"כ הרווח (ההפסד) הכולל לפני מיסים על הכנסה
3,335,128	295,240	945,495	490,325	1,604,068	התחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו ליום 31 בדצמבר, 2022
1,719,680	97,178	726,790	385,074	510,638	התחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר ליום 31 בדצמבר, 2022

(*) ענפי רכוש אחרים כוללים בעיקר נתונים של ענף ביטוח מקיף דירות ובתי עסק אשר הפעילות בגינם מהווה 51.1% מסך הפרמיות בענפים אלו.

(**) ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר נתונים של ענף ביטוח צד ג' אשר הפעילות בגיננו מהווה 50.4% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 3 - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2021

סה"כ	ענפי רכוש (אחרים *)	ענפי חבויות (אחרים **) אלפי ש"ח	רכב רכוש	רכב חובה	
1,176,751	261,456	205,849	422,507	286,939	פרמיות ברוטו
394,845	155,946	23,771	12,185	202,943	פרמיות ביטוח משנה
781,906	105,510	182,078	410,322	83,996	פרמיות בשייר
4,698	(1,686)	2,450	1,514	2,420	שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
777,208	107,196	179,628	408,808	81,576	פרמיות שהורווחו בשייר
268,305	16,120	107,756	62,544	81,885	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
60,052	38,804	5,093	1,355	14,800	הכנסות מעמלות
1,105,565	162,120	292,477	472,707	178,261	סך כל ההכנסות
1,241,863	165,137	293,461	388,943	394,322	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה בשייר
448,018	99,587	62,645	18,633	267,153	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
793,845	65,550	230,816	370,310	127,169	הוצאות הנהלה וכלליות
259,207	70,279	50,765	99,527	38,636	הוצאות מימון
16,180	3,054	2,429	4,960	5,737	סך כל ההוצאות
3,802	607	-	-	3,195	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
1,073,034	139,490	284,010	474,797	174,737	רווח כולל אחר לפני מיסים על הכנסה
32,531	22,630	8,467	(2,090)	3,524	סה"כ הרווח הכולל לפני מיסים על הכנסה
(6,674)	(387)	(2,687)	(1,559)	(2,041)	התחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו ליום 31 בדצמבר, 2021
25,857	22,243	5,780	(3,649)	1,483	התחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר ליום 31 בדצמבר, 2021
2,833,126	216,260	751,211	349,390	1,516,265	
1,477,662	79,688	637,287	332,311	428,376	

(* ענפי רכוש אחרים כוללים בעיקר נתונים של ענפי ביטוח מקיף דירות ובתי עסק אשר הפעילות בגינם מהווה 50.7% מסך הפרמיות בענפים אלו.

(**) ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר נתונים של ענפי ביטוח צד ג' אשר הפעילות בגיננו מהווה 52.3% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 4 - נכסים בלתי מוחשיים

הרכב ותנועה:

תוכנה	אלפי ש"ח	עלות
445,029		יתרה ליום 1 בינואר, 2023
55,245		רכישות ופיתוח עצמי (*)
500,274		יתרה ליום 31 בדצמבר, 2023
249,095		<u>הפחתה שנצברה</u>
48,928		יתרה ליום 1 בינואר, 2023
298,023		תוספות במשך השנה
202,251		יתרה ליום 31 בדצמבר, 2023
		עלות מופחתת ליום 31 בדצמבר, 2023
385,379		<u>עלות</u>
59,650		יתרה ליום 1 בינואר, 2022
445,029		רכישות ופיתוח עצמי (*)
		יתרה ליום 31 בדצמבר, 2022
202,392		<u>הפחתה שנצברה</u>
46,703		יתרה ליום 1 בינואר, 2022
249,095		תוספות במשך השנה
195,934		יתרה ליום 31 בדצמבר, 2022
		עלות מופחתת ליום 31 בדצמבר, 2022

(*) תוספות בגין פיתוח עצמי מסתכמות לסך של כ- 41,504 אלפי ש"ח בשנת 2023 וכ- 46,867 אלפי ש"ח בשנת 2022.

באור 5 - הוצאות רכישה נדחות

א. ההרכב:

31 בדצמבר		ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח
2022	2023	
אלפי ש"ח		ביטוח כללי
340,285	318,198	
108,761	123,996	
449,046	442,194	

באור 5: - הוצאות רכישה נדחות (המשך)

ב. התנועה בהוצאות רכישה נדחות בביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך (לרבות ביטוח בריאות):

אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	יתרה ליום 1 בינואר, 2022
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	תוספות:
350,566	159,463	191,103	עמלות רכישה
36,576	26,140	10,436	הוצאות רכישה
13,731	2,550	11,181	סך הכל תוספות
50,307	28,690	21,617	הפחתה שוטפת
(44,005)	(31,908)*	(12,097)	הפחתה בגין ביטולים
(16,583)	-	(16,583)	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2022
340,285	156,245	184,040	תוספות:
41,280	31,149	10,131	עמלות רכישה
12,671	4,121	8,550	הוצאות רכישה
53,951	35,270	18,681	סך הכל תוספות
(41,711)	(31,193)*	(10,518)	הפחתה שוטפת
(34,327)	-	(34,327)	הפחתה בגין ביטולים
318,198	160,322	157,876	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2023

(* ההפחתה השוטפת במוצרי חוזי השקעה כוללת גם הפחתה בגין ביטולים.)

באור 6: - רכוש קבוע

א. הרכב ותנועה:

שנת 2023

סך הכל	כלי רכב	מחשבים	משרדי	חלק בבניין משרדים	עלות
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
175,934	11,868	10,049	7,621	146,396	יתרה ליום 1 בינואר, 2023
8,106	7,765	302	39	-	רכישות
734	-	-	-	734	הערכה מחדש שהוכרה ברווח כולל אחר
184,774	19,633	10,351	7,660	147,130	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2023
36,542	9,287	9,234	3,106	14,915	פחת שנצבר
6,278	3,283	406	421	2,168	יתרה ליום 1 בינואר, 2023
42,820	12,570	9,640	3,527	17,083	תוספות
141,954	7,063	711	4,133	130,047	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2023

(* לחברה הסכמי חכירה של כלי רכב אשר משמשים לצורך הפעילות השוטפת של החברה. הסכמי החכירה של כלי הרכב הינם לתקופה של 3 שנים.)

באור 6 - רכוש קבוע (המשך)

א. הרכב ותנועה:

שנת 2022

סך הכל	כלי רכב (*)	מחשבים	ריהוט וציוד משרדי	בניין משרדים	עלות
אלפי ש"ח					
160,405	10,107	9,502	7,486	133,310	יתרה ליום 1 בינואר, 2022
2,544	1,761	547	135	101	רכישות
12,985	-	-	-	12,985	הערכה מחדש שהוכרה ברווח כולל אחר
175,934	11,868	10,049	7,621	146,396	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2022
30,692	6,430	8,720	2,653	12,889	פחת שנצבר
5,850	2,857	514	453	2,026	יתרה ליום 1 בינואר, 2022
36,542	9,287	9,234	3,106	14,915	תוספות
139,392	2,581	815	4,515	131,481	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2022

(*) לחברה הסכמי חכירה של כלי רכב אשר משמשים לצורך הפעילות השוטפת של החברה. הסכמי החכירה של כלי הרכב הינם לתקופה של 3 שנים.

פירוטים בדבר עסקאות חכירה:

31 בדצמבר		
2022	2023	
אלפי ש"ח		
2,874	3,131	פירעון התחייבות בגין חכירה (דמי חכירה קבועים בלבד)
207	368	הוצאות ריבית בגין התחייבויות חכירה
3,081	3,499	

בדבר סך הוצאות מימון של החברה בגין התחייבויות חכירה ראה באור 18 להלן.

ב. פרטים בדבר זכויות במקרקעין לשימוש עצמי של החברה

31 בדצמבר	
2022	2023
אלפי ש"ח	
131,481	130,047

בחכירה מהוונת

1. בניין המשרדים של החברה ממוקם במרכז העסקים "גב ים" בחלקו הצפוני של אזור התעשייה של העיר חולון. חלק מהבניין עומד לשימושה העצמי של החברה ובהתאם, מסווג כרכוש קבוע, וחלקו האחר אשר משמש לשכירות מסווג כנדל"ן להשקעה.

לעניין תקופת החכירה המהוונת - ראה באור 8 ד' להלן.

2. לחברה זכויות חכירה בבניין משרדים בשטח של כ- 668 מ"ר ברוטו ב"מרכז שקמונה" בחיפה. ליום 31 בדצמבר, 2023, כל שטח המשרדים הינו לשימוש עצמי. הנכס חכור בחכירה מהוונת ממנהל מקרקעי ישראל עד שנת 2042.

ג. הערכה מחדש של קרקע ומבנים

באשר להחזקותיה במרכז העסקים "גב ים", החברה התקשרה במהלך השנים 2021-2023 עם מעריך שווי מוסמך בלתי תלוי, בעל כישורים מקצועיים מוכרים וניסיון רב בנוגע למיקום ולסוג הנדל"ן שהוערך, על מנת לקבוע את השווי ההוגן של הקרקע והמבנה במרכז העסקים "גב ים".

השווי ההוגן נקבע בהתבסס הן על גישת השוואה, בהתאם לעסקאות שנערכו לאחרונה בשוק ביחס לנדל"ן דומה ובמיקום דומה לזה של הנדל"ן שבבעלות החברה, וכן בהתבסס על אומדן דמי שכירות ראויים לנכסים דומים. המדידה מסווגת לרמה 3 במידרוג השווי ההוגן. במסגרת הערכת השווי, הובאה בחשבון תוספת זכויות בניה לשטח התוכנית והקמת מגדל תעסוקה נוסף, אשר חלק יחסי מזכויות הבנייה העתידיות בגינו תהיינה בבעלות החברה.

בחישוב השווי ההוגן השתמש מעריך השווי בשיעורי היוון שבין 6.8% ל- 7.2% לשנה.

שווי חלק הנכס המשמש כרכוש קבוע על פי הערכת השווי ליום 31 בדצמבר, 2023 עומד על סכום של כ-123.4 מיליון ש"ח.

לגבי בניין משרדים במרכז שקמונה בחיפה, החברה התקשרה עם מר ספי רביב, שמאי מוסמך ובלתי תלוי, שהוא בעל כישורים מקצועיים מוכרים וניסיון רב בנוגע למיקום ולסוג הנדל"ן שהוערך, על מנת לקבוע את השווי ההוגן של הקרקע והמבנה. השווי ההוגן של המבנים נקבע בשיטת השוואה לנכסים דומים בשוק.

שווי הנכס על פי הערכת השווי ליום 31 בדצמבר, 2023 עומד על סכום של כ-6.6 מיליון ש"ח.

כתוצאה משימוש במודל ההערכה מחדש, נוצרה קרן הערכה מחדש נטו ממש, שיתרתה ליום 31 בדצמבר, 2023 הינה אלפי ש"ח (45,407 אלפי ש"ח (31 בדצמבר, 2022 45,227 אלפי ש"ח). השינוי נטו ממש בקרן ההערכה מחדש במהלך השנה הסתכם ל- 180 אלפי ש"ח.

אם הקרקע והמבנים היו נמדדים תוך שימוש במודל העלות, ערכיהם בדוחות הכספיים היו כדלקמן:

31 בדצמבר	
2022	2023
אלפי ש"ח	
82,807	82,807
(11,505)	(12,797)
71,302	70,010

עלות פחת שנצבר

עלות מופחתת

להלן נתונים משמעותיים שאינם ניתנים לצפייה שבבסיס ההערכה:

טווח	
77-80	מחיר למטר (ש"ח)
6.6-7.0	ריבית היוון (%)

עלייה (ירידה) משמעותית במחיר המוערך למ"ר לבדו או בריבית היוון יביא לעלייה (ירידה) משמעותית בשווי ההוגן.

ליום 31 בדצמבר			
2022		2023	
מניות	מניות	מניות	מניות
המקנות	המקנות	המקנות	המקנות
זכויות	זכויות	זכויות	זכויות
לרווחים	הצבעה	לרווחים	הצבעה
שיעור ההחזקה באחוזים			
100	100	100	100
49	49	49	49

פנינת אפרידר בע"מ (ראה סעיף א' להלן) טרה אמפריום אייץ בע"מ (ראה סעיף ב' להלן) פנינת אפרידר בע"מ מחזיקה בנכס מקרקעין באשקלון (להלן - הנכס באשקלון) ובהחזקה משותפת עם החברה בנכס מקרקעין באשדוד.

הנכס באשקלון כולל שטחי מסחר בנויים ומגרש מסחרי ריק. הנכס ממוקם במרכז העיר אשקלון, בשכונת "אפרידר". שווי ההוגן של הנכס ליום 31 בדצמבר, 2023, על פי הערכת שמאי מוסמך, הינו בסך של כ- 84.9 מיליון ש"ח. במועד ההכרה לראשונה בנכס לא נוצרה עתודה למס על ידי החברה על פי כללי התקינה הבינלאומית אך מכיוון ששווי של הנכס פגום בשל העדר יכולת להפחית את מלואו לצרכי מס, הופחת השווי בסך של כ- 1.9 מיליון ש"ח וכתוצאה מכך שווי הנכס בספרים ליום 31 בדצמבר, 2023 הינו 83.0 מיליון ש"ח.

הנכס באשדוד כולל שטחי מסחר ומבנה משרדים. שווי ההוגן של החלק המוחזק על ידי פנינת אפרידר ליום 31 בדצמבר, 2023, על פי הערכת שמאי חיצוני, בלתי תלוי מוסמך, הינו בסך של 357 מיליון ש"ח לפרטים בדבר שיערוך נכס אשדוד, ראה באור 8.

ב. תמצית מידע פיננסי של חברה כלולה - טרה אמפריום בע"מ

ביום 20 בינואר, 2021 הושלמה עסקה במסגרתה התקשרה החברה עם טרה ובעלי המניות בה, במערכת הסכמים בקשר עם רכישת 49% מהונה המונפק של טרה. טרה מחזיקה בנכס מקרקעין בחיפה. 75% מההשקעה בוצעה מכספי חוזים תלויי תשואה ונמדדה בשווי ההוגן דרך רווח או הפסד, 25% מההשקעה בוצעה מנכספי הנוסטרו של החברה, ומטופלת כחברה כלולה ונמדדת לפי שיטת השווי המאזני.

דוח על המצב הכספי של החברה הכלולה לתאריך הדיווח

ליום 31 בדצמבר,	
2022	2023
אלפי ש"ח	
3,300	2,642
233,001	244,205
(68,778)	(4,670)
(83,445)	(158,471)
84,078	83,706
12.25%	12.25%
10,300	10,254
1,523	2,440
2,455	2,455
14,278	15,149

נכסים שוטפים
נכסים לא שוטפים
התחייבויות שוטפות
התחייבויות לא שוטפות
סה"כ הון
שיעור ההחזקה בחברה הכלולה

הלוואות בעלים
התאמות אחרות
יתרת חשבון ההשקעה בחברה הכלולה

תוצאות הפעילות של החברה הכלולה לשנת הדיווח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2021	2022	2023
אלפי ש"ח		
40,869	21,452	10,861
28,949	13,300	(371)
28,949	13,300	(371)
28,949	13,300	(371)
12.25%	12.25%	12.25%
3,546	1,629	(45)
612	190	181
4,158	1,819	136

הכנסות
רווח נקי (הפסד)
מתוכם:
בגין פעילות נמשכת
סה"כ רווח כולל
שיעור ההחזקה בחברה הכלולה
התאמות אחרות
חלק החברה ברווח החברה הכלולה

באור 8: - נדל"ן להשקעה - לרבות נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה

א. הרכב ותנועה:

נדל"ן להשקעה				
אחר		עבור חוזים תלויי תשואה		
2022	2023	2022	2023	
אלפי ש"ח				
805,057	957,606	168,043	277,720	יתרה ליום 1 בינואר
				<u>תוספות במשך השנה</u>
3,346	2,456	314	647	רכישות ותוספות לנכסים קיימים מימושים
(107,400)	-	-	-	
256,603	131,919	109,363	78,793	התאמת שווי הוגן (*)
957,606	1,091,981	277,720	357,160	יתרה ליום 31 בדצמבר
				(* מתוכו:
				סך רווח לתקופה שלא מומש ושהוכר ברווח או הפסד בגין נדל"ן להשקעה המוחזק בסוף תקופת הדיווח
256,603	131,919	109,363	78,793	

נדל"ן להשקעה מורכב כדלקמן:

31 בדצמבר		
2022	2023	
אלפי ש"ח		
917,226	1,119,641	נדל"ן להשקעה
318,100	329,500	נדל"ן להשקעה בהקמה המוצג לפי שווי הוגן
1,235,326	1,449,141	סך הכל

ליום 31 בדצמבר, 2023 החברה מחזיקה בשבעה נכסי נדל"ן להשקעה (כולל נדל"ן עבור חוזים תלוי תשואה) כדלקמן: מבנה תעשייתי בגרמניה, שני מבנים באשדוד, חלק ממבנה בחולון, מרכז מסחרי באשקלון ומרכז מסחרי בהקמה באשקלון הכולל שני מגרשי מקרקעין באשקלון (מגרש 21+27 ומגרש 26).

ב. מידת שווי הוגן של נדל"ן להשקעה:

1. כמתואר בביאור 2 לעיל, נדל"ן להשקעה נמדד על בסיס השווי ההוגן כפי שנקבע בהתאם להערכות שווי חיצוניות שבוצעו על ידי מעריכי שווי חיצוניים בלתי תלויים. מעריכי השווי שהחברה השתמשה בשירותיהם במהלך תקופות הדיווח הינם מר ספי רביב, מר רפאל קונפורטי, מר ירון ספקטור ומר ארז כהן, שהם בעלי כישורים מקצועיים מוכרים וניסיון רב בנוגע למיקום וסוג הנדל"ן שהוערך. השווי ההוגן נקבע בהתבסס על עסקאות שנערכו לאחרונה בשוק ביחס לנדל"ן דומה ובמיקום דומה לזה של הנדל"ן שבבעלות החברה, וכן בהתבסס על אומדן תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים מהנכס (למעט נדל"ן בהקמה, אשר הערכת השווי שלו הוערך בשילוב בין הגישות- גישת ההשוואה, בגישת בחילוף וגישת היוון ההכנסות. על פי גישה זו מפחיתים משווי הנכס הבנוי את מרכיבי היזמות ועלויות הבניה. התוצאה המתקבלת הינה אומדן שווי נדל"ן בהקמה). באמידת תזרימי המזומנים הובא בחשבון הסיכון המובנה שלהם והם מהוונים בשיעור תשואה המשקף את הסיכונים הגלומים בתזרימי המזומנים אשר נקבע בהתחשב בתשואה המקובלת בשוק המקרקעין תוך התאמה למאפיינים הספציפיים של הנכס ורמת הסיכון של ההכנסות הצפויות ממנו. כל מדידות השווי ההוגן הינן ברמה 3 בהיררכיית השווי ההוגן.

באור 8: - נדל"ן להשקעה - לרבות נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

ב. מדידת שווי הוגן של נדל"ן להשקעה (המשך)

2. ניתוח רגישות

שיעור ההיוון מהווה אומדן משמעותי בקביעת השווי ההוגן וזאת מאחר ששינוי בו ישפיע באופן מהותי על השווי ההוגן של הנדל"ן להשקעה. שינוי בשווי הוגן של נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה אינו משפיע באופן מלא על הרווח או ההפסד של החברה.

בניתוח רגישות להלן מוצגת ההשפעה של שינוי בשיעור ההיוון בשעורים המפורטים:

גידול (קיטון) ברווח או הפסד לפני מס		גידול (קיטון) בשווי ההוגן ליום 31 בדצמבר		
2022	2023	2022	2023	
אלפי ש"ח				
(25,736)	(22,265)	(27,669)	(24,725)	עלייה של 0.5%
33,775	18,984	36,027	19,489	ירידה של 0.5%

נציין כי ההשפעה הינה על שווי נכסי נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה ונדל"ן אחר. כמו כן, ישנה השפעה עקיפה על דמי ניהול.

3. הנחות משמעותיות (על בסיס ממוצעים משוקללים) ששימשו בהערכות השווי מוצגות להלן:

ליום 31 בדצמבר, 2022		ליום 31 בדצמבר, 2023		
79	81	<u>א. נדל"ן להשקעה- מסחרי</u>		
5.7%	3.2%			דמי שכירות ממוצעים למ"ר לחודש (בש"ח) תשואה על הנכס (ב-%)
81	83			דמי שכירות חזויים למ"ר לחודש (בש"ח) שטחים פנויים להשכרה (ב-%)
16%	16%			
<u>נדל"ן להשקעה- משרדים</u>				
73	115			דמי שכירות ממוצעים למ"ר לחודש (בש"ח) תשואה על הנכס (ב-%)
4.1%	3.84%			דמי שכירות חזויים למ"ר לחודש (בש"ח) שטחים פנויים להשכרה (ב-%)
74	118			
29%	50%			
<u>נדל"ן להשקעה-משרדים חול</u>				
9	9			דמי שכירות ממוצעים למ"ר לחודש (בש"ח) תשואה על הנכס (ב-%)
5.5%	5.5%			דמי שכירות חזויים למ"ר לחודש (בש"ח) שטחים פנויים להשכרה (ב-%)
10	10			
68%	68%			
<u>ב. נדל"ן להשקעה בהקמה הנמדד בשווי הוגן</u>				
7.0%	7.0%			תשואה ממוצעת מותאמת לסיכונים ששמשה להיוון תזרימי מזומנים חיוביים נטו (ב-%)
0%	0%			שיעור השלמה ממוצע (ב-%)
17%	17%			אומדן שיעור רווח יזמי ממוצע (ב-%)

באור 8: - נדל"ן להשקעה - לרבות נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

ב. מדידת שווי הוגן של נדל"ן להשקעה (המשך)

3. הנחות משמעותיות (על בסיס ממוצעים משוקללים) ששימשו בהערכות השווי מוצגות להלן: (המשך)

עליה משמעותית בשווי השכירות המוערך או בשיעור עליית דמי השכירות תביא לעליה משמעותית בשווי ההוגן של הנכסים. עליה משמעותית בשיעור התפוסה או ירידה משמעותית בשיעור ההיוון יביאו לעלייה בשווי ההוגן של הנכסים.

להלן פרטים בדבר שיעורי ההיוון ששימשו בקביעת השווי ההוגן:

ליום 31 בדצמבר		סוג הנכס
2022	2023	
7.0%-6.0%	7.2%-6.2%	משרדים בישראל
9.0%-6.7%	9.0%-6.7%	מרכזים מסחריים בישראל
9.5%-7.2%	10.1%-7.7%	משרדים ומפעל בחו"ל

4. התאמה בגין מדידת השווי ההוגן של נדל"ן להשקעה (רמה 3 במדרג השווי ההוגן):

נדל"ן להשקעה					יתרה ליום 1 בינואר, 2023 מדידה מחדש שהוכרה ברווח או הפסד רכישות והשקעות יתרה ליום 31 בדצמבר, 2023
מרכזים מסחריים	מבני משרדים	נדל"ן בהקמה	מבנה משרדים	סך הכל	
אלפי ש"ח					
844,626	59,850	318,100	12,750	1,235,326	
188,288	11,295	11,379	(250)	210,712	
2,191	891	21	-	3,103	
1,035,105	72,036	329,500	12,500	1,449,141	

נדל"ן להשקעה					יתרה ליום 1 בינואר, 2022 מדידה מחדש שהוכרה ברווח או הפסד מימוש רכישות והשקעות יתרה ליום 31 בדצמבר, 2022
מרכזים מסחריים	מבני משרדים	נדל"ן בהקמה	מבנה משרדים	סך הכל	
אלפי ש"ח					
727,362	55,638	176,100	14,000	973,100	
221,431	3,809	141,976	(1,250)	365,966	
(107,400)	-	-	-	(107,400)	
3,233	403	24	-	3,660	
844,626	59,850	318,100	12,750	1,235,326	

באור 8: - נדל"ן להשקעה - לרבות נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

ג. פירוט בדבר נכסים שבגינם בוצעו הערכות שווי שנשאו השפעה תוצאתית מהותית

מרכז מסחרי באשדוד:

נשוא הערכת השווי הינן חלקות מס' 147 ו- 148 בגוש 2453, אשר פנינת אפרידר מחזיקה במחצית מהזכויות בהן, ויתרת הזכויות במקרקעין כאמור מוחזקת על ידי החברה עבור מבוטחיה (חוזים תלוי תשואה). חלקה מס' 148 - חטיבת קרקע בתחומה קיים מרכז מסחרי (פאוור סנטר) בשטח בנוי כולל של כ- 16,508 מ"ר. חלקה 147 - חלק ממבנה משרדים, תעשייה עתירת ידע בן 5 קומות, מעל קומת קרקע מסחרית פעילה וקומת מרתף חניה (כל אלו ביחד - "אחזקות החברה במתחם הסוהר" / "נכס אשדוד סנטר").

במהלך הרבעון השלישי לשנת 2023 ביצעה החברה הערכת שווי לנכס אשדוד סנטר. עיקרי עדכון ההערכה נבעו מתוכנית שהופקדה ברשומות ביום 4 בספטמבר, 2023 כמפורט להלן: מטרת התוכנית האמורה ליצור מתחם משולב של תעסוקה, מגורים, שטח לבנייני ציבור ושטח ציבורי פתוח, וכן תחנת תדלוק (קיימת). עיקרי הוראות התכנית נסבו סביב שינוי ייעודי הקרקע מאזור תעשייה עתירת ידע, משרדים ומסחר, ואזור תעשייה ואחסנה לייעודי לאזורי מגורים, מסחר ותעסוקה, מבנים ומוסדות ציבור, ושטח ציבורי פתוח ודרך מוצעת; וכמו כן, קביעת התכליות והוראות הבניה לכל ייעוד קרקע, לרבות זכויות בנייה, צפיפות, ועוד. לאור ההתקדמות התכנונית הובא בחשבון באומדן השווי עליית ערך על בסיס הוראות התוכנית המופקדת וטבלאות האיזון, תוך מתן דחיה עד לאישורה של התוכנית למתן תוקף והיטל השבחה צפוי. הערכת השווי כללה צמצום מקדם הדחיה ומקדם אי וודאות, וזאת כתוצאה מהשלמת מכלול התנאים להפקדת התכנית ופרסום ההפקדה ברשומות ובעיתונים. התכנית כוללת שינוי ייעוד הנכס המסחרי למגורים, משרדים ומסחר. כתוצאה מכך ליום 30 בספטמבר, 2023, החברה הכירה בעליית ערך בספרי החברה בסכום של כ- 96 מיליוני ש"ח לפני מס, שמתוכם 50% נרשמו עבור חוזים תלויי תשואה.

במהלך תקופת ההפקדה, בחודש נובמבר 2023, החברה הגישה התנגדות עצמית בשיתוף עם עיריית אשדוד. סעיף מרכזי בהתנגדות נסוב סביב ביטול השלבויות, שהיווה תנאי לעניין אופן מימוש שיעור של כחמישים אחוז מהפרויקט (הגבלת ייעוד הבנייה). פרט לכך, ההתנגדויות המרכזיות שהוגשו במהלך תקופת ההפקדה לא נשאו השפעות פוטנציאליות מהותיות מראיית שווי אחזקת החברה במתחם. אומדן השווי ליום 31 בדצמבר 2023, נערך על בסיס הוראות התכנית המופקדת ועל בסיס טבלאות האיזון המופקדות המצורפות לה, תוך עדכון שווי המגרשים לאור ההחלטה בנושא השלבויות.

ביום 19 בפברואר 2024, החליטה הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הדרום (ועדת המשנה להתנגדויות), לאשר את תוכנית בניין עיר שמספרה 603-0590729 מתחם סוהר, רח' האורגים, אשדוד, בכפוף לתיקונים טכניים. במסגרת התב"ע כאמור, בין היתר, אושרו זכויות לבניית מגורים בהיקף של 1,100 יחידות דיור נוספות, זכויות לבניית שטחי משרדים ותעסוקה בהיקף של כ-60,000 מ"ר (עיקרי) וזכויות לבניית שטחי מסחר בהיקף של כ-15,000 מ"ר (עיקרי).

נכון למועד חוות הדעת האמורה, טרם הוגשו תוכניות ומסמכים מעודכנים בהתאם להחלטת הוועדה המחוזית בדיון בהתנגדויות ואישור התב"ע, לרבות הגשת טבלאות הקצאה מעודכנות בהתאם. אומדן השווי נערך על בסיס הוראות התכנית המופקדת ועל בסיס טבלאות האיזון המופקדות המצורפות לה, תוך עדכון שווי המגרשים לאור ההחלטה בנושא השלבויות, אשר בוטלה במסגרת הדיון בהתנגדויות ואישור התב"ע בוועדה המחוזית מחודש פברואר 2024, תוך מתן דחיה להשלמת המסמכים המעודכנים ופרסום אישור התוכנית למתן תוקף. כתוצאה מכך לשנת 2023, החברה הכירה במצטבר בעליית ערך בספריה בסכום של כ- 157.6 מיליוני ש"ח לפני מס, שמתוכם 50% נרשמו עבור חוזים תלויי תשואה.

מרכז אפרידר

הנכס הנידון מורכב משלושה מגרשים צמודים בשכונת אפרידר, מרכז העיר אשקלון. מגרש 201-בשטח של כ-965 מ"ר (יעוד אזור מסחר), מגרש 401- בשטח של כ-480 מ"ר (יעוד שצ"פ), ומגרש 211- בשטח של כ-12,963 מ"ר (יעוד אזור מסחר).

החברה מקדמת תוכנית בניין עיר, שמטרתה שימור חלקים מהמתחם, ומנגד הריסת חלק מהמבנים ובניית מספר בנייני מגורים ושימושי מסחר. ליום 30 ביוני 2023, ביצעה החברה הערכת שווי לנכס, אשר כללה תוספת של זכויות בנייה פוטנציאליות למגורים בחלק המגרש הרלוונטי כפי שאלו הוצגו לוועדות התכנון והבנייה בעיר ובמחוז בהתאם להנחיות הוועדות. התחשיב מבוסס על שווי בהתבסס על פרוגרמה אדריכלית 280 יח"ד, במספר בניינים. שווי הזכויות הינו לסך שטח המגורים ולתוספת שטחי המסחר, כאשר שטחי המסחר, כולם הינם במבנים לשימור. לאור כך, הובא בחשבון עלות שימור ישירה למ"ר, בתוספת עלויות עקיפות ומימון.

באור 8: - נדל"ן להשקעה - לרבות נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

ג. פירוט בדבר נכסים שבגינם בוצעו הערכות שווי שנשאו השפעה תוצאתית מהותית (המשך)

מרכז אפרידר (המשך)

בין היתר, הובאו בחשבון כלל עלויות פינוי הדיירים ואלו הופחתו משווי היחידות. עוד יצוין כי ניתנה תקופת דחייה של 5 שנים כאשר במהלכה ניתן שווי להכנסות משכירות עד לפינוי והריסת המבנים שאינם מיועדים לשימור.

ליום 31 בדצמבר 2023, ביצעה החברה הערכת שווי לנכס אשר לא שיקפה פער משמעותי בהשוואה להערכת שווי ליום 30 ביוני 2023. סה"כ במהלך שנת 2023, הכירה החברה בעליית ערך בסך של כ- 24.0 מיליוני ש"ח בגין הנכס האמור.

מתחם "מרינה מול" באשקלון:

נכס נדל"ן להשקעה באשקלון (מגרש - 17 "מרינה מול") - ביום 27 ביוני, 2022 אישר דירקטוריון החברה, לאחר שוועדת הביקורת דנה בעסקה וסיווגה אותה כעסקה שאינה חריגה הנעשית בתנאי שוק, הסכם עם אלבר שירותי מימונית בע"מ ("אלבר"), למכירת זכויות החכירה של הכשרה לאלבר בחלק ממגרש 17, הידוע גם כחלקה 15 (בשלמות) בעיר אשקלון ("מגרש 17"), המיועד לבנייה מסחרית בשטח של 8,800 מ"ר) המהווה כ- 45.32% ממגרש 17 (במסגרת ההסכם נמכרו לאלבר גם מלוא זכויות הבנייה במגרש 17, שלא מומשו על ידי החברה במגרש 17, בהיקף של 8,224 מ"ר שטחים עיקריים ו-13,817 מ"ר שטחי שירות, קרי זכויות בנייה בהיקף כולל של 22,041 מ"ר) ("הסכם המכר" ו-"הממכר", בהתאמה). בגין המכר, אלבר שילמה לחברה תמורה בסכום של 107.4 מיליוני ש"ח, בתוספת מע"מ כדין. כמו כן, נחתם הסכם שיתוף מקרקעין בין החברה לאלבר ביחס למגרש 17. בנוסף, במסגרת העסקה החברה העניקה אופציה לאלבר, לתקופה של עד 24 חודשים שתחילתה במועד חתימת הסכם אופציה (30 ביוני 2022), לרכישת הזכות החוזית של החברה לקבלת חזקה וזכות לחכירת משנה ביחס לכלל החניות המקורות אשר יבנו על ידי בעלי זכות החכירה של מגרש 16, כהגדרתו להלן, בשתי קומות תחתונות בחניון שייבנה במגרש 16, הידוע גם כחלקה 23 בעיר אשקלון ("מגרש 16"), וזאת במחיר מימוש של 17.2 מיליוני ש"ח, בתוספת מע"מ כדין ("הסכם האופציה"). הסכם האופציה קובע, בין היתר, כי ככל שמלוא החניות אשר יבנו בשתי הקומות התחתונות בחניון שיוקם במגרש 16 יהיה נמוך מ-242 חניות, אזי מחיר המימוש עבור האופציה יופחת בהתאם ליחס שבין מספר זה לבין 242; וכי ככל שמלוא החניות אשר יבנו במגרש 16 כאמור יהיו מעל 242 חניות, אזי מחיר מימוש האופציה עבור מלוא החניות יוותר על 17.2 מיליוני ש"ח. האופציה ניתנת להעברה. להשלמת העסקה, לא צפויה להיות השפעה מהותית על התוצאות הכספיות של החברה.

שיערוך מגרשים באשקלון

לאור ההתקדמות התכנונית לתכנית רצועת החוף הצפונית, המבוססת על תכנית האב לרצועת החוף באשקלון, הסכמה ואישור משרד התיירות ועל תכנית המתאר לאשקלון הנמצאת בשלבי תכנון, הוערכו המגרשים הנדונים על פי ייעודם בתכנית המוצעת ובהתאם להקצאה של החברה שהוכנו במסגרת טבלאות איחוד וחלוקה ללא הסכמת הבעלים הכוללת 1,014 יח"ד, שטחי מלונאות ומסחר. בהערכת שווי הזכויות ניתן ביטוי לחוסר הוודאות בשל זה של התכנון הבא לידי ביטוי בפריסה לשיווק של סך יח"ד, מקדם הפחתה לאי וודאות, הפחתה להיטל השבחה ודחייה עד לאישור התכנית. כתוצאה מכל האמור לעיל, במהלך תקופת הדיווח נרשמה עליית ערך בסך 11.4 מיליוני ש"ח.

ד. פרטים בדבר זכויות במקרקעין המשמשות את החברה כנדל"ן להשקעה

מועדי סיום תקופת החכירה		
2022	2023	
ליום 31 בדצמבר		אלפי ש"ח
1,175,476	1,377,105	
59,850	72,036	בבעלות
1,235,326	1,449,141	בחכירה מהוונת (*)
		סך הכל

חלק מהקרקעות בבעלות בישראל טרם נרשמו על שם חברות הקבוצה בלשכת רישום המקרקעין לרוב בשל הסדרי רישום או בעיות טכניות. כמו כן, זכויות במקרקעין מחוץ לישראל בשווי של 14,000 אלפי ש"ח רשומות על שם החברה בלשכת רשם המקרקעין הגרמני. בגין חלק ממבנה בחולון המשמש בחלקו כנדל"ן להשקעה ובחלקו משמש כמשרדי החברה. (*) המבנה חכור בחכירה מהוונת ממנהל מקרקעי ישראל לתקופה של 999 שנים.

באור 9 - חייבים ויתרות חובה
ההרכב:

31 בדצמבר	
2022	2023
אלפי ש"ח	
15,402	15,252
19,432	19,244
34,394	35,195
188,102	176,328
13,817	11,126
3,068	6,942
8,000	-
964	846
<u>283,179</u>	<u>264,933</u>

חייבים בגין מכירת שרידים ותביעות שיבוב לקבל אחרות
הוצאות מראש
הוצאות מראש – הראל (*)
חברות ביטוח ומבטחי משנה בחשבון שוטף
מוסדות ורשויות ממשלתיות
הכנסות לקבל
חייבים בגין מכירת נדל"ן להשקעה
אחרים

באור 10 - פרמיה לגביה
א. ההרכב:

31 בדצמבר	
2022	2023
אלפי ש"ח	
190,378	161,198
24,808	23,847
215,186	185,045
(18,340)	(18,582)
196,846	166,463
<u>83,272</u>	<u>65,830</u>

פרמיות לגביה (*):
ביטוח כללי
ביטוח חיים
סה"כ פרמיות לגביה
בניכוי הפרשה לחובות מסופקים (ג)
סה"כ פרמיות לגביה
(* כולל המחאות לגביה והוראות קבע
ב. גיול:

31 בדצמבר	
2022	2023
אלפי ש"ח	
162,665	129,077
16,584	16,727
8,629	8,886
3,520	4,183
191,398	158,873
5,448	7,590
196,846	166,463

פרמיה לגביה שערכה לא נפגם
ללא פיגור
בפיגור:
מתחת ל-90 ימים
בין 90 ל-180 ימים
מעל 180 ימים
סה"כ פרמיה לגביה שערכה לא נפגם
פרמיה לגביה שערכה נפגם
סה"כ פרמיה לגביה
ג. להלן התנועה בהפרשה לחובות מסופקים:

אלפי ש"ח
17,717
623
18,340
242
<u>18,582</u>

יתרה ליום 1 בינואר, 2022
שינוי בהפרשה
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2022
שינוי בהפרשה
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2023

באור 11: - נכסים עבור חוזים תלויי תשואה

א. פירוט הנכסים המוצגים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד

ליום 31 בדצמבר		
2022	2023	
אלפי ש"ח		
277,720	357,160	נדל"ן להשקעה
		<u>השקעות פיננסיות</u>
9,653,614	8,869,190	נכסי חוב סחירים
634,164	490,228	נכסי חוב שאינם סחירים
75,331	57,773	פקדונות בבנקים
3,841,041	3,071,048	מניות
4,836,927	6,337,753	השקעות פיננסיות אחרות (*)
19,041,077	18,825,992	סך הכל השקעות פיננסיות
1,477,678	1,721,203	מזומנים ושווי מזומנים
85,730	90,520	אחר (**)
<u>20,882,205</u>	<u>20,994,875</u>	סך הכל נכסים עבור חוזים תלויי תשואה

(*) כולל: קרנות השקעה, קרנות סל, קרנות נאמנות, אופציות, חוזים עתידיים.
(**) כולל: נכסי ביטוח משנה, פרמיות לגביה וחייבים להלן.

מידע נוסף בדבר השקעות פיננסיות עבור חוזים תלוי תשואה ראה באור 32 ו'.

ב. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות

ליום 31 בדצמבר, 2023				
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
אלפי ש"ח				
				<u>השקעות פיננסיות</u>
8,869,190	-	-	8,869,190	נכסי חוב סחירים
490,228	-	490,228	-	נכסי חוב שאינם סחירים
57,773	-	57,773	-	פקדונות בבנקים
3,071,048	434,613	-	2,636,435	מניות
6,337,753	1,537,803	-	4,799,950	השקעות פיננסיות אחרות
<u>18,825,992</u>	<u>1,972,416</u>	<u>548,001</u>	<u>16,305,575</u>	סה"כ

לגבי השיטות וההנחות ששימשו לקביעת השווי הוגן של הנכסים הפיננסיים, ראה באור 12 ו' להלן.

לעניין חלוקה לרמות ראה באור 2 יב' לעיל.

באור 11: - נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

ב. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות (המשך)
הטבלה שלהלן מציגה ניתוח מכשירים פיננסיים המוצגים בשווי הוגן.

ליום 31 בדצמבר, 2022

סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
אלפי ש"ח				
				<u>השקעות פיננסיות</u>
9,653,614	-	-	9,653,614	נכסי חוב סחירים
634,164	-	634,164	-	נכסי חוב שאינם סחירים
75,331	-	75,331	-	פקדונות בבנקים
3,841,041	374,627	19,403	3,447,011	מניות
4,836,927	1,278,188	-	3,558,739	השקעות פיננסיות אחרות
19,041,077	1,652,815	728,898	16,659,364	סה"כ

ג. לגבי השיטות וההנחות ששימשו לקביעת השווי ההוגן של הנכסים הפיננסיים, ראה באור 12 ו' להלן.
לעניין חלוקה לרמות ראה באור 2 יב' לעיל.
התנועה בנכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן והמסווגים לרמה 3

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח

נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד

סה"כ	השקעות	
	פיננסיות	מניות לא סחירות
סה"כ	אחרות	אלפי ש"ח
1,652,815	1,278,188	374,627
(177,689)	(160,590)	(17,099)
503,214	423,045	80,169
(5,924)	(2,840)	(3,084)
1,972,416	1,537,803	434,613
(178,094)	(161,103)	(16,991)

יתרה ליום 1 בינואר, 2023

סך ההפסדים שהוכרו ברווח או הפסד (*)

רכישות

מכירות

יתרה ליום 31 בדצמבר, 2023

(*) מתוכם: סך הרווחים לתקופה שנכללו ברווח או הפסד בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 31 בדצמבר, 2023

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח

נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד

סה"כ	השקעות	
	פיננסיות	מניות לא סחירות
סה"כ	אחרות	אלפי ש"ח
1,343,168	1,075,592	267,576
(261,036)	(287,247)	26,211
602,599	521,759	80,840
(31,916)	(31,916)	-
1,652,815	1,278,188	374,627
(264,803)	(291,014)	26,211

יתרה ליום 1 בינואר, 2022

סך הרווחים (הפסדים) שהוכרו ברווח או הפסד (*)

רכישות

מכירות

יתרה ליום 31 בדצמבר, 2022

(*) מתוכם: סך הרווחים לתקופה שנכללו ברווח או הפסד בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 31 בדצמבר, 2022

באור 12: - השקעות פיננסיות אחרות
ההרכב:

ליום 31 בדצמבר, 2023

סה"כ	הלוואות וחייבים	מוחזקים לפדיון אלפי ש"ח	זמינים למכירה	מוצגים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד	
511,070	-	103,742	407,328	-	נכסי חוב סחירים (א)
1,267,918	1,267,918	-	-	-	נכסי חוב שאינם סחירים (ב)
116,290	-	-	15,794	100,496	מניות (ד)
170,705	-	-	32,097	138,608	אחרות (ה)
<u>2,065,983</u>	<u>1,267,918</u>	<u>103,742</u>	<u>455,219</u>	<u>239,104</u>	סה"כ

ליום 31 בדצמבר, 2022

סה"כ	הלוואות וחייבים	מוחזקים לפדיון אלפי ש"ח	זמינים למכירה	מוצגים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד	
460,451	-	83,502	376,949	-	נכסי חוב סחירים (א)
1,121,665	1,121,665	-	-	-	נכסי חוב שאינם סחירים (ב)
108,346	-	-	13,966	94,380	מניות (ד)
204,619	-	-	32,358	172,261	אחרות (ה)
<u>1,895,081</u>	<u>1,121,665</u>	<u>83,502</u>	<u>423,273</u>	<u>266,641</u>	סה"כ

א. נכסי חוב סחירים

ליום 31 בדצמבר	
2022	2023
אלפי ש"ח	
<u>245,549</u>	<u>310,933</u>
131,400	96,395
<u>83,502</u>	<u>103,742</u>
<u>214,902</u>	<u>200,137</u>
<u>460,451</u>	<u>511,070</u>
-	-
<u>79,641</u>	<u>101,981</u>

אגרות חוב ממשלתיות

זמינות למכירה

נכסי חוב אחרים:

שאינם ניתנים להמרה

זמינים למכירה

מוחזקים לפדיון (*)

סה"כ שאינם ניתנים להמרה

סך הכל נכסי חוב סחירים

ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח או הפסד (במצטבר)

(*) השווי ההוגן של נכסי חוב הסחירים המוחזקים לפדיון

באור 12: - השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

ב. נכסי חוב שאינם סחירים

31 בדצמבר			
שווי הוגן		ערך בספרים	
2022	2023	2022	2023
אלפי ש"ח			
1,162,501	1,184,750	932,472	974,705
162,593	287,324	189,193	293,213
<u>1,325,094</u>	<u>1,472,074</u>	<u>1,121,665</u>	<u>1,267,918</u>
		<u>123</u>	<u>123</u>

אגרות חוב מיועדות

נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה

מוצגים כהלוואות וחייבים

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים

ירידות ערך שנזקפו לרווח או הפסד (במצטבר)

(* השווי ההוגן של אגרות חוב מיועדות חושב על פי מועד הפירעון החוזי (הצפוי).

ג. פרטים בדבר ריבית והצמדה בגין נכסי חוב

ליום 31 בדצמבר	
2022	2023
ריבית אפקטיבית	
%	

נכסי חוב סחירים

בסיסי הצמדה

צמוד למדד המחירים לצרכן

שקלי

צמוד מט"ח

1.54	1.76
3.77	4.77
6.36	5.84

נכסי חוב שאינם סחירים

בסיסי הצמדה

צמוד למדד המחירים לצרכן

שקלי

צמוד מט"ח

4.89	4.97
6.91	7.79
-	-

ד. מניות

ליום 31 בדצמבר	
2022	2023
אלפי ש"ח	
15,751	16,772
92,595	99,518
<u>108,346</u>	<u>116,290</u>
<u>22,734</u>	<u>9,538</u>

סחירות

זמינות למכירה

שאינן סחירות

מוצגות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד שייעדו בעת הכרה לראשונה

סך הכל מניות

ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח או הפסד (במצטבר)

באור 12: - השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

ה. 1. השקעות פיננסיות אחרות

השקעות פיננסיות אחרות כוללות בעיקר השקעות בקרנות סל, תעודות השתתפות בקרנות נאמנות, קרנות השקעה, נגזרים פיננסיים, חוזים עתידיים, אופציות ומוצרים מובנים.

ליום 31 בדצמבר		
2022	2023	
אלפי ש"ח		
		<u>סחירות</u>
32,358	32,097	זמינות למכירה
		<u>לא סחירות</u>
		מוצגות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד שיועדו בעת ההכרה
170,099	130,869	לראשונה - מכשירים מובנים וקרנות השקעה
2,162	7,739	מכשירים נגזרים
172,261	138,608	סה"כ השקעות פיננסיות לא סחירות
204,619	170,705	סה"כ השקעות פיננסיות אחרות

2. מכשירים נגזרים

להלן סכום החשיפה, נטו לנכס הבסיס, המוצג במונחי דלתא של העסקאות הפיננסיות שנעשו לתאריך הדוח הכספי:

ליום 31 בדצמבר		
2022	2023	
אלפי ש"ח		
2,162	7,739	מניות

1. השיטות וההנחות ששימשו לקביעת השווי ההוגן

השווי ההוגן של השקעות הנסחרות באופן פעיל בשווקים פיננסיים מוסדרים נקבע על-ידי מחירי השוק בתאריך הדיווח. בגין השקעות שלהן אין שוק פעיל, השווי נקבע כדלהלן:

1. נכסי חוב שאינם סחירים

השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד וכן של נכסי חוב פיננסיים שאינם סחירים אשר מידע לגבי השווי ההוגן ניתן לצרכי באור בלבד נקבעים באמצעות היוון אומדן תזרימי המזומנים הצפויים בגינם. שערי היוון מתבססים בעיקרם על התשואות של אגרות חוב ממשלתיות והמרווחים של אגרות חוב קונצרני כפי שנמדדו בבורסה לניירות ערך בתל אביב.

ציטוטי המחירים ושיעורי הריבית ששימשו להיוון נקבעים על ידי חברה שזכתה במכרז, שפורסם על ידי משרד האוצר, להקמה ולתפעול של מאגר ציטוטי מחירים ושערי ריבית לגופים מוסדיים.

באור 12: - השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

ו. השיטות וההנחות ששימשו לקביעת השווי ההוגן (המשך)

1. נכסי חוב שאינם סחירים (המשך)

שיעורי הריבית ששימשו בקביעת השווי ההוגן

ליום 31 בדצמבר		
2022	2023	
אחוזים		
		<u>נכסים פיננסיים</u>
		<u>עבור נכסי חוב שאינם סחירים - בארץ, לפי דירוג מקומי *</u>
4.38	5.33	AA ומעלה
4.75	4.76	A
-	-	BBB
-	-	נמוך מ-BBB
8.27	8.52	לא מדורג

(* המקורות לרמת הדירוג בישראל הינם חברות הדירוג "מעלות" ו"מדורג". נתוני חברת מדורג הועברו לסמלי הדירוג לפי מקדמי המרה מקובלים. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

2. מניות לא סחירות

השווי ההוגן של ההשקעה במניות לא סחירות הוערך באמצעות מודל תזרימי מזומנים מהוונים. ההערכה דורשת מההנהלה להניח הנחות מסוימות לגבי נתוני המודל לרבות תזרימי מזומנים חזויים, שיעורי היוון, סיכון אשראי ותנודתיות. ההסתברויות בגין האומדנים שבטווח ניתנות לאומדן מהימן וההנהלה משתמשת בהן לשם קביעת והערכת השווי ההוגן של אותן השקעות במניות לא סחירות.

3. נגזרים

החברה מתקשרת בעסקאות על מכשירים פיננסיים נגזרים עם מספר צדדים, בעיקר עם מוסדות פיננסיים. הנגזרים הוערכו באמצעות שימוש במודלים להערכה עם נתוני שוק נצפים הם בעיקר חוזי החלפת שיעורי ריבית, חוזי אקדמה על מטבע חוץ וחוזי אקדמה על מניות. טכניקות ההערכה המיושמות בתדירות הגבוהה ביותר כוללות מחירי אקדמה ומודלי SWAP המשתמשים בחישובי ערך נוכחי. המודלים משלבים מספר נתונים, כולל דירוג האשראי של הצדדים לעסקה הפיננסית, שער חליפין נוכחי/נצפה (SPOT), שער חוזי האקדמה, עקומות ריבית. כל החוזים הנגזרים מגובים באופן מלא אל מול מזומנים, לפיכך לא קיים סיכון אשראי של הצד שכנגד וסיכון אי ביצוע של החברה עצמה בגינם. ביום 31 בדצמבר, 2023 ערך השוק של הפוזיציות בנגזרים מהווים נכס הן נטו מהתאמות בגין סיכונים אשראי המתייחסות לסיכון אי עמידה (Default) של הצד הנגדי לנגזר. לשינויים בסיכון האשראי של הצד הנגדי לעסקה לא הייתה השפעה מהותית על הערכת אפקטיביות הנגזר בגין נגזרים שיועדו כגידור בגין מכשירים פיננסיים אחרים הנמדדים בשווי הוגן.

ז. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות

היתרה בדוחות הכספיים של מזומנים, פרמיות לגביה, לקוחות, חייבים ויתרות חובה, נכסי מיסים שוטפים, תואמת או קרובה לשווי ההוגן שלהם.

באור 12: - השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

ז. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות (המשך)

ליום 31 בדצמבר, 2023			
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1
אלפי ש"ח			
407,328	-	-	407,328
116,290	99,518	-	16,772
170,705	138,608	-	32,097
694,323	238,126	-	456,197
1,472,074	-	1,472,074	-

נכסי חוב סחירים
מניות
השקעות פיננסיות אחרות
סה"כ

נכסי חוב שאינם סחירים אשר ניתן גילוי של שווים ההוגן 12(ב) לעיל

ליום 31 בדצמבר, 2022			
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1
אלפי ש"ח			
376,949	-	-	376,949
108,346	92,595	-	15,751
204,619	172,261	-	32,358
689,914	264,856	-	425,058
1,325,094	-	1,325,094	-

נכסי חוב סחירים
מניות
השקעות פיננסיות אחרות
סה"כ

נכסי חוב שאינם סחירים אשר ניתן גילוי של שווים ההוגן ראה באור 12(ב) לעיל

התנועה בנכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן והמסווגים לרמה 3

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח		
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד ונכסים פיננסיים זמינים למכירה		
סה"כ	השקעות	
	פיננסיות אחרות	מניות לא סחירות
אלפי ש"ח		
264,856	172,261	92,595
(16,376)	(17,795)	1,419
45,691	40,187	5,504
(56,045)	(56,045)	-
238,126	138,608	99,518
(16,863)	(18,282)	1,419

יתרה ליום 1 בינואר, 2023

סך הרווחים (הפסדים) שהוכרו ברווח או הפסד (*)

רכישות
מכירות

יתרה ליום 31 בדצמבר, 2023

(*) מתוכם: סך הרווחים (ההפסדים) לתקופה שנכללו ברווח או הפסד בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 31 בדצמבר, 2023

באור 12: - השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

ז. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות (המשך)

התנועה בנכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן והמסווגים לרמה 3 (המשך)

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח		
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד ונכסים פיננסיים זמינים למכירה		
סה"כ	השקעות פיננסיות אחרות אלפי ש"ח	מניות לא סחירות
242,589	169,724	72,865
(31,889)	(41,760)	9,871
69,685	59,826	9,859
(15,529)	(15,529)	-
-	-	-
<u>264,856</u>	<u>172,261</u>	<u>92,595</u>
<u>(29,780)</u>	<u>(39,651)</u>	<u>9,871</u>

יתרה ליום 1 בינואר, 2022

סך הרווחים (הפסדים) שהוכרו ברווח או הפסד (*)

רכישות

העברות מתוך רמה 3

מכירות

יתרה ליום 31 בדצמבר, 2022

(*) מתוכם: סך הרווחים (ההפסדים) לתקופה שנכללו ברווח או הפסד בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 31 בדצמבר, 2022

ח. גיול השקעות בנכסי חוב פיננסיים לא סחירים

ליום 31 בדצמבר	
2022	2023
אלפי ש"ח	
1,121,446	1,267,721
342	320
(123)	(123)
219	197
<u>1,121,665</u>	<u>1,267,918</u>

נכסי חוב שערכם לא נפגם :

ללא פיגור

נכסים שערכם נפגם, ברוטו

הפרשה להפסד

נכסי חוב שערכם נפגם, נטו

סך הכל נכסי חוב לא סחירים

באור 12: - השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

ט. גילוי הנדרש בקשר לפטור הזמני מיישום IFRS 9

הטבלה להלן מציגה את השווי ההוגן של הנכסים הפיננסיים, לפי חלוקה לשתי קבוצות:

- נכסים שעומדים במבחן הקרן והריבית בלבד (לא כולל נכסים שמוחזקים למסחר או מנוהלים על בסיס שווי הוגן (להלן - קבוצה א)).
- כל יתר הנכסים הפיננסיים (להלן - קבוצה ב).

ליום 31 בדצמבר, 2023		
קבוצה א	קבוצה ב	אלפי ש"ח
-	116,290	השקעות פיננסיות אחרות- מניות
-	170,705	השקעות פיננסיות אחרות- אחרות
511,070	-	השקעות פיננסיות אחרות- נכסי חוב סחירים
1,322,758	149,316	השקעות פיננסיות אחרות- נכסי חוב שאינם סחירים
-	114,794	מזומנים ושווי מזומנים
ליום 31 בדצמבר, 2022		
קבוצה א	קבוצה ב	אלפי ש"ח
-	108,346	השקעות פיננסיות אחרות- מניות
-	204,619	השקעות פיננסיות אחרות- אחרות
460,451	-	השקעות פיננסיות אחרות- נכסי חוב סחירים
1,227,000	98,094	השקעות פיננסיות אחרות- נכסי חוב שאינם סחירים
-	171,244	מזומנים ושווי מזומנים

א. מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה

31 בדצמבר	
2022	2033
אלפי ש"ח	
1,477,678	1,721,203

מזומנים ופקדונות למשיכה מיידית

המזומנים בתאגידים הבנקאיים נושאים לתאריך הדיווח ריבית שוטפת המבוססת על שיעורי ריבית בגין הפקדות בנקאיות יומיות 4.0% - 3.5%.

ב. מזומנים ושווי מזומנים אחרים

31 בדצמבר	
2022	2033
אלפי ש"ח	
200,859	107,715
24,389	7,079
225,248	114,794

מזומנים ופקדונות למשיכה מיידית

פקדונות לזמן קצר

המזומנים בתאגידים הבנקאיים נושאים לתאריך הדיווח ריבית שוטפת המבוססת על שיעורי ריבית בגין הפקדות בנקאיות יומיות (4% - 3.5%).

פקדונות לזמן קצר המופקדים בתאגידים הבנקאיים הינם לתקופות של בין שבוע לשלושה חודשים. הפקדונות נושאים ריבית בשיעור (4% - 3.5%).

באור 14: - הון ודרישות הון

א. הרכב הון המניות

ליום 31 בדצמבר, 2022		ליום 31 בדצמבר, 2023	
מונפק	מונפק	מונפק	מונפק
ונפרע	ונפרע	ונפרע	ונפרע
רשום	רשום	רשום	רשום
400,000	181,924	400,000	181,924

מניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.ג. כ"א

ב. התנועה בהון המניות

במהלך 2022 ו-2023 לא היו תנועות בהון המונפק והנפרע של החברה.

ג. זכויות הנלוות למניות

זכויות הצבעה באסיפה הכללית, זכות לדיבידנד, זכויות בפירוק החברה וזכות למינוי הדירקטורים בחברה.

ד. דיבידנד שהוכרז ושולם

במהלך השנים 2021, 2022 ו-2023, לא הוכרזו ושולמו דיבידנדים.

ה. קרן הערכה מחדש

קרן הערכה מחדש משמשת לרישום התאמות בשווי ההוגן (בניכוי השפעת מס) של רכוש קבוע אשר נמדד לפי מודל הערכה מחדש.

באור 14: - הון ודרישות הון (המשך)

ו. מדיניות ודרישות הון

1. מדיניות ההנהלה

כללי

מדיניות החברה היא להחזיק בסיס הון איתן במטרה להבטיח את כושר הפירעון שלה ויכולתה לעמוד בהתחייבויותיה למבוטחים, וכן כל התחייבויות אחרות בכלל זה למחזיקי כתבי החוב השונים שהחברה הנפיקה, לשמר את יכולת החברה להמשיך את פעילותה באופן שיניב תשואה לבעלי מניותיה. מתוקף כך שהחברה הינה גוף מוסדי, כפופה החברה לדרישות הון כפי שנקבע על-ידי הממונה הנקבעות על-ידי הממונה.

ניטור הון רובד 2

הון רובד 2: בהתאם לתוכנית ההון של החברה, החברה מנטרת באופן שוטף את הונה הזר המסווג כהון רובד 2, וזאת הן מבחינת תנאי החוב, עיתוי הפירעון, ותמהילו.

תנאים מקדימים לחלוקת דיבידנד

בחודש נובמבר, 2017 קבע דירקטוריון החברה יעד יחס כושר פירעון מבוסס סולבנסי II (להלן - יעד הון) - לפי המתווה הבא:

חלוקת דיבידנד תותר רק אם לאחר ביצוע החלוקה יש לחברה יחס כושר פירעון אשר הינו בשיעור שאינו נמוך מהשיעורים הנקובים בטבלה להלן, לפי חוזר סולבנסי או לפי הנחיות ליישום הנדבך הראשון במשטר כושר פירעון חדש, לפי העניין, כשהוא מחושב ללא הוראות מעבר כפי שאלו פורטו במסגרת תיקון החוזר המאוחד לעניין הוראות ליישום משטר כושר פירעון כלכלי של חברת ביטוח מבוסס סולבנסי II (להלן - חוזר סולבנסי):

החל מהדוחות הכספיים ליום 31/12/2024	עד וכולל הדוחות הכספיים ליום 31/12/2023	עד וכולל הדוחות הכספיים ליום 31/12/2020	עד וכולל הדוחות הכספיים ליום 31/12/2019	עד וכולל הדוחות הכספיים בגין 31/12/2018	עד וכולל הדוחות הכספיים בגין 31/12/2017
108%	107%	106%	104%	102%	101%

2. מסגרת אסדרתית

משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II

על החברה חל משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II וזאת בהתאם להוראות חוזר סולבנסי.

באור 14: - הון ודרישות הון (המשך)

ו. מדיניות ודרישות הון (המשך)

יחס כושר פירעון מבוסס סיכון

יחס כושר פירעון מבוסס סיכון מחושב כיחס שבין ההון העצמי הכלכלי של חברת הביטוח לבין ההון הנדרש לכושר פירעון.

ההון העצמי הכלכלי נקבע כסיכום ההון כפי שמחושב מתוך המאזן הכלכלי (ראה להלן) ומכשירי חוב הכוללים מנגנונים לספיגת הפסדים (הון רובד 1 נוסף, מכשיר הון רובד 2, הון משני נחות, הון משני מורכב והון שלישוני).

סעיפי המאזן הכלכלי מחושבים ככלל לפי שווי כלכלי, כאשר ההתחייבויות הביטוחיות מחושבות על בסיס הערכה מיטבית של מכלול התזרימים העתידיים הצפויים בגין העסקים הקיימים, ללא נקיטה במרווחי שמרנות, ובתוספת מרווח סיכון (Risk Margin).

(א) ההון הנדרש לכושר פירעון (SCR) נועד לאמוד את החשיפה של ההון העצמי הכלכלי לסדרת תרחישים שנקבעה בחוזר הסולבנסי המשקפים סיכונים ביטוחיים, סיכוני שוק ואשראי וכן סיכונים תפעוליים.

חוזר סולבנסי כולל, בין היתר, הוראות מעבר בקשר לעמידה בדרישות ההון כדלהלן: בחירה, החל מדוח יחס כושר הפירעון הכלכלי ליום 31 בדצמבר, 2019 של אחת מהחלופות הבאות:

1. פריסה הדרגתית של ההון הנדרש, עד לשנת 2024 כך שההון הנדרש יעלה בהדרגה, ב-5% כל שנה, החל מ-60% מה-SCR ועד למלוא ה-SCR. ההון הנדרש ליום 31 בדצמבר, 2022 -90% מה-SCR (ליום 31 בדצמבר 2021, 85%); יצוין כי זו הייתה החלופה היחידה עד דוח יחס כושר פירעון ל-31 בדצמבר, 2019.
2. הגדלת ההון הכלכלי באמצעות ניכוי מעתודות הביטוח של סכום המחושב בהתאם לחוזר סולבנסי (להלן - הניכוי). הניכוי ילך ויקטן בצורה הדרגתית, עד לשנת 2032 (להלן - תקופת הפריסה).

החברה בחרה בחלופה הראשונה. יצוין כי נכון למועד פרסום הדוחות, החברה בוחנת את האפשרות לעבור לחלופת תקופת הפריסה.

(ב) דרישת הון מוקטנת, שתלך ותגדל באופן הדרגתי עד לשנת 2023, על סוגים מסוימים של השקעות.

באור 14: - הון ודרישות הון (המשך)

1. מדיניות ודרישות הון (המשך)

2. משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II (המשך)

יחס כושר הפירעון של החברה

יודגש כי התחזיות וההנחות, שהיוו בסיס להכנת דוח יחס כושר פירעון כלכלי, מבוססות, בעיקרן על ניסיון העבר, כפי שעולה ממחקרים אקטואריים הנערכים מעת לעת. נוכח הרפורמות בשוק ההון, הביטוח והחיסכון והשינויים בסביבה הכלכלית ושינויים מאקרו-כלכליים, נתוני העבר אינם משקפים בהכרח את התוצאות העתידיות.

החישוב מתבסס לעיתים על הנחות לגבי אירועים עתידיים ועל פעולות ההנהלה שלא בהכרח יתממשו או שיתממשו באופן שונה מההנחות אשר שימשו בסיס לחישוב. כמו כן, התוצאות בפועל עלולות להיות שונות באופן מהותי מהחישוב, מאחר והתרחישים המשולבים של אירועים עשויים להתממש באופן שונה מהותית מההנחות בחישוב.

לפרוט נוסף, ראה דוח בדבר יחס כושר הפירעון הכלכלי של החברה ליום 30 ביוני 2023, המפורסם באתר האינטרנט של החברה, כמו כן ראה סעיף 3.1.3 בדוח הדירקטוריון לשנה הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023.

דוח יחס כושר פירעון, ליום 30 ביוני, 2023, הוכן על בסיס התנאים וההערכה המיטבית כפי שהיו ידועים לחברה לאותו יום.

בפרט, יחס כושר הפירעון ליום 30 ביוני, 2023, אשר לא בוקר עאינו כולל את השפעת הפעילות העסקית של החברה בתקופה שלאחר יום 30 ביוני, 2023 ועד למועד אישור הדוחות הכספיים, לרבות, שינויים בתמהיל ובגודל ההשקעות וההתחייבויות הביטוחיות, השפעות אקסוגניות לרבות שינויים בעקום הריבית חסרת הסיכון ושינויים רגולטוריים המשפיעים על הסביבה העסקית.

בהתאם להוראות חוזר הסולבנסי דיווחה החברה אודות יחס כושר הפירעון הצפוי שלה ליום 30 ביוני 2023. ביום 23 באוגוסט 2023, קיבלה החברה פנייה מהרשות לעניין יחס כושר הפירעון של החברה. במסגרת המכתב נדרשה החברה להעביר לרשות תוכנית פעולה לשיפור יחס כושר הפירעון לרבות תחזיות מפורטות לסוף שנת 2023 ולשנת 2024, וכן תוכנית פעולה לשיפור יכולתה של החברה להעריך את השפעת הפעילות על יחס כושר הפירעון. עוד נקבע במכתב כי דירקטוריון החברה נדרש לדון בהערכות החברה ובתוכניות הפעולה האמורות. החברה נדרשה להעביר את תגובתה לרשות עד ליום 31 בינואר 2024. במסגרת תגובתה, החברה שיקפה את כל הפעולות שכבר יזמה ואת אלו שהיא צפויה ליזום לשם שיפור יחס כושר הפירעון שלה ויכולת הערכתו.

3. דיבידנד

בהתאם למכתב שפרסמה הממונה בחודש אוקטובר 2017, חברת ביטוח תהיה רשאית לחלק דיבידנד רק אם לאחר ביצוע החלוקה האמורה, יחס כושר הפירעון הכלכלי שלה לפי חוזר סולבנסי הינו בשיעור של לפחות 100%, כאשר היחס כאמור מחושב ללא הוראות המעבר, וחלוקה כאמור אינה מביאה לאי עמידה ביחס כושר הפירעון הכלכלי שקבע דירקטוריון החברה.

באור 15: - התחייבות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה

א. התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה

ל- 31 בדצמבר					
2022	2023	2022	2023	2022	2023
שייר		ביטוח משנה		ברוטו	
אלפי ש"ח					
1,209,461	1,222,044	20,908	19,448	1,230,369	1,241,492
(2,903)	(2,810)	-	-	(2,903)	(2,810)
1,206,558	1,219,234	20,908	19,448	1,227,466	1,238,682
1,719,680	1,845,334	1,615,448	1,653,348	3,335,128	3,498,682
2,926,238	3,064,568	1,636,356	1,672,796	4,562,594	4,737,364

ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח:
חוזי ביטוח בניכוי סכומים המופקדים בחברה במסגרת תוכנית הטבה מוגדרת לעובדי הקבוצה סה"כ התחייבויות בגין חוזי ביטוח ורווחי השקעה שאינם תלויי תשואה התחייבויות בגין חוזי ביטוח בכלי סה"כ התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה

ב. התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

ל- 31 בדצמבר					
2022	2023	2022	2023	2022	2023
שייר		ביטוח משנה		ברוטו	
אלפי ש"ח					
5,093,675	4,885,639	11,050	14,909	5,104,725	4,900,548
15,653,466	16,001,674	-	-	15,653,466	16,001,674
20,747,141	20,887,313	11,050	14,909	20,758,191	20,902,222
(19,150)	(18,537)	-	-	(19,150)	(18,537)
20,727,991	20,868,776	11,050	14,909	20,739,041	20,883,685

ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח:
חוזי ביטוח חוזי השקעה בניכוי סכומים המופקדים בחברה במסגרת תוכנית הטבה מוגדרת לעובדי הקבוצה סה"כ התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

בחוזי ביטוח תלויי תשואה תגמולי הביטוח שלהם זכאי המוטב תלויים או צמודים לתשואה שמניבות השקעות מסוימות של החברה בניכוי דמי ניהול. חוזים אלה כוללים, בין היתר, תוכניות ביטוח המזכות/מחייבות את המבוטח בבנוס/מאלוס לפי תוצאות ההשקעות של תיק הפוליסות המשתתפות ברווחי השקעה של החברה. בחוזי ביטוח שאינם תלויי תשואה תגמולי הביטוח שלהם זכאי המבוטח אינם תלויים ברווח או ההפסד מההשקעות שביצעה החברה.

ההבחנה בין חוזים תלויי תשואה לבין חוזים שאינם תלויי תשואה נעשית ברמת כסוי הבודד, כך שישנן פוליסות ביטוח עם מספר כסויים אשר חלקם תלויי תשואה וחלקם אינם תלויי תשואה.

באור 15: - התחייבות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה (המשך)

ג. תנועה בהתחייבות ברוטו בגין חוזי ביטוח חיים תלויי תשואה ושאנים תלויי תשואה וחוזי השקעה

ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח			
סך הכל	חוזי השקעה	חוזי ביטוח	
אלפי ש"ח			
25,821,959	19,390,236	6,431,723	יתרה ליום 1 בינואר, 2022
(2,455,508)	(2,501,379)	45,871	ריבית, הפרשי הצמדה ורווחי (הפסדי) השקעה
2,579,500	2,292,537	286,963	גידול בגין פרמיות שנזקפו להתחייבויות
(3,975,206)	(3,527,928)	(447,278)	קיטון בגין תביעות, פדיונות ותום תקופה
(701)	-	(701)	שינויים בהנחות
18,516	-	18,516	שינויים אחרים
21,988,560	15,653,466	6,335,094	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2022
1,809,778	1,795,657	14,121	ריבית, הפרשי הצמדה ורווחי השקעה
2,553,899	2,352,117	201,782	גידול בגין פרמיות שנזקפו להתחייבויות
(4,204,850)	(3,799,566)	(405,284)	קיטון בגין תביעות, פדיונות ותום תקופה
826	-	826	שינויים בהנחות
(4,494)	-	(4,494)	שינויים אחרים
22,143,719	16,001,674	6,142,045	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2023

1. ריבית, הפרשי הצמדה ורווחי השקעות - סעיף זה כולל ריבית, הפרשי הצמדה ורווחי השקעות בגין היתרה לתחילת השנה, בתוספת ריבית, הפרשי הצמדה ורווחי השקעות בגין הפרמיות לחסכון בלבד שנרשמו בתקופת הדוח.
2. גידול בגין פרמיות שנזקפו להתחייבויות - פרמיה זו איננה כוללת את כל הפרמיה שנרשמה כהכנסה בחברה. הפרמיה כוללת את הפרמיה לחסכון וחלק מהפרמיה במוצרים בעלי פרמיה קבועה.
3. שינויים בהנחות - ראה באור בדבר השפעה בגין שינויים באומדנים והנחות ראה באור 32(ד)(ד)(1).
4. שינויים אחרים - הסעיף כולל שינויים בעתודה בגין תביעות תלויות, רזרבה לתביעות עתיות, IBNR, קצבאות בתשלום וכדומה (על פי ההנחות שהיו בשימוש בסוף השנה הקודמת). בנוסף הסעיף כולל גם את השפעת הריבית, הפרשי הצמדה ורווחי ההשקעה שלא נכללו בסעיף "ריבית, הפרשי הצמדה ורווחי השקעות", כגון: ריבית, הפרשי הצמדה ורווחי השקעה על תשלומי תביעות ועל פרמיות שאינן חסכון.

באור 16: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי

א. 1. ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי לפי סוגים

ליום 31 בדצמבר					
2022	2023	2022	2023	2022	2023
שייר		ביטוח משנה		ברוטו	
		אלפי ש"ח			
					ענף רכב חובה
43,286	58,193	57,348	36,463	100,634	94,656
					הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה
467,352	479,939	1,036,082	927,782	1,503,434	1,407,721
					תביעות תלויות והפרשה לפרמיה בחסר
510,638	538,132	1,093,430	964,245	1,604,068	1,502,377
					סך הכל ענף רכב חובה (ראה בו להלן)
					ענפי חבויות
62,437	56,131	22,732	22,393	85,169	78,524
					הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה
664,353	736,950	195,973	265,304	860,326	1,002,254
					תביעות תלויות והפרשה לפרמיה בחסר
726,790	793,081	218,705	287,697	945,495	1,080,778
					סך הכל ענפי חבויות (ראה בו להלן)
1,237,428	1,331,213	1,312,135	1,251,942	2,549,563	2,583,155
					סך הכל ענפי רכב חובה וחבויות
					ענפי רכוש ואחרים
184,720	244,237	123,972	147,408	308,692	391,645
					הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה
263,977	257,392	182,746	261,093	446,723	518,485
					תביעות תלויות
33,555	12,492	(3,405)	(7,095)	30,150	5,397
					הפרשה לפרמיה בחסר
482,252	514,121	303,313	401,406	785,565	915,527
					סך הכל ענפי רכוש ואחרים (ראה ב2 להלן)
1,719,680	1,845,334	1,615,448	1,653,348	3,335,128	3,498,682
					סך הכל התחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי
					הוצאות רכישה נדחות:
30,772	27,140	2,594	2,613	33,366	29,753
					ענפי רכב חובה וחבויות
53,475	70,183	21,920	24,060	75,395	94,243
					ענפי רכוש ואחרים
84,247	97,323	24,514	26,673	108,761	123,996
					סך הכל התחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי בניכוי הוצאות רכישה נדחות:
1,206,656	1,304,073	1,309,541	1,249,329	2,516,197	2,553,402
					ענפי רכב חובה וחבויות
428,777	443,938	281,393	377,346	710,170	821,284
					ענפי רכוש ואחרים
1,635,433	1,748,011	1,590,934	1,626,675	3,226,367	3,374,686
					סך הכל התחייבויות בחוזי ביטוח כללי בניכוי הוצאות רכישה נדחות

באור 16: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)

א. 2. ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי לפי שיטות חישובן

ל- 31 בדצמבר					
2022	2023	2022	2023	2022	2023
שייר		ביטוח משנה		ברוטו	
אלפי ש"ח					
1,429,237	1,486,773	1,411,396	1,447,084	2,840,633	2,933,857
-	-	-	-	-	-
290,443	358,561	204,052	206,264	494,495	564,825
<u>1,719,680</u>	<u>1,845,334</u>	<u>1,615,448</u>	<u>1,653,348</u>	<u>3,335,128</u>	<u>3,498,682</u>

הערכות אקטואריות:
 גב' אלינור מועלם
 הפרשות על בסיס הערכות אחרות
 הערכות מחלקת תביעות בגין
 התביעות התלויות הידועות
 עתודה בגין פרמיה שטרם הורווחה
 סך הכל התחייבויות ביטוח בגין חוזי
 ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי

באור 16: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)
 ב. תנועה בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזרי ביטוח כללי, בניכוי הוצאות רכישה נדחות
 1. ענפי רכב חובה וחבויות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

2022	2023	2022	2023	2022	2023	
שייר		ביטוח משנה		ברוטו		
אלפי ש"ח						
1,040,597	1,206,656	1,196,224	1,309,541	2,236,821	2,516,197	יתרה לתחילת השנה (1)
235,115	264,345	231,574	159,750	466,689	424,095	עלות התביעות המצטברת בגין שנת חיתום שוטפת (2)
25,405	44,231	32,072	52,643	57,477	96,874	שינוי ביתרות לתחילת שנה כתוצאה מהצמדה למדד ורווח השקעתי לפי הנחת ההיוון הגלומה בהתחייבויות שינוי באומדן עלות התביעות המצטברות בגין שנות חיתום קודמות (4)
131,069	813	184,331	(28,294)	315,400	(27,481)	סך השינוי בעלות התביעות המצטברות
391,589	309,389	447,977	184,099	839,566	493,488	
						תשלומים לישוב תביעות במהלך השנה: (3)
(751)	(3,364)	(1,011)	(899)	(1,762)	(4,263)	בגין שנת חיתום שוטפת
(224,779)	(208,608)	(333,649)	(243,412)	(558,428)	(452,020)	בגין שנות חיתום קודמות
(225,530)	(211,972)	(334,660)	(244,311)	(560,190)	(456,283)	סך תשלומים לתקופה
1,206,656	1,304,073	1,309,541	1,249,329	2,516,197	2,553,402	יתרה לסוף השנה (1)

1. יתרות הפתיחה והסגירה כוללות: תביעות תלויות, הפרשה לפרמיה בחסר, פרמיה שטרם הורווחה ובניכוי הוצאות רכישה נדחות.
2. עלות התביעות המצטברת (Ultimate) הינה: יתרת תביעות תלויות, הפרשה לפרמיה בחסר, פרמיה שטרם הורווחה ובניכוי הוצאות רכישה נדחות בתוספת סך תשלומי התביעות כולל הוצאות ישירות ועקיפות לישוב תביעות.
3. התשלומים כוללים הוצאות עקיפות לישוב תביעות (הנהלה וכלליות הנרשמות בתביעות) בייחוס לשנות החיתום.
4. השינוי באומדן עלות התביעות המצטברות בגין שנות חיתום קודמות בברוטו נובע בעיקר מענף רכב חובה כתוצאה מהתפתחות חיובית של התביעות.

באור 16: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)
 ב. תנועה בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזרי ביטוח כללי, בניכוי הוצאות רכישה נדחות (המשך):
 2. ענפי רכוש ואחרים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

2022	2023	2022	2023	2022	2023	
שייר		ביטוח משנה		ברוטו		
אלפי ש"ח						
358,189	428,777	142,035	281,393	500,224	710,170	יתרה לתחילת השנה (1)
450,192	477,748	241,149	305,384	691,341	783,132	עלות התביעות המצטברת בגין אירועים בשנת הדוח
8,894	(96,833)	3,673	(22,905)	12,567	(119,738)	שינוי בעלות התביעות המצטברות בגין אירועים שקדמו לשנת הדוח (3)
459,086	380,915	244,822	282,479	703,908	663,394	שינוי בעלות התביעות המצטברות
						תשלומים לשוב תביעות במהלך השנה:
(256,597)	(264,859)	(118,580)	(134,610)	(375,177)	(399,469)	בגין אירועים של שנת הדוח
(131,207)	(122,632)	(34,261)	(69,531)	(165,468)	(192,163)	בגין אירועים שקדמו לשנת הדוח
(387,804)	(387,491)	(152,841)	(204,141)	(540,645)	(591,632)	סך תשלומים (4)
(16,160)	42,800	54,425	21,305	38,265	64,105	שינוי בהפרשה לפרמיה שטרם הורווחה, נטו מהוצאות רכישה נדחות
15,466	(21,063)	(7,048)	(3,690)	8,418	(24,753)	שינוי בהפרשה לפרמיה בחסר
-	-	-	-	-	-	השפעת יישום לראשונה של הנוהג המיטבי
428,777	443,938	281,393	377,346	710,170	821,284	יתרה לסוף השנה (1)

1. יתרות הפתיחה והסגירה כוללות: תביעות תלויות בתוספת הפרשה לפרמיה בחסר, פרמיה שטרם הורווחה ובניכוי הוצאות רכישה נדחות.
2. עלות התביעות המצטברת (Ultimate) הינה: יתרת תביעות תלויות, הפרשה לפרמיה בחסר, פרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות בתוספת סך תשלומי התביעות כולל הוצאות ישירות ועקיפות לשוב תביעות.
3. שינוי בעלות התביעות המצטברות בגין אירועים שקדמו לשנת הדוח כוללים תשלומים בגין אירועים שקדמו לשנת הדוח ובתוספת השינוי ביתרת תביעות תלויות בגין אירועים שקדמו לשנת הדוח. השינוי באומדן עלות התביעות המצטברות בגין שנות נזק קודמות מושפע בעיקר מענף רכב רכוש וענפי הרכוש האחרים כתוצאה מהתפתחות חיובית של התביעות.
4. התשלומים ליישוב תביעות כוללים הוצאות ישירות ועקיפות ליישובן (הוצאות הנהלה וכלליות הנרשמות בתביעות) ביחס לשנות הנזק.

ליום 31 בדצמבר, 2023

סך הכל	שנת חיתום									
	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014
	אלפי ש"ח מותאמים למדד נובמבר 2023*									
	4,263	1,822	26,795	6,032	10,503	10,253	9,075	8,817	16,384	9,197
		23,952	52,243	73,362	41,925	39,777	40,157	46,482	47,553	49,123
			115,406	137,303	128,734	98,296	112,099	123,028	117,806	118,740
				199,191	211,174	165,904	194,566	220,462	196,626	219,959
					269,092	230,109	265,763	316,404	287,065	314,141
						269,389	333,376	390,594	364,978	391,501
							384,962	461,051	455,416	446,544
								516,908	541,302	493,889
									590,867	538,851
										562,956
	424,095	482,556	497,907	439,083	483,251	429,646	449,969	475,433	455,379	478,712
		446,128	499,641	477,272	441,023	405,072	447,657	530,790	474,294	459,158
			517,503	500,554	556,153	411,876	450,235	550,321	517,084	494,901
				525,591	585,553	464,643	474,198	579,215	524,820	565,590
					568,565	481,971	472,115	588,863	552,506	587,399
						476,923	552,781	558,151	568,135	592,259
							544,638	662,209	604,571	599,473
								663,451	649,720	582,562
									649,099	604,256
										604,556
(804,518)		36,428	(19,596)	(86,508)	(85,314)	(47,277)	(94,669)	(188,018)	(193,720)	(125,844)
(19.2%)		7.5%	(3.9%)	(19.7%)	(17.6%)	(11.0%)	(21.0%)	(39.5%)	(42.5%)	(26.3%)
5,420,549	424,095	446,128	517,503	525,591	568,565	476,923	544,638	663,451	649,099	604,556
2,936,986	4,263	23,952	115,406	199,191	269,092	269,389	384,962	516,908	590,867	562,956
2,483,563	419,832	422,176	402,097	326,400	299,473	207,534	159,676	146,543	58,232	41,600
69,839										
2,553,402										

תביעות ששולמו (מצטבר) בסוף השנה:

לאחר שנה ראשונה
לאחר שנתיים
לאחר שלוש שנים
לאחר ארבע שנים
לאחר חמש שנים
לאחר שש שנים
לאחר שבע שנים
לאחר שמונה שנים
לאחר תשע שנים
לאחר עשר שנים

אומדן תביעות מצטברות (כולל תשלומים) בסוף השנה:

לאחר שנה ראשונה (**)
לאחר שנתיים
לאחר שלוש שנים
לאחר ארבע שנים
לאחר חמש שנים
לאחר שש שנים
לאחר שבע שנים
לאחר שמונה שנים
לאחר תשע שנים
לאחר עשר שנים

עודף (חסר) לאחר שחרור הצבירה (***)

שיעור סטייה לאחר שחרור הצבירה באחוזים

אומדן תביעות מצטברות ליום 31 בדצמבר, 2023

תשלומים מצטברים עד ליום 31 בדצמבר, 2023

יתרת התביעות התלויות

תביעות תלויות בגין שנים עד וכולל שנת חיתום 2013

סה"כ התחייבויות בגין חוזי ביטוח בענפי רכב חובה וחבויות בניכוי הוצאות רכישה נדחות ליום 31 בדצמבר, 2023

(*) הסכומים לעיל מובאים בערכים מותאמים לאינפלציה על מנת לאפשר בחינת ההתפתחות על בסיס ערכים ריאליים.

(**) אומדן התביעות המצטברות בסוף השנה הראשונה כולל את העתודה לפרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות.

(***) צבירה חושבה עד וכולל דצמבר 2014. הפער בין הערכת התביעות המצטברות בשנה הראשונה שלא כוללת את הצבירה להערכת התביעות המצטברות, נכון ליום 31 בדצמבר, 2021 נובע מענפים רכב חובה וחבות מעבידים וצד שלישי מהתפתחות

שליטת של התביעות.

באור 16: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)

ג. 2. בדיקת התפתחות הערכת התחייבויות בגין חוזי ביטוח בניכוי הוצאות רכישה נדחות, בשייר עצמי, בענפי ביטוח רכב חובה וחבויות

ליום 31 בדצמבר, 2023

שנת חיתום

סך הכל	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014
				אלפי ש"ח מותאמים למדד נובמבר 2023 (*)						
	3,385	776	11,168	3,501	7,395	6,923	6,117	7,692	16,260	9,085
		12,238	33,207	26,708	21,094	18,674	21,478	26,209	20,400	48,618
			59,071	61,334	57,555	40,846	52,942	53,693	34,775	74,550
				84,871	86,247	71,058	89,073	88,208	53,281	102,150
					111,632	100,871	120,466	124,425	76,027	128,826
						118,571	146,736	152,087	97,097	152,168
							174,934	178,654	125,072	174,844
								202,001	144,872	195,693
									166,639	205,457
										221,077
	264,366	243,109	236,817	201,211	211,140	178,957	207,863	299,916	437,387	452,604
		228,251	247,500	213,023	193,753	171,855	207,485	207,755	127,216	429,053
			260,477	238,271	224,582	173,778	216,797	218,346	132,621	188,578
				247,219	244,867	183,547	220,563	222,112	144,497	204,617
					241,428	207,698	224,216	235,115	155,329	217,870
						206,633	245,264	259,468	156,527	233,180
							247,007	280,630	182,086	239,209
								280,564	199,016	240,581
									195,287	248,086
										246,233
								104,251	279,410	234,020
617,681										
(301,776)		14,858	(23,660)	(46,008)	(30,288)	(27,676)	(39,144)	(84,899)	(37,310)	(27,649)
(18.4%)		6.1%	(10.0%)	(21.6%)	(13.5%)	(15.1%)	(17.7%)	(38.2%)	(25.8%)	(25.0%)
2,417,465	264,366	228,251	260,477	247,219	241,428	206,633	247,007	280,564	195,287	246,233
1,154,419	3,385	12,238	59,071	84,871	111,632	118,571	174,934	202,001	166,639	221,077
1,263,046	260,981	216,013	201,406	162,348	129,796	88,062	72,073	78,563	28,648	25,156
41,027										
1,304,073										

תביעות ששולמו (מצטבר) בסוף השנה:
 לאחר שנה ראשונה
 לאחר שנתיים
 לאחר שלוש שנים
 לאחר ארבע שנים
 לאחר חמש שנים
 לאחר שש שנים
 לאחר שבע שנים
 לאחר שמונה שנים
 לאחר תשע שנים
 לאחר עשר שנים

אומדן תביעות מצטברות (כולל תשלומים) בסוף השנה:

לאחר שנה ראשונה (**)
 לאחר שנתיים
 לאחר שלוש שנים
 לאחר ארבע שנים
 לאחר חמש שנים
 לאחר שש שנים
 לאחר שבע שנים
 לאחר שמונה שנים
 לאחר תשע שנים
 לאחר עשר שנים

עסקאות ביטוח משנה בענף רכב חובה (ראה באור 20 ב')

עודף (חסר) לאחר שחרור הצבירה (***)

שיעור סטייה לאחר שחרור הצבירה באחוזים

אומדן תביעות מצטברות ליום 31 בדצמבר, 2019

תשלומים מצטברים עד ליום 31 בדצמבר, 2019

יתרת התביעות התלויות

סכך התחייבויות בגין חוזי ביטוח בענפי רכב חובה וחבויות בניכוי הוצאות רכישה נדחות ליום 31 בדצמבר, 2023

(*) הסכומים לעיל מובאים בערכים מותאמים לאינפלציה על מנת לאפשר בחינת ההתפתחות על בסיס ערכים ריאליים.

(**) אומדן תביעות המצטברות בסוף השנה הראשונה כולל את העתודה לפרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות.

(***) צבירה חושבה עד וכולל דצמבר 2014. הפער בין הערכת התביעות המצטברות בשנה הראשונה שלא כוללת את הצבירה להערכת התביעות המצטברות, נכון ליום 31 בדצמבר, 2021 נובע מענפים רכב חובה וחבות מעבידים וצד שלישי כתוצאה מהתפתחות שלילית של התביעות.

באור 16: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)

ג. 3. בדיקת התפתחות הערכת התחייבויות בגין חוזי ביטוח בניכוי הוצאות רכישה נדחות, ברוטו בענף ביטוח רכב חובה

ליום 31 בדצמבר, 2023

סך הכל	שנת חיתום									
	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014
אלפי ש"ח מותאמים למדד נובמבר 2023*)										
	2,687	1,129	4,100	4,692	6,356	4,925	5,743	5,838	14,936	5,982
		17,144	23,199	21,901	29,570	28,280	30,430	34,796	40,520	38,960
			72,536	75,064	91,660	73,655	87,489	100,458	102,010	100,018
				123,215	150,841	125,667	149,410	182,090	169,032	189,129
					188,968	164,127	188,837	257,579	243,472	267,531
						186,881	236,614	315,856	303,657	329,227
							267,723	368,140	351,932	362,285
								411,585	428,003	429,360
									468,167	462,619
										477,565
	255,506	311,821	326,720	293,836	339,876	310,916	341,596	388,039	374,074	402,624
		272,786	298,533	268,634	304,882	289,428	339,012	431,010	393,225	390,822
			301,514	279,535	323,396	287,271	327,107	442,434	428,864	419,916
				295,850	391,665	293,239	343,154	468,297	429,912	479,100
					367,892	321,802	354,574	470,766	457,428	491,235
						307,378	367,177	488,163	468,829	488,821
							352,716	503,703	487,448	488,588
								497,638	507,880	506,741
									504,995	508,282
										503,423
	(314,690)	39,035	25,206	(2,014)	(28,016)	3,538	(11,120)	(109,599)	(130,921)	(100,799)
	(10.2%)	12.5%	7.7%	(0.7%)	(8.2%)	1.1%	(3.2%)	(28.2%)	(35.0%)	(25.8%)
	3,659,698	255,506	272,786	301,514	295,850	367,892	307,378	497,638	504,995	503,423
	2,216,471	2,687	17,144	72,536	123,215	188,968	186,881	267,723	411,585	468,167
	1,443,227	252,819	255,642	228,978	172,635	178,924	120,497	84,993	86,053	36,828
	48,198									25,858
	1,491,425									

תביעות ששולמו (מצטבר) בסוף השנה:

לאחר שנה ראשונה

לאחר שנתיים

לאחר שלוש שנים

לאחר ארבע שנים

לאחר חמש שנים

לאחר שש שנים

לאחר שבע שנים

לאחר שמונה שנים

לאחר תשע שנים

לאחר עשר שנים

אומדן תביעות מצטברות (כולל תשלומים) בסוף השנה:

לאחר שנה ראשונה (**)

לאחר שנתיים

לאחר שלוש שנים

לאחר ארבע שנים

לאחר חמש שנים

לאחר שש שנים

לאחר שבע שנים

לאחר שמונה שנים

לאחר תשע שנים

לאחר עשר שנים

עודף (חוסר) לאחר שחרור הצבירה (***)

שיעור סטייה לאחר שחרור הצבירה באחוזים

אומדן תביעות מצטברות ליום 31 בדצמבר, 2023

תשלומים מצטברים עד ליום 31 בדצמבר, 2023

יתרת התביעות התלויות

תביעות תלויות בגין שנים עד וכולל שנת חיתום 2013

סהכ התחייבויות בגין חוזי ביטוח בענפי רכב חובה וחבויות בניכוי הוצאות רכישה נדחות ליום 31 בדצמבר, 2023

(*) הסכומים לעיל מובאים בערכים מותאמים לאינפלציה על מנת לאפשר בחינת ההתפתחות על בסיס ערכים ריאליים.

(**) אומדן התביעות המצטברות בסוף השנה הראשונה כולל את העתודה לפרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות.

(***) צבירה חושבה עד וכולל דצמבר 2014. הפער בין הערכת התביעות המצטברות בשנה הראשונה שלא כוללת את הצבירה להערכת התביעות המצטברות, נכון ליום 31 בדצמבר, 2021 מושפע מהתפתחות שלילית של התביעות.

באור 16: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)

ג. 4. בדיקת התפתחות הערכת התחייבויות בגין חוזי ביטוח בניכוי הוצאות רכישה נדחות בשייר עצמי, בענף ביטוח רכב חובה

ליום 31 בדצמבר, 2023

סך הכל	שנת חיתום									
	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014
	אלפי ש"ח מותאמים למדד נובמבר 2023 (*)									
	2,293	614	3,317	2,246	3,388	2,139	2,894	4,745	14,846	5,946
		7,725	7,992	7,198	9,466	7,881	11,793	15,663	13,532	38,727
			20,571	18,985	23,091	17,560	28,627	32,241	19,162	56,925
				29,614	35,768	28,831	47,301	51,112	25,663	72,905
					43,886	37,075	59,685	67,974	32,895	86,336
						41,919	73,455	81,507	38,885	96,959
							82,986	93,526	48,604	102,962
								106,992	66,893	114,684
									82,660	126,204
										135,573
	151,415	125,300	93,271	68,183	78,598	70,830	110,421	215,435	361,201	388,966
		106,941	79,447	63,931	69,792	65,733	107,486	118,992	48,422	367,718
			78,908	64,709	73,441	64,566	104,682	121,344	52,028	117,517
				67,773	86,994	65,347	106,922	123,981	58,629	127,426
					81,334	70,580	109,531	129,222	66,773	136,527
						66,696	112,081	139,763	68,261	143,157
							107,342	154,707	83,765	143,006
								150,694	99,779	148,553
									98,088	152,882
										149,497
	617,681							104,251	279,410	234,020
	(12,749)	18,359	14,363	410	(2,736)	4,134	3,079	(39,510)	(16,297)	5,449
	(1.5%)	14.7%	15.4%	0.6%	(3.5%)	5.8%	2.8%	(18.3%)	(4.5%)	1.4%
	1,058,688	151,415	106,941	78,908	67,773	81,334	66,696	107,342	150,694	98,088
	554,219	2,293	7,725	20,571	29,614	43,886	41,919	82,986	106,992	82,660
	504,469	149,122	99,216	58,337	38,159	37,448	24,777	24,356	43,702	15,428
	24,080									
	528,549									

תביעות ששולמו (מצטבר) בסוף השנה:

לאחר שנה ראשונה

לאחר שנתיים

לאחר שלוש שנים

לאחר ארבע שנים

לאחר חמש שנים

לאחר שש שנים

לאחר שבע שנים

לאחר שמונה שנים

לאחר תשע שנים

לאחר עשר שנים

אומדן תביעות מצטברות (כולל תשלומים) בסוף השנה:

לאחר שנה ראשונה (**)

לאחר שנתיים

לאחר שלוש שנים

לאחר ארבע שנים

לאחר חמש שנים

לאחר שש שנים

לאחר שבע שנים

לאחר שמונה שנים

לאחר תשע שנים

לאחר עשר שנים

עודף (חסר) לאחר שחרור הצבירה (***)

עודף (חסר) ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה (***)

שיעור סטייה לאחר שחרור הצבירה באחוזים

אומדן תביעות מצטברות ליום 31 בדצמבר, 2023

תשלומים מצטברים עד ליום 31 בדצמבר, 2023

יתרת התביעות התלויות

תביעות תלויות בגין שנים עד וכולל שנת חיתום 2013

סה"כ התחייבויות בגין חוזי ביטוח בענפי רכב חובה וחובות בניכוי הוצאות רכישה נדחות ליום 31 בדצמבר, 2023

הסכומים לעיל מובאים בערכים מותאמים לאינפלציה על מנת לאפשר בחינת ההתפתחות על בסיס ערכים ריאליים.

(**) אומדן התביעות המצטברות בסוף השנה הראשונה כולל את העתודה לפרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות.

(***) צבירה חושבה עד וכולל דצמבר 2014. הפער בין הערכת התביעות המצטברות בשנה הראשונה שלא כוללת את הצבירה להערכת התביעות המצטברות, נכון ליום 31 בדצמבר, 2021 מושפע מהתפתחות שלילית של התביעות.

באור 16: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)

ג. 5. נתונים בדבר שנות חיתום בענפי ביטוח רכב חובה:

שנת חיתום						
2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
אלפי ש"ח						
317,765	278,507	309,451	282,549	284,186	274,798	243,516
14,021	5,013	1,367	40,221	29,915	(12,347)	(35,173)
21,196	11,279	8,051	61,351	53,048	27,778	10,862

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2023:

פרמיות ברוטו

רווח (הפסד) כולל בשייר בגין שנת החיתום מצטבר

השפעת ההכנסות מהשקעות מצטבר על הרווח הכולל המצטבר בשייר בגין שנת החיתום

ג. 6. נתונים מצטברים בדבר שנות חיתום בענף ביטוח תבויות אחרות:

שנת חיתום						
2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
אלפי ש"ח						
138,564	166,369	190,615	179,812	197,538	239,285	206,853
(8,171)	14,907	26,355	49,390	9,256	12,250	(19,431)
43,773	50,465	60,991	60,245	52,309	22,826	4,920

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2023:

פרמיות ברוטו

רווח (הפסד) כולל בשייר בגין שנת החיתום מצטבר

השפעת ההכנסות מהשקעות מצטבר על הרווח הכולל המצטבר בשייר בגין שנת החיתום

ג. 7. ענפי רכוש ואחרים:

לפי בחינה שביצעה החברה בענפי רכוש ואחרים, אי הוודאות לגבי הסכום והעיתוי של עלות התביעות נפתרת, בדרך כלל, תוך שנה. לפיכך לא ניתן מידע בדבר התפתחות התביעות בענפים אלו.

באור 16: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)

ג. 8. הרכב רווח (הפסד) כולל בשייר בענף ביטוח רכב חובה

רווח (הפסד) בגין שנת חיתום שוטפת	הפסד כולל בגין שנת חיתום שוטפת	רווח (הפסד) כולל בגין שנות חיתום קודמות	הפסד כולל בגין שנת חיתום שוטפת	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר:
שייר	שייר	ברוטו	ברוטו	
אלפי ש"ח				
64,449	(35,173)	74,658	(39,576)	2023
(6,685)	(33,906)	(150,021)	(51,336)	2022
8,037	(6,554)	(50,453)	(27,810)	2021

ג. 9. הרכב רווח (הפסד) כולל בשייר בענפי חבויות אחרות

רווח (הפסד) כולל בגין שנת חיתום שוטפת	הפסד כולל בגין שנות חיתום שוטפת	רווח (הפסד) כולל בגין שנות חיתום קודמות	רווח (הפסד) כולל בגין שנת חיתום שוטפת	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר:
שייר	שייר	ברוטו	ברוטו	
אלפי ש"ח				
13,037	(19,431)	(13,237)	(12,466)	2023
6,796	1,009	(74,475)	(18,919)	2022
1,288	4,492	(43,438)	6,276	2021

באור 17: - נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך

א. פירוט ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה לפי חשיפות

נתונים ליום 31 בדצמבר, 2023

סך הכל	בריאות אחר	סיעודי פרט	פוליסות ללא מרכיב חסכון		פוליסות הכוללות מרכיב חיסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה		
			קבוצתי	פרט	משנת 2004 תלוי תשואה	עד שנת 2003	עד שנת (* 1990)
אלפי ש"ח							
678,675	-	-	-	-	678,675	-	-
1,497,196	-	-	-	-	-	825,207	671,989
2,197,232	-	-	-	-	1,944,949	252,283	-
651,797	-	-	-	-	80,200	215,459	356,138
702,839	-	-	-	-	98,033	583,744	21,062
148,819	-	-	-	-	5,849	69,252	73,718
265,487	15,328	92,318	801	42,736	82,242	28,007	4,055
6,142,045	15,328	92,318	801	42,736	2,889,948	1,973,952	1,126,962
16,001,674	-	-	-	-	16,001,674	-	-
22,143,719	15,328	92,318	801	42,736	18,891,622	1,973,952	1,126,962
20,857,854	-	-	-	19,691	18,869,753	1,968,410	-
1,285,865	15,328	92,318	801	23,045	21,869	5,542	1,126,962
22,143,719	15,328	92,318	801	42,736	18,891,622	1,973,952	1,126,962

(א) לפי חשיפה ביטוחית:

התחייבויות בגין חוזי ביטוח
קצבה ללא מקדמים מובטחים
עד חודש מאי 2001
מחודש יוני 2001
קצבה בתשלום
הוני (ללא אופציה לקצבה)
עתודה משלימה לגמלאות (**)
מרכיבי סיכון אחרים
סך הכל בגין חוזי ביטוח
התחייבויות בגין חוזי השקעה
סך הכל

(ב) לפי חשיפה פיננסית:

תלוי תשואה
אינו תלוי תשואה
סך הכל

(*) המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) היו בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים בעיקרם באגרות חוב מיועדות.
(**) בנוסף לעתודה משלימה לגמלאות הכלולה בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח קיימת הפרשה בגובה 58,300 אלפי ש"ח אשר תזקף לרווח והפסד לאורך חיי הפוליסה הנותרים עד גיל הפרישה. לפירוט נוסף ראה באור 32(ד)(ד1).

באור 17: - נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך (המשך)
 ב. פירוט התוצאות לפי סוגי פוליסות

נתונים לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2023

סך הכל	בריאות אחר	פוליסות ללא מרכיב חסכון		פוליסות הכוללות מרכיב חיסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה					
		סיעודי	פרט	קבוצתי	פרט	מסנת 2004 תלוי תשואה	עד שנת 2003	עד שנת (1) 1990	
									פרמיות ברוטו:
									מסורתי/מעורב
									מרכיב החיסכון
									אחר
									סה"כ (2)
									תקבולים בגין חוזי השקעה שנוקפו ישירות לעתודות ביטוח
									מרווח פיננסי כולל דמי ניהול (3)
									מזה דמי ניהול בין חוזי השקעה
									תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
									תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה(4)
									רווח (הפסד) מעסקי ביטוח חיים
									רווח (הפסד) כולל אחר מעסקי ביטוח חיים
									סך כל הרווח(הפסד) הכולל מעסקי ביטוח חיים
									מזה רווח כולל מחוזי השקעה
									פרמיה משוננת בגין חוזי ביטוח - עסק חדש
									פרמיה חד פעמית בגין חוזי ביטוח
									פרמיה משוננת בגין חוזי השקעה- עסק חדש
									פרמיה חד פעמית בגין חוזי השקעה
									העברות לחברה בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה
									העברות מהחברה בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה

1. המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) היו בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים בעיקרם/בחלקם באגרות חוב מיועדות (ראה באור 32 (ד) (1) להלן).

2. הגדלות בפוליסות קיימות אינן נכללות במסגרת הפרמיה המשוננת בגין עסק חדש, אלא במסגרת תוצאות הפעילות של הפוליסה המקורית.

3. המרווח הפיננסי אינו כולל הכנסות נוספות של החברה הנגבות כשיעור מהפרמיה והוא מחושב לפני ניכוי הוצאות לניהול ההשקעות המרווח הפיננסי בפוליסות עם תשואה מובטחת מבוסס על הכנסות מהשקעות בפועל לשנת הדוח בניכוי מכפלה של שיעור התשואה המבוטחת לשנה כשהוא מוכפל בעתודה הממוצעת לשנה בקרנות הביטוח השונות. לעניין זה, הכנסות מהשקעות כוללות גם את השינוי בשווי ההון של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שנוקף לדוח על הרווח הכולל. בחוזים תלויי תשואה, המרווח הפיננסי הינו סך דמי הניהול הקבועים והמשתנים המחושבים על בסיס התשואה והיתרה הממוצעת של עתודות הביטוח.

4. תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה כוללת רק את הרווחים (הפסדים) בגין חוזים אלו.

באור 17: - נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך (המשך)

ב. פירוט התוצאות לפי סוגי פוליסות (המשך)

נתונים לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2022

סך הכל	פוליסות ללא מרכיב חסכון		פוליסות הכוללות מרכיב חיסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה		עד שנת 2003	עד שנת 1990 (1)
	בריאות אחר	סיעודי פרט	קבוצתי	פרט		
10,418	-	-	-	-	9,824	594
268,544	-	-	-	-	222,393	7,640
169,956	20,660	19,019	-	77,027	43,036	825
448,918	20,660	19,019	-	77,027	265,429	9,059
2,292,537					2,292,537	-
177,980					169,673	(2,467)
151,521					151,521	
528,102	12,944	15,731	(682)	43,527	366,922	103,729
(2,349,857)					(2,349,857)	-
(81,050)	(7,172)	(2,286)	773	4,922	(31,069)	(5,596)
(2,828)	(4)	(37)	(1)	(1)	-	(2,785)
(83,878)	(7,176)	(2,323)	772	4,921	(31,069)	(8,381)
6,634					6,634	
15,297	3,013	-	-	5,593	6,691	-
34,048					34,048	-
10,156					10,156	
2,202,147					2,202,147	
52,247					52,247	
257,241					257,241	-

פרמיות ברוטו:

מסורתית/מעורב

מרכיב החיסכון

אחר

סה"כ (2)

מרווח פיננסי כולל דמי ניהול (3)

מזה דמי ניהול בין חוזי השקעה

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח

ברוטו (4)

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה

רווח (הפסד) מעסקי ביטוח חיים

רווח (הפסד) כולל אחר מעסקי ביטוח חיים

סך כל רווח (הפסד) הכולל מעסקי ביטוח חיים

מזה רווח כולל מחוזי השקעה

תקבולים בגין חוזי השקעה שנזקפו ישירות

לעתודות ביטוח

פרמיה משוננת בגין חוזי ביטוח - עסק חדש

פרמיה חד פעמית בגין חוזי ביטוח

פרמיה משוננת בגין חוזי השקעה - עסק חדש

פרמיה חד פעמית בגין חוזי השקעה

העברות לחברה בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה

העברות מהחברה בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה

1. המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) היו בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים בעיקרם בחלקם באגרות חוב מיועדות (ראה באור 32 (ד) (ד) (1) להלן).

2. הגדלות בפוליסות קיימות אינן נכללות במסגרת הפרמיה המשוננת בגין עסק חדש, אלא במסגרת תוצאות הפעילות של הפוליסה המקורית.

3. המרווח הפיננסי אינו כולל הכנסות נוספות של החברה הנגבות כשיעור מהפרמיה והוא מחושב לפני ניכוי הוצאות לניהול ההשקעות המרווח הפיננסי בפוליסות עם תשואה מובטחת מבוסס על הכנסות מהשקעות בפועל לשנת הדוח בניכוי מכפלה של שיעור התשואה המבוטחת לשנה כשהוא מוכפל בעתודה הממוצעת לשנה בקרנות הביטוח השונות. לעניין זה, הכנסות מהשקעות כוללות גם את השינוי בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שנזקף לדוח על הרווח הכולל. בחוזים תלויי תשואה, המרווח הפיננסי אינו סך דמי הניהול הקבועים והמשתנים המחושבים על בסיס התשואה והיתרה הממוצעת של עתודות הביטוח.

4. תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה כוללת רק את הרווחים (הפסדים) בגין חוזים אלו.

ב. פירוט התוצאות לפי סוגי פוליסות (המשך)

נתונים לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2021

סך הכל	בריאות אחר	פוליסות ללא מרכיב חסכון		פוליסות הכוללות מרכיב חיסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה			
		סיעודי פרט	קבוצתי	פרט	תלוי תשואה	עד שנת 2003	עד שנת 1990 (1)
9,494	-	-	-	-	-	8,839	655
243,385	-	-	-	-	195,717	39,905	7,763
163,821	22,876	15,137	-	72,970	42,944	8,937	957
416,700	22,876	15,137	-	72,970	238,661	57,681	9,375
210,825					167,642	42,213	970
142,295					142,295		
1,039,945	13,572	(15,985)	21	34,148	592,015	340,747	75,427
1,770,548					1,770,548	-	-
23,821	(3,623)	22,532	(17)	960	(11,046)	17,503	(2,488)
(1,026)	(1)	(10)	-	(3)	-	-	(1,012)
22,795	(3,624)	22,522	(17)	957	(11,046)	17,503	(3,500)
12,458					12,458		
6,109,523					6,109,523		
8,132	3,682	-	-	4,429	21	-	-
9,332					9,332	-	-
30,473					30,473		
5,965,583					5,965,583		
-					-		
280,575					280,575		

פרמיות ברוטו:
 מסורתית/מעורב
 מרכיב החיסכון
 אחר
 סה"כ (2)
 מרווח פיננסי כולל דמי ניהול (3)
 מזה דמי ניהול בגין חוזי השקעה
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה (4)
 רווח (הפסד) מעסקי ביטוח חיים
 הפסד כולל אחר מעסקי ביטוח חיים
 סך כל הרווח (הפסד) הכולל מעסקי ביטוח חיים
 מזה רווח כולל מחוזי השקעה
 תקבולים בגין חוזי השקעה שנוקפו ישירות לעתודות ביטוח
 פרמיה משוננת בגין חוזי ביטוח - עסק חדש
 פרמיה חד פעמית בגין חוזי ביטוח
 פרמיה משוננת בגין חוזי השקעה - עסק חדש
 פרמיה חד פעמית בגין חוזי השקעה
 העברות לחברה בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה
 העברות מהחברה בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה

1. המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) היו בעיקרם מביחי תשואה והם מגובים בעיקרם בחלקם באגרות חוב מיועדות (ראה באור 32 ד) (ד) (1) להלן).

2. הגדלות בפוליסות קיימות אינן נכללות במסגרת הפרמיה המשוננת בגין עסק חדש, אלא במסגרת תוצאות הפעילות של הפוליסה המקורית.

3. המרווח הפיננסי אינו כולל הכנסות נוספות של החברה הנגבות כשיעור מהפרמיה והוא מחושב לפני ניכוי הוצאות לניהול ההשקעות המרווח הפיננסי בפוליסות עם תשואה מובטחת מבוסס על הכנסות מהשקעות בפועל לשנת הדוח בניכוי מכפלה של שיעור התשואה המבוטחת לשנה כשהוא מוכפל בעתודה הממוצעת לשנה בקרנות הביטוח השונות. לעניין זה, הכנסות מהשקעות כוללות גם את השינוי בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שנוקף לדוח על הרווח הכולל. בחוזים תלויי תשואה, המרווח הפיננסי הינו סך דמי הניהול הקבועים והמשתנים המחושבים על בסיס התשואה והיתרה הממוצעת של עתודות הביטוח.

4. תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה כוללת רק את הרווחים (הפסדים) בגין חוזים אלו.

באור 18: - התחייבויות פיננסיות

באור זה מספק מידע בדבר התנאים החוזיים של התחייבויות פיננסיות. מידע נוסף בדבר החשיפה של החברה לסיכונים ריבית, מטבע חוץ ונזילות, ניתן [בביאור 32 להלן](#).

א. פרוט התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת

31 בדצמבר				
שווי הוגן		ערך בספרים		
2022	2023	2022	2023	
אלפי ש"ח				
				1. <u>התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת</u>
				כתבי התחייבות נדחים מתאגידים בנקאיים
131,602	192,400	130,000	195,000	
270,313	265,753	270,689	271,893	אגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים
<u>401,915</u>	<u>458,153</u>	<u>400,689</u>	<u>466,893</u>	
				2. <u>התחייבויות פיננסיות המוצגות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד:</u>
				נגזרים המוחזקים עבור חוזים שאינם תלויי תשואה
7,531	397	7,531	397	
186,382	18,373	186,382	18,373	נגזרים המוחזקים עבור חוזים תלויי תשואה
<u>193,913</u>	<u>18,770</u>	<u>193,913</u>	<u>18,770</u>	סך הכל
-	-	2,701	7,335	התחייבות בגין חכירה (**)
<u>595,828</u>	<u>476,923</u>	<u>597,303</u>	<u>492,998</u>	סך התחייבויות פיננסיות (*)
		<u>400,689</u>	<u>449,740</u>	(*) מזה כתבי התחייבות נדחים שהונפקו לצורך עמידה בדרישות ההון

(**) לא נדרש גילוי שווי הוגן.

השווי ההוגן של ההתחייבויות הפיננסיות של החברה המוצגות בעלות מופחתת, ניתן לצורכי גילוי בלבד. שווי הוגן של כתבי התחייבויות נדחים מתאגידים בנקאיים נקבע במודל DCF, תוך שימוש בשיעור ההיוון המשקף את שיעור הריבית של המנפיק לסוף תקופת הדיווח ושל אגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים אחרים לפי שווים בבורסה.

באור 18: - התחייבויות פיננסיות (המשך)

ב. התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת

1. פרטים נוספים

זכות לפדיון מוקדם	מועדי תשלום הריבית	מועדי תשלום הקרן	שווי הוגן	ערך בספרים	שווי הוגן	ערך בספרים	שעור הריבית	סחיר/ל א סחיר	תנאי הצמדה	דירוג החוב וחברה (מדרגת *)	סכום הלוואה מקורי	מועד הנפקה	סוג ההון	סוג התחייבות
31 בדצמבר														
2022														
2023														
אלפי ש"ח														
							4.75%	סחיר	שקלי	Baa2	102,920	18.07.2018	משני רובד 2	כתב התחייבות נדחה(סדרה שלישית)
(**01.07.2023	רבעוני	01.07.2026	102,405	102,433	101,788	103,473	קבועה							
	חצי שנתי	01.01.2028	167,907	168,256	163,965	168,420	5.45% קבועה	סחיר	שקלי	Baa2	169,607	16.12.2018/ 17.01.2019	משני רובד 2	כתב התחייבות נדחה(סדרה רביעית)
01.01.2025							5.6% קבועה	לא	שקלי	לא	10,000	31.12.2018	משני רובד 2	כתב התחייבות נדחה
(**31.12.2023	רבעוני	31.12.2026	11,423	10,000	10,294	10,000	פריים קבועה	סחיר	שקלי	מדורג	10,000	31.12.2018	משני רובד 2	כתב התחייבות נדחה
	חצי שנתי	29.06.2029	19,842	20,000	20,982	20,000	1.6%+ פריים קבועה	סחיר	שקלי	מדורג	20,000	29.06.2021	משני רובד 2	כתב התחייבות נדחה
29.06.2026							3.4% קבועה	לא	שקלי	מדורג	100,000	07.11.2021	משני רובד 2	כתב התחייבות נדחה
07.11.2026	חצי שנתי	07.11.2029	100,338	100,000	94,326	100,000	פריים קבועה	סחיר	שקלי	לא	100,000	07.11.2021	משני רובד 2	כתב התחייבות נדחה
03.04.2028	רבעוני	03.04.2031	-	-	66,798	65,000	1.61%+ פריים קבועה	סחיר	שקלי	מדורג	65,000	03.04.2023	משני רובד 2	כתב התחייבות נדחה
			401,915	400,689	458,153	466,893								

סה"כ

(*) ביום 16 בנובמבר, 2023 פרסמה חברת הדירוג מדורג בע"מ דוח דירוג לפיו הותירה על כנם את דירוג A3 לאיתנות הפיננסית של החברה ודירוג Baa2 לכתבי ההתחייבות הנדחים שהחברה הפיקה. אופן הדירוג של האיתנות הפיננסית של החברה ושל כתבי התחייבויות הנדחים שלה שוננו מיציב לשלילי.

(**) לגבי מימוש זכות לפדיון מוקדם [ראה באור 1 ה'.](#)

באור 18: - התחייבויות פיננסיות (המשך)

ב. התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת (המשך)

2. מועדי פירעון

ליום 31 בדצמבר		
2022	2023	
אלפי ש"ח		
-	103,473	שנה ראשונה
-	-	שנה שניה
-	10,000	שנה שלישית
112,433	168,420	שנה רביעית
288,256	185,000	שנה חמישית ואילך
400,689	466,893	סה"כ

3. שיעורי הריבית ששימשו בקביעת השווי ההוגן

ריבית אפקטיבית	
ליום 31 בדצמבר	
2022	2023
אחוזים	
3.5	7.32

כתבי התחייבויות נדחים לתאגידים בנקאיים

ג. שווי הוגן של התחייבויות פיננסיות המוצגות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד בחלוקה לרמות

ליום 31 בדצמבר, 2023				
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
אלפי ש"ח				
18,770	-	-	18,770	נגזרים
18,770	-	-	18,770	סה"כ
458,153	-	192,400	265,753	התחייבויות פיננסיות אשר ניתן גילוי של שוויים ההוגן (ראה באור 18 לעיל).

ליום 31 בדצמבר, 2022				
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
אלפי ש"ח				
193,913	-	-	193,913	נגזרים
193,913	-	-	193,913	סה"כ
401,915	-	131,602	270,313	התחייבויות פיננסיות אשר ניתן גילוי של שוויים ההוגן (ראה באור 18 לעיל).

באור 18: - התחייבויות פיננסיות (המשך)

ד. תנועה בהתחייבויות הנובעות מפעילות מימון

יתרה ליום 31 בדצמבר, 2023	השפעת ריבית	הכרה בהתחייבויות בגין חכירה אלפי ש"ח	תזרים מזומנים	יתרה ליום 1 בינואר, 2023	
195,000	-	-	65,000	130,000	הלוואות מתאגידים בנקאיים
271,893	1,204	-	-	270,689	אגרות חוב
7,335	368	7,765	(3,499)	2,701	התחייבות בגין חכירה סה"כ התחייבויות הנובעות מפעילות מימון
<u>474,228</u>	<u>1,572</u>	<u>7,765</u>	<u>61,501</u>	<u>403,390</u>	
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2022	השפעת ריבית	הכרה בהתחייבויות בגין חכירה אלפי ש"ח	תזרים מזומנים	יתרה ליום 1 בינואר, 2022	
130,000	-	-	-	130,000	הלוואות מתאגידים בנקאיים
270,689	350	-	-	270,339	אגרות חוב
2,701	207	1,761	(3,081)	3,814	התחייבות בגין חכירה סה"כ התחייבויות הנובעות מפעילות מימון
<u>403,390</u>	<u>557</u>	<u>1,761</u>	<u>(3,081)</u>	<u>404,153</u>	

ה. כתבי התחייבות המהווים הון רובד 2

הנסיבות המשותפות, בהתאם להוראות הממונה הינן התקיימות אחת או יותר מהנסיבות הבאות:
ביחס לדחיית תשלום ריבית - היעדר רווחים ראויים לחלוקה בחברה, כמשמען בחוק החברות, התשנ"ט-1999,
וזאת על פי הדוחות הכספיים האחרונים (שנתיים או רבעוניים) שקדמו למועד פירעון הריבית הרלוונטי.

ביחס לדחיית תשלום קרן ו/או תשלומי ריבית:

- (1) על פי הדוח הכספי האחרון של החברה שפורסם טרם מועד פירעון ריבית ו/או קרן רלוונטי, סכום ההון העצמי המוכר של החברה נמוך מההון הנדרש לנסיבות משהות, דהיינו 80% מההון הנדרש לכושר פירעון (SCR) ("ההון הנדרש לנסיבות משהות") והחברה לא ביצעה השלמת הון נכון למועד פרסום הדוח.
  - (2) דירקטוריון החברה הורה על דחיית תשלום ריבית או על דחיית תשלום קרן, אם קבע כי יש חשש ממשי קרוב ליכולתה של החברה לעמוד בהון הנדרש לנסיבות משהות, או לפרוע במועדן התחייבויות שדרגת הקדימות שלהן גבוהה מזו של כתב ההתחייבות, ובלבד שהתקבל לכך אישור מראש של הממונה.
  - (3) הממונה הורה על דחיית תשלום קרן ו/או ריבית עקב פגיעה משמעותית ביחס כושר פירעון או קיים חשש ממשי קרוב ליכולתה של החברה לעמוד בהון הנדרש לכושר פירעון (SCR).
התחייבות החברה בגין כתבי התחייבות לעיל הינה בעלת המאפיינים הבאים:
1. קודמת להתחייבויות החברה כלפי זכויותיהם של נושים לפי רכיבים ומכשירים הכלולים בהון רובד 1.
  2. בעלת מעמד שווה להתחייבויות החברה בקשר עם כתבי התחייבויות נדחים שהחברה הנפיקה ו/או נתפיק ואשר יוכרו כהון רובד 2.
  3. נדחית ליתר התחייבויותיה של החברה כלפי נושיה.

1. גיוס כתבי התחייבות המהווים הון רובד 2 במהלך תקופת הדיווח

בחודש אפריל 2023 גייסה החברה 65 מיליון ש"ח מתאגיד בנקאי. כתב ההתחייבות נושא ריבית בשיעור של 1.61% במהלך 5 השנים הראשונות לחיו, וככל שלא יפרע בתום 5 השנים, תתווסף תוספת בשיעור של 0.8%. בגין כתב ההתחייבות האמור הועמדה ערבות מצד אלעזרא החזקות עבור התאגיד הבנקאי בגין תשלומי הריבית. לעניין פירעון מוקדם של אגרות חוב (סדרה ג') לאחר תאריך הדיווח וגיוס של כתב התחייבות נדחה נוסף, [ראה באור 35](#).

באור 19: - נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים

הטבות לעובדים כוללות הטבות לטווח קצר, הטבות לאחר סיום העסקה, הטבות בגין פיטורין והטבות אחרות לטווח ארוך.

למידע נוסף על הטבות לאנשי מפתח ניהוליים [ראו באור 33](#) בדבר צדדים קשורים ובעלי עניין.

א. הטבות לאחר סיום העסקה

דיני העבודה וחוק פיצויי פיטורין בישראל מחייבים את החברה לשלם פיצויים לעובד בעת פיטורין או פרישה או לבצע הפקדות שוטפות בתוכנית להפקדה מוגדרת, לפי סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין כמתואר להלן. התחייבויות החברה בשל כך מטופלות כהטבות לאחר סיום העסקה. חישוב התחייבות החברה בשל הטבות לעובדים מתבצע על פי הסכם העסקה בתוקף ומבוסס על משכורת העובד ותקופת העסקתו שיוצרים את הזכות לקבלת הפיצויים. ההטבות לעובדים לאחר סיום העסקה, ממומנות, בדרך כלל, על ידי הפקדות המסווגות כתוכנית הטבה מוגדרת או כתוכנית להפקדה מוגדרת כמפורט להלן:

1. תוכנית הפקדה מוגדרת

לגבי חלק מתשלומי הפיצויים, חלים תנאי סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין, התשכ"ג-1963, על-פי הפקודתיה השוטפות של החברה בקרנות פנסיה ו/או בפוליסות בחברות ביטוח, פוטורות אותה מכל התחייבות נוספת לעובדים, בגינם הופקדו הסכומים כאמור לעיל. הפקדות אלו וכן הפקדות בגין תגמולים מהוות תוכנית הפקדה מוגדרת.

לשנה שהסתיימה ביום		
31 בדצמבר		
2021	2022	2023
אלפי ש"ח		
2,128	2,509	2,115

הוצאות בגין תוכניות להפקדה מוגדרת

2. תוכנית להטבה מוגדרת

החלק של תשלומי הפיצויים שאינו מכוסה על ידי הפקדות בתוכנית להפקדה מוגדרת, כאמור לעיל, מטופל על ידי החברה כתוכנית להטבה מוגדרת לפיה מוכרת התחייבות בגין הטבות עובדים ובגינה החברה מפקידה סכומים בקופות מרכזיות לפיצויים ובפוליסות ביטוח מתאימות. בנוסף, ישנן הפקדות בפוליסות ביטוח שהונפקו על ידי החברה אשר אינן מהוות נכסי תוכנית.

ב. הרכב ההתחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו

31 בדצמבר	
2022	2023
אלפי ש"ח	
34,302	35,329
(9,772)	(11,729)
24,530	23,600
2,639	1,055
27,169	24,655

התחייבות בגין תוכנית הטבה מוגדרת

שווי הוגן של נכסי התוכנית

סך הכל התחייבות, נטו

הטבות אחרות לזמן ארוך - ראה ז' להלן

סה"כ התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו

(* במסגרת הטבות אחרות לזמן ארוך נכללה התחייבות בגין חופשה.

באור 19: - נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים (המשך)

ג. השינויים בהתחייבויות להטבה מוגדרת ובשווי הוגן של נכסי תוכנית

שנת 2023

		רווח (הפסד) שנזקף לרווח כולל אחר				הוצאות שנזקפו לרווח או הפסד						
		הפסד				סה"כ (הוצאות) הכנסות						
		רווח (הפסד) סה"כ השפעה		אקטוארי		שנזקפו		עלות				
		הפקדות	על רווח	אקטוארי	בגין שינויים	לרווח או	הכנסות	שירות	יתרה ליום 1			
		לתוכנית ע"י	(הפסד) כולל	בגין סטיות	בהנחות	הפסד	(הוצאות)	שוטף	ביום 1			
		המעביד	אחר בתקופה	בניסיון	פיננסיות	בתקופה	ריבית, נטו	וסילוקים	2023	בינואר, 2023		
אלפי ש"ח												
		(35,329)	-	(219)	(386)	167	3,487	(4,295)	(1,670)	(2,625)	(34,302)	התחייבויות להטבה מוגדרת
		11,729	1,784	264	264	-	(624)	533	533	-	9,772	שווי הוגן של נכסי תוכנית
		(23,600)	1,784	45	(122)	167	2,863	(3,762)	(1,137)	(2,625)	(24,530)	התחייבות (נכס) נטו בגין הטבה מוגדרת

באור 19: - נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים (המשך)

ג. השינויים בהתחייבויות להטבה מוגדרת ובשווי הוגן של נכסי תוכנית (המשך)

שנת 2022

		רווח (הפסד) שנזקף לרווח כולל אחר				הוצאות שנזקפו לרווח או הפסד						
		רווח		הוצאות		הוצאות		עלות				
		סה"כ השפעה	הפסד	אקטוארי	אקטוארי	הכנסות	הכנסות	שירות	שירות			
		על הפסד	אקטוארי	בגין שינויים	בגין שינויים	לרווח או	(הוצאות)	שוטף	שירות	יתרה ליום 1		
		לתוכנית ע"י	בגין סטיות	בהנחות	תשלומים	הפסד	ריבית, נטו	וסילוקים	שירות	בינואר, 2022		
		המעביד	בניסיון	פיננסיות	מהתוכנית	בתקופה				31 יתרה ליום 2022		
		בדצמבר, 2022	בניסיון	בניסיון	מהתוכנית	בתקופה				בדצמבר, 2022		
אלפי ש"ח												
		(34,302)	-	2,909	291	2,618	3,899	(3,996)	(911)	(3,085)	(37,114)	התחייבויות להטבה מוגדרת
		9,772	2,024	(603)	(603)	-	(1,267)	252	252	-	9,366	שווי הוגן של נכסי תוכנית
		(24,530)	2,024	2,306	(312)	2,618	2,632	(3,744)	(659)	(3,085)	(27,748)	התחייבות (נכס) נטו בגין הטבה מוגדרת

באור 19: - נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים (המשך)

ד. ההנחות האקטואריות העיקריות בקביעת ההתחייבות בגין תוכנית להטבה מוגדרת

2022	2023	
%		
5.13	5.17	שיעור ההיוון
2.59	5.13	שיעור התשואה הצפויה על נכסי התוכנית (*)
2.80	2.44	שיעור עליית שכר צפויה נומינלי (*) שיעור ההיוון מבוסס על אגרות חוב קונצרניות צמודות מדד באיכות גבוהה.

ה. סכומים, עיתוי ואי וודאויות של תזרימי מזומנים עתידיים

1. השפעות של התוכניות להטבה מוגדרת על תזרימי המזומנים העתידיים של החברה ההפקדות הצפויות לתוכנית בשנת 2023 הינן 2 מלש"ח. ממוצע המשוקלל של אורך חיי התוכנית ליום 31 בדצמבר, 2023 הינו 6 שנים.
2. להלן שינויים אפשריים הנחשבים לסבירים לסוף תקופת הדיווח, לכל הנחה אקטוארית בהנחה שיתר ההנחות האקטואריות נותרו ללא שינוי:

השינוי במחויבות להטבה מוגדרת
ליום 31 בדצמבר

2022	2023	
אלפי ש"ח		

מבחן רגישות לשינוי בשיעור עליית שכר צפויה
השינוי כתוצאה מ:

644	426	עליית שכר של 1%
(399)	(291)	ירידת שכר של 1%

מבחן רגישות לשינוי שיעור ההיוון של התחייבות ונכסי תכנית
השינוי כתוצאה מ:

(430)	(302)	עליית שיעור היוון של 1%
720	480	ירידת שיעור היוון של 1%

באור 20: - חברות ביטוח – פיקדונות וחשבונות אחרים

א. להלן ההרכב:
יתרות זכות

31 בדצמבר	
2022	2023
<u>אלפי ש"ח</u>	
460,874	460,224
46,996	96,808
<u>507,870</u>	<u>557,032</u>
6,393	4,128
-	-
<u>6,393</u>	<u>4,128</u>
<u>514,263</u>	<u>561,160</u>

ביטוח כללי:

פקדונות של מבטחי משנה
חשבונות אחרים

ביטוח חיים:

פקדונות של מבטחי משנה
חשבונות אחרים

סה"כ חברות ביטוח בזכות

(* הריבית המשוקללת שהחברה שילמה בגין פיקדונות אלו לשנים 2022, 2023, ו-2021 היא 0.9% ו-0.95% בהתאמה. 1.15%

ב. הסכמי ביטוח משנה מהותיים

1. ביטוח כללי

א. לחברה הסכם ביטוח משנה מסוג LPT בענף רכב חובה בגין שנות החיתום 2010-2015. הפער לתקרת הכיסוי ליום 31 בדצמבר, 2023 עומד על כ- 8.4 מיליון ש"ח (חלק מבטחי המשנה) המהווה כ-4% מתקרת הכיסוי. (אשתקד כ-9.5 מיליון ש"ח). נציין כי חלק ממבטחי המשנה עברו את תקרת הכסוי.

ב. לחברה הסכם ביטוח משנה מסוג ביטוח יחסי (Quota Share) בענפי רכב חובה, רכב רכוש וחבויות.

ג. לחברה הסכם ביטוח פרונטינג עם סוכנות ביטוח בתחום הרכב.

2. ביטוח חיים

בהמשך לדיווח בדוחות הכספיים השנתיים לשנת 2021, אודות התקשרות החברה בחוזה עם מבטח משנה אשר במסגרתו רכשה ביטוח משנה למקרה שבו יתרחש אירוע "ביטולים מאסיביים" (MASS "LAPSE"), בתיק ביטוח חיים בפוליסות חיסכון. ביום 30 ביוני, 2022 התקשרה החברה בהסכם חדש חלף הסכם זה עם ארבעה מבטחי משנה בדירוג A+ בהסכם דומה, שבו ההתקשרות הינה ביחס לכל פוליסות ביטוח החיים והבריאות של החברה. בהסכם החדש סכום הכיסוי הביטוחי הצפוי עומד על כ-80 מיליון ש"ח. עודף יחס כושר הפירעון של החברה אינו צפוי להשתנות באופן מהותי בעקבות חידוש חוזה זה.

באור 21: - זכאים ויתרות זכות

31 בדצמבר	
2022	2023
אלפי ש"ח	
4,904	344
644	503
14,586	5,005
8,031	9,574
43,657	33,669
85,074	87,411
24,514	26,673
29,053	13,841
<u>210,463</u>	<u>177,020</u>

עובדים והתחייבויות אחרות בשל שכר ומשכורת
ריבית לשלם
ספקים ונותני שירותים
מוסדות ורשויות ממשלתיות
סוכני ביטוח בגין עמלות
מבוטחים
הוצאות רכישה נדחות בגין ביטוח משנה
אחרים

באור 22: - פרמיות שהורווחו

לשנה שהסתיימה ביום

ביום 31 בדצמבר, 2023

שייר	ביטוח משנה	ברוטו
אלפי ש"ח		
396,774	30,199	426,973
823,636	(**568,735)	1,392,371
1,220,410	598,934	1,819,344
(68,122)	(2,183)	(70,305)
<u>1,152,288</u>	<u>596,751</u>	<u>1,749,039</u>

פרמיות בביטוח חיים וחסכון ארוך טווח
פרמיות בביטוח כללי
סך הכל פרמיות
בניכוי - שינוי ביתרת הפרמיה שטרם הורווחה (*)
סך הכל פרמיות שהורווחו

לשנה שהסתיימה ביום

ביום 31 בדצמבר, 2022

שייר	ביטוח משנה	ברוטו
אלפי ש"ח		
419,755	29,163	448,918
710,725	(**528,973)	1,239,698
1,130,480	558,136	1,688,616
9,518	(70,523)	(61,005)
<u>1,139,998</u>	<u>487,613</u>	<u>1,627,611</u>

פרמיות בביטוח חיים וחסכון ארוך טווח
פרמיות בביטוח כללי
סך הכל פרמיות
בניכוי - שינוי ביתרת הפרמיה שטרם הורווחה (*)
סך הכל פרמיות שהורווחו

לשנה שהסתיימה ביום

31 בדצמבר, 2021

שייר	ביטוח משנה	ברוטו
אלפי ש"ח		
389,197	27,503	416,700
781,906	(**394,845)	1,176,751
1,171,103	422,348	1,593,451
(4,698)	3,161	(1,537)
<u>1,166,405</u>	<u>425,509</u>	<u>1,591,914</u>

פרמיות בביטוח חיים וחסכון ארוך טווח
פרמיות בביטוח כללי
סך הכל פרמיות
בניכוי - שינוי ביתרת הפרמיה שטרם הורווחה (*)
סך הכל פרמיות שהורווחו
(*) בביטוח כללי בלבד.
(**) [ראה באור 20\(ב\)2](#).

באור 23: - רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון

לשנה שהסתיימה ביום			
31 בדצמבר			
2021	2022	2023	
אלפי ש"ח			
			<u>רווחים (הפסדים) מנכסים המוחזקים כנגד התחייבויות תלויות תשואה</u>
			נדל"ן להשקעה
27,281	117,184	86,606	
			השקעות פיננסיות:
			נכסי חוב סחירים
300,799	(473,247)	415,713	
			נכסי חוב שאינם סחירים
45,530	10,886	(34,560)	
			מניות
1,044,643	(860,175)	(2,076,840)	
			מזומנים ושווי מזומנים
(25,929)	48,608	65,134	
			אחרות
998,147	(1,224,829)	3,438,335	
			סך הכל רווחים (הפסדים) מנכסים המוחזקים כנגד התחייבויות תלויות תשואה, נטו
2,390,471	(2,381,573)	1,894,388	
			<u>רווחים (הפסדים) מנכסים המוחזקים כנגד התחייבויות שאינן תלויות תשואה, הון ואחרים</u>
			הכנסות מנדל"ן להשקעה:
			רווח ממימוש נדל"ן להשקעה
28	-	-	
			שערוך נדל"ן להשקעה
178,746	256,603	131,919	
			הכנסות שוטפות בגין נדל"ן להשקעה
24,930	29,668	32,842	
			סה"כ הכנסות מנדל"ן להשקעה
203,704	286,271	164,761	
			רווחים (הפסדים) מהשקעות פיננסיות, למעט ריבית, הפרשי הצמדה, הפרשי שער ודיבידנד בגין:
			נכסים פיננסיים זמינים למכירה (א)
30,983	(24,252)	23,392	
			נכסים המוצגים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד (ב)
9,597	(31,888)	(16,377)	
			נכסים המוצגים כמוחזקים לפדיון (ג)
-	2,106	5,821	
			נכסים המוצגים כהלואות וחייבים (ד)
-	-	-	
40,580	(54,034)	12,836	
			הכנסות ריבית* (ה) והפרשי הצמדה שאינם בשווי הוגן דרך רווח או הפסד
108,898	138,225	109,267	
			רווח מהפרשי שער בגין השקעות שאינן נמדדות בשווי הוגן רווח או הפסד ומנכסים אחרים
(2,735)	6,887	1,809	
			הכנסות מדיבידנד
16,534	29,620	11,540	
366,981	406,969	300,213	
			סך הכל רווחים (הפסדים) מהשקעות נטו והכנסות מימון
2,757,452	(1,974,604)	2,194,601	
			(* בהכנסות הנ"ל כלולה ריבית בגין נכסים פיננסיים אשר אינם מוצגים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד שערכם נפגם
10	12	20	

באור 23: - רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון (המשך)

א. רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה

לשנה שהסתיימה ביום			
31 בדצמבר			
2021	2022	2023	
אלפי ש"ח			
21,220	(15,361)	10,195	רווחים (הפסדים) נטו מניירות ערך שמומשו
9,763	(8,891)	13,196	ירידות ערך נטו שנזקפו לרווח או הפסד
<u>30,983</u>	<u>(24,252)</u>	<u>23,391</u>	סך הכל רווחים (הפסדים) מהשקעות בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה

ב. רווחים (הפסדים) מהשקעות בגין נכסים המוצגים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד

לשנה שהסתיימה ביום			
31 בדצמבר			
2021	2022	2023	
אלפי ש"ח			
			שינויים בשווי ההוגן נטו, לרבות רווח ממימוש:
<u>9,597</u>	<u>(31,888)</u>	<u>(16,377)</u>	בגין נכסים שיועדו דרך רווח או הפסד

באור 24: - הכנסות מדמי ניהול

לשנה שהסתיימה ביום		
31 בדצמבר		
2021	2022	2023
אלפי ש"ח		
31,487	-	-
36,073	28,926	29,016
142,295	151,521	133,051
<u>209,855</u>	<u>180,447</u>	<u>162,067</u>

דמי ניהול משתנים בגין חוזי ביטוח חיים
 דמי ניהול קבועים בגין חוזי ביטוח חיים
 דמי ניהול בגין חוזי השקעה
 סך הכל הכנסות מדמי ניהול

באור 25: - הכנסות מעמלות

לשנה שהסתיימה ביום		
31 בדצמבר		
2021	2022	2023
אלפי ש"ח		
65,677	62,702	82,758

עמלות ביטוח משנה, בניכוי שינוי בהוצאות רכישה נדחות
 בגין ביטוח משנה

(* [ראה באור 20\(ב\)2 לעיל.](#))

באור 26: - תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר

לשנה שהסתיימה ביום			
31 בדצמבר			
2021	2022	2023	
אלפי ש"ח			
			בגין חוזי ביטוח חיים:
			תביעות ששולמו ותלויות בגין מקרי מוות, נכות ואחרים
70,925	89,400	81,740	
27,479	30,382	32,578	בניכוי ביטוח משנה
43,446	59,018	49,162	
379,031	443,988	407,683	פוליסות שנפדו
16,287	22,900	33,994	פוליסות שמועדן תם
31,595	41,053	46,210	גמלאות
470,359	566,959	537,049	סך כל התביעות
544,435	1,319,463	1,416,311	גידול (קיסון) בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים (למעט שינוי בתלויות) בשייר
1,770,548	(3,736,771)	348,208	גידול (קיסון) בהתחייבויות בגין חוזי השקעה בשל מרכיב התשואה
2,785,342	(1,850,349)	2,301,568	סך כל התשלומים והשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
1,241,863	1,541,756	1,141,247	סך כל התשלומים והשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי:
448,018	677,044	484,308	ברוטו
793,845	864,712	656,939	ביטוח משנה (*)
3,579,187	(985,637)	2,958,507	בשייר
			סך כל התשלומים והשינוי בהתחייבות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר

(* לעניין עסקאות עם מבטח משנה ראה באור 20 ב'.

באור 27: - עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

לשנה שהסתיימה ביום			
31 בדצמבר			
2021	2022	2023	
אלפי ש"ח			
213,028	202,379	220,479	הוצאות רכישה:
110,959	119,752	113,294	עמלות רכישה
(29,460)	(2,400)	6,856	הוצאות רכישה אחרות
294,527	319,731	340,629	שינוי בהוצאות רכישה נדחות
112,545	95,724	82,475	סה"כ הוצאות רכישה
13,494	21,378	7,037	עמלות שוטפות אחרות
420,566	436,833	430,141	הוצאות שיווק אחרות
			סה"כ עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

באור 28: - הוצאות הנהלה וכלליות

לשנה שהסתיימה ביום			
31 בדצמבר			
2021	2022	2023	
אלפי ש"ח			
96,344	96,606	98,649	שכר עבודה ונלוות (**)
26,360	24,404	22,944	אחזקת משרדים ותקשורת
15,366	15,387	14,977	שיווק ופרסום
7,807	7,140	8,969	ייעוץ משפטי ומקצועי
7,500	6,125	6,053	סקרים והוצאות רפואיות
8,642	7,177	6,971	הוצאות בנק והבטחת אשראי
47,730	52,515	55,195	פחת והפחתות
9,500	29,310	23,411	הסכם הראל
36,768	33,855	27,339	דמי ניהול בתי השקעות
2,723	3,980	4,048	אחרות
258,740	276,499	268,556	סך הכל הוצאות הנהלה וכלליות (*)
			בניכוי:
29,756	30,424	28,454	סכומים שסווגו בסעיף שינוי בהתחייבויות ותשלומים בגין חוזי ביטוח
124,430	141,130	120,326	סכומים שסווגו בסעיף הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
104,554	104,945	119,776	הוצאות הנהלה וכלליות
61,336	61,297	61,819	(*) הוצאות הנהלה וכלליות כוללות הוצאות מיכון בסך

(**) בניכוי מס שכר להחזר בסך של 18.5 מיליון ש"ח בשנת 2023 סך של 19.1 מיליון ש"ח בשנת 2022, וסך של 17.2 מיליון ש"ח בשנת 2021.

באור 29: - הוצאות מימון

לשנה שהסתיימה ביום			
31 בדצמבר			
2021	2022	2023	
אלפי ש"ח			
			הוצאות ריבית והפרשי הצמדה בגין:
1,483	4,823	9,258	כתבי התחייבויות נדחים לבנקים
14,372	14,389	16,105	כתבי התחייבות נדחים לאחרים
257	207	368	הוצאות מימון בגין חכירות
5,803	6,310	6,280	הוצאות ריבית והפרשי שער למבטחי משנה
21,915	25,729	32,011	סך הכל הוצאות מימון

באור 30: - מסים על הכנסה

א. חוקי המס החלים על החברה

1. כללי

על הכנסות החברה המסווגת כ"מוסד כספי" כהגדרתו בחוק מע"מ התשל"ו-1975, חל מס חברות, מס רווח ומס שכר.

על הכנסות החברה המאוחדת, פנינת אפרידר, חל מס חברות בלבד.

2. חוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה), התשמ"ה-1985

על החברה חל, עד לתום שנת 2007, חוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה), התשמ"ה-1985. על-פי החוק, נמדדו התוצאות לצורכי מס כשהן מותאמות לשינויים במדד המחירים לצרכן.

בחודש פברואר 2008 התקבל בכנסת תיקון לחוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה), התשמ"ה-1985 שקבע כי תחולתו של חוק התיאומים תסתיים בשנת המס 2007, ומשנת המס 2008 לא יחולו עוד הוראות החוק, למעט הוראות המעבר שמטרתן למנוע עיוותים בחישובי המס. החל משנת 2008, נמדדות התוצאות לצורכי מס בערכים נומינליים למעט תיאומים מסוימים בגין שינויים במדד המחירים לצרכן בתקופה שעד ליום 31 בדצמבר, 2007. תאומים המתייחסים לרווחי הון, כגון בגין מימוש נדל"ן (שבח) וניירות ערך, ממשיכים לחול עד למועד המימוש. התיקון לחוק כולל בין היתר את ביטול התוספת והניכוי בשל אינפלציה והניכוי הנוסף בשל פחת (לנכסים בני פחת שנרכשו לאחר שנת המס 2007) החל משנת 2008.

3. הסדרי מס ייחודים לענף הביטוח

(א) הסכם עם שלטונות המס

בין התאחדות חברות הביטוח לבין שלטונות המס קיימים הסכמים ענפיים, המסדירים את הטיפול בסוגיות מס ייחודיות לענף. ההסכמים הענפים האחרונים שנחתמו הינם לשנות המס 2017-2019 ו-2020-2021. ההסכמים הענפיים מתייחסים בין היתר לנושאים הבאים:

1. הוצאות רכישה נדחות (DAC) - הוצאות ישירות של חברות ביטוח לרכישת חוזי ביטוח חיים, בגין שנות חיתום עד וכולל 2014, תותרנה בניכוי לצורכי מס בחלקים שווים בפרסה על פני ארבע שנים ובגין שנות חיתום 2015 עד 2020 על פני עשר שנים. הוצאות כאמור המתייחסות לחוזי ביטוח חיים שבוטלו תותרנה בניכוי בשנת הביטול.

הוצאות רכישה נדחות בביטוח מפני מחלות ואשפוז מופחתות על פני תקופה של שש שנים, בדומה לשיעור ההפחתה בספרים.

באור 30: - מסים על הכנסה (המשך)

א. חוקי המס החלים על החברה (המשך)

3. הסדרי מס ייחודיים לענף הביטוח (המשך)

2. ייחוס הוצאות להכנסות מועדפות - להכנסות החייבות בשיעורי מס מופחתים ולהכנסות הפטורות ממס המתקבלות בחברות הביטוח ("הכנסות מועדפות") יתבצע ייחוס הוצאות שמשמעותו הפיכת חלק מההכנסות המועדפות להכנסות חייבות במס מלא, בהתאם לשיעור הייחוס. שיעור הייחוס שנקבע בהסכם תלוי במקור הכספים המניבים את ההכנסות המועדפות.

3. אופן מיסוי הכנסות מנכסים המוחזקים כהשקעות חופפות להתחייבויות תלויות תשואה.

4. הפרשה להוצאות עקיפות ליישוב תביעות - יבוצע תאום חלקי של הפרשה להוצאות עקיפות ליישוב תביעות בתחום ביטוח כללי ובריאות, בגין כל שנת חיתום החל משנת 2013 עד שנת 2020. הסכום שתואם יוכר לצורכי מס על פני שלוש שנים החל מהשנה העוקבת לשנת התאום.

5. ההסכם שנחתם בחודש נובמבר 2020 מאריך בשלוש שנים נוספות את תוקפו של ההסכם האחרון המתייחס לשנת המס 2016, כך שיחול גם לגבי שנות המס 2017-2019 למעט מספר הנושאים וביניהם: הוסכם אופן ההכרה לצורכי מס בגין הפרשות שביצעו חברות הביטוח בדוחות הכספיים בשנים 2016-2018 בגין יישום המלצות ועדת וינוגרד, ואשר בוטלו, ברובן, בשנת 2019 כדלהלן: בהסכם נקבע כי בשנת 2016 יתואם 10% מהקיטון בהפרשה שנרשם בשנת 2019 ("סכום התיאום"), או 10% מהגידול בהפרשה בשנת 2016, כנמוך שביניהם. הסכום שתואם יוכר כהוצאה בשנת 2019. כמו כן נקבעה הוראה לתיאום והכרה בפער, אם קיים, בין סכום התיאום לבין הסכום שיתואם בשנת 2016.

6. ביום 1 ביוני 2017 פורסם חוזר ביטוח 9-1-2017 של רשות שוק ההון בדבר "יישום כושר פרעון כלכלי מבוסס Solvency II" אשר נכנס לתוקף ביום 30 ביוני 2017 (להלן - תקנות ההון החדשות), תוך ביטול דרישת ההון הישנה בגין העתודה. בעקבות כך, בהסכם הענפי החדש, נקבע כי: א. בשנת המס 2020 תירשם הכנסה לצורכי מס חברות ומס רווח בסך של 0.01% מסכום הביטוח בסיכון, בשייר עצמי, כפי שחושב ליום 31 בדצמבר 2006. ב. במקרה בו יבוטלו או יוקטנו תקנות ההון החדשות ביחס לרכיבים המתייחסים לסיכונים המיוחדים בביטוח חיים, ידונו הצדדים בהשלכות המס הנובעות מכך, ככל שישנן. ההשפעה של ההסדר כאמור לעיל על הדוחות הכספיים של החברה אינה מהותית.

ההפרשה למס בדוחות הכספיים לשנת 2023 נערכה בהתאם לעקרונות ההסכם האמור לעיל. להסכם לא היתה השפעה מהותית על מסים בגין שנים קודמות.

ב. שיעורי המס החלים על החברה

1. המס הסטטוטורי החל על מוסדות כספיים ובכללם החברה, המהווה את עיקר פעילות הקבוצה, מורכב ממס חברות וממס רווח.

2. שיעורי המס הסטטוטוריים החלים על מוסדות כספיים ובכללם החברה החל משנת 2018 הינם:

שיעור מס חברות	שיעור מס רווח	שיעור מס כולל במוסדות כספיים
%	%	%
23.0	17.0	34.19

3. לאחר תאריך הדיווח, בחודש מרס 2024 אושר תיקון לצו מס ערך מוסף (שיעור המס על מלכ"רים ומוסדות כספיים), התשפ"ד-2024 (להלן - הצו), אשר קובע כי החל מיום 1 בינואר 2025 שיעור מס השכר החל על מוסדות כספיים יעמוד על 18% מהשכר ששולם בעד עבודה ומס הרווח יעמוד על 18% מהרווח שהופק. יתרות המיסים הנדחים הנכללות בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר, 2023 מחושבות לפי שיעורי המס שבתוקף לתאריך המאזן ואינן מביאות בחשבון את ההשפעות העשויות לנבוע מהעלאת שיעורי המס כאמור לעיל, ההשפעות האמורות תיכללנה בדוחות הכספיים שיפורסמו החל מהמועד שבו הצו הושלם למעשה, קרי במסגרת הרבעון הראשון של שנת 2024. החברה מעריכה כי השפעת השינוי בשיעורי המס על דוחותיה הכספיים ליום 31 בדצמבר 2023 אינה מהותית.

באור 30: - מסים על הכנסה (המשך)

ג. הפסדים מועברים לצרכי מס

לחברה הפסדים לצרכי מס המועברים לשנים הבאות אשר מסתכמים ליום 31 בדצמבר 2023 בסך של כ-831 מיליוני ש"ח, אשר בגין חלקם הכירה נכס מס נדחה בסך של כ-157.6 מלש"ח. נכס המס הנדחה בגין הפסדים המועברים הוכר בחלקו כנגד רווחים אשר ינבעו מההיפוך של הפרשים זמניים חייבים במס קיימים כמתואר בבאור 30(ח) להלן, כאשר ניצול יתרת נכס המס הנדחה שהוכר בגין הפסדים המועברים תלוי בקיומה של הכנסה חייבת עתידית שכנגדה ניתן יהיה לנצל את יתרת הפסדים המועברים. הנהלת החברה מעריכה בהתבסס על תקציב חזוי שאושר בדירקטוריון החברה כי לחברה תהיה הכנסה חייבת שכנגדה ניתן יהיה לנצל את יתרת הפסדים המועברים במלואם.

ד. שומות מס

לחברה הוצאו שומות מס סופיות עד וכולל שנת המס 2019. לחברה הבת טרם הוצאו שומות מס סופיות מאז היווסדה.

ה. דיבידנד

ביום 28 באוקטובר, 2020 אישר דירקטוריון החברה, לאחר קבלת אישור ועדת הביקורת, את התקשרות החברה וחברת הבת פנינת אפרידר בע"מ (להלן - פנינת אפרידר) בהסדר שומות חלקי עם פקיד השומה, בגין חלוקות דיבידנדים בהיקף כולל של כ-85 מיליון ש"ח, אשר בוצעו בין השנים 2017 ועד מחצית שנת 2019 ("החלוקות"), ושמקורם ברווחי שיערוך אשר עמדו על הסך (ברוטו) של 110 מיליון ש"ח לפני הפרשה להתחייבות למס בספרים ("ההסדר" או "הסדר המס"). בהתאם להוראות ההסדר חבות המס בגין החלוקות תשולם על ידי החברה ועל ידי פנינת אפרידר ותעמוד (במונחי קרן) על סך כולל של כ-24.1 מיליון ש"ח (בגין חבות זו קיימת בחברה ובחברה הבת הפרשה שבוצעה במקור במועד שיערוך הנכסים). לקרן המס יתווספו ריבית והפרשי הצמדה בסכומים שאינם מהותיים לחברה. במקביל, בעת מכירה בפועל של הנכסים מהם נבעו רווחי השיערוך ("הנכסים המשוערכים"), יתווסף סכום הדיבידנדים שחולקו שמקורו ברווחי השיערוך, לעלות רכישת הנכסים המשוערכים (בהתאם לסכום רווחי השיערוך שנוקף מכל נכס), בהתאם למתווה חישובי שנקבע בהסדר.

בד בבד לאישור הסדר המס ובכפוף לאישור עיתידי של רשויות המס, אישרו ועדת הביקורת ודירקטוריון החברה כי החברה תהא רשאית לפעול בהתאם לאותם עקרונות המפורטים בהסדר המס גם בחלוקות הבאות, ככל שתהיינה מרווחי שיערוך, וזאת לתקופה של שלוש שנים ממועד האישור של ועדת הביקורת; וזאת, בכפוף לכך כי הדירקטוריון יקבע בהקשר להסדר מול הרשות ביחס לחלוקה עתידית. להסדר האמור אין השפעה מהותית על הרווח והונה העצמי של החברה ועל יחס כושר הפירעון שלה. ביום 26 בנובמבר, 2020, אישר דירקטוריון החברה חלוקת דיבידנד בסך של 20 מיליון ש"ח שמקורו ברווחי שיערוך אשר עמדו על הסך (ברוטו) של כ-25 מיליון ש"ח לפני הפרשה להתחייבות למס בספרים. כמו כן, אישר דירקטוריון החברה, כי יפעל בהתאם לעקרונות המפורטים בהסדר המס כמפורט לעיל. כתוצאה מהסדר זה, המס בגין החלוקה בסך 5.6 מיליון ש"ח שולם על ידי החברה ועל ידי פנינת אפרידר (בגין חבות זו קיימת בחברה ובפנינת אפרידר הפרשה שבוצעה במקור במועד שיערוך הנכסים).

ו. מיסים על ההכנסה (הטבת מס) הכלולים בדוחות רווח או הפסד

לשנה שהסתיימה ביום			
31 בדצמבר			
2021	2022	2023	
אלפי ש"ח			
2,916	(17,860)	2,030	מסים שוטפים
9,949	(54,668)	25,136	מסים נדחים המתייחסים ליצירה והיפוך של הפרשים זמניים
832	-	-	התאמות מיסים נדחים בגין שנים קודמות
13,697	(72,528)	27,166	

באור 30: - מסים על הכנסה (המשך)

ז. מסים על הכנסה המתייחסים לסעיפי רווח כולל אחר

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2021	2022	2023
אלפי ש"ח		
(1,548)	(11,183)	5,208
2,431	2,847	(22)
(1,157)	788	15
(274)	(7,548)	5,201

מסכים על הכנסה (הטבת מס) בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה
מסכים על הכנסה בגין הערכה מחדש בגין שיערוך בנייני משרד
הטבת מס בגין הפסד אקטוארי עבור תוכניות להטבה מוגדרת

ח. מסים נדחים

1. ההרכב ללא חברה המאוחדת:

סה"כ	הפסדים מועברים	אחרים	מכשירים פיננסיים	הוצאות רכישה נדחות בביטוח חיים	התאמת
					ערך בניינים להשכרה ובנייני משרד
(18,550)	68,508	10,372	3,060	(19,662)	(80,828)
7,548	-	(788)	11,183	-	(2,847)
79,332	89,085	(302)	3,040	276	(12,767)
68,330	157,593	9,282	17,283	(19,386)	(96,442)
(5,201)	-	(15)	(5,208)	-	22
(1,815)	-	(1,053)	4,425	1,085	(6,272)
61,314	157,593	8,214	16,500	(18,301)	(102,692)

יתרת נכס (התחייבות) מס נדחה ליום 1 בינואר, 2022
שינויים אשר נזקפו לקרן הון
שינויים אשר נזקפו לרווח או הפסד
יתרת נכס (התחייבות) מס נדחה ליום 31 בדצמבר, 2022
שינויים אשר נזקפו לקרן הון
שינויים אשר נזקפו לרווח או הפסד
יתרת נכס (התחייבות) מס נדחה ליום 31 בדצמבר, 2023

באור 30: - מסים על הכנסה (המשך)

ח. מסים נדחים (המשך)

2. ההרכב של חברה המאוחדת:

מכשירים פיננסיים	התאמה ערך נדל"ן להשקעה	סה"כ	אלפי ש"ח
(956)	(8,205)	(9,161)	יתרת התחייבות מס נדחה ליום 1 בינואר, 2022
(548)	(24,116)	(24,664)	שינויים אשר נזקפו לרווח או הפסד
(1,504)	(32,321)	(33,825)	יתרת התחייבות מס נדחה ליום 31 בדצמבר, 2022
(69)	(23,252)	(23,321)	שינויים אשר נזקפו לרווח או הפסד
(1,573)	(55,573)	(57,146)	יתרת התחייבות מס נדחה ליום 31 בדצמבר, 2023

ט. מס תיאורטי

להלן מובאת התאמה בין סכום המס, שהיה חל אילו כל ההכנסות וההוצאות, הרווחים וההפסדים בדוח על הרווח הכולל היו מתחייבים במס לפי שיעור המס הסטטוטורי החל על מוסדות כספיים, לבין סכום מסים על ההכנסה שנזקף בדוח על הרווח או הפסד ורווח כולל אחר:

2021	2022	2023	
77,325	(171,508)	51,415	רווח לפני מסים על ההכנסה שיעור המס הסטטוטורי הכולל החל על מוסדות כספיים (ראה סעיף ב(3) לעיל)
34.19%	34.19%	34.19%	מס מחושב לפי שיעור המס הסטטוטורי הכולל עלייה (ירידה) במסים על ההכנסה הנובעת מהגורמים הבאים:
26,437	(58,639)	17,579	השפעת מס שכר לקבל הפסדים עסקיים שבגינם לא נוצרו מסים נדחים
11,353	27,243	12,241	הוצאות שאינן מותרות בניכוי לצורכי מס
-	-	20,143	הכנסות פטורות
1,264	445	503	מס רווח על הכנסות הפטורות ממס זה
(4,423)	(7,084)	(5,750)	מס רווח על הכנסות מחברה מאוחדת
(18,323)	(17,547)	(5,202)	מסים בגין שנים קודמות
(3,980)	(16,684)	(12,638)	אחרים
832	-	-	מסים על ההכנסה (חסכון במס)
537	(262)	290	שיעור מס אפקטיבי ממוצע
13,697	(72,528)	27,166	
17.71%	42.3%	52.8%	

באור 31: - רווח (הפסד) למניה

רווח (הפסד) בסיסי ומדולל למניה

חישוב הרווח הבסיסי והמדולל למניה התבסס על רווח המיוחס לבעלי המניות הרגילות מחולק בממוצע המשוקלל של מספר המניות הרגילות שבמחזור כמפורט להלן:

לשנה שהסתיימה ביום		
31 בדצמבר		
2021	2022	2023
אלפי ש"ח		
63,628	(98,980)	24,249
לשנה שהסתיימה ביום		
31 בדצמבר		
2021	2022	2023
אלפי ש"ח		
181,924	181,924	181,924

רווח נקי (הפסד) לתקופה המיוחס לבעלי המניות הרגילות של החברה

ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות ששימשו לצורך חישוב רווח בסיסי למניה

1. פעילות וסיכונים מרכזיים

פעילויות הקבוצה חושפת אותה למגוון סיכונים שהעיקרים ביניהם הינם: סיכונים ביטוחיים, סיכוני שוק, סיכוני אבטחת מידע וסייבר וסיכוני אשראי. לסיכונים אלה נלווים סיכוני נזילות, סיכונים תפעוליים, סיכוני מוניטין וסיכונים אחרים. באור זה כולל בין היתר תיאור תמציתי של מדיניות ניהול סיכונים, תהליכי עבודה לזיהוי הסיכונים, למדידתם ולניהולם והבקורות הקיימות בקשר לסיכונים אליהם חשופה החברה. במסגרת יישום הוראות הסולבנסי מבצעת החברה הערכה להון הכלכלי הנדרש לפעילותה מעת לעת עם התממשות שינויים בסביבה העסקית. בנוסף, הנהלת החברה משלבת את מסקנותיה מחישוב יחס כושר הפירעון.

2. תיאור הליכי ושיטות ניהול הסיכונים

מדיניות הקבוצה בנושא ניהול סיכונים מבטיחה קיומם של תהליכים לזיהוי, הערכה, מדידה, ניהול וניטור של הסיכונים באופן יזום ומתוכנן במעוד מועד על מנת להבטיח חשיפה מבוקרת לסיכונים אלה, תוך עמידה בדרישות הרגולטוריות ושמירה על יעדיה העסקיים של הקבוצה, על המוניטין שלה ועל איתנותה הפיננסית. מדיניות ניהול הסיכונים של הקבוצה מושתתת בין היתר על ממשל תאגידי הבנוי על שלושה קווי הגנה כמתואר להלן:

- קו הגנה ראשון - הנהלת היחידות העסקיות נושאות באחריות לזיהוי, להערכה, למדידה, לניטור, להפחתה ולדיווח על הסיכונים המובנים במוצרים, בפעילויות, בתהליכים ובמערכות הנתונות לאחריותם וכן לניהול סביבת בקרה נאותה בהקשר של ניהול סיכונים. פונקציות תומכות כגון ניהול טכנולוגיית המידע מהוות חלק מקו ההגנה הראשון. העובדים והמנהלים בחברה, כמי שנוטלים ויוצרים את הסיכונים, הם אחראים בפועל לניהול התהליכים העסקיים, הסיכונים והבקורות בתחומם והם מוגדרים כבעלי הסיכון (Risk Owner). בתהליכים חוצי ארגון, האחריות לניהול הסיכונים תחול על הגוף לו הזיקה המרבית לתהליך. מנהלי המחלקות אחראים על יישום מדיניות ניהול הסיכונים במחלקותיהם. העובדים אחראים לציות למדיניות זו, לרבות תהליך הדיווח בגין סיכונים ואירועים תפעוליים.
  - קו הגנה שני - מחלקה בלתי תלויה לניהול הסיכונים משמשת כקו ההגנה השני, ותפקידה הוא להטמיע את תרבות ניהול הסיכונים אצל המחלקות העסקיות המתפקדות כנוטלות הסיכונים. המחלקה לניהול סיכונים הינה בלתי תלויה במחלקות העסקיות יוצרות הסיכון והינה אחראית לתכנון, לתחזוקה ולפיתוח השוטף של מסגרת העבודה לניהול הסיכונים בחברה. תפקידה המרכזי של המחלקה הינו לאתגר את נאותות התשומות של נוטלי הסיכונים, ניהול הסיכון, מדידת הסיכון ומערכות הדיווח של החברה וכן את נאותות התפוקות המתקבלות. פונקציות ציות, מעקב ובקרה אחרות, דוגמת קצין הציות ואיסור הלבנת הון ומחלקת SOX מהוות גם הן חלק מקו ההגנה השני. החברה מגדירה את הממשקים בין כל הפונקציות המהוות את קו ההגנה השני על מנת להבטיח תיאום ושיתוף פעולה ביניהן.
  - קו הגנה שלישי - מושתת על הביקורת הפנימית, אשר מבצעת סקירה בלתי תלויה ותיקוף של הבקורות, התהליכים והמערכות בחברה וכן מבצעת מעקב אחר תיקון הליקויים שזוהו.
- דירקטוריון החברה קובע ומפקח על יישומה של מסגרת עבודה מתאימה לטיפול בתחום ניהול הסיכונים, באמצעות אישור מסגרת למדיניות ניהול סיכונים הכוללת את תיאבון הסיכון וחשיפה לסיכונים השונים, דרכי המדידה שלהם, המגבלות לסיכונים השונים ודרכי הבקרה והדיווח על סיכונים אלו.
- הדירקטוריון מקבל דיווחים תקופתיים על הסיכונים ודרכי ההתמודדות עימם ובוחר אותם באופן תקופתי בתחומים השונים. המידע כולל, בין היתר, את מצב החשיפות לסיכונים השונים מול מגבלות ושינויים מהותיים בפרופיל הסיכון של החברה. כמו כן, מקבל הדירקטוריון דיווח לגבי מדדים כמותיים של סיכונים והערכת השפעתם הפוטנציאלית של החשיפות לסיכונים המהותיים על המצב הכספי העתידי בחברה וההון העצמי הנדרש כנגד סיכונים אלו.
- בחברה מכהנת וועדת דירקטוריון לניהול סיכונים וסולבנסי שתפקידה, בין היתר, לפקח על מדיניות ניהול הסיכונים בחברה. בנוסף מתבצעים בוועדה דיונים מעמיקים בנושאים הקשורים לניהול סיכונים בכדי לסייע לדירקטוריון בשיקוף, הערכה וניהול הסיכונים הגלומים בליבת הפעילות העסקית של החברה, לרבות סיכונים ביטוחיים, סיכוני נזילות, סיכוני שוק ואשראי, סיכונים תפעוליים, סיכוני רגולציה ועוד.

א. כללי (המשך)

2. תיאור הליכי ושיטות ניהול הסיכונים (המשך)

בנוסף, הוועדה ממפה ומפקחת על תהליכי עבודה עיקריים ועל אופן לקיחת הסיכונים במהלך העסקים השוטף של החברה ומוודאת כי הנהלת החברה פועלת למיפוי הסיכונים וניהולם לרבות נקיטת צעדים השקעת משאבים ראויים להקטנתם ובתוך כך הטמעת תרבות ניהול סיכונים בחברה.

כמו כן, הוועדה מבצעת בחינה מתמדת על מנת לוודא כי דירקטוריון החברה מקבל מידע מקיף וברור אודות סיכונים אלו, באופן שיאפשר לדירקטוריון לבחון את רמות החשיפה של החברה ויכולתה להפחיתם.

בחברה מתכנס באופן עתי פורום לניהול סיכונים בראשות המנכ"ל ומנהלי המחלקות הרלוונטיות, אשר אחראי לפעול לצמצום החשיפה לסיכונים ולזיהוי סיכונים עתידיים, כל זאת בהתאם למדיניות ולקווים המנחים שהוגדרו בדירקטוריון החברה, כולל יישום מסגרת העבודה.

3. דרישות חוקיות

ניהול הסיכונים בחברה מונחה על ידי דרישות רגולטוריות אשר פורסמו במהלך השנים האחרונות, הכוללות בין היתר:

- הוראות החוזר המאוחד, פרק 10- ניהול סיכונים.
- הוראות חוזר גופים מוסדיים בנושא דירקטוריון גוף מוסדי הכוללות דרישה לקביעת מדיניות חשיפה לסיכונים, תקרות חשיפה, נהלים וכלים למדידת ולבקרת הסיכונים.
- הוראות החוזר המאוחד בנושא ניהול סיכונים אשראי ונושא ניהול החשיפה למבטחי משנה.
- הוראות משטר כושר פרעון כלכלי מבוסס סולבנס 2 בישראל.
- הוראות לעניין טיפול בקטגוריות ספציפיות של סיכונים תפעוליים: מעילות והונאות, ניהול סיכונים סייבר וסיכונים טכנולוגיות מידע, ניהול המשכיות עסקית, סיכונים ציות, הלבנת הון, מיקור חוץ ובקרה על דיווח כספי (SOC).

4. סיכונים שוק

סיכונים שוק מנוהלים על ידי מנהל ההשקעות, בהתאם להוראות הדין ולמדיניות של וועדות ההשקעה המאושרת על ידי הדירקטוריון. בנוסף לדירקטוריון, יש שתי וועדות השקעה, האחת של תיק נכסי הפוליסות המשתתפות ברווחים והשנייה של תיק הנכסים של הנוסטרו. וועדות אלו מקבלות דיווחים על חשיפת תיקי ההשקעות לשינויים בשווקי הכספים וההון הכוללים שינויים בשווי ההון של נכסים, שינויי ריבית ושינויי שערי חליפין ואינפלציה, לרבות ניהול הנכסים מול התחייבויות. בהתאם לכך מתקיימים דיונים בנוגע לרמות חשיפה לאפיקי השקעה, המהווים תשתית לביצוע ההשקעות על ידי מנהל ההשקעות. כמו כן ישנה ועדת אשראי שתפקידה לעקוב אחר האשראי שניתן לאורך כל תקופת ההלוואה, בנוסף עוסקת ועדת האשראי (ע"ב מדרג פנימי) בנושא ערבויות המכר.

מדידת החשיפות של תיקי הנכסים בתיק המשתתף נעשית מידי כשבועיים לרבות סקירה רבעונית של מנהל הסיכונים אשר מדווח על מצב החשיפות לגורמי סיכון, בהשוואה למגבלות ותאבון הסיכון שנקבעו בוועדות ההשקעה השונות.

בפני מנהל ההשקעות וועדות ההשקעה מתגבשת תמונה מלאה אודות רמות הסיכון בכל אחד מתיקי ההשקעה השונים ובין היתר, דו"חות על החשיפה לסיכונים ריבית, מניות, סחורות, דו"חות על החשיפה לסיכונים הנובעים מבסיסי הצמדה, השוואת ביצועים מול תיקי סמן, ניתוח נכסים מול התחייבויות בתיק הנוסטרו, מדדי סיכון וביצוע ותרחישים, כולל בדיקת עמידה במגבלות מדיניות ההשקעה אשר נקבעות ומאושרות בדירקטוריון החברה אחת לשנה.

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

א. כללי (המשך)

4. סיכוני שוק (המשך)

ועדות ההשקעה בתיק המשתתף ברווחים מקיימות דיונים בתדירות רבעונית, על נתוני החשיפות לסיכונים השונים המוצגים על ידי המחלקה לניהול סיכונים. ועדות ההשקעה מנחות את מנהל ההשקעות להקטין את הסיכונים במידה ואלו חורגים ממדיניותה.

מחלקת בקרת ההשקעות והמחלקה לניהול סיכונים מבצעים בקרה שוטפת (בחתכי זמן שונים) ובקרות פתע בלתי תלויות, אשר בודקות עמידה בתקנות ההשקעה ובמדיניות ההשקעה של התיקים השונים. ממצאי מדווחים בוועדות ההשקעה ובדירקטוריון.

5. סיכוני נזילות

סיכוני הנזילות מנוהלים על ידי מחלקת ניהול הסיכונים, אשר מבצעת בדיקת התאמה בין תזרימי מזומנים ושווים של הנכסים לבין תזרימי המזומנים ושווים של ההתחייבויות (ALM), וזאת על מנת לנטר באופן שוטף את סיכון הנזילות הגלום בתיק.

כמו כן, מתבצע מעקב שוטף על מח"מ הנכסים מול מח"מ ההתחייבויות בתיק הנוסטרו הן במצב עסקי שוטף והן במצב של התרחשות אירוע קיצון. המחלקה מדווחת על ממצאי לוועדות ההשקעה ולדירקטוריון.

6. סיכונים ביטוחיים

סיכוני הביטוח העיקריים נובעים בעיקר מתמחור, חיתום, סיכוני מודל ופרמטר, פיתוח מוצרים חדשים וכניסה לתחומי פעילות חדשים, הערכת רזרבות ביטוחיות וקטסטרופות.

סיכוני הביטוח מנוהלים בהתאם למדיניות ניהול הסיכונים שאישר הדירקטוריון, על-ידי האגפים הרלוונטיים בשיתוף האקטוארים הרלוונטיים ומחלקת ביטוח משנה. בהתייחס להערכת חשיפות החברה לסיכונים הביטוחיים וכן לסיכון האקטוארי, קובע הדירקטוריון את תאבון הסיכון ומגבלות החשיפה של החברה לסיכונים אלו. פיזור, הקטנה או הגבלה של הסיכונים הביטוחיים מבוצעים הן באמצעות נהלי חיתום, תמחור וכללים לקבלת עסקים והן באמצעות הסדרי ביטוח משנה.

כמו כן, כדי להקטין את החשיפה לסיכונים, החברה מיישמת מדיניות בדיקת תביעות קפדנית, בחינה שוטפת של תהליכי הטיפול בתביעות ומבצעת חקירות לאיתור הונאות. בנוסף, החברה נוקטת במדיניות ניהול אקטיבי שוטף של התביעות, על מנת להקטין את החשיפה להתפתחויות בלתי צפויות העשויות להשפיע עליה לרעה. החברה נוקטת במדיניות של הגבלת החשיפה לקטסטרופות על ידי קביעת סכומי כיסוי מרביים בחוזים מסוימים וכן על ידי רכישת כיסוי ביטוח משנה מתאים. מטרת מדיניות החיתום וביטוח המשנה הינה, בין היתר, הגבלת החשיפה לקטסטרופות להפסד מרבי שנקבע מראש, בהתאם לתאבון הסיכון של החברה כפי שנקבעו על ידי הדירקטוריון.

לפירוט ראה סעיף באור 32 (ד) סיכונים ביטוחיים.

7. סיכוני אשראי

סיכוני אשראי אגב פעילות השקעה

מדיניות ניהול סיכוני האשראי של החברה מתבססת על פיזור וגיוון תיק האשראי וניהול סיכונים מבוקר, באופן שיתרום להשגת תשואה הולמת עבור הסיכון הניטל, בהתאם למגבלות שהוגדרו, תוך הבנת פרופיל סיכון האשראי של החברה ופירוט תחומי אחריותם של הגורמים המעורבים בתהליכי זיהוי, מדידה, ניטור ובקרה של סיכון האשראי. המסגרת לניהול סיכוני אשראי כוללת גם נהלים ומתודולוגיות על פיהם יש לפעול. סיכוני אשראי אגב פעילות השקעה מנוהלים על ידי מנהל ההשקעות וועדת אשראי ומבוקרים על ידי מחלקת בקרת ההשקעות ומחלקת ניהול הסיכונים בהתאם להוראות הדין ולמדיניות הדירקטוריון וועדות ההשקעה. המדיניות כוללת מגבלות המתייחסות לחשיפה לווה בודד ו/או לקבוצת לווים, לענפי משק, לדירוגי סיכון אשראי וכן לחשיפות לפי אזורים גיאוגרפיים, נזילות, בטוחות וכו'. תהליכי העבודה כוללים, בין השאר, בדיקות וניתוחים בעת מתן אשראי ובקרה שוטפת אחר הרכב ואיכות חשיפות האשראי.

החברה פועלת גם בתחום מתן האשראי הלא סחיר. בחברה קיימת יחידה מתמחה בראשותו של ראש מערך ההשקעות, אשראי ונדל"ן, הכוללת אנליסטים ממחלקת השקעות וממחלקת מידל אופיס, הבוחנים את כדאיות מתן האשראי, דירוג הלווה ועמידת העסקה בדרישות הפנימיות וכן בדרישות הממונה. מחלקת ניהול סיכונים מבצעת בקרת על נוספת על מערך האשראי, הבודקת תהליכי ניהול סיכונים תקינים בעת ביצוע עסקאות אשראי.

7. סיכוני אשראי (המשך)

סיכוני אשראי של מבטחי משנה

החברה עשויה להיות חשופה לסיכונים הנובעים מאי יכולת מבטח משנה אחד או יותר לשלם את חלקם בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח המשנה ואת חובותיהם הנובעים מתביעות ששולמו למבוטחים. חשיפות החברה מפוזרות בין מבטחי משנה שונים, והעיקריות שבהן הינן למבטחי משנה המדורגים בדירוגים בינלאומיים גבוהים.

סיכוני מבטחי משנה מנוהלים על ידי מחלקת ביטוח משנה המביאה בפני הדירקטוריון את החשיפה לסיכוני האשראי בגין מבטחי המשנה. הדירקטוריון קובע את מגבלות החשיפה לדירוגי סיכון אשראי של מבטחי המשנה, בין היתר, בהתייחס לסוג הענף הביטוחי זנב ארוך/קצר ולמבטח משנה בודד. באופן שוטף, חשיפות אלה מנוהלות על ידי מעקב אחר איתנותו הפיננסית של כל מבטח משנה בשוק העולמי וכן אחר קיום התחייבותו הכספית.

8. סיכונים תפעוליים

סיכונים תפעוליים מוגדרים כסיכונים להפסדים כתוצאה מכישלון או ליקוי במבנה ארגוני, תהליכים פנימיים, אנשים או מערכות, או כתוצאה מאירוע חיצוני. סיכונים תפעוליים נבדלים מהסיכונים האחרים בכך שלעומת מרבית הסיכונים, המנוהלים עסקית ביחידות מוגדרות בחברה, הסיכונים התפעוליים הינם חוצי ארגון, זאת כתוצאה ממאפייני גורמי הסיכון המרכזיים:

- אנשים: הונאות (לקוחות), מעילות (עובדים), שגיאות בביצוע תהליך עבודה וכדומה.
- תהליכים: חוסר בתהליכים, תהליכים שגויים/לא מלאים וכדומה.
- טכנולוגיה: תקלות במערכות ממוכנות וכדומה.
- גורמים חיצוניים: נזקי גוף או נזקי סביבה לעובדים או ללקוחות.

תחת מדיניות ניהול הסיכונים שאישר הדירקטוריון נקבעה התייחסות ספציפית ייעודית לניהול הסיכונים התפעוליים, בהן מעילות והונאות, סיכוני סייבר, המשכיות עסקית, מיקור חוץ, סיכונים משפטיים ועוד. סיכונים תפעוליים משולבים בכל הפעילויות הארגוניות ובכל תהליכי העבודה השונים בארגון. קיימים מצבים בהם מימוש של סיכון אשראי, סיכון שוק או סיכון משפטי נגרם כתוצאה מכשל תפעולי. מאפיינים ייחודיים אלו מחייבים הקמת מנגנוני ניהול ובקרה יעילים, בעלי מוטת שליטה רחבה ברמת החברה, אשר יאפשרו לנהל את הסיכונים התפעוליים תוך עמידה ביעדים הבאים:

- שליטה ובקרה - לקיחת סיכונים מול סיכויים עסקיים.
- מזעור התרחשותם של סיכונים.
- צמצום הנזק על ידי גידור סיכונים.

הערכה כמותית לסיכונים תפעוליים מתבצעת במסגרת חישובים על פי משטר הסולבנסי, בנוסף סיכונים תפעוליים נאמדים בשיטות כמותיות ואיכותיות גם במסגרת סקרי הסיכונים השונים.

החברה נוקטת בפעולות שונות בתחום ניהול הסיכונים התפעוליים, בין היתר, איסוף וניתוח אירועי כשל ועריכה ותרגול של תכנית המשכיות עסקית (DRP (Disaster Recovery Plan) \ תכנית התאוששות מאסון BCP (Business Continuity Plan) להקמה מחדש של המערכות המיכוניות במקרה של אירוע חיצוני קטסטרופלי שיפגע במשרדיה לתפעול שוטף של החברה.

החברה פועלת בהתאם לחוזר הממונה ולמדיניות שאושרה בדירקטוריון בנושא ניהול סיכוני מעילות והונאות. כחלק ממערך ניהול הסיכונים, לחברה אחראי ממונה מניעת מעילות והונאות לזיהוי והערכת החשיפות וצמצומן בשיתוף מנהלי האגפים והמחלקות.

בחברה מבוצע סקר סיכונים כולל אחת ל-4 שנים עליו מתבססת תכנית ביקורת רב שנתית ממוקדת סיכונים מתוך הכרה כי קיומם והאפקטיביות של תהליכי ביקורת ובקרה פנימית עשויים להפחית את הסיכונים התפעוליים. מחלקת ניהול הסיכונים אמונה על תוכנית הפחתת הסיכונים שזוהו בסקר.

במסגרת יישום סעיף 404 לחוק לגופים מוסדיים ובהתאם להנחיות המפקח, בוצע תהליך של הערכת הסיכונים הקשורים לדיווח הכספי ולגילוי נאות, נקבעו בקורות שמטרתן למנוע ולצמצם את הסיכונים. במסגרת זו אימצה החברה את מודול הבקרה הפנימית של ה-COSO המהווה מסגרת מוגדרת ומבוקרת להערכת הבקרה הפנימית.

9. סיכוני אבטחת מידע וסייבר

החברה חשופה בפעילותה לסיכון סייבר אשר עלול לנבוע משימוש לא מורשה בזהות, הפרעה לפעילות על ידי פגיעה בפעילות הרשת או השבתת שירותים, פגיעה במערכות, גניבה של נכסים דיגיטליים, החדרה של קודים או תוכנות זדוניות, חדירה למערכת או חשיפת מידע. כמתחייב בין היתר מהוראות הרגולטור וחוזר רשות שוק ההון הביטוח והחיסכון בנושא "ניהול סיכוני סייבר בגופים מוסדיים" (2016-9-14), קיימת בחברה יחידת אבטחת מידע לטיפול בסיכוני אבטחת מידע וסייבר.

החברה גיבשה מדיניות לניהול סיכוני הסייבר המבוסס חוזר (2016-9-14). מנהל אגף מערכות מידע נושא באחריות לעמידה בהנחיות הממונה, לרבות יישום מדיניות סיכוני סייבר של החברה תוך פירוט המטלות הנדרשות לביצוע, דרישות, הנחיות, נהלים וכלים טכנולוגיים. במסגרת זו, מונה מנהל הגנת הסייבר ואבטחת מידע אשר מלווה ומנחה את הגורמים הרלוונטיים בחברה, בהיבטי סיכוני הסייבר, הקשורים לתחום עבודתם.

מנהל הגנת הסייבר ואבטחת מידע כפוף ניהולית למנהל אגף מערכות מידע בחברה. החברה הקימה וועדת היגוי לסיכוני סייבר בראשות המנכ"ל, הוועדה תתכנס לכל הפחות אחת לרבעון ותערוך פרוטוקולים של ישיבותיה. במסגרת תפקידה בין היתר: סיוע בקבלת החלטות בנושא ניהול סיכוני סייבר, דיון, אישור ומעקב אחר תכנית לניהול סיכוני הגנת סייבר, אישור תקציב מימון לניהול סיכוני הגנת הסייבר, דיון בתוצאות הערכת סיכונים ובתכנית להפחתתם, הוועדה תדווח לדירקטוריון החברה אחת לשנה, על פעילותה, מסקנותיה והמלצותיה בנושאים שהוסמכה לעסוק בהם. אחריות הגורמים הרלוונטיים:

- אגף מערכות המידע והסייבר הינו הגורם האחראי לקיום החוזרים הקיימים הרלוונטיים לענייני טכנולוגיית המידע ולענייני סיכוני הסייבר.
- מנהל הגנת הסייבר ואבטחת מידע, מעביר דיווח רבעוני למנהל הסיכונים אודות הסיכונים הרלוונטיים שקרו או שהוא רואה לנכון לדווח על פי מסמך דרישה ייעודי שנכתב במחלקת ניהול סיכונים.
- אגף מערכות מידע הינו אחראי לקיום תוכניות לשעת חירום ותכניות התאוששות מאסון.
- מנהל הסיכונים שותף, ונותן את התייחסותו לתוכנית בהתאם על פי שיקול דעתו.
- בחברה מבוצע סקר סיכוני סייבר מעת לעת בהתאם להוראות הרגולציה על ידי משרד ייעוץ חיצוני בשיתוף אגף מערכות מידע ומחלקת ניהול סיכונים. אחריות לניהול סקר הסיכונים הינה של מחלקת ניהול סיכונים.

ב. סיכוני שוק

1. הגדרה

סיכון שוק הינו הסיכון שהשווי ההוגן או תזרימי המזומנים העתידיים של נכסים פיננסיים, התחייבויות פיננסיות או התחייבויות ביטוחיות ישתנו כתוצאה משינויים במחירי שוק. סיכוני שוק כוללים, בין היתר, סיכונים הנובעים משינויים בשערי הריבית, בשערי המניות, במדד מחירים לצרכן ובמטבע חוץ. בשנים האחרונות נרשמה תנודתיות בשווקים הפיננסיים בארץ ובעולם. החברה מושפעת מתנודתיות זו הן בגין תיק ההשקעות הסחיר של החברה, שאינו מוחזק כנגד התחייבויות תלויות תשואה (תיק "הנוסטרור"), והן בגין דמי הניהול המשתנים שהיא גובה עבור ניהול הפוליסות המשתתפות ברווחים שהופקו בין השנים 1991 - 2003 כמפורט להלן.

2. חוזים תלויי תשואה

התחייבויות תלויות תשואה הינן התחייבויות בגין חוזים בהם תגמולי הביטוח שלהם זכאי המוטב תלויים בתשואה שמניבות השקעות מסוימות של החברה, בניכוי דמי ניהול כמפורט להלן:

- לגבי פוליסות שהונפקו עד שנת 2004, דמי ניהול קבועים וכן דמי ניהול משתנים בשיעור 15% מהתשואה הריאלית לאחר ניכוי דמי הניהול הקבועים.
  - בפוליסות שהונפקו משנת 2004 ואילך - דמי ניהול קבועים.
- לגבי הנכסים וההתחייבויות בגין מוצרים אלו לא קיימת לחברה חשיפה ישירה בגין שינויים בריבית, בשווי ההוגן של ההשקעות או במדד. השפעת התוצאות הכספיות על רווחי החברה מצטמצמת לחשיפה הנגזרת מדמי הניהול המשתנים בהתאם לתנודתיות בתשואה הנזקפת למבוטחים, וזאת רק לגבי פוליסות שהוצאו עד 2004, ומן ההיקף הכולל של ההתחייבות ממנה נגזרים דמי הניהול הקבועים של המבטח לגבי כלל המוצרים תלויי התשואה.

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

ב. סיכוני שוק (המשך)

2. חוזים תלויי תשואה (המשך)

לאור האמור, מבחני הרגישות ומועדי הפירעון של ההתחייבויות המפורטים בסעיפים הבאים אינם כוללים חוזים תלויי תשואה.
 כל שינוי של 1% בתשואה הריאלית על ההשקעות במסגרת חוזים תלויי תשואה בגין פוליסות שהונפקו עד שנת 2004, שהיקף ההתחייבויות בגינם ליום 31 בדצמבר, 2023 כ-1.7 מיליארד ש"ח, משפיע על דמי הניהול המשתנים בסך של כ- 2.6 מיליון ש"ח והשפעה של כ-0.1 מיליון ש"ח בדמי ניהול קבועים. השפעת שינוי כאמור על פוליסות שהונפקו משנת 2004 ואילך איננה מהותית.
 כאשר נכון למועד הדוח, התשואה בחוזים אלה הינה שלילית והחברה לא גובה דמי ניהול משתנים ולא תוכל לגבות אותם כל עוד לא תושג תשואה חיובית שתכסה את התשואה השלילית שנצברה.
 במהלך תקופת הדיווח ועד למועד פרסום דוח זה, חלו ירידות בשווקים הפיננסיים שהשפיעו לרעה על תיק ההשקעות הסחיר של הפוליסות המשתתפות ברווחים, ששווקו עד שנת 2004. אשר להן השפעה על ההכנסות מדמי הניהול להם זכאית החברה ממבטוחיה החברה לא רשמה דמי ניהול משתנים מתחילת שנת 2023, אלא דמי ניהול קבועים בלבד. כל עוד לא תושג תשואה ריאלית חיובית שתכסה את הפסדי ההשקעות שנצברו לחובת המבטוחים, לא תוכל החברה לגבות דמי ניהול משתנים. אומדן דמי הניהול שלא יגבו בשל התשואה הריאלית השלילית עד להשגת תשואה חיובית מצטברת, הסתכם במועד הסמוך לפרסום הדוח בכ- 13.6 מיליון ש"ח, לפני מס (אשתקד סך של כ- 29 מיליון ש"ח).
 לפירוט ראה באור 24 בדבר דמי ניהול.

3. מבחני רגישות הנוגעים לסיכוני שוק

להלן ניתוח רגישות ביחס להשפעת השינוי במשתנים אלה על הרווח (הפסד) לתקופה ועל ההכנסה הכוללת (הון). ניתוח הרגישות הינו ביחס לערך בספרים של הנכסים הפיננסיים, ההתחייבויות הפיננסיות וההתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי ההשקעה בגין משתנה הסיכון הרלבנטי נכון לכל מועד דיווח, ובהנחה שכל שאר המשתנים האחרים קבועים. כך, למשל, השינוי בריבית הינו בהנחה שכל הפרמטרים האחרים לא השתנו. ניתוח הרגישות אינו כולל כאמור את השפעתם של חוזים תלויי תשואה כמפורט לעיל. כמו כן, הונח שהשינויים האמורים אינם משקפים ירידת ערך פרמנטית של נכסים המוצגים בעלות מופחתת או של נכסים זמינים למכירה ולפיכך, בניתוח הרגישות להלן, לא נכללו בגין נכסים אלו הפסדים מירידת ערך.
 מבחני הרגישות, מביאים לידי ביטוי השפעות ישירות בלבד ללא השפעות משניות.
 יצוין גם כי הרגישויות אינן ליניאריות, כך ששינויים גדולים או קטנים יותר ביחס לשינויים שמתוארים להלן אינם בהכרח אקסטרפולציה פשוטה של השפעת אותם שינויים.

ליום 31 בדצמבר, 2023

שיעור השינוי בשע"ח של מטבע חוץ		שיעור השינוי במדד המחירים לצרכן		השקעות במכשירים הונניים (2)		שיעור הריבית (1)		
10%-	10%+	1%-	1%+	10%-	10%+	1%-	1%+	
אלפי ש"ח								
2,024	(2,024)	10,399	(10,399)	(15,333)	15,533	(38,327)	34,671	רווח (הפסד)
(2,353)	2,353	10,399	(10,399)	(16,695)	16,695	(30,331)	27,093	רווח (הפסד) כולל (3)

ליום 31 בדצמבר, 2022

שיעור השינוי בשע"ח של מטבע חוץ		שיעור השינוי במדד המחירים לצרכן		השקעות במכשירים הונניים (2)		שיעור הריבית (1)		
10%-	10%+	1%-	1%+	10%-	10%+	1%-	1%+	
אלפי ש"ח								
4,913	(4,913)	10,463	(10,463)	(17,303)	17,303	(27,372)	25,328	רווח (הפסד)
(179)	179	10,463	(10,463)	(18,419)	18,419	(9,812)	9,577	רווח (הפסד) כולל (3)

ב. סיכוני שוק (המשך)

3. מבחני רגישות הנוגעים לסיכוני שוק (המשך)

ניתוח הרגישות ביחס לשינוי בריבית הינו גם ביחס למכשירים בריבית קבועה וגם ביחס למכשירים בריבית משתנה. ביחס למכשירים בריבית קבועה החשיפה הינה ביחס לערך הפנקסני של המכשיר וביחס למכשירים עם ריבית משתנה החשיפה הינה ביחס לתזרים המזומנים מהמכשיר הפיננסי. לצורך ניתוח הרגישות נלקח בחשבון שינוי בריבית מתחילת השנה גם לגבי נכסים שנרכשו במהלך השנה. ניתוחי הרגישות מבוססים על הערך בספרים ולא על שווי כלכלי. במבחני הרגישות לא נלקחו בחשבון מתוך הנכסים בעלי סיכון ריבית ישיר, נכסי החוב שאינם סחירים, מזומנים ושווי מזומנים, נכסי ביטוח משנה, התחייבויות פיננסיות והתחייבויות ביטוחיות כולל בדיקת נאותות העתודות בביטוח חיים.

ניתוחי הרגישות מבוססים על הערך הכספי ולא על שווי כלכלי. על כן, במבחני הרגישות לא נלקחו בחשבון מתוך הנכסים בעלי סיכון ריבית ישיר, נכסי חוב שאינם סחירים, המסווגים כהלוואות חייבים, מזומנים ושווי מזומנים, נכסי ביטוח משנה, התחייבות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, התחייבויות פיננסיות ופיקדונות ויתרות מבטחי משנה.

הנכסים עליהם הופעל ניתוח הרגישות מהווים 8.7% מתוך סך הנכסים עבור חוזים שאינם תלויי תשואה (2022 - 8.0%).

ההשפעה של עליה/ירידה של 1% בשיעור הריבית על הרווח והרווח הכולל בגין התחייבויות ביטוחיות הכוללה בניתוח הרגישות מוערכת בגידול בסך 34.6 מיליון ש"ח וקיטון בסך 38.3 מיליון ש"ח בהתאמה (2022- גידול בסך 25.3 מיליון ש"ח וקיטון בסך 27.4 מיליון ש"ח בהתאמה), כמוסבר להלן.

בביטוחי חיים ובריאות (למעט ההתחייבויות להשלמה לגמלה) שיעור ההיוון נגזר בדרך כלל מהריבית התעריפית ואינו משתנה בהכרח בהתאם לשינויים בריבית השוק ובביטוח כללי ההתחייבויות מהוונות.

בביטוח כללי, בעקבות המעבר לנוהג המיטבי, חישוב העתודה ליום 31 בדצמבר, 2023 בוצע בהתאם לעדכון אמידת שיעור פרמיית אי הנזילות ראה באור 32 ד (ד) (4) ולדרישות עמדת הממונה בריבית חסרת סיכון (RF) בתוספת 80% פרמיית אי נזילות בענפי חובה וחבויות ובתוספת 50% פרמיית אי נזילות בענפי רכוש. ירידה בריבית ב-1% תביא לגידול בהתחייבויות אלה ולהקטנת הרווח הכולל בסך של כ- 34 מיליון ש"ח אחרי מס.

ההתחייבויות הביטוחיות אשר משתנות באופן ישיר או עקיף בהתאם לשינויים בריבית השוק, ואשר נכללו בניתוח הרגישות לעיל, הן בעיקר הפרשה הנובעת מבדיקת נאותות ההתחייבויות הביטוחיות (LAT) (ככל וקיימת) ראה באור 32(ד)(1)(6)(ב)(1) להלן לגבי ביטוח חיים וההתחייבויות להשלמה לגמלה ראה [באור 2\(ה\)\(1\)\(1\)](#).

- (1) השקעות במכשירים שאין להם תזרים קבוע, או, שלחלופין, לחברה אין מידע ביחס לתזרים זה.
- (2) ניתוחי הרגישות ביחס להכנסה הכוללת מביאים לידי ביטוי גם את ההשפעה על הרווח (הפסד) לתקופה.
- (3) שיעור השינוי בשע"ח של מטבע חוץ כולל בגין מכשירים פיננסיים שאינם פריטים כספיים.

4. סיכון ריבית ישיר

סיכון ריבית ישיר הינו הסיכון ששינוי בריבית השוק יגרום לשינוי בשווי ההוגן של הנכס או ההתחייבות הפיננסי או בתזרים המזומנים הנובע מהם. סיכון זה מתייחס לנכסים שהסליקה שלהם נעשית במזומן. תוספת המילה "ישיר" מבליטה את העובדה ששינוי הריבית יכול להשפיע גם על סוגי נכסים אחרים אבל לא באופן ישיר, כדוגמת השפעת שינוי הריבית על שערי המניות.

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

ב. סיכוני שוק (המשך)

4. סיכון ריבית ישיר (המשך)

להלן יוצג פירוט הנכסים וההתחייבויות לפי החשיפה לסיכוני ריבית:

ליום 31 בדצמבר, 2023

סך הכל	תלוי תשואה אלפי ש"ח	שאינו תלוי תשואה	
9,380,260	8,869,190	511,070	<u>נכסים עם סיכון ריבית ישיר</u>
			נכסי חוב סחירים
			נכסי חוב שאינם סחירים:
996,351	21,646	974,705	אג"ח חץ
761,795	468,582	293,213	אחר
			נכסים אחרים:
1,835,997	1,721,203	114,794	מזומנים ושווי מזומנים
1,687,705	14,909	1,672,796	נכסי ביטוח משנה
14,662,108	11,095,530	3,566,578	סך הכל נכסים עם סיכון ריבית ישיר
12,572,969	9,899,346	2,673,623	נכסים ללא סיכון ריבית ישיר
27,235,077	20,994,876	6,240,201	סך הכל נכסים
			<u>התחייבויות שלהן סיכון ריבית ישיר</u>
495,847	18,374	477,473	התחייבויות פיננסיות
25,621,049	20,883,685	4,737,364	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה
26,116,896	20,902,059	5,214,837	סה"כ התחייבויות עם סיכון ריבית ישיר
821,514	67,703	753,811	התחייבויות ללא סיכון ריבית ישיר
296,667	-	296,667	הון
27,235,077	20,969,762	6,265,315	סה"כ הון והתחייבויות
296,667	25,114	271,553	סך נכסים בניכוי התחייבויות

(* נכסים שאין להם סיכון ריבית ישיר כוללים: מניות, רכוש קבוע ומקרקעין להשכרה, הוצאות רכישה נדחות ורכוש אחר וכן קבוצות מאזניות של נכסים פיננסיים (פרמיות לגבייה, יתרות שוטפות של חברות ביטוח וחייבים ויתרות חובה) שמשך החיים הממוצע (מח"מ) שלהם עד חצי שנה ולפיכך סיכון הריבית בגינם נמוך יחסית.

(**) התחייבויות שאין להן סיכון ריבית ישיר כוללות: עתודות למס, יתרות חו"ז למיניהן וכו'.

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

ב. סיכוני שוק (המשך)

4. סיכון ריבית ישיר (המשך)

להלן יוצג פירוט הנכסים וההתחייבויות לפי החשיפה לסיכוני ריבית:

ליום 31 בדצמבר, 2022

סך הכל	תלוי תשואה אלפי ש"ח	שאינו תלוי תשואה	
10,114,065	9,653,614	460,451	<u>נכסים עם סיכון ריבית ישיר</u>
			נכסי חוב סחירים
			נכסי חוב שאינם סחירים:
958,071	25,599	932,472	אג"ח ח"ץ
797,758	608,565	189,193	אחר
			נכסים אחרים:
1,702,926	1,477,678	225,248	מזומנים ושווי מזומנים
1,647,390	11,050	1,636,340	נכסי ביטוח משנה
15,220,210	11,776,506	3,443,704	סך הכל נכסים עם סיכון ריבית ישיר
11,726,055	9,105,699	2,620,356	נכסים ללא סיכון ריבית ישיר (*)
26,946,265	20,882,205	6,064,060	סך הכל נכסים
			<u>התחייבויות שלהן סיכון ריבית ישיר</u>
			התחייבויות פיננסיות
597,303	186,382	410,921	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה
25,301,635	20,739,041	4,562,594	סה"כ התחייבויות עם סיכון ריבית ישיר
25,898,938	20,925,423	4,973,515	התחייבויות ללא סיכון ריבית ישיר (**)
785,720	57,635	728,085	הון
261,607	-	261,607	סה"כ הון והתחייבויות
26,946,265	20,983,058	5,963,207	סך נכסים בניכוי התחייבויות
261,607	(100,853)	362,460	

(*) נכסים שאין להם סיכון ריבית ישיר כוללים: מניות, רכוש קבוע ומקרקעין להשכרה, הוצאות רכישה נדחות ורכוש אחר וכן קבוצות מאזניות של נכסים פיננסיים (פרמיות לגבייה, יתרות שוטפות של חברות ביטוח וחייבים ויתרות חובה) שמשך החיים הממוצע (מח"מ) שלהם עד חצי שנה ולפיכך סיכון הריבית בגינם נמוך יחסית.

(**) התחייבויות שאין להן סיכון ריבית ישיר כוללות: עתודות למס, יתרות חו"ז למיניהן וכו'.

5. פירוט הנכסים וההתחייבויות לפי בסיסי הצמדה

ליום 31 בדצמבר, 2023						
התחייבויות בגין חוזים	פריטים לא	במטבע חוץ או	בהצמדה	בש"ח צמוד למדד	בש"ח לא צמוד	
תלוי	פיננסים ואחרים	אליו (*)				
תשואה	תשואה	תשואה	תשואה	תשואה	תשואה	סה"כ
אלפי ש"ח						
202,251	-	202,251	-	-	-	נכסים בלתי מוחשיים
442,194	-	442,194	-	-	-	הוצאות רכישה נדחות
141,954	-	141,954	-	-	-	רכוש קבוע
357,160	357,160	-	-	-	-	נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה
1,091,981	-	1,091,981	-	-	-	נדל"ן להשקעה אחר
1,687,705	14,909	-	-	1,466,535	206,261	נכסי ביטוח משנה
71,619	-	-	-	71,619	-	נכסי מיסים שוטפים
61,314	-	61,314	-	-	-	מסים נדחים
264,933	51,985	-	-	-	212,948	חייבים ויתרות חובה
166,463	23,626	-	2,342	140,495	-	פרמיות לגבייה
18,825,992	18,825,992	-	-	-	-	השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
						השקעות פיננסיות אחרות:
511,070	-	-	36,931	324,115	150,024	נכסי חוב סחירים
1,267,918	-	-	-	989,693	278,225	נכסי חוב שאינם סחירים
116,290	-	82,179	34,111	-	-	מניות
170,705	-	147,031	23,674	-	-	אחרות
<u>2,065,983</u>	<u>-</u>	<u>229,210</u>	<u>94,716</u>	<u>1,313,808</u>	<u>428,249</u>	
1,721,203	1,721,203	-	-	-	-	מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
114,794	-	-	27,159	-	87,635	מזומנים ושווי מזומנים אחרים
15,149	-	-	-	-	15,149	השקעה בחברה כלולה
<u>27,230,695</u>	<u>20,994,875</u>	<u>2,168,904</u>	<u>124,217</u>	<u>2,992,457</u>	<u>950,242</u>	סך כל הנכסים

(* עיקר הביטוחים שמבצעת החברה נקובים בשקלים וחשיפתה לשינויים בשערי החליפין איננה מהותית. במקום בו קיימת חשיפה לשערי חליפין היא נובעת בעיקרה מחשיפה לדולר.

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

ב. סיכוני שוק (המשך)

5. פירוט הנכסים וההתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)

ליום 31 בדצמבר, 2022						
התחייבויות בגין חוזים	פריטים לא	במטבע חוץ או	בהצמדה	בש"ח צמוד למדד	בש"ח לא צמוד	
תלוי	פיננסים ואחרים	אליו (*)				
תשואה	תשואה	תשואה	תשואה	תשואה	תשואה	סה"כ
אלפי ש"ח						
195,934	-	195,934	-	-	-	נכסים בלתי מוחשיים
449,046	-	449,046	-	-	-	הוצאות רכישה נדחות
139,392	-	139,392	-	-	-	רכוש קבוע
277,720	277,720	-	-	-	-	נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה
957,606	-	944,856	12,750	-	-	נדל"ן להשקעה אחר
1,647,390	11,050	-	-	1,432,288	204,052	נכסי ביטוח משנה
77,460	-	-	-	77,460	-	נכסי מיסים שוטפים
68,330	-	68,330	-	-	-	מסים נדחים
283,179	50,134	-	-	-	233,045	חייבים ויתרות חובה
196,846	24,545	-	2,053	170,248	-	פרמיות לגבייה
19,041,077	19,041,077	-	-	-	-	השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
השקעות פיננסיות אחרות:						
460,451	-	-	53,377	223,305	183,769	נכסי חוב סחירים
1,121,665	-	-	-	946,754	174,911	נכסי חוב שאינם סחירים
108,346	-	74,986	33,360	-	-	מניות
204,619	-	215,283	(10,664)	-	-	אחרות
<u>1,895,081</u>	<u>-</u>	<u>290,269</u>	<u>76,073</u>	<u>1,170,059</u>	<u>358,680</u>	
1,477,678	1,477,678	-	-	-	-	מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
225,248	-	-	36,982	-	188,266	מזומנים ושווי מזומנים אחרים
14,278	-	-	-	-	14,278	השקעה בחברה כלולה
<u>26,946,265</u>	<u>20,882,204</u>	<u>2,087,827</u>	<u>127,858</u>	<u>2,850,055</u>	<u>998,321</u>	סך כל הנכסים

(* עיקר הביטוחים שמבצעת החברה נקובים בשקלים וחשיפתה לשינויים בשערי החליפין איננה מהותית. במקום בו קיימת חשיפה לשערי חליפין היא נובעת בעיקרה מחשיפה לדולר.

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

ב. סיכוני שוק (המשך)

5. פירוט הנכסים וההתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)

ליום 31 בדצמבר, 2022					
בש"ח	בש"ח	בש"ח	בש"ח	בש"ח	בש"ח
לא צמוד	צמוד למדד	בהצמדה אליו (*)	פיננסים ואחרים	תשואה	סה"כ
אלפי ש"ח					
-	-	-	261,607	-	261,607
סך הכל הון התחייבויות :					
494,495	4,000,858	67,241	-	-	4,562,594
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה					
-	-	-	-	20,739,041	20,739,041
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה					
-	-	-	33,825	-	33,825
התחייבויות מסים נדחים					
27,169	-	-	-	-	27,169
התחייבות בשל הטבות לעובדים, נטו					
176,582	439,128	50,371	1,010	57,635	724,726
זכאים ויתרות זכות					
403,390	-	7,531	-	186,382	597,303
התחייבויות פיננסיות					
1,101,636	4,439,986	125,143	34,835	20,983,058	26,684,658
סך הכל התחייבויות					
1,101,636	4,439,986	125,143	296,442	20,983,058	26,946,265
סך הכל הון והתחייבויות					
(103,315)	(1,589,931)	2,715	1,791,385	(100,854)	-
סך הכל חשיפה מאזנית					
2,162	-	-	-	1,209,704	1,211,866
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים נגזרים במונחי דלתא					
(101,153)	(1,589,931)	2,715	1,791,385	1,108,850	1,211,866
סך הכל חשיפה מאזנית					

(* עיקר הביטוחים שמבצעת החברה נקובים בשקלים וחשיפתה לשינויים בשערי החליפין איננה מהותית. במקום בו קיימת חשיפה לשערי חליפין היא נובעת בעיקרה מחשיפה לדולר.

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

ב. סיכוני שוק (המשך)

6. פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות במכשירים הוניים

ליום 31 בדצמבר, 2023					
%	מסה"כ	סך הכל	אלפי ש"ח		נסחרות במדד מניות היתר
			בחור"ל	לא סחיר	
1.4	1,636			1,636	ענף משק מסחר
38.6	44,943		44,376	567	השקעות והחזקות
13.2	15,351		15,351		נדל"ן
18.9	22,010		22,010		שירותים עסקיים אחרים
15.3	17,782		17,782		שירותים פיננסיים
0.4	440			440	תקשורת ושירותי מחשב
11.7	13,590			13,590	רשתות שיווק
0.5	538			538	אחר
100	116,290	15,351	84,168	16,771	סך הכל

ליום 31 בדצמבר, 2022					
%	מסה"כ	סך הכל	אלפי ש"ח		נסחרות במדד מניות היתר
			בחור"ל	לא סחיר	
1.0	1,046		-	1,046	ענף משק מסחר
41.6	45,081		44,397	684	השקעות והחזקות
18.7	20,358		20,358		נדלן
15.3	16,624		16,624		שירותים עסקיים אחרים
10.4	11,217		11,217		שירותים פיננסיים
0.9	970			970	תקשורת ושירותי מחשב
10.8	11,674			11,674	רשתות שיווק
0.1	111			111	קלינטק
1.2	1,265			1,265	אחר
100	108,346	20,358	72,238	15,750	סך הכל

ג. סיכוני נזילות

סיכון נזילות הינו הסיכון שהחברה תידרש לממש את נכסיה במחיר נחות על מנת לעמוד בהתחייבויותיה.

1. החברה חשופה לסיכונים הנובעים מאי הוודאות לגבי המועד בו תידרש החברה לשלם תביעות והטבות אחרות למבוטחים ביחס להיקף הכספים שיהיו זמינים לכך באותו מועד. אולם, חלק ניכר מהתחייבויותיה הביטוחיות במגזר ביטוח חיים אינן חשופות לסיכון הנזילות בגלל אופיים של חוזי הביטוח כמתואר להלן.
יצוין, עם זאת, כי צורך אפשרי לגיוס מקורות באופן בלתי צפוי ובזמן קצר עשוי לחייב מימוש נכסים משמעותי באופן מהיר ומכירתם במחירים שלא בהכרח ישקפו את שווי השוק שלהם.
2. חוזים תלויי תשואה, בביטוח חיים - על פי תנאי החוזים זכאים בעליהם לקבל את שווי ההשקעות האמורות בלבד. לפיכך, אם ערך ההשקעות ירד מכל סיבה שהיא, תהיה במקביל ירידה זהה בגובה התחייבויות החברה.

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

ג. סיכוני נזילות (המשך)

3. כ-87% מהתחייבויות בגין חוזים שאינם תלויי תשואה בענף ביטוח חיים שהונפקו עד שנת 1990 מגובים באגרות חוב מיועדות (ח"ץ). החברה זכאית לממש אג"ח אלו בעת שנדרש פדיון הפוליסות האמורות. ביום 14 במרץ 2024, עודכנה החברה בכתב מהרשות כי במקרה שהחברה תמכור את תיק פוליסת ביטוחי החיים שלה, חישוב הזכאות לאגרות חוב מסוג ח"ץ בתיק הנרכש צפוי להתבצע בנפרד מחישוב הזכאות לתיק הקיים של הרוכש.

סיכון הנזילות של החברה נובע, אפוא, בעיקר מיתרת הנכסים שאינם אגרות חוב ואינם כנגד חוזים תלויי תשואה. נכסים אלו מהווים 19% בלבד (כ-5.3 מיליארד ש"ח) מכלל נכסי החברה, נכון ליום 31 בדצמבר, 2023.

4. מתוך יתרת הנכסים האמורה (נכסים שאינם אגרות חוב מיועדות ואינם כנגד חוזים תלויי תשואה), סך של כ-0.6 מיליארד ש"ח הינם נכסים סחירים ונזילים, הניתנים למימוש מיידי.

5. על פי כללי השקעה, על החברה להחזיק בנכסים נזילים, כהגדרתם בכללי השקעה, כנגד ההון העצמי וכנגד התחייבויות שאינן נובעות מעסקי ביטוח, בסכום שלא יפחת מ-30% מההון העצמי המזערי הנדרש ממנה, בהתאמות המפורטות בכללי השקעה.

ניהול נכסים והתחייבויות

החברה מנהלת את נכסיה והתחייבויותיה בהתאם לדרישות חוק הפיקוח על תקנותיו.

הטבלאות להלן מרכזות את מועדי הפירעון המשוערים של סכומי ההתחייבויות הביטוחיות והפיננסיות הבלתי מהוונות של החברה. היות שמדובר בסכומים בלתי מהוונים הרי שאין התאמה בינם לבין יתרות ההתחייבויות הביטוחיות והפיננסיות בדוח על המצב הכספי.

מועדי הפירעון המשוערים של ההתחייבויות בביטוח חיים ובריאות נכללו בטבלאות כדלקמן:

כספי חסכון - מועדי פירעון חוזיים, דהיינו גיל הפרישה, ללא הנחות ביטולים, בהנחה שכל החיסכון יימשך כהוני ולא כקצבה.

גמלא בתשלום, אכ"ע בתשלום וסיעודי בתשלום - על בסיס אומדן אקטוארי.

מועדי הפירעון של התחייבויות פיננסיות והתחייבויות בגין חוזי השקעה נכללו על בסיס מועדי הפירעון החוזיים. בחוזים בהם הצד שכנגד רשאי לבחור את עיתוי התשלום של סכום, ההתחייבות נכללת על בסיס של המועד המוקדם ביותר שבו החברה יכולה להידרש לשלם את ההתחייבות.

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

ג. סיכוני נזילות (המשך)

התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים (*)

סה"כ	ללא מועד פרעון מוגדר	מעל 15 שנים	מעל 10 שנים ועד 15 שנים		מעל 5 שנים ועד 10 שנים	מעל שנה ועד 5 שנים	עד שנה
			מעל 10 שנים	מעל 5 שנים			
אלפי ש"ח							
1,315,135	34,396	131,544	255,169	200,826	230,705	462,495	ליום 31 בדצמבר 2023
1,314,078	36,955	121,385	243,144	205,213	247,193	460,188	ליום 31 בדצמבר 2022

(*) לא כולל בגין חוזים תלויי תשואה.

התחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי

סה"כ	ללא מועד פרעון מוגדר	מעל 5 שנים	מעל 3 שנים ועד 5 שנים		עד 3 שנים
			מעל 3 שנים	עד 3 שנים	
אלפי ש"ח					
2,693,538	-	519,038	550,765	1,623,735	ליום 31 בדצמבר 2023
2,701,663	-	436,699	560,376	1,704,588	ליום 31 בדצמבר 2022

התחייבויות פיננסיות והתחייבויות בגין חוזי השקעה

סה"כ	מעל 10 שנים	מעל שנה ועד 5 שנים		עד שנה
		מעל 5 שנים	עד 5 שנים	
אלפי ש"ח				
576,725	199,708	248,388	128,629	ליום 31 בדצמבר 2023: התחייבויות פיננסיות, למעט בגין חכירה (*)
7,335	1,169	3,030	3,136	התחייבות בגין חכירה
16,001,674	145,982	103,887	15,751,805	התחייבויות בגין חוזי השקעה תלויי תשואה
508,527	284,800	204,365	19,362	ליום 31 בדצמבר 2022: התחייבויות פיננסיות, למעט בגין חכירה (*)
2,701	-	1,348	1,353	התחייבות בגין חכירה
15,653,466	212,889	88,698	15,351,879	התחייבויות בגין חוזי השקעה תלויי תשואה

(*) בבואה להעריך ולבחון את סיכון הנזילות, החברה בוחנת כתבי התחייבות נדחים כמקשה אחת ללא הבחנה במסגרת ניהול וסקירת סיכון הנזילות.

ד. סיכונים ביטוחיים

הסיכונים הביטוחיים הם בסיס העסק של החברה. סיכונים אלה כוללים בין היתר:

- **סיכוני חיתום:** הסיכון לשימוש בתמחיר שגוי כתוצאה מליקויים בתהליך החיתום ומהפער בין הסיכון בעת התמחור וקביעת הפרמיה, לבין ההתרחשות בפועל כך שהפרמיות הנגבות אינן מספיקות לכיסוי תביעות עתידיות והוצאות. הפערים עשויים לנבוע משינויים מקריים בתוצאות העסקיות ומשינויים בעלות התביעה הממוצעת ו/או בשכיחות התביעות כתוצאה מגורמים שונים.

- **סיכוני רזרבה:** הסיכון להערכה לא נכונה של ההתחייבויות הביטוחיות אשר עלולה לגרום לכך שהרזרבות האקטואריות אינן מספקות לכיסוי כל ההתחייבויות והתביעות. המודלים האקטואריים על פיהם, בין היתר, מעריכה החברה את התחייבויותיה הביטוחיות, מבוססים על כך שדפוס ההתנהגות והתביעות בעבר מייצג את העתיד לקרות. חשיפת החברה מורכבת מהסיכונים הבאים:

(1) סיכון מודל - הסיכון לבחירת מודל שגוי לתמחור ו/או להערכת ההתחייבויות הביטוחיות;

(2) סיכון פרמטר - הסיכון לשימוש בפרמטרים שגויים וביניהם הסיכון שהסכום שישולם עבור סילוק ההתחייבויות הביטוחיות של החברה, או שמועד סילוק ההתחייבויות הביטוחיות, יהיה שונה מזה הצפוי.

- **סיכון קטסטרופה:** חשיפה לסיכון שאירוע בודד בעל השפעה רבה (קטסטרופה) כגון אסון טבע, מלחמה, טרור, נזקי טבע או רעידת אדמה, יביא להצטברות נזקים בהיקף גבוה. אירוע הקטסטרופה המהותי אליו חשופה החברה בארץ הינו רעידת אדמה.

גודל ההפסד המרבי הצפוי בעסקי ביטוח כללי, כתוצאה מהחשיפה לנזק גדול או הצטברות נזקים בגין אירוע גדול במיוחד בהסתברות נזק מירבי (MPL) של כ- 2.2% הינו כ- 535 מיליון ש"ח ברוטו (לעומת 626 מיליון ש"ח אשתקד) מהם 4 מיליון ש"ח בשייר עצמי בגין נזק טבע שאינו רעידת אדמה ו- 15 מיליון ש"ח שייר עצמי בגין רעידת אדמה.

לעניין נתונים בדבר מוצרי הביטוח השונים אשר בגינם נוצר למבטח חשיפה לסיכון ביטוחי ראה פירוט ההתחייבויות הביטוחיות לפי סיכוני ביטוח **בבאור 16(א)** - נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי. **בבאור 17(א)** - פירוט ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים וחוזי השקעה לפי חשיפה ביטוחית.

ד. (1) סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח חיים ובריאות

כללי

להלן תיאור מוצרי הביטוח השונים והשיטות וההנחות המשמשות לחישוב ההתחייבויות בגינם בהתאם לסוג המוצר. באופן כללי בהתאם להוראות הממונה ההתחייבויות הביטוחיות מחושבות על ידי אקטואר, על-פי שיטות אקטואריות מקובלות ובאופן עקבי לשנה קודמת. ההתחייבויות מחושבות בהתאם לנתוני הכיסויים הרלוונטיים, כגון: גיל ומין המבוטח, תקופת הביטוח, מועד תחילת הביטוח, סוג הביטוח. פרמיה תקופתית וסכום הביטוח.

השיטות האקטואריות לחישוב ההתחייבויות הביטוחיות

(1) תוכניות ביטוח מסוג "עדיף ומסלולי השקעה":

בתוכניות ביטוח מסוג "עדיף" ומסוג "מסלולי השקעה" קיים מרכיב חסכון מזהה. העתודה הבסיסית והעיקרית היא בגובה החיסכון שנצבר בתוספת תשואה בהתאם לתנאי הפוליסה כדלקמן:

- קרן צמודה לתשואת תיק השקעות (חוזים תלויי תשואה).
- קרן צמודה למדד בתוספת ריבית קבועה מובטחת או מזוכה בתשואה מובטחת כנגד נכסים מותאמים (חוזים מבטיחי תשואה).
- בגין מרכיבים ביטוחיים המצורפים לפוליסות אלו (אי כושר עבודה, מקרה מוות, סיעודי וכו') מחושבת התחייבות ביטוחית בנפרד כאמור להלן.

ד. (1) סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח חיים ובריאות (המשך)

השיטות האקטואריות לחישוב ההתחייבויות הביטוחיות (המשך)

(2) תוכניות ביטוח מסוג "מעורב" וכדומה ("מסורתית"):

תוכניות ביטוח מסוג "מעורב" וכדומה משלבות מרכיב של סכום חסכון במקרה שהמבוטח נשאר בחיים בתום תקופת התוכנית עם מרכיב ביטוחי של סיכון מוות במשך תקופת התוכנית. בגין מוצרים אלה מחושבת התחייבות ביטוחית לכל כיסוי כהיוון של תזרים המזומנים בגין התביעות הצפויות, כולל תשלום בתום התקופה, בניכוי הפרמיות העתידיות הצפויות. חישוב זה מבוסס על הנחות לפיהן תומחרו המוצרים ו/או על הנחות שהופקו מניסיון התביעות, כולל שיעורי הריבית (להלן - ריבית תעריפית), לוח התמורה או התחלואה. החישוב נעשה בשיטה הידועה בשם "Net Premium Reserve", אשר אינה כוללת בזרם התקבולים הצפוי את המרכיב שהועמס בתעריף הפרמיות לכיסוי העמלות וההוצאות, ומנגד אינה מנכה את ההוצאות והעמלות הצפויות. בגין מוצרים מסורתיים תלויי תשואה, מחושבת העתודה בהתאם לתשואה שהושגה בפועל בניכוי דמי ניהול.

(3) התחייבויות המשלימה לגמלאות בתשלום מחושבות בהתאם לתוחלת החיים הצפויה על בסיס לוחות תמותה עדכניים אשר פורסמו על-ידי רשות שוק ההון בנייר עמדה שפורסם ביולי 2019.

(4) התחייבויות בגין גמלאות המשולמות לכל החיים בגין פוליסות בתוקף (משולמות ומסולקות) שטרם הגיעו לשלב מימוש הגמלא או הגיעו לגיל פרישה וטרם התחיל התשלום בפועל, כוללות עתודה בסיסית המשקפת את ערך הפדיון שנצבר לזכות המבוטח ועתודה משלימה לגמלאות.

העתודה המשלימה לגמלה נצברת באופן הדרגתי בגין הכספים שנצברו בפוליסות עד לתום תקופת הדיווח, בהתחשב ברווחים הצפויים מהפוליסות, לאורך התקופה שנותרה עד למועד הגיע המבוטח לגיל פרישה.

העתודה המשלימה לגמלאות נצברת באופן הדרגתי על ידי שימוש בפקטור היוון K. פקטור זה מוגבל עד לשיעור ההכנסות העתידיות הצפויות מדמי ניהול או ממרווח פיננסי הנובעים מהשקעות המוחזקות כנגד עתודת הביטוח בשל הפוליסה או מתשלומי פרמיות בניכוי ההוצאות המתחייבות לפוליסה. באופן דומה תחושב הפרשה הדרגתית גם עבור פרמיות שתתקבלנה בעתיד במסגרת הפוליסות וזאת ממועד קבלת הפרמיות.

החברה קבעה שני ערכי K: האחד בשיעור של 0.58% בגין פוליסות שמרכיב החיסכון בהן תלוי תשואה ("פוליסות תלויות תשואה") (ללא שינוי מול אשתקד) והשני בשיעור של 0.4% בגין פוליסות שמרכיב החיסכון שלהן כולל תשואה מובטחת ("פוליסות שאינן תלויות תשואה") שיעור אג"ח ח"צ בפוליסות מבטיחות תשואה עומד על 86% ולא השתנה לאורך השנים. לפירוט ראה באור 15 התחייבות בגין חוזי ביטוח חיים בדבר סכום הפרשה והעלות הכוללת.

(5) התחייבויות בגין קצבאות המשולמות לכל החיים בגין פוליסות בתוקף (משולמות ומסולקות) שטרם הגיעו לשלב מימוש הגמלא או הגיעו לגיל פרישה וטרם התחיל התשלום בפועל, מחושבות בהתאם להסתברות למשיכת הגמלא ובהתאם לתוחלת החיים הצפויה על בסיס לוחות תמותה עדכניים אשר פורסמו על ידי רשות שוק ההון בחודש יוני 2022. בעת עדכון לוחות התמורה נעשית הגדלה הדרגתית של ההתחייבויות לגמלא בהתחשב ברווחים הצפויים מהפוליסות עד הגיע המבוטחים למועד הפרישה בהתאם לחוזרי הממונה. ככל שמקדמי הקצבה המובטחים בפוליסות גבוהים יותר, ההגדלה הנדרשת גבוהה יותר.

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

ד. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ד. (1) סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח חיים ובריאות (המשך)

השיטות האקטואריות לחישוב ההתחייבויות הביטוחיות (המשך)

(6) תוכניות ביטוח חיים אחרות כוללות מוצרי סיכון טהור (אובדן כושר עבודה, מקרה מוות, מחלות קשות, נכויות וכו') הנמכרות כפוליסות עצמאיות או שהן מצורפות לפוליסות עם תוכנית יסודית מסוג "עדיף", "מסלולי השקעה" או "מסורת". בגין תוכניות אלו מחושבת התחייבות אקטוארית בנפרד כאמור להלן.

(7) תוכניות ביטוח חיים ובריאות אחרות כוללות מוצרי סיכון טהור (אובדן כושר עבודה, מקרה מוות, מחלות קשות, נכויות, סיעודי, הוצאות רפואיות) מחושבות לפי שיטת Net Premium Reserve.

בגין תביעות מתמשכות בתשלום, בביטוח סיעודי ובביטוח אובדן כושר עבודה, מחושבת התחייבות ביטוחית בהתאם למשך תקופת התשלום הצפויה, כשהיא מהוונת לפי שיעור הריבית התעריפית שבמוצר וצפי לתקופה העתידית של התביעה בהתאם לגיל התובע וותק התביעה.

(8) ההתחייבות בגין תביעות תלויות בביטוח חיים כוללות בעיקר הפרשות לתביעות תלויות עבור מקרי מוות ואובדן כושר עבודה ונכויות.

ההנחות העיקריות המשמשות לחישוב ההתחייבויות הביטוחיות

1. שיעור ההיוון

בגין תוכניות ביטוח מסוג "מעורב" וכדומה ("מסורת") ומוצרי סיכון טהור עם פרמיה קבועה הריבית המשמשת להיוון הינה כדלקמן:

- בתוכניות ביטוח המגובות בעיקרן באגרות חוב מיועדות ריבית תעריפית בשיעורים של בין 3% ל-5% צמודה; בכל הקשור לגמלאות בתשלום וגמלאות עתידיות, שיעור הריבית להיוון הינו 3.54%.
- בגין מוצרים תלויי תשואה, שהונפקו בשנים 1991 ואילך ריבית תעריפית בשיעור 2.5%, צמודה. בהתאם לתנאי הפוליסה שינויים בריבית יזקפו למבוטחים. בכל הקשור לגמלאות בתשלום וגמלאות עתידיות, שיעור ההיוון מורכב משקלול התשואה המובטחת של אגרות החוב המיועדות ושל הכנסות מהשקעות של התיק החופשי.
- בגין מוצרי בריאות וסיעוד שאינן תלויי תשואה, ריבית תעריפית ריאלית בשיעור 2.5%.

שיעור היוון עשוי להשתנות כתוצאה משינויים מהותיים בשיעור ריבית השוק לטווח ארוך.

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

ד. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ד. (1) סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח חיים ובריאות (המשך)

ההנחות העיקריות המשמשות לחישוב ההתחייבויות הביטוחיות (המשך)

2. שיעורי תמותה ותחלואה

(א) שיעורי התמותה ששימשו לחישוב ההתחייבויות ביטוחיות בגין תמותה של מבוטחים לפני הגיעם לגיל פרישה (כלומר לא כולל תמותה של מבוטחים מקבלי קצבאות זקנה ומקבלי פיצוי חודשי אי כושר עבודה או סיעוד) זהים, בדרך כלל, לשיעורים אשר שימשו לקביעת התעריף המאושר על ידי הממונה.

(ב) ההתחייבות לקצבאות המשולמות לכל החיים מחושבת בהתאם ללוחות תמותה אשר פורסמו על ידי אקטואר האוצר בחוזר העתודות לקצבה. עליה בהנחה של שיעור התמותה, עקב עליה בשיעור התמותה בפועל לרמה העולה על ההנחה הקיימת, תביא לגידול בהתחייבויות ביטוחיות בגין תמותה של מבוטחים לפני הגיעם לגיל פרישה ולקיטון ההתחייבות לקצבאות המשולמות לכל החיים.

(ג) שיעורי התחלואה מתייחסים לשכיחות של מקרי תביעה בגין תחלואה ממחלות קשות, אובדן כושר עבודה, סיעוד, ניתוחים ואשפוז, נכות מתאונה וכיוצ"ב. שיעורים אלה נקבעו על בסיס ניסיון החברה או מחקרים של מבטחי משנה. בענפי סיעוד ואובדן כושר עבודה נקבעת תקופת תשלום הקצבאות בהתאם לניסיון החברה או מחקרים של מבטחי משנה.

ככל שההנחה לגבי שיעור התחלואה תעלה כך תגדל ההתחייבות הביטוחית בגין תחלואה ממחלות קשות, אובדן כושר עבודה, סיעוד, ניתוחים ואשפוז, נכות מתאונה.

3. שיעורי לקיחת גמלא ובחירת מסלולי גמלא בעת פרישה

חוזי ביטוח חיים, הכוללים מרכיב חסכון, מתנהלים כך: בגין כספים שהופקדו עד שנת 2008 בשני מסלולים: מסלול הוני או מסלול קצבתי. בחלק מהחוזים המבוטח רשאי לבחור את המסלול במועד הפרישה. היות וסכום ההתחייבות הביטוחית שונה בכל אחד משני מסלולים אלו, מוטל על החברה לקבוע את שיעור הפוליסות בהן יבחרו המבוטחים במסלול הגמלא. שיעור זה נקבע על פי הנחיות הממונה, תוך התאמה לניסיון החברה. החל משנת 2008 כל פרמיות החיסכון שהופקדו במסגרת ביטוח חיים מיועדות לקצבה.

בדוחות הכספיים לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2023, לא חל שינוי בשיעור לקיחת הגמלא אל מול אשתקד.

4. שיעורי ביטולים

שיעור הביטולים משפיע על ההתחייבויות הביטוחיות בגין חלק מביטוחי הבריאות וכן, על קצבאות המשולמות לכל החיים בתקופה שלפני התחלת התשלומים. ביטולי חוזי ביטוח יכולים לנבוע מביטול פוליסות היזום על ידי החברה עקב הפסקת תשלומי הפרמיות או פדיונות פוליסות לבקשת בעליהן. ההנחות לגבי שיעורי הביטולים מבוססות על ניסיון החברה והן מבוססות על סוג המוצר, משך החיים של המוצר ומגמות מכירה.

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

ד. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ד. (1) סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח חיים ובריאות (המשך)

הנחות עיקריות המשמשות ההתחייבויות הביטוחיות (המשך)

5. ניתוחי רגישות בביטוח חיים ובריאות

ליום 31 בדצמבר, 2023

שיעור לקיחת גמלא		שיעור תמותה		שיעור תחלואה		שיעור הביטולים, פדיונות, סילוקים והקטנות	
-5%	+5%	-10%	+10%	-10%	+10%	- 10%	+ 10%
אלפי ש"ח							
7,002	(7,002)	(26,262)	22,745	-	-	(911)	-

רווח (הפסד)

ליום 31 בדצמבר, 2022

שיעור לקיחת גמלא		שיעור תמותה		שיעור תחלואה		שיעור הביטולים, פדיונות, סילוקים והקטנות	
-5%	+5%	-10%	+10%	-10%	+10%	- 10%	+ 10%
אלפי ש"ח							
6,873	(6,873)	(25,690)	22,151	-	-	(917)	-

רווח (הפסד)

6. שינויים באומדנים ובהנחות עיקריות ששימשו בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות בגין חוזי ביטוח

1. ביטוח חיים

א. השפעת השינויים בריבית

ההתחייבויות הביטוחיות מושפעות, בין היתר, משינויים בעקום הריבית:

1. השפעת הריבית על העתודות לגמלה:
ירידה (עליה) בשיעור ריבית ההיוון עשויה להגדיל (להקטין) את העתודה המשלימה לגמלאות ככל שיחול שינוי בריביות השוק. בתקופת הדוח, חלה עלייה בעקום הריבית חסרת הסיכון והשתנה שיעור התשואה המוערכת בתיק הנכסים, משכך, עודכנו שיעורי ריבית ההיוון, הגמלאות בתשלום והעתודה המשלימה לגמלאות.
2. החברה עורכת מדי תקופה בדיקת נאותות העתודות בדיקה זו מחושבת בדרך של היוון תזרימי המזומנים על בסיס ריבית חסרת סיכון, בתוספת פרמיית אי נזילות כפי שנקבעה על ידי הממונה (ראה באור 32 (6) (ג)). עליית עקום הריבית חסרת הסיכון לא השפיע על בדיקת נאותות העתודה במוצר סיעוד.

ב. שינוי בהוראות המתייחסות לתוכניות ביטוח חיים משולבות בחיסכון הכוללות "מקדמי קצבה המגלמים הבטחת תוחלת חיים":

בחודש יוני 2022, פרסם הממונה חוזר "תיקון הוראות החוזר המאוחד לעניין מדידת התחייבויות - עדכון מערך ההנחות הדמוגרפי בביטוח חיים ולקרנות הפנסיה" (להלן – החוזר).

החוזר מפרט הנחות ברירת מחדל מעודכנות שעל בסיסן ייחשבו חברות הביטוח את ההתחייבויות בגין פוליסות ביטוח חיים, המאפשרות קבלת קצבה על-פי שיעורי המרה מובטחים על בסיס הנחות דמוגרפיות עדכניות.

החוזר מתייחס, בין היתר, לשינוי בתוחלת החיים, ובכלל זה לשיפורים עתידיים, ולהשלכות הנובעות מכך על גובה העתודות ואופן בנייתן. בנוסף, החוזר כולל לוח תמותה

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

ד. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ד. (1) סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח חיים ובריאות (המשך)

הנחות עיקריות המשמשות ההתחייבויות הביטוחיות (המשך)

6. שינויים באומדנים ובהנחות עיקריות ששימשו בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות בגין חוזי

ביטוח

1. ביטוח חיים (המשך)

חדש לגמלאים של חברות ביטוח, אשר מתבסס, בין היתר, על ניסיון התמותה של גמלאים של חברות הביטוח.

החברה עדכנה את הערכותיה בדבר ההתחייבויות לגמלה על בסיס לוח התמותה החדש והשיפורים העתידיים בתוחלת החיים הכלולים בחוזר.

כפועל יוצא מכך, הגדילה החברה בשנת 2022 את ההפרשה לעתודה משלימה לגמלאות והקטינה את הרווח הכולל בסך של כ- 23.74 מיליון ש"ח לפני מס ושל כ- 15.62 מיליון ש"ח לאחר מס. בנוסף, יתרה בסך של כ- 9.24 מיליון ש"ח לפני מס ושל כ- 6.1 מיליון ש"ח אחרי מס תפרס ברווח או הפסד, עד גיל הפרישה הצפוי על ידי שימוש בפקטור היוון K. הסכומים האמורים, מתייחסים לכספים שנצברו בפוליסות עד ליום 30 ביוני, 2022 ואינם כוללים השלמה עתידית בגין סכומים שייצברו בעתיד. [ראה ביאור 32 ב \(2\)](#).

ג. עדכונים בדבר פרמיית אי נזילות

בהמשך לאמור בדוחות הכספיים השנתיים אשתקד בבאור 32 ד"ד(1) (6)ב) בדבר פרסום הממונה תיקון למדידת ההתחייבויות-פרמיית אי נזילות לפיה פרמיית אי הנזילות כפי שחושבה ע"י הרשות, נכון ליום 31 בדצמבר, 2021 עומדת על שיעור של כ-0.54% וזאת לעומת פרמיית אי נזילות העומדת, טרם התיקון, על שיעור של כ- 0.26%. יישום לראשונה של התיקון בוצע החל מהדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2021 בדרך של שינוי באומדן חשבונאי בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי מספר 8 (IAS). עדכון שיעור פרמיית אי נזילות, כאמור, הקטין את עתודות ה-LAT בביטוח חיים וביטוח בריאות במוצר סיעוד בסכום של 15.3 מיליון ש"ח והקטין 1.2 מיליון ש"ח את העתודה המשלימה לגמלאות. במגזר ביטוח כללי ראה השפעת העדכון [בביאור 32 \(ד\)ד\(2\) להלן](#).

ד. עדכון הוראות החוזר המאוחד - הקצאת נכסים שאינם בשווי הוגן בעת חישוב בדיקת

נאותות העתודה (LAT):

(1) ביום 22 בנובמבר 2022 פורסמה טיוטת עדכון לחוזר המאוחד הכוללת הבהרה לעניין הקצאת נכסים שאינם בשווי הוגן בעת חישוב בדיקת נאותות העתודה (LAT) (להלן- הטיוטה). הטיוטה דנה בשאלה האם ניתן להביא בחשבון UGL (השווי העודף דהיינו הפרש החיובי בין השווי ההוגן של נכסים לבין ערכם בספרים) במסגרת חישוב עתודה המתייחסת לביטוח כללי שלא על סמך הנוהג המיטב.

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

ד. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ד.1) סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח חיים ובריאות (המשך)

הנחות עיקריות המשמשות ההתחייבויות הביטוחיות (המשך)

6. שינויים באומדנים והנחות עיקריות ששימשו בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות בגין חוזי ביטוח (המשך)

1. ההתחייבויות בגין גמלאות המשולמות לכל החיים, בגין פוליסות שבתוקף (משולמות ומסולקות), שטרם הגיעו לשלב מימוש הקצבה או שמבוטחיהן הגיעו לגיל פרישה אך טרם החלו לקבל קצבה בפועל ("הפוליסות"), כוללות עתודה בסיסית המשקפת את ערך הפדיון שנצבר לזכות המבוטח ועתודה משלימה לגמלאות. העתודה המשלימה לגמלאות מחושבת בהתאם להסתברות למשיכת גמלא ובהתאם לתוחלת החיים הצפויה על בסיס לוחות תמותה עדכניים וכן על פי שיעורי ביטולים צפויים ושיעורי ההיוון הרלוונטיים בתיק הגמלא עד למועד הפרישה. אומדנים אלו מחושבים בהתאם לניסיון החברה בשילוב עם נתונים שפורסמו על ידי הממונה. ההפרשה ההדרגתית נעשית על ידי שימוש בפקטור היוון K המייצג את שיעור ההכנסות העתידיות הצפויות מדמי ניהול או ממרווח פיננסי, הנובעים מההשקעות המוחזקות כנגד עתודת הביטוח בשל הפוליסה או מתשלומי פרמיה עבור הפוליסה (להלן - פקטור K). פקטור K מובא בחשבון בחישוב ההשלמה לעתודה לתשלום קצבה. בחוזר העתודות לקצבה עודכנו לוחות התמותה על בסיס האומדנים המעודכנים של תוחלת החיים והשיפורים העתידיים בה וכן עודכנה הדרישה לאופן קביעת ערכי פקטור K. במסגרת חוזר זה נדרשת החברה לקבוע, על פי שיקול דעתו המקצועי של האקטואר שני ערכי K: האחד בגין התחייבויות בשל מרכיב חסכון תלוי תשואה, והשני בגין התחייבויות בשל מרכיב חסכון מבטיח תשואה. קביעת ערכי ה-K תעשה באופן זהיר, ועל בסיס בחינה של פוליסות שנמכרו לפני ה-1 ביוני 2001. הניתוח מבוצע על בסיס הנחות פיננסיות שמרניות, באופן שמעיד על כך שדמי הניהול או המרווח הפיננסי הנובעים מההשקעות המוחזקות כנגד העתודה לתשלום קצבה בשל הפוליסה ותשלומי הפרמיות עבור הפוליסה, עשויים להפיק הכנסות עתידיות העולות על פקטור K, שייפיקו לכיסוי כל ההוצאות הקשורות לפוליסה ולהשקעות האמורות עד לגיל הפרישה הצפוי. ערך ה-K שיבחר יהיה זה שביא לפריסה נאותה של העתודה לתשלום קצבה כאמור. סכום ההפרשה, שנצבר בספרים במשך השנים עד ליום 31 בדצמבר, 2023, הכולל את העדכון של לוחות תמותה לעיל, הסתכם בסך של כ-148.8 מיליוני ש"ח (לעומת כ-145.4 מיליוני ש"ח אשתקד). יתרת ההפרשות בגובה הסכום המוערך ליום 31 בדצמבר, 2023 בסך של כ-58.3 מיליון ש"ח (לעומת 54.6 מיליוני ש"ח אשתקד), תיזקף לאורך חיי הפוליסה הנותרים עד גיל הפרישה על פי נוסחה גיאומטרית המתחשבת, בין היתר, בפקטורי ריבית ההיוון - K, כמפורט לעיל. העלות הכוללת (הנובעת, בין היתר, מהתארכות תוחלת החיים) של העתודה המשלימה לגמלאות, הצפויה להיות משולמת לאורך השנים בעתיד, בגין הכספים שנצברו בפוליסות לתום תקופת הדיווח, עומדת על סך של כ-207.1 מיליוני ש"ח (לעומת כ-200 מיליוני ש"ח אשתקד).

ד.2) סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי

להלן תיאור מוצרי הביטוח השונים והשיטות וההנחות המשמשות לחישוב התחייבויות בגינם בהתאם לסוג המוצר.

1. תיאור תמציתי של ענפי הביטוח העיקריים בהם החברה פועלת

החברה כותבת חוזי ביטוח בתחומי הביטוח הכללי בעיקר בענפי רכב חובה, חבויות, רכב רכוש, בתי עסק וביטוח דירות. פוליסת ביטוח רכב חובה מכסה את בעל הפוליסה והנוהג מפני כל חבות שהם עשויים לחוב לפי חוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, תשל"ה-1975 בשל נזק גוף שנגרם כתוצאה משימוש ברכב מנועי לנהג ברכב, לנוסעים ברכב, או להולכי רגל שנפגעו על ידי הרכב. תביעות ברכב

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

ד. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ד (2). סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

חובה מתאפיינות ב-"זנב ארוך" LONG TAIL דהיינו לעיתים חולף זמן רב ממועד קרות האירוע ועד מועד הסילוק הסופי של התביעה.

ביטוחי חבויות מיועדים לכיסוי חבותו של מבוטח בגין נזק שהוא עלול לגרום לצד שלישי. סוגי הביטוח העיקריים הינם: ביטוח אחריות כלפי צד ג', ביטוח אחריות מעבידים, ביטוחי חבויות אחרים כגון אחריות מקצועית, חבות מוצר ואחריות דירקטורים ונושאי משרה.

עיתוי הגשת תביעות וסילוקן מושפע ממספר גורמים כגון סוג הכיסוי, תנאי הפוליסה, חקיקה ותקדימים משפטיים. בדרך כלל תביעות בתחום החבויות מתאפיינות ב "זנב ארוך" LONG TAIL דהיינו לעיתים חולף זמן ארוך ממועד קרות האירוע ועד מועד הסילוק הסופי של התביעה.

פוליסה לביטוח נזקי רכב ולנזקי רכב רכוש צד ג' מעניקים למבוטח כיסוי לנזק רכוש. הכיסוי בדרך כלל מוגבל לשווי הרכב שניזוק. התעריף לביטוח רכב רכוש מחייב אישור, כמו גם אישור הפוליסה בכללותה, על ידי הממונה והינו תעריף אקטוארי ובחלקו דיפרנציאלי (שאינו אחיד לכלל המבוטחים ומותאם לסיכון). התעריף האמור מבוסס על מספר פרמטרים, הן אלה הקשורים לרכב המבוטח בפוליסה (כגון סוג הרכב, שנת ייצור וכיו"ב) והן אלה הקשורים למאפייני המבוטח (גיל הנהג, ניסיון תביעות וכו'). תהליך החיתום מתבצע בחלקו באמצעות התעריף עצמו ובחלקו באמצעות מערכת נהלים שנועדו לבדוק את ניסיון התביעות של המבוטח ואשר כוללים הצגת אישור העדר תביעות ממבטח קודם במשך שלוש שנים אחרונות, הצגת אישור מיגון עדכני וכו', ומשולבים באופן ממוכן בתהליך ההפקה של הפוליסות.

במרבית המקרים, הפוליסות בביטוחי רכב רכוש מונפקות לפרק זמן של שנה. כמו כן, במרבית המקרים, תביעות בגין פוליסות אלו מתבררות בסמוך למועד קרות מקרה הביטוח.

ביטוחי רכוש מיועדים להעניק למבוטח כיסוי כנגד נזק פיזי לרכושו ואובדן רווחים עקב הנזק לרכושו.

הסיכונים העיקריים המכוסים בפוליסות רכוש הינם סיכונים אש, התפוצצות, פריצה, רעידת אדמה ונזקי טבע. ביטוחי הרכוש כוללים לעיתים כיסוי לנזקי אובדן רווחים עקב הנזק הפיזי שנגרם לרכוש. ביטוחי רכוש מהווים נדבך חשוב בביטוחי דירות, ביטוחי בתי עסק, ביטוחים הנדסיים, מטענים בהובלה (ימית, יבשתית, אווירית) וכו'. במרבית המקרים, תביעות בגין פוליסות אלו מתבררות בסמוך למועד קרות מקרה הביטוח.

2. עקרונות חישוב ההערכה האקטוארית בביטוח כללי כללי

(א) ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי כוללות את המרכיבים העיקריים הבאים:

- הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה
- פרמיה בחסר
- תביעות תלויות, תביעות ייצוגיות ואחרות
- ובניכוי - הוצאות רכישה נדחות.

ההפרשה לפרמיה שטרם הורווחה והוצאות הרכישה הנדחות מחושבות בדרך שאינה תלויה בהנחות כלשהן ולכן אינן חשופות לסיכון הרזרבה. לעניין האופן בו מחושבות הפרשות אלה ראה באור 2 מדיניות חשבונאית.

2. עקרונות חישוב ההערכה האקטוארית בביטוח כללי (המשך)

(ב) בהתאם להוראות הממונה התביעות התלויות מחושבות על ידי אקטואר, על-פי שיטות אקטואריות מקובלות באופן עקבי לשנה הקודמת. בחירת השיטה האקטוארית המתאימה לכל ענף ביטוח ולכל שנת אירוע/חיתום, נקבעת על סמך שיקול דעת לפי מידת ההתאמה של השיטה לענף ולעיתים נעשה שילוב בין השיטות השונות. ההערכות מתבססות בעיקרן על ניסיון העבר של התפתחות תשלומי התביעות ו/או התפתחות סכום התשלומים וההערכות הפרטניות. ההערכות כוללות הנחות בדבר עלות התביעה הממוצעת, עלויות הטיפול בתביעות, שכירות התביעות. הנחות נוספות יכולות להתייחס לשינויים בשערי הריבית, שערי חליפין ובעיתוי ביצוע התשלומים. תשלומי התביעות כוללים הוצאות ישירות ועקיפות ליישוב תביעות, בניכוי שיבובים והשתתפויות עצמיות.

(ג) השימוש בשיטות אקטואריות המבוססות על התפתחות התביעות מתאים בעיקר כאשר קיים מידע יציב ומספק בתשלומי התביעות ו/או בהערכות הפרטניות כדי להעריך את סך עלות התביעות הצפויה. כאשר המידע הקיים בניסיון התביעות בפועל אינו מספק, משתמש האקטואר לעיתים, בחישוב המשקלל בין אומדן ידוע (בחברה ו/או בענף) כגון LR ו- Risk premium לבין התפתחות התביעות בפועל. משקל גדול יותר ניתן להערכה המבוססת על ניסיון ככל שהזמן עובר ומצטבר מידע נוסף על התביעות.

(ד) כן נכללות הערכות איכותיות ושיקול דעת באשר למידה שמגמות העבר לא ימשכו בעתיד. לדוגמה: עקב אירוע חד פעמי, שינויים פנימיים, כגון שינוי בתמהיל התיק, במדיניות החיתום ונוהלי הטיפול בתביעות וכן בגין השפעת גורמים חיצוניים כגון פסיקה משפטית, חקיקה, השפעה או מגמה גלובלית וכו'. כאשר שינויים כאמור לעיל, לא באו לידי ביטוי באופן מלא בניסיון העבר, האקטואר מעדכן את המודלים ו/או מבצע הפרשות ספציפיות על סמך הערכות סטטיסטיות ו/או משפטיות לפי העניין.

(ה) בתביעות גדולות בעלות אופי לא סטטיסטי, העתודה נקבעת (בברוטו ובשייר) על סמך חוות דעת מומחי החברה, ובהתאם להמלצות יועציה המשפטיים.

(ו) חלקם של מבטחי המשנה בתביעות התלויות נאמד בהתחשב בסוג ההסכם (יחסי/בלתי יחסי), ניסיון התביעות בפועל והפרמיה שהועברה למבטחי משנה.

(ז) הערכת התביעות התלויות עבור חלק החברה בפול התבססה על חישוב שבוצע על ידי אקטואר הפול.

3. א. פירוט השיטות האקטואריות בענפי הביטוח העיקריים

לצורך חישוב התביעות התלויות נעשה שימוש במודלים אקטואריים המפורטים להלן, בחירת השיטה המתאימה לכל ענף ביטוחי ולכל שנת חיתום או שנת אירוע, נקבעה על סמך שיקול דעת, לפי מידת ההתאמה של השיטה למקרה ולעיתים נעשה שימוש במספר שיטות שונות. במקרים מסוימים האקטואר מעדכן את המודלים בגין מגמות, פסיקה, שינויי חקיקה או גורמים אחרים שעשויים להשפיע על התביעות בעתיד באופן שונה מאשר ההתפתחות בעבר:

1. Chain Ladder (CL)

Chain Ladder ("שיטת הסולם") היא שיטה המתבססת על התפתחות התביעות ההיסטוריות, על מנת להעריך את התפתחות התביעות הקיימות והעתידיות. השיטה מתאימה לחיזוי התפתחות התשלומים העתידיים והתפתחות כמות התביעות הצפויות בעיקר לאחר תקופה ארוכה דיו מאירוע או חיתום הפוליסה. (ישנן מספר שיטות CL- שיטת CL לתשלומים מצטברים, שיטת CL להתפתחות תביעות המבוססת על תשלומים ותלויות (הערכות פרטניות), שיטת CL לתשלומים מצטברים בנטרול מקדמי התפתחות חריגים).

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

ד. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ד (2). סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

3. א. פירוט השיטות האקטואריות בענפי הביטוח העיקריים (המשך)

2. BF (Bornhuetter-Ferguson):

שיטה זו משלבת בין אומדן מוקדם (אפריורי) הידוע בחברה או בענף, ואומדן נוסף המבוסס על התביעות עצמן. האומדן המוקדם משתמש לעיתים בפרמיות ושיעור הנזקים להערכת סך כל התביעות. האומדן השני משתמש בניסיון התביעות בפועל, על סמך שיטות אחרות (כגון: Chain ladder) הערכת התביעות המשולבת משקללת את שני האומדנים, כאשר ניתן משקל גדול יותר להערכה המבוססת על ניסיון התביעות ככל שהזמן עובר, ומצטבר מידע נוסף על התביעות. השימוש בשיטה זו מתאים בעיקר במקרים בהם אין מספיק מידע מהתביעות או כאשר מדובר בעסק חדש או ללא מידע היסטורי מספיק.

3. Expected Loss (ממוצעים)

לעיתים, כאשר ניסיון התביעות בתקופות האחרונות אינו מספיק, ישנו שימוש בשיטת ממוצעים היסטוריים. בשיטה זו נקבעת עלות התביעות על סמך עלות התביעה לפוליסה בשנים מוקדמות וכמות הפוליסות לתקופה הרלוונטית או על בסיס ממוצע Loss Ratio בשנים קודמות.

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

ד. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ד (2). סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

3. א. פירוט השיטות האקטואריות בענפי הביטוח העיקריים (המשך)
ענפי רכב חובה וחבויות

בענפי חובה וחבויות (חבות צד שלישי וחבות מעבידים) מחושבות ההתחייבויות על בסיס התפתחות תשלומי התביעות והתפתחות התביעות הידועות (תשלומים + תלויות), לפי שיטת Chain Ladder במודלים חצי שנתיים. לגבי השנים הצעירות שבהן רמת אי הוודאות גבוהה ושיטות הסולם הציגו ערכים שאינם הגיוניים, השתמשה החברה בשיטת BF כאמור בסעיף 3(2) ובשיטת הממוצעים של העלות לפוליסה כאמור בסעיף 3(3). מעבר לכך הועמס מרווח בהתאם לדרישות עמדת הממונה.

ענף רכב רכוש

בענף רכב רכוש ההתחייבויות מחושבות על בסיס התפתחות תשלומי התביעות והתפתחות התביעות (תשלומים + תלויות) במספר וריאציות של שיטת ה-CL, תוך התייחסות, במידה שקיימים מספיק נתונים, לסוגי הכיסויים כגון מקיף/צד ג' וסוגי הנזקים כגון תאונה/גניבה. לרבעוני הנזק הצעירים נעשה שימוש בשיטת הממוצעים לקביעת אומדני עלות לפוליסה, בהתבסס על רבעונים מבוססים דיים. מודל השיבוב מוערך בנפרד.

ענפי רכוש ואחרים

בענפי רכוש ואחרים לרבות מקיף דירות, ההתחייבויות מחושבות על בסיס התפתחות תשלומי התביעות והתפתחות התביעות (תשלומים + תלויות) במספר וריאציות של שיטת ה-CL. בכל שנה נלקחת העתודה האקטוארית או הערכת מחלקת התביעות של החברה, הגבוהה מביניהן. בהתאם להנחיות הממונה, התביעות התלויות בענפי החבויות (מקצועית ומוצר), הוערכו במודלים נפרדים. בדומה לענפים הלא מקובצים נעשה שימוש בשיטת ה-CL, לרבות שיטת ה-BF לשנים הצעירות. מעבר לכך הועמס מרווח בהתאם לדרישות עמדת הממונה.

חלקם של מבטחי המשנה

הערכת חלקם של מבטחי המשנה מחושבת בהתאם לסוג החוזה בענף. בענפים בהם קיים חוזה יחסי, מחושבת עתודת המשנה כאחוז מתוך העתודה בברוטו על פי חלקם היחסי הממוצע של מבטחי המשנה בפרמיה, בנפרד לכל שנה. בענפים בהם קיים חוזה ביטוח משנה בלתי יחסי, בענף רכב חובה ובענפי החבויות (XoL) - חוזי הפסד יתר להגנה על השייר, מחושבת עתודת המשנה על סמך נתוני הערכות הפרטניות של המחלקה בברוטו וחלוקה בהתאם לתנאי החוזה (גובה האקסס, שכבות ההגנה, הסדרי השתתפות עצמית). בשנים הצעירות, מחושבת פרמיית הסיכון לתביעות ה-XoL בברוטו על בסיס מודל של שכיחות וחומרה.

ב. בחירת נאותות ההתחייבויות בביטוח כללי

החברה בוחנת את נאותות ההתחייבויות בביטוח כללי על פי עקרונות הנוהג המיטיבי שנכללו בעמדת הממונה החל ממאזן סוף שנת 2014 (יישום מוקדם). בהתאם לעקרונות אלה:

1. עתודה שחושבה על ידי אקטואר, תחשב כ"עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח" אם קיים סיכוי סביר למדי ("fairly likely") כי ההתחייבות הביטוחית

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

ד. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ד (2). סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

3. ב. בחינת נאותות ההתחייבויות בביטוח כללי (המשך)

1. (המשך)

שנקבעה תספיק לכיסוי התחייבויות המבטח. לגבי תביעות תלויות בענפי חובה וחבויות הבחינה של "סיכוי סביר למדי" תכוון לאומדן הסתברות של 75% לפחות. יחד עם זאת, ככל שישנן מגבלות בניתוח הסטטיסטי, יפעיל האקטואר שיקול דעת ויתכן שימוש בשיטות אקטואריות מקובלות. במסגרת זו יש להתייחס לסיכון הרנדומלי ולסיכון הסיסטמי.

2. שיעור היוון תזרים המזומנים - ריבית ההיוון המתאימה לבחינת נאותות ההתחייבויות בביטוח כללי תבוסס על עקום ריבית חסרת סיכון תוך התאמה לאופיין הבלתי נזיל של ההתחייבויות הביטוחיות ובהתחשב באופן שיערוך הנכסים העומדים כנגד התחייבויות אלו.

3. קיבוץ- לצורך חישוב מרווחים בגין חוסר הוודאות בענפים סטטיסטיים, יש להתייחס לכל ענף בנפרד, אך ניתן לקבץ את הסיכונים מכל שנות החיתום/ נזק.

4. ההנחות העיקריות שנלקחו לצורך ההערכה האקטוארית:

- א. נכללה תוספת בגין מרווח לסיכון בהתאם לנייר לעמדת הממונה.
- ב. אומדן ההערכה לתביעות התלויות בענפי חובה וחבויות כולל תיקון בהתאם להוראות חוזר ביטוח 1-1-2013 "חישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי".
- ג. הנחת היסוד בכל המודלים האקטואריים הנה שהתפתחות התביעות בעבר משקפת התנהגות דומה בעתיד.

5. רגישות ההפרשות לשינויים בהנחות:

- ההערכה האקטוארית כפופה לאי וודאות משמעותית. האומדנים האקטואריים לחיזוי התביעות התלויות, מתייחסים לתוחלת התביעות. בגלל האופי המשתנה של תשלומי התביעות, ישנה אפשרות של סטיות סביב התוחלת. בנוסף לכך, האומדן הסטטיסטי מבוסס על הנחות שונות, אשר לא בהכרח יתממשו. במידה ויחול שינוי באופן סילוק התביעות או לחילופין בהיקף התביעות המדווחות, עלול להיווצר פער בין ההערכה האקטוארית לבין התוצאה בפועל. גם שינוי בגובה התשואה, עלול לגרום לפערים בין ההערכות לתוצאה בפועל.
- היות והמודל האקטוארי מבוסס על ניסיון העבר, הרי ששינוי בלתי צפוי בהתנהגות התביעות או בהנחות המודל יגרמו לשינוי בעתודה.
- יצוין שסיכונים אלו נלקחו בחשבון תחת דרישות עמדת הממונה באומדנים לסיכונים הסיסטמיים.

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

ד. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ד (2). סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

4. שינויים בהנחות העיקריות ששימשו בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות בגין חוזי ביטוח כללי

א. עקום ריבית חסרת סיכון ושינוי בפרמיית אי נזילות:

בהמשך לאמור בסעיף ד. 2 לעיל, השינוי בעקום הריבית חסרת הסיכון בשנת הדו"ח הביאה להקטנת ההתחייבויות הביטוחיות בסך של כ- 35 מיליון ש"ח בשייר לפני מס וזאת לעומת הקטנת ההתחייבויות הביטוחיות בסך של כ- 110 מיליון ש"ח לפני מס אשתקד.

ריבית היוון קצבאות ביטוח לאומי

בהמשך לוועדת וינוגרד אשר מונתה לבחינת גובה שיעור ריבית ההיוון לפיצויים בשל נזק לגוף בנזיקין, ביום 8 באוגוסט 2019, אימץ בית המשפט העליון את המלצות ועדת קמיניץ וקבע בפסק דין כי שיעור ההיוון ימשיך לעמוד על 3%. ביהמ"ש עמד על הקושי שנוצר כתוצאה משיעור ההיוון שנקבע בפסק הדין (3%) לבין שיעור ההיוון הקבוע בתקנות הביטוח הלאומי (2%) והביע תקווה שהמחוקק יקבע הסדר ברור, שיכלול גם מנגנון עדכון. עד להכרעת המחוקק יעמוד שיעור ההיוון על כנו, אלא אם יוכח שינוי בהתאם לפרמטר שנקבע בדוח ועדת קמיניץ. בפסיקה מאוחרת יותר, מיום 10 באוקטובר 2020, דחה בית המשפט העליון בקשה לדיון נוסף בנושא שיעור ריבית ההיוון לפיצויים בשל נזקי גוף בנזיקין שתחול על המל"ל בתביעות שיבוב, ובכך הותיר למעשה את שיעור ריבית ההיוון על כנה (3%).

הסדר עם ביטוח לאומי לעניין פיצויים מכח חוק הביטוח הלאומי

בין החברה לבין המוסד לביטוח לאומי נחתם הסכם (בדומה להסכם שנחתם עם חברות ביטוח נוספות בשוק) בחודש יולי 2021, (להלן, בהתאמה: "המל"ל" ו"ההסדר") הקובע לעניין זכות תביעה מחברות ביטוח המוקנית למל"ל, מכח חוק הביטוח הלאומי, להשבת גמלאות ששילם אם המקרים משמשים עילה גם לחייב את חברות הביטוח בפיצויים מכוח חוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, תשל"ה-1975 (להלן – חוק הפלת"ד). ההסדר קובע כי באשר לאירועים שהתרחשו מיום 1 בינואר 2014 עד יום 31 בדצמבר, 2022 הצדדים ימשיכו להפעיל את מנגנון ההתדיינות וההתחשבנות הקיים ביניהם היום, ואשר חייבו או יחייבו את המל"ל לשלם גמלה לפי החוק, המשמשים גם עילה לחייב את החברה לשלם פיצויים לפי חוק הפלת"ד. החברה העבירה לידי המל"ל עד ליום 31 בדצמבר 2021, מקדמה על חשבון המקרים לעיל בסך של כ- 71,937 אלפי ש"ח. מסכום המקדמה יקוזזו תביעות המל"ל המתייחסות לתקופות האמורות בהסדר.

ביום 8 באוגוסט, 2021 פורסמה במסגרת תזכיר חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2021 ו-2022), התשפ"א 2021, הצעה לתיקון חקיקה שעניינו ביטול חובת תשלום סכום גלובלי כפי שנקבעה בחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנת התקציב 2019), התשע"ח- 2018 בגין מקרים שאירעו בשנים 2014 עד 2018. כן מציע תזכיר החוק לקבוע שיעור קבוע מדמי הביטוח שעל חברות הביטוח להעביר למל"ל בגין תאונות דרכים החל משנת 2023 ואילך, וזאת במקום שיבוב פרטני של התביעות. התזכיר מציע שהשיעורים שיועברו למל"ל יהיו כדלקמן: בשנים 2023 ו-2024 – 10% מדמי הביטוח שייגבו על ידי החברה בכל שנה, ומשנת 2025 ואילך שיעור של 10.95% מדמי הביטוח. לאור האמור, החל משנת 2023 עדכנה החברה את תעריפיה בהתאם, והחלה לגבות 10% מדמי הביטוח שיועברו למל"ל. שיעור דמי הביטוח האמורים יעודכן ככל שידרש לפי החוק.

להערכת החברה, ההסדר מול המל"ל לא השפיע מהותית על התוצאות הכספיות של החברה.

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

ד. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ד(2). סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

ב. לעניין עדכון הוראות החוזר המאוחד - הקצאת נכסים שאינם בשווי הוגן בעת חישוב בדיקת נאותות העתודה, בעקבות יישום החוזר בביטוח כללי, לא קיים עודף בשווי העודף ליום 31 בדצמבר, 2023, בתיק הנכסים בביטוח כללי אשר הוקצה לענפי חובה וחבויות. החברה מקצה את ה"שווי העודף", ככל וקיים, לענפי חובה וחבויות על פי הנוהג המיטבי.

ה. סיכוני אשראי

סיכון אשראי הוא סיכון לחדלות פירעון של הלווה וסיכון לירידה באיכות האשראי שלו.

1. חלוקת נכסי חוב על פי מיקומם

ליום 31 בדצמבר, 2023

סה"כ	שאינם סחירים ופקדונות אלפי ש"ח	סחירים (*)
1,778,988	1,267,918	511,070
1,778,988	1,267,918	511,070

בארץ

סה"כ נכסי חוב

ליום 31 בדצמבר, 2022

סה"כ	שאינם סחירים ופקדונות אלפי ש"ח	סחירים (*)
1,582,116	1,121,665	460,451
1,582,116	1,121,665	460,451

בארץ

סה"כ נכסי חוב

(*) נכסי חוב סחירים מסווגים לקטגוריית זמינים למכירה ומוצגים בשווי הוגן.

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

ה. סיכוני אשראי (המשך)

2. פירוט נכסים בחלוקה לדרוגים

1.א. נכסי חוב

דרוג מקומי					
ליום 31 בדצמבר 2023					
אלפי ש"ח					
סך הכל	לא מדורג	נמוך מ-BBB	BBB עד +A	-AA ומעלה	
					<u>נכסי חוב בארץ</u>
					<u>נכסי חוב סחירים</u>
310,933	-	-	-	310,933	אגרות חוב ממשלתיות
200,137	-	-	94,997	105,140	אגרות חוב קונצרניות
<u>511,070</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>94,997</u>	<u>416,073</u>	סך הכל נכסי חוב סחירים בארץ
					<u>נכסי חוב שאינם סחירים</u>
974,705	-	-	-	974,705	אגרות חוב ממשלתיות
25,665	-	-	12,268	13,397	אגרות חוב קונצרניות
					<u>נכסי חוב אחרים לפי בטחונות</u>
-	-	-	-	-	הלוואות על פוליסות
781	-	-	-	781	בטחונות אחרים
247,796	98,479	-	-	149,317	לא מובטחים
18,971	3,969	-	15,002	-	
<u>1,267,918</u>	<u>102,448</u>	<u>-</u>	<u>27,270</u>	<u>1,138,200</u>	סה"כ נכסי חוב שאינם סחירים בארץ
<u>1,778,988</u>	<u>102,448</u>	<u>-</u>	<u>122,267</u>	<u>1,554,273</u>	סך הכל נכסי חוב בארץ

(* כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד +A.

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

ה. סיכוני אשראי (המשך)

2. פירוט נכסים בחלוקה לדרוגים (המשך)

1.א. נכסי חוב

דרוג מקומי				
ליום 31 בדצמבר 2022				
אלפי ש"ח				
סך הכל	לא מדורג	נמוך מ-BBB	BBB עד +A	-AA ומעלה
<u>נכסי חוב בארץ</u>				
<u>נכסי חוב סחירים</u>				
245,547	-	-	-	245,547
214,904	-	-	110,855	104,049
460,451	-	-	110,855	349,596
<u>נכסי חוב שאינם סחירים</u>				
932,472	-	-	-	932,472
29,335	-	-	17,380	11,955
<u>נכסי חוב אחרים לפי בטחונות</u>				
-	-	-	-	-
341	-	-	-	341
140,544	42,450	-	-	98,094
18,973	3,971	-	15,002	-
1,121,665	46,421	-	32,382	1,042,862
1,582,116	46,421	-	143,237	1,392,458

נכסי חוב בארץ

נכסי חוב סחירים

אגרות חוב ממשלתיות

אגרות חוב קונצרניות

סך הכל נכסי חוב סחירים
בארץ

נכסי חוב שאינם סחירים

אגרות חוב ממשלתיות

אגרות חוב קונצרניות

נכסי חוב אחרים לפי
בטחונות

הלוואות על פוליסות

בטחונות אחרים

לא מובטחים

סה"כ נכסי חוב שאינם סחירים
בארץ

סך הכל נכסי חוב בארץ

(* כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד +A.

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

ה. סיכוני אשראי (המשך)

2. פירוט נכסים בחלוקה לדרוגים (המשך)

א.1 נכסי חוב (המשך)

דרוג בינלאומי				
ליום 31 בדצמבר 2023				
סך הכל	לא מדורג	נמוך		
		מ-BBB	BBB	A ומעלה
-	-	-	-	-

נכסי חוב בחו"ל

אגרות חוב קונצרניות

דרוג בינלאומי				
ליום 31 בדצמבר 2022				
סך הכל	לא מדורג	נמוך מ-BBB		
		אלפי ש"ח	BBB	AA ומעלה
-	-	-	-	-

נכסי חוב בחו"ל

אגרות חוב קונצרניות

א.2. סיכוני אשראי בגין נכסים אחרים (בארץ)

מידע נוסף

דרוג מקומי				
ליום 31 בדצמבר 2023				
אלפי ש"ח				
סך הכל	לא מדורג	נמוך		
		מ-BBB	עד A	A ומעלה
88,605	88,605	-	-	-
170,705	170,705	-	-	-
114,794	-	-	-	114,794
374,104	259,310	-	-	114,794

חייבים ויתרות חובה למעט יתרות מבטחי משנה

השקעות פיננסיות אחרות

מזומנים ושוי מזומנים

דרוג מקומי				
ליום 31 בדצמבר 2022				
אלפי ש"ח				
סך הכל	לא מדורג	נמוך		
		מ-BBB	עד A	AA ומעלה
95,077	95,077	-	-	-
204,619	204,619	-	-	-
225,248	-	-	-	225,248
524,944	299,696	-	-	225,248

חייבים ויתרות חובה למעט יתרות מבטחי משנה

השקעות פיננסיות אחרות

מזומנים ושוי מזומנים

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

ה. סיכוני אשראי (המשך)

3. מידע נוסף בדבר סיכוני אשראי

א. מידע בדבר סיכוני אשראי בבאור זה אינו כולל את הנכסים עבור חוזים תלויי תשואה המוצגים בבאור נפרד.

ב. לעניין יתרות פרמיה לגבייה בסך 196,846 אלפי ש"ח ראה באור 10 לעיל.

4. מידע הנדרש בקשר לפטור הזמני מיישום IFRS 9

גילוי על סיכוני אשראי

הטבלה להלן מציגה את הערך בספרים של הנכסים הפיננסיים העומדים במבחן הקרן והרבית בלבד (לא כולל נכסים שמוחזקים למסחר או מנוהלים על בסיס שווי הוגן), לפי רמות דירוג סיכון אשראי. הערך בספרים נמדד בהתאם ל-39 IAS אך לפני הפרשה לירידת ערך.

ליום 31 בדצמבר 2023

אלפי ש"ח				
סך הכל	לא מדורג	נמוך מ-BBB	BBB עד A	A ומעלה
511,070	-	-	94,997	416,073
1,119,031	102,448	-	27,720	988,863

נכסי חוב סחירים

נכסי חוב לא סחירים

הטבלה להלן מציגה השוואה בין השווי ההוגן לערך בספרים של נכסים בקבוצה א לעיל שאינם בעלי סיכון אשראי נמוך. הערך בספרים נמדד בהתאם ל-39 IAS אך לפני הפרשה לירידת ערך.

שווי הוגן	ערך בספרים אלפי ש"ח
-----------	---------------------

511,070 511,070

נכסי חוב סחירים

96,551 102,448

נכסי חוב לא סחירים

ליום 31 בדצמבר 2022

אלפי ש"ח				
סך הכל	לא מדורג	נמוך מ-BBB	BBB עד A	A ומעלה
460,451	-	-	110,855	349,596
1,023,502	46,421	-	32,282	944,799

נכסי חוב סחירים

נכסי חוב לא סחירים

הטבלה להלן מציגה השוואה בין השווי ההוגן לערך בספרים של נכסים בקבוצה א לעיל שאינם בעלי סיכון אשראי נמוך. הערך בספרים נמדד בהתאם ל-39 IAS אך לפני הפרשה לירידת ערך.

שווי הוגן	ערך בספרים אלפי ש"ח
-----------	---------------------

460,451 460,451

נכסי חוב סחירים

57,464 46,421

נכסי חוב לא סחירים

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

ה. סיכוני אשראי (המשך)

5. פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות בנכסי חוב פיננסיים סחירים ושאינם סחירים

ליום 31 בדצמבר, 2023

סיכון אשראי מאזני		
%	סכום	
	אלפי ש"ח	
		<u>ענף משק</u>
0.13	2,339	מסחר
8.04	143,090	בינוי ונדל"ן
8.48	150,907	אנשים פרטיים
2.65	47,230	בנקים
3.27	58,213	אנרגיה
1.20	21,309	שרותים עסקיים אחרים
1.12	19,867	שרותים פיננסיים
0.84	14,888	השקעות והחזקות
2.00	35,510	אחר
27.73	493,353	
72.27	1,285,635	אג"ח מדינה
100.00	1,778,988	סך הכל

ליום 31 בדצמבר, 2022

סיכון אשראי מאזני		
%	סכום	
	אלפי ש"ח	
		<u>ענף משק</u>
0.18	2,772	מסחר
5.26	83,246	בינוי ונדל"ן
6.27	99,234	אנשים פרטיים
2.57	40,647	בנקים
4.18	66,223	אנרגיה
1.21	19,106	שרותים עסקיים אחרים
1.40	22,158	שרותים פיננסיים
1.22	19,342	השקעות והחזקות
3.25	51,367	אחר
25.54	404,095	
74.46	1,178,021	אג"ח מדינה
100.00	1,582,116	סך הכל

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

ה. סיכוני אשראי (המשך)

6. ביטוח משנה

1. החברה מבטחת חלק מעסקיה בביטוח משנה באמצעות מבטחי משנה בחו"ל. עם זאת, ביטוח המשנה אינו משחרר את המבטחים הישירים מחובתם כלפי מבוטחיהם על פי פוליסות הביטוח.

החברה עשויה להיות חשופה לסיכונים הנובעים מאי יכולת מבטח משנה אחד ו/או כמה לשלם את חלקם בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח המשנה ואת חובותיהם הנובעים מתביעות ששולמו למוטחים. חשיפה זו מנוהלת על ידי מעקב שוטף אחר מצבו של כל מבטח משנה בשוק העולמי וכן אחר קיום התחייבויותיו הכספיות.

בהתאם להנחיית הממונה קובע דירקטוריון החברה, אחת לשנה, מסגרות חשיפה מרביות למבטחי המשנה, עימם התקשרה ו/או תתקשר החברה, המבוססות על דירוגם הבינלאומי. חשיפות אלו מנוהלות בחברה על ידי הערכה פרטנית של כל אחד ממבטחי המשנה באופן נפרד.

כמו כן, חשיפות החברה מפוזרות בין מבטחי משנה שונים, והעיקריות שבהן הינן למבטחי משנה המדורגים בדירוגים בינ"ל גבוהים.

הכשרה חברה לביטוח בע"מ

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

ה. סיכוני אשראי (המשך)

6. ביטוח משנה (המשך)

2. חשיפה לסיכוני אשראי של מבטחי משנה

ליום 31 בדצמבר, 2023

חובות בפיגור		נכסי ביטוח משנה		בביטוחי		בביטוחי		סך פרמיות		דרוג מבטחי		אחרים
בין חצי שנה	בין חצי שנה	סה"כ חשיפה (א)	פיקדונות מבטחי משנה	בביטוחי חובה וחבויות	בביטוח רכוש וחבויות	בביטוח חיים	יתרות בחובה (זכות) נטו (ב)	למבטחי משנה לשנת 2023	חברה מדרגת	המשנה		
לשנה	לשנה	(א)	משנה	וחבויות	רכוש וחבויות	חיים	נטו (ב)	2023	מדרגת	המשנה		
אלפי ש"ח												
-	-	265,113	133,256	275,202	41,926	23,557	21,276	36,408	94,076	S & P	AA	אחרים
-	-	448,408	18,906	403,009	28,809	59,327	4,920	(28,751)	147,494	S & P	AA-	Swiss Reinsurance Co
-	-	498,249	246,959	384,492	175,744	114,832	8,161	61,979	335,749	S & P	A	אחרים
-	-	90,356	65,231	130,383	7,519	8,548	-	9,137	21,615	S & P	BBB+	אחרים
-	-	1,302,126	464,352	1,193,086	253,998	206,264	34,357	78,773	598,934			סה"כ

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

ה. סיכוני אשראי (המשך)

6. ביטוח משנה (המשך)

2. חשיפה לסיכוני אשראי של מבטחי משנה (המשך)

ליום 31 בדצמבר, 2022

חובות בפיגור		נכסי ביטוח משנה							סך פרמיות למבטחי משנה לשנת 2020		חברה מדרגת	דרוג מבטחי המשנה	אחרים
		ביטוח כללי											
בין חצי שנה לשנה	בין חצי שנה לשנה	סה"כ חשיפה (א)	פיקדונות מבטחי משנה	בביטוחי חובה וחבויות	בביטוח רכוש וחבויות	בביטוח חיים	יתרות בחובה (זכות) נטו (ב)	משנה לשנת 2020	חברה מדרגת	דרוג מבטחי המשנה	אחרים		
אלפי ש"ח													
-	-	306,814	155,984	309,537	33,573	38,568	16,692	64,428	149,702	S & P	AA	אחרים	
-	-	326,126	29,338	315,440	12,419	48,068	5,579	(26,042)	101,167	S & P	AA-	Swiss Reinsurance Co	
-	-	640,569	213,562	516,113	127,785	127,145	9,671	73,417	287,937	S & P	A	אחרים	
-	-	69,345	68,383	90,965	5,564	2,837	-	38,362	19,330	S & P	BBB+	אחרים	
-	-	1,342,854	467,267	1,232,055	179,341	216,618	31,942	150,165	558,136			סה"כ	

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

ה. סיכוני אשראי (המשך)

6. ביטוח משנה (המשך)

2. חשיפה לסיכוני אשראי של מבטחי משנה (המשך)

הערות

(א) סה"כ החשיפה למבטחי המשנה הינה: סך כל חלקם של מבטחי משנה בעתודות הביטוח ובתביעות התלויות, בניכוי הפיקדונות שנתקבלו ממבטחי המשנה כערבות להתחייבויותיהם ובתוספת (בניכוי) היתרות בחובה (בזכות) נטו.

(ב) הדירוג נקבע בעיקרו לפי חברת הדירוג S&P, במקרים מסוימים בהם לא ניתן דירוג למבטח המשנה על ידי S&P, נקבע הדירוג על ידי חברת דירוג AM-BEST והומר הדירוג לפי מפתח שנקבע בתקנות דרכי ההשקעה.

(ג) סך-כל החשיפה של מבטחי המשנה בחוזים היחסיים של החברה לסיכוני רעידת אדמה בשנת 2023 הינה 98.64 מיליארד ש"ח (לעומת 99 מיליארד ש"ח אשתקד). סך החשיפה בשייר של החברה הינה 24.3 מיליארד ש"ח (לעומת 24 מיליארד ש"ח). בהנחת הסתברות של נזק בשייר החברה בשיעור של 2.2% (MPL) סכום הנזק הצפוי עומד על כ- 534.4 מיליון ש"ח (לעומת 626 מיליון ש"ח אשתקד). החברה קונה הגנה בגובה של 535 מיליון ש"ח (לעומת 613 מיליון ש"ח אשתקד), 13 מיליון ש"ח יישארו עדיין כהשתתפות עצמית לרעידת אדמה וכ-3 מיליון ש"ח יישארו כהשתתפות עצמית לנזקי טבע למעט רעידת אדמה חלקו של מבטח המשנה המשמעותי יותר בחשיפה זו הינו 35%.

(ד) לא קיימים מבטחי משנה נוספים פרט לאלו אשר פורטו לעיל אשר החשיפה בגינם עולה על 35% מהחשיפה הכוללת של מבטחי משנה לרעידת אדמה או שהפרמיה בגינם עולה על 35% מסך הפרמיות לביטוח משנה בענפי הרכוש לשנת 2023.

(ה) לגבי הסכמים מיוחדים עם מבטחי משנה - ראה באור 20 ב'.

7. סיכונים גיאוגרפיים (*)

ליום 31 בדצמבר, 2023

ס"כ	נגזרים במונחי דלתא	סה"כ חשיפה מאזנית	השקעות אחרות (**)	נדל"ן להשקעה	תעודות סל וקרנות נאמנות	מניות	אגרות חוב קונצרניות	אגרות חוב ממשלתיות	ישראל
3,166,481	10,347	3,156,134	195,845	1,079,481	882	100,939	493,352	1,285,635	1,285,635
194,994	-	194,994	166,387	-	28,607	-	-	-	-
13,097	-	13,097	13,097	-	-	-	-	-	-
237,325	-	237,325	224,825	12,500	-	-	-	-	-
12,020	-	12,020	12,020	-	-	-	-	-	-
666,555	-	666,555	666,555	-	-	-	-	-	-
29,919	-	29,919	29,919	-	-	-	-	-	-
146,926	-	146,926	146,926	-	-	-	-	-	-
111,205	-	111,205	95,854	-	-	15,351	-	-	-
407,434	-	407,434	407,434	-	-	-	-	-	-
<u>4,985,956</u>	<u>10,347</u>	<u>4,975,609</u>	<u>1,958,862</u>	<u>1,091,981</u>	<u>29,489</u>	<u>116,290</u>	<u>493,352</u>	<u>1,285,635</u>	<u>1,285,635</u>

(*) הגילוי בבאור לא כולל נכסים עבור חוזים תלויי תשואה.
 (**) השקעות אחרות כוללות נכסי ביטוח משנה, מזומנים והשקעות פיננסיות אחרות שלא נכללו בטורים האחרים.

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)
7. סיכונים גאוגרפיים (המשך)

ליום 31 בדצמבר, 2022

סה"כ	נגזרים במונחי דלתא	סה"כ חשיפה מאזנית	השקעות (אחרות)**	נדל"ן להשקעה	תעודות סל וקרנות נאמנות	מניות	אגרות חוב קונצרניות	אגרות חוב ממשלתיות	
אלפי ש"ח									
2,939,562	14,294	2,925,268	311,559	943,606		87,989	404,095	1,178,019	ישראל
213,845	-	213,845	190,431	-	23,414	-	-	-	ארה"ב
19,709	-	19,709	19,709	-	-	-	-	-	בריטניה
286,216	-	286,216	272,216	14,000	-	-	-	-	גרמניה
23,363	-	23,363	23,363	-	-	-	-	-	סין
540,602	-	540,602	540,602	-	-	-	-	-	שוויץ
37,102	-	37,102	37,102	-	-	-	-	-	ברמודה
182,007	-	182,007	182,007	-	-	-	-	-	אירלנד
159,515	-	159,515	139,157	-	-	20,358	-	-	צרפת
337,696	-	337,696	337,696	-	-	-	-	-	אחר
<u>4,739,617</u>	<u>14,294</u>	<u>4,725,323</u>	<u>2,053,842</u>	<u>957,606</u>	<u>23,414</u>	<u>108,347</u>	<u>404,095</u>	<u>1,178,019</u>	סה"כ

(*) הגילויי בבאור לא כולל נכסים עבור חוזים תלויי תשואה.
(**) השקעות אחרות כוללות נכסי ביטוח משנה, מזומנים והשקעות פיננסיות אחרות שלא נכללו בטורים האחרים.

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

1. השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה

1. פירוט הרכב ההשקעות לפי בסיסי הצמדה

ליום 31 בדצמבר, 2023

פריטים לא פיננסים ואחרים	פריטים לא פיננסים ואחרים	במטבע חוץ או בהצמדה אליו (*)	בש"ח צמוד למדד	בש"ח לא צמוד	
סה"כ	סה"כ	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
1,721,203	-	677,204	-	1,043,999	מזומנים ושווי מזומנים
16,305,575	7,436,385	679,200	3,856,804	4,333,186	נכסים סחירים
2,877,539	2,329,538	30,722	407,174	110,105	נכסים בלתי סחירים
<u>20,904,317</u>	<u>9,765,923</u>	<u>1,387,126</u>	<u>4,263,978</u>	<u>5,487,290</u>	סך כל הנכסים

ליום 31 בדצמבר, 2022

פריטים לא פיננסים ואחרים	פריטים לא פיננסים ואחרים	במטבע חוץ או בהצמדה אליו (*)	בש"ח צמוד למדד	בש"ח לא צמוד	
סה"כ	סה"כ	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
1,477,678	-	356,562	-	1,121,116	מזומנים ושווי מזומנים
16,678,767	7,025,154	430,057	3,943,229	5,280,327	נכסים סחירים
2,640,019	1,930,524	-	557,778	151,717	נכסים בלתי סחירים
<u>20,796,464</u>	<u>8,955,678</u>	<u>786,619</u>	<u>4,501,007</u>	<u>6,553,160</u>	סך כל הנכסים

2. סיכון אשראי עבור נכסים בארץ

ליום 31 בדצמבר, 2023

דרוג מקומי (*)				
נמוך	מ-BBB	BBB	AA	
סה"כ (**)	או לא מדורג	עד A	ומעלה	
אלפי ש"ח				
5,975,402	-	-	5,975,402	אגרות חוב ממשלתיות
2,341,632	140,930	512,848	1,687,854	נכסי חוב אחרים - סחירים
512,106	50,164	62,680	399,262	נכסי חוב אחרים - בלתי סחירים
<u>8,829,140</u>	<u>191,094</u>	<u>575,528</u>	<u>8,062,518</u>	סך הכל נכסי חוב סחירים בארץ

(*) המקורות לרמת הדירוג בישראל הינן חברות הדירוג "מעלות" ו"מדרוג". נתוני חברת מדרוג הועברו לסמלי הדירוג לפי מקדמי המרה מקובלים. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

(**) הערך בספרים מהווה קירוב לסיכון האשראי המירבי. לפיכך, טור סה"כ מייצג סיכון אשראי מירבי.

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

1. השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

2. סיכון אשראי עבור נכסים בארץ (המשך)

ליום 31 בדצמבר, 2022

דרוג מקומי (*)

דרוג מקומי (*)			
נמוך			
מ-BBB			
סה"כ	או לא	BBB	AA
(**)	מדורג	עד A	ומעלה
אלפי ש"ח			
6,839,150	-	-	6,839,150
2,632,709	147,168	539,073	1,946,468
683,896	82,688	66,663	534,545
10,155,755	229,856	605,736	9,320,163

נכסי חוב בארץ

אגרות חוב ממשלתיות

נכסי חוב אחרים - סחירים

נכסי חוב אחרים - בלתי סחירים

סך הכל נכסי חוב סחירים בארץ

(* המקורות לרמת הדירוג בישראל הינן חברות הדירוג "מעלות" ו"מדורג". נתוני חברת מדרוג הועברו לסמלי הדירוג לפי מקדמי המרה מקובלים. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+. (** הערך בספרים מהווה קירוב לסיכון האשראי המירבי. לפיכך, טור סה"כ מייצג סיכון אשראי מירבי.

3. סיכון אשראי עבור נכסים בחו"ל

דרוג בינלאומי (*)

דרוג בינלאומי (*)				
ליום 31 בדצמבר 2023				
אלפי ש"ח				
סך הכל	נמוך			
	לא	מ-BBB	BBB	A ומעלה
(**)	מדורג			
588,052	-	106,420	97,458	384,174

סך הכל נכסי חוב בחו"ל

(* המקורות לרמת הדירוג בחו"ל הינם חברות הדירוג אשר אושרו על-ידי המפקח S&P, Mood's ו-Fitch. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+. (** הערך בספרים מהווה קירוב לסיכון האשראי המירבי. לפיכך, טור סה"כ מייצג סיכון אשראי מירבי.

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

1. השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

3. סיכון אשראי עבור נכסים בחו"ל (המשך)

דרוג בינלאומי (*)

ליום 31 בדצמבר 2022				
סך הכל (**)	לא מדורג	נמוך מ-BBB	BBB	A ומעלה
אלפי ש"ח				
157,874	-	64,875	80,758	12,241

סך הכל נכסי חוב בחו"ל

(*) המקורות לרמת הדירוג בחו"ל הינם חברות הדירוג אשר אושרו על-ידי המפקח S&P, Mood's ו-Fitch. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

(**) הערך בספרים מהווה קירוב לסיכון האשראי המירבי. לפיכך, טור סה"כ מייצג סיכון אשראי מירבי.

באור 33: - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

א. ההרכב:

ליום 31 בדצמבר, 2023

בעל
עניין
וצדדים
קשורים
אחרים
<u>אלפי ש"ח</u>
5,680

חייבים אחרים

באור 33 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

א. ההרכב: (המשך)

ליום 31 בדצמבר, 2022

בעל	
עניין	
וצדדים	
קשורים	
אחרים	
<u>אלפי ש"ח</u>	
5,197	חייבים אחרים

ב. עסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים:

בעלי עניין וצדדים קשורים אחרים			
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2021	2022	2023	
אלפי ש"ח			
1,137	1,279	882	פרמיות ברוטו (ראה סעיפים טו' (1), טו' (4) ו-טו' (5) להלן)
2,252	2,010	1,354	הכנסות מהשקעות (ראה סעיפים, יא', טו' (2), טו' (6) ו - טו' (8) להלן)
(16,020)	(16,897)	(17,122)	תביעות משולמות (ראה סעיפים ה, ט ו-י להלן)
(13,894)	(14,612)	(14,681)	הוצאות הנהלה וכלליות (ראה סעיפים ד', ו' (2), ח', ז' , ו-טו' (3) להלן)
(4,148)	(3,471)	(3,468)	עמלות משולמות (ראה סעיף יב' להלן)

ג. תגמולים והטבות לאנשי מפתח ניהוליים:

אנשי המפתח הניהוליים של החברה כוללים את חברי הדירקטוריון וחברי ההנהלה הבכירה.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2021		2022		2023	
מס' סכום	מס' אנשים	מס' סכום	מס' אנשים	מס' סכום	מס' אנשים
אלפי ש"ח		אלפי ש"ח		אלפי ש"ח	
5,696	8	6,032	8	6,101	8
290	2	273	2	255	2
<u>5,406</u>	<u>8</u>	<u>5,759</u>	<u>8</u>	<u>5,846</u>	<u>8</u>

הטבות לזמן קצר (*)

הטבות בגין פיטורין

(*) כולל שכר ל- 6 דירקטורים חיצוניים בשנת 2023 בעלות של 1,440 אלפי ש"ח, בשנת 2022 בעלות של 1,449 אלפי ש"ח ובשנת 2021 בעלות של 1,115 אלפי ש"ח.

חלק מפעילותה הכספית והביטוחית של החברה נערכת מול צדדים קשורים ובעלי עניין במהלך העסקים הרגיל ובמחירי שוק. יתרות שטרם נפרעו לתום השנה אינן מובטחות, אינן נושאות ריבית ויישובן יעשה במזומן. לא התקבלו או ניתנו כל ערבויות בגין סכומים לקבל או לשלם. לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2023 החברה לא רשמה כל הפרשה לחובות מסופקים בגין סכומים לקבל מצדדים קשורים.

באור 33: - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ד. תנאי העסקאות עם צדדים קשורים

1. אלי אלעזרא, יו"ר החברה

- ביום 12 באוקטובר, 2021 אישרה האסיפה הכללית של בעלי מניות החברה עדכון לתנאי העסקתו של מר אלעזרא בתפקידו כיו"ר דירקטוריון פעיל של החברה (ראה גם סעיף ט' להלן). להלן יובאו עיקרי תנאי העסקה:
- א. שכרו החודשי (ברוטו צמוד למדד) של מר אלעזרא הינו בסך של 155 אלפי ש"ח. כאשר העלות השנתית הכוללת של השכר לא תעלה על סכום של 2.5 מיליון ש"ח ותורכב מרכיב קבוע בלבד (לא כולל מס שכר) והכל בהתאם לקבוע בחוק תגמול נושאי משרה ולקבוע בתיקון בחוזר מדיניות תגמול. עלות זו אינה כוללת פיצויי פיטורים ותשלומים פנסיוניים.
- ב. הפרשה לביטוח מנהלים כמתחייב על-פי דין והפרשות לקרן השתלמות. ההפקדות בגין תגמולים וקרן השתלמות תעשנה על מלוא השכר.
- ג. החברה מעמידה לרשות מר אלעזרא רכב מקבוצת רישוי 7, כאשר כל ההוצאות האחזקה, השימוש בו והמס בגין שווי השימוש ברכב יגולם.
- ד. מר אלעזרא זכאי להחזר הוצאות שיוציא במסגרת ועבור עבודתו בחברה. לא נקבעה כל מגבלה על סכום החזר.
- ה. החברה תישא בהוצאות אחזקה ושימוש בטלפון בביתו של מר אלעזרא וטלפון נייד בו יעשה מר אלעזרא שימוש. המס בגין הטבות אלו מגולם אולם הגילום אינו מזכה את מר אלעזרא בהטבות סוציאליות.
- ו. מר אלעזרא זכאי ל-26 ימי חופשה בשנה ול-30 ימי מחלה בשנה, הניתנים כל אחד לצבירה עד למקסימום של 90 ימי חופשה או לפדיון, לפי שיקול דעתו של מר אלעזרא. כן יהיה זכאי מר אלעזרא ל-10 ימי הבראה בשנה על פי התעריף המקובל בחברה.
- ז. ביום 12 באוקטובר, 2021 אישרה האסיפה הכללית של בעלי מניות החברה עדכון לתנאי העסקתו של מר אלעזרא בתפקידו כיו"ר דירקטוריון פעיל של החברה. כל אחד מהצדדים רשאי להביא את ההסכם לידי סיום בהודעה מראש של 180 ימים.

2. מר שמעון מירון, מנכ"ל החברה

- ביום 1 באוגוסט, 2016, מונה מר שמעון מירון למנכ"ל החברה. בהתאם לתנאי העסקתו, כפי שאושרו על ידי האסיפה הכללית בחודש יולי 2016, זכאי מר מירון לשכר חודשי בסך של 78 אלפי ש"ח (ברוטו) תוך הצמדה רבעונית למדד המחירים לצרכן של חודש יוני 2016.
- החל מחודש דצמבר 2018 זכאי מר מירון למשכורת חודשית בסך של 100 אלפי ש"ח (ברוטו) בתוספת הצמדה רבעונית למדד המחירים לצרכן של חודש נובמבר 2018. כמו כן, זכאי מר מירון לרכיב משתנה עד לתקרת התגמול השנתית על פי חוק תגמול נושאי משרה. בנוסף זכאי מר מירון לזכויות נלוות ולתנאים כדלקמן:
- א. החברה תפריש ותפקיד מדי חודש לפוליסת ביטוח מנהלים וכן תפריש לקרן ההשתלמות (לעניין קרן ההשתלמות הפרשה נעשית על מלוא המשכורת ולא עד התקרה המוכרת לצרכי מס).
- ב. החברה תבטח את מר מירון, על חשבונה, בסכומים ששיעורם יהיה עד 2.5% מהשכר החודשי, בביטוח מפני אובדן כושר עבודה.
- ג. החברה תשלם למר מירון דמי אחזקת טלפון נייד ללא הגבלה.
- ד. מר שמעון מירון זכאי ל-23 ימי חופשה בשנה וכן ל-13 ימי הבראה.
- ה. נשיאה בעלויות רכב של 13 אלפי ש"ח בתוספת עלות המס בגין הוצאה זו, כאשר החברה נושאת בכל הוצאות האחזקה והשימוש ברכב.
- ו. מר מירון יהיה זכאי למענק שנתי בהתאם לרכיב המענק המשתנה הכלול במדיניות התגמול של החברה.
- ז. הסכם העסקתו של מר מירון אינו קצוב בזמן וכל אחד מהצדדים רשאי לסיימו בהודעה מראש של 180 יום.

באור 33: - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ד. תנאי העסקאות עם צדדים קשורים (המשך)

3. מר אור אלעזרא, בנו של מר אלי אלעזרא, מועסק על ידי החברה בתפקיד עוזר אישי ליו"ר הדירקטוריון החל מחודש יולי 2016. ביום 29 במרס 2020, אישר דירקטוריון החברה, לאחר שנתקבל אישור ועדת הביקורת, עדכון לתנאי העסקתו של מר אור אלעזרא, כך שהיקף משרתו הופחת להיקף משרה של 65%. לאחר השינוי עומד שכרו של מר אור אלעזרא על סך של כ-59,792 ש"ח לחודש (עלות מעביד). מר אור אלעזרא זכאי לרכב בשווי שימוש של עד 4,100 ש"ח או לנשיאה של החברה בעלויות רכב מקבוצת רישוי בדרגה האמורה, כאשר החברה תישא בכל הוצאות האחזקה והשימוש ברכב (למעט קנסות והוצאות אחרות עקב עבירות תנועה ו/או עבירות על חוקי עזר עירוניים). המס בגין שווי השימוש ברכב מגולם על ידי החברה. כמו כן, זכאי אור להפרשות לביטוח מנהלים או קרן פנסיה כמקובל לעובדים בחברה מדרגתו וכן הפרשה בשיעור של 7.5% לקרן השתלמות. ביום 26 במאי, 2022 אישר דירקטוריון החברה, לאחר אישור ועדת התגמול, מענק שנתי למר אור אלעזרא. המענק אושר על-פי מדיניות התגמול של החברה ובהתאם להחלטה לעיל, שהתקבלה בשנת 2019.

4. ביום 27 בנובמבר, 2018 אישר דירקטוריון החברה, לאחר אישורה של ועדת הביקורת, את העסקת מר אלעד אלעזרא, בנו של מר אלי אלעזרא, בתפקיד מנתח ומנהל נתוני ביג דאטה בתחום הדיגיטל החל מחודש ינואר 2019. במסגרת תנאי העסקתו, הועסק מר אלעד אלעזרא בהיקף משרה של 60% והיה זכאי לשכר חודשי על סך של 12,976 ש"ח (עלות מעביד). החל מחודש אוגוסט 2020, לאחר אישור דירקטוריון החברה וועדת הביקורת, מר אלעד אלעזרא ירכז את תחום הביג דאטה במחלקת השקעות בהיקף משרה נוסף של 40%, וזאת לצד היותו מנהל ביג דאטה במחלקת מערכות מידע, כך שיעבוד בחברה בהיקף משרה מלא. בהתאם, מר אלעד אלעזרא זכאי לשכר חודשי של 37,588 ש"ח (עלות מעביד). כמו כן, מר אלעד אלעזרא זכאי להפרשות פוליסת ביטוח מנהלים כמקובל לעובדים בחברה בדרגתו וכן להפרשה בשיעור של 7.5% לקרן השתלמות. בנוסף, מר אלעד אלעזרא יהיה זכאי ל-15 ימי חופשה ול-8 ימי הבראה בשנה. בנוסף, מר אלעד אלעזרא זכאי לתשלום חודשי בגין אחזקת רכב בסך של 2,740 ש"ח (ברוטו). ב-25 בינואר 2023, עודכן הדירקטוריון כי בנוסף על תפקידו של אלעד אלעזרא הוא ישמש כעוזר אישי של יו"ר הדירקטוריון ללא תוספת שכר.

5. ביום 25 באוגוסט, 2019, אישר דירקטוריון החברה, לאחר קבלת אישור ועדת הביקורת, עדכון שכר לגב' עדן שיראל, אחותו של מר אלי אלעזרא, יו"ר הדירקטוריון ובעל השליטה בחברה, אשר מועסקת על ידי החברה כרכזת שירות סוכנים משנת 2011 בהיקף משרה בשיעור של 38%. עדכון השכר בוצע במסגרת עדכוני שכר רוחביים אשר בוצעו לעובדי החברה, כך שלאחר העדכון שכרה של הגב' עדן שיראל עומד על סך של כ-6,443 ש"ח לחודש (במונחי עלות מעביד) בתוספת החזר נסיעות.

6. מר מאיר אלעזרא, אחיו של מר אלי אלעזרא, מועסק על ידי החברה כבקר תחום רכוש משנת 2007, במשרה מלאה. במסגרת תנאי העסקתו זכאי מר מאיר אלעזרא לביטוח מנהלים, קרן השתלמות, אחזקת טלפון נייד ורכב. נכון למועד הדיווח, עומד שכרו החודשי של מר מאיר אלעזרא על סך של 32,556 ש"ח (במונחי עלות מעביד).

7. ביום 27 במרס, 2022 אושרה העסקתה של הגב' אסנת אלעזרא, גיסתו של מר אלי אלעזרא, כסמנכ"לית משאבי אנוש במשרה מלאה, וזאת החל מחודש אפריל 2022. במסגרת תנאי העסקתה זכאית הגב' אסנת אלעזרא לביטוח מנהלים, קרן השתלמות, אחזקת טלפון נייד ורכב. נכון למועד זה, עומד שכרה החודשי על סך של 36,000 ש"ח (ברוטו).

ה. החברה מוכרת ללקוחותיה הרוכשים פוליסת ביטוח מסוג מקיף ו/או צד שלישי, שירותי רכב וגרירה מאת ממסי שרותי דרך וגרירה בע"מ שהינה חברה בת של אלבר ציי-רכב. היקף השירותים הנרכשים מממסי שרותי דרך וגרירה בע"מ עמדו בשנת 2023 על סך של כ-12.6 מיליון ש"ח. לאחר תאריך הדיווח, בחודש פברואר 2024, אישר דירקטוריון החברה, לאחר שוועדת הביקורת סיווגה את העסקה כלא חריגה, את חידוש ההתקשרות עם ממסי שרותי דרך וגרירה בע"מ לשנה נוספת. התקשרות החברה עם ממסי שרותי דרך וגרירה בע"מ החלה לראשונה בסוף שנת 2011 וכפופה לאישור מאושרת מחדש בכל שנה על ידי הדירקטוריון.

באור 33: - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

1. הסכמים הקשורים במרכז מסחרי אפרידר באשקלון

בתאריך 29 במרס, 2009 רכשה החברה מאפרידר החברה לשיכון ופיתוח ישראל בע"מ (להלן אפרידר), חברה בבעלות בעל השליטה בחברה ובעלת מניות בחברה, מרכז מסחרי בעיר אשקלון בדרך של הזרמת הון עצמי לחברה. ההזרמה האמורה בוצעה בדרך של העברה לחברה של מלוא זכויותיה של אפרידר בחברה הבת פנינת אפרידר, כהגדרתה בביאור 2 לעיל (לפרטים נוספים אודות הנכס האמור, ראה באור 7). בתאריך 29 במרס, 2009 נחתם הסכם בין פנינת אפרידר לאפרידר לפיו אפרידר תנהל את המרכז המסחרי החל מה- 1 לאפריל, 2009 עבור פנינת אפרידר. תקופת ההתקשרות הינה ל-12 חודשים, כשכל שנה יתחדש ההסכם מאליו למשך שנה. בחודש פברואר 2023, אישר הדירקטוריון את חידוש הסכם הניהול האמור לתקופה של 12 חודשים עם שתי אופציות בנות 12 חודשים כל אחת. דמי הניהול עומדים על סך של 9 ש"ח למ"ר בתוספת מדד ומע"מ לכל תקופת ההתקשרות. ההוצאה חודשית עומדת על סך של כ-44 אלף ש"ח לפני מע"מ.

החברה חוכרת מאלבר ציי-רכב (ר.צ.) בע"מ ("אלבר ציי-רכב"), חברה בבעלות מלאה של אלבר, וחברה בבעלות מלאה של בעל השליטה בחברה, כלי רכב מסוגים שונים. נכון למועד הדיווח, העמידה אלבר ציי רכב לחברה 77 כלי רכב מקבוצות רישוי שונות בתמורה כוללת חודשית בסך של כ-340 אלפי ש"ח בתוספת מע"מ. תקופת החכירה נקבעה ל-36 חודשים ומכסת הקילומטרים השנתית לכל כלי רכב נקבעה ל-30 אלפי ק"מ. היקף ההתקשרות עומד על סך של כ-4.1 מיליון ש"ח בתוספת מע"מ (2023), כ-3.9 מיליון ש"ח בתוספת מע"מ (2022), וכ-3.5 מיליון בתוספת מע"מ (2021).

2.

ח. ביטוח דירקטורים ונושאי משרה

ביום 19 יוני, 2023 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות, לאחר אישורם של ועדת התגמול ודירקטוריון החברה, רכישות פוליסות ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה של החברה (לרבות דירקטורים ונושאי משרה שהם בעל השליטה בחברה ו/או קרוביו ולרבות מנכ"ל החברה) לתקופה של 12 חודשים, לרבות רכישת פוליסת מטריה (שכבה נוספת). חלוקת הפרמיות של פוליסת המטריה אושרה על ידי ועדת הביקורת והדירקטוריון לפי תקנה 4(1) לתקנות החברות (הקלות בעסקאות עם בעלי עניין), התש"ס-2000, בהינתן, כי הפרמיה תחולק בין החברה וחברות הקבוצה בהתאם לקביעת יועצי הביטוח של החברות שתשתתפנה ברכישת הפוליסה. הסכום ששולם עבור שיפוי וביטוח נושאי המשרה בחברה:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2021	2022	2023
אלפי ש"ח		
141	430	506

עבור ביטוח דירקטורים ונושאי משרה

10. ביום 25 במאי, 2015 לאחר אישורה של ועדת הביקורת בחברה שסיווגה את ההתקשרות כהתקשרות שאיננה חריגה, התקשרה החברה עם מוטו פרטס בע"מ (להלן - מוטו פרטס), חברה בת אשר 75% ממניותיה מוחזקות ע"י של ממסי שרותי דרך וגרירה בע"מ (חברה בשליטת מר אלי אלעזרא, בשרשור, בעל השליטה בחברה) לאספקת חלקי חילוף למוסכי ההסדר עימם קשורה החברה. התקשרות עם מוטו פרטס, הינה במקביל להתקשרות קיימת של החברה עם צד שלישי שאינו קשור לחברה, אשר מעניק לחברה שירותים זהים לאלו המוענקים על ידי מוטו פרטס. היקף ההתקשרות בשנת 2023 עם מוטו פרטס עמד על סך של כ-1.5 מיליון ש"ח, בשנת 2022 - כ-2.7 מיליון ש"ח ובשנת 2021 - 3.1 מיליון ש"ח. תקופת ההסכם אינה מוגבלת בזמן וניתנת לסיום על ידי אחד מהצדדים בהודעה מוקדמת בת 30 ימים.

11. בחודש מאי 2015 נוספה לרשימת מוסכי ההסדר עימם קשורה החברה, רשת "מוסכי אקספרס" שבבעלות ממסי שרותי דרך וגרירה בע"מ. חברה בשליטת בעל השליטה בחברה באמצעות אלבר ציי-רכב בע"מ, (להלן - מוסכי אקספרס). ההתקשרות עם רשת מוסכי אקספרס הינה במקביל להתקשרות קיימת של החברה עם כ-80 מוסכי הסדר בפריסה ארצית ובתנאים דומים. היקף ההתקשרות בשנת 2023 עם מוסכי אקספרס עמד על סך של כ-2.3 מיליון ש"ח, בשנת 2021 - כ-2.5 מיליון ש"ח ובשנת 2020 - 2.5 מיליון ש"ח. תקופת ההסכם אינה מוגבלת בזמן וניתנת לסיום על ידי אחד מהצדדים בהודעה מוקדמת בת 30 ימים. בימים 21 במרס, ו-27 במרס 2022, אישרו ועדת הביקורת והדירקטוריון, בהתאמה את הארכת ההתקשרות.

באור 33: - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

יא. בחודשים יולי 2018 ומרס 2019 אישר דירקטוריון החברה השכרת שטח של כ-1,750 מ"ר במבנה שבבעלות החברה במרינה שבאשקלון, למרינה הול אשקלון בע"מ, חברה בבעלות ה"ה יחיאל אלעזרא ושי אלעזרא שהינם אחיו של מר אלי אלעזרא וכן לאחיינו דביר אלעזרא, לצורך הקמת אולם אירועים. החברה נשאה בעלות של עבודות ההתאמה בסך מקסימאלי של עד 6.5 מיליון ש"ח. מובהר כי התשלום בגין עבודות ההתאמה ישולמו ישירות לספקים. דמי השכירות ב-3 השנים הראשונות יהיו בשיעור של 10% מהמחזור, ללא בסיס. לאחר 3 שנים יעמדו דמי השכירות לפי הגבוה מבין 10% מהמחזור או 55 ש"ח למ"ר, לאחר 10 שנים הגבוה מבין 10% מהמחזור או 65 ש"ח למ"ר ולאחר 13 שנים 75 ש"ח למ"ר. בכל מקרה לא יפחתו דמי השכירות ודמי הניהול מסך של 20 אלפי ש"ח.

בימים 25 באוקטובר 2022 ו-30 באוקטובר 2022, אישרו ועדת הביקורת ודירקטוריון החברה, בהתאמה, לקבל את הצעת השוכרת מרינה הול בע"מ, תאגיד בבעלות קרוביו של מר אלי אלעזרא, בעל השליטה בחברה ויו"ר הדירקטוריון שלה, לקצר את תקופת השכירות בנוגע לנכס נדל"ן של החברה הממוקם באשקלון ("אולם האירועים") ולהביאה לסיום ביום 31 באוקטובר 2022.

יב. בחודש אוקטובר 2017 אישר הדירקטוריון, לאחר שוועדת הביקורת סיווגה את העסקה כלא חריגה, את התקשרות החברה עם אלבר סוכנות לביטוח כללי (2016) בע"מ ("סוכנות הביטוח") חברה בבעלות מלאה של אלבר ציי-רכב לשיווק פוליסות רכב. למועד זה זכאית סוכנות הביטוח לעמלה בשיעור של 12% בגין מכירת פוליסות ביטוח רכב.

ביום 21 במרס, 2021 אישר דירקטוריון החברה, לאחר שוועדת הביקורת סיווגה את העסקה כלא חריגה, את הרחבת פעילות החברה עם סוכנות ביטוח כך שתשווק את פוליסות רכב רכוש גם בענפים אחרים ופוליסות דירה.

בימים 19 בספטמבר 2022 ו-22 בספטמבר 2022, אישרו ועדת הביקורת ודירקטוריון החברה, בהתאמה, את הרחבת פעילות החברה עם סוכנות הביטוח, כך שתשווק גם פוליסות בתי עסק, רכב רכוש מעל 3.5 טון ורכב אחר.

היקף ההתקשרות בשנת 2023 עמד על סך של כ-3,468 אלפי ש"ח, בשנת 2022 - כ-3,471 אלפי ש"ח ובשנת 2021 - כ-4,148 אלפי ש"ח.

ג. לעניין הסדר המס בגין חלוקת דיבידנדים [ראה באור 30 ה'](#) לעיל.

יד. לעניין מכירת זכויות החכירה של החברה בחלק ממגרש 17, [ראה באור 8 ב'](#) 3.

טו. במהלך השנה ביצעה החברה עסקאות זניחות עם בעל השליטה בה או שלבעל השליטה בה היה עניין באישורן, בעלות סוגים ומאפיינים כמפורט בנוהל עסקאות זניחות. עסקאות אלה כללו את ההתקשרויות הבאות:

(1) התקשרות עם ממסי שרותי דרך וגרירה בע"מ לרכישת פוליסות מסוג ביטוח רכב חובה ומסוג ביטוח רכב מקיף בעבור צי המשאיות שבבעלות ממסי שרותי דרך וגרירה בע"מ. החל משנת 2023 הוחלט שלא לחדש התקשרות זו.

(2) השכרת שטחים מסחריים ומשרדיים לאלבר בבניין גב ים שבבעלות החברה בעלות שנתית בסך של 1,354 אלפי ש"ח בשנת 2023, 1,276 אלפי ש"ח בשנת 2022 ו-1,075 אלפי ש"ח בשנת 2021.

(3) אישור תקציב תרומות לקרן אלעזרא לשנים 2022, 2023 ו-2021 בסך של 275 אלף ש"ח כל אחת.

(4) התקשרות עם אפרידר לרכישת פוליסות ביטוח עסקים וחבויות בעלות של כ-198 אלפי ש"ח לשנת 2023, בסך של כ-543 אלפי ש"ח לשנת 2022 ובסך של כ-151 אלפי ש"ח לשנת 2021.

(5) התקשרות עם אלבר לרכישת פוליסות ביטוח עסקים בעלות שנתית בסך של כ-669 אלפי ש"ח בשנת 2023, בסך של כ-576 אלפי ש"ח בשנת 2022 ובסך של כ-648 אלפי ש"ח בשנת 2021.

(6) בחודש יולי 2018 אישר הדירקטוריון, לאחר שוועדת הביקורת סיווגה את העסקה כזניחה, השכרת אולם התצוגה ומגרש בנכס החברה באשדוד לחברת אלבר. דמי השכירות באולם תצוגה יעמדו על 100 ש"ח למ"ר וכן ישולמו דמי ניהול בס 10 ש"ח למ"ר לחברה. דמי השכירות בגין המגרש יעמדו על 2,000 ש"ח לחודש. תקופת ההתקשרות הינה לשש שנים ללא אפשרות יציאה מתוכן תהיה אלבר זכאית לגרייס של שנה בתשלום דמי השכירות בלבד.

(7) בחודש ינואר 2019 אישר הדירקטוריון, קידום תב"ע משותפת בנכס אשדוד עם חברת אלבר. על החברה לשלם לאדריכל המלווה בגין חלקה היחסי של החברה עד 300 אלפי ש"ח מתוך 400 אלפי ש"ח כאשר אלבר נושאת ביתרה.

(8) בחודש אוגוסט 2022, לאחר שהוועדה לצדדים קשורים של החברה סיווגה את העסקה כזניחה, אישרה הוועדה כאמור עסקת שכירות בין החברה לבין אפרידר לשכירת שטח של 136.5 מ"ר ברוטו המצוי בקומה 5 בבניין הכשרה בחולון ("השטח המושכר"). בגין השטח המושכר תשלם אפרידר סך של 85 ש"ח למ"ר (בגמר מלא), דהיינו תשלום דמי שכירות חודשיים בסך של 11,603 ש"ח בתוספת מע"מ, וכן דמי ניהול בסך של 17 ש"ח למ"ר.

באור 33: - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

טז. ביום 31 במאי 2023, דיווחה החברה כי מר דודו סלמה חדל לכהן בתפקידו כסמנכ"ל הכספים של החברה. ביום 30 באוגוסט 2023, דיווחה החברה על מינויו של רו"ח בארי כספי לתפקיד סמנכ"ל הכספים של החברה החל מיום 1 בדצמבר 2023 בכפוף לאי התנגדות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון.

באור 34: התחייבויות תלויות

א. תובענות ייצוגיות - בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות

בשנים האחרונות ניכר גידול משמעותי בהיקף ההליכים הייצוגיים המוגשים נגד החברה, זאת כחלק מגידול כללי של בקשות לאישור תובענות כייצוגיות בכלל וכחלק מגידול בבקשות מסוג זה כנגד חברות העוסקות בתחומי העיסוק של החברה, זאת בין היתר בשל חקיקתו של חוק תובענות ייצוגיות, תשס"ו-2006 ("חוק תובענות ייצוגיות"). מגמה זו מגדילה באופן מהותי את פוטנציאל החשיפה של החברה להפסדים במקרה של קבלת אישור לתובענה ייצוגית כנגד החברה. ההליכים הייצוגיים, מצויים בשלבים שונים של הבירור המשפטי, החל משלב בירור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית ועד לשלב שבו התובענה אושרה כייצוגית והיא מתבררת ככזו. חלק מההליכים הייצוגיים מצויים בהליכי ערעור.

בהליכים משפטיים או בבקשות לאישור תובענה כייצוגית אשר בהם, להערכת ההנהלה, המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטיות שקיבלה, יותר סביר מאשר לא ("more likely than not" - דהיינו הסתברות העולה על 50%), כי טענות התביעה תתקבלנה וההליך יתקבל (או במקרה של בקשה לאישור תובענה כייצוגית, יאשר בית המשפט את אישורה כייצוגית), נכללו בדוחות הכספיים הפרשות לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי החברה.

בבקשות לאישור תובענות אשר אושרו כייצוגיות על ידי בית המשפט, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי החברה, אם, לאור הערכת ההנהלה המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטיות שקיבלה, יותר סביר מאשר לא ("more likely than not") שטענות התביעה במסגרת התביעה לגופה תתקבלנה במסגרת ניהול התובענה כתובענה ייצוגית. במקרה בו אושרה תביעה כייצוגית על ידי בית המשפט והוגש ערעור על ידי התובע בו הוא עותר להרחיב את פסק הדין שניתן, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי החברה בערעור, אם לאור הערכת ההנהלה, המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטיות שקיבלה, יותר סביר מאשר לא ("more likely than not") שטענות התביעה בערעור תתקבלנה.

במקרים בהם במסגרת ניהול ההליכים קיימת נכונות להגיע לפשרה, נכללה הפרשה בגובה הנכונות לפשרה, וזאת אף אם מדובר במקרה אשר לפי הפירוט האמור לעיל לא הייתה נכללת הפרשה בדוחות הכספיים אלמלא הפרשה או הנכונות לפשרה. במקרים בהם לפי הפירוט האמור לעיל נדרשת הפרשה בדוחות הכספיים ויש נכונות לפשרה, נכללה הפרשה בדוחות לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי החברה או סכום הנכונות לפשרה, לפי הגבוה מבניהם. במקרים בהם אושר הסדר פשרה, נכללה בדוחות הפרשה בגובה הערכת החברה לגובה הסדר הפרשה.

בהליכים משפטיים (או בבקשות לאישור תובענה) אשר בהם, להערכת ההנהלה, המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטיות שקיבלה, לא חל האמור לעיל, וכן בהליכים משפטיים (או בבקשות לאישור תובענה כייצוגית) הנמצאים בשלבים ראשוניים ולא ניתן להעריך את סיכויי התביעה, לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים.

להערכת ההנהלה, המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטיות שקיבלה, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, במקום בו נדרשו הפרשות, לכיסוי החשיפה המוערכת על-ידי החברה או הפרשה בגובה נכונות החברה לפשרה, לפי העניין.

להלן פרוט הבקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות:

1. בקשה לאישור תובענה כייצוגית אשר הוגשה נגד החברה ונגד חברות ביטוח נוספות (להלן: "המשיבות"), ביום 13 ביוני, 2012. סכום התביעה הקבוצתית הינו על סך של כ-37 מיליון ש"ח. עניינה של התובענה בטענה כי המשיבות גובות סכומי כסף העולים לעיתים כדי שיעור נכבד מן הפרמיה המשולמת על ידי המבוטחים והקרויים "גורם פוליסה" ו/או "דמי ניהול אחרים"

א. תובענות ייצוגיות - בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

1. המשך

"גורם פוליסה"). לטענת התובעת הייצוגית, אמנם במסגרת חוזרי הממונה הותר לחברות הביטוח לגבות "גורם פוליסה" בפוליסות לביטוח חיים, בכפוף למספר מגבלות, אלא שזהו תנאי הכרחי אך לא מספיק ולצורך גביית "גורם פוליסה" נדרשת גם הסכמה חוזית. הקבוצה אותה מבקשת לייצג התובעת הינה כל מי שהוא ו/או שהיה מבוטח של המשיבה ושנגבה ממנו סכום כלשהו כ"גורם פוליסה" ו/או כעמלה זהה בשם אחר. התובעת עותרת לסעד של תשלום סכום הפיצוי/ השבה השווה לסכום גורם הפוליסה שנגבה מחברי הקבוצה בפועל, בצירוף התשואה שנמנעה מהם ביחס לסכום זה. כמו כן, עותרת התובעת למתן צו עשה המורה לחברה לשנות את דרך פעולתה בכל הקשור בגביית גורם פוליסה ולתשלום גמול לתובעת ושכר טרחה לבאי כוחה.

ביום 21 בנובמבר, 2016 ניתנה החלטת בית משפט בבקשה לאישור התובענה כייצוגיות במסגרתה נקבע כי יש מקום לאשר באופן חלקי את ניהול התובענה כייצוגית. בית המשפט הגדיר את חברי הקבוצה: "מבוטחים של כל אחת מחברות הביטוח בפוליסות ביטוח חיים משולבות חיסכון שנערכו בין השנים 2003-1992 (פוליסות המכוננות בשמות שונים כגון "עדיף", "מיטב", "יותר", "עדי", "מעולה" וכיו"ב), אשר החיסכון שנצבר לטובתם נפגע בשל גביית "גורם הפוליסה". עילת התביעה אותה אישר בית המשפט הינה הפרת פוליסת הביטוח בשל גבייה ללא בסיס משפטי של עמלת "גורם פוליסה" באופן שפגע בחיסכון שנצבר לטובת המבוטח החל משבע שנים קודם להגשת התובענה – היינו: ביחס לחברה החל מיום 13 ביוני, 2005. בית המשפט אישר לתבוע את הסעדים הבאים: תיקון ההפרה על דרך של עדכון החיסכון הצבור לטובת המבוטח בסכום החיסכון הנוסף שהיה נצבר לטובתו אילו לא היה נגבה גורם הפוליסה או פיצוי המבוטח בסכום האמור, וכן הפסקת גביית גורם הפוליסה מעתה ואילך.

ביום 5 במרס, 2017 הגישו התובעים בקשה לאיחוד הדיון בתיק יחד עם תיקים שהוגשו כנגד ארבע חברות ביטוח נוספות (הראל, כלל, מגדל ומנורה) באותו נושא. בקשה זו התקבלה ונקבע כי כל התיקים, לרבות התיק כנגד החברה, יאוחדו וידונו בפני השופטת מיכל נדב יחד עם התיק המתנהל נגד הפניקס.

ביום 16 במאי, 2017 הגישו הנתבעות (כולל החברה), כל אחת בנפרד, בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון על ההחלטה לאשר באופן חלקי את התובענה כייצוגית, וכן כי ההליכים בבית המשפט המחוזי יותלו עד להשלמת ההליכים בבקשת רשות הערעור בעליון. בית המשפט העליון נעתר לבקשה והורה על התליית ההליכים בבית המשפט המחוזי עד למתן החלטה אחרת.

ביום 3 בספטמבר, 2018 הגיש היועץ המשפטי לממשלה את עמדתו לבית המשפט העליון, אשר חוזרת בעיקרה על עמדתו כפי שהוגשה לבית המשפט המחוזי.

ביום 6 בפברואר, 2019 התקיים דיון בבקשת רשות הערעור בבית המשפט העליון, במסגרתו הציע בית המשפט כי בקשות הערעור תמחקנה וכי כל הטיועונים, לרבות הזכות להגיש ערעור בתום הדיון המחוזי, ישמרו לצדדים. החברה קיבלה את המלצת בית המשפט והודיעה על משיכת בקשת רשות הערעור. בנסיבות אלו, ימשך הדיון בתובענה לגופה בבית המשפט המחוזי. כתב תביעה כנגד כל החברות הוגש לבית המשפט המחוזי וכתבי הגנה מטעם החברות הוגשו גם כן. הצדדים הגישו גם את ראיותיהם. בשלב זה, הצדדים פנו בהסכמה להליך גישור. ביום 6 ביולי, 2020 התקיים דיון קדם משפט בתיק, במסגרתו הורה בית המשפט ליועץ המשפט להתייחס להצעת הפשרה הנרקמת בין הצדדים. בנוסף, בית המשפט הורה לנתבעות להגיש את הצעת הסדר הגישור, תוך מתן הסבר מדוע יש בראיות החדשות לשנות מהותית את פני התביעה, וזאת עד ליום 8 בדצמבר, 2020. במקביל, ביקש המגשר מהמדינה ליטול חלק בהליך הגישור, אך זו סירבה והציעה במקום להעביר את הסדר הפשרה לבחינת הגורמים הרלוונטיים במדינה, וזאת בטרם יוגש לאישור ביהמ"ש. ביום 7 בפברואר, 2021 התקיימה ישיבה מקדמית שבה הציגו ב"כ הנתבעות את המתווה העקרוני של ההסדר שגובש במסגרת הגישור. בית המשפט ביקש לקבל את התייחסות המדינה וכן את ההסדר המגובש. ביום 22 בספטמבר, 2022 התקיים דיון בתיק, במסגרתו הביע בית המשפט את דעתו לגבי הסדר פשרה ובהמשך לכך אף ניתנה החלטה בכתב ביום 23 בספטמבר, 2022.

א. תובענות ייצוגיות - בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

1. המשך

ביום 20 ביוני, 2023 הוגשה בקשה לאישור הסדר פשרה לבימ"ש אשר עיקריה הינם: השבה לחברי הקבוצה של כ-42% מסך גביית גורם הפוליסה, שלפי הנטען הייתה אמורה להיות מועברת לחיסכון ולא הועברה, החל משבע שנים לפני הגשת בקשת האישור ועד מועד הפחתת גביית גורם הפוליסה. ביחס לתקופה שעד סוף 2012 לסכומי ההשבה יתווספו תשואות, וביחס לתקופה שהחל מתחילת 2013 ואילך שערך סכומי ההשבה ייעשה בהתאם להחלטת בימ"ש. הפחתת הגבייה העתידית בגין גורם פוליסה בשיעור של 50% מסך גורם הפוליסה (גביה של 50% בלבד) החל ממועד שלא יהיה מאוחר מ-150 יום לאחר המועד הקובע (כהגדרתו בהסדרי הפשרה) ואילך. הפחתת הגביה תתבצע בדרך של הקטנת גורם הפוליסה שנגבה בשיעור של 50% מסך גורם הפוליסה שהיה נגבה לולא היתה מבוצעת ההפחתה. ימונה מפקח לצורך בדיקת יישום הסדרי הפשרה.

ביום 10 ביולי, 2023 נתן ביהמ"ש החלטה המורה על פרסום בשני עיתונים יומיים, והפרסום נעשה. כמו כן, הורה ביהמ"ש על עדכון היועצת המשפטית לממשלה והמפקח על הביטוח, והדבר נעשה. ביום 23 ביולי, 2023 הגישה הפרקליטות בשם המדינה בקשת אורכה למתן עמדתה עד ליום 15 בינואר, 2024. ביום 23 ביולי, 2023 נעתר ביהמ"ש לבקשת האורכה של המדינה וקבע לתז"פ ליום 16 בינואר, 2024. לבקשת המדינה נתנה אורכה נוספת עד ליום 18 באפריל, 2024.

2.

בקשה לאישור תובענה כייצוגית אשר הוגשה כנגד החברה ביום 7 בספטמבר, 2016. סכום התביעה הקבוצתית מוערך בסכום של 8,100,000 ש"ח. עניינה של התובענה בטענה בדבר גביית הוצאות ניהול השקעות ללא הסכמה מפורשת על כך במסגרת הפוליסה (הגביה של הוצאות ניהול אינה מנוגדת לדין והטענה היא כי לא הייתה הסכמה חוזית על-פי הפוליסה המתירה גביה של הוצאות אלו); כי החברה הציגה כביכול מצגי שווא, לפיהם העלות היחידה שיש לחוסכים היא דמי ניהול; וכי החברה לא גילתה ללקוחותיה במסגרת הדוחות האישיים ששלחה כי נוכח הוצאות ניהול השקעות, וזאת עד לדוחות החל משנת 2014. הקבוצה אותה מעוניינת לייצג התובעת היא כל בעלי פוליסת חסכון "Best Invest אישי" של המשיבה בהווה ובשבע השנים שקדמו למועד הגשת הבקשה. ביום 14 ביוני, 2018 הגישו הצדדים בהליך הנ"ל - יחד עם הצדדים בהליכים נוספים המתנהלים נגד חברות ביטוח אחרות באותו נושא - בקשה לאישור הסדר דיוני, לפיו תצורף עמדת המאסדר - שהוגשה במסגרת הליכים המתנהלים באותה עילה בבתי הדין לעבודה - כראיה בתיק. בית המשפט נעתר לבקשה. ביום 31 במאי, 2019 ניתנה החלטה המאשרת את התובענה כייצוגית. ביום 15 ביולי, 2019 הגישו הנתבעות בקשה להארכת מועד להגשת כתב הגנה והתליית ההליך עד להחלטה בבקשת רשות ערעור. בהתאם להחלטת בית המשפט, בשלב זה מוארך המועד להגשת כתב הגנה עד להחלטה אחרת. ביום 26 בספטמבר, 2019 הגישה החברה בקשת רשות ערעור על החלטה המאשרת את התובענה כייצוגית לבית המשפט העליון. ביום 3 בנובמבר, 2019 קבע בית המשפט העליון כי הבקשה לרשות ערעור מצריכה תשובה; וכי גם היועץ המשפטי לממשלה מתבקש להגיש את עמדתו בכתב בעניין. ביום 13 באוגוסט, 2020 הודיע היועץ המשפטי לממשלה על התייצבותו בהליך בקשת רשות הערעור וכן הגיש את עמדתו, לפיה יש לקבל את בקשת רשות הערעור והערעור לגופו ולהורות על דחיית בקשות האישור כתובענות ייצוגיות. ביום 13 בספטמבר, 2020 הוגשה בקשה להצטרף להליך מטעם עמיתים בקופות גמל שהגישו בקשות לאישור תובענות ייצוגיות בהליכים אחרים בעניין הוצאות ישירות, אשר תלויות ועומדות בבית הדין האזורי לעבודה בתל אביב. ביום 6 באוקטובר, 2020 בית המשפט העליון קיבל את בקשת ההצטרפות והתיר לעמיתים להגיש תגובה לעמדת היועץ המשפטי לממשלה.

ביום 28 ביוני, 2021 פורסם דו"ח ביניים של הועדה המייעצת לממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בנושא בחינת ההוצאות הישירות ("דוח הביניים", ר"הוועדה", בהתאמה). ביום 7 ביולי, 2021 היועץ המשפטי לממשלה הגיש את דו"ח הביניים של הממונה לבית המשפט וביקש להגיש

באור 34: התחייבויות תלויות (המשך)

א. תובענות ייצוגיות - בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

2. המשך

עמדה ביחס לדו"ח. בהחלטת בית המשפט מיום 17 בנובמבר, 2021, נקבעו מועדים להגשת עמדות מטעם היועץ המשפטי לממשלה, המבקשות, המשיבים והעמיתים שהצטרפו להליך, לאחר פרסום הדוח הסופי של הוועדה. ביום 24 בנובמבר, 2021, פורסם הדוח הסופי של הוועדה; וביום 2 בינואר, 2022 הגיש היועץ המשפטי לממשלה את התייחסותו לדוח הסופי והודיע כי הוא עומד על עמדתו שהוגשה בהליך, לפיה דין בקשת רשות הערעור (והערעור לגופו) - להתקבל. ביום 2 בפברואר, 2022 הוגשה תגובת הצדדים להתייחסות היועץ המשפטי לממשלה.

ביום 8 בפברואר, 2022 הגישו המבקשות בקשה למחיקת תגובת המבקשים להצטרף להליך. ביום 10 בפברואר, 2022 בית המשפט העליון הוציא מלפניו החלטה לפיה הבקשה נדחת. נתנה למבקשות אפשרות להגיש טיעון משלים שלא יעלה על 3 עמודים עד ליום 20 בפברואר, 2022.

ביום 10 באפריל, 2022 פרסמה רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון טיוטת תקנות חדשות בנושא ההוצאות הישירות. ביום 24 באפריל, 2022 התיר בית המשפט העליון לחברות הביטוח להגיש את טיוטת התקנות החדשה בנושא הוצאות ישירות שפרסם המאסדר; וביום 8 במאי, 2022 גם הצדדים האחרים הגישו את התייחסותם למסמך. ביום 16 באוגוסט, 2022 ועדת הכספים של הכנסת אישרה את הנוסח הסופי של התקנות; וביום 15 בספטמבר, 2022 הגישו המבקשות לבית המשפט הודעת עדכון על כך. המצטרפים להליך הגישו התייחסותם להודעת העדכון ביום 19 באוקטובר, 2022.

ביום 22 ביוני, 2023 ניתן פסק דין שקיבל את בקשת רשות הערעור ודחה את בקשת האישור.

3.

בקשה לאישור תובענה כייצוגית אשר הוגשה כנגד החברה ביום 13 בנובמבר, 2016. עניינה של התובענה בטענה כי החברה מפרה כביכול התחייבויותיה במסגרת פוליסות לביטוח מנהלים הכוללות גם כיסוי לאובדן כושר עבודה, באופן כזה שהחברה, בין היתר, מסיטה כספי מבוטחים וגורעת כספים ביתר מתוך רכיבי הגמל והפיצויים המופרשים על-ידי המבוטחים לטובת רכיב אובדן כושר עבודה, ובכך מקטינה לכאורה את הסכומים הנצברים עבור המבוטחים כפנסיה (גמל ופיצויים) ומגדילה את הפרמיות הנגבות על-ידיה עבור רכיב אובדן כושר עבודה, וזאת בניגוד לדין ולתנאי פוליסת הביטוח. הקבוצה אותה מבקשות התובעות לייצג כוללת "כל מבוטח בעל פוליסת ביטוח מנהלים וכן ביטוח אובדן כושר עבודה, החל משנת 2015".

בין הצדדים התנהלו מגעים אשר הבשילו לחתימה על בקשת הסתלקות, לפיה בקשת האישור תימחק בכפוף להתחייבות החברה לתיקון המגבלה הטכנולוגית בעטיה נוצרה אי-ההתאמה הרישומית באותן פוליסות, ותשלם סך של 280,000 ש"ח כגמול ושכ"ט למבקשות ובאי כוחן ("בקשת ההסתלקות"). ביום 13 בפברואר, 2018 הגישו המבקשות את בקשת ההסתלקות לבית הדין. ביום 21 באוקטובר, 2018 הוגשה עמדתו של היועץ המשפטי לממשלה, במסגרתה התנגד היועץ המשפטי לממשלה לאישור בקשת ההסתלקות והמליץ על מינוי בודק חיצוני.

ביום 31 בדצמבר, 2018 הגישו הצדדים בקשה לאישור הסדר פשרה, אשר כללה גם תגובה לעמדת היועץ המשפטי לממשלה. ביום 26 בפברואר, 2019 הגישו הצדדים בקשה מתוקנת לאישור הסדר פשרה. ביום 14 באוגוסט, 2019 הוגשה עמדת היועץ המשפטי לממשלה, המתנגדת להסדר הפשרה המתוקן.

ביום 2 באוקטובר, 2019 התקיים דיון בתיק, במסגרתו הודיעו הצדדים על משיכת הסדר הפשרה, נוכח עמדתו של היועץ המשפטי לממשלה. ביום 15 בינואר, 2020 הגישו הצדדים בקשה לאישור הסדר דיוני ("ההסדר הדיוני"), לפיה בקשת האישור תתקבל ובית הדין יאשר את ניהול התובענה כייצוגית, וזאת על מנת להביא לסיום ההליכים המשפטיים בתיק ועל מנת לסלול את הדרך לאישור הסדר פשרה שיובא בהמשך לאישורו של בית הדין. ביום 21 בינואר, 2020 נתן בית הדין האזורי לעבודה בתל אביב תוקף של החלטה להסדר הדיוני והתובענה אושרה כייצוגית. בהתאם, בית המשפט מינה מומחה מטעמו לבחינת השאלות שבמוקד ההסדר הדיוני. ביום 5 במרס, 2020 ניתנה החלטה לפיה על החברה להגיש כתב הגנה תוך 45 ימים, וזאת ככל שהצדדים לא יגיעו לפשרה.

א. תובענות ייצוגיות - בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

3. המשך

ביום 14 במרס, 2021 הגישו התובעות הודעה, אליה צורף דוח ביניים מטעם המומחה שמונה ע"י ביהמ"ש ("דוח הביניים"), וביקשו שהות נוספת של כ-30 ימים על מנת ללמוד את השלכות הדוח ולגבש עמדה ביחס אליו.

ביום 17 ביוני, 2021 הגישו התובעות בקשה לחידוש ההליך, בה קבלו על אופן ביצוע הבדיקה על-ידי המומחה ועל חלק ממסקנותיו בדוח הביניים ("בקשת החידוש"). ביום 15 ביולי, 2021 הגישה החברה תשובה לבקשת החידוש. בהחלטה מיום 16 באוקטובר, 2021 חודש ההליך ונקבע כי על החברה להגיש כתב הגנה. ביום 12 בינואר, 2022 הגישה החברה כתב הגנה. לאחר הגשתו פנו הצדדים להידבר מחוץ לכותלי בית המשפט.

ביום 31 בינואר, 2023 העביר המומחה לצדדים דוח בודק סופי ("דוח הבודק"), לפיו נמצא כי החברה השיבה לחברי הקבוצה סכום מצטבר של 5,989,650 ש"ח, ובשים לב להשבה זו קיימת התאמה בין הפרשות המעסיק לבין זקיפת הסכומים לרכיבי הביטוח וחיסכון בפוליסות של חברי הקבוצה עד ליום 30 בספטמבר, 2022 (תום תקופת הבדיקה); וכי מערכת התפעול של הראל של חברה לביטוח בע"מ ("הראל"), עימה התקשרה החברה למתן שירותי תפעול לתיק הפנסיוני של הנתבעת ופוליסות פרט משולבות החיסכון ופוליסות מסוג אובדן כושר עבודה, מספקת את המענה הנדרש בתפעול הפוליסות לצורך התאמות בין הפרשות המעסיק לזקיפת הסכומים בפוליסות בהתאם להסכמי ההטבות.

ביום 14 בפברואר, 2023 הגישו הצדדים לבית הדין בקשה לאישור הסדר פשרה, אליה צורף דוח הבודק, במסגרתה עתרו לאשר את הסדר הפשרה הכולל השבה מלאה לכלל חברי הקבוצה, לפי דוח הבודק, ולפיכך לסיים את התובענה באופן שייצר מעשה בי-דין ביחס לחברי הקבוצה אשר הוגדרה במסגרת הבקשה לאישור הסדר הפשרה, כדלקמן: "כל מבוטח אצל הנתבעת בעל פוליסת ביטוח מנהלים וכן ביטוח אובדן כושר עבודה, ביחס להפקדות שבוצעו לפוליסה החל מיום 1 בינואר, 2015 ועד ליום 30 בספטמבר, 2022." ("הסדר הפשרה").

בהחלטתו מיום 1 במרס, 2023 בית הדין קבע כי לא מצא טעם לדחות את הסדר הפשרה על הסף, והורה על פרסום מודעה בעיתונים בדבר הסדר הפשרה ועל המצאתו ליועמ"ש.

ביום 9 ביוני, 2023 הוגשה עמדת היועמ"ש, במסגרתה היועמ"ש לא התנגד להסדר הפשרה אלא העיר מספר הערות, ובהן בקשה להבהרה בקשר להשבת סכומים לבעלי פוליסות שבוטלו או פוליסות שבהן המבוטח הגיע לגיל פרישה במהלך התקופה הקובעת והמבוטח כבר החל לקבל גימלה ("פוליסות מבוטלות").

ביום 12 ביוני, 2023 הגישו הצדדים תגובה לעמדת היועמ"ש, בה הבהירו כי לא בוצעה השבה לבעלי פוליסות מבוטלות, וכי הסכום המצטבר בעניינם עומד על 137,862 ש"ח.

בפסק דינו מיום 25 ביוני, 2023 בית המשפט אישר את הסדר הפשרה באופן שייצר מעשה בי-דין ביחס לכלל חברי הקבוצה, והורה על השבת הכספים לבעלי הפוליסות המבוטלות שסכום ההשבה לגביהם גבוה מ-100 ש"ח, כאשר יתרת הסכום תועבר לקרן תובענות ייצוגיות.

4.

בקשה לאישור תובענה כייצוגית אשר הוגשה כנגד החברה ביום 22 בינואר, 2017. סכום התובענה מוערך בסך של 12,250,000 ש"ח. עניינה של הבקשה לאישור בטענת המבקשים לגביית יתר מן המבוטחים והפרת חובותיהן המוגברות של חברות ביטוח כלפי מבוטחיהן, בכל הנוגע לאפשרות עדכון הגיל ו/או וותק הנהיגה בעת חציית מדרגת גיל ו/או וותק נהיגה המזכה אותם בהפחתה בפרמיית הביטוח. לשיטת המבקשים, הגדרת הקבוצה כוללת את מבוטחי החברה בביטוח רכב חובה, מקיף וצד ג', בתקופה שתחילתה שבע שנים קודם להגשת התובענה ועד למתן פסק דין, אשר הגיעו במהלך תקופת הביטוח למדרגת הגיל ו/או וותק הנהיגה המזכה בהפחתת דמי הביטוח, ואשר לא קיבלו מאת החברה את ההפחתה. ביום 22 ביוני, 2017 התקיים דיון קדם משפט יחד עם תביעות נוספות שהוגשו כנגד חברות ביטוח אחרות באותו נושא. בית המשפט קבע כי נכון לשלב זה של ההליך, כלל התביעות העוסקות בפרקטיקת מעבר גיל ידונו במאוחד. ביום 28 במאי, 2019 התקיים דיון קדם משפט בתיק, במסגרתו נקבע כי על המשיבות להגיש תשובה בכתב לשאלת בית המשפט (תשובה הוגשה ביום 10 ביולי, 2019).

א. תובענות ייצוגיות - בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)
4. המשך

ביום 3 במרס, 2022 הגישו המבקשים הודעת עדכון לבית המשפט, לפיה ביום 16 בפברואר, 2022 ניתן פסק דין בת"צ ליטבינוב נ' כלל ("עניין ליטבינוב"), העוסק באותן שאלות משפטיות, במסגרתו נדחתה התובענה הייצוגית שם וכי כוונת המבקש שם להגיש ערעור לבית המשפט העליון על פסק הדין. על כן, במסגרת ההודעה ביקשו המבקשים לעכב את ההליכים בייצוגית דנא עד למתן פסק דינו של בית המשפט העליון בערעור בעניין ליטבינוב. ביום 10 במרס, 2022 הגישו המשיבות תגובה, במסגרתה הוצע כי דיון ההוכחות הקבוע ליום 20 במרס, 2022 יומר בקדם משפט, במסגרתו תידון בקשת הודעת המבקשים והסוגיות העולות ממנה. ביום 16 במרס, 2022 התקבלה החלטה המאשרת את ההצעה כאמור. ביום 20 במרס, 2022 התקיים דיון קדם משפט, במסגרתו בית המשפט הוציא מלפניו החלטה לפיה הוא מורה על עיכוב ההליכים בתיק עד למתן פסק הדין בערעור בעליון בעניין ליטבינוב. הערעור בעניין ליטבינוב הוגש בפועל ביום 25 באפריל, 2022. ביום 2 במאי, 2023 בית המשפט קבע את התיק לתזכורת ליום 1 בנובמבר, 2023 לאור דחית הדיון בעניין ליטבינוב ליום 10 באוקטובר, 2023.

הדיון בעניין ליטבינוב התקיים ביום 20 ביולי, 2023. ביום 31 באוקטובר, 2023 הוגשה הודעה מטעם המבקשים 1-12. במסגרתה, עדכנו כי התקיים הדיון בעניין ליטבינוב, ועתה הצדדים ממתנינים למתן פסק הדין. בו ביום, בית המשפט הוציא מלפניו החלטה לפיה על הצדדים להגיש הודעה בסמוך למתן פסק הדין ועד ליום 31 בינואר, 2024. ביום 31 בינואר, 2024 הוגשה הודעה מטעם המבקשים 1-12. במסגרתה, עדכנו כי הצדדים עודם ממתנינים לפסק דינו של בית המשפט העליון בעניין ליטבינוב, ולפיכך בית המשפט נתבקש לקבוע את התיק לתזכורת ביום 30 באפריל, 2024, או אז תוגש הודעה נוספת מטעם הצדדים. בו ביום, בית המשפט נעתר לבקשת הצדדים. ביום 10 במרס, 2024 הערעור בעניין ליטבינוב בבית המשפט העליון נדחה. ביום 24 במרס, 2024 הוגשה הודעה מטעם המבקשים 1-12, לפיה יש לקיים הליך הוכחות בתיק דנא. ביום 25 במרס, 2024 בית המשפט נעתר לבקשת הצדדים והוציא מלפניו החלטה לפיה על המשיבים להגיש תשובה עד ליום 10 באפריל, 2024 וקבע דיון הוכחות ליום 18 באפריל, 2024.

5. בקשה לאישור תובענה כייצוגית אשר הוגשה כנגד החברה ו-2 חברות ביטוח נוספות ביום 27 באפריל, 2017. סכום התביעה כנגד המשיבות הוערך על ידי המבקשים על סך של 44,395,750 ש"ח (סכום התובענה נגד החברה בלבד עומד על סך של 15,870,750 ש"ח). עניינה של התובענה, בטענה לגביית יתר שלא כדיון, של ריבית (דמי אשראי) בקשר עם פריסת הפרמיה השנתית לתשלומים ובניגוד להוראות תקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (קביעת אחידות מטבע בחוזי ביטוח ודמי ביטוח באשראי), התשמ"ד-1984 (להלן: "תקנות דמי ביטוח באשראי"), אשר קובעות אחוז ריבית מקסימלי. הקבוצה הוגדרה ככל בעלי הפוליסות ו/או המוטבים ו/או המבוטחים שבוטחו על ידי המשיבות בפוליסות ביטוח בענפי הביטוח הכללי (ביטוח רכב (רכוש), ביטוח דירה ותכולתן, ביטוח תאונות אישיות) וכל פוליסה אשר תקנות דמי ביטוח באשראי חלות עליה, ואשר שילמו למשיבות ריבית, דמי אשראי, דמי גביה או דמי הסדר תשלומים ביתר או כל תשלום דומה לאלה, תוך חריגה מהוראות הדין ו/או תוך חריגה משיעורי הריבית אשר הוצגו בפוליסות. הסעדים המבוקשים הינם פיצוי/ השבה בדרך של החזר סכום הריבית העודפת שנגבה מהקבוצה שלא כדיון וכן צו עשה המורה למשיבות לשנות את דרך פעולתן.

ביום 6 באפריל, 2021 הוגשה לבית המשפט בקשה לאישור הסכם הפשרה במסגרתה תינתן הנחה בדמי אשראי של 100%. ביום 8 באפריל, 2021 הורה בית המשפט על פרסום הסדר הפשרה בעיתונות ונקבע כי על הצדדים להגיש את עמדתם ביחס לענף 61. ביום 20 ביוני, 2021, הורה בית המשפט ליועץ המשפטי לממשלה להגיש את עמדתו. ביום 8 בנובמבר, 2021 הגיש יועץ המשפטי לממשלה את עמדתו, ובה הבהיר כי לא מצא לנכון להתערב ביחס לאישור הסדר הפשרה לחיוב או לשלילה. ביום 10 בנובמבר, 2021 ניתנה

א. תובענות ייצוגיות - בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

5. המשך

הבהרה על ידי בית המשפט כי ראה את עמדת היועמ"ש וכי הוא ניתן בהמשך את החלטתו ביחס לבקשה לאישור הסדר פשרה. ביום 6 בינואר, 2022 ניתן פסק דין המאשר את הסכם הפשרה. במסגרת פסק הדין כאמור התקבלה גם עמדת החברה לעניין ענף 61 (רכב מסחרי מעל 3.5 טון אוטובוסים ומשאיות), לפיה הענף אינו נכלל ב"ביטוחים אישיים". ביום 10 במרס 2022, הגיש המבקש לבית המשפט הודעה מטעם המומחה בה אישר כי בדק את מערכות הכשרה וכי וחישוב דמי האשראי והגבייה של דמי האשראי מתבצעת מראש באופן תקין בהתאם לדיו.

6. בקשה לאישור תובענה כייצוגית אשר הוגשה כנגד החברה לבית הדין האזורי לעבודה בתל

אביב ביום 5 ביוני, 2019. סכום התביעה המוערך על ידי המבקש לנזקם הכולל של חברי הקבוצה מוערך בסך של מעל 3,000,000 ש"ח.

עניינה של התובענה בטענה שהחברה גבתה ביתר ושלא כדין דמי ניהול ממבוטחיה בפוליסות המערבות ביטוח חיים וחיסכון (גמל), המוצעות הן לשכירים ("ביטוח מנהלים") והן לעצמאיים. הקבוצה שהוגדרה על ידי המבקש הינה כלל מבוטחי החברה בפוליסות שיש בהן מרכיב חיסכון (גמל) לרבות מנהלים ומבוטחים שכירים בפוליסות הידועות בכינוי "ביטוחי מנהלים", ולרבות מבוטחים בפוליסות המיועדות לעצמאיים, בין אם נפתחו במעמד של ביטוחי מנהלים בין אם לאו. ביום 3 בספטמבר, 2019 הגישו הצדדים בקשה בהסכמה לעיכוב הליכים בתיק, וזאת עד למתן הכרעה בבקשת רשות ערעור שהוגשה על החלטה לאשר תובענה כייצוגית בתיק אחר (ת"צ 20461-09-16), אשר עוסק באותה שאלה משפטית (להלן: "התיק המקביל") (ראה פירוט בסעיף 2 לעיל). ביום 4 בספטמבר, 2019 נעתר בית המשפט לבקשת עיכוב ההליכים, וזאת עד למתן החלטה אחרת. ביום 3 במאי, 2022 ניתנה החלטת בית המשפט לפיה על מנת שלא לעכב את המשך בירור התיק ומשמדובר בתיק ישן, על הכשרה להגיש את תגובתה לבקשת האישור עד ליום 2 ביוני, 2022 ולאחר מכן התיק יקבע להוכחות. ביום 17 במאי, 2022 הגישו הצדדים הודעת עדכון לפיה טרם ניתן פסק דין בתיק בבר"ע בתיק המקביל ובקשה מטעם הצדדים לעכב את הדיון בתיק עד למתן ההחלטה בבר"ע. בהתאם, ביום 12 בספטמבר, 2022 בית המשפט הוציא מלפניו החלטה לפיה הוא נעתר למבוקש.

ביום 26 בדצמבר, 2022 הגישו הצדדים הודעת עדכון לבית המשפט, לפיה הם עדיין ממתנינים למתן פסק הדין בבר"ע בתיק המקביל. ביום 1 במרס, 2023 הגישו הצדדים הודעת עדכון מטעמם לפיה הם עדיין ממתנינים למתן פסק הדין בבר"ע 6388/19. טרם ניתן פסק דין בבר"ע 6388/19, ולפיכך הצדדים נתבקשו להגיש הודעת עדכון לבית המשפט עד ליום 1 ביולי, 2023. ביום 2 ביולי, 2023 הוגשה הודעת עדכון מטעם המשיבה. במסגרתה, עדכנה כי ניתן פסק דין בבר"ע 6388/19 ביום 22 ביוני, 2023. בו, נקבע ליתן רשות ערעור, לקבל את הערעור ולדחות את הבקשות לאישור. לפיכך, הודיעה המשיבה בהודעתה כי היא ממתנינה להסתלקות המבקש. בו ביום, בית המשפט הוציא מלפניו החלטה לפיה על המבקש להגיש תגובה מטעמו להודעת המשיבה עד ליום 16 ביולי, 2023. ביום 16 ביולי, 2023 הוגשה הודעה מטעם המבקש. במסגרתה, עדכן כי בכוונתו להגיש בקשת הסתלקות מההליך, וכי הבקשה תוגש עד ליום 3 באוגוסט, 2023. בו ביום, בית המשפט נעתר לבקשת המבקש. ביום 7 באוגוסט, 2023 בית המשפט הוציא מלפניו החלטה לפיה על המבקש להודיע עד ליום 14 באוגוסט, 2023 מדוע טרם הוגשה בקשת הסתלקות מטעמו. ביום 13 באוגוסט, 2023 הוגשה בקשת הסתלקות מטעם המבקש וכן הודעת התנצלות בגין האיחור שחל בהגשתה. בו ביום, בית המשפט הוציא מלפניו החלטה לפיה על המשיבה להגיש תגובה מטעמה לבקשת ההסתלקות וזאת עד ליום 27 באוגוסט, 2023. ביום 16 באוגוסט, 2023 הוגשה הודעה מטעם המשיבה. במסגרתה, עדכנה כי בקשת ההסתלקות הוגשה בהסכמתה ועל דעתה. בו ביום, בית המשפט הוציא מלפניו החלטה לפיה הודעתה של המשיבה הובאה לעיונו. ביום 20 באוגוסט, 2023 ניתן פסק דין המאשר את בקשת ההסתלקות ודוחה את התובענה הייצוגית.

א. תובענות ייצוגיות - בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

7. בקשה לאישור תובענה כייצוגית אשר הוגשה כנגד החברה וכנגד 11 חברות ביטוח נוספות

לביהמ"ש המחוזי בחיפה ביום 19 באפריל, 2020. עניינה של התובענה בטענה להתעשרות שלא כדין של חברות הביטוח, אשר לא הפחיתו את גובה הפרמיה הנגבית ממבוטחיהן בביטוחי רכב. לגישת המבקשים, עקב התפרצות וירוס הקורונה בעולם ובמדינת ישראל וכן בעקבות החלטות ממשלה לצמצום הפעילות במשק, תושבים רבים חדלו מלעשות שימוש ברכבים שברשותם ולחלופין צמצמו באופן משמעותי את השימוש בהם, כך שחלה הפחתה משמעותית ברמת הסיכון לו חשופות המשיבות מאז חודש מרס 2020. כנגזרת להשלכה נטענת זו, לגישת המבקשים, היה על חברות הביטוח להפחית בצורה משמעותית את גובה דמי הביטוח (הפרמיה) שהן גובות ממבוטחיהן בביטוחי רכב. סכום התביעה המוערך על ידי המבקשים לנזקם הכולל של חברי הקבוצה כנגד החברה מוערך בסך של 58 מיליון ש"ח, כאשר לטענתם הנזק מחושב בגין התקופה שסיומה בחודש אפריל 2020 אך הנזק ממשיך להצטבר כל עוד לא תופסק הגבייה (סכום הנזק המצטבר נגד כל חברות הביטוח יחד מוערך בסך של 1,204 מיליון ש"ח).

הקבוצה שהוגדרה על ידי המבקשים הינה כל מי שהיה מבוטח אצל אחת או יותר מהמשיבות בביטוח חובה ו/או ביטוח מקיף ו/או ביטוח צד ג', במהלך התקופה שתחילתה ביום 8 במרס, 2020 וסיומה במועד הסרה מלאה ומוחלטת של הגבלות התנועה שהוטלו על תושבי ישראל עקב וירוס הקורונה. הגדרת הקבוצה מתייחסת גם לרכבים שבבעלות חברות החכרת רכב (ליסינג) וחברות השכרת רכב.

ביום 26 באפריל, 2020 הגישו המבקשים הודעה לבית המשפט, לפיה נודע להם כי הוגשו לשני בתי משפט אחרים שתי תביעות בקשר לאותן שאלות של עובדה ומשפט. לפיכך הם מנהלים מגעים עם המבקשים בהליכים האחרים לצורך הגעה להסכמה על העברת התביעות לבית משפט אחד. ביום 4 ביוני, 2020 ניתנה החלטה לפיה הבקשה לאישור דגן תעבור לדיון יחד עם ת"צ 17072-04-20 בבית המשפט המחוזי בתל אביב (כב' השופטת ברקאי).

ביום 22 בפברואר, 2021 ניתנה החלטת ביהמ"ש לפי סעיף 7(ב) לחוק ללא דיון, במסגרתה הורה בית המשפט כי התובעים בתובענה זו ובת"צ 19832-04-20, אשר החברה אינה נתבעת בו ("עניין נחום") (להלן ביחד: "שתי התביעות הנוספות") ינהלו את התובענה יחדיו כנגד כל הנתבעות, בעניין פוליסות ביטוחי רכב. עוד נקבע כי ת"צ 17072-04-20 (ראה הליך בסעיף 8) מסולקת בעניין ביטוחי הרכב (למעט כנגד הנתבעת ליברה חברה לביטוח בע"מ, אשר לא נתבעה בשתי התביעות הנוספות), כאשר התובע הייצוגי בת"צ 17072-04-20 ימשיך לנהל את תביעתו בנושא ביטוח תכולת דירה כנגד כל הנתבעות שבכתב תביעתו. ביום 30 באוגוסט, 2021 הוגשה בקשה לעיכוב ההליכים בתיק עד שפסק הדין בת"צ 25472-04-20 ("עניין פריימטקס") - אשר נדונו בו שאלות משפטיות דומות - יהפוך לחלוט או שיוגש עליו ערעור לעליון. ביום 19 באוקטובר, 2021 נעתר בית המשפט לבקשה לעיכוב הליכים. ביום 20 בספטמבר, 2021 הוגשה בקשה להארכת מועד מטעם המשיבות, כך שתגובה לבקשה לאישור תוגש תוך 45 ימים ממועד מתן הכרעת בית המשפט בסוגיית עיכוב ההליכים, וזאת למקרה שההליכים לא יעוכבו. ביום 26 בספטמבר, 2021 ניתנה החלטת בהמ"ש לפיה ניתנה ארכה להגשת תגובת המשיבות לבקשה לאישור וזאת עד למתן החלטה אחרת.

ביום 5 בנובמבר, 2021 ניתנה החלטה על ידי בית המשפט, לפיה עד ליום 28 בפברואר, 2022 יגישו הצדדים הודעת עדכון, בנוגע לתוצאות ההליך בעניין פריימטקס. ביום 16 בדצמבר, 2021 הוגשה הודעת עדכון כאמור, לפיה המבקשים בעניין פריימטקס החליטו שלא להגיש ערעור על פסק הדין.

ביום 1 בדצמבר, 2022 הגישו המבקשים את תגובתם לתשובות המשיבות לבקשה לאישור התובענה הייצוגית.

ביום 3 בינואר, 2023 התקיים דיון קדם המשפט בתיק. במסגרתו, נקבע כי על הצדדים לנסות ולגבש הסכמה למצות הליך של גישור בהליך ולעדכן את בית המשפט על סטטוס ההידברות ביניהם עד ליום 12 בפברואר, 2023. עוד נקבע במסגרת דיון קדם המשפט שהתקיים ביום 3 בינואר, 2023, כי הדיון בעניין ת"צ 17072-04-20 (ראה הליך בסעיף 8 להלן) יופרד מתיק זה וינהל בנפרד.

א. תובענות ייצוגיות - בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)
7. המשך

ביום 12 בפברואר, 2023 הוגשה הודעת עדכון מטעם המשיבות לפיה הן סבורות כי אין מקום לקיים הליך גישור בתיק זה. בהתאם, בית המשפט הוציא מלפניו החלטה ביום 22 בפברואר, 2023 במסגרתה נקבע כי על המשיבות לעדכן את בית המשפט בעניין מספר ימי החקירות הדרושים להן.

ביום 13 בפברואר, 2023 הוגשה בקשה למתן החלטה בבקשת האישור, מטעם המבקשים. במסגרתה, הודיעו המבקשים כי אין צורך בשמיעת העדים ואף בהגשת סיכומים בתיק זה וכי בית המשפט יוכל להכריע בו על סמך כתבי הטענות. לפיכך, ביום 14 בפברואר, 2023 בית המשפט הוציא מלפניו החלטה לפיה על המשיבות להגיש תגובתן לבקשה זו עד ליום 1 במרס, 2023.

ביום 27 בפברואר, 2023 הוגשה בקשת הבהרה מטעם המבקשים ביחס להחלטת בית המשפט מיום 22 בפברואר, 2023. במסגרתה, ביקשו הצדדים להשיב על מספר ימי החקירות הדרושים להם, רק לאחר שבית המשפט ייתן החלטתו בבקשה להכרעה שהוגשה ביום 12 בפברואר, 2023. בהתאם, ביום 27 בפברואר, 2023 בית המשפט הוציא מלפניו החלטה לפיה הצדדים נדרשים לעדכן עד ליום 20 במרס, 2023 אם ניתן לקדם את התיק לשלב הסיכומים.

ביום 20 במרס, 2023 הגישו הצדדים בקשת ארכה להגשת עמדתם, כך שזו תוגש עד ליום 30 במרס, 2023. בית המשפט נעתר לבקשתם. הצדדים הגישו בקשות ארכה להגשת הודעת עדכון מטעמם, כך שזו תוגש עד ליום 23 באפריל, 2023. בית המשפט נעתר לבקשתם. ביום 23 באפריל, 2023 הגישו הצדדים בקשה משותפת למתן תוקף של החלטה להסדר דיוני. במסגרתה, הודיעו כי הם מוותרים על חקירת המצהירים והמומחים בתיק; בית המשפט נתבקש לקבוע השלמת טיעון בעל פה, לסיכומי הצדדים שיוגשו עובר לדיון. ביום 28 באפריל, 2023 בית המשפט הוציא מלפניו החלטה לפיה על הצדדים להודיע לכמה ימי דיון ידרשו לצורך השלמת טיעוניהם, עד ליום 8 במאי, 2023. ביום 8 במאי, 2023 הוגשה הודעה מטעם המבקשים ובויום 9 במאי, 2023 הוגשה הודעה מטעם המשיבות. בהודעתן, עדכנו כי ידרשו ל-2 ימי השלמת טיעונים בעל פה. לפיכך, בית המשפט קבע את התיק לדיון השלמת טיעונים בעל פה לימים 9 בינואר, 2024 ו-10 בינואר, 2024.

ביום 29 ביוני, 2023 הוגשו סיכומים מטעם המבקשים וכן בקשה לצירוף ראיה. בו ביום, בית המשפט הורה כי המשיבות יגישו תגובה מטעמן לבקשה לצירוף ראיה עד ליום 10 ביולי, 2023. ביום 11 ביולי, 2023 הוגשה בקשה ארכה מטעם המשיבות, כך שתגובתן לבקשה לצירוף ראיה תוגש עד ליום 24 ביולי, 2023. בית המשפט נעתר לבקשתן. ביום 24 ביולי, 2023 הוגשה תגובת המשיבות לבקשה לצירוף ראיה. ביום 31 ביולי, 2023 הוגשה בקשה מטעם המבקשים להגשת תשובה לתגובת המשיבות לבקשה לצירוף ראיה. בו ביום, בית המשפט נעתר לבקשתם והורה כי התגובה תוגש עד ליום 20 לאוגוסט, 2023. ביום 16 באוגוסט, 2023 הוגשה תגובת המבקשים לתשובת המשיבות לבקשה לצירוף ראיה.

ביום 15 באוקטובר, 2023 בית המשפט הוציא מלפניו החלטה במסגרתה, התיר לצרף לתיק כראיה את הדו"ח האקטוארי של חברת מנברא שנערך עבור רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון. על המשיבות להגיש סיכומים מטעמן עד ליום 28 בפברואר, 2024. על המבקשים להגיש סיכומי תשובה מטעמם עד ליום 27 במרס, 2024. דיוני השלמת הטיעונים בתיק נקבעו לימים 2 ביוני, 2024 ו-19 ביוני, 2024. ביום 14 בפברואר, 2024 הוגשה בקשה מוסכמת להארכת מועד קצרה להגשת סיכומים. בו ביום בית המשפט נעתר לבקשה, לפיכך על המשיבות להגיש סיכומים עד ליום 13 במרס, 2024 ועל המבקשים להגיש את סיכומי התגובה עד ליום 20 במאי, 2024. ביום 13 במרס, 2024 הוגשו סיכומי המשיבות.

8. בקשה לאישור תובענה כייצוגית אשר הוגשה כנגד החברה וכנגד 12 חברות ביטוח נוספות לבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו, ביום 19 באפריל, 2020. עניינה של התובענה בטענה להתעשרות שלא כדין של המשיבות, אשר לא הפחיתו את גובה הפרמיה הנגבית ממבוטחיהן בביטוחי רכב וביטוחי דירה (תכולה). לגישת המבקשים, עקב התפרצות וירוס הקורונה בעולם ובמדינת ישראל וכן בעקבות צמצום הפעילות במשק, תושבים רבים חדלו מלעשות שימוש

א. תובענות ייצוגיות - בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)
8. המשך

ברכבים שברשותם ולחלופין צמצמו באופן משמעותי את השימוש בהם ובנוסף התושבים ספונים בבתיהם, כך שחלה הפחתה משמעותית ברמת הסיכון לו חשופות המשיבות. כנגזרת להשלכה נטענת זו, לגישת המבקשים, היה על המשיבות להפחית בצורה משמעותית את גובה דמי הביטוח (הפרמיה) שהן גובות ממבוטחיהן בביטוחי רכב וביטוחי דירה.

סכום התביעה המוערך על ידי המבקשים לנזקם הכולל של חברי הקבוצה כנגד החברה מוערך בסך של 42,200,773 ש"ח (סכום הנזק המצטבר נגד כל חברות הביטוח יחד מוערך בסך של 42,200,773 ש"ח). הקבוצה שהוגדרה על ידי המבקשים הינה כל מי שהתקשר עם המשיבות בחוזה ביטוח לרכב ו/או חוזה ביטוח מקיף לרכב ו/או חוזה ביטוח צד שלישי לרכב ו/או חוזה ביטוח תכולת דירה ושבמועד הקובע להגשת בקשת האישור והתובענה הייצוגית (יום 19 במרס, 2020) החזיק באחת או יותר מפוליסות הביטוח האמורות ואשר לנוכח ההפחתה בסיכון הקשור בכל אחת מהפוליסות האמורות, לא קיבל מהמשיבות החזר בפועל ו/או לא קיבל הודעה על החזר עתידי ו/או זיכוי בגין דמי הביטוח ששולמו על ידו ביתר לנוכח ההפחתה בסיכון כמפורט בבקשת האישור. ביום 22 ביוני, 2020 הגישו המבקשים בת"צ 16971-04-20 (ראה הליך בסעיף 0 לעיל) ובת"צ 19832-04-20 (אשר החברה אינה נתבעת בו) (להלן ביחד: "שתי התביעות הנוספות"), בקשה למחיקת בקשת האישור דנא, לפי סעיף 7(ב) לחוק תובענות ייצוגיות. ביום 22 בפברואר 2021 ניתנה החלטת ביהמ"ש לפי סעיף 7(ב) לחוק ללא דיון, במסגרתה הורה בית המשפט כי התובעים בשתי התביעות הנוספות ינהלו התובענה יחדיו כנגד כל הנתבעות, בעניין פוליסות ביטוחי רכב. עוד נקבע כי התובענה דנא ובקשת האישור שלצידה מסולקת בעניין ביטוחי הרכב (למעט כנגד הנתבעת ליברה חברה לביטוח בע"מ, אשר לא נתבעה בשתי התביעות הנוספות), כאשר התובע הייצוגי בתביעה דנא ימשיך לנהל את תביעתו בנושא ביטוח תכולת דירה כנגד כל הנתבעות שבכתב תביעתו.

ביום 25 באפריל, 2021 הגישו המבקשים בתביעה דנא ערעור על החלטת ביהמ"ש המחוזי מיום 22 בפברואר 2021, אשר סילקה את תביעתם בכל הקשור לביטוחי רכב (ע"א 2819/21). ביום 25 במאי, 2022 התקיים דיון בערעור כאמור, במסגרתו המליץ בית המשפט למערערים שלא לעמוד על ערעורם; ואלה קיבלו את המלצתו של בית המשפט. ביום 7 ביוני, 2022 הערעור נדחה.

ביום 14 במרס, 2021 הגישו המבקשים בקשה להתרת תיקון של הבקשה לאישור; וביום 8 ביוני, 2021 דחה בית המשפט את הבקשה כאמור.

ביום 6 באפריל, 2021 הוגשה בקשה מאוחדת לאישור התובענה כייצוגית. ביום 30 באוגוסט, 2021 הוגשה בקשה לעיכוב ההליכים בתיק עד שפסק הדין בעניין פריימטקס (ת"צ 25472-04-20) - אשר נדונו בו שאלות משפטיות דומות - יהפוך לחלוט או שיוגש עליו ערעור לעליון. ביום 16 בדצמבר 2021 הוגשה הודעת עדכון מטעם הצדדים בנוגע לתוצאות ההליך בעניין פריימטקס, לפיה המבקשים בעניין פריימטקס החליטו שלא להגיש ערעור על פסק הדין.

ביום 1 בדצמבר 2022 הגישו המבקשים את תגובתם לתשובות המשיבות לבקשה לאישור התובענה הייצוגית. ביום 3.1.2023 התקיים דיון קדם המשפט בתיק, במסגרתו נקבע, כי סיכויי ההצלחה של תובענה זו הינם נמוכים ולפיכך על ב"כ המבקשים להודיע אם הם מתכוונים לעמוד על ניהולה של התובענה, עד ליום 12 בפברואר 2023.

ביום 13 בפברואר 2023 הוגשה בקשה למתן החלטה בבקשת האישור, מטעם המבקשים, במסגרתה הודיעו המבקשים כי אין צורך בשמיעת העדים ואף בהגשת סיכומים בתיק זה, וכי בית המשפט יוכל להכריע בו על סמך כתבי הטענות. לפיכך, ביום 14 בפברואר 2023 בית המשפט הוציא מלפניו החלטה לפיה על המשיבות להגיש תגובתן לבקשה זו עד ליום 1 במרס 2023.

ביום 23 בפברואר 2023 הוגשה בקשה מוסכמת להסתלקות המבקשים מהבקשה לאישור. ביום 27 בפברואר 2023 ניתן פסק דין המאשר את בקשת ההסתלקות ללא פסיקת גמול ושכ"ט ומבלי להורות על מציאת תובע חלופי.

א. תובענות ייצוגיות - בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

9. בקשה לאישור תובענה כייצוגית אשר הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז כנגד החברה ביום 14 ביוני, 2020.

עניינה של התובענה בטענה כי בשל ניסוח רשלני ו/או הטעיה מכוונת לכאורה מצד המשיבה – פוליסת ביטוח תאונות אישיות מסוג "משפחה בטוחה פלוס" מגדירה אמנם "שבר בכף הרגל" כאירוע ביטוחי מזכה, אך מנגד מחריגה את הכיסוי הביטוחי ביחס לשבר מעין זה, קרי נמנעת מתשלום כלשהו בקרות מקרה הביטוח ("עניין ברברה"). להערכת המבקשת, סכום הנזק האישי הנטען הינו בסך של כ-2,450 ש"ח. לטענת המבקשת, אין ביכולתה להעריך את הנזק לכלל חברי הקבוצה. הקבוצה שהוגדרה על ידי המבקשת הינה כלל מבוטחי החברה בפוליסת ביטוח תאונות אישיות החל מ-7 השנים שקדמו למועד הגשת הבקשה ועד בכלל. ביום 11 בספטמבר, 2022 התקיים דיון קדם משפט בתיק, במסגרתו הציע בית המשפט לצדדים לנסות להגיע ביניהם להסכמות מחוץ לכותלי בית המשפט ולעדכן את בית המשפט בתוצאות המגעים בתוך 90 ימים.

ביום 12 בינואר 2023 עדכנו הצדדים את בית המשפט כי הם פנו להליך גישור בפני כב' השופט בדימוס רחמים כהן. ביום 15 בינואר 2023, קבע בית המשפט כי הצדדים יגישו עדכון על תוצאות הליך הגישור בתוך 90 ימים.

ישיבת גישור ראשונה בפני השופט בדימוס רחמים כהן התקיימה ביום 26 בפברואר 2023.

ישיבת גישור שנייה בפני השופט בדימוס רחמים כהן התקיימה ביום 27 באפריל 2023.

ביום 20 ביולי 2023 הגישו הצדדים הודעה לבית המשפט כי הם הגיעו להסכמה לסיים את ההליך על דרך פשרה ובכוונתם להגיש בקשה לאישור הסדר פשרה עד לסיומה של הפגרה.

ביום 20 ביולי 2023 קבע בית המשפט כי על הצדדים להגיש את הבקשה עד ליום 1 בספטמבר 2023. ביום 3 בספטמבר 2023 קבע בית המשפט כי על הצדדים להגיש את הבקשה עד ליום 1 באוקטובר 2023.

ביום 18 בינואר 2024 הגישו הצדדים בקשה לאישור הסדר פשרה. על פי ההסדר, הסכימה הכשרה כי לאחר המועד הקבוע כהגדרתו בהסדר הפשרה יינתן כיסוי בגובה 3% אחוזים בעקבות שבר כף רגל שאירע למבוטח כתוצאה מתאונה מסכום הביטוח הקבוע בדף פרטי הביטוח. עוד הוסכם, כי מבוטחים שנפגעו בכף רגלם כתוצאה מתאונה לפני ובמהלך תקופת בירור הבקשה לאישור להגיש תביעה, תינתן תקופה של חצי שנה שתחל להימנות שלושים ימים לאחר המועד הקבוע כהגדרתו בהסכם הפשרה. במהלך תקופה זו יוכלו מבוטחים אלו לפנות אל הכשרה ולהגיש תביעה לפיצוי בגין נזק שנגרם לכף רגלם החל ממועד 1 ביוני 2017. ביום 22 בינואר 2024 הורה בית המשפט על פרסום הסדר הפשרה.

10. בקשה לאישור תובענה כייצוגית אשר הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו ביום 15 בדצמבר, 2020.

עניינה של התובענה בטענה כי החברה מתעלמת לכאורה, כמדיניות, מחובתה על פי דין, תוך שהיא משלמת תגמולי ביטוח ללא ריבית באופן המנוגד להוראות הדין. במסגרת הבקשה העריך המבקש את נזקו האישי על סך של 24.69 ש"ח, כאשר סכום התובענה של כלל חברי הקבוצה כלפי המשיבה הוערך בסך של מעל 20 מיליון ש"ח. הקבוצה שהוגדרה על ידי המבקש הינה כל מי שקיבל במהלך 7 השנים שקדמו להגשת התובענה ו/או למצער במהלך 3 השנים שקדמו להגשת התובענה ו/או יקבל עד למתן פסק הדין בתובענה, תגמולי ביטוח מן המשיבה, מבלי שצורפה לתגמולי הביטוח ריבית כדין.

הסעדים המבוקשים הינם, בין היתר, מתן הצהרה כי החברה הפרה את חובתה לצרף ריבית צמודה כדין בגין תגמולי ביטוח המשולמים על ידה, תיקון מדיניות החברה באופן מיידי ותשלום ריבית צמודה כדין לחברי הקבוצה בגין התקופה שתחילתה במועד קרות מקרה הביטוח ועד למועד תשלום תגמולי הביטוח בפועל לידי המבוטח.

א. תובענות ייצוגיות - בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)
10. המשך

ביום 18 בנובמבר, 2021 הגיש המבקש בקשה להעברת הדיון אל המותב אשר בפניו נדונו ואושרו הבקשות לאישור תובענה ייצוגית, הקודמות בזמן, בת"צ 15-09-4398, ת"צ 10-6889-15, ת"צ 15-09-16073 ות"צ 15-09-19583 ("עניין בן יתח"), אשר עוסקות באותן שאלות משפטיות לאלה המתעוררות בתיק דנן. ביום 15 בדצמבר, 2021 דחה ביהמ"ש את הבקשה להעברת דיון. דיון ההוכחות בתיק נקבע ליום 23 באוקטובר, 2022. ביום 24 באוגוסט, 2022 הגישה החברה בקשה לסילוק על הסף; וביום 28.9.2022 הוגשה תשובת המבקש לבקשה לסילוק על הסף. ביום 23 באוקטובר, 2022 התקיים דיון בתיק, במסגרתו נעתרו הצדדים להמלצת בית המשפט, לפיה הצדדים יקיימו ביניהם מגעים ישירים על מנת להביא לסימו של ההליך; וכי במידה ולא יעלה בידם לעשות כן בתוך 30 ימים, יפנו הצדדים להליך גישור. הצדדים מתנהלים בניסיון להגיע להבנות.

ביום 9 במרס, 2023 הוגשה הודעה מטעם הצדדים, במסגרתה עדכנו כי הם נמצאים בהליכי הידברות, ובמגעים במטרה להגיע להסכמות שייתרו את הצורך בהכרעה בהליך דנא. לפיכך, בית המשפט נתבקש לקבוע את התיק לתזכורת נוספת ליום 8 במאי, 2023. בית המשפט נעתר לבקשת הצדדים. ביום 12 במאי, 2023 הוגשה הודעה מטעם הצדדים. במסגרתה, דווח כי הצדדים קרובים להשגת הסדר דיוני, כחלק מהמגעים המתנהלים ביניהם. בו ביום, בית המשפט הוציא מלפניו החלטה לפיה על הצדדים להגיש הודעת עדכון נוספת עד ליום 28 ביוני, 2023. נכון ליום 6 ביולי, 2023 טרם הוגשה הודעת עדכון מטעם הצדדים. לפיכך, בית המשפט הוציא מלפניו החלטה לפיה על הצדדים להגיש הודעת עדכון בעניין סטטוס ההידברות ביניהם עד ליום 16 ביולי, 2023.

ביום 13 ביולי 2023 הוגשה הודעת עדכון מטעם הצדדים. במסגרתה, עדכנו כי במסגרת המגעים המתנהלים ביניהם, הינם קרובים להשגת הסדר דיוני באשר למתכונת ההכרעה במחלוקת בתיק דנן ונותר להלם להשלים את ניסוח ההבנות. לפיכך, בית המשפט נתבקש ליתן לצדדים 45 ימים על מנת לאפשר מיצוי של מגעים אלו. בית המשפט נעתר לבקשת הצדדים, ועליהם להגיש הודעת עדכון נוספת עד ליום 25 באוקטובר, 2023. נכון ליום 30 באוקטובר, 2023 טרם הוגשה הודעת עדכון מטעם הצדדים. או אז בית המשפט הוציא מלפניו החלטה לפיה על הצדדים להגיש הודעת עדכון עד ליום 15 בנובמבר, 2023.

ביום 15 בנובמבר, 2023 הוגשה הודעת עדכון מטעם הצדדים. במסגרתה, עדכנו בין היתר, כי הגיעו להסדר דיוני באשר למתכונת ההכרעה במחלוקת מושא תיק זה. בית המשפט נתבקש לקבוע דיון על מנת לסייע לצדדים להשלים את ההסדר הדיוני המתגבש. בו ביום, בית המשפט הוציא מלפניו החלטה לפיה על הצדדים להגיש את השאלה המשפטית שנותרה ביניהם במחלוקת עד ליום 3 בדצמבר, 2023. בהתאם לבקשת הצדדים מיום 15 בנובמבר, 2023, נקבע דיון קדם משפט בתיק ליום 17 בדצמבר, 2023. ביום 14 בדצמבר, 2023 הוגשה בקשה דחופה לשינוי מועד דיון קדם המשפט מטעם המשיבה. בו ביום, בית המשפט הוציא מלפניו החלטה לדחות את דיון קדם המשפט הקבוע בתיק. דיון קדם המשפט קבוע ליום 26 בפברואר, 2024.

ביום 26 בפברואר, 2024 בית המשפט הוציא מלפניו החלטה, לפיה יש לעכב את ההליכים בתיק. לפיכך על הצדדים להודיע לבית המשפט עד ליום 6 בספטמבר, 2024 האם יש מקום לקבוע דיון בשאלה שבמחלוקת. התיק יובא לעיונו של כב' השופט עודד מאור ביום 8 בספטמבר, 2024.

א. תובענות ייצוגיות - בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

11. בקשה לאישור תובענה כייצוגית אשר הוגשה כנגד החברה לבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו ביום 16 במרס, 2021. עניינה של התובענה בטענה כי החברה נוהגת שלא כדין בכך שהיא מחדשת באופן אוטומטי חוזי ביטוח דירה של מבוטחיה, מבלי שקיבלה את אישורם המפורש לכך מראש. עוד נטען, כי את החידוש האוטומטי מבצעת החברה גם כאשר היא משנה את תנאי החוזה והפוליסה ואת סכומי הפרמיה, ובכך מקימה על מבוטחיה חובת תשלום לפי חוזה שהם לא הסכימו לתנאיו. המדובר בפוליסת משכנתא משולבת מבנה. סכום התביעה האישית של המבקשת כנגד החברה עומד על סך של 5,752 ש"ח. הנזק הכולל לחברי הקבוצה לא כומת במסגרת הבקשה לאישור. ביום 21 ביוני, 2022 הגישה המבקשת בקשה לתיקון בקשת האישור, במסגרתה ביקשה לתקן את הגדרת הקבוצה ולכלול קבוצה נוספת של "כל מי שרכש מהמשיבה חוזה לביטוח דירה שנערך לטווח ארוך (עד לסיום המשכנתא או כל מועד אחר העולה על שנה)" ("הקבוצה הנוספת"); וכן הוספת סעדים בעניינה של הקבוצה הנוספת, לרבות מתן צו עשה למניעת עריכת שינויים בתנאי הפוליסה ו/או העלאת דמי הביטוח ו/או סכום ההשתתפות העצמית, במשך כל תקופת הביטוח, אלא אם ניתנה על ידי המבוטח הסכמה מראש לשינוי; והשבת כספים ששילמו מבוטחים כפרמיה בגין התקופה כבר לא היו להם זכויות בדירה. ביום 19 ביולי, 2022 השיבה החברה לבקשה לתיקון בקשת האישור. ביום 22 ביוני, 2022 הגישה המבקשת רשימת בקשות לדיון במסגרת הדיון המקדמי, הכוללת בקשה למתן מענה לשאלון וצו גילוי מסמכים. ביום 29 בספטמבר, 2022 התקיים דיון קדם משפט בתיק, במסגרתו דחה בית המשפט את הבקשה לתיקון בקשת האישור וכן את הבקשה למענה לשאלון וצו גילוי מסמכים, למעט מתן מענה לשאלה אחת בלבד. ביום 23 באפריל, 2023 התקיים דיון הוכחות בתיק ונקבע כי על הצדדים להגיש סיכומים. ביום 4 בספטמבר, 2023 הוגשו סיכומים מטעם המבקשת. ביום 15 בפברואר, 2024 הגישה הכשרה סיכומים מטעמה. ביום 14 במרס, 2024 הוגשו סיכומי תשובה מטעם המבקשת.

12. בקשה לאישור תובענה כייצוגית אשר הוגשה לביהמ"ש המחוזי תל אביב כנגד החברה וכנגד 6 נתבעות נוספות ביום 19 ביולי, 2021.

עניינה של התובענה בטענה, כי בעת חישוב הגמלא החודשית המשולמת למבוטחים בפוליסות ביטוח חיים "משתתפות ברווחי תיק השקעות", מנכות הנתבעות מהתשואה החודשית הנצברת למבוטחים, ריבית ללא עיגון מתאים בתנאי הפוליסה ומבלי ששיעורה מצוין בהם. הקבוצה אותה מבקשים התובעים לייצג הינה כל מבוטחי הנתבעות אשר רכשו מהנתבעות פוליסת ביטוח חיים הכוללת צבירת חסכון, שהונפקה בין השנים 1991 – 2004 ואשר נוכתה ו/או תנוכה להם ריבית ששיעורה לא צוין בפוליסה על סמך ההוראה בפוליסה לפיה סכום הגמלא החודשית ישתנה "מדי חודש בחודש על פי תוצאותיהן של ההשקעות בניכוי הריבית על פיה חושב סכום הגמלא החודשית וההוראות המתאימות לעניין זה בתכנית הביטוח" ו/או כל הוראה דומה אחרת. סכום התביעה האישית של המבקש כנגד החברה עומד על סך של 1,000 ש"ח. הנזק הכולל לחברי הקבוצה לא כומת במסגרת הבקשה לאישור. ביום 10 במרס, 2022 הוגשה בקשה מטעם תובעים ייצוגיים בתיקים מקבילים העוסקים באותה עילה, להעביר את הדיון בהליך לפני בית המשפט הדין בבקשות קודמות תלויות ועומדות (כב' השופטת ברקאי). ביום 10 באפריל, 2022 ניתנה תגובה הכשרה ובה היא הותירה את החלטה לבקשה לשיקול דעתו של בית המשפט. ביום 3 במאי, 2022 ניתנה החלטה כי הדיון בהליך יועבר לפני בית המשפט הדין בבקשות קודמות תלויות ועומדות.

ביום 31 באוקטובר, 2022 הגישו החברה ויתר הנתבעות בתיק, בקשה להגשת חוות דעת מומחה חליפית, עקב פטירתו של המומחה מטעם הנתבעות. ביום 2 בנובמבר, 2022 התקיים דיון קדם משפט בתיק, שעסק בעיקרו בשאלת המניעות של השופטת לדון בתיק זה. מרבית הצדדים להליך הבהירו כי אינם מתנגדים לניהול ההליך בפני השופטת, כאשר צד אחד בלבד ביקש להודיע את עמדתו בתוך 7 ימים. ביום 26 בדצמבר, 2022, הגישו החברה ויתר הנתבעות חוות דעת מומחה חליפית בשל פטירתו של המומחה מטעם הנתבעות. ביום 20 במרס 2023 הגישו המבקשים בקשה לאפשר להם להגיש תגובה באורך של עשרים עמודים לתשובות המשיבות וזאת למרות שעל פי הדין ניתן להגיש תשובה של חמישה עמודים בלבד. ביום 23 במרס, 2023, קבע בית המשפט כי המבקשים רשאים להגיש תשובה של עשרה עמודים בלבד.

א. תובענות ייצוגיות - בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)
12. המשך

ביום 27 במרס, 2023 הוגשה תשובה מטעם המבקשים. ביום 19 באפריל, 2023 התקיים דיון מקדמי בתיק.

ביום 4 ביוני, 2023 הגישו הצדדים את עמדתם בדבר הפניית התיק לעמדת המפקח על הביטוח. ביום 6 ביוני, 2023 הגישו המשיבות בקשה למחיקת התשובה שהוגשה מטעם המבקשים. ביום 3 באוגוסט 2023 הגישו המבקשים תשובה לבקשת המחיקה. ביום 13 באוגוסט, 2023 אפשר בית המשפט למשיבות להגיש תשובה לתגובת המבקשים עד ליום 1 באוקטובר, 2023. ביום 27 בספטמבר, 2023 אישר בית המשפט למשיבות להגיש תשובה לתגובת המבקשים עד ליום 6 בנובמבר, 2023. ביום 22 בינואר, 2024 הגישו המשיבות תשובה לתגובת המבקשים. ביום 6 במרס, 2024 החליט בית המשפט לדחות את הבקשה למחיקת התשובה שהוגשה מטעם המבקשים. ביום 7 במרס, 2024 החליט בית המשפט לקדם פנייה למאסדר בשאלות שעומדות במחלוקת בהליך. בית המשפט קבע כי על הצדדים להגיש נוסח מוסכם לפנייה עד ליום 14 באפריל, 2024.

13. בקשה לאישור תובענה כייצוגית אשר הוגשה כנגד החברה לביהמ"ש המחוזי תל אביב ביום 16 באוגוסט, 2022. עניינה של התובענה בטענה כי בעת תשלומי שיפוי של צד ג' על ידי החברה, החברה משלמת כביכול סכומים הנמוכים מהסכומים הנדרשים על פי דין, כאשר התשלומים להם זכאים צדדי ג' מהחברה אמורים להיות מוצמדים למדד המחירים לצרכן, ובפועל הם משולמים בערכם הנומינאלי ללא הצמדה. הקבוצה אותה מבקש התובע לייצג הינה כל צד שלישי שקיבל ו/או יקבל שיפוי מן המשיבה, לרבות בגין נזק לרכבו (אך גם בשל נזקים נוספים בביטוחים נוספים), מבלי שיצורפו לסכום השיפוי הפרשי הצמדה כדון, במהלך 7 השנים האחרונות ועד למועד אישור הבקשה כתובענה ייצוגית. להערכת המבקש, הנזק האישי כנגד החברה עומד על סך של 356.6 ש"ח. לטענת המבקש, לא ניתן להעריך בצורה מדויקת את הנזק לכלל חברי הקבוצה אך הוא עולה על 2.5 מיליון ש"ח. על החברה להגיש תגובה לבקשת האישור עד ליום 28 בפברואר, 2023.

ביום 28 בפברואר, 2023 הגישה החברה תגובה לבקשת האישור. בתשובה נטען, בתמצית, כי בעניינו של המבקש לא חל סעיף 28(א) לחוק חוזה ביטוח, מכוחו הוגשה הבקשה לאישור, אלא חל סעיף 28(ב) לחוק חוזה ביטוח, אשר קובע כי במקרה בו חושבו תגמולי הביטוח במועד שלאחר קרות מקרה הביטוח, הפרשי הצמדה יתווספו מאותו תאריך בלבד. עוד נטען כי, בפסיקת בתי המשפט הוכר סעיף זה כסעיף הקובע את הסדר הצמדה הנוהג במקרים בו התשלומים מבוצעים בהמחאות מעותדות (קל וחומר במקרים בהם לא בוצע תשלום כלשהו). במקרה בו הצד השלישי מסר המחאה מעותדת לביטחון בלבד ולמעשה טרם נשא בכל תשלום, אילו המבטח יצרף הפרשי הצמדה לתשלום לצד השלישי מיום קרות מקרה הביטוח, יתעשר הצד השלישי הלכה למעשה על חשבון המבטח. נטען כי במרבית המקרים, החברה משלמת את תגמולי הביטוח בטרם הוציא הצד השלישי מכיסו כספים עבור תיקון.

התנהלות החברה, התואמת את ההסדר הקבוע בסעיף 28(ב) לחוק חוזה הביטוח, תואמת גם את ההסכמות אליהן הגיעו החברה וחברות ביטוח נוספות במסגרת בקשה לאישור אחרת. בהסדר פשרה שהתקבל בגדרי בש"א 13944/08 יחזקאל מנחם נ' הכשרת הישוב חברה לביטוח בע"מ, במסגרתו הגיעו 10 חברות ביטוח – ביניהן החברה – עם המבקשים שם, להסדר פשרה שעניינו, בין השאר, בתשלומי הפרשי הצמדה למבוטחים ולצדדים שלישיים ("הסדר מסיקה"). במסגרת הסדר מסיקה נקבע כי בכל הקשור לתשלומי הפרשי הצמדה: (1) על הפרשי הצמדה להיות משוערכים למועד בו חושבו; (2) במקרה שהתשלום עבור תיקון הנזק נעשה באמצעות המחאות מעותדות או בהסדר תשלומים שטרם נפרע, תחושב הצמדה רק ממועד פירעון בפועל; (3) לא תשולם הצמדה מקום בו כלי הרכב טופל במוסך הסדר; (4) פרטים אודות הפרשי הצמדה יצוינו רק אם שולמו למבוטח או לצד השלישי.

א. תובענות ייצוגיות - בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)
13. המשך

המבקש בעניין זה דרש מהחברה (באמצעות חברת הביטוח שלו) שתשלם לו את סכום הנזק הנומינאלי בלבד, זאת ניתן להניח מאחר שהוא כלל לא תיקן את הנזק, ולחלופין תיקן ושילם מחיר מופחת או תיקן ושילם באמצעות המחאות מעותדות. עוד נטען כי המבקש בעניין זה ממילא קיבל מהחברה תשלום בסך 240 ש"ח עבור רכיבי ריבית והצמדה, עובר להגשת הבקשה לאישור, כך שכלל לא נגרם לו נזק (שכן דמי ההצמדה שהוא היה יכול להיות זכאי להם עומדים לכל היותר על 161 ש"ח).

כמו כן, נטען כי לא מתקיימים התנאים הנדרשים בחוק לצורך לאישור התובענה כייצוגית. ביום 30 באפריל 2023 המבקש הגיש תגובה לתשובה לבקשה לאישור ("התגובה לתשובה"). בתגובה לתשובה נטען, בתמצית, כי בתשובה לבקשה לאישור החברה הודתה שהיא לא מצמידה את ירידת הערך למדד, בהתאם לדרישות הדין; וכן במקרים בהם הצד השלישי בחר שלא לתקן את הנזק. עוד נטען כי החברה לא הציגה בתשובתה אף לא מקרה אחד בו שילמה הצמדה כדין.

עוד נטען כי, בניגוד לטענות החברה בתשובה, החברה שינתה את התנהלותה רק בעקבות פניית המבקש אליה.

ביום 17 במאי, 2023 החברה הגישה בקשה למחיקת תשובת המבקש ("הבקשה למחיקת התשובה"). ביום 21 במאי, 2023 המבקש השיב לבקשה למחיקת התשובה.

ביום 30 במאי, 2023 התקיים דיון קדם משפט, במסגרתו בית המשפט הציע לצדדים לפנות להליך גישור לצורך בירור הסכסוך. ביום 20 ביוני, 2023 הצדדים הודיעו כי הם מסכימים לפנות להליך גישור, וביום 30 ביוני, 2023 הצדדים הודיעו לבית המשפט את זהות המגשר. נכון למועד פרסום הדוחות, הליך הגישור נמצא בעיצומו. על הצדדים לעדכן את בית המשפט בדבר התקדמות הליך הגישור עד ליום 3 ביוני, 2024.

14. ביום 26 במרס, 2023 קבלה החברה בקשה לאישור תובענה כייצוגית אשר הוגשה כנגד החברה לביהמ"ש המחוזי בבאר שבע. עניינה של התובענה בטענה, כי החברה, כבעלים של מרכז קניות ובילוי במרינה באשקלון ("קניון המרינה"), גובה דמי חניה בשיעור 50% מאנשים עם מוגבלויות בכניסתם לחניון קניון המרינה, המהווה חניון הנגיש היחיד באזור, וזאת בניגוד לדין. הקבוצה אותה מבקש התובע לייצג הינה כל אדם עם מוגבלות הליכה הנושא תעודת נכה ו/או כל אדם הנושא תו חניה לנכה (לרבות תו עגלה ותו משולש) אשר ביקש להיכנס למתחם קניון המרינה מיום 1 ביוני, 2021 עד למועד הגשת בקשה זו.

להערכת המבקש, סכום הנזק האישי הנטען כנגד החברה הינו בסך של 62 ש"ח; והנזק הממוני והבלתי ממוני עומד על כ-2.55 מיליון ש"ח.

ביום 16 ביולי, 2023 הגישו הצדדים בקשה מוסכמת להסתלקות מבקשת האישור. במסגרת הבקשה התחייבה החברה לשנות את המדיניות בחניון ולאפשר חניה ללא תשלום לנכים וכן לשלם גמול בסך 10,000 ש"ח למבקש ושכ"ט בסך 35,000 בתוספת מע"מ לבאת כוחו. ביום 18 ביולי, 2023 אישר בית המשפט את בקשת ההסתלקות.

15. ביום 10 באוקטובר, 2023 התקבלה במשרדי החברה בקשה לאישור תובענה כייצוגית, אשר הוגשה נגד החברה לבית המשפט המחוזי בתל אביב, על-ידי שלושה מבוטחים של החברה בפוליסות ביטוח עסק, ביטוח דירה וביטוח רכב.

לטענת המבקשים, החברה פועלת שלא כדין עת היא מנכה סכום של 20 ש"ח ממבוטחיה בתחום הכללי/אלמנטרי אשר זכאים לקבל החזר של חלק יחסי מהפרמיה ששילמו עבור הפוליסה בהתאם ליתרת תקופת הביטוח, וזאת בעקבות ביטול פוליסה.

הקבוצה הוגדרה בבקשת האישור, כדלקמן: "מבוטחים של החברה ב-7 השנים הקודמות להגשת התביעה, אשר ביטלו פוליסות בתחום הכללי/אלמנטרי והיו זכאים לקבל החזר של

א. תובענות ייצוגיות - בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)
15. המשך

חלק יחסי מהפרמיה ששילמו עבור הפוליסה בהתאם ליתרת תקופת הביטוח, ואשר מסכום ההחזר ניכתה החברה 20 ש"ח (וזאת בין אם צוינה גביית ה- 20 ש"ח במפורש ובין אם לאו). עילות התביעה הנטענות בבקשת האישור הן: הפרת תקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח דירות ותכולתן) תשמ"ו-1986; הפרת הוראות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח רכב פרטי) תשמ"ו-1986; הפרת חובה חקוקה; הפרת חוזה והפרת החובה לקיים חוזים בתום לב; עשיית עושר ולא במשפט; הטעיה נזיקית והטעיה חוזית. סכום התביעה האישית של המבקשים הועמד על 60 ש"ח במצטבר (20 ש"ח לכל מבקש), בצירוף הפרשי הצמדה וריבית.

סכום הנזק הנטען ביחס לכל חברי הקבוצה נאמד על-ידי המבקשים בסכום של 6,859,160 ש"ח, בצירוף הפרשי הצמדה וריבית. מועד הגשת התשובה לבקשת האישור הוא 10 במרס 2024. דיון מקדמי בבקשת האישור קבוע ליום 26 בנובמבר, 2024.

נכון למועד פרסום הדוחות, מנהלים הצדדים מגעים בניסיון להגיע להסדר מוסכם לסיום התובענה, ובמסגרת זו הוסכם על השהיית המועד להגשת תשובה, כך שהיא תוגש, ככל שיהיה צורך בכך, תוך 30 יום לאחר מיצוי המגעים. דיון מקדמי בבקשת האישור קבוע ליום 26 בנובמבר, 2024.

16. ביום 2 נובמבר, 2023 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב בקשה לאישור תובענה כייצוגית כנגד החברה וכנגד חברות ביטוח נוספות.

עניינה של הבקשה בטענה לפיה גובה הפרמיה הנגבית על ידי המשיבות אמור לגלם את הסיכון ו/או הסיכוי לקרות אירוע פתע. לפי הנטען, באירועים קיצוניים כדוגמת מלחמת 'חרבות ברזל' צפויה ירידה חדה בסיכון, אשר לא גולמה ו/או קיבלה איזושהי התייחסות בקביעת גובה הפרמיה על ידי מי מהמשיבות, במועד רכישת הפוליסות שרכשו המבקשים. להערכת המבקשים, סכום הנזק האישי הנטען כנגד המשיבות הינו בסך של 167 ש"ח; והנזק הממוני והבלתי ממוני הוערך בסך של מעל 2.5 מיליון ש"ח ולפי הערכה ראשונית -10,020,000 ש"ח. בהתאם למועד המצאת בקשת האישור, על החברה להגיש תשובתה לבקשת האישור עד ליום 28 בפברואר, 2024.

נוכח בקשת הארכה שהוגשה ביום 19 במרץ, 2024, על המשיבות להגיש תשובה מטעמן לבקשת האישור עד ליום 10 באפריל, 2024; ובהתאמה, על המבקש להגיש תגובה לתשובה לבקשת האישור עד ליום 10 במאי, 2024. דיון מקדמי בפני כב' השופטת רחל ברקאי נקבע ליום 21 במאי, 2024.

ב. להלן טבלה מסכמת של הסכומים הנתבעים במסגרת בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות, תובענות שאושרו כתביעה ייצוגית ותביעות מהותיות כנגד החברה, כפי שצויינו על ידי התובעים בכתבי הטענות אשר הוגשו מטעמם. מובהר כי הסכום הנתבע אינו מהווה בהכרח כימות של סכום החשיפה המוערכת על ידי החברה, שכן המדובר בהערכות מטעם התובעים אשר דינן להתברר במסגרת ההליך המשפטי. עוד מובהר כי הטבלה להלן אינה כוללת הליכים שהסתיימו, לרבות הליכים שהסתיימו לאחר שאושר בהם הסכם פשרה (ראה לעניין זה סעיף 1 לעיל).

טבלה מסכמת:

<u>סוג</u>	<u>כמות תביעות</u>	<u>הסכום הנתבע</u> אלפי ש"ח
<u>תובענות שאושרו כתביעה ייצוגיות:</u>		
צוין סכום המתייחס לחברה	1	37,320
<u>בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות:</u>		
צוין סכום המתייחס לחברה	5	107,129
לא צוין סכום התביעה (*)	3	-

(*) לרבות בקשות לאישור תובענות כייצוגיות בהן לא צוין סכום תביעה מדויק (ראה פירוט אודות בקשה לאישור תובענה כייצוגית בסעיפים 9, 11, 12, 13, ו-16 לעיל).

ג. תהליכים אחרים וחשיפות נוספות

לא ניתן לצפות מראש האם ובאיזו מידה חשופה החברה לטענות בקשר ו/או בעקבות הוראות אלו אשר אפשר שיעלו בין היתר, באמצעות המנגנון הדיוני הקבוע בחוק תובענות ייצוגיות. לעיתים יכולה להיות השלכה מסוג זה גם לחוזרים שהממונה מפרסם ואשר ברגיל תחולתם עתידית.

כנגד החברה מוגשות, מעת לעת, תלונות, לרבות תלונות לממונה על שוק ההון, הביטוח וחסכון במשרד האוצר (להלן - "הממונה") ביחס לזכויות מבוטחים על פי פוליסות ביטוח ו/או הדין. תלונות אלו מטופלות באופן שוטף על ידי אגף תלונות הציבור בחברה. לעיתים, הכרעות (או טיטות הכרעה) של הממונה בתלונות אלו, ניתנות באופן רוחבי ביחס לקבוצת מבוטחים.

כמו כן, עורך הממונה, מעת לעת, לרבות בעקבות תלונות מבוטחים, ביקורות מטעמו בחברה ו/או מעביר לחברה בקשות לקבלת נתונים, בנושאים שונים של ניהול החברה, ניהול זכויות מבוטחים ועמיתים בהם וכן ביקורות ליישום הוראות הרגולציה ו/או הטמעת לקחי ביקורות קודמות, בהן בין היתר, מתקבלות דרישות להכנסת שינויים במוצרים השונים, מתן הנחיות לביצוע החזרים ו/או הנחיות ו/או הוראות בקשר לתיקון ליקויים או ביצוע פעולות, לרבות החזר כספים לעמיתים ולמבוטחים. בהתאם לממצאי ביקורות או נתונים המועברים, לעיתים מטיל הממונה עיצומים כספיים על החברה בהתאם לחוק סמכויות האכיפה.

ביום 21 בדצמבר, 2021, העביר הממונה אל החברה הודעת דרישת מידע בעניין גביית כסויים ביטוחיים בהתאם למגבלות לפי תקנה 45 לתקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), התשכ"ד-1964. הטענה שביסוד דרישת ההשבה הינה כי החברה, כביכול, ניכתה מהפקדות מעסיקים, סכומים בשיעור העולה על השיעור המותר לפי הדין לטובת רכישת כסוי ביטוח חיים וכן רכשה בעבור המבוטחים כסויים ביטוחיים, שאינם ביטוח חיים ואינם מותרים, כביכול, לרכישה מתוך הפקדות המעביד, וזאת ביחס למבוטחים אשר פוליסות הביטוח שלהם הופקו מיום 1 באוגוסט 1999 ועד ליום 31 בדצמבר, 2013. הדרישה כוללת גם הוראות לביצוע השבה, ככל וימצא כי החברה פעלה שלא בהתאם לכללים הקבועים בהודעה זו (להלן: "דרישת מידע והשבה" או "הדרישה").

במסגרת דרישת המידע וההשבה נקבע, שעל החברה להעביר לממונה מתווה מפורט של סדר הפעולות אותן תנקוט לצורך ביצוע ההשבה של הסכומים שנגבו שלא כדין ובכלל זה אבני דרך לביצוע ההשבה, ככל ונגבו שלא כדין. כמו כן ניתנה לחברה האפשרות להעביר הערות והשגות לדרישה, בהתאם למפורט בה.

נכון למועד פרסום הדוח החברה מצויה בדין ודברים מול רשות שוק ההון בעניין יישום האמור בדרישה ובשלב זה אין וודאות באשר למלוא הסכום שתידרש להשיב עקב הדרישה. החברה ביצעה הפרשה בדוחות הכספיים בגין הדרישה כאמור.

ד. בנוסף על הבקשות לאישור תובענות כייצוגיות שהוגשו כנגד החברה ותובענות אשר אושרו כנגד

החברה, קיימת חשיפה כללית אשר לא ניתן להעריכה ו/או לכמתה, הנובעת, בין היתר, ממורכבותם של השירותים הניתנים על ידי החברה למבוטחיה. מורכבות זו צופנת בחובה, בין היתר, פוטנציאל לטענות פרשנות ואחרות, עקב פערי מידע בין החברה לבין צדדים שלישיים לחווי הביטוח, הנוגעות לשורה ארוכה של תנאים מסחריים ורגולטורים, לרבות מבטחי משנה. חשיפה זו באה לידי ביטוי בעיקר ביחס למוצרי החיסכון הפנסיוני והביטוח ארוך טווח, לרבות ביטוח בריאות, בהם פועלת החברה, בהיותם מאופיינים באורח חיים ממושך ובמורכבות גבוהה, במיוחד לאור ההסדרים התחיקתיים השונים הן בתחום ניהול המוצרים והן בתחום המיסוי, לרבות בנושאי תשלומי הפקדות על-ידי מעסיקים ומבוטחים, פיצולם ושייכותם לרכיבי הפוליסות השונים, ניהול ההשקעות, מעמדו התעסוקתי של המבוטח, תשלומי ההפקדות שלו ועוד. מוצרים אלו מנוהלים על פני שנים בהן מתרחשים שינויים במדיניות, ברגולציה ובמגמות הדין, לרבות בפסיקת בתי המשפט.

שינויים אלה מיושמים על ידי מערכות מיכוניות העוברות שינויים והתאמות באופן תדיר. מורכבות שינויים אלה והחלת השינויים לגבי מספר רב של שנים, יוצרת חשיפה תפעולית מוגברת. לקבלת פרשנות חדשה לאמור בפוליסות ביטוח ובמוצרים פנסיונים ארוכי טווח יש לעיתים בכדי להשפיע על הרווחיות העתידית של הקבוצה בגין התיק הקיים, זאת בנוסף לחשיפה הגלומה

ד. המשך

בדרישות לפיצוי ללקוחות בגין פעילות העבר. לא ניתן לצפות מראש את סוגי הטענות שיועלו בתחום זה ואת החשיפה הנובעת מטענות אלו ואחרות בקשר עם חוזה הביטוח, המועלות, בין היתר, באמצעות המנגנון הדיוני הקבוע בחוק תובענות ייצוגיות.

כמו כן, תחום הביטוח בו עוסקת החברה הינו עתיר פרטים ונסיבות, אשר קיים בו סיכון אינהרנטי שלא ניתן לכימות להתרחשות של טעות או שורה של טעויות מיכוניות או טעויות אנוש, הן בתהליכי עבודה מובנים והן במסגרת טיפול פרטני בלקוח, אשר עלולות להיות להן תוצאות רחבות היקף, הן ביחס להיקף התחולה למספר רב של לקוחות או מקרים והן ביחס להיקף הכספי הרלוונטי בהתייחס ללקוח בודד. החברה מטפלת, באופן שוטף, בטיוב זכויות מבוטחים, בכל הקשור לניהול המוצרים בגופים המוסדיים, בהתאם לפערים המתגלים מעת לעת.

החברה חשופה לתביעות וטענות במישור דיני החוזים וקיום התחייבויות ביטוחיות במסגרת הפוליסה, ייעוץ לקוי, הפרת חובת נאמנות, ניגוד עניינים, חובת זהירות, רשלנות במסגרת אחריות מקצועית של החברה וכיוצ"ב, טענות הקשורות בשירותים הניתנים על ידי החברה וכן מעת לעת מתקיימים נסיבות ואירועים המעלים חשש לטענות מהסוג האמור. החברה רוכשת פוליסות לכיסוי אחריות מקצועית, לרבות כנדרש על פי ההסדר התחיקתי ובעת הצורך היא מדווחת לפוליסות אלו לצורך כיסוי חבות שמקורה באחריות מקצועית וניתנת להגנה ברכישת ביטוח. סכומי החשיפה האפשרית עולים על סכומי הכיסוי ואין וודאות בדבר קבלת כיסוי בפועל בעת קרות מקרה ביטוח.

ה. יתרת הפרשה בגין התובענות הייצוגיות והליכים אחרים כנגד החברה האמורים לעיל, הינה בסך של כ-23.8 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר, 2022 כ-38.9 מיליון ש"ח).

באור 35: אירועים מהותיים לאחר תאריך הדיווח

- א. בהמשך לאמור בביאור ג' בדבר השפעת מלחמת חרבות ברזל ושינוי החקיקה, ביום 9 בפברואר 2024, חברת דירוג האשראי הבינלאומי Moody's הודיעה על הורדת דירוג האשראי של מדינת ישראל לרמה 2A (מרמה של 1A). להורדת הדירוג התווספה "תחזית שלילית", שעלולה להוביל להורדת דירוג נוספת כתלות גם במצב הכלכלי והגיאוגרפי בישראל.
- ב. בחודש מרס 2024, אושר תיקון לצו מס ערך מוסף (שיעור המס על מלכ"רים ומוסדות כספיים) התשפ"ד – 2024 (להלן - הצו), אשר קובע כי החל מיום 1 בינואר 2025 שיעור מס השכר החל על מוסדות כספיים יעמוד על 18% מהשכר ששולם בעד עבודה ומס הרווח יעמוד על 18% מהרווח שהופק. לפרטים ראה באור 30.
- ג. במהלך החודשים יוני 2023 -ינואר 2024 נערכה ביקורת מטעם הרשות, בנושא נאותות יתרות העתודות (ברוטו, משנה ושייר), ליום 31 בדצמבר 2022, בענפי רכב רכוש, רכב חובה וחבות צד ג', של החברה. ביום 5 במרץ 2024 קיבלה החברה מהרשות דוח סופי מסכם לעניין הביקורת האמורה. המבקר ציין בדו"ח כי על פי שיקול דעתו המקצועי, ליום 31 בדצמבר 2022, העתודה שחושבה על ידי החברה בענפי רכב חובה ורכב רכוש נמצאה בטווח הראוי, ואילו בענף חבות צד ג' העתודה בשייר נמוכה מהאומדן התחתון. ליום 31 בדצמבר 2023 יתרת העתודה האמורה, כפי שחושבה על ידי החברה, הינה בהלימה מלאה עם דרישות הביקורת.
- ד. ביום 14 במרס 2024, דיווחה החברה אודות כוונתה לבצע פדיון מוקדם, חלקי ומותנה, ביוזמתה, בסך של כ-60,000,000 ש"ח ע.ג. מתוך אגרות חוב (סדרה 3) של החברה, וזאת בהתאם להוראות שטר הנאמנות בגין אגרות החוב, ובכפוף לגיוס הון מתאגיד בנקאי באמצעות כתב התחייבות נדחה. ביום 21 במרס 2024, דיווחה החברה אודות התקיימות התנאי המתלה האמור, וביצוע פדיון מוקדם חלקי של אגרות החוב. לפרטים אודות כתב התחייבות נדחה בנקאי שגייסה החברה לאחר תאריך הדיווח, ראה באור 18 להלן.
- ה. ביום 31 במרץ 2024 חתמה החברה עם תאגיד בנקאי על נטילת כתב התחייבות נדחה בסך של 60 מיליון ש"ח (להלן: "כתב ההתחייבות הבנקאי"). כתב ההתחייבות הבנקאי הינו לתקופה בת 8 שנים והחברה רשאית לפדות אותו בפדיון מוקדם לראשונה בחלוף 5 שנים ממועד הנפקתו. במהלך 5 השנים הראשונות לחייו, כתב ההתחייבות נושא ריבית בשיעור $P+2\%$, ובמהלך יתרת חייו ריבית בשיעור $P+3.75\%$. בגין כתב ההתחייבות האמור העמידה אלעזרא החזקות, בעלת השליטה בחברה כמתואר בביאור 1(א) לעיל, עבור התאגיד הבנקאי ערבות בשיעור של 40% מסך גובה כתב ההתחייבות. בנוסף לכתב ההתחייבות, העמיד התאגיד הבנקאי לחברה מסגרת אשראי בסך 40 מיליון ש"ח, לתקופה של 12 חודשים.

מידע נוסף עבור השקעות פיננסיות אחרות

א. נכסי חוב סחירים

ההרכב:

ליום 31 בדצמבר, 2023	
עלות	הערך
מופחתת	בספרים
אלפי ש"ח	
312,155	310,933
87,996	96,395
103,742	103,742
503,893	511,070

אגרות חוב ממשלתיות

זמינות למכירה
נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה
 זמינים למכירה
 מוחזקים לפדיון (*)
 סך הכל נכסי חוב סחירים

ההרכב:

ליום 31 בדצמבר, 2022	
עלות	הערך
מופחתת	בספרים
אלפי ש"ח	
252,749	245,549
138,773	131,400
83,502	83,502
475,024	460,451

אגרות חוב ממשלתיות

זמינות למכירה
נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה
 זמינים למכירה
 מוחזקים לפדיון (*)
 סך הכל נכסי חוב סחירים

מידע נוסף עבור השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

ב. מניות

ליום 31 בדצמבר, 2023		
הערך		
עלות	בספרים	
אלפי ש"ח		
27,534	16,772	מניות סחירות
81,833	99,518	מניות שאינן סחירות
109,367	116,290	סך הכל מניות
	9,538	ירידות ערך שנזקפו לדוח רווח או הפסד (במצטבר)

ליום 31 בדצמבר, 2022		
הערך		
עלות	בספרים	
אלפי ש"ח		
37,962	15,751	מניות סחירות
80,996	92,595	מניות שאינן סחירות
118,958	108,346	סך הכל מניות
	22,734	ירידות ערך שנזקפו לדוח רווח או הפסד (במצטבר)

ג. השקעות פיננסיות אחרות

ליום 31 בדצמבר, 2023		
הערך		
עלות	בספרים	
אלפי ש"ח		
30,770	32,097	סחירות זמינות למכירה
150,526	130,869	שאינן סחירות מוצגות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד
-	7,739	מכשירים נגזרים
150,526	138,608	סה"כ השקעות פיננסיות אחרות שאינן סחירות
181,296	170,705	סך הכל השקעות פיננסיות אחרות
	-	ירידות ערך שנזקפו לדוח רווח או הפסד (במצטבר)

מידע נוסף עבור השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

ג. השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

ליום 31 בדצמבר, 2022		
עלות	הערך בספרים	
אלפי ש"ח		
32,779	32,358	<u>סחירות</u> זמינות למכירה
		<u>שאינן סחירות</u>
162,780	170,099	מוצגות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד
-	2,162	מכשירים נגזרים
162,780	172,261	סה"כ השקעות פיננסיות אחרות שאינן סחירות
195,559	204,619	סך הכל השקעות פיננסיות אחרות
	-	ירידות ערך שנזקפו לדוח רווח או הפסד (במצטבר)

השקעות פיננסיות אחרות כוללות בעיקר השקעות בתעודות סל, תעודות השתתפות בקרנות נאמנות, קרנות השקעה, קרנות גידור, נגזרים פיננסיים, אופציות, מוצרים מובנים.

פרק 4

דוח פרטים נוספים

תוכן עניינים

<u>עמוד</u>	<u>הנושא</u>
3	1. פרטים כלליים אודות החברה .....
4	2. רשימת השקעות בחברות בת ובחברות כלולות (תקנה 11) .....
4	3. הכנסות של חברות-בת וחברות כלולות והכנסות מהן (תקנה 13) .....
5	4. תגמולים לבעלי עניין ולנושאי משרה בכירה (תקנה 21) .....
7	5. השליטה בתאגיד (תקנה 21א) .....
7	6. עסקאות עם בעל שליטה (תקנה 22) .....
17	7. החזקות בעלי עניין ונושאי משרה בכירה (תקנה 24) .....
17	8. הון רשום והון מונפק (תקנה 24א) .....
18	9. מרשם בעלי המניות (תקנה 24ב) .....
19	10. הדירקטורים של החברה (תקנה 26) .....
23	11. נושאי משרה בכירה של החברה (תקנה 26א) .....
27	12. מורשה חתימה של החברה (תקנה 26ב) .....
27	13. רואה החשבון של החברה (תקנה 27) .....
27	14. שינוי בתזכיר או בתקנון (תקנה 28) .....
27	15. המלצות הדירקטוריון והחלטות שאינן טעונות אישור אסיפה כללית (תקנה 29א) .....
27	16. החלטות אסיפה כללית מיוחדת (תקנה 29ג) .....
27	17. החלטות החברה (תקנה 29א) .....

ההפניה לתקנות בחלק זה הינה לתקנות בתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים), התש"ל-1970.

פרטים כלליים אודות החברה

שם החברה: הכשרה חברה לביטוח בע"מ

מס' חברה ברשם החברות: 52-004217-7

מען רשום: רחוב המלאכה 6, חולון 5811801
(תקנה 25א)

טלפון: 03-7960000
(תקנה 25א)

פקסימיליה: 03-7967412
(תקנה 25א)

כתובת דוא"ל: Sagik@hcsra.co.il
(תקנה 25א)

תאריך המאזן: 31 בדצמבר 2023
(תקנה 9)

תאריך הדוח: 31 במרס 2024
(תקנות 1 ו-7)

תקנה 11 - רשימת השקעות בחברות בת ובחברות כלולות ***

יתרת אגרות החוב וההלוואות בדוח על המצב הכספי (באלפי ש"ח) ועיקר תנאיהן	שיעור ההחזקה (באחוזים)					ערכן בדוח הכספי הנפרד לתאריך הדוח הכספי (אלפי ש"ח)	סה"כ ערך נקוב (בש"ח)	כמות מניות	סוג המניה	שם החברה
	בסמכות למנות דירקטורים	בכוח הצבעה	בהון	בהון המניות המונפק	במניה					
0	100%	100%	100%	100%	100%	333,335	1,000,000	1,000,000	רגילה	פנינת אפרידר *
סכום של כ-9.8 מלש"ח הועמד כהלוואה.	-	49%	49%	49%	49%	57,444	980	980	רגילה	טרה אימפריום אייץ בע"מ **

* חברה המחזיקה ב-100% מנכס מקרקעין באשקלון וב-50% מנכס מקרקעין באשדוד.

** 75% מההשקעה בוצעה מכספי חוזים תלויי תשואה ו-25% מההשקעה בוצעה מכספי הנוסטרו של החברה.

*** החברה מחזיקה בעקיפין במלוא הון המניות המונפק של סוכנות ביטוח בשם בסט פיננסים סוכנות לביטוח (2022) בע"מ.

תקנה 13 - הכנסות של חברות-בת וחברות כלולות והכנסות מהן

הכנסות (הוצאות) ריבית (תוך ציון מועדי התשלום)		דיבידנד ודמי ניהול		חלק החברה ברווח הכולל (מותאם לתאריך הדוח על המצב הכספי) (אלפי ש"ח)		רווח לאחר הפרשה למס (אלפי ש"ח)	רווח לפני הפרשה למס (אלפי ש"ח)	שם החברה
עבור תקופה שלאחר מכן	עבור שנת 2023	שנתקבלו לאחר תאריך הדוח על המצב הכספי או שזכאית לקבל, בגין שנת 2023 או תקופה שלאחר מכן (תוך ציון מועדי התשלום)	שנתקבלו עד תאריך הדוח על המצב הכספי בגין שנת 2023 או תקופה שלאחר מכן (מותאם לתאריך הדוח על המצב הכספי)	רווח כולל אחר	רווח/הפסד			
-	-	-	-	-	87,683	87,683	112,956	פנינת אפרידר
-	-	-	-	-	*419	419	544	טרה אימפריום אייץ בע"מ

* מתוכם 314 אלפי ש"ח נרשמו כנגד חוזים תלוי תשואה.

תקנה 21 - תגמולים לבעלי עניין ונושאי משרה בכירה (באלפי ש"ח)¹

1. להלן פרטים בדבר התגמולים כפי שהוכרו בדוחות הכספיים לשנת 2023, לכל אחד מחמשת בעלי התגמולים הגבוהים ביותר מבין נושאי המשרה הבכירה בחברה או בתאגיד בשליטתה, ואשר ניתנו להם בקשר עם כהונתם בחברה או בתאגיד בשליטתה, וכן לבעלי עניין בחברה. לפירוט בדבר תנאי העסקה של נושאי המשרה – ראה להלן:

סה"כ	תגמולים אחרים			תגמולים בעבור שירותים						פרטי מקבל התגמולים			שם	
	אחר	דמי שכירות	ריבית	אחר	עמלה	דמי ייעוץ	דמי ניהול	תשלום מבוסס מניות	מענק ²	שכר/גמול דירקטורים	שיעור החזקה בהון התאגיד	היקף המשרה		תפקיד
תגמולים לחמשת בעלי התגמולים הגבוהים ביותר מבין נושאי המשרה בחברה														
2,732	-	-	-	-	-	-	-	-	-	52,732	4	3	יו"ר דירקטוריון (פעיל)	אלי אלעזרא
1,930	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,930	-	100%	מנכ"ל	שמעון מירון ⁶
1,176	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,176	-	100%	משנה למנכ"ל, ביטוח תביעות ואלמנטרי	אברהם שלמה ⁷
1,003	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,003	-	100%	סמנכ"ל, מנהל השקעות ראשי	רועי קדוש ⁸
861	-	-	-	-	-	-	-	-	-	861	-	100%	סמנכ"ל ביטוח חיים	חנה סלע ⁹
תגמולים לבעלי עניין בחברה														
1,946	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,946	-	-	-	דירקטורים

¹ סכומי התגמול משקפים את העלות לחברה בגין שכר, אחזקת רכב, טלפון, הפרשות סוציאליות, הוצאות נלוות לשכר וכיו"ב.

² ביום 31 במרס 2024 אישרו ועדת התגמול ודירקטוריון החברה מענקים לאור התוצאות החישוביות של הרבעון הראשון לשנת 2024 ואירועים משמעותיים שחלו ברבעון האמור, לנושאי המשרה הנ"ל כדלקמן: מר שמעון מירון מענק בסכום של 750 אלפי ש"ח; מר אברהם שלמה מענק בסכום של 280 אלפי ש"ח; מר רועי קדוש מענק בסכום של 300 אלפי ש"ח והגברת חנה סלע מענק בסכום של 108 אלפי ש"ח.

³ בהסכם העסקה לא נקבע היקף משרה, עם זאת, בהתאם להסכם כאמור, התחייב מר אלעזרא להקדיש את כל הזמן שיידרש למילוי תפקידו במסגרת הגדרת האסטרטגיה העסקית של החברה ויישומה, לרבות פיתוח והכוונת פעילות החברה בשווקים הפיננסיים ובשוקי ההון.

⁴ מר אלי אלעזרא מחזיק בחברה בעקיפין באמצעות החזקותיו באלעזרא החזקות, חברה פרטית בבעלותם של מר אלי אלעזרא ורעייתו, המחזיקה בשיעור של כ-42.87%; וכן באמצעות אלעזרא החזקות ביטוח, חברה פרטית בבעלותה המלאה של אלעזרא החזקות, המחזיקה בשיעור של כ-53.6% ממניות החברה. לפרטים נוספים אודות החזקות החברה ראו סעיפים 1.1.1 בחלק א' לדוח התקופתי.

⁵ לפרטים אודות תנאי העסקתו של מר אלעזרא ראו סעיף 2.1 להלן.

⁶ מר מירון מונה למנכ"ל החברה ביום 1 באוגוסט 2016. עד למועד זה כיהן כמשנה למנכ"ל וראש אגף ביטוח חיים ופיננסים. למר מירון קיימת הלוואה מפוליסת פרט אישית שבבעלותו, בה הכספים נזילים. ריבית ההלוואה הינה פריים. גובה ההלוואה נכון לחודש מרס 2024 מסתכם לסך של 49,128 ש. מועד פירוקן הלוואה הינו ביום 10 באפריל 2024. לפרטים אודות תנאי העסקתו של מר מירון ראו סעיף 2.2 להלן.

⁷ לפרטים אודות תנאי העסקתו של ה"ה, אברהם שלמה ראה סעיף 2.3 להלן.

⁸ לפרטים אודות תנאי העסקתו של ה"ה, רועי קדוש, ראה סעיף 2.3 להלן.

⁹ לפרטים אודות תנאי העסקתה של ה"ה, חנה סלע, ראה סעיף 2.3 להלן.

2. פירוט תנאי העסקה

2.1. מר אלי אלעזרא, יו"ר הדירקטוריון:

ביום 12 באוקטובר 2021 אישרה האסיפה הכללית של בעלי מניות החברה עדכון לתנאי העסקתו של מר אלעזרא בתפקידו כיו"ר דירקטוריון פעיל של החברה. להלן יובאו עיקרי תנאי העסקה: (1) משכורת חודשית בסך של כ-155 אלף ש"ח (ברוטו, צמוד למדד), כאשר העלות השנתית הכוללת של השכר לא תעלה על סכום של 2.5 מיליון ש"ח {צמוד למנגנון ההצמדה בחוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי-התרת הוצאה לצורכי מס בשל תגמול חריג), תשע"ו-2016 ("חוק שכר בכירים")} ותורכב מרכיב קבוע בלבד (לא כולל מס שכר). עלות זו אינה כוללת פיצויי פיטורים ותשלומים פנסיוניים; (2) הפרשה לביטוח מנהלים כמתחייב על-פי דין והפרשות לקרן השתלמות. ההפקדות בגין תגמולים וקרן השתלמות תעשנה על מלוא השכר; (3) רכב מקבוצת רישוי 7 ונשיאה בהוצאות האחזקה והשימוש בו, למעט קנסות והוצאות אחרות עקב עבירות תנועה ו/או עבירות על חוקי עזר עירוניים. המס בגין שווי השימוש ברכב יגולם, אולם גילום כאמור לא יזכה את מר אלעזרא בהטבות הסוציאליות; (4) החזר הוצאות שיוציא מר אלעזרא במסגרת העבודה בחברה ועבורה. לא נקבעה כל מגבלה על סכום החזר; (5) הוצאות אחזקה ושימוש בטלפון בביתו של מר אלעזרא וטלפון נייד בו יעשה מר אלעזרא שימוש. המס בגין הטבות אלו מגולם, אולם הגילום לא יזכה את מר אלעזרא בהטבות סוציאליות; (6) 26 ימי חופשה בשנה ו-30 ימי מחלה בשנה, הניתנים כל אחד לצבירה עד למקסימום של 90 ימי חופשה או לפדיון, לפי שיקול דעתו של מר אלעזרא. בנוסף, זכאות ל-10 ימי הבראה בשנה על-פי התעריף המקובל בחברה. הסכם העסקתו של מר אלעזרא הינו לתקופה בת 5 שנים (עד ליום 11 באוקטובר, 2026) והוא ניתן לסיום בכל עת על-ידי מר אלעזרא או החברה בהודעה מראש של 180 יום. העלות החודשית אשר תנבע לחברה בגין העסקתו של מר אלעזרא (כולל התנאים הנלווים להעסקתו) תעמוד על סך של כ-200 אלף ש"ח, לא כולל מס שכר והפרשות סוציאליות. לפרטים נוספים, ראה דוח מיידי מיום 12 באוקטובר 2021 (אסמכתא מספר: 2021-01-155010).

2.2. מר שמעון מירון, מנכ"ל החברה:

החל מחודש דצמבר 2018 זכאי מר מירון למשכורת חודשית בסך של 100 אלפי ש"ח (ברוטו) בתוספת הצמדה רבעונית למדד המחירים לצרכן של חודש נובמבר 2018. כמו כן, זכאי מר מירון לרכיב משתנה עד לתקרת התגמול השנתית על-פי חוק שכר בכירים. בנוסף זכאי מר מירון לזכויות נלוות ולתנאים כדלקמן: (1) החברה תפריש ותפקיד מדי חודש לפוליסת ביטוח מנהלים וכן תפריש לקרן ההשתלמות (לעניין קרן ההשתלמות ההפרשה נעשית על מלוא המשכורת ולא עד התקרה המוכרת לצרכי מס). (2) החברה תבטח את מר מירון, על חשבונה, בסכומים ששיעורם יהיה עד 2.5% מהשכר החודשי, בביטוח מפני אובדן כושר עבודה. (3) החברה תשלם למר מירון דמי אחזקת טלפון נייד ללא הגבלה. (4) ימי חופשה, ימי מחלה וימי הבראה. (5) נשיאה בעלויות רכב של 13 אלפי ש"ח בתוספת עלות המס בגין הוצאה זו, כאשר החברה נושאת בכל הוצאות האחזקה והשימוש ברכב. (5) מר מירון יהיה זכאי למענק שנתי בהתאם לרכיב המענק המשתנה הכלול במדיניות התגמול של החברה; (6) הסכם העסקתו של מר מירון אינו קצוב בזמן וכל אחד מהצדדים רשאי לסיימו בהודעה מראש של 180 יום. לפרטים נוספים, ראה דוח מיידי מיום 12 בדצמבר 2018 (אסמכתא מספר: 2018-01-121059).

2.3. תגמול לה"ה, אברהם שלמה, רועי קדוש וחנה סלע ("נושאי המשרה"):

בנוסף לשכר חודשי כמפורט בטבלה לעיל, זכאים נושאי המשרה לזכויות נלוות ולתנאים כדלקמן: (1) הפרשות והפקדות חודשיות לפוליסת ביטוח מנהלים ולקרן ההשתלמות. (2) הפרשה לביטוח מפני אובדן כושר עבודה. (3) תשלום עבור אחזקת טלפון נייד, ארוחות ועיתון. (4) רכב, כאשר תשלום המס בגין השימוש ברכב, ככל שיהיה, חל על נושאי המשרה. (5) רכיב משתנה בהתאם לתכנית התגמול של החברה; (6) הסכם העסקה אינו קצוב בזמן כאשר כל אחד מהצדדים רשאי לסיים את ההסכם בהודעה מראש של 90 יום.

2.4. ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה:

ביום 19 ביוני 2023 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות, לאחר אישורם של ועדת התגמול, ועדת הביקורת ודירקטוריון החברה, רכישות פוליסות ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה של החברה (לרבות דירקטורים ונושאי משרה שהם בעל השליטה בחברה ו/או קרוביו ולרבות מנכ"ל החברה) לתקופה של 12 חודשים, כמפורט להלן: (א) שכבת בסיס בגבול אחריות של 5 מיליון דולר ארה"ב למקרה ולתקופת הביטוח; (ב) שכבה שניה בגבול אחריות של 5 מיליון דולר ארה"ב מעל 5 מיליון דולר ארה"ב למקרה ולתקופת הביטוח; (ג) שכבה שלישית בגבול אחריות של 10

מיליון דולר ארה"ב מעל 10 מיליון דולר ארה"ב למקרה ולתקופת הביטוח; (ד) שכבה רביעית בגבול אחריות של 5 מיליון דולר ארה"ב מעל 20 מיליון דולר ארה"ב למקרה ולתקופת הביטוח; (ה) שכבה חמישית בגבול אחריות של 5 מיליון דולר ארה"ב מעל 25 מיליון דולר ארה"ב למקרה ולתקופת הביטוח. סך הפרמיה השנתית לחברה עומד על 143,500 אלף דולר ארה"ב. לפרטים נוספים, ראה דיווח מיידי מיום 19 ביוני 2023 (אסמכתא מס': 2023-01-067092).

2.5 **כתבי שיפוי והתחייבות לפטור**: בהתאם לכתב השיפוי, ובכפוף להוראות הדין, החברה התחייבה לשפות את הדירקטורים ונושאי המשרה בשל כל חבות או הוצאה כמפורט בכתב השיפוי, שתוטל עליהם עקב אחת או יותר מאלה: (1) פעולות ו/או נגזרת שלהן בתוקף היותם ו/או היותם בעבר נושאי משרה ו/או מועסקים בחברה ו/או נושאי משרה ו/או מועסקים מטעם החברה בחברות בנות ו/או קשורות של החברה. (2) פעולות ו/או נגזרת שלהן בתוקף היותם נושאי משרה, עובדים או שלוחים של החברה בחברה אחרת כלשהי בה מחזיקה החברה בניירות ערך במישרין ו/או בעקיפין. ההתחייבות לשיפוי מוגבלת לסוגיה האירועים המפורטים בכתב השיפוי. ההתחייבות לשיפוי כוללת הוצאות התדיינות סבירות, לרבות שכר טרחת עורך דין, שיוציא נושאי המשרה עקב חקירה או הליך שהתנהל נגד נושאי המשרה בידי רשות המוסמכת לנהל חקירה או הליך, ואשר הסתיים ללא הגשת כתב אישום נגדו ומבלי שהוטלה עליו חבות כספית כחלופה להליך פלילי, או שהסתיים ללא הגשת כתב אישום נגדו אך בהטלת חבות כספית כחלופה להליך פלילי בעבירה שאיננה דורשת הוכחת מחשבה פלילית או בקשר לעיצום כספי. סכום השיפוי הכולל שתשלם החברה לכל נושאי המשרה בחברה (ובכלל זה לנושאי המשרה בחברות קשורות) במצטבר על פי כל כתבי השיפוי שהוצאו או שיוצאו על ידי החברה לא יעלה על סכום השווה ל-25% מההון העצמי של החברה לפי דוחותיה הכספיים המאוחדים האחרונים של החברה כפי שיהיו במועד השיפוי. והכל בנוסף לסכומים שיתקבלו, אם יתקבלו, מחברת ביטוח במסגרת ביטוח בו התקשרה החברה. בהתאם לכתב הפטור ובכפוף להוראות סעיפים 259 ו-263 לחוק החברות וכל הוראת דין שתבוא במקומם, החברה מתחייבת לפטור את הדירקטורים ונושאי המשרה בחברה מראש מכל אחריות כלפיה בשל כל נזק שייגרם לה ו/או שנגרם לה, בין במישרין ובין בעקיפין, בשל הפרת חובת הזהירות כלפיה (למעט בשל הפרת חובת זהירות בחלוקה, כהגדרת המונח בחוק החברות) בפעולותיהם בתום לב ובתוקף היותם נושאי משרה ו/או מועסקים בחברה למעט הפרת חובת זהירות שנעשתה מתוך כוונה או מתוך פזיזות.

תקנה 21א - השליטה בתאגיד

למועד הדוח בעל השליטה בחברה הינו מר אלי אלעזרא. לפרטים אודות אופן אחזקותיו של מר אלעזרא בחברה, ראה סעיפים 1.1.1 ו-1.1.2 לפרק תיאור עסקי התאגיד הנכלל במסגרת הדוח התקופתי של החברה לשנת 2023. לפרטים נוספים אודות מר אלי אלעזרא ראה תקנה 26 להלן.

תקנה 22 - עסקאות עם בעל שליטה

להלן פרטים, למיטב ידיעת החברה, בדבר כל עסקה עם בעל השליטה או שלבעל השליטה יש עניין אישי באישורה, אשר החברה התקשרה בה בשנת 2023 או במועד מאוחר לסוף שנת 2023 ועד למועד הגשת הדוח או שהיא עדיין תקפה במועד הדוח:

מס"ד	מועד אישור אחרון	פרטי הארגון המאשר	זהות צדדי העסקה, תוכנה ומאפייניה האיותיים והכמותיים	העניין האישי של בעל השליטה
עסקאות המנויות בסעיף 270(א4) (או 270(4) עת החברה פעלה כחברה ציבורית)				
1.			מר אלי אלעזרא מכהן כיו"ר דירקטוריון (פעיל) בחברה. לפרטים ביחס לתנאי העסקתו בתפקיד זה ואופן אישורו, ראה סעיף 2.1 בתקנה 21 לעיל.	למר אלי אלעזרא עניין אישי בהתקשרות לאור היותו צד לה.
2.	11 בינואר 2015	אסיפה כללית	מר אלי אלעזרא מחזיק בכתב שיפוי ופטור בתנאים מקובלים בחברה. לתנאי כתב השיפוי והפטור, ראה סעיף כתב התחייבות ושיפוי לפטור בתקנה 21 לעיל.	למר אלי אלעזרא עניין אישי בהתקשרות לאור היותו זכאי לכתב פטור ושיפוי.
	28 בדצמבר 2014	דירקטוריון		
	18 בדצמבר 2014	ועדת תגמול		
3.	25 במאי 2015	דירקטוריון	החברה התקשרה עם מוטו פרטס בע"מ, חברה בת (75% של ממסי שירותי דרך וגרירה בע"מ ("מוטו פרטס" ו-"ממסי", בהתאמה) לאספקת חלקי חילוף למוסכי ההסדר עימם קשורה החברה. היקף ההתקשרות בשנת 2023 עם מוטו פרטס עמד על סך של כ-1.5 מיליון ש"ח.	למר אלי אלעזרא עניין אישי בהתקשרות מכוח החזקותיו באלבר שירותי מימונית בע"מ (להלן: "אלבר"). כמו כן מכהן מר אלעזרא כנושא משרה באלבר.
	20 במאי 2015	ועדת ביקורת		
4.	27 במרס 2022	דירקטוריון	בחודש מאי 2015 נוספה לרשימת מוסכי ההסדר עימם קשורה החברה, רשת "מוסכי אקספרס" שבבעלות ממסי ("מוסכי אקספרס"). ההתקשרות עם רשת מוסכי אקספרס הינה במקביל להתקשרות קיימת של החברה עם כ-80 מוסכי הסדר בפריסה ארצית ובתנאים דומים. היקף ההתקשרות בשנת 2023 עם מוסכי אקספרס עמד על סך של כ-2.3 מיליון ש"ח. תקופת ההסכם אינה מוגבלת בזמן וניתנת לסיום על ידי אחד מהצדדים בהודעה מוקדמת בת 30 ימים. בימים 21 במרס ו-27 במרס 2022, אישרו ועדת הביקורת והדירקטוריון, בהתאמה את הארכת ההתקשרות בשנה נוספת.	למר אלי אלעזרא עניין אישי בהתקשרות מכוח החזקותיו באלבר. כמו כן מכהן מר אלעזרא כנושא משרה באלבר.
	21 במרס 2022	ועדת ביקורת		
5.	27 בפברואר 2023	דירקטוריון	ב-29 לחודש מרס 2020 אישר הדירקטוריון, לאחר שוועדת הביקורת אישרה כי ההתקשרות איננה חריגה, חידוש להסכם ניהול בין פנינת אפרידר לאפרידר ¹⁰ החל מיום 1 באפריל 2020 לתקופה של 12 חודשים נוספים עם שתי אופציות הארכה בנות 12 חודשים כל אחת. דמי הניהול החודשיים עומדים על סך 44 אלפי ש"ח, בצירוף מדד ומע"מ. בימים 22 בפברואר 2023 ו-27 בפברואר 2023, אישרו ועדת הביקורת והדירקטוריון, בהתאמה, את הארכת הסכם הניהול לתקופה נוספת בת שלוש שנים.	למר אלי אלעזרא עניין אישי בהתקשרות מכוח החזקותיו באפרידר.
	22 בפברואר 2023	ועדת ביקורת		
6.	19 ביוני 2023	אסיפה כללית	מר אלי אלעזרא מבוטח בפוליסת ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה. לפרטי הפוליסה, ראה סעיף 2.3 בתקנה 21 לעיל.	למר אלי אלעזרא עניין אישי בהתקשרות לאור היותו מוטב בפוליסה, על פי תנאיה.
	31 במאי 2023	דירקטוריון		
	25 במאי 2021	ועדת תגמול		

למר אלי אלעזרא עניין אישי בהתקשרות מכוח החזקותיו, באלבר. כמו כן מכהן מר אלעזרא כנושא משרה באלבר.	החברה חוכרת מאלבר ציי-רכב (ר.צ.) בע"מ ("אלבר ציי-רכב"), חברה בבעלות מלאה של אלבר, וחברה בבעלות מלאה של בעל השליטה בחברה, כלי רכב מסוגים שונים ("הסכם הליסינג"). נכון למועד זה, העמידה אלבר ציי רכב לחברה 77 כלי רכב מקבוצות רישוי שונות בתמורה כוללת חודשית של כ- 340 אלפי ש"ח בתוספת מע"מ. תקופת החכירה נקבעה ל-36 חודשים ומכסת הקילומטרים השנתית לכל כלי רכב נקבעה ל-30 אלפי ק"מ. בימים 19 בספטמבר 2022 ו-22 בספטמבר 2022, אישרו ועדת הביקורת ודירקטוריון החברה, בהתאמה, את חידוש התקשרות החברה עם אלבר ציי בהסכם ליסינג. בימים 21 בנובמבר 2022 ו-28 בנובמבר 2022, אישרו ועדת הביקורת ודירקטוריון החברה, בהתאמה, את עדכון הסכם הליסינג עם אלבר ציי רכב כך שיכלול התייחסות לחכירת רכבים חשמליים.	דירקטוריון	28 בנובמבר 2022	.7
			22 בספטמבר 2022	
		ועדת ביקורת	21 בנובמבר 2022	
			19 בספטמבר 2022	
למר אלי אלעזרא עניין אישי בהתקשרות מכוח החזקותיו באלבר. כמו כן מכהן מר אלעזרא כנושא משרה באלבר.	בחודש אוקטובר 2017 אישר הדירקטוריון, לאחר שוועדת הביקורת סיווגה את העסקה כלא חריגה, את התקשרות החברה עם אלבר סוכנות לביטוח כללי (2016) בע"מ ("סוכנות הביטוח"), חברה בבעלות מלאה של אלבר ציי-רכב, לשיווק פוליסות רכב. למועד זה זכאית סוכנות הביטוח לעמלה בשיעור של 12% בגין מכירות פוליסות ביטוח רכב. ביום 21 במרס 2021 אישר דירקטוריון החברה, לאחר שוועדת הביקורת סיווגה את העסקה כלא חריגה, את הרחבת פעילות החברה עם סוכנות הביטוח כך שתשווק את פוליסות רכב רכוש גם בענפים אחרים ופוליסות דירה. בימים 19 בספטמבר 2022 ו-22 בספטמבר 2022, אישרו ועדת הביקורת ודירקטוריון החברה, בהתאמה, את הרחבת פעילות החברה עם סוכנות הביטוח, כך שתשווק גם פוליסות בתי עסק, רכב רכוש מעל 3.5 טון ורכב אחר.	ועדת ביקורת	22 בספטמבר 2022	.8
		דירקטוריון	19 בספטמבר 2022	
למר אלי אלעזרא עניין אישי בהתקשרות מכוח החזקותיו באלבר. כמו כן מכהן	החברה מוכרת ללקוחותיה הרוכשים פוליסת ביטוח מסוג מקיף ו/או צד שלישי, שירותי רכב וגרירה מאת ממסי שהינה חברה בת של אלבר ציי-רכב. התקשרות החברה	דירקטוריון	28 בפברואר 2024 31 ביולי 2023	.9

¹⁰ ההסכם במקור אושר בחודש מרס 2009 וקשור בנכס מקרקעין בעיר אשקלון שבבעלות פנינת אפרידר, הידוע כמרכז מסחרי אפרידר. פנינת אפרידר נרכשה על ידי החברה כנגד הקצאת מניות לאפרידר, לצורך עמידה בדרישות הלימות ההון החלות על החברה כמבטח.

<p>מר אלעזרא כנושא משרה באלבר.</p>	<p>עם ממסי החלה לראשונה בסוף שנת 2011 ומאושרת מחדש בכל שנה על ידי הדירקטוריון. היקף השירותים הנרכשים מ- ממסי עמדו בשנת 2023 על כ-10.5 מיליון ש"ח. בימים 22 בפברואר 2023 ו-27 בפברואר 2023, אישרו ועדת הביקורת ודירקטוריון החברה, בהתאמה, את חידוש ההסכם בשנה נוספת. בימים 21 בפברואר 2024 ו-28 בפברואר 2024, אישרו ועדת הביקורת ודירקטוריון החברה, בהתאמה, את חידוש ההסכם בשנה נוספת. ביום 31 ביולי 2023, לאחר שוועדת הביקורת, אשר התכנסה ביום 19 ביוני 2023, סיווגה את העסקה כעסקה שאינה חריגה, אישר דירקטוריון החברה את ההתקשרות עם ממסי בדבר מתן שירותי תיקון פגושים למבוטחי החברה.</p>	<p>ועדת ביקורת</p>	<p>21 בפברואר 2024</p>	
<p>למר אלי אלעזרא עניין אישי בהתקשרות מכוח החזקותיו אלבר. כמו כן מכהן מר אלעזרא כנושא משרה באלבר.</p>	<p>הסכם למכירת זכויות החכירה של הכשרה בחלק ממגרש 17, הידוע גם כחלקה 15 (בשלמות) בגוש 2528 בעיר אשקלון לאלבר שירותי מימוניות בע"מ, בתמורה לסכום של 107.4 מיליון ש"ח, בתוספת מע"מ כדין.</p>	<p>דירקטוריון</p>	<p>27 ביוני 2022</p>	<p>.10</p>
		<p>ועדת ביקורת</p>	<p>26 ביוני 2022</p>	
<p>למר אלי אלעזרא עניין אישי בהתקשרות מכוח החזקותיו באלבר. כמו כן מכהן מר אלעזרא כנושא משרה באלבר.</p>	<p>אישור התקשרות בהסכם לסינג עם אלבר בקשר עם חכירת רכב מקבוצת רישוי 7 עבור יו"ר דירקטוריון החברה ובעל השליטה בה, לתקופה בת שלוש שנים בעלות חודשית של 28,990 ש"ח, בתוספת מע"מ.</p>	<p>דירקטוריון</p>	<p>25 בינואר 2023</p>	<p>.11</p>
		<p>ועדת ביקורת</p>	<p>23 בינואר 2023</p>	
<p>למר אלי אלעזרא עניין אישי בהתקשרות מכוח החזקותיו באלעזרא החזקות.</p>	<p>בחודש מרס 2024 גייסה החברה מתאגיד בנקאי כתב התחייבות נדחה בסך של 60 מיליון ש"ח. כתב ההתחייבות הבנקאי הינו לתקופה בת 8 שנים והחברה רשאית לפדות אותו בפדיון מוקדם לראשונה בחלוף 5 שנים ממועד הנפקתו. במהלך 5 השנים הראשונות לחייו, כתב ההתחייבות נושא ריבית בשיעור ריבית פריים בתוספת 2%,</p>	<p>ועדת ביקורת דירקטוריון</p>	<p>31 במרס 2024</p>	<p>.12</p>

	<p>ובמהלך יתרת חייו ריבית בשיעור פריים בתוספת 3.75%. בגין כתב ההתחייבות האמור העמידה אלעזרא החזקות, עבור התאגיד הבנקאי, ערבות בשיעור של 40% מסך גובה כתב ההתחייבות. נוסף לכתב ההתחייבות, העמיד התאגיד הבנקאי לחברה מסגרת אשראי בסך של 40 מיליון ש"ח, לתקופה של 12 חודשים. לפרטים נוספים ראה ביאור 35(ה) לדוחות הכספיים.</p>			
העסקת קרובים של בעל השליטה^{11**}				
<p>למר אלי אלעזרא עניין אישי בהתקשרות לאור קרבת המשפחה לגב' שמחה חבקוק חזות, אשתו של שמעון חזות, בן דודו של מר אלי אלעזרא, אך אינו עונה על הגדרת "קרוב" בחוק החברות.</p>	<p>בחודש מאי 2008 התקשרה החברה עם עו"ד שמחה חבקוק-חזות, רעייתו של שמעון חזות בן דודו של מר אלי אלעזרא, בעל השליטה בחברה, בהתקשרות לקבלת שרותי גביית חובות לביטוח אלמנטארי וכן ייצוג בתביעות נזיקין, רכוש וחבויות. על פי ההתקשרות ביחס לגביית חובות לביטוח אלמנטארי, שכר הטרחה משולם רק עבור גבייה בפועל ובהתאם לשיעורים הקבועים בהוצל"פ ובבתי המשפט. תנאי ההתקשרות עם משרד חבקוק-חזות אינם שונים מתנאי ההתקשרות עם משרדי עורכי דין אחרים המספקים לחברה שירותים דומים¹². בשנת 2023 שילמה החברה לעורכת הדין חבקוק-חזות סך של 457 אלפי ש"ח.</p>	<p>דירקטוריון</p>	<p>29 במאי 2008</p>	<p>13.</p>
<p>למר אלי אלעזרא עניין אישי בהתקשרות לאור קרבת המשפחה לגב' שוש אלעזרא, אשת</p>	<p>החברה מקבלת שירותים משפטיים, במהלך העסקים הרגיל, מעו"ד שוש אלעזרא, גיסתו של מר אלי אלעזרא. מתן השירותים המשפטיים קשור</p>	<p>דירקטוריון</p>	<p>26 בדצמבר 2010 28 ינואר 2008</p>	<p>14.</p>

¹¹ בחברה מועסקים קרובי משפחה של בעל השליטה אשר אינם בגדר הגדרת המונח "קרוב" כמשמעו בחוק החברות.

¹² בישיבת ועדת הביקורת שהתקיימה ביום 24 ביולי 2013 וביום 24 ליוני 2019, בחנה ועדת הביקורת את תנאי ההתקשרות לעיל, בהשוואה ליתר נותני השירותים המשפטיים לאגף אלמנטרי ותביעות בתחום שירותיה של הגב' חבקוק-חזות, וקבעה כי תנאי ההתקשרות סבירים ובהתאם למקובל.

<p>אחיו של מר אלי אלעזרא.</p>	<p>לריידר שנותנת החברה לפוליסת ביטוח רכב במסגרתה ניתן טיפול וסיוע משפטי למבוטח בבית משפט לתביעות קטנות, וכן למתן שירותים משפטיים למחלקת התביעות של החברה, כגון, טיפול בתביעות כנגד החברה ו/או מבוטחיה במסגרת פוליסה לביטוח "חובה" לגבי נזקי גוף עקב תאונות דרכים, טיפול בתביעות רכוש של החברה וטיפול בתביעות כנגד החברה ו/או מבוטחיה במסגרת פוליסות לביטוח חבויות. השירותים המשפטיים מוענקים על ידי הגב' שוש אלעזרא כקבלן עצמאי בעלות שאינה מהותית לחברה ואינה שונה באופן מהותי משכר עורכי דין אחרים המועסקים בחברה שאינם בעלי קרבה משפחתית כאמור. יצוין, כי החברה קשורה בהסכמים דומים עם משרדי עו"ד חיצוניים נוספים, כאשר התמורה בגין השירותים משולמת בסיום ההליך המשפטי והינה על בסיס אחוזי חיסכון מסכום התביעה¹³. בשנת 2023 שילמה החברה לעו"ד שוש אלעזרא סך של כ-341 אלפי ש"ח.</p>		<p>26 בפברואר 2007</p>	
<p>למר אלי אלעזרא עניין אישי בהתקשרות לאור קרבת המשפחה למר אור אלעזרא.</p>	<p>מר אור אלעזרא, בנו של מר אלי אלעזרא, מועסק על ידי החברה בתפקיד עוזר אישי ליו"ר הדירקטוריון החל מחודש יולי 2016. מר אור אלעזרא זכאי לרכב בשווי שימוש של עד 4,100 ש"ח או לנשיאה של החברה בעלויות רכב מקבוצת רישוי בדרגה האמורה, כאשר החברה תישא בכל הוצאות האחזקה והשימוש ברכב, למעט קנסות והוצאות אחרות עקב עבירות תנועה ו/או עבירות על חוקי עזר עירוניים. המס בגין שווי השימוש ברכב יגולם על ידי החברה. כמו כן, זכאי אור להפרשות לביטוח מנהלים או קרן פנסיה כמקובל לעובדים בחברה מדרגתו וכן הפרשה בשיעור של 7.5% לקרן השתלמות. ביום 29 במרס 2020, אישר דירקטוריון החברה, לאחר שנתקבל אישור ועדת הביקורת, עדכון לתנאי העסקתו של מר אור אלעזרא, כך שהיקף משרתו הופחת להיקף משרה של 65%. לאחר השינוי עומד שכרו של מר אור אלעזרא על סך של כ-59,792 ש"ח לחודש (עלות מעביד). ביום 26 במאי 2022 אישר דירקטוריון החברה, לאחר אישור ועדת התגמול וועדת הביקורת, מענק שנתי למר אור אלעזרא. המענק אושר על-פי מדיניות התגמול של החברה ובהתאם להחלטה לעיל, שהתקבלה בשנת 2019.</p>	<p>דירקטוריון</p>	<p>26 במאי 2022</p>	<p>15.</p>
			<p>29 במרס 2020</p>	
		<p>ועדת ביקורת</p>	<p>26 במרס 2020</p>	
<p>למר אלי אלעזרא עניין אישי בהתקשרות לאור</p>	<p>מר מאיר אלעזרא, אחיו של מר אלי אלעזרא, מועסק על ידי החברה</p>	<p>דירקטוריון</p>	<p>26 ביולי 2017</p>	<p>16.</p>

¹³בישיבת ועדת הביקורת שהתקיימה ביום 21 במאי 2019, בחנה ועדת הביקורת את תנאי ההתקשרות לעיל, בהשוואה ליתר נותני השירותים המשפטיים לאגף אלמנטרי ותביעות בתחום שירותיה של הגב' שוש אלעזרא, וקבעה כי תנאי ההתקשרות סבירים ובהתאם למקובל.

קרבת המשפחה למר מאיר אלעזרא.	כבקר תחום רכוש משנת 2007 במשרה מלאה. במסגרת תנאי העסקתו זכאי מר מאיר אלעזרא לביטוח מנהלים, קרן השתלמות, אחזקת טלפון נייד ורכב. נכון למועד זה, עומד שכרו החודשי של מר מאיר אלעזרא על סך של 32,556 ש"ח (עלות מעביד).	ועדת ביקורת	25 ביולי 2017	
למר אלי אלעזרא עניין אישי בהתקשרות לאור קרבת המשפחה לגבי עין שיראל.	הגב' עדן שיראל, אחותו של מר אלי אלעזרא, מועסקת על ידי החברה כרכזת שירות סוכנים בחברה משנת 2011 בהיקף משרה בשיעור של 38%. ביום 25 באוגוסט 2019, אישר דירקטוריון החברה, לאחר קבלת אישור ועדת הביקורת, עדכון שכר לגבי עדן שיראל, במסגרת עדכוני שכר רוחביים אשר בוצעו לעובדי החברה, כך שלאחר העדכון שכרה של הגב' עדן שיראל עומד על סך של כ-6443 ש"ח לחודש (עלות מעביד) בתוספת החזר נסיעות.	דירקטוריון	25 באוגוסט 2019	.17
		ועדת ביקורת	21 באוגוסט 2019	
למר אלי אלעזרא עניין אישי בהתקשרות לאור קרבת המשפחה למר אלעד אלעזרא.	ביום 27 בנובמבר 2018 אישר דירקטוריון החברה, לאחר אישורה של ועדת הביקורת, את העסקת מר אלעד אלעזרא, בנו של מר אלי אלעזרא, בתפקיד מנתח ומנהל נתוני ביג דאטה בתחום הדיגיטל החל מחודש ינואר 2019. במסגרת תנאי העסקתו, הועסק מר אלעד אלעזרא בהיקף משרה של 60% והיה זכאי לשכר חודשי על סך של 12,976 ש"ח (עלות מעביד). החל מחודש אוגוסט 2020, לאחר אישור דירקטוריון החברה וועדת הביקורת, מר אלעד אלעזרא ירכז את תחום הביג דאטה במחלקת השקעות בהיקף משרה נוסף של 40%, וזאת לצד היותו מנהל ביג דאטה במחלקת מערכות מידע, כך שיעבוד בחברה בהיקף משרה מלא. בהתאם, אלעד זכאי לשכר חודשי של 21,626 ש"ח (ברוטו) (שכר שנתי בסך של 259,512 ש"ח), 37,588 ש"ח עלות מעביד כוללת (סך שנתי של 451,053 ש"ח). כמו כן, אלעד זכאי להפרשות פוליסת ביטוח מנהלים כמקובל לעובדים בחברה בדרגתו וכן להפרשה בשיעור של 7.5% לקרן השתלמות. בנוסף, אלעד יהיה זכאי ל-15 ימי חופשה ול-8 ימי הבראה בשנה. בנוסף, אלעד זכאי לתשלום חודשי בגין אחזקת רכב בסך של 2,740 ש"ח (ברוטו). מר אלעד אלעזרא, משמש גם כעוזר אישי של יו"ר הדירקטוריון ללא תוספת שכר.	דירקטוריון	26 באוגוסט 2020	.18
		ועדת ביקורת	19 באוגוסט 2020	
למר אלי אלעזרא עניין אישי בהתקשרות לאור קרבת המשפחה לגבי אסנת אלעזרא שהינה אשתו של אחיו של מר אלעזרא.	ביום 27.3.2022 אושרה העסקתה של הגב' אסנת אלעזרא, כסמנכ"לית משאבי אנוש במשרה מלאה החל מחודש אפריל. במסגרת תנאי העסקתה זכאית הגב' אסנת אלעזרא לביטוח מנהלים, קרן השתלמות, אחזקת טלפון נייד ורכב. נכון למועד זה, עומד שכרה החודשי	אסיפה כללית	27 במרס 2022	.19
		דירקטוריון	27 במרס 2022	
		ועדת תגמול	27 במרס 2022	
		ועדת ביקורת	21 במרס 2022	

	<p>על סך של 36,000 ₪ ברוטו (ללא הצמדה כמקובל בחברה).</p>		
<p>למר אלי אלעזרא עניין אישי בהתקשרויות לאור אחזקותיו בחברות שונות בקבוצת אלעזרא ונושא משרה בהן.</p>	<p>החברה מבצעת עסקאות זניחות עם בעל השליטה בה או שלבעל השליטה בה היה עניין באישורו, בעלות סוגים ומאפיינים כמפורט בנוהל עסקאות זניחות של החברה, עסקאות אלה כוללות את ההתקשרויות הבאות: (א) גבי שוש אלעזרא, גיסתו של מר אלי אלעזרא, שוכרת מפנינת אפרידר משרד בשטח כולל של 88.5 מ"ר במרכז המסחרי "מרכז אפרידר" באשקלון בסכום חודשי של 3,995 ש"ח בצירוף מע"מ. תקופת השכירות תהיה לתקופה של שנה, החל מיום 1 בינואר 2018 וכלה ביום 31 בדצמבר 2019, כאשר ניתן יהיה להאריך את תקופת השכירות לשלוש שנים נוספות, תוך תוספת תשלום דמי שכירות בשיעור של 5% לשנה. בחודש מרס 2020 אישרה הוועדה לצדדים קשורים מסמך תוספת לחוזה השכירות לפיו החל מיום 1 בינואר 2020 וכלה ביום 31 בדצמבר 2021 תקבולי דמי השכירות יגדלו בשיעור של 10% וב-10% נוספים כעבור שנה, קרי מתקבול בסך של 45 ש"ח למ"ר לתקבול בסך של 50 ש"ח למ"ר. כמו כן, החל מיום 1 בינואר 2021 וכלה ביום 31 בדצמבר 2022, תקבולי דמי השכירות יגדלו בשיעור של 10%, קרי מתקבול בסך של 50 ש"ח למ"ר לתקבול בסך של 55 ש"ח למ"ר. ביום 24 בנובמבר 2021 אישרה הוועדה לצדדים קשורים תוספת להסכם השכירות בין פנינת אפרידר לבין גבי שוש אלעזרא, לפיו תקבולי דמי השכירות יגדלו בשיעור של 5% בתקופת האופציה הראשונה, קרי מתקבול בסך של 55 ש"ח למ"ר לתקבול בסך של 58 ש"ח למ"ר. בתקופת האופציה השנייה יגדלו דמי התקבול בשיעור של 10%, קרי מתקבול בסך של 57.75 ש"ח למ"ר לתקבול בסך של 63.5 ש"ח למ"ר. (ב) ביום 31 בינואר 2024 אישר דירקטוריון החברה, לאחר אישור ועדת הביקורת של החברה, את תקציב התרומות של החברה שיעמוד על סך של 1.2 מיליון ש"ח, מתוכו יוקצה סכום של 275 אלפי ש"ח לקרן אלעזרא והיתרה תוקצה לתקציב התרומות של החברה. (ג) התקשרות עם אלבר לרכישת פוליסות ביטוח עסקים בעלות שנתית בסך של כ-648 אלפי ש"ח. ביום 28 לאפריל 2021, הווארכה ההתקשרות לשנה נוספת לאחר אישורה של הוועדה לצדדים קשורים. ביום 23 בחודש מאי 2022 אישרה הוועדה לצדדים קשורים את הארכת ההתקשרות בשנה נוספת. ביום 15 במאי 2023, לאחר שהוועדה לצדדים קשורים של החברה סיווגה</p>	<p>התקשרויות זניחות לפרטים אודות נוהל עסקאות זניחות של החברה, ראה סעיף 7.6 בדוח הדירקטוריון שבדוח התקופתי לשנת 2016, שהחברה פרסמה ביום 30 במרס 2017.</p>	<p>20.</p>

את העסקה כזניחה, אישרה הוועדה את חידוש מערך הפוליסות של חברת אלבר לתקופה נוספת בת 12 חודשים.

(ד) התקשרות עם אפרידר לרכישת פוליסות ביטוח עסקים וחבויות בעלות שנתיית בסך של כ-151 אלפי ש"ח. ביום 28 לאפריל 2021, הוארכה ההתקשרות לשנה נוספת לאחר אישורה של הוועדה לצדדים קשורים. ביום 16 במרס 2022 הוארכה תקופת הביטוח של פוליסות אחריות המוצר, ביטוח רכוש ואחריות מקצועית לתקופה של ארבעה חודשים נוספים לאחר אישורה של הוועדה לצדדים קשורים. בהמשך לכך, ביום 1 ביולי, 2022 אישרה הוועדה לצדדים קשורים את ההתקשרות לשנה נוספת. בימים 18 ביוני 2023 ו-2 באוגוסט 2023, לאחר שהוועדה לצדדים קשורים של החברה סיווגה את העסקה כזניחה, אישרה הוועדה את חידוש מערך פוליסות ביטוח המבנה למרכזים המסחריים של אפרידר וחברות הבנות שלה, לרבות חידוש פוליסת חבות מוצר ואחריות מקצועית לעבודות קבלניות.

(ה) בחודשים ספטמבר 2016 ומרס 2017 אישר הדירקטוריון, לאחר שוועדת הביקורת סיווגה את העסקה כלא חריגה, השכרת שטח משרדים למוקד השירות של אלבר בבניין גב ים שבבעלות החברה בעלות שנתיית בסך של 631 אלפי ש"ח ולתקופה של 8 שנים. במרס 2021, בעסקה נפרדת, אישרה הוועדה לצדדים קשורים של החברה השכרה של שטח נוסף לאלבר, עבור משרדי סוכנות הביטוח שבבעלות אלבר, בתמורה של 70 ש"ח למ"ר וכן תמורת תשלום דמי ניהול בסך של 15 ש"ח למ"ר, קרי תשלום דמי שכירות ודמי ניהול חודשיים בסך של 4,900 ש"ח, בצירוף מע"מ, ולתקופת שכירות בת שנה אחת עם אופציה להארכת תקופת השכירות לשתי תקופות נוספות בנות שנה כל אחת. (ו) בחודש יולי 2018 אישר הדירקטוריון, לאחר שוועדת הביקורת סיווגה את העסקה כזניחה, השכרת אולם תצוגה לרכבים בנכס החברה באשדוד לחברת אלבר. דמי השכירות באולם תצוגה יעמדו על 100 ש"ח למ"ר וכן ישולמו דמי ניהול בסך 10 ש"ח למ"ר. דמי השכירות בגין המגרש יעמדו על 2,000 ש"ח לחודש. תקופת ההתקשרות הינה לשש (6) שנים ללא אפשרות יציאה, מתוכן אלבר הייתה זכאית לגרייס של שנה בתשלום דמי השכירות בלבד. (ז) ביום 22 בינואר 2019 אישר הדירקטוריון קידום תב"ע משותפת בנכס החברה באשדוד עם חברת אלבר ציי רכב. על

החברה לשלם לאדריכל המלווה בגין חלקה היחסי של החברה עד 300 אלפי ש"ח מתוך 400 אלפי ש"ח כאשר אלבר נושאת ביתרה. (ח) החברה נוהגת לערוך פוליסות ביטוח לנושאי משרה המכהנים או מועסקים בחברה וקרוביהם, לרבות בעלי שליטה וקרוביהם, במהלך העסקים הרגיל ובפרמיה זניחה (בהתאם לנוהל הטבות לעובדי חברה ונוהל עסקאות זניחות).

(ט) בחודש מאי 2022, לאחר שהוועדה לצדדים קשורים של החברה סיווגה את העסקה כזניחה, אישרה הוועדה התקשרות בהסכם שכירות עם חברת אלבר ציי-רכב (להשכרת שטח של 220 מ"ר ברוטו המצוי בקומה מס' 3 בבניין החברה בחולון, וזאת עבור משרדי סוכנות הביטוח שבבעלות אלבר.

(י) ביום 20 ביולי 2022, הוועדה לצדדים קשורים אישרה את חידוש מערך הפוליסות למרכז ספורט ונופש "קאנטרי ברנע" שבבעלות "קאנטרי ברנע ניהול בע"מ". ביום 2 באוגוסט 2023, אישרה הוועדה את חידוש פוליסת המבנה של מרכז הספורט "קאנטרי ברנע".

(י"א) ביום 9 באוגוסט 2022, הוועדה לצדדים קשורים אישרה עסקת שכירות בין החברה לבין אפרידר לשכירת שטח של 136.5 מ"ר ברוטו המצוי בקומה 5 בבניין הכשרה בחולון ("השטח המושכר"). בגין השטח המושכר תשלם אפרידר סך של 85 ₪ למ"ר (בגמר מלא), דהיינו תשלום דמי שכירות חודשיים בסך של 11,603 ש"ח בתוספת מע"מ, וכן דמי ניהול בסך של 17 ש"ח למ"ר.

(י"ב) בימים 31 באוגוסט 2022 ו-10 בנובמבר 2022, לאחר שהוועדה לצדדים קשורים של החברה סיווגה את העסקאות כזניחות, אישרה הוועדה מתן הלוואה למר שאול כצנלסון, חבר בוועדת ההשקעות של החברה, המהווה "נושא משרה" על-פי חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), תשמ"א-1981, וכן אישרה הוועדה מתן הלוואה לבנו, מר אור כצנלסון.

(י"ג) ביום 15 במרס 2023, לאחר שהוועדה לצדדים קשורים של החברה סיווגה את העסקה כזניחה, הוחלט לאשר את חידוש פוליסות המבנה לנכסים טופ סנטר אשדוד, מרכז מסחרי האורגים 6 אשדוד ומרכז המרינה מול.

(י"ד) התקשרות עם פנינת אפרידר לחידוש פוליסות ביטוח אש מורחב וצד שלישי בסך של 70,200 ש"ח אלפי ש"ח נדונה בימים 20 ביולי 2022 ו-19 בדצמבר 2022 בוועדה לצדדים קשורים, לאחר בחינת העסקה היא אושרה לשנה נוספת.

<p>(ט"ו) ביום 2 באוגוסט 2023, לאחר שהוועדה לצדדים קשורים של החברה סיווגה את העסקה כזניחה, אישרה הוועדה את ההתקשרות עם ממסי בדבר מתן שירותי תיקון פנסים ומראות למבוטחי החברה, אשר רכשו הרחבה זו בפוליסה.</p> <p>(ט"ז) ביום 26 בספטמבר 2023, לאחר שהוועדה לצדדים קשורים של החברה סיווגה את העסקאות כזניחות, אישרה הוועדה את העסקאות הבאות: חידוש התקשרות עם מוסך "מ.ש.ב. גן עדן (לוד)", מוסך בבעלות אחיו של מר אלי אלעזרא, כאחד ממסכי ההסדר של החברה; וחידוש ההתקשרות עם ממסי בדבר מתן שירותים נוספים: תיקון שבר שמשות "סאן רופ" וגג פנורמי, וכן מתן שירות רכב חלופי לאנשים עם מוגבלויות.</p> <p>(י"ז) ביום 3 בינואר 2024, לאחר שהוועדה לצדדים קשורים של החברה סיווגה את העסקאות כזניחות, אישרה הוועדה חכירת רכב ליסינג עבור מר מאיר אלעזרא, עובד החברה ואחיו של מר אלי אלעזרא.</p> <p>(י"ח) ביום 21 במרץ 2024, לאחר שהוועדה לצדדים קשורים סיווגה את העסקאות כזניחות, אישרה הוועדה מספר עסקאות בין הכשרה לבין בסט פיננסים סוכנות לביטוח (2022) בע"מ כדלקמן: הסכם עמלות במסגרתו תשלם החברה לסוכנות עמלה בגין שיווק פוליסות החברה ללקוחות הסוכנות; הסכם שכירות בין החברה לבין הסוכנות במסגרתו החברה תשכיר לסוכנות שטחים בבניין הכשרה, שנמצא ברחוב המלאכה 6 בחולון; הסכם השאלה בין החברה לבין הסוכנות, במסגרתו תושאל עובדת החברה, גב' חני סלע, לתפקיד מנכ"לית הסוכנות.</p>		
---	--	--

** כמו כן, מועסקים בחברה קרובי משפחה של אלי אלעזרא, שאינם עונים על הגדרת "קרוב" בחוק החברות.

תקנה 24 - החזקות בעלי עניין ונושאי משרה בכירה

להחזקות בעלי עניין ונושאי משרה בכירה, ראה דוח מיידי מיום 29 בנובמבר 2023 (אסמכתא מספר: 2023-01-130296).

תקנה 24 - הון רשום ומונפק -

הון מניות רשום	הון מניות מונפק	הון מניות מונפק בניכוי מניות רדומות	
400,000,000	181,923,458	181,923,458	מקנות זכויות הצבעה
-	-	-	שאינן מקנות זכויות הצבעה
-	-	-	אינן מקנות זכויות כלשהן

תקנה 24ב - מרשם בעלי המניות

למרשם בעלי המניות של החברה, ראה דוח מיידני מיום 10 בדצמבר 2023 (אסמכתא מספר : 2023-01-134268) "מצבת הון ומרשמי ניירות הערך של התאגיד והשינויים בה".

תקנה 26 - הדירקטורים של החברה

מס"ד	אלי אלעזרא – יו"ר הדירקטוריון	דניאל חזוט	פרופ' זיו רייך	יצחק עמר	שמעון כהן	אליס עדן	יעקב דיין
מספר זיהוי	068137421	022439301	025078544	067551788	59593798	059054635	067767095
תאריך לידה	2.1.1961	12.6.1966	04.12.1972	24.7.1951	18.05.1965	14.2.1965	26.7.1948
מען להמצאת כתבי בי-דין	המלאכה 6, חולון	כצנלסון 13, אשקלון	עלומים 44, תל אביב	נצח ישראל 58, הוד השרון	משעול לאה, 11 מיתר	הדקל 5 אשקלון	אלוני ניסים 3, תל אביב
נתינות	ישראלית	ישראלית	ישראלית	ישראלית	ישראלית	ישראלית	ישראלית
חברות בוועדות דירקטוריון	--	יו"ר ועדת השקעות נוסטרו.	יו"ר ועדת Solvency וניהול סיכונים	ועדת ביקורת, ועדת השקעות נוסטרו; ועדת תגמול; ועדת לבחינת הדוחות הכספיים; ועדת איתור; ועדת Solvency וניהול סיכונים.	יו"ר ועדת תגמול; ועדת ביקורת, ועדה לבחינת דוחות כספיים; ועדת השקעה משתתפות; ועדת Solvency וניהול סיכונים.	יו"ר הוועדה לבחינת דוחות כספיים; ועדת ביקורת, ועדת תגמול; ועדת איתור.	יו"ר ועדת ביקורת; יו"ר ועדת איתור; ועדת תגמול; ועדה לבחינת דוחות כספיים.
דח"צ או דירקטור כהגדרתו בחוק החברות: אם כן, האם בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית או בעל כשירות מקצועית, ואם דח"צ – האם דח"צ מומחה, בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית כאמור בתקנה 2(3) לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (דירקטוריון וועדותיו), התשס"ז-2007 ("תקנות הדירקטוריון"), בעל מומחיות מוכחת ומובטחת בתחום הביטוח כאמור בתקנה 2(א)(2) לתקנות הדירקטוריון	--	דירקטור - בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית ובעל מומחיות ביטוחית.	דירקטור - בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית, מומחיות בהשקעות ומומחיות בניהול סיכונים.	דח"צ ודב"ת - בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית, מומחיות בהשקעות ומומחיות בניהול סיכונים.	דח"צ ודב"ת - בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית, מומחיות בהשקעות ומומחיות ביטוחית.	דח"צ ודב"ת - בעלת מומחיות חשבונאית ופיננסית.	דח"צ ודב"ת - בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית, מומחיות בהשקעות ומומחיות ביטוחית.

לא	לא	לא	לא	לא	לא	יו"ר דירקטוריון החברה ; יו"ר דירקטוריון אלעזרא החזקות ביטוח בע"מ ; יו"ר דירקטוריון אלעזרא החזקות בע"מ ; יו"ר דירקטוריון אלבר שירותי מימונית בע"מ ; יו"ר דירקטוריון אלעזרא יוזמה והשקעות בע"מ ; יו"ר דירקטוריון אפרידר החברה לשכון ולפתוח ישראל בע"מ.	עובד/ת של החברה, חברה בת, חברה קשורה שלה או של בעל עניין בה
1.3.2019	6.6.2018	28.05.2017	18.2.2017	13.2.2022	26.10.2006	26.10.2006	התאריך שבו החל/ה לכהן כדירקטור/ית בחברה
בוגר כלכלה - האוניברסיטה העברית.	רו"ח, בוגרת חשבונאות וכלכלה מאוניברסיטת תל אביב. עו"ד, תואר ראשון במשפטים.	רו"ח, בוגר כלכלה עם התמחות בחשבונאות מאוניברסיטת בן גוריון בנגב.	בוגר מדעי החברה במקצוע מורחב של כלכלה ומנהל עסקים - אוניברסיטת בר אילן.	פרופ' חבר מקצועי, מרצה בכיר, רו"ח, MA במדעי המדינה ביקורת פנים, BA התמחות בחשבון ומימון	תואר ראשון בכלכלה וחשבונאות - אוניברסיטת בן גוריון ; תואר שני במשפטים - אוניברסיטת בר אילן ; בעל רישיון רואה חשבון.	תואר ראשון בכלכלה וראיית חשבון - אוניברסיטת בן גוריון ; תואר שני במשפטים - אוניברסיטת בר אילן.	השכלה (תחום, מוסד, תואר אקדמי או תעודה מקצועית)
עד שנת 2008 כיהן כסמנכ"ל כספים, כלכלה ומסחר ברשות שדות התעופה.	משנת 2008 רואה חשבון ועורכת דין עצמאית- משרד עדן בן דוד ושות' באשקלון.	מנכ"ל ויו"ר אופק שלי יזמות בע"מ ; מנכ"ל עדי איץ' אר בע"מ לצד מנכ"ל צייס יזמות וניהול בע"מ ; חשב מלווה מטעם משרד הפנים בעיריית קריית מלאכי (2020-2017)	עד לסוף חודש פברואר 2015 שימש כראש ניהול סיכוני אשראי נדל"ן בבנק לאומי לישראל בע"מ.	דיקן בית הספר לביטוח, המכללה האקדמית נתניה	בעל משרד עצמאי לראיית חשבון ; דירקטור באלבר שירותי מימונית בע"מ.	יו"ר דירקטוריון החברה ; יו"ר דירקטוריון אלעזרא החזקות בע"מ ; יו"ר דירקטוריון הכשרה החזקות ביטוח בע"מ ; יו"ר דירקטוריון אלבר שירותי מימונית בע"מ ; יו"ר דירקטוריון באפרידר החברה לשכון ולפתוח ישראל בע"מ ; יו"ר דירקטוריון אלעזרא יוזמה והשקעות בע"מ ; דירקטור באשיל נכסים והשקעות ;	עיסוק בחמש השנים האחרונות

						דירקטור באשיל מבנים להשכרה בע"מ.	
אין.	יו"ר ועדת השקעות וחברת ועד מנהל במכללה האקדמית אשקלון. דח"צ בחברת נמלי ישראל, יו"ר ועדת מאזן, יו"ר ועדת כספים והשקעות, ועדת ביקורת ותגמול	צייס יזמות וניהול בע"מ, מגן מושלם תפעול בע"מ, עדי אייץ' אר בע"מ, גלובל את צייס בע"מ.	אין.	רכבת ישראל, מנהלת קרנות הפנסיה הותיקות, מינהל קרן ההשתלמות לפקידים, המרכז הישראלי לקידום מדעי המתמטיקה.	אלבר שירותי מימונית בע"מ; חזוט ניהול בע"מ; חזוט דניאל יוזמה בע"מ; גל הבונים יזמות בע"מ.	יו"ר דירקטוריון אלעזרא החזקות בע"מ; יו"ר דירקטוריון אלעזרא החזקות בטוח בע"מ; יו"ר דירקטוריון אלעזרא יוזמה והשקעות בע"מ; יו"ר דירקטוריון באפרידר החברה לשכון ולפתוח ישראל בע"מ; יו"ר דירקטוריון אלבר שירותי מימונית בע"מ.	תאגידים נוספים בהם הוא/היא מכהן/נת כדירקטור/ית
לא	לא	לא	לא	לא	בן דוד של אלי חזוט המשמש כדירקטור בחברה (אינו עונה להגדרת קרוב).	בן דוד של ה"ה דניאל חזוט המשמש כדירקטור בחברה (אינו עונה להגדרת קרוב).	בן/בת משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד
כן	כן	כן	כן	כן	כן	כן	דירקטור/ית שהחברה רואה אותו/תה כבעל/ת מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך

							עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון לפי סעיף 92(א)(12) לחוק החברות, התשנ"ט-1999
--	--	--	--	--	--	--	--

תקנה 26א - נושאי משרה בכירה של התאגיד

שם נושא המשרה הבכירה	מספר תעודת זהות	תאריך לידה	תאריך תחילת כהונה	התפקיד שממלא בחברה, בת, בחברה קשורה או בבעל ענין בחברה	בעל עניין או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל ענין בחברה	השכלה		ניסיון עסקי בחמש השנים האחרונות
						מוסד לימודים	תואר אקדמי / תעודה מקצועית / מקצוע	
שמעון מירון	024276834	22.08.1969	01.08.2016	מנכ"ל	לא	מכללת תל אביב לביטוח	תואר ראשון B.A בביטוח	מנכ"ל החברה
						מכללת תל אביב לביטוח	תואר C.L.U בביטוח	
						משרד האוצר	בעל רישיון בענף פנסיוני	
אבי שלמה	032068397	26.11.1974	15.08.2021	משנה למנכ"ל, מנהל אגף אלמנטארי ותביעות	לא	אוניברסיטת Sussex	בוגר במשפטים	סמנכ"ל, מנהל מערך הסוכנים אגף ביטוח כללי בהפניקס חברה לביטוח.
						המכללה למנהל	מוסמך מנהל עסקים	
יבגני וולפין	304031164	20.01.1964	01.03.2022	סמנכ"ל, ראש אגף מערכות מידע	לא	אוניברסיטת סנט פטרסבורג	MBA הנדסת מחשבים	סמנכ"ל מערכות מידע וטכנולוגיה באי.די.איי חברה לביטוח
בארי כספי ¹⁴	052326865	17.10.1981	01.12.2023	סמנכ"ל כספים	לא	אוניברסיטת תל אביב	בוגר כלכלה חשבונאות וניהול מוסמך בראיית חשבון	סגן בכיר לממונה ברשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון
						אוניברסיטת בר אילן	מנהל עסקים	
שגיא קהלני	031383052	16.02.1978	12.10.2021	סמנכ"ל, יועץ משפטי ראשי ומזכיר החברה	לא	אוניברסיטת בר אילן	בוגר משפטים LLB רישיון עריכת דין	שותף ועו"ד בכיר במשרד עורכי הדין גולדפרב גרוס זליגמן

¹⁴ מר דוד סלמה סיים את כהונתו בחברה ביום 31 באוגוסט 2023. מר בארי כספי החל את כהונתו בחברה ביום 1 בדצמבר 2023.

שם נושא המשרה הבכירה	מספר תעודת זהות	תאריך לידה	תאריך תחילת כהונה	התפקיד שממלא בחברה, בת, בחברה קשורה או בבעל ענין בחברה	בעל עניין או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל ענין בחברה	השכלה		ניסיון עסקי בחמש השנים האחרונות
						מוסד לימודים	תואר אקדמי / תעודה מקצועית / מקצוע	
דרור קלודה	032882359	23.7.1978	13.5.2018	סמנכ"ל, מנהל סיכונים ראשי	לא	אוניברסיטת חיפה	תואר ראשון בסטטיסטיקה	מנהל סיכונים ראשי בחברה
							תואר שני בביו סטטיסטיקה	
רחל זוזוט וקנין	057146573	22.05.1961	03.10.2011	המבקרת הפנימית הראשית	לא	אוניברסיטת בר אילן	תואר ראשון במדעי החברה והרוח B.A	המבקרת הפנימית הראשית
						האוניברסיטה העברית	תואר שני במנהל ותכנון החינוך M.A	
						מכללת שערי משפט	תואר ראשון במשפטים L.L.B	
						אוניברסיטת בר אילן	תואר שני במדעי המדינה במגמה לממשל ומדיניות ציבורית בתוכנית לימודי ביקורת פנימית וציבורית M.A	
רועי קדוש	036204105	12.11.1978	01.12.2016	סמנכ"ל השקעות ראשי, אחראי תחום אשראי ונדל"ן	לא	האוניברסיטה העברית	בוגר כלכלה ומזרח אסיה	סמנכ"ל השקעות ראשי בחברה
						המכללה למנהל	מוסמך מנהל עסקים	
אלינור מועלם	038544052	7.6.1976	21.10.2020	אקטוארית, ביטוח כללי	לא	טכניון	תואר ראשון במתמטיקה עם מדעי המחשב	אקטוארית בביטוח כללי בביטוח ישיר ;

ניסיון עסקי בחמש השנים האחרונות	השכלה		בעל עניין או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בחברה	התפקיד שממלא בחברה, בחברת בת, בשורה או בבעל עניין בחברה	תאריך תחילת כהונה	תאריך לידה	מספר תעודת זהות	שם נושא המשרה הבכירה
	תואר אקדמי / תעודה מקצועית / מקצוע	מוסד לימודים						
אקטוארית ממונה בביטוח ישיר.	תואר שני מניסטר למדעים במתמטיקה.							
	לימודי תעודה באקטואריה תואר F.I.L.A.A	אוניברסיטת חיפה						
סמנכ"ל, ראש אגף ביטוח חיים ופיננסים.	קורס מפקחים	התאחדות חברות הביטוח	לא	מנכ"לית בסט פיננסים סוכנות לביטוח (2022) בע"מ.	1.12.2018	29.10.1964	059073734	חנה סלע ¹⁵
מנהלת השירות בחברת הליסינג "אלבר צי רכב".	תואר בוגר B.A בחינוך ; תואר מוסמך M.A במדעי התנהגות.	אוניברסיטת בר אילן ; אוניברסיטת בן גוריון.	כן	סמנכ"ל משאבי אנוש	27.3.2022	07.06.1977	33850421	אסנת אלעזרא
סמנכ"ל, מנהל ענף מכירות פיננסים ב-"כלל ביטוח".	תואר ראשון במנהל עסקים מסלול BA מנהלים ; רישיון סוכן ביטוח (שיווק פנסיוני) ;	המרכז האקדמי רופין	לא	סמנכ"ל פיננסים וסיכונים	1.5.2023	28.11.1972	029749322	איל אליה ¹⁶

¹⁵ הגברת חני סלע מונתה למנכ"לית בסט פיננסים סוכנות לביטוח (2022) בע"מ בתחילת שנת 2024 חלף תפקידה כסמנכ"לית לביטוח חיים. בהתאם, מר איל אליה, ראש חטיבת הפיננסים, מונה לסמנכ"ל פיננסים וסיכונים.

¹⁶ מר זיו ורטהיימר סיים את תפקידו בחודש פברואר 2023 ובמקומו מונה מר איל אליה אשר החל את כהונתו בחודש מאי 2023.

ניסיון עסקי בחמש השנים האחרונות	השכלה		בעל עניין או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בחברה	התפקיד שממלא בחברה, בחברת קשורה או בבעל עניין בחברה	תאריך תחילת כהונה	תאריך לידה	מספר תעודת זהות	שם נושא המשרה הבכירה
	תואר אקדמי / תעודה מקצועית / מקצוע	מוסד לימודים						
אקטואר ממונה ביטוח חיים ובריאות.	תואר ראשון במתמטיקה ופיזיקה; תואר שני בסטטיסטיקה.	PARIS VI	לא	אקטואר, ביטוח חיים ובריאות	1.7.2008	24.05.1971	324491976	שלמה בן עמרם
מנהלת אגף תקשורת ודוברות עיריית גבעתיים.	תואר ראשון בפוליטיקה וממשל; תואר שני במדיניות ציבורית וממשל.	אוניברסיטת בר אילן	לא	מנהלת שיווק ודוברת החברה	14.8.2022	03.06.1974	027305226	עדי שגיא
סמנכ"ל כספים בחברת Gafen International. סמנכ"ל תחום כלכלה בחברת כלל ביטוח בע"מ.	תואר ראשון בכלכלה וחשבונאות B.A; תואר במערכות בריאות MBA; תואר שני בסטטיסטיקה ואקטואריה M.A; רואה חשבון מוסמך CPA.	אוניברסיטת חיפה;	לא	משנה למנכ"ל, מנהל מטה עסקי	17.7.2022	24.07.1978	032819492	שלומי גלעד
מנהל ענף מכירות בכלל ביטוח	MBA-התמחות במשאבי אנוש	המרכז ללימודים אקדמיים	לא	מנהל חטיבת GO	31.8.2023	1.9.1982	308955400	זיו שיפמן

תקנה 26(ב) - מורשה חתימה של החברה

לחברה אין מורשי חתימה עצמאיים.

תקנה 27 - רואה החשבון של החברה

קוסט פורר גבאי את קסירר רואי חשבון, רח' עמינדב 3, תל אביב.

תקנה 28 - שינוי בתזכיר או בתקנון

לא היו שינויים בשנת הדוח.

תקנה 29(ג) - החלטות אסיפה כללית מיוחדת

תאריך	ההחלטות שהתקבלו	אסמכתא
19 ביוני 2023	<ol style="list-style-type: none"> מינוים מחדש של ה"ה אלי אלעזרא, דניאל חזוט ופרופ' זיו רייך לכהן כדירקטורים בדירקטוריון החברה. מינוי מחדש של משרד קוסט, פורר, גבאי את קסירר, כרואה החשבון המבקר של החברה לשנת 2023. אישור רכישת פוליסת ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה של החברה (לרבות דירקטורים ונושאי משרה שהם בעל השליטה בחברה ו/או קרוביו ולרבות מנכ"ל החברה), לתקופה של 12 חודשים כמפורט להלן: <ol style="list-style-type: none"> שכבת בסיס בגבול אחריות של 5 מיליון דולר ארה"ב למקרה ולתקופת הביטוח; (ב) שכבה שניה בגבול אחריות של 5 מיליון דולר ארה"ב מעל 5 מיליון דולר ארה"ב למקרה ולתקופת הביטוח; (ג) שכבה שלישית בגבול אחריות של 10 מיליון דולר ארה"ב מעל 10 מיליון דולר ארה"ב למקרה ולתקופת הביטוח; (ד) שכבה רביעית בגבול אחריות של 5 מיליון דולר ארה"ב מעל 20 מיליון דולר ארה"ב למקרה ולתקופת הביטוח; (ה) שכבה חמישית בגבול אחריות של 5 מיליון דולר ארה"ב מעל 25 מיליון דולר ארה"ב למקרה ולתקופת הביטוח. סך הפרמיה השנתית לחברה עומד על 143,500 אלף דולר ארה"ב. 	דוח מיידי מיום 19 ביוני 2023 (אסמכתא מספר: 2023-01-067092)
17 באפריל 2023	אישור עדכון מדיניות התגמול של החברה לשנת 2023	דוח מיידי מיום 17 באפריל 2023 (אסמכתא מספר: 2023-01-041649)
13 בפברואר 2023	<ol style="list-style-type: none"> אישור מינויו של מר שמעון כהן כדירקטור בלתי תלוי וכדירקטור חיצוני בחברה, לרבות אישור תנאי כהונתו והעסקתו. 	דוח מיידי מיום 13 בפברואר 2023 (אסמכתא מספר: 2023-01-016473)

תקנה 29א - החלטות חברה

1. ביטוח לנושאי משרה:

לפרטים נוספים, ראה סעיף 2.4 בתקנה 21 לעיל.

2. התחייבות לשיפוי ולפטור לנושא משרה:

לפירוט תנאי כתב השיפוי, ראה סעיף 2.5 בתקנה 21 לעיל.

שמעון מירון,
מנכ"ל

אלי אלעזרא,
יו"ר הדירקטוריון

פרק 5

נספחים

---

1. הצהרת האקטואר בענפי ביטוח כללי
2. הצהרת האקטואר בענף ביטוח חיים
3. הצהרת האקטואר - ביטוח בריאות

נספח 1

הצהרת האקטואר בענפי ביטוח כללי

31 מרץ 2024

לכבוד,
מנכ"ל ודירקטוריון הכשרה חברה לביטוח בע"מ

הצהרת אקטואר בענפי ביטוח כללי

של הכשרה חברה לביטוח בע"מ

נכון ל – 31/12/2023

פרק 1: הצהרת האקטואר בביטוח כללי בדבר עתודות הביטוח של הכשרה חברה

לביטוח, לסוף שנת 2023

פרק א' - זהות האקטואר

נתבקשתי על ידי הכשרה חברה לביטוח להעריך את ההפרשות בענפי ביטוח כללי, המפורטות בפרק ב' בהמשך. ההצהרה ניתנת עבור הדוחות הכספיים של החברה ליום 31/12/23, כפי שמפורט להלן. הנני שכירה של החברה, בתפקיד אקטוארית ראשית בביטוח כללי, וממונה בביטוח כללי על פי מינוי ממשרד המפקח מיום 11/4/2018. למיטב ידיעתי, אין לי קשרים עסקיים אחרים עם המבטח ולא עם בעל עניין במבטח או עם בן משפחה במבטח, לרבות עם חברה בת של המבטח או חברה הקשורה למבטח או גורם אחר המספק שירותים למבטח.

פרק ב' – היקף חוות הדעת האקטוארית

1. היקף חוות הדעת האקטוארית

- א. לצורך חישוב ההפרשות של המבטח, הסתמכתי על נתונים אשר הומצאו לי על ידי המבטח. בקשותיי לקבלת מידע ונתונים לצורך הערכת ההפרשות נענו בצורה מספקת. בחנתי את סבירות והלימות הנתונים ובכלל זה השוויתי את הנתונים האמורים לנתוני השנה אליה מתייחס הדוח ולנתוני השנים הקודמות.
- ב. במידת הצורך הסתמכתי בהערכתי גם על נתונים שהתקבלו ממקורות מהימנים אחרים. בחנתי את מידת התאמת הנתונים והרלוונטיות שלהם.
- ג. ההנחות האקטואריות ששימשו אותי בעבודתי, וכן השיטות להערכת ההפרשות בענפים המפורטים להלן בסעיף 2 נקבעו על ידי, לפי מיטב שיפוטי המקצועי, וזאת בכפוף להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים בסעיף 1 לפרק ג' להלן.
- ד. לצורך חישוב השייר ביקשתי מהגורמים המוסמכים על ביטוח משנה של המבטח מידע בדבר הסדרי ביטוח המשנה של המבטח, יכולת גביית התביעות ובעיות במדיניות התשלום של מבטחי המשנה. בחנתי על סמך המידע שנמסר לי את ההשלכות וההשפעות של הסדרי ביטוח המשנה על ההפרשות. כללתי את הערכותיהם בחישובי.

ה. בחוות דעתי נלקחו בחשבון גם העניינים הבאים:

1. ההפרשה שחושבה בגין הסדר ביטוח שיורי ("הפול") נעשתה תוך התבססות על חישוב שנעשה ע"י הפול. אין לחברה עסקים נכנסים, כהגדרתם בסימן ג' פרק 1 חלק 2 של שער 5 לעניין "מדידת התחייבויות".
2. לא חושבה ההפרשה עבור ביטוחים משותפים בהם החברה אינה מבטח מוביל. אין לחברה ביטוחים משותפים כאלה.
3. לא נלקח בחשבון העדר מתאם בין הענפים השונים לצורך הפחתת סך ההפרשה הכוללת עבור כל הענפים הכלולים בהערכת.

2. נתונים המצורפים לפסקת היקף חוות הדעת האקטוארית –

ההפרשות מפורטות להלן:

<u>ליום 31 בדצמבר 2023</u>		
<u>באלפי ₪</u>		
<u>שייר</u>	<u>ברוטו</u>	<u>תביעות תלויות</u>
		<u>ענפים שאינם מקובצים</u>
439,052	1,361,414	רכב חובה
396,864	605,813	צד שלישי
213,025	248,018	אחריות מעבידים
198,226	303,931	רכב רכוש
15,440	40,817	מקיף דירות
<u>1,262,607</u>	<u>2,559,993</u>	<u>סה"כ ענפים שאינם מקובצים *</u>
<u>1,383,616</u>	<u>2,829,908</u>	<u>סה"כ ענפים שאינם מקובצים ומקובצים</u>
<u>69,515</u>	<u>69,818</u>	<u>הוצאות עקיפות</u>
		<u>הפער בין העתודה לסיכונים שטרם חלפו לבין הפרמיה שטרם הורווחה</u>
11,862	16,980	רכב חובה
5,834	7,080	צד שלישי
3,448	4,671	אחריות מעבידים
12,492	5,397	רכב רכוש
אין צורך בהפרשה	0	מקיף דירות
<u>1,486,767</u>	<u>2,933,854</u>	<u>סה"כ התחייבויות ביטוחיות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי המחושבות לפי הערכה אקטוארית</u>

* פירוט על ענפי הביטוח המקובצים ניתן לראות בפרק ד' 4, להצהרה.

- לגבי ההפרשה המחושבת בגין שתי שנות החיתום האחרונות, כנדרש בחוזר ביטוח 1-1-2013 בענפי רכב חובה וחבויות אשר מוערכות על בסיס שנת חיתום לא נכללו בתביעות התלויות החלק המיוחס לימי הביטוח שלאחר תקופת הדוח.
- ההפרשות המפורטות לעיל כוללות את ההפרשות המחושבות בגין הסדר ביטוח שיורי ("הפול").

פרק ג' – חוות הדעת

אני מצהירה ומאשרת כי בענפים שאינם מקובצים: רכב חובה, רכב רכוש, מקיף דירות, אחריות מעבידים ואחריות צד שלישי:

1. הערכתי את הפרשות המבטח המפורטות בפרק ב' בהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים להלן, והכול כתוקפם ביום הדוח הכספי:
  - א. הוראות חוק הפיקוח על עסקי ביטוח, התשמ"א - 1981 והתקנות לפיו;
  - ב. הוראות והנחיות המפקח על הביטוח;
  - ג. עמדת המפקח בנושא חישוב עתודות בביטוח כללי;
  - ד. כללים אקטוארים מקובלים.
2. לאחר שבחנתי את הנתונים המוזכרים בפרק ב', הגעתי לידי מסקנה כי הנתונים סבירים ומספקים, וכי ניתן להסתמך עליהם לצורך הערכתי.
3. ההנחות והשיטות להערכת ההפרשות נקבעו על ידי, לפי מיטב שיקול דעתי המקצועית ובהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים לעיל.
4. ההפרשות לתביעות תלויות המפורטות בפרק ב' סעיף 2, בגין הענפים שאינם מקובצים רכב חובה, רכב רכוש, מקיף דירות, אחריות מעבידים וצד שלישי מהוות לפי מיטב ידיעתי והערכתי עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין התביעות התלויות, המוגדרות לעיל, בכל ענף שפורט בנפרד, כתוקפם ביום הדוח הכספי.
5. סך ההפרשות המפורט בפרק ב' סעיף 2, מהווה לפי מיטב ידיעתי והערכתי עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין התביעות התלויות בענפים המקובצים שאינם מקובצים בכללותם, כתוקפם ביום הדוח הכספי.
6. ההפרשה להוצאות עקיפות המפורטת בפרק ב' סעיף 2, מהווה לפי מיטב ידיעתי והערכתי עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין הוצאות עקיפות ליישוב התביעות, כתוקפם ביום הדוח הכספי.

7. ההפרשות המפורטות בפרק ב' סעיף 2, מהוות לפי מיטב ידיעתי והערכתי עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין הפער בין הסיכונים שטרם חלפו והפרמיה שטרם הורוחה ברמת השייר (ככל שקיים) בענפים שפורטו, כתוקפם ביום הדוח הכספי.

פרק ד' – הערות והבהרות

1. הערות והבהרות לחוות הדעת האקטוארית

חוות דעת זו מתייחסת להפרשות המפורטות בפרק ב' לעיל בענפי ביטוח כללי עבור הדוחות הכספיים של החברה ליום 31 דצמבר 2023 ונסמכת על הנחה שההפרשות מוחזקות בנכסים הולמים שזמני פירעונם ו/או רמת הנזילות שלהם מותאמים לזרם התשלומים הצפוי של התביעות בעתיד. אין להשתמש באומדני הפרשות אלו בהקשר אחר.

1.1. אי וודאות סטטיסטית

מעצם טבעם, אומדנים אקטואריים הינם לא וודאיים מאחר והם תלויים באירועים עתידיים מותנים. גם כאשר טכניקות והנחות אקטואריות מתאימות מצביעות על כך שסכום העתודה הנקוב הינו סביר, הרי שהסכום הממשי שיידרש למלא את ההתחייבויות עשוי להיות שונה באופן משמעותי מסכום העתודה הנקוב.

1.2. חשיפה להתפתחויות ולשינויים עתידיים

יתכנו שינויים בסיכונים, בגורמים סביבתיים, בפסיקות ותקדימים בבתי משפט אשר לא ניתן לחזותם מראש. עלות התביעות בפועל יכולה להיות גבוהה או נמוכה יותר מהתחזיות, לכן, אומדני ההערכה יכולים לעלות או לרדת במשך הזמן. ככל שנצבר ניסיון רב יותר בשימוש במתודולוגיות ובשיטות אמידה חדשות, כך איכות האומדנים צפויה להשתפר.

1.3. תקנים מקצועיים לביצוע הערכה אקטוארית

ההערכות האקטואריות של החברה נסמכות על העקרונות וכללי המקצוע בהתאם לתקני אגודת האקטוארים בישראל (הערכת תביעות תלויות, שיעור ריבית היוון, נוהג מיטבי).

1.4. חישוב עתודה לפי הנוהג המיטבי

החברה העריכה את עתודות הביטוח על-פי עקרונות הנוהג המיטבי, הכוללות מרווח ביטחון על העתודה BE אשר לוקח בחשבון סיכונים רנדומליים וסיסטמיים והיוון לפי עקום ריבית חסר סיכון RF בתוספת 80% פרמיית אי נזילות בענפי חובה ו-50% בענפי הרכוש.

1.5. תביעות שיבוב של המוסד לביטוח לאומי

במהלך שנת 2021 נחתם הסכם בין החברה לבין המוסד לביטוח לאומי (מל"ל) (בדומה להסכם שנחתם עם חברות ביטוח נוספות בשוק), הקובע כי הצדדים ימשיכו להפעיל את מנגנון ההתדיינות וההתחשבנות שהיה קיים ביניהם, וזאת באשר לאירועים שהתרחשו מיום 1 בינואר 2014 עד יום 31 בדצמבר 2022. עוד בהתאם לאותו הסכם, על החברה להעביר למל"ל את האחוזים הבאים מדמי הביטוח שייגבו בכל שנה בגין תאונות דרכים (וזאת במקום שיבוב פרטני של התביעות):

בשנים 2023 ו-2024 – 10% מדמי הביטוח שייגבו על ידי החברה בכל שנה, ומשנת 2025 ואילך שיעור של 10.95% מדמי הביטוח.

הסכמים אלה עם חברות הביטוח אומצו בחוק ההסדרים שאושר על ידי הממשלה, ובמסגרת זו הוחלט על קביעת שיעור קבוע מדמי הביטוח שעל חברות הביטוח להעביר למל"ל בגין תאונות דרכים.

2. שינויים מהותיים בהנחות ובשיטות האקטואריות

3. שינויים מהותיים בהפרשות

3.1. ענף חבויות – אחריות צד שלישי

כתוצאה מהתפתחות שלילית של שנות החיתום הוותיקות, חוזקו האומדנים לשנים הצעירות ובוצעו הפרשות לחיזוק העתודה.

4. ענפים שלא נכללו בהערכה אקטוארית – ענפים מקובצים

לא בוצעה הערכה נפרדת לענפים הבאים: אובדן רכוש, בנקים למשכנתאות, מקיף בתי עסק, ביטוח הנדסי וסיכונים אחרים. זאת מאחר וברמת הענף הבודד הניסיון אינו מתאים לביסוס הערכה אקטוארית בגלל השונות הרבה בין מאפייני הכיסוי השונים בכל פוליסה ומיעוט נתונים.

לענפים אלו בוצעה הערכה במקובץ במטרה לייצר אומדנים "Fairly likely" ולעמוד בקריטריון ה'זהירות' בהתאם לדרישות עמדת ממונה.

בשנתיים האחרונות מבוצעים מודלים נפרדים בענפים אחריות מקצועית ואחריות המוצר, אולם ענפים אלו עדיין משויכים לקטגורית הענפים המקובצים. החברה תמשיך לבחון בהערכות הקרובות את תוצאות המודלים ובאם ימצא כי יש מספיק קרדביליות תשקול לשייך ענפים אלו לענפים שאינם מקובצים.

חתימה

אלינור מועלם
שם האקטואר

אקטוארית ממונה
תפקיד

31/03/2024
תאריך

נספח 2

הצהרת האקטואר בענף ביטוח חיים

---

31 במרץ, 2024

הצהרת אקטואר ביטוח חיים לדצמבר 2023

פרק א' – זהות האקטואר

נתבקשתי על ידי הכשרה חברה לביטוח בע"מ להעריך את ההפרשות המפורטות בפרק ב' להלן בביטוח חיים עבור הדוחות הכספיים של המבטח (להלן – ההפרשות) ליום 31/12/2023, כפי שמפורט להלן.

אני שכיר של המבטח ומשמש אקטואר ראשי בביטוח חיים מאז 1/7/2008. אינני בעל עניין במבטח או בעל משפחה של בעל עניין במבטח.

פרק ב' – היקף חוות הדעת האקטוארית

- 1. היקף חוות הדעת האקטוארית**
- א. לצורך חישוב ההפרשות של המבטח, הסתמכתי על נתונים אשר הומצאו לי על ידי המבטח. בקשותיי לקבלת מידע ונתונים נענו בצורה מספקת לצורך הערכת ההפרשות לצורכי הדוחות הכספיים. בחנתי את סבירות והלימות הנתונים ובכלל זה השווייתי את הנתונים האמורים לנתוני השנה אליה מתייחס הדוח ולנתוני השנים הקודמות.
- ב. במידת הצורך הסתמכתי בהערכתי גם על נתונים שהתקבלו ממקורות מהימנים אחרים. בחנתי את מידת התאמת הנתונים והרלוונטיות שלהם.
- ג. ההנחות האקטואריות ששימשו אותי בעבודתי, וכן השיטות להערכת ההפרשות המפורטות להלן נקבעו על ידי, לפי מיטב שיפוט המקצועי, וזאת בכפוף להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים בסעיף 1 לפרק ג' להלן.
- ד. לצורך חישוב השייר ביקשתי מהגורמים המוסכמים על ביטוח משנה של המבטח מידע בדבר הסדרי ביטוח המשנה של המבטח, יכולת גביית התביעות ובעיות במדיניות התשלום של מבטחי המשנה. בחנתי על סמך המידע שנמסר לי את ההשלכות וההשפעות של הסדרי ביטוח המשנה על ההפרשות.
- ה. בחוות דעתי נלקחו בחשבון גם העניינים הבאים:
1. אין לחברה עסקים נכנסים.
  2. הפרשה שחושבה בגין ביטוחים משותפים התקבלה הפרשה שחושבה ע"י אקטואר חברת הביטוח מגדל.

2.**נתונים המצורפים לפסקת היקף חוות הדעת האקטוארית****א. פרוט סכומי הפרשות ברמת הברוטו והנטו**

בנספחים א' ו'ב' להלן מפורטים סכומי הפרשות באלפי ש"ח, הן ברמת הברוטו והן ברמת השייר כדלהלן:

- 1) הפרשה לתביעות תלויות (תביעות שאירעו אך טרם שולמו במלואן, בין אם אושרו ובין אם לאו למעט תביעות המשולמות כקצבאות כגון: סיעודי, אכ"ע והכנסה למשפחה), כולל הפרשה לתביעות שעליהן המבטח קיבל דיווח (IBNR – Incurred but not reported)
- 2) הפרשה (עתודה) הנובעת מתנאי חוזה הביטוח בביטוח חיים בנפרד, לרבות:
  - א. עתודה לתוכנית עם צבירה.
  - ב. הפרשה הנדרשת כאשר חלק מהפרמיה הנגבית בשנים המוקדמות של החוזה מיועדת למתן כיסוי עתידי במועד מאוחר יותר, כגון: הפרשה בגין פרמיה קבועה, ברות ביטוח והמשכיות;
- 3) חלק העתודה בגין תביעות בתשלום, לרבות תביעות המשולמות כקצבאות כגון: סיעודי, אכ"ע והכנסה למשפחה.
- 4) השלמה הנובעת מבדיקת נאותות העתודה – לאחר בדיקה, אין צורך בהפרשה זו השנה.
- 5) הפרשות נוספות לפי הוראות המפקח, השלמת העתודה לפוליסות גמלא
- 6) הפרשה בגין טיוב נתונים

מאחר שהרכב הנתונים, שמופיע בטפסים 12 א' ו-12 ב', מבוסס על הפרדת מרכיבי הפוליסות (כיסויים הנמכרים בפוליסה), הרכב זה אינו בהכרח מתאים להרכב המופיע בדוחות הכספיים של החברה ובביאורים, הואיל והרכב זה מבוסס על נתונים ברמת הכיסוי.

ב. השפעת שינויים / עדכונים על הפרשות

השפעת השינויים המפורטים להלן על הפרשות, במלש"ח, הן ברמת הברוטו והן ברמת השייר :

- 1) עבור פוליסות שנכנסו לתוקף לאחר תום תקופת הדוח הכספי השנתי האחרון – סכום ההתאמה של הפרשות, אשר נובע מההבדלים בין הנחות בסיס הפרמיה לבין הנחות בסיס הפרשה - לא נדרשה התאמה.
- 2) IBNR : קיטון בהפרשה בסך כ- 0.6 מיליון ש"ח בברוטו וגידול ב 0.03 מלש"ח בשייר בעקבות שינוי במחקר
- 3) במהלך שנת הדוח, חל שינוי בריביות ההיוון שהביא לקיטון בעתודה ב 3.7 מלש"ח

פרק ג' – חוות הדעת

אני מצהיר ומאשר כי בענף ביטוח חיים:

1. הערכתי את הפרשות המבטח המפורטות בפרק ב' בהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים להלן, והכל כתוקפם ביום הדוח הכספי:

א. הוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א –1981.

ב. הוראות והנחיות הממונה על שוק ההון.

ג. כללים אקטוארים מקובלים.

2. לאחר שבחנתי את הנתונים המוזכרים בפרק ב', הגעתי לידי מסקנה כי הנתונים סבירים ומספקים, וכי ניתן להסתמך עליהם לצורך הערכתי.
3. ההנחות והשיטות להערכת הפרשות נקבעו על ידי, לפי מיטב שיקול דעתי המקצועי ובהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים לעיל.
4. ההפרשות המפורטות בפרק ב', מהוות לפי מיטב ידיעתי והערכתי עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין חבותו הנובעת מחוזי ביטוח חיים, כתוקפם ביום הדוח הכספי.

פרק ד' – הערות והבהרות

- א לא חלו שינויים מהותיים בהנחות ובשיטות האקטואריות בהשוואה להערכה האקטוארית השנתית הקודמת.
- ב מגבלות סטטיסטיות
- ישנה אי-וודאות סטטיסטית מובנת בתהליך החישוב האקטוארי. לכן, אם אין שינוי בהתפלגות התביעות, העלות הסופית של התביעות עשויה להיות שונה מהערכה האקטוארית, וזאת, על אף שנלקחו בחשבון ההתנדבותיות והשונות של החישוב עצמו.
- ג חשיפה להתפתחויות ולשינויים עתידיים
- בעתיד יתכנו ההתפתחויות ושינויים בכל הקשור לשוק הביטוח בישראל, עקב שינוי רגולציה, החלטות בית דין, התפתחויות טכנולוגיות ושינויים סביבתיים, שלו ניתנו לחיזוי ועשויים להשפיע על הערכה האקטוארית של הפרשות.

שלמה בן עמרם

31 במרץ, 2024

חתימה

שם אקטואר ממונה

תאריך

טופס 12א': תביעות תלויות, עתודה ועתודה לסיכונים יוצאים מן הכלל ברוטו

מצ"ב:

טופס 12ב': תביעות תלויות, עתודה ועתודה לסיכונים יוצאים מן הכלל בשייר

												טופס 12' תביעות תלויות, עתודה ועתודה לסיכונים יוצאים מן הכלל - בשייר	
												שם החברה: הכשרת היישוב חב' לבטוח בע"מ	
												ליום: 31/12/2023	
												(באלפי ש"ח)	
כיסויים (אחרים 1)	סיעודי		אכ"ע	סיכון מוות טהור או מרכיב סיכון מוות בפוליסה		חסכון טהור או מרכיב החיסכון (פוליסות (עדיף, מסלול)		חסכון וסיכון מוות (קלאסי, מסורתי)		סה"כ			
	קבוצתי	פרט		קבוצתי	פרט	משתתף	מבטיח תשואה	משתתף	מבטיח תשואה				
6	5ב	5א	4	3ב	3א	2ב	2א	1ב	1א				
1,402	0	305	5,015	0	6,201	0	0	0	0	12,923		1 תביעות תלויות	
0	0	89,329	97,056	0	921	20,672,041	1,018,525	84,067	120,942	22,082,880		2 עתודה (סה"כ שורות 1א2 עד 6)	
0	0	0	342	0	6	0	604,430	0	105,181	709,959		1א2 פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה:	
0	0	0	2,433	0	156	1,575,022	0	83,085	0	1,660,696		2א2 פוליסות שהונפקו בין השנים 1991-2003	
0	0	0	1,244	0	0	18,727,241	0	0	0	18,728,485		3א2 פוליסות שהונפקו לאחר שנת 2004	
0	0	0	4,019	0	162	20,302,263	604,430	83,085	105,181	21,099,140		4א2 סה"כ (1א2 עד 3א2)	
0	0	87,619	122	0	759	0	0	0	0	88,499		2ב פוליסות שאינן כוללות מרכיב חסכון	
0	0	1,710	92,915	0	0	294,677	340,907	982	15,231	746,422		3 חלק העתודה בגין תביעות בתשלום	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		4 השתתפות ברווחים	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		5 השלמה הנובעת מבדיקת נאותות העתודה	
0	0	0	0	0	0	75,101	73,188	0	530	148,819		6 אחר	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		7 עתודה לסיכונים יוצאים מן הכלל	
												(1) כיסויים אחרים, לרבות: נכויות, כפל תאונה וכד'	
												0	8א השפעת התאמת ההפרשות בגין עסקים חדשים
14	0	-33	-472	0	463	0	-3,615	0	-110	-3,753		1ב8 שינויים בהנחות	
												0	2ב8 השפעת התאמת ההפרשות בגין עסקים קיימים
												0	3ב8 שינויים בשיטות הבדלים בגובה הפרמיה
												0	4ב8 שינויים אחרים

נספח 3

הצהרת האקטואר - ביטוח בריאות

---

31 במרץ, 2024

הצהרת אקטואר ביטוח בריאות לדצמבר 2023

פרק א' – זהות האקטואר

"נתבקשתי על ידי הכשרה חברה לביטוח בע"מ להעריך את ההפרשות המפורטות בפרק ב' להלן בביטוח חיים עבור הדוחות הכספיים של המבטח (להלן – ההפרשות) ליום 31.12.2023 כפי שמפורט להלן".
אני שכיר של המבטח ומשמש אקטואר ראשי בביטוח חיים מאז 1/7/2008.
אינני בעל עניין במבטח או בעל משפחה של בעל עניין במבטח.

פרק ב' – היקף חוות הדעת האקטוארית

1. היקף חוות הדעת האקטוארית

- א. לצורך חישוב ההפרשות של המבטח, הסתמכתי על נתונים אשר הומצאו לי על ידי המבטח. בקשותיי לקבלת מידע ונתונים נענו בצורה מספקת לצורך הערכת ההפרשות לצורכי הדוחות הכספיים. בחנתי את סבירות והלימות הנתונים ובכלל זה השוויתי את הנתונים האמורים לנתוני השנה אליה מתייחס הדוח ולנתוני השנים הקודמות.
- ב. במידת הצורך הסתמכתי בהערכתי גם על נתונים שהתקבלו ממקורות מהימנים אחרים. בחנתי את מידת התאמת הנתונים והרלוונטיות שלהם.
- ג. ההנחות האקטואריות ששימשו אותי בעבודתי, וכן השיטות להערכת ההפרשות המפורטות להלן נקבעו על ידי, לפי מיטב שיפוטי המקצועי, וזאת בכפוף להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים בסעיף 1 לפרק ג' להלן.
- ד. לצורך חישוב השייר ביקשתי מהגורמים המוסכמים על ביטוח משנה של המבטח מידע בדבר הסדרי ביטוח המשנה של המבטח, יכולת גביית התביעות ובעיות במדיניות התשלום של מבטחי המשנה. בחנתי על סמך המידע שנמסר לי את ההשלכות וההשפעות של הסדרי ביטוח המשנה על ההפרשות.
- ה. אין לחברה עסקים נכנסים ו/או ביטוחים משותפים ככל הנוגע לדו"ח זה.

2. נתונים המצורפים לפסקת היקף חוות הדעת האקטוארית

א. פרוט סכומי הפרשות ברמת הברוטו והנטו

עסקים המדווחים בביטוח חיים

אין לחברה פוליסות בריאות קבוצתיות

סכומי הפרשות באלפי ₪

תאור	הוצאות רפואיות	מחלות קשות	תאונות אישיות	סה"כ
ברוטו				
תביעות תלויות	643	4,378	1,834	6,855
הוצאות עקיפות	19	101	52	172
תנאי חוזה ביטוח	1,821	1,818	6,832	10,471
סה"כ ברוטו	2,483	6,297	8,717	17,498

תאור	הוצאות רפואיות	מחלות קשות	תאונות אישיות	סה"כ
שייר				
תביעות תלויות	303	1,584	1,013	2,900
הוצאות עקיפות	19	101	52	172
תנאי חוזה ביטוח	1,821	1,818	6,832	10,471
סה"כ ברוטו	2,143	3,503	7,897	13,543

עסקים המדווחים בביטוח כללי

אין לחברה עסקים המדווחים בביטוח כללי

ב. השפעת שינויים / עדכונים על הפרשות

השפעת השינויים המפורטים, הן ברמת הברוטו והן ברמת השייר;

- עבור פוליסות שנכנסו לתוקף לאחר תום תקופת הדוח הכספי השנתי האחרון – סכום ההתאמה של הפרשות, אשר נובע מההבדלים בין הנחות בסיס הפרמיה לבין הנחות בסיס ההפרשה - לא נדרשה התאמה.
- עבור פוליסות שנכנסו לתוקף לפני הדוח הכספי השנתי האחרון – סכום ההתאמה של הפרשות, אשר נובע משינויים בהנחות, בשיטות או ברמת הפרמיה הצפויה להיגבות, ומתיקונים אחרים: לא נדרשה התאמה.
- IBNR: קיטון בהפרשה בסך כ- 2.3 מיליון ₪ בברוטו קיטון ב 1 מלש"ח בשייר בעקבות שינוי במחקר

פרק ג' – חוות הדעת

- אני מצהיר ומאשר כי בתת ענפי ביטוח בריאות הבאים : הוצאות רפואיות, ומחלות קשות ותאונות אישיות
1. הערכתי את הפרשות המבטח המפורטות בפרק ב' בהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים להלן, והכל כתוקפם ביום הדוח הכספי:
    - א. הוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א – 1981.
    - ב. הוראות והנחיות הממונה על שוק ההון.
    - ג. כללים אקטוארים מקובלים.
  2. לאחר שבחנתי את הנתונים המוזכרים בפרק ב', הגעתי לידי מסקנה כי הנתונים סבירים ומספקים, וכי ניתן להסתמך עליהם לצורך הערכתי.
  3. ההנחות והשיטות להערכת הפרשות נקבעו על ידי, לפי מיטב שיקול דעתי המקצועי ובהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים לעיל.
  4. הפרשות המפורטות בפרק ב', מהוות לפי מיטב ידיעתי והערכתי עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין חבותו הנובעת מחוזי ביטוח בריאות, כתוקפם ביום הדוח הכספי.

פרק ד' – הערות והבהרות

מגבלות סטטיסטיות

ישנה אי-וודאות סטטיסטית מובנת בתהליך החישוב האקטוארי. לכן, אם אין שינוי בהתפלגות התביעות, העלות הסופית של התביעות עשויה להיות שונה מהערכה האקטוארית, וזאת, על אף שנלקחו בחשבון התנודתיות והשונות של החישוב עצמו.

חתימה

שלמה בן עמרם
שם אקטואר ממונה

31 במרץ, 2024
תאריך